

ÎNAINTE CUVÂNTARE

A lăuda eu acum pe Prea Cuviosul și de Dumnezeu purtătorul Părintele nostru EFREM SIRUL, pentru faptele bune ale lui, cele mari și mi-nunate, socotesc că-mi este mie lucru nepotrivit și mai presus de vrednicie. Pentru că el, și sus în cer la Dumnezeu este preamărit, și jos pe pământ la toată Biserica dreptcredincioșilor este cinstit. Încă și de Sfinții cei mari care, sau într-o vreme cu el au fost, sau și după el au strălucit, cu cuvinte de laudă s-a încununat. A arăta iarăși folosul ce se pricinuieste din citirea cuvintelor lui, cele de Dumnezeu însuflete și din Duhul Sfânt, Cel întru dânsul sălășluit, judec că sunt de prisos. Că lucrul, fiind de față, singur măr-turisește. Încă și vremea a arătat că decât cuvântul de obște, nimic nu este mai înțelept. Că el pe toate le vădește, precum și pe folosul acesta. Că ni-meni, din cei ce cu luare-aminte s-au îndeletnicit în citirea lor, n-a rămas neîmpărțășit de schimbarea cea spre mai bine în oarecare faptă bună. Deci, pe acestea, și altele ca acestea, care de unii se obișnuiește pe la începutul cărților a se spune, eu, pentru pricinile care am zis, lăsându-le, numai pentru tălmăcitor voi arăta, cine a fost, și pentru tălmăcire, după care izvoare s-a făcut. Că acestea socotesc că sunt și celor de pe urmă dorite a le ști, iar mie, cu cuviință, a le vesti.

Tălmăcitor a fost cel întru fericita pomenire, dascălul și schimonahul Isaac, de la care și eu începăturile învățaturii mele, de a mă deprinde în limba elinească, am luat aici, în Sfânta Mănăstire Neamț. Că acesta, găsind o tipăritură veche, și aceasta încă nu a tuturor cuvintelor Sfântului, și după cercetare, aflând multe locuri lipsă într-însa, având împreună și pe cea gre-cească, în manuscris și pe cea slavonească, a făcut să apară această tălmă-cire. Întâi, tălmăcind cuvintele cele ce sunt în cartea cea elinească, tipărită în Oxonia, apoi, după câtăva vreme, ducându-se la Sfântul Munte, pentru vedere și închinare, și aflând acolo și alt Tom elinesc, împreună și latinesc, a tălmăcit și pe celelalte ce lipseau din aceea. Iar, când a binevoit Dumnezeu a se da această tălmăcire, prin tipărire, și la lumină, pentru folosul cel de obște al neamului nostru, a iconomisit și aceasta: Că împreună cu voia și binecuvântarea, ce a trimis Sfintei Mănăs-tiri Prea Sfințitul nostru Stăpân Veniamin, Mitropolitul Moldovei, pentru tipărire, mi-a dat și mie trei Tomuri elinești împreună și latinești, tipărite în Roma, cuprinzătoare de toate cuvintele Sfântului cele tălmăcite elineș-te, din limba sirienească, poruncindu-mi, ca, la tipărire, întru toate să urmez acestora.

Deci, eu, nebuzuindu-mă și neîncrezându-mă în puterea mea, ci prea sfintelor rugăciuni ale Prea Sfințieii Sale nădăjduindu-mă, după stăpâneasca poruncă, unde am văzut vreo lipsă, precum s-a convenit am împlinit-o. Iar unde am aflat vreo deosebire, precum m-am priceput, am îndreptat-o, ca să fie tălmăcirea întocmai după această tipărire în trei Tomuri. Pentru aceasta am adus la început și cuvântul Sfântului Grigorie de Nissa, cel de laudă la Cuviosul, și celelalte mărturii, care, în Tomul întâi sunt, iar în cel elinesc lipsesc.

Dar poate să pricinuiască vreo îndoială, citindu-se viețile Sfântului, cea scrisă de Sfântul Simeon Metafrast și cea de nenumitul. Că Sfântul Sime-on, numai din pământul Siriei zice că a răsărit Sfântul Efrem, iar nenumi-tul zice că sirian de neam, și

din Edessa născut. Iar Prea Sfințitul Mitropolit al Astrahanului, Nichifor Teotoki, și Prea Sfințitul Meletie al Atenei, în <MI>Istoria bisericească<D>, scriu așa: "Efrem, minunatul de neam, adică sirian, iar patria lui a fost cetatea Nisive, care amândouă sunt în Mesopotamia, iar nu în Siria. Că Siria se află între Palestina și Mesopotamia, pe care le desparte râul cel mare al Eufratului, care este hotar al Siriei, dinspre răsărit, iar al Mesopotamiei, dinspre apus. ^ai amândouă acestea de mai sus numite ce-tăți în Mesopotamia sunt, iar nu în Siria, după cum arată Meletie în <MI>Geo-grafia<D> sa și toate hărțile cele geografice". Deci, dacă sunt, după cum mărturisește Meletie și toate hărțile geografice, amândouă aceste cetăți în Mesopotamia, iar nu în Siria, apoi trebuia mesopotamian, iar nu sirian, să se numească Sfântul, dacă este născut și crescut în Mesopotamia. Această în-doială o dezleagă Prea Sfințitul și mai sus numitul, Meletie al Atenei, scriind în <MI>Geografia<D> sa așa: "Siria este nu mică parte a Asiei, care multe eparhii într-o dânsă cuprinde, mai ales în vremea de demult cuprindea și pe Asia, Mesopotamia și Babilonul, care mai pe urmă fiecare s-a despărțit cu deosebire stăpâniri de la dânsa, adică de la Siria". ^ai pentru aceasta se numește Sfântul sirian, căci, pe acele vremuri, tot sub aceeași stăpânire fiind, tot cu un nume se chemau. Iată dezlegarea îndoielii pentru patria Sfântului.

Să zicem puține și pentru învățătura Sfântului, și dea fost el învățat în învățăturile cele dinafară, sau nu. Prea Sfântul Mitropolit al Astrahanului, zice pentru dânsul așa: "Cuviosul Efrem, din tânără vârstă, în filosofia cea monahicească nevoindu-se, la prea multă învățatură a limbii sirienești s-a dat pe sine, de la nimeni învățându-se, ci însuși de sine învățat făcându-se". Iar Meletie al Atenei, zice așa: "Efrem, minunatul, învățându-se limba sirienească, atât a muștră înșelăciunile cele în multe feluri ale elinilor și ne-putința relei meșteșugiri a ereticilor atât a golit-o, ca nimeni altul". Pentru care sunt mulți care se minunează, cum Sfântul, neînvățându-se de la nimeni, să poată scrie atâtea scrieri și atât de dulci și de înalte, încât să covârșească pe ale celor învățați prin școli, în atâta vreme. Că omul, neînvățat la dascăli în învățăturile cele dinafară, nimic întemeiat și cu meșteșug să scrie nu poate. Noi citim toate istoriile și viețile Sfinților Dascăli, și în nici una nu aflăm pe vreunul neînvățat de alți dascăli care să fi scris oarecare scrieri.

Iar, de zice cineva, pentru Sfântul Antonie cel Mare, că a scris cele o sută de capete și nu a fost învățat, zicem: Că Sfântul Antonie deși a fost neînvățat în învățăturile cele dinafară, dar a avut mulți ucenici învățați și filosofi, care și singuri de la sine au scris cărți și își au scrierile lor, precum Evagrie, cel cu ologul, și Sfântul Macarie cel Mare, și mulți alții, și puteau unii ca aceștia, pe cele ce le aveau de la Sfântul Antonie, să le scrie cu meșteșug și mai multe de cum sunt scrise acele o sută de capete, și cu numele Sfântului, ca al unui dascăl al lor și duhovnicesc Părinte să le numească. Se vede că Sfântul Efrem însuși le-a grăit, nu numai în pustie, prin mănăstiri către monahi, ci și prin cetăți, către mireni.

Deci, de nu a fost învățat în învățăturile cele dinafară de la alții, cum a îndrăznit să vorbească în popor și prin cetate cuvinte ritoricești, unde se aflau și oameni înțelepți și învățați? Mie mi se pare așa: Că Sfântul Efrem, după ce s-a lepădat de lume și s-a dus la viața monahicească, acolo, unde s-a făcut monah Sfântul și a pustnicit, erau oarecare Părinți sihaștri, în toate învățăturile cele dinafară învățați, cu care împreună viețuind și împreună pustnicind, pe lângă

_2Prolog.txt

învățătura cea duhovnicească, a învățat și toată învățătura cea dinafară de la dânșii, fiind tânăr și isteț, și îndemnatic spre toată învățătura. Că nici nu s-ar fi îndemnat Sfântul până întru atât la învățătură, de nu ar fi fost împreună cu niște bărbați ca aceștia, fiindcă nu este după învățătura școlilor, nici în istețime să poată să se numească de nime-nea. ^ai ca martor al acesteia aduc pe Sfântul Simeon Metafrast, scriitorul vieții Sfântului, care zice așa: "Odinioară își lasă patria sa și acesta, ca dumnezeiescul Avraam, și la cetatea edesenilor ajunge. Una, pentru închinarea la Sfintele Moaște ce erau acolo, iar alta, pentru întâlnirea cu oarecare băr-bat din cei cuvântători, ca rod de cunoștință de la dânșii să ia". Încă și <^a-3>ducerea lui în Cezareea către Marele Vasile, mai mult pentru aceasta a fost. Că de vreme ce vestea învățaturii Sfântului Vasile și a cuvintelor lui, cele înalte și pline de duhovnicie și de priceperea cea din afară străbătea, în toată lumea, mare pagubă, și de fapta bună, dar mai mare de învățătură, socotea că își va pricinui dacă nu se va întâlni cu un bărbat ca acesta.

^ai cum că acestea sunt aproape de adevăr, pe înseși cuvintele lui le aduc dovadă prea luminată aceștia. Că zice așa, în cuvântul de laudă la Sfântul Vasile: "^ai socotește-mi sânghința bunului dascăl de unde s-a apu-cat de fapta bună a mea, de unde chipul l-a cuprins, ca și cum am zice to-iagul trupului, și smulgând năravul necuvântătoarelor patimi, a luat solzii mei, urdorile ochilor și, furișând verdiciunea și crudiciunea cuvântului meu, m-a apucat cu râvnă și m-a cufundat în adâncurile învățăturilor lui. Atunci a zămislit mintea mea înțelegere, ca să nască lauda acelor patruzeci de Mucenici. Că, pe tot chipul răbdării lor, l-a făcut cunoscut auzurilor mele viteazul". Vezi că nu numai pentru folosul faptei bune, ci și pentru al învățaturii celei dinafară umbla după oameni învățați și dorea a se întâlni și vorbi cu dânșii.

Aceste două pricini eu le-am însemnat aici, prea de nevoie fiind a se ști, iar pentru celelalte fapte bune ale Sfântului, citindu-se cu luare aminte și celelalte mărturii ale Sfinților și ale Dascălilor Bisericii, care sunt puse în Tomul întâi, încă și din scrierile sale, se va afla cât de îmbunătățit și plăcut lui Dumnezeu a fost.

Iar eu acum, în umilința sufletului mă rog, dacă cineva, în aceste cărți ale Sfântului, după puterea mea urmate și îndreptate, undeva va afla vreo ne-dumerire, și mai bine va înțelege, căutând mai mult la osârdia voinței decât la neputința minții, să se roage și pentru mine, bine încredințat fiind, că și eu, după pururea pomenitul tălmăcitor, pe cât am putut de ajuns m-am ostenit pentru folosul cel de obște. ^ai s-a început a se tipări în limba româ-nească această sfântă scriere în trei Tomuri cuprinsă a Sfântului Efrem Sirul, pe vremea stăreției Prea Cuviosului Arhimandrit al Sfintelor Mănăs-tiri Neamț și Secu, Ilarie, om împodobit cu multe fapte bune, în Sfânta Mă- năstire Neamț.

Al dragostei voastre de amândouă fericirile doritor,
Iosif, Ieromonahul, din Sfânta Mănăstire Neamț.

CUVÂNT DE LAUDĂ

LA CUVIOSUL EFREM SIRUL

Al Sfântului Grigorie, Episcopul de Nissa

Mă pornește pe mine către pricina aceasta de față pilda cea din dumnezeieștile Evanghelii, învățătura cu taină a făcliei, și pe limba ceea ce este ținută de frâul neglăsuirii o dezleagă și căile înțele-gerilor, ca pe niște cărări de cai umblate le netezește, și pe căruța cuvântului cea prea cu multe chipuri pe cale împărătească a umbla o gătește, așa oarecum luminat strigând: Nu aprind făclia și o pun sub obroc, ci în sfeșnic și luminează tuturor celor din casă (Matei 5, 15). Și pe ceea ce dintru aceasta întru adânc se înțelege, o adaugă, zicând: Ca să vadă lucrurile voastre cele bune (Matei 5, 16).

Apoi, oare nu este lucru de vinovăție a ne ascunde și a ne teme de acelea întru care Însuși Stăpânul ne-a poruncit să îndrăznim, care ca pe o făclie strălucită și decât soarele mai luminată, aprinzând petrecerea dumnezeiescului Părintelui nostru, celui pus înainte spre povestire, nu voiește să se ascundă aceasta sub obrocul tăcerii, ci sus să se pună, pe însuși vârful cel bisericesc, ca să se arate tutu-ror celor ce petrec în casa cea lumească, și dintru aceasta cei ce văd să slăvească pe Tatăl Cel din ceruri?

Nu se cuvine dar să ne sfiim de legătura cea părintească a Ace-luia, că poruncă stăpânească se calcă. Că nevoie este de acolo a lua începuturile laudelor, măcar că luarea cea de acum cu punerea di-napoi de laude s-a rânduie. Fiindcă cela ce știe a desluși bine lucru-rile, nu este aceea legătură așa simplă care oprește a încununa cu laude pe cela ce se întoarce dinspre slava cea omenească, ci legă-tură fără de legătură și ținere neținută, care către cea împotrivă în-deamnă pe îndrăgitori. Că prin acelea care a socotit acela să scape de laudele noastre, îngredind cu legătură apucarea, prin acestea noi luăm pricinile laudelor. Deci, fiecare ispravă a lui este potrivită la pricina laudei celei desăvârșite, iar mai ales că nu se bucură de laudă! Că voia nu a părea bun, ci a fi bun. Drept aceea, și numai pentru aceasta, deși nimic altceva vrednic de laude nu ar fi lucrat, cu dreptate este să se laude. Că atâta a zis laudelor să se bucure, cât și cu legătură a pecetluit certarea pentru dânsule.

Iar nouă aceasta întâi ne deschide drumul cuvântului și deplin ne adeverează că nu vom păși fără de socoteală, nici asupra pră-pastiei vom merge, ci pe cale împărătească vom călători, dacă bine vom socoti, că de nu s-ar fi priceput pe sine vrednic de laude, mi-nunatul lui Dumnezeu, nu ar fi oprit pe cei ce ar vrea să îl laude pe el. Că nimenea, încă trăind, care nu s-a făcut vrednic de minunare, pentru prea mari isprăvi, nu poruncește celor de pe urmă să-i piar-dă pomenirea lui în groapa uitării.

Deci, pe lângă acestea este cu puțință a zice și aceasta: că precum Pavel, ritorul darului, împodobitorul de Mireasă al Bisericii, gura lui Hristos, nu și-a pierdut numirea de Apostol, pentru că a zis: <MI>Nu sunt vrednic a mă chema Apostol (I Corinteni 15, 9), ci mai ales pentru însăși aceasta, că s-a smerit, mai mare laudă a luat; așa dar și mare-le Părinte al nostru, judecându-se pe sine nevrednic de laude, pentru cucernicie, după urmare vrednic se află. Fiindcă legea Bisericii noas-tre

știe a încununa pe râvnitorii faptei bune, și dintre aceștia mai ales pe cei care prin măsura cea smerită a gândului duhovnicește s-au înălțat, după cum zice Domnul în Evanghelie: <MI>Cel ce se smerește pe sine, se va înălța (Luca 14, 11). Că fără de greșală și de defăimare și de osândă sunt cei ce scriu faptele bune ale acestui de Dumnezeu purtător Părinte și ca pe un stâlp însuflețit și viu viața aceluia ne-o prezintă nouă. Și va vedea adevărul celor făgăduite, înțeleptul ascultător, dacă după cuvânt va aduna chipurile cele de multe feluri ale faptelor lui celor bune, din care noi, făcând ca o cunună oareca-re de aur, împodobită cu scumpe și felurite pietre, Bisericii Miresei lui Hristos dar dorit o vom aduce. Că se bucură primind, niște daruri ca acestea, când pomenire de drepti pe an va veni.

Iar acum, trecând vremea, pe Efrem spre laudă l-a adus. Și cum nu va primi cu bucurie pomenirea acestuia? Pe Efrem acela, care prin toate gurile creștinilor să poartă, zic, adică Efrem Sirul. Că nu mă rușinez de neamul aceluia cu a căruia chipuri mă împodobesc, a căruia vestire a vieții și a privirii în tot pământul a strălucit, care mai la toată lumea cea de sub soare este știut și la atâția nu este știut, la câți Vasile, luminătorul cel mare al Bisericii. Efrem, Eufratul cel gândit al Bisericii, din care împlinirea cre-dincioșilor adăpându-se, însutit dă sămânța credinței. Efrem, viacea mult rodită a lui Dumnezeu, care ca niște struguri dulci înflo-rește roduri de învățătură și pe ospătătorii Bisericii cu sațiul dumnezeieștii dragoste îi veselește. Efrem, iconomul cel bun și credin- cios al darului, care pe cuvintele faptelor bune ca niște grâu le îm-parte cu potrivire celor împreună robi, și casa cea stăpânească prea bine o chivernisește, a căruia neamul, patria, strălucirea strămoși-lor, slava părinților, nașterea, petrecerea, creșterea vârstei, măsu-rarea cea trupească, fericirea, meșteșugurile și celelalte laude care se adună din laudele scriitorilor de cuvinte filosofice, de prisosit am socotit că este a le aduce în mijloc. Că noi nu am luat din unele ca acestea a lăuda pe dumnezeieștii bărbați, măcar că și de aicea prea mult i se află lui vrednicia de laudă, ci dintru acelea din care el pe sine s-a făcut vestit cu viața și cu cuvântul, dintru acestea și noi îl vom încununa pe el cu cununa cuvântului, că laudele sunt ale celor în puterea noastră și darurile ale celor de sine stăpânitori.

Căci cum ar fi primit de la neam a se lăuda, cela ce a urât toată bogăția cea lumească și fiu al lui Dumnezeu, prin înălțarea lucru-rilor celor prea bune, a iubit a se face? Sau cum de la patrie a se slăvi, cela ce pe tot pământul străin de dânsul îl socotea, și despre averea ceamaterialnică ca despre o vrăjmașă se întorcea, pentru fericirea cea de-a pururea veșnică gătită în ceruri? Și cum, iarăși, pentru slava strămoșilor s-ar fi îndulcit, cela ce așa simplu a călcat împătımirea cea trupească și de însăși hăinișoara cea sufletească, adică de trup, se îngreua, care ca o împiedicare i se afla lui către drumurile cele prea iuți ale faptei bune? Și cum cu totul din tru-peasca creștere și petrecere, sau din măsurare sau din meșteșug, sau din altă oarecare îndeletnicire a vieții vrednică de scuipat ar fi voit a fi lăudat cela ce s-a hrănit din întâia vârstă și a crescut în cu-getarea Dumnezeieștilor Scripturi și s-a adăpat din izvoarele cele de-a pururea curgătoare ale Darului și, apostolește să zicem, a ajuns la măsura vârstei lui Hristos? Deci, știind noi că marele nostru Părinte nu se bucură să se mă-rească cu niște laude ca acestea, cu totul vrednice de răs, cu care se laudă cei trupești, nici dorirea noastră să o lege neglăsuirea, nici pe cărare străină de a părinților

călătorind, să greșim din calea cea îm-părătească, întru abaterile ei umblând, cu măsură vom meșteșugi cuvântul.

Ce dar sunt cele ale acestuia, prin care a țese lauda ne-am apu-cat? Fapta și privirea, căroră le urmează mulțimea cea deosebi a faptelor bune, credința, nădejdea, dragostea, buna cinstire de Dum-nezeu, cugetarea Dumnezeieștilor Scripturi, sfințenia sufletului și a trupului, lacrimi neîncetate, viețuire pustnicească, mutarea din loc în loc, fugirea de cele vătămătoare, învățatură necurmată, rugăciu-ne neconținută, post și priveghere care măsură nu au, culcare pe pământ și aspră petrecere care covârșesc cuvântul, neavere și smere-nie desăvârșită, milostivire care îl ridică pe el din firea cea omenească, râvnă dumnezeiască asupra celor ce se turbă împotriva bunei credințe. Și în scurt a zice: tot ce știe a asemăna pe om după Dumnezeu.

Cu niște laude ca acestea Părintele nostru se împodobește, și cunoaște cele ce se zic, și bunătățile sale le știe, și primește cuvintele ca pe niște pricinuitoare de folos, nu lui, ci nouă, fiindcă și nu-mai singură numirea acestuia, pricină de faptă bună celor sânguitori se face. Că nu ne-am învățat acestea de aiurea, fără numai dintru acelea pe care el pentru sine prin cuvinte le-a semănat, din care noi, ca albina cea lăudată, din multe flori, adunând cele folositoare, am lucrat fagurul acesta duhovnicesc. Și cu adevărat, nu se mânie asupra noastră pentru îndrăzneală, că nu se mai teme de vicleanul drac, care și la sfârșitul luptelor pe mulți i-a împiedicat. Căci, după ce odată la limanurile cele neînvăluite ale celor fără de trupuri a ajuns, afară este și de vifor și de furtună.

Deci, veniți întru fiecare din cele numărate, puțin zăbovind cu cuvântul, să arătăm celor ce s-au adunat, ce fel a fost minunatul și la câtă măsură de suire duhovnicească a ajuns. Că foarte drept se află în credință, neabătându-se din buna credință, precum am luat și din scrisorile lui și din învățătura Bisericii cea pentru dânsul. Că întocmai ura amestecarea cea necuviincioasă a lui Savelie și despărțirea cea turbată a lui Arie. Sta și înlăuntrul hotarelor bunei credin-țe despărțind, adică cu numărul, dar împreunând cu ființa pe Tre- imea cea Una, și neamestecată și preasfântă. Cât nici cu sârăcia dumnezeirii iudaicești nu se ocăra, nici cu mulțimea dumnezeilor elinește nu se îmbăta. Pe care le-au pătimit cei ce s-au înnebunit împrejurul Treimeii celei necuprinse cu mintea, se vădesc.

Iar dogma cea necuviincioasă a lui Apolinarie atâta o lepăda, încât toată sânguina a pus ca să o scoată pe ea din tot sufletul creș-tinesc. Dar încă și a anomianilor, prin multe cuvinte doveditoare și scrise, gurile cele fără de uși le-a astupat, prea mare întemeiere lăsându-ne nouă cuvintele lui cele de Dumnezeu învățate. Iar de ar voi cineva să vadă biruirea prea semețului Nuat, în lupta cea prin cuvintele lui Efrem să vadă, căderea potrivnicului, întru care atâta va afla covârșirea puterii dascălului nostru întru îndrăzneala cuvântului, câtă putere are un bărbat preatere cu vârtutea, pe lângă un copil slab, pentru cruzimea vârstei. Și nu numai eresurile cele ce pe vremea aceea sau și mai înainte s-au născocit de semănătorul rău-tății cei neghinești, cu cuvântul cel drept al credinței le-a vădit, ci și cele ce pe urmă rău avea să odrăslească, cu ochi proorocesc văzându-le, mai înainte le-a secerat. Și de aceste dovezi plină este și toată scriptura acestuia și cărțile. Așa nu a ieșit cândva din adevăr, fiul adevărului. Iar nădejdea acestuia era numai spre Dumnezeu, de unde sunt celor vrednici pregătite darurile nădejdilor. Că psalmul Proorocului în toată viața, prin cuvânt și prin faptă, cugetându-l, zicea: <MI>Spre Dânsul a nădăjduit inima mea și m-am ajutorat (27, 9). Pentru una ca aceasta,

fiindcă a nădăjduit el spre Domnul, <MI>mila pe el îl va <MI>înconjura (31, 13). Și nădejdea cea spre Dânsul, nu numai îl face pe acesta asemenea Muntelui Sionului, ci și înlăuntru, în prea înaltă fericire așează pe cel ce a câștigat-o, după cum este cu puțință a ne învăța de la Prooroci. Fiindcă David, zice: <MI>Fericit bărbatul a cărui nădejde este numele Domnului (39, 6), iar Ieremia: <MI>Bine este cuvântat omul care a nădăjduit spre Domnul, și Domnul va fi nădejdea lui. Și va fi ca lemnul cel răsădit lângă ape și pe umezeală va pune rădăcina lui. <DȘ-2>Și Isaia:<MI> Domnul, Împăratul nostru, Domnul, Mântuitorul nostru, El ne va mântui pe noi. Iată Dumnezeu, Mântuitorul meu, Domnul, nădăj-duind voi fi spre Dânsul și voi cuteza (33, 22; 12, 2). Iar fericitul Pavel sfătuiește și zice: <MI>Să ținem făgăduința nădejzii că credincios este Cel ce a făgăduit (Evrei 10, 23).

Întru această dumnezeiască și gătită nădejde petrecând el, pe toate cele lumești le defăima și slava cea veșnică în fiecare zi o poftea, iar dragostea cea către Dumnezeu și către aproapele cu dea-dinsul o păzea, cât zicea el așa, când se ridica din viață: "Nicidecum, în toată viața mea pe Domnul nu l-am defăimat și cuvânt nebunesc prin buzele mele nu a trecut. În toată viața mea pe nimenea nu am blestemat și cu nici un credincios nicidecum nu m-am luptat".

O, fericită limbă, care, îndrăznind, a scos un glas ca acesta, care numai îngerilor este prea cuviincios, pentru nematerialnicia și ne-tulburarea vieții! Iară nouă, celor ce slujim trupului, străin și mai presus de fire și cu greu de a isprăvi un lucru ca acesta.

Și măcar deși foarte te vei osteni, cercând viețile celor vestiți în fapte bune, dar nicăieri nu vei afla vreun astfel de semn spre povestire de curată și neîntinată dragoste, în ce fel este la Părintele acesta. Deci, dacă mai mare decât toate faptele bune este dragostea, și pe aceasta, nu ca alt oarecare din părinți a isprăvit-o fericitul Efrem, că va lua fiecare după lucrurile lui. Pe cea dintru acestea altora vom lăsa să o asemene, ca să nu ne părem că alăturăm părinți și părinți. Că nu pentru asemănare am luat pe cea zisă, fără numai ca să ară-tăm luminat celor mulți că la însuși vârful scării celei duhovnicești a faptelor bune a ajuns Efrem al nostru, iar mai vârtos, Dascălul lumii.

Iar cinstirea de Dumnezeu în câștigarea înțelepciunii celei ade-vărate a neguțătorit-o, după cea zisă în Iov: <MI>Iată cinstirea de Dumnezeu este înțelepciunea (28, 28). Prin ea, după cum puțin mai sus am arătat, scriind curățenia credinței lui, la al treilea cer, după Pavel, s-a suit, și cu nemuritoare pomenire, și cu îndelungată laudă, de Biserică s-a îmbogățit. Iar cugetarea Dumnezeieștilor Scripturi s-a aprins în acesta din davidiceasca făclie, că zice: <MI>Și în cugetul meu se va aprinde foc (Psalmul 38, 4). Că, dor de privire duhovnicească pe el cuprinzându-l, i-a ridicat dorire în văpaie înaltă. Că după ce toa-tă Scriptura cea Veche și cea Nouă a deprins, și ca alt oarecare în niște priviri ca acestea a zăbovit, toată cu deamănuntul pe rând a tâlcuit-o, și de la Cartea Facerii lumii și până la Testamentul Daru-lui, adâncurile minunilor celor ascunse la lumină le-a adus, făclie având pe Duhul.

Și nu numai ale acestei înțelepciuni a noastre și de Dumnezeu insuflăte, tot paharul cel duhovnicesc l-a băut și altora a dat, ci și la cea dinafară, lumească, câtă era de trebuință la vorbirea și îndreptarea cuvântului, și câtă la adâncul înțelegerilor, foarte deprinzân-du-se, cât a fost, de folos a luat, iar cât nu a fost de folos a lepădat, neguțătorind cu jugul dreptății și fapta și privirea. Iar curățenie a sufletului și a trupului a isprăvit câtă firea încăpea, iar mai vârtos

și mai presus de fire, că al Darului era hărăzirea. Că nici lăsa pe su-flet să greșească din cuviința cea după dreapta socoteală, ci era într-o adevăr, cu sufletul, împărățind, iar cu trupul, luminat strălu-cind. Și mărturisește schimbarea curvei celei ce se istorisește, pe care, punând-o în vânărea răutății ucigașul de oameni veliar spre amăgirea bărbatului celui luminat, atât s-a scăpat de cel nădăjduit, cât și însăși preacurva a tăbărât asupra celui cu covârșire viclean, și prin dojăniri și îndemnări, și prin sfătuirile dumnezeieștilor cuvinte prefăcându-se, și spre mai bine schimbându-se, întregă înțeleaptă, în loc de desfrânată, și cinstită, în loc de necinstită, și curată, în loc de întinată, s-a arătat.

Iar sârguindu-mă eu a spune curgerea cea de-a pururea a lacri-milor aceluia, îmi vine cu adevărat a lăcrima. Că ar fi putut cineva fără de aceasta să înoate cu cuvântul noianul lacrimilor lui? Că pre-cum tuturor oamenilor firească le este răsuflarea, și de-a pururea lucrarea, așa era la Efrem curgerea lacrimilor. Că nu era zi, nici noapte, nici miez de noapte, nici ceas, nici prea mică clipită, când se vedea uscat ochiul cel neadormit al aceluia. Uneori, necuvioșiile cele de obște, iar alte ori pe cele deosebi plângându-le, după cum zicea. Și prin suspinuri înțelepțește pornea curgerile ochilor, iar mai vârtos prin vărsările ochilor chema afară suspinurile. Și era prea slăvită urmarea amândorura, una alteia pricină arătându-se. Că naștea la dânsul lacrimile, adică suspinuri, iar suspinurile iarăși lacrimi, și pricina de cei mulți nu se cunoștea. Că vremea pe acestea nedespărțindu-le, ci de-a pururea suspinurile lacrimi vărsând, apoi iarăși aceste suspinuri, și oarecare înconjurare făcându-se, nearătat era începutul și pricina amândorura. Și aceasta o va vedea cineva, dacă va citi scrierile lui.

Că îl va afla pe el că plângea, nu numai în cuvintele cele pentru pocăință și pentru nărav și pentru bună petrecere, ci și în însăși cuvintele lui cele de praznice, unde multă bucurie s-au obișnuit cei mulți a arăta în cuvinte, iar el pretutindenea același era și neîncetat cu darul umilinței se îmbogățea. De unde și acum mai pe toți ascul-tătorii cuvintelor lui iarăși îi cheamă la viața cea adevărată. Atâta tărie are cuvântul cel de Dumnezeu insuflat al acestuia, cu lacrimi amestecat fiind, căci, care neînduplecat sau împietrit cu inima, au-zind graiurile acestuia, nu se va muia și asprimea năravului lepă-dând-o, nu se va mâhni pentru răutățile lui? Care sălbatic cu nă-ravul sau cu chipul de fiară, luând în urechi învățătura lui cea de suflet folositoare, nu va fi îndată bun și blând, și cu chipurile iubitor de bunătate? Cine, cugetând a se bucura în dulcele patimilor vieții și a lăcrima întorcându-se, puține cuvinte ale acestuia auzind, nu va suspina și nu va plânge, și nu va veni în aducere aminte de răsplă-tirea ceea ce va să fie, pentru cele lucrute în viață de dânsul?

Piatră fierbinte, asemănarea celor dinafară s-au luat la cele cu neputință, iar nouă cercarea luminat ne-a arătat aceasta. Că pe su-fletele cele neînduplecate și nesupuse, dumnezeiescul acesta bătrân, le-a plecat și să se moaie și să se supună. Că cine, citind în cuvântul lui, cel pentru smerita cugetare, nu va urî îndată toată mândria și nu se va propovădui pe sine mai smerit decât toți? Cine, citind în cele pentru dragoste, nu se va sârgui a se primejdui pentru dragoste? Cine, citind în cele pentru feciorie, nu se va nevoi a se arăta pe sine înaintea lui Dumnezeu curat cu sufletul și cu trupul? Cine citind în cele pentru judecată, adică pentru a doua venire a lui Hristos, nu va socoti că stă înaintea divanului celui de acolo și cutremurat fă-cându-se, i se va părea că acum s-a scos asupra lui hotărârea cea mai de pe urmă? Că așa a arătat divanul lui Dumnezeu cel ce va să fie, de-a pururea

pomenitul și proorocescul acesta bărbat, încât nimic altceva nu lipsește din cunoștință, fără numai cu însuși lucrul și cu cercarea a-l învăța.

De niște priviri ca acestea pentru judecată, de-a pururea fiind ținut fericitul, fugea de lume și de cele din lume, și se depărta fu-gând, precum zic cuvintele, și se sălășluia în pustie, la sine numai și la Dumnezeu luând aminte, și de acolo primind sporirile faptelor bune. Că știa cu deadinsul că viețuirea pustnicească eliberează de tulburările cele lumești pe cel ce voiește, și prin liniște se face îm-preună vorbitor cu îngerii, și la privirile cele pentru Dumnezeu, pe minte, cât este cu puțință a ajunge, o înalță. Și a se muta din loc în loc, când Duhul mișcându-l pe el, spre zidirea celor mulți iconomi-sea, nu se arăta nesupus, nici se împotrivea. Că era plecat dumnezeieștilor voi, mai mult decât altcineva. Pentru aceea, patria sa lă- sându-și, după cum dumnezeiescului acela Avraam i se poruncise, la cetatea edesenilor s-a dus. Că nu era cu dreptate sub pământ la multă vreme să fie ascuns soarele. Pentru două pricini: și pentru ca să sărute Sfintele (Moaște) cele de acolo, și mai înainte de aceasta ca să se întâlnească cu vreun înțelept și rod de cunoștință, sau să ia sau să dea.

Deci, precum se povestește, venind la cetate și intrând pe poar-tă, a întâlnit pe oarecare curvă, în locul înțeleptului aceluia pentru care se ruga să se întâlnească. Și fiindcă cea arătată era străină de nădejde, i-a căzut lui necăjicioasă întâlnirea. Pentru aceea și cău-tând la curvă, fiindcă nu și-a nimerit nădejdea, se mârșea, iar ea, văzându-l pe el căci caută la dânsa, și ea, cu dinadinsul căutând la dânsul, lua seama. Îi zice ei înțeleptul: "Spune-mi mie femeie, pentru ce așa lung cauți la mine?" Iar ea cu îndrăzneală: "Eu și după cuvi-ință caut la tine, că din tine, bărbatul, sunt luată, iar tu nu lua seama la mine, ci mai vârtos în pământ caută, de unde ești luat". Aceasta fără de nădejde înțeleptul auzind-o, mărturisea că foarte s-a folosit, și a preamărit puterea cea necuprinsă cu mintea a lui Dumnezeu, Care dăruiește cele ale nădejzii și prin cele afară de nădejde.

Și ducându-se de acolo la Cezareea Capadochiei, de Duhul Sfânt povățuit fiind, a văzut pe Marele Vasile, gura Bisericii, turtureaua cea de aur a dogmelor. Pe care, după ce l-a văzut bătrânul, cu multe laude a început a-l fericii. Căci cu ochiul cel străbătător al sufletului vedea o porumbiță strălucită, șezând pe umărul cel drept al acestuia, dându-i lui cuvinte de învățătură, și acela pe acestea împărțin-du-le poporului, care, învățându-se cu taină de cinstita porumbiță ceea ce îl învăța pe el, a simțit și venirea lui și cum, că el este Efrem Sirul, a cunoscut. Și de duhovnicească întâlnire la bună vreme amân-doi s-au învrednicit, așa nu a fost de cu pagubă mergerea acolo.

Iar nerăutatea cea firească a vieții, îi arăta lui fugirea de cele vă-tămătoare, învățându-l și mai înainte vederea celui mai bun și pă-zirea de cel rău și pe acelea din gânduri să le primească, cele mai alese și curate și folositoare spre alegerea binelui, câte mai ales nu împiedică la trebuința învățaturii. Că din destul era dat de la Hristos dumnezeiescului bătrân talantul cuvântului, pe care dator era el mai înainte de toate altele să-l pună pe mesele inimilor celor mulți. Și aceasta, adică pentru sine se arată zicând-o, cum că acum, după ce a trecut peste cruzimea vârstei celei copilărești, a văzut cu taină că s-a ridicat pe limba lui o viță foarte bine rodită, atât de crescută fiind, încât umpluse pământul, și toate păsările cerului, venind, se săturau din hrana ei. Și vița aceasta, când se tăia și toate păsările le primea, mai mult se îmbogățea de struguri.

Aceasta încă și altul din cei foarte îmbunătățiți și sporiți în ve-denii pentru

dânsul atunci a mărturisit, zicând că a văzut mulțime de îngeri, pogorându-se din cer și ținând în mâini o carte scrisă și dinafară și dinlăuntru, ziceau între ei, tabăra aceea dumnezeiască ce s-a arătat: "Oare cui se cuvine a se încredința cartea aceasta?" Dintre care răspunzând, unii, pe acesta îl alegea, iar alții pe acela, și alții pe altul, pe care vremea aceea îi avea cuvântători. Apoi după cercare toți au zis: "Cu adevărat sfinți sunt aceștia și robi ai lui Dumnezeu, însă nu pot să li se încredințeze cartea aceasta". Și du-pă ce pe mulți din sfinții cei de atunci pomenindu-i, între dânșii nu au bine voit. În sfârșit, unindu-se au zis: "Nimănu i se poate să i se încredințeze cartea aceasta, fără numai lui Efrem".

Încă se zice că și aceasta a văzut-o acela ce a văzut pe dumnezeieștii îngeri, dând cartea lui Efrem, cum că, sculându-se, de noapte să meargă la biserică, cel ce a văzut vedenia, a auzit pe Efrem învățând cu cuvânt îndestulat și cu dar îndulcit. Și judecând acela vede-nea cea văzută, și pe Dumnezeu l-a slăvit, și de darul cel bogat al cuvântului ce s-a dat sfântului s-a spăimântat. Că atât de multă în-țelepciune i se dăruise lui, încât de-a pururea curgătoare îi erau izvoarele cuvintelor, dar zăbavnice spre arătarea gândurilor, nu pentru amortirea limbii, ci pentru mulțimea înțelegerilor, încât limba în-tocmai avea putere cu grăbnicia înțelegerilor celorlalți, iar decât ale sale priviri mai jos. Pentru aceea și însuși marele bătrân, rugân-du-se lui Dumnezeu pentru sine, se zice că a zis unele ca acestea pentru ținerea darului celui neoprit al cuvintelor: "Slăbește, o, Stă-pâne, valurile darului Tău". Că sub limbă adâncul învățaturii, ca un noian făcându-se, nu îl lasă pe el să sufere înțelegerile, ci valuri unele peste altele se făcea, fiindcă organele spre a grăi nu slujiau slujbei celei grabnice.

Și nimic altceva nu-i tăia cuvintele, fără numai singură rugăciune, și pe aceasta cuvintele, și pe acestea lacrimile, și pe acestea ia-răși rugăciunea. Și era cuvântul al cuvântului, iar mai vârtos a zice, mai potrivit, în cuvânt, îndeletnicindu-se adeseori în privirile cele pentru Dumnezeu prin toate acestea. Că după ce trupul și-a omo-rât împreună cu dulcele, și prin înfrânare l-a făcut rob stăpâni-torului gând, nemișcat îl avea către cele necuvioase, cu nemânca-rea împilat fiind, iar tare către cele de folos și care pricinuiesc mân-tuire sufletească.

Nici nopțile nu-l împiedica pe el din drumul faptei bune, amă-gindu-l cu nălucirile cele din somn. Că treaz din zi primindu-l, tre-când îl lăsa priveghind. Aceasta făcându-se ca să nu îl apuce pe acesta dormind mâna stăpânitorului întunericii acestuia. Iar de somn atâta se împărtășea, cât destul îi era spre a trăi, ca nu urmarea cea firească cu totul pierzându-se, silnică dezlegare să pătimizească trupul. Și îl surpa pe acesta, și din ochi îl gonea, iar mai ales prin culcarea pe jos și aspra petrecere și tot felul de chinuire a trupului, căci cu acestea mai ales are firea a se izgoni patima somnului.

Iar necâștigare atâta a avut, câtă auzi că a avut dumnezeieștii Apostoli. Pentru aceea și dacă cineva îl va numi întâi chip al necâș-tigătorilor acestora, nu va greși din cuviință. Că avem glasul acelu-ia, cel prea dulce și fericit, pe care, vrând a se ridica către cele ce- rești, ni l-a lăsat nouă învățător de necâștigare. Nu a fost niciodată la Efrem pungă, nici toiag, nici traistă, încă nici argint, nici aur: "Dar nici vreo altă avere pe pământ am câștigat, fiindcă am auzit pe Bunul Împărat în Evanghelii, zicând Ucenicilor Săi: <MI>Nimic pe pământ să nu câștigați (Matei 10, 9). De unde nici cu patimă nu m-am aflat către ceva de acest fel". Deci, așa era de nebăgător în seamă de slavă și de bani, și decât toți mai îndrăgitor al

celui mai bun, cât și de aici se întrecea cu Apostolii.

Dar ce îi vom mărturisi lui pentru smerita cugetare, când arătat tot cuvântul și scriptura lui are pe această faptă bună propovăduindu-se, măcar că de la dânsul foarte departe era alungată. Căci, când spre înălțare sau spre mândrie și-ar fi împiedicat de piatră piciorul cel sufletesc, cel ce lacrimi peste lacrimi chema, și cenușă ca pâinea mânca, și asprimea petrecerii și neîndulcirea, și băutura cu plânge-re o amesteca, după cum zic cuvintele, sau cel ce despre toată slava omenească se întorcea, și încă fiind în viață laudându-l cineva, se mârnea, și uneori culoarea feței se schimba, și în pământ căuta, și cu sudori subțiri asuda, și cu grea neglăsuire se ținea, ca și cum ru-șinea i-ar fi stăpânit limba lui.

Și vrând a se duce către viața cea fericită și nesfârșită, însăși a-ceasta iarăși cu groaznică certare oprind-o, zicea: "Să nu cântați cântare peste Efrem. Să nu-i faceți cuvânt de laudă. Să nu mă în-gropați cu haină de mult preț, să nu faceți deosebi trupului meu mormânt, că tocmeală am cu Dumnezeu a mă sălășlui împreună cu cei străini. Că străin sunt eu și nemernic, ca toți părinții mei".

Deci, de prisosit ai arătate semnele și ale acestei fapte bune, precum cu adevărat și ale celorlalte, iar al milosteniei și al milosti-virii nu numai făcător, ci și dascăl îl va încredința pe acesta hotarul și legea adevărului. Căci, fiindcă pentru necâștigarea cea desăvâr-șită, a da celor lipsiți nu avea, întru a deștepta pe ceilalți către milă, prin dese sfătuiri, milostenia o obține. Că era cu adevărat cuvântul acestuia, și fără de vederea lui, cheie de Dumnezeu făcută, care vis-teriile bogățiilor le deschidea și celor lipsiți le da cele de trebuință. Iar fața lui cea cu chip de înger destulă era și numai văzându-se să pornească spre milostivire și spre îndurări și pe cei foarte aspri, cu simplitate și cu blândețe și cu multă bunătate amestecată fiind. Și cine era atâta fără de rușine, care, căutând la el nu s-ar fi rușinat și nu s-ar fi făcut oarecum mai cu cucernicie?

Deci, poate, auzind cineva atâtea mulțimi de isprăvi, i se va pă-rea că nu a intrat dumnezeiescul acesta bărbat în adâncul dogmelor celor bisericesti. Că ar fi zis unul ca acesta: Care îndeletnicire avea el, împărțindu-se la atâtea fapte bune? Însă la el nu era numai pe deasupra cunoștința dumnezeieștilor dogme, că nu cât a spune și a sfătui pe alții, aceasta o știa, ci în amândouă bine s-a iscusit, și în în-seși dogmele bisericesti, și în cele ce se apucă a se împotrivi acestora. Pe unele, adică învățându-le din osârdie, iar pe altele spre mus- trarea ereticilor, că râvna îl pornea pe el asupra fiarelor Bisericii.

A ajuns și la noi oarecare cuvânt nescris, arătându-ne nouă râv-na acestuia cea pentru adevăr, și se află așa: "Că ușorul de minte, Apolinarie, iar mai vârtos, fără de minte și fără de socoteală, multe scriind, și din pân-tece grăind, nedreaptă scrisoare asupra dreptei credințe a scris, în două Tomuri pe aceasta alcătuind-o, și le-a dat pe acestea spre pază unei femei, care precum este povestirea, îi mângâia dezmierdăriile aceluia. Și după ce s-a înștiințat marele Efrem de scrisoarea aceea, prefăcându-se înțeleptul cu înțelegerea cre-dinței aceluia, se apropie către femeia ce păzea cărțile cele spurca-te, ca și cum binecuvântare din pustie aducându-i ei, poate încă și altele spunând.

Deci, pe urmă se roagă să i se dea lui pentru folos, precum zicea scrierile dascălului, că să poată el ereticilor, așa oarecum numin-du-ne pe noi, cu lesnire a le sta împotrivi. Iar ea nepricepându-i gân-dul, și amăgindu-se că și acesta este din cei ai părții lui Apolinarie, i-a dat cărțile, rugându-se numai ca să fie grabnică întoarcerea aces-tora. Iar marele acesta Iacov, amăgind pe spurcatul Isav,

și întâiele nașteri cele viclene ale înțelegerilor acestuia luându-le, înțelepțește le-a folosit. Că filă de filă despărțind, și cu clei de pește pe toate ungându-le, ca o panahidă toată cartea a făcut-o, nelăsând o parte de alta să se deslipească din strângerea cea cumplită. Așa la amân-două cărțile făcând, le-a dat iarăși înapoi celeia ce i le-a dat. Iar ea, ca o femeie și neștiutoare de înțelegerile cele înțelepte, fața acestora întreagă văzând-o, nu a mai cercat înăuntru într-însele. Și netrecând prea multe zile, sfătuiește dumnezeiescul bătrân pe oarecare dintre dreptcredincioși să cheme pe păgânul Apolina-rie ca să se socotească cu el. Iar el, primind chemarea, și cărților lui cele fără de Dumnezeu bizuindu-se, a mers la ziua cea rânduită. Și a vorbi, adică el, ca unul ce era obosit de bătrânețe, s-a lepădat, dar a zis să se aducă înainte cărțile sale, și printr-însele să dea răspuns și împotriva să grăiască. Deci, după ce i-a adus cărțile tainicii acestuia, foarte pentru dânsule mândrindu-se, luându-le acel judecător al nedreptății ce era învechit în zile rele, pe una din cărți se ispita a o deschide. Și fiindcă nu se da, cu clei fiind strânsă, la jumătatea acesteia s-a pornit, iar ea asemenea nu s-a deschis. Deci, după ce a scăpat pe cea dintâi, la a doua a alergat, și apoi și pe aceea toată ne-despărțită și cu totul nesupusă văzând-o, de rușine, fața și-a schimbat, iar de nedumerire cu sufletul s-a spăimântat. Și de adunare despărțindu-se nebunul, la mahniciune și la boală, și, mai pe urmă, la moarte s-a apropiat, nesuferind ocară. Acest fel era și către râvna bunei credințe marele nostru părinte și dascăl Efrem, întru unele, adică blândețea și evlavia arătând, când nu era trebuință de război, iar în altele iuțea și asprimea, când mai ales pentru credință era primejdia. Toate cu înțelepciune obți-nându-le și după cum vremea cerea. Că și aceasta nu era mai de jos decât postirile lui cele multe, și lacrimile, și neîncetatele rugăciuni, iar mai vărtos și mai mult decât acelea, râvna cea după Dumnezeu. Că acelea, la singur cele ce le-a lucrat hotărăște folosul, iar aceasta trece la folosul de obște, fiindcă pe vânzătorul cel bun, cuvântul cel adevărat la fiarele cele luptătoare îl arată iscusit, și pe cărmaciul cel bun la vânturile cele ce suflă împotriva corabiei, și pe doctorul cel înțelept la patimile cele cu anevoie de vindecate, și pe ostașul cel viteaz la tabăra cea grea pusă împotriva, și pe sânguitorul și râvni-torul dreptei credințe, la vârful primejdiilor și al greutății, cum și pe sine și pe alții îi va smulge de la vătămare. Deci nu este cu puțință a afla chip de fapte bune făcut de demult la oarecare, care să nu se fi isprăvit și întru acesta. Și este cu puțință a asemăna pe sufletul lui ca un izvor ce curge cu tot felul de ape împodobite cu folos, și cu dulceață, și cu veselie. Sau cu o livadă înflorită cu feluri de feluri de flori mirositoare, sau cu un cer pământesc înfrumusețat cu mulți lu-minători, sau ca un rai. În ce fel auzi că a fost cel din Eden împo-dobit cu nenumărați copaci roditori, însă necălcat de șarpele cel prea viclean și pricinuit de izgonire, sau ori ce altceva din cele bune și veselitoare firea ar fi cinstit cu multe feluri de bunătăți. Acest fel socotește că este fericitul suflet al Marelui Efrem, înconjurat din toate părțile cu multe feluri de fapte bune. Că minunatul, prin toată viața, punând cugetare ca să câștige fapta bună cea cuprinzătoare s-a sânguit singur să cuprindă bunătățile tuturor. Că lui Abel, celui întâi între drepti, ca un preot urmând, nu a adus Domnului din turme jertfe, nici grăsimi, ci jertfă fără de sân-ge, slujba cea cuvântătoare, care se jertfește prin curățenia vieții, atâta cu acela întrecându-se, încât nu a fost ucis de vicleanul ucigaș, ci fugind a scăpat de cursele dracului celui urător de oameni, și că-tre viața cea fără de sfârșit, precum acela, s-a mutat, mai înalt

de-cât vătămarea lui arătându-se.

Iar a lui Enoh nădejdea râvnindu-i, nu numai nu a chemat nu-mele Domnului Dumnezeu, ci și împreună cu alții a-l chema a învățat. A lui Enoh, nu i-a urmat mutarea cea străină de la pământ către rai, ci mutarea cea de la împătimire materialnică spre Duhul. A lui Noe, nu mântuirea cea puțină a neamului în chivot de lemn, ci de a-și întemeia dinspre toate părțile sufletul său, ca să treacă fără de vătămare furtuna vieții, și să nu se păgubească de averile faptei bune. Lui Avraam în multe, s-a făcut următor întru credință și întru blândețe și întru dragostea cea către Dumnezeu, iar mai ales întru fugirea de lume, precum acela de pământul său și de rudenia sa, și întru a lua jertfa Celui Unuia-Născut întru jertfa trupului său, cea de bună voie pentru Dumnezeu, omorându-și mădularele cele de pe pământ. Lui Isaac, întru moartea cea de bună voie și fără de tulburare, însă nu de tatăl, precum acela. Că lucrătorul de sfințenie acesta în fiecare zi, apostolește, cu trupul se jertfea pe sine, întru pu-nerea înainte, iar cu duhul via, și viază lui Dumnezeu pentru jertfa cea curată a trupului, ca un berbec. Lui Iacov, întru a amăgi pe spurcatul Isav, adică pe născătorul eresurilor, și a lua întâiele naș-teri, adică dogmele cele drepte ale Bisericii, și întru a vedea nu sca-ră, de la pământ întărită la cer, ci stâlp de foc lung până la cer, care arată oarecum mai frumos adânc de taină. Încă și întru a da el bi-necuvântările ucenicilor ca unor fii când vrea să iasă din trup, la care luând aminte cineva cu iubire de osteneală, va socoti că sunt acestea ale însuși marelui aceluia Iacov. Lui Iosif, mai ales în cură-țenia și sfințenia trupului, iar cu mult mai mult întru împărțirea cu-vântului, precum acela a grâului.

Lui Moisi, sau întru toate, sau întru cele mai multe asemenea s-a făcut. Că a fugit și acesta de faraon cel gândit și în pustie s-a sălăș-luit și pe Dumnezeu l-a văzut, cât îi era cu puțință, prin privire, și minuni a lucrat, și pe popor l-a povățuit dascăl fiind, și pe egipteni i-a amăgit, răpind bogăția acelora, adică cărțile ereticilor robindu-le și la iveală dându-le. Și marea a despărțit, adică necredința cea sărată și nefolositoare la sete, și pe popor l-a trecut, adică adunarea cea dreptmăritoare, și pe faraoneni i-a înecat, adică nașterile cele fără de Dumnezeu ale ereticilor. Și pe Amalic l-a biruit, adică pe oricine dineretici voiești să-i numești cu numele acesta. Legea dreptei cre-dințe de la Dumnezeu a luat și nouă tuturor ne-a dat-o. Chipul cortului în munte l-a văzut, nu al celui din vremea lui Moisi, ci al jude- cății și al așezării celei înfricoșătoare ce va să fie.

Preoți a făcut, adică cele pentru preoție legiuind. Apă din piatră a izvorât, adică pe inimile cele pietroase făcându-le să picure la-crimi. Cu pâine cerească a hrănit precum acela, adică cuvintele dragostei tuturor punându-le înainte, prin care mai ales se întărește tot sufletul, și îndrăznind se apropie la dumnezeiasca și tainica Pâine, ceea ce din sânurile Tatălui spre mântuirea noastră a venit. Prepelițe a dat, adică învățându-ne pe noi credincioșii cei de jos prin pomenirea cea pentru Dumnezeu la cer să călătorim și frumu-sețile cele de acolo să le cugetăm. Și în scurt, cu oricare cuvinte vechi ale privirii vei voi să asemeni laudele părintelui, nicidecum nu le vei afla că sunt mai cu lipsă.

Fiindcă și ca Isus a lui Navi Iordanul l-a despărțit, adică mâinile bogaților cele închise spre milostenie, spre facere de bine deschi-zându-le, și poporului pământul, nu a-l fâgăduinței celei de jos, ci al împărăției celei cerești întru moștenire l-a dat. Ca Samuil din pruncie s-a dăruit lui Dumnezeu, și glas dumnezeiesc a auzit. Ca marele Ilie pe popii rușinii i-a vădit, și foc gândit peste jertfa cea

cuvântă-toare, nu o dată, ci de multe ori a pogorât, și în căruța de foc a faptelor bune, nu prin văzduh, ci la cer s-a suit. Ca Elisei cu îndoit dar al Duhului s-a îmbogățit, și ca proorocii de multe ori de vederea lui Dumnezeu s-a învrednicit. Îndrăznește cuvântul să-l asemenea pe acesta și cu cel mai înalt între cei născuți din femei, cu Mijlocitorul Legii și al Darului. Ca Mergătorul-Înainte în pustie s-a sălășluit, și cuvântul lui Dumnezeu s-a făcut și către acesta și propovăduitor al pocăinței a fost, și păca-tele a-și mărturisi pe cei ce veneau la dânsul i-a învățat. Ca Pavel, vasul alegerii, tot felul de ispite a suferit, și semințele pocăinței, precum acela ale credinței, a le semăna nu a pregetat. Și ce trebu-ință este pe acesta a-l alătura cu fiecare deosebi, fiindcă încă ispră-vile acestuia toată lumea umple, și arătându-se lucrurile, de prisosit este multa cuvântare și lungimea cuvântului întru necinstea fapte-lor bune se întoarce, ca și cum nu sunt de ajuns cu îndestulare prin lucruri să se vestească pe sineși, ci au trebuință de ajutorul cel din cuvinte. Însă bine este ca o dulceață oarecare prea veselitoare a adă-uga la cuvânt și minunea ce se povestește la sfârșitul aceluia.

Că vrând acest purtător de Dumnezeu bărbat a se duce către cele cerești, celor ce erau de față le porunca, că nu se cuvine lor cu haină de mult preț să îngroape trupul lui. Iar deși cineva iubitor de părinte fiind ceva de acest fel mai înainte ar fi gândit, sau ar fi pregătit, nicidecum să nu îplinească cu lucrul sfatul acela, ci însăși acea hotărâtă spre îngroparea lui, să se dea săracilor. Deci, unul din cei ce sta de față, și acesta era din cei străluciți, haină de mult preț mai înainte gătind, și cu aceea a îngropa trupul dumnezeiescu-lui bărbat mai înainte sfātuindu-se, auzind certarea, s-a mâhnit, și de a da săracilor haina cea mai înainte gătită a întârziat, judecând cu mintea sa că mai bine este a da mai vartos săracilor prețul cel cuviincios, care îndată rânindu-se de un drac viclean, și-a cules ro-durile cele prea amare ale neascultării, trântindu-se pe sine lângă patul cuviosului și spumă din gură scoțând. Iar omul lui Dumnezeu cel prea milostiv a zis celui ce pătimea: "Spune, o, omule, ce lucru necuvios s-a lucrat de tine și în această primejdie te-a aruncat?". Iar el din poruncă sculându-se, măcar că întunecat era la minte de dra-cul, și-a spus gândul cel ascuns și și-a arătat neascultarea, pe care mărturisindu-l prea milostivul bătrân, sănătos l-a făcut, prin pune-rea sfintelor mâini, și prin rugăciune izbăvindu-l pe el de patimă. Apoi și zicându-i: "Împlinește făgăduința ta, omule, pe care demult mai înainte ai gândit-o".

O minune ca aceasta la sfârșitul vieții lucrând, și prin multe sfă-tuiri pe cei ce erau împreună cu el către râvna faptelor bune deș-teptându-i, după cum arată cuvântul lui cel mai de pe urmă, la li- manul cel neînvăluit al împărăției celei veșnice și fără de sfârșit a trecut. Și unde anume se cuvine a socoti că s-a sălășluit sufletul aceluia? Arătat este că în lăcașurile cele cerești, unde sunt rându-ielile îngerilor, unde sunt mulțimile patriarhilor, unde sunt cetele Proorocilor, unde sunt scaunele Apostolilor, unde este bucuria Mu-cenicilor, unde este veselia Cuvioșilor, unde este strălucirea Das-călilor, unde este adunarea celor întâi născuți și glasul cel curat al celor ce prăznuiesc acolo. La bunătățile acelea, la care poftesc în-gerii să privească, la sfințitul acela loc s-a dus sufletul cel mult feri-cit și sfânt al fericitului și de-a pururea pomenitului Părintelui nos- tru.

Socotesc că împreună cu suirea lui la cer mergeau și faptele lui cele bune din viață, și îi arăta lui fiecare frumusețile acelea negrăite și nevăzute. Și apropiindu-se poate dragostea, cea mai mare decât toate faptele bune, îi zicea așa:

"Vezi, prea iubite suflete, ce fel de frumusețe ți-am pricinuit ție?" Și împreună cu cuvântul arăta desfățarea. Și smerita cugetare, alergând îi zicea: "Vezi, suflete, lui Dum-nezeu dorite, și eu ce fel de loc de odihnă ți-am gătit ție?" Și deo-sebi fiecare și îi zicea și îi arăta ce fel de răsplătiri i-au pricinuit lui pe urmă fiindcă mai înainte s-a ostenit. O, ducere mult lăudată și vrednică de râvnit! O, moarte care nu aveai trebuință de lacrimi! O, despărțire care pricinuai împreunarea cea dorită! O, mutare care nu dai celui ce se mută căință! O, îngropare care nu aveai căință! Că dintru acelea care din chipurile aceluia ne minunăm, dintru acestea mângâierea o luăm. Că la ceilalți oameni, moartea pricinuitoare de lacrimi se cunoaște celor rămași, iar la sfinți, de veselie și de prăz-nuire pricinuitoare se face. Că una ca aceasta nu este moarte, ci mai vârtos mutare, și către cele mai bune trecere.

Aceste cuvinte de laudă ca niște daruri nevrednice se aduc de noi, ție, prea bunule, și al lumii dascăle, limbă îndrăzneată, nu fi-îndcă ai trebuință de dânsule, că ce fel de laudă dăruiește cuvântul cel ce nu umblă după vrednicia celui ce se laudă, ci mai vârtos spre folosul celor ce sunt în viață, că prea mare mângâiere și îndemnare spre cele mai bune se pricinuieste multora, lauda bărbaților celor buni. Și ne-a pornit pe noi către cuvintele acestea și îndrăzneți ne-am făcut, multe altele. Las eu faptele bune cele în multe chipuri, și vestea vieții și a cuvântului în toată lumea, dar mai mult decât acestea purtarea ta de grijă cea minunată, și izbăvirea ce s-a făcut la cel ce a fost de un nume cu tine, care ne-a îndemnat pe noi și de aceste nevoințe a ne apuca, care de barbari, strănepoții lui Ismail, în robie dus fiind, și de patrie nu puțină vreme despărțit, către ale sale ia-răși întorcându-se, și folosul căii necunoscându-l, a dobândit prea slăvită purtarea ta de grijă, și calea s-a învățat, cea îndemnatică spre mântuire, și din scop cu adevărat nu a greșit.

Ajungând încă și la vârful primejdiilor, și moarte așteptând, de supărarea barbarilor pe cale strâmtorată fiind, numai ce și-a adus aminte de numirea ta, zicând: "Sfinte Efreme, ajută-mi mie!" Și peste rătăcirea primejdiilor fără de vătămă a trecut, și frica nu a băgat-o în seamă, și mântuire mai presus de minte a dobândit, și patriei, fără de nădejde s-a dat, de purtarea ta de grijă păzindu-se. Pentru aceasta, la cele mai sus zise a ne întinde mai cu osândie am îndrăznit și de laude a ne apuca cu buze necurate am cutezat. Și dacă mai mult decât cuviința am venit întru cuvinte, ca pe un stâlp vom scrie că tu te-ai făcut pricinuator al legerii, și ție harul îl vom mărturisi. Iar dacă mult departe de vrednicie sunt laudele, și așa iarăși pe tine te vom vinovăți că ești pricinuatorul nealegerii, deși îndrăzneț oarecum este cuvântul. Că tu vrând a fugi de laude, și precum când erai viu în viață, așa și după ce te-ai mutat, smerit a cugeta iubind, oprești pe cei ce voiesc a te lăuda pe tine. Însă ori a-ceasta de este, ori cea mai înainte de aceasta, noi datoriam, cât putem, o facem, și credem, că nu te vei întoarce despre noi cei fierbinți, iu-bitori de părinte, ci vei primi ca pe niște gânguriri ale copiilor iubi-te părinților. Însă tu cel ce stai înaintea Dumnezeiescului jertfelnic și slujești împreună cu îngerii Treimeii Celei de viață începătoare și Prea Sfinte, adu-ți aminte de noi toți, cerându-ne nouă lăsare de păcate, îndulcire de împărăția cea veșnică, întru Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia I se cuvina slava, împreună cu Cel fără de înce-put Părinte și cu Dumnezeiescul și de viață Făcătorul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

VIAȚA CUVIOSULUI PĂRINTELUI NOSTRU
EFREM SIRUL

După Metafrast

Minunatul Efrem a răsărit din pământul sirienilor. Și fapta bună din pruncie alegând-o, se silea de-a pururea a fugi de vorbirile cele vătămătoare ale celor de o vârstă. El citea neîncetat, mai ales sfintele cărți, iar sânguina, îndeletnicirea și cugetarea întru acestea îi erau lui Efrem mai plăcute decât toată dulceața. Încât și el împreună cu Proorocul zicea:> Cât sunt de dulci gâtlejului meu cuvintele Tale, mai mult decât mierea gurii mele (Psalmul 118, 102).

De atunci a avut tovarășe: fapta bună și sânguina în ostenele. Căci care faptă cu dinadinsul nu s-a săvârșit de dânsul? Nu postul? Nu privegherea? Nu culcarea pe jos? Nu blândețea? Nu necâștigarea? Nu, peste atâta bogăție de bunătăți, și smerita cugetare? Încă și de darul cel învățătoresc a fost împărțit. Apoi și până acum prin cuvintele sale, vorbește cu noi, îndemnându-ne, mângâindu-ne și sfătuindu-ne. Din care putem folosi nu numai cuvântul credinței cel drept, ci și ne deșteptăm spre câștigarea faptei bune. Iar de nădejea cea către Dumnezeu și de dragostea cea către aproapele, atâta gri-jă a avut Efrem, încât el însuși când a vrut să se ducă din viață, zicea astfel: "Nicidecum în toată viața mea n-am ocărât pe Domnul și cu-vânt nebun din buzele mele n-a ieșit. În toată viața mea n-am blestemat pe nimeni. Și nicidecum nu m-am certat cu vreunul din cei dreptcredincioși".

Avea încă și lacrimi neîncetat în ochii lui, încât mai cu înlesnire puteau izvoarele cele de-a pururea curgătoare să-și înceteze curge-rea, decât Efrem Sirul lacrimile. Și împreună cu lacrimile ieșeau și suspinurile, arătând focul cel dinlăuntru aprins al umilinței, pe care mai luminat îl va pricepe cineva, citind scrierile aceluia. Căci el se afla pretutindeni filozofând despre judecata și a doua venire a lui Hristos, înfricoșatul divan avându-l înaintea ochilor și ziua aceea în minte întipărind-o; apoi pe sine osândit socotindu-se și foarte cu ja-le tânguindu-se. În astfel de cugetări ale minții îndeletnicindu-se Efrem, pururea se nevoia după cântătorul de psalmi, fugind de gâl-ceava cea lumească și în pustie sălășluindu-se. Apoi, din loc în loc se muta pentru a sufletelor zidire și folos, fiindcă era mișcat de Du-hul Dumnezeiesc.

Odată își lăsă patria și, aceasta fiindu-i poruncit ca dumnezeiescului Avraam, a ajuns la cetatea Edesa, pe de o parte, pentru închinarea la Sfintele Moaște, care erau întru dânsa, iar pe de alta, pentru întâlnirea cu un oarecare bărbat dintre cei cuvântători, ca să ia model de viață de acolo. Acest lucru îl cerea de la Dumnezeu, adesea, zicând: "Doamne, Iisuse Hristoase, Stăpâne al tuturor, în-vrednicește-mă ca, intrând în cetatea Edesa, să mă întâlnesc cu acel bărbat, care va fi puternic a-mi grăi cele spre folosul sufletului". Astfel rugându-se, când a ajuns la porțile cetății, era îngrijorat: "cum adică se va apropia de acel bătrân, ce va afla de la dânsul și ce folos va dobândi?"

Deci, călătorind astfel cu așintirea minții, o femeie îndată îl întâmpină și aceasta era desfrânată. Negreșit al lui Dumnezeu lucru era acesta; căci pentru cele bune, de multe ori le rânduieste tainic pe cele potrivnice. Deci, sfințitul Efrem, astfel întâlnind pe desfrânată, stătea uimit oarecum, căutând către dânsa, mahnindu-se și

pățimind întru sine cu sufletul, că nu i s-a împlinit cererea după rugăciune, ci cu totul potrivit. Iar ea văzându-l, iarăși privea la dânsul cu ochi necuvioși. Și fiindcă astfel multă vreme, se priveau unul pe altul, vrând s-o rușineze și întru sfiala ce se cuvine femeilor a o aduce, i-a zis: "Pentru ce nu te rușinezi, o, femeie, privind la mine cu ochii ațin-tiți?" Și aceea zise: "Dar mie așa mi se cuvine a privi la tine, că din tine și din a ta coastă sunt luată. Iar ție ți se cuvine a te uita nu către noi, ci în pământ, din care ai și fost luat". Acestea auzindu-le Efrem a mulțumit și femeii, pentru folosul ce a avut din vorbele ei, și lui Dumnezeu cu fierbințeală îi înălța mulțumire; care chiar prin cele fără de nădejde de multe ori poate face lucruri bune.

Deci, după ce au trecut zile destule, în cetatea Edesei dumnezeiescul Efrem era, locuind aproape de dânsul, o desfrânată care s-a făcut organ de răutate al vicleanului. Și printr-însa, ca prin șarpele cel dintâi, năvălea asupra dreptului. Deci, de vreme ce s-a întâmplat, că dumnezeiescul Efrem fierbea niște bucate, acea femeie deschi-zând fereastra care era în perete, se plecă cu nerușinare, apoi cu obrăznicie căutând la cuviosul, îi zise: "Bindecuvintează, părinte". Iar el cu blândețea cea cuviincioasă lui și cu graiul îi zice: "Domnul să te bindecuvinteze". Și aceasta iarăși cu râs necuvios a zis: "Dar ce lip-sește bucatelor tale?". Iar acela a zis: "Trei pietre și puțin noroi, ca fereastraaceasta să se astupe". Acea cu obrăznicie a zis: "Pentru că te-am cinstit, aceasta a făcut întru tine mândrie? Eu voiesc a dormi împreună cu tine, iar tu de prima dată mă deznădăjduiești?". Însă precum aceea avea graiuri satanicești, astfel și el cu mult mai vârtos n-a fost lipsit de cuvinte duhovnicești, căci a zis: "De vo-iești împreună cu mine a dormi, trebuie s-o faci unde-ți voi zice eu". Iar aceea, dacă a auzit cuvântul, a și întreat de locul unde voiește a dormi. "Nu într-alt loc, a zis el, decât chiar în mijlocul cetății voi dor-mi cu tine". Iar ea a zis: "Dar nu ai sfială și rușine de bărbații ce ne vor vedea dormind în mijlocul cetății?". Deci, femeia aceea dorind să vâneze sufletul cel pățimaș, n-a voit a cunoaște ceea ce zice So-lomon: >Că ochii Domnului Celui Preaînalt de milioane de ori mai lu-minați sunt decât soarele; căci caută peste tot căile oamenilor.

Atunci sfântul a răspuns îndată: "Dacă ochii oamenilor i-ai judecat că sunt puternici a rușina sufletul și a-l opri de la fapta cea rea, dar oare de ochii lui Dumnezeu, care văd toate câte se lucrează în ascuns și întru arătare, nu ne vom teme și nu ne vom spăimânta cu mult mai vârtos?". Acestea destule au fost ca să înduplece pe desfrâ-nată a se depărta de vicleana poftă către dânsul și să se căiască de cele dintâi fapte rele ale ei. Căci îndată apropiindu-se și căzând la pământ, cerea iertare de dobitoceasca și neînfrânată ei pornire.

Apoi, făcând adevărată pocăință, a luat povățuitor și dascăl pe Sfântul Efrem în calea cea către mântuire. Iar el fiind gata a sluji unei cereri ca aceasta, o sfătui cele cuviincioase, spre a nu merge <Ș2>iarăși, după cum zice dumnezeiescul Ieremia, >în urma gândurilor inimii celei rele; apoi s-a îngrijit a o duce într-o mănăstire femeiască, spre a face fapte bune. Și în scurt, pe aceea care a voit a-l împiedica din calea cea dreaptă, el mai vârtos întorcând-o de la calea cea rea, a avut ca rod al dreptății întoarcerea ei spre calea mântuirii.

Astfel, dumnezeiescul Efrem, întâlnindu-se cu două femei desfrânate, pe una a folosit-o, iar de la cealaltă însuși a primit folos sau, mai adevărat să zic, de la amândouă, fiindcă ajutorul dumnezeiesc a folosit tuturor. De acolo, fiind povățuit către Cezareea Capado-chiei de darul, care îl purta de sus, a văzut pe marele

Vasile, glasul Bisericii și izvorul dogmelor. Pe care Efrem, văzându-l, cu multe cuvinte a început a-l lăuda. Căci cu ochiul cel prea binevăzător al sufletului a văzut o porumbiță, asemenea cu razele soarelui, șezând pe umărul cel drept al acestuia, fiind strălucită și vorbind la ureche lui Vasile, și acela iarăși le povestea poporului, cele de dânsa spuse. Care, învățându-se în taină prin acea cinstită porumbiță cele pentru Efrem, l-a cunoscut cine este și pentru ce a venit; de aceea se și îm-părtășesc unul cu altul de vorbire și se îndulcesc de bunătățile care erau întru dânsii.

Dar să ne întoarcem iarăși către dumnezeiescul Efrem și ale acestuia să le povestim. Căci nici un gând care să nu-i folosească în lucrarea faptei bune nu avea și cum că îndestulător i s-a dat de la Dumnezeu talentul învățătoresc, pe care sfântul cu covârșire l-a îm-părtășit în adâncul sufletelor credincioșilor de-a pururea. Și aceasta chiar el o însemnează, zicând: "Încă fiind tânăr, era ca o viță îngre-uiată de mulți struguri, din limba lui crescută, la mare înălțime ridi-cată și pe spatele a tot pământul întinsă; și toată pasărea, odihnindu-se într-însa, zbura împrejur și din struguri mânca. Iar vița, cu cât strugurii i se culegeau și pe păsări cu îndestulare le ospăta, cu atât mai mult cu rodul se înmulțea". Și aceasta însuși o zicea despre sine.

Încă și alții din cei ce s-au învrednicit a vedea unele ca acestea, o mărturisesc despre Efrem. Odată, a spus unul dintre ei că a văzut o mulțime de îngeri pogorându-se de sus și având în mâini o carte scrisă și înăuntru și afară, și făcea cercetare despre vederea ce se arătase, cine oare ar fi putut lua cartea? Unii dintr-înșii puneau înaintea pe Efrem, iar alții pe altul dintre aceia câți cu adevărat săvârșeau viața cucernică și înțeleaptă în acea vreme. Iar la urmă toți s-au învoit că lui Efrem i se încredințase cartea.

Deci, deșteptându-se cel ce a avut vedenia, a ajuns la biserică și a aflat într-însa pe Efrem, cu învățături prea bune și decât mierea mai dulci, ospătând pe cei ce erau de față. Iar acela, după vrednicie a mulțumit lui Dumnezeu. Dintr-aceia vreme, atât de mult i-au fost lui Efrem curgerile cuvântului și necurmarea gândurilor, încât nici limba nu putea sluji din destul grăbniciei vorbelor; încât chiar el a zis odată către Dumnezeu: "Stăvilește, o, Stăpâne, valurile darului Tău". Că sub limbă, adâncul învățăturii făcându-se ca un noian, nu îl mai lăsa pe el a suferi, fiindcă organele spre a grăi nu slujeau. Iar cuvintele cu nimic altceva nu le întrerupea decât numai cu rugăciunea, și pe aceasta cu lacrimile.

Noaptea, apucându-l priveghind, se trezea iarăși la lumină, fiindcă se temea de stăpânitorul întunericului, ca nu cumva să-l prindă cu somnul, fiind împiedicat; și de aceea priveghea pentru năvălirea aceluia, căci cât de puțin somn îi era destul, gustându-l numai, nu spre sațiu, ci numai de nevoie, ca să-i ție trupul, care la multe su-dori și ostenele se întindea; și așa făcea să fugă din ochii lui somnul. Și multe alte fapte îi erau lui iubite, dar mai ales culcarea pe jos, as-pra petrecere și chinuirea de tot felul a trupului și necăjirea.

Apoi, a adunat atâta bogăție, încât martori pentru dânsul chiar gura sa o iau și graiurile lui cele mai de pe urmă, decât care nimic nu este mai vrednic de credință sau mai adevărat. Acestea sunt în acest chip: "Efrem n-a avut niciodată pungă, nici toiag, nici traistă, nici argint, nici aur. Nici vreo avere pe pământ n-am câștigat, zice el, fiindcă am ascultat pe Bunul Împărat, care în Evanghelie ucenici-lor Săi poruncește: >Nimic pe pământ să nu câștigați (Matei 10, 9). De aceea nu am avut nici un lucru cu patimă de acest fel".

Astfel a supus toate, cel râvnitor cu adevărat și următor al ucenicilor celor dintâi; iar în smerita cugetare, zdrobirea inimii și smerenie, cine era atât de mare, fierbinte și tare? Căci cenușa, ca pâinea o mânca și băutura cu plângere o amesteca și de laude se ferea foarte mult; pe cei ce-l lăudau, nu numai că nu-i primea, dar se arăta chiar supărat asupra lor, precum este cineva asupra celor care-l iau în răs și-l defaimă; el se rușina și privea la pământ, culoarea feții o schimba uneori, cu sudori era asudată și cu totul fără de glas petrecea, ca și cum rușinea i-ar fi oprit glasul.

Aceasta încă era deosebirea smeritei lui cugetări: căci, când era să moară, unele ca acestea cu certare porunca: "Să nu cântați la moarte pe Efrem, să nu-i faceți cuvânt de laudă, să nu-l îngropați cu haine de mare preț, să nu puneți deosebi trupului meu mormânt, căci am făgăduit lui Dumnezeu a mă sălășlui împreună cu cei stră-îni, căci străin sunt eu și nemernic ca toți părinții mei".

Iar despre iubirea de oameni, despre hrănirea săracilor și despre milostivirea către cei săraci multă grijă avea el și mult dorea folosirea acelor și de la sine nu avea ce să le dea; ci cu înțelepciunea limbii și priceperea deschizând inima și mâna multora din bogați, cum și vistieriile, printr-înșii dădea cu îndestulare celor ce aveau trebuință. Căci cuvântul lui nu era numai ca să moaie sufletele și să le pornească spre milă, ci și însăși vederea și blândețea lui mișcau sufletele altora spre umilință. Acestea erau astfel, ca măsură pentru toată fapta bună ce strălucea într-însul.

Iar ceea ce acum cuvântul pune înainte, se cuvine să spun, căci este înveselitoare: Apolinarie, cel ce a grăit multă nedreptate și a scris toate spre răsturnarea credincioaselor dogme, îndreptase unei fe-meii scrierile sale, care slujea voiei aceluia și dezmiardărilor lui. De aceasta înștiințându-se Efrem, s-a prefăcut în chipul unuia din cei ce cugetă ca Apolinarie, și s-a apropiat de păzitoarea cărților, prefăcându-se că-i aduce binecuvântare și că se împrietenește cu acea femeie, pe când lipsea Apolinarie. Și de vreme ce femeia se îndreptase acum cu totul cum că Efrem este ucenic al lui Apolinarie și din cea-ta păgânătății lui, s-a rugat ei ca să-i dea lui scrierile dascălului, "ca să pot, zicea el, să mă lupt cu ereticii". Iar ea, amăgindu-se prin acest înțelept meșteșug, i-a dat în mână cărțile, rugându-l a le înapoia grabnic.

Deci, Sfântul Efrem, amăgind ca și Iacov pe Isav și luând dreptul de întâi-născut, cu vitejie a țintit pe pierzătorul. Căci, deschi-zând cărțile și pe fiecare din file despărțindu-le, și cu clei de pește ungându-le pe toate, și una cu alta împreună lipindu-le, și ținându-le mult timp cu mâna și strângându-le, încât toate una să le facă, cu li-pirea uneia de alta, așa ca nici una de alta să nu poată să se dezli-pească sau să se rupă, le-a dat înapoi femeii. Iar ea luându-le și necercetându-le, nici deschizându-le, și văzând că erau bine pe din afară, s-a mulțumit cu aceasta. Deci, a ținut câtva timp cărțile la dânsa. Apoi a fost chemat Apolinarie de dreptcredincioși. Și aceasta fiind iconomie a dumnezeiescului Efrem, și a sufletului celui bine măiestru și prea ascuțit pentru Hristos. Că știa ceea ce se lucruse asu-pra acelor necuvioase și spurcate cărți.

Deci, Apolinarie era chemat ca să vorbească cu viteazul apărător al cuvântului. Însă Apolinarie, fiind obosit și de bătrânețe și de răutățile cele multe, el s-a lepădat de vorbă, iar către ale sale cărți îndată a căutat și pe acestea a poruncit să i le aducă, "că acestea, zi-cea el, îmi vor sluji mult". Pentru aceasta, luând una din cărți, încerca a o deschide. Iar după ce a văzut că nu se dezlipește nici o filă, a

cerut altă carte, care asemenea era lipită. Atunci, în multă nedume-rire căzând, și de mâhnire umplându-se cu sufletul, cum și de rușine, s-a risipit sinodul, iar mai pe urmă chiar și Apolinarie rău a pierit.

Astfel era Efrem cu râvnă pentru Hristos, încât în sufletul lui se sădise fapta cea bună și se socotea ca un izvor ce curge cu multe fe-luri de ape, sau ca o livadă împodobită cu multe feluri de flori și de trandafiri, sau ca alt cer pe pământ cu mulțimea stelelor, și pretu-tindenii înfrumusețat. El era ca un rai care înflorea și strălucea de-a pururea și niciodată nu se veștejea; iar de șarpele cel veșnic cleve-titor al mântuirii noastre, cu totul era neatins și necălcat.

Însă acum, către sfârșit, trebuie să spun și povestirile cele despre Efrem. Pentru aceea este de nevoie a povesti sfârșitul aceluia, și mai ales a spune îndestularea darului celui unit cu dânsul. Căci, atunci când avea să se ducă, cu cea de pe urmă durere a poruncit celor ce erau de față ca să nu-l îngroape cu haină de mare preț. U-nele ca acestea poruncind către cei ce stau împrejur, un oarecare dintre dâșii, și acesta era din cei mai străluciți, gătind o haină de mare preț și scumpă, socotea a înfășura trupul lui Efrem după moarte.

Auzind aceasta, sfântul care suferea foarte rău, s-a mâhnit, că osârdia lui i s-a nesocotit. Pentru aceea omul acela, rânindu-se de diavol, chiar lângă patul sfântului, în mijlocul tuturor celor ce-l pri-veau, se tânguia, sucindu-și mâinile și întorcându-și ochii, apoi, din gură curgându-i spume, făcea și alte lucruri ce sunt ale îndrăcirii, <Ş-3>prin socoteala dumnezeieștii iconomii, acestuia i-a dat pedeapsă, căci a de-făimat părinteasca poruncă.

Deci, cel ce prevedea cele ascunse și grăia cu Duhul Cel Dum-nezeiesc, a înțeles că boala era rodul păcatului. Atunci dumnezeiescului Efrem, făcându-i-se milă și mărturisirea primind-o, cu rugă- ciunea și cu punerea mâinilor l-a izbăvit de diavol, poruncindu-i a-i împlini făgăduința, după poruncă. Deci, în acest chip sfințitul Efrem, la sfârșitul vieții, cu atât de mare minune dojenind pe cei ce erau de față și sfătuindu-i din destul la lucrarea faptei bune, a trecut către locașurile cele cerești și de acolo către strălucirea, care pe unii ca aceștia îi așteaptă întru Iisus Hristos, Domnul nostru, Căruia se cu-vine slavă, cinste și stăpânire, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

†EFR = <P14M>*<P255D>

†CEN = <Ş4>A unui necunoscut

Acest Cuvios Părinte al nostru Efrem era de la răsărituri, sirian de neam, din părinți cinstitori de Dumnezeu, născut în Edesa. Și era în vremile lui Constantin marelui împărat, și ale celor cedupă dânsul au împărățit, depărtându-se din copilărie de la tot lucrul rău. Deci, părinții lui, încă prunc fiind el, au văzut în vis, adică în vedenie, că a răsărit o viță în limba lui Efrem, și a crescut, și a um-plut toată lumea cea de sub cer. Și veneau toate păsările cerului și mâncau din rodul viței. Și cu cât mânca, mai mult se înmulțea rodul. Acesta, din tânără vârstă, s-a sălășluit în pustie, adânc de umilință având, prin care a primit Darul Preasfântului Duh. Pentru care, oa-recine din purtătorii de Dumnezeu în vis a văzut un bărbat înfri-coșat, ținând o carte de hârtie și întrebând: "Cine oare poate să o primească pe dânsa și să o păzească?" Și s-a făcut glas către dânsul, zicând: "Nimenea altul, fără numai Efrem, sluga Mea". Care, stând de față, și deschizându-și gura, și aceasta mâncând-o, îndată a izbucnit râu de cuvinte de Dumnezeu curgătoare, plin de umilință și de pocăință, și a istorisit și frica judecății și a celei cu slavă a doua venire a Împăratului tuturor, Stăpânului Iisus Hristos, adevăratului

Dumnezeului nostru, ca să răsplătească fiecăruia după lucrurile lui. Pe lângă acestea și îndreptarea dumnezeieștilor dogme le-a așezat prin scrieri.

Și altul iarăși, oarecare din sfinții bătrâni, a văzut în vedenie, cete de îngeri din cer pogorându-se din porunca lui Dumnezeu, care avea în mâini o carte scrisă dinlăuntru și dinafară. Și zicea unii către alții: "Întru ale cui mâini se cuvine a se da aceasta?" Unii, ziceau, cutăruia, iar alții, altuia, iar alții au răspuns și au zis: "Cu adevărat sfinți sunt și drepți, însă nici unuia nu se poate să se încredințeze aceasta, fără numai lui Efrem celui blând și smerit cu inima". Și a văzut bătrânul că lui Efrem i-au dat cartea. Și sculându-se dimi-neața, a auzit ca un izvor izvorând din gura lui și alcătuind cuvinte de învățătură pline de toată umilința și de frica lui Dumnezeu fiind. Și a cunoscut că din Duhul Sfânt sunt cele ce ieșeau prin gura lui, către care, acel purtător de Dumnezeu bătrân, a zis: "Domnule Efre-me, de multe ori îndemnat fiind de părinți să alcătuiești cuvinte, spre pomenirea ta, și spre zidirea altora, nu te-ai plecat, și acum de bună voia ta ai venit către acestea cu bucurie". Iar Sfântul Efrem răs-punzând, a zis: ">A ne pleca se cuvine lui Dumnezeu mai vârtos decât oamenilor, a zis Apostolul (Fapte 5, 29). Și eu când eram îndemnat de voi, nu m-am plecat, fiindcă nu aveam întemeiere, iar acum de vreme ce Dumnezeiescul Dar a umbrît peste smerenia mea, tâmpirea și amestecătura s-a luat de la mine, și cu osârdie și cu ascuțită vede-re mi s-a încredințat mie acestea". Atunci a zis bătrânul către dânsul: "Fericit ești tu, că din mâna Îngerului ai primit cartea aceea ce are scrisă dinlăuntru și dinafară Dumnezeiască înțelepciune, care lucru cu ochii mei am văzut în noaptea aceasta". Și a poftit acest cuvios părinte Efrem să vadă cetatea Edessa și s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: "Doamne, Iisuse Hristoase, învrednicește-mă a vedea cetatea aceea. Și intrând eu într-însa, cu un om ca acesta, poruncește să mă întâlnesc, care să fie vrednic din Scriptură să vorbească cu mine". Și intrând el la locul acela și trecând prin poarta cetății, l-a întâmpinat pe el o femeie, care era curvă în cetate. Și văzând-o pe ea robul lui Dumnezeu Efrem, sta mâhnindu-se, și zicând întru sine: "Doamne, Iisuse Hristoase, ai trecut cu vederea rugăciunea robului Tău Efrem, căci cum poate aceasta din Scriptură să vorbească cu mine?" Sta și curva privind la dânsul. Și a zis către dânsa Cuviosul Efrem: "Spune, copilă, ce stai și privești la mine?" Și răspunzând curva, a zis către dânsul: "Privesc la tine, că eu femeia dintru tine bărbatul sunt luată, iar tu la mine nu privi, ci în pământ, dintru care tu bărbatul ești luat". Acestea, auzindu-le robul lui Dumnezeu Efrem, s-a minunat și a slăvit pe Dumnezeu, Cel ce i-a dat ei o înțelepciune ca aceasta ca să-i răspundă lui unele ca aces-tea. Și a cunoscut că nu a trecut cu vederea Domnul Dumnezeu ru-găciunea lui. Și intrând în cetate s-a sălășluit acolo.

Și în casa cea de lângă peretele lui petrecea altă curvă, și făcând el multe zile în cetate, îndemnată a fost curva de la vicleanul, ca apucând mai înainte să-l smintească pe el. Și deschizând fereastra, care o avea în peretele cel din mijloc, s-a arătat. Și văzând pe Sfân-tul, <Ş-3>stând și făcându-și fiertură, a zis către dânsul: "Bindecuvintează, dom-nule avva". Și căutând la fereastră, o vede pe dânsa ivindu-se. Și îi zise ei: "Domnul să te bindecuvinteze". Și răspunzând aceea, i-a zis lui: "Ce lipsește la bucatele tale?" Și a zis ei Sfântul Efrem: "Trei pietre și puți-nă tină, ca fereastra prin care cauți să se astupe". Și răspunzând aceea, a zis către dânsul: "Fiindcă eu întâi am grăit către tine, m-ai deznădăj-duit pe mine. Eu a dormi cu tine voiesc, și tu de un grai subțire te-ai întors". Și răspunzând robul lui Dumnezeu Efrem, a zis către dânsa: "De voiești a dormi cu mine, vino unde îți

voi zice ție, și acolo să dormim împreună". Și răspunzând curva i-a zis lui: "Spune-mi mie locul și voi veni". Iar cuviosul a zis ei: "De voiești să dormi cu mine, în alt loc nu poți fără numai în mijlocul cetății". Și răspunzând aceea, a zis către <Ș-3>dânsul: "Și nu ne va fi rușine de oameni?" Și răspunzând Marele Efrem, a zis: "Dacă de oameni ne rușinăm, apoi cu mult mai vărtos de Dumnezeu se cuvine a ne rușina, împreună și a ne teme, Care cunoaște cele ascunse ale oamenilor, că El este Cel ce va să judece lumea și să dea fiecăruia după lucrurile lui". Acestea auzindu-le curva, s-a umilit de cu-<Ș-3>vintele lui, și venind a căzut la picioarele lui, plângând și zicând: "Ro-bule al lui Dumnezeu, povățuiește-mă pe mine la calea mântuirii, ca să mă izbăvesc de răutățile mele cele multe și de faptele cele viclene". Iară Sfântul bătrân, mult sfātuind-o pe dânsa din Sfintele Scripturi, și întărindu-i inima ei, a dus-o pe dânsa într-o mănăstire și i-a mântuit su-fletul ei din noroiul fărădelegilor ei.

Și ieșind din cetatea aceea, a venit în Cezareea Capadochiei și, venind în Biserică, a aflat pe Sfântul Vasile Arhiepiscopul vorbind către popor. Și a început prea fericitul Efrem cu mare glas a-l lăuda pe el. Și zicea oarecare din popor: "Cine este străinul acesta, că așa laudă pe Episcopul? Că mai vărtos îl momește pe el ca să-i dăru-iască lui ceva". Iar după ce s-a sfârșit cuvântul, a zis Sfântul Vasile: "Chemați la mine pe omul care a petrecut, lăudându-mă pe mine". Și chemat fiind el, i-a zis lui: "Ce așa de cu așteptare strigai lăudându-mă pe mine, și gâlceavă făcând?" Și răspunzând Sfântul Efrem, a zis: "Pentru aceasta petreceam strigând și lăudându-te pe tine, că vedeam o porumbiță neîntinată stând pe umărul tău cel drept și la urechea ta grăia, și așa tu poporului vorbeai". Și plin fiind de Duhul Sfânt Marele Vasile l-a cunoscut pe el și a zis lui: "Tu ești Efrem Si-rul, cu adevărat, precum am auzit pentru tine, așa am și văzut, al liniștii îndrăgitorule. Scris este undeva la Proorocul David: >Efraim tăria capului Meu (Psalmul 59, 7). Că blândețea ta și simplitatea ară-tată este, ca o lumină ce luminează tuturor".

Altădată iarăși, trecând Fericitul Efrem, dintr-o măiestrie oare-care a venit o desfrânată momindu-l pe el spre urâta amestecare să-l tragă, iar de nu, măcar spre mânie să-l pornească, că niciodată nu l-a văzut pe el cineva mâniindu-se. Și a zis către dânsa: "Urmea-ză după mine". Și după ce s-a apropiat de oarecare loc plin de po-por, a zis ei: "Întru acest loc, vino, precum voiești să facem". Iar ea văzând pe popor, a zis lui: "Cum putem aicea a face aceasta? Atâta popor stând aicea, ne rușinăm!" Și i-a zis ei: "Dacă de oameni te ru-șinezi, cu cât mai vărtos datori suntem a ne rușina de Dumnezeu, Cela ce pe cele ascunse ale întunericului le vădește". Iar ea, rușinându-se, s-a dus nelucrătoare, neputând nici măcar spre mânie să-l pornească pe el.

Acestea sunt nevoințele Marelui Efrem, că bărbat nepomenitor de rău era, fără de răutate, întru cunoștință dumnezeiască ca un neprefăcut, după cea scrisă: Mâhnit, smerit cugetător, umilindu-se peste fire, cât și tăcând el, din vedere numai învăța pe cei ce îl ve-deau pe el, cu totul fiind adunat în minte, prin rugăciunea cea către Dumnezeu. Deci, acest Cuvios Părinte al nostru, pustnicind bine, și chip de dumnezeiască faptă bună și de umilință făcându-se și cuvin-te prea multe de învățătură alcătuind, și mai înainte cunoscându-și sfârșitul său, a alcătuit așezământ către ucenici și către toți mona-hii, pentru cele ce vor să fie vestindu-le lor. Și așa puțin suferind, în pace s-a odihnit, îngropându-se de pustniciei pustiei.

Deci, cu rugăciunile și solirile Cuviosului Efrem, Hristos Dumnezeul nostru, să ne

învrednicească și pe noi, păcătoșii, a ne face ur-mători petrecerii lui celei dumnezeiești, prin care să dobândim milă și iertare de păcatele cele greșite de noi. Că Însuși Dumnezeu I se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui, și Fiu-lui, și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

ȚCEN = <M>*

ȚCEN = <Ș4>Povestire pentru Cuviosul Efrem Sirul

Acesta a fost de la răsărit, sirian de neam, învățat fiind de la stră-moși credința cea bună, în vremile Marelui Teodosie. Și a iubit din început viața monahicească, întru care se zice că de la Dumnezeu s-a vărsat darul prin care, alcătuiind scrieri pline de toată umilința, pe mulți către fapta bună i-a povățuit și chip s-a făcut de fapta bună cea pustnicească celor de pe urmă. Și se săvârșește prăznuirea lui în Muceniceasca Biserică a Sfintei Achilina în Filoxen, aproape de târg.

ȚCEN1 = <M>*

Acesta era de la răsărit, sirian de neam, din cetatea Edessa, din părinți creștini, ajungând de la împărăția Marelui Constantin până la a lui Valent. Și când era copil, a văzut părinții lui în vis că era să-dită o viță în limba lui, și umplea tot pământul. Și veneau păsările cerului și mâncau din rodul ei. Iar vița însemna pe cunoștința ceea ce era să se dea lui. Și atâta s-a făcut de vestit întru fapta bună, încât pe mulți i-a folosit. Venind încă și către Marele Vasile în Ceza-reea, a fost hirotonisit de dânsul preot. Și îndată ce s-a hirotonisit a vorbit elinește, mai înainte sirienește vorbind. Apoi scriind cărți de suflet folositoare, și pe mulți învățându-i și folosindu-i, în prea a-dânci bătrânețe ajungând, către Dumnezeu s-a dus.

ȚCEN = <M>*

ȚCEN = <Ș4>A lui Amfilohie, Episcopul Iconiei

Fraților, voiesc să fac povestire pentru Marele și de-a pururea pomenitul Vasile și pentru Efrem Sirul. Și cele pentru Părintele nostru Vasile, însumi văzându-le, iar cele pentru Sfântul și dumnezeiescul Efrem, din nemincinoasa lui gură auzindu-le. Și sunt așa:

Efrem, de-a pururea pomenitul, în pustie fiind, unele prin stră-lucirea Sfântului Duh văzându-le, iar altele din dor și din întrebare înștiințându-se, lucrurile minunate ale Părintelui nostru Vasile, în-tins s-a rugat lui Dumnezeu să-i descopere lui, în ce fel este Marele Vasile. Și întru uimire făcându-se, a văzut un stâlp de foc, al cărui cap ajungea la cer. Și a auzit glas de sus, zicându-i: "Efreme, Efreme, în ce chip ai văzut stâlpul cel de foc, întru acest fel este Marele Vasile". Și îndată luând un tălmaci, pentru că nu știa el să vorbească în limba elinească, a venit în Biserica cea mare a Cezareei, cea cu nume mare, și după ce a sosit într-însa, la Praznicul cel mare al Dumnezeieștii Arătări, și a intrat înluntru cu taină, a văzut pe Marele Vasile ieșind, și a zis celui ce îi urma lui: "Socotesc, frate, că în zadar ne-am ostenit, că acesta întru acest fel de rânduială fiind, nu este precum mi s-a arătat. Că l-am văzut pe el îmbrăcat cu haină albă și împrejurul lui clerici de neam bun purtând veșminte albe și făcându-i lui închinăciune". Și stând într-un loc ascuns al bisericii, s-a deznădăjduit de ceea ce i se arăta-se lui, zicând întru <Ș-3>sine: "Noi cei ce am purtat greutatea și zăduful zilei, nimic nu ne-am folosit, și acesta, fiind înconjurat de astfel de slujitori și cu cinste omenească, stâlp de foc este. Mă minunez!"

Deci, când gândea el acestea, a trimis Sfântul pe arhidiaconul său, zicând: "Du-te la ușa cea dinspre apus și în unghiul bisericii, vei afla pe un avva, având culion

pe cap, împreună cu alt oarecare, rar la barbă, mic, și celelalte ale chipului i-a spus, și să-i zici lui: Mergi, intră în altar, că te cheamă Arhiepiscopul". Iar arhidiaconul, cu multă osteneală despărțind mulțimea poporului, s-a dus unde sta Cuviosul Efrem, și i-a zis lui: "Mergi, intră în altar, că te cheamă Părintele tău, Arhiepiscopul". Și înștiințându-se prin tâlmaci ceea ce se zicea, i-a răspuns, zicând: "Te-ai rătăcit, frate, noi străini oameni suntem și neștiuți lui". Și ducându-se arhidiaconul, i-a vestit lui aces-tea. Și fiindcă Marele Vasile citea Sfintele Cărți poporului, a văzut Cuviosul Efrem o limbă de foc grăind prin gura lui. Și a zis iarăși arhidiaconului Marele Vasile. Mergi și zi-i lui: "Domnule Efreme, mergi, intră în Sfântul Altar, că te cheamă Arhiepiscopul". Și ducându-se arhidiaconul și sărutându-i picioarele lui, i-a zis lui: "Domnule Efreme, mergi că te cheamă pe tine Părintele tău, Arhiepiscopul ca să intri în Sfântul Altar". Și s-a spăimântat de acestea Cuviosul, slăvind pe Dumnezeu, și făcând metanie, și dându-i lui răspuns, a zis: "Cu adevărat mare este Vasile! Cu adevărat stâlp de foc este Vasile! Cu adevărat Duhul Sfânt grăiește prin gura lui!" Și a rugat pe arhidiacon să-i spună lui, că mai vârtos după Liturghie în cămara cea păzitoare de vase se va închina lui.

Și intrând după otpust în cămara cea păzitoare de vase, a chemat pe Sfântul Efrem, și sărutarea cea întru Domnul i-a dat lui, și i-a zis: "Bine ai venit, părinte al fiilor pustiei! Bine ai venit, cela ce ai înmulțit pe ucenicii lui Hristos întru dânsa și pe draci i-ai gonit! Pentru ce te-ai ostenit, părinte? Ai venit să vezi om păcătos? Să îți dea ție Dumnezeu plată după osteneala ta". Și răspunzându-i lui Cins-titul Efrem, și spunându-i toate cele în inima sa lucrete, și grăite a-vevi ce era împreună cu dânsul, s-a împărțășit din sfintele lui mâini. Și făcând el dragoste, a zis Cuviosul Efrem: "Părinte prea cinstite, un dar cer de la tine, și pleacă-te de îmi dă mie acesta". Iar el a zis lui: "În-drăznește, spune-mi cele ce dorești, că foarte sunt dator ție, și mai ales pentru osteneala venirii tale către mine". Și i-a zis lui Cins-titul Efrem: "Știu Părinte Sfinte, căci câte vei cere de la Dumnezeu, îți va da ție, și voiesc să rogi pe Dumnezeu ca să vorbesc în limba eli-nească". Iar el a zis: "Mai presus de putere îți este cererea, dar fiindcă cu credință ai cerut, vino părinte prea cinstite și povățuitorule al pustiei și să ne rugăm Domnului, că puternic este a face voia ta. Că scris este: >Voia celor ce se tem de El va face și rugăciunea lor o va auzi și îi va mântui pe ei" (Psalmul 144, 20).

Și după ce au făcut ei rugăciune la mult ceas, a zis Marele Vasile: "Pentru ce Domnule Efreme nu primești hirotonia preoției, că ți se cuvine ție". Și i-a zis lui prin tâlmaci: "Că păcătos sunt". Și i-a răspuns lui Sfântul: "O, de a-și avea și eu păcatele tale!" Și i-a zis lui: "Să facem metanie". Și îngenunchind ei la pământ, și-a pus Marele Ierarh mâna pe Cuviosul Efrem și a citit rugăciunea cea de diaconie, și i-a zis lui: "Zi: Ridică-ne pe noi". Și apoi limpezindu-se limba lui, a zis Sfântul Efrem luminat în limba elinească: "Mântuiește, mi-luiește, ridică-ne și ne păzește pe noi Dumnezeule cu darul Tău". Și s-a împlinit cea scrisă: >Atunci va sări șchiopul ca cerbul și limpede va fi limba gângavilor. Și după ce a grăit el îndată grecește, toți în cea-sul acela au slăvit pe Dumnezeu, Cela ce toate le poate și ascultă rugăciunea celor ce se tem de El. Și duhovnicește veselindu-se împreună cu dânșii trei zile, și hirotonisind pe tâlmaci diacon și pe el preot, i-a slobozit pe ei în pace, slăvind pe Dumnezeu pentru toate care au văzut și au auzit, precum s-a grăit către dânșii.

În vremile Preasfântului și Preafericitului Arhiepiscop Vasile, ale moștenitorului împărăției lui Hristos, ale vasului alegerii, ale celui ce a purtat numele lui Hristos înaintea neamurilor și a împărățiilor, și a fiilor lui Israel, după dumnezeiescul și Fericitul Apostol, a fost oarecare femeie bogată foarte și de bun neam și cu cealaltă slujire a vieții acesteia deșarte pe toți întrecându-i. Și iubind vădu-via, cu necuvioșie și-a uneltit stăpânia, îndrăcirii pântecelui și înverșunării pe sine roabă făcându-se. Nimic spre plăcerea lui Dumnezeu câștigând, ci ca porcii în noroiul desfrânării tăvălindu-se. Deci, târziu oarecând, din iconomia lui Dumnezeu, în fire venindu-și pentru greșelile ei cele nenumărate și luminându-se la minte și liniștindu-se deosebi, gândea la mulțimea păcatelor sale. Și amar plângând, zi-cea: "Vai mie, păcătoasei și înverșunatei! Cum mă voi mărturisi pentru păcatele mele cele nenumărate ce s-au lucrat de mine? Lăcașul Du-hului l-am stricat, sufletul cel ce locuiește în mine l-am întinat. Vai mie, lepădata! Oare voi zice ca desfrânata aceea: Miluiește-mă? Sau ca vameșul: Păcătuit-am? Și mai ales, după botez, greșind. Cum încă mă voi și adeveri, că pocăindu-mă mă va primi pe mine Dumnezeu?" Și acestea socotindu-le ea, Cea ce voiește ca toți să se mân-tuiască și la cunoștința adevărului să vină, o aduce pe dânsa întru pomenire de greșelile cele din tinerețele ei și până la bătrânețe și le-a scris pe o hârtie. Și mai pe urmă de toate a scris un păcat pe care îl zicea mare, și cu plumb a pecetluit-o pe ea. Și căutând vre-me potrivită, când Sfântul Vasile pentru obișnuitele rugăciuni mergea la Sfânta Biserică, alergând pe taină, a aruncat hârtia la picioarele lui, și aruncându-se și pe sine la picioarele lui, pe față, striga, zicând: "Miluiește-mă, Sfinte al lui Dumnezeu, pe mine cea decât toți mai păcătoasă". Și stând fericitul slujitor al lui Hristos, întreba de la dânsa pricina tânguiriilor. Iar ea a zis: "Iată, stăpâne, toate păcatele și fărădelegile mele le-am scris în hârtia aceasta și am pecetluit-o. Iar tu, Sfinte al lui Dumnezeu, pecetea să nu o clătești, ci prin singură rugăciunea ta, șterge-le pe acestea. Că Cel ce mi-a dat mie un gând ca acesta, negreșit te va auzi pe tine, când te vei ruga pentru mine". Iar Marele Vasile, luând hârtia, și căutând la cer, a zis: "Al Tău Unuia este lucrul acesta, că Cel ce ai ridicat păcatul lumii, și ale acestui unui suflet mai cu lesnire poate să le șteargă. Că toate greșelile noastre numărate sunt la Tine, iar mila Ta este nemăsurată și neurmată". Și acestea zicându-le, a intrat în biserică, ținând hârtia, și aruncându-se pe sine lângă jertfelnic, a petrecut toată noaptea și a doua zi rugându-se, prin toată sfânta rugăciune înduplecând pe Dumnezeu. Și după sfințirea Sfintelor Taine, a chemat pe femeie, și dându-i ei hârtia, i-a zis: "Ai auzit, femeie, că nimenea nu poate a ierta păcatele, fără numai singur Dumnezeu". Iar ea a zis: "Am auzit, părinte, și pentru aceasta te-am pornit pe tine la rugăciune către iubitorul de îndurări Dumnezeu". Și acestea zicându-le, a dezlegat hârtia și s-a aflat toată ștearsă, fără numai a rămas acea necuvioasă lucrare a păcatului celui mare neștearsă. Și văzând femeia, s-a împușinat cu sufletul, și bătându-și pieptul cu mâinile, a căzut la picioarele lui, zicând: "Miluiește-mă, robule al lui Dumnezeu Celui Preaînalt, și precum pentru toate păcatele mele te-ai rugat și ai fost auzit, așa și pentru acesta te roagă, și negreșit se va șterge". Iar Arhiepiscopul a lăcrimat pentru milostivire, zicând: "Scoală-te femeie, că și eu om păcătos sunt, având trebuință și eu de iertare. Cea ce a șters, a șters păcatele tale câte a voit, și puternic este ca și pe acesta să-l ridice de la tine, Cel ce a ridicat păcatul lumii. De te vei păzi de acum a nu mai păcătui și în căile Domnului vei umbla, nu numai te va ierta, ci și de slavă te vei

învrednici.

Deci, du-te în pustie, și vei afla un bărbat sfânt, numit în toate cetățile cu numele Efrem. Acestuia dă-i hârtia și va milostivi și va împlânzi pe Dumnezeu pentru tine". Iar femeia, închinându-se Sfântului, a alergat în pustie și săvârșind lungimea căii, a venit la locul cel mai înainte arătat ei al marelui pustnic. Și bătând, striga, zicând: "Miluiește-mă pe mine, Sfinte al lui Dumnezeu". Iar el, mai înainte cunoscând cu duhul pentru care pricină a venit, a zis ei: "Du-te de la mine, femeie, că om păcătos sunt, având și eu trebuință de aju-tor". Iar ea i-a aruncat hârtia, zicând: "Arhiepiscopul Vasile m-a tri-mis pe mine la tine, ca rugându-te lui Dumnezeu, să ștergi fărâde- legea mea ceea ce este scrisă în hârtia aceasta, că pe celelalte păcate, rugându-se Sfântul, le-a șters, iar tu pentru un păcat să nu te lene-vești de a ruga pe Dumnezeu, că la tine sunt trimisă". Iar Sfântul lui Dumnezeu a zis: "Nu fiică, că cel ce pentru cele multe păcate a putut a împlânzi pe Dumnezeu, și pentru unul va putea mai mult decât mi-ne. Deci, du-te și nu sta, ca să-l apuci pe el la ieșirea din trup".

Iar femeia închinându-se Sfântului, s-a întors în Cezareea. Și când intra ea în cetate, a întâmpinat moaștele Sfântului Vasile du-cându-se la mormânt. Și văzând, a început a striga, tăvălindu-se pe pământ și luptându-se cu Sfântul și zicând: "Vai mie, Sfinte al lui Dumnezeu! Pentru aceasta m-ai trimis pe mine în pustie, ca fără de supărare să ieși din trup, și iată nelucrătoare m-am întors, în zadar străbătând lungimea căii. Să vadă Dumnezeu și să judece între mi-ne și între tine. Că putând să împlânzești pe Dumnezeu, către altul m-ai trimis pe mine". Și acestea strigând, a aruncat hârtia deasupra patului, arătat povestind la tot poporul fapta sa. Iar unul din clerici vrând să vadă ce fel oare este fărâdelegea, luând hârtia și dezle-gând-o, a aflat-o pe ea cu totul nescrisă, și a strigat cu glas mare, zicând către femeie: "Nescrisă este hârtia, o, femeie! Și ce te oste-nești, neștiind iubirea de oameni cea negrăită a lui Dumnezeu către tine?" Deci, mulțimea poporului, văzând minunea cea preaslăvită, a slăvit pe Dumnezeu, Cel ce are stăpânire pe pământ a ierta păca-tele și a dat dar robilor Săi, ca și după moarte să vindece toată boa-la și toată slăbiciunea, încă și păcate, a celor ce vin la dânșii cu cre- dință.

ȚCEN = <M>*

ȚCEN = <Ş4>A lui Paladie, Episcopul Elenopolei

Cele pentru Efrem, slujitorul Bisericii edesenilor, cu adevărat le-am auzit, că a fost acesta vrednic spre a se pomeni de cuvioșii robi ai lui Hristos. Acesta, care după vrednicie a săvârșit calea Sfântului Duh, și nicidecum nu s-a abătut din cărarea cea dreaptă, s-a învrednicit de darul cunoștinței celei firești, pe care o moștenește învăță-tura și cea mai de pe urmă fericire. Deci, de-a pururea învățându-se și deprinzându-se desăvârșit în viața cea liniștită și pe cei ce veneau la dânșul de-a pururea zidindu-i, după mulți ani, mai pe urmă a ieșit din chilie pentru o pricină ca aceasta: fiindcă foamete mare cuprinsese cetatea edesenilor, și milostivindu-se spre toată sărăci-mea ce se îbolnăvea de foame, dumnezeiescul acesta Părinte s-a apropiat la bărbații cei cu avuție și le-a zis lor: "Pentru ce nu vă este milă de firea omenească ceea ce piere, ci țineți bogăția voastră de putrezește spre osânda sufletelor voastre?" Iar aceia, socotind ca pri-cină <Ş-3>binecuvântată, a zis Sfântului: "Că nu avem cui să încredințăm pâi-ne spre a sluji celor ce pătinesc de foame, că toți vând lucrurile". Și le-a zis lor îmbunătățitul acesta: "Cum socotiți pentru mine? Ce vi se pare vouă de mine?" Și i-au zis lui: "Om al lui Dumnezeu te știm pe tine", fiindcă mare cinste avea el la

toți, nu cu minciună, ci întru adevăr. Și le-a zis lor robul lui Hristos: "Dacă așa socotiți pentru mine, mie încredințați-mi purtarea de grijă pentru cei ce pătimesc de foame". Și i-au zis lui trufașii aceia: "O, de ai fi primit!" Și le-a răspuns lor Efrem, alesul lui Dumnezeu: "De astăzi înainte pentru voi mă pun pe mine primitor de străini al celor ce au trebuință". Și luând de la dânșii bani, și astupând ulițile și așezând ca trei sute de paturi, căuta pe cei ce pătimeau de foame, și pe cei ce mureau îi îngropa, iar pe cei ce aveau nădejde de viață îi hrănea și îi îngrijea. Și în scurt, tuturor celor ce veneau la dânșii pentru foame, găzduire și slujire le da în fiecare zi din cele ce i se da lui. Iar după ce s-a împlinit anul, și s-a făcut ieftinătate și toți pe la case s-au dus, de-a puru-rea pomenitul acesta, nemaiavând ce să facă, îndată întorcându-se a intrat iarăși în chilia sa și a adormit după o lună, moștenind pământul cel fericit al celor blânzi. Pe lângă celelalte isprăvi ale lui și această slujbă dându-i lui Dumnezeu la cele mai de pe urmă zile ale vieții, spre pricină de mai strălucite cununi pentru blândețea obiceiurilor. A lăsat încă prea iscusitul acesta și scrieri vrednice de prea multă laudă, care îi mărturisesc bărbatului multă faptă bună.

ȚCEN = <M>*

ȚCEN = <Ş4>A lui Ermiu Sozomen Salaminiu

Și se arată că decât toți era mai îmbunătățit și mai mult împodo-bea Biserica cea sobornicească Efrem Sirul, care din Nisivia sau din laturile ei își avea neamul. Și întru filosofie monahicească viața în-dreptându-și, nici învățându-se, nici nădăjduind a fi în acest fel, fără de veste la atâta învățatură în limba sirienească a sporit, încât a ajuns la vârful privirilor filosofiei. Iar cu lesnirea și cu strălucirea cuvântului și cu desimea și cu înțelepciunea înțelegerilor, a întrecut pe scriitorii cei prea iscușiți ai elinilor. Deci așa, dacă cineva scrierile acelora le va schimba în limba sirienească sau în altă limbă, și dulceața, ca și cum am zice, a frumoaselor vorbiri elinești o va lua, îndată se vă-desc și cad din hazul cel mai dintâi, iar la cuvintele lui Efrem, nu așa. Că și fiind el în viață, încă și acum, acelea ce le-a scris, în limba elinească se tâlmăcesc și nu mult scad din frumusețea întru care sunt, ci și elinește citindu-le, întocmai ca și cum ar fi sirienești sunt minunate. Pentru care și Vasile, cel ce a fost pe vremea aceea Episcop al Mitropoliei Capadochienilor, a lăudat pe acest bărbat și de învățătura lui s-a minunat. Drept aceea, cu dreptate mie mi se arată, că de obște de la cei ce atunci la elini pentru cuvinte erau vestiți, această măiestrie s-a adus asupra lui Efrem, prin glasul lui Vasile scoasă, cum că, decât toți cei de pe vremea lui mai cuvântător, este mărturisit că a fost.

Se vorbește încă că de toate ca trei sute de mii de stihuri a scris, și ucenici a avut mulți, care cu sârguință au râvnit învățătura lui. Iar mai vestiți pe Avan, Zenovie, Avraam, Maran, Simeon, pentru care foarte se fălesc sirienii, și câți foarte s-au iscusit în învățătura lor. Întocmai încă și pe Pailonan și pe Aranaad îi laudă pentru frumoa-sa vorbire, dar zic că ei au căzut din învățăturile cele sănătoase. Știu încă că și de demult prea cuvântăreți întru acest chip au fost Osroini, Vardisan, care au alcătuit ersul cel ce se numește de la dân-sul, și Armonie, feciorul lui Vardisan, care după ce bine s-a învățat în învățăturile cele elinești, spun că el întâi note și canoane muzi-cești în limba cea strămoșească a făcut, și jocurilor a dat-o, după cum și acum de multe ori sirienii cântă, nu stihurile lui Armonie, ci viersurile cântându-le. Fiindcă nu era cu totul afară de eresul cel stră-moșesc, și de acelea care pentru suflet și pentru facere și pentru

stricăciunea trupului și pentru a doua naștere, filosofii elinilor înva-ță, ca și cum sub alăută acelea ce le-au scris punându-le, învățatu-rile acestea le-a amestecat în scrisorile sale.

Și văzând Efrem pe sirieni amăgindu-se de frumusețea numelor și de tocirea viersuirii, și dintru aceasta obișnuindu-se asemenea ca dânsul a crede, măcar că de învățătura elinească era neîmpărtă-șit, s-a pus asupra înțelegerii stihurilor lui Armonie, și după viersu-rile scrisorilor aceluia, alte scrieri potrivite dogmelor Bisericești a alcătuit, care de dânsul s-au așezat în dumnezeiești cântări și laude de bărbați nepătimiși. Și de atunci sirienii, după așezământul cân-tării lui Armonie, pe cele ale lui Efrem le cântă. Deci, în ce fel a fost cu firea, și dintru aceasta cu puțință este a se asemăna. Avea încă și viață cu fapte bune, și era vestit pentru petrecerea cea aspră și foarte iubitor de liniște. Era și cucernic și atât se ferea de sminteli, încât și însăși vederea își păzea dinspre fiecare femeie.

Deci, oarecând o femeie oarecare nebăgătoare de seamă de via-ța sa, și fără de rușine poate cu năravul, sau ea însăși pe bărbat is-pitindu-l, sau pentru plată la aceasta de alții îndemnându-se, îna- dins la o strâmtorare drept în față l-a întâmpinat, neclintit căutând la dânsul. Iar el a certat-o pe ea, și în pământ i-a poruncit să caute. "Și cum în pământ voi căuta - a zis femeia - care nu din pământ, ci din tine sunt făcută, că mai cu dreptate este ca tu să cauți în pământ, din care ai fost făcut, iar eu la tine, de unde sunt". Și minunându-se de femeie, Efrem, a închipuit în cârticică ceea ce s-a întâmplat, pe care sirienii în cele lăudate din cuvintele lui au așezat-o.

Se vorbește încă că mai înainte era foarte mânios, iar după ce s-a apucat de petrecerea monahicească, nu s-a mai văzut de cineva că se mânia. Deci, așa la multe zile, după cum se obișnuise, postind, adu-cându-i lui fiertura cel ce îi slujea, a sfărâmat oala. Și văzându-l pe el de sfială și de frică cuprins, a zis: "Nu te teme, și noi să mergem către fiertură, dacă către noi nu a venit". Și, punându-se lângă hâr-burile oalei, a mâncat.

Și cât era de nebiruit de slava deșartă, de aici se cuvine a ști. O-dată i-a adus lui cineva alegere de episcopie și se ispitea să-l prin-dă, ca să-l ducă la hirotonie. Iar el îndată ce a simțit, în târg a intrat și ca pe un nebun se arăta pe sine, fără de rânduială umblând, și hai-nele târându-și după dânsul și înaintea tuturor mâncând. Și fiindcă s-a socotit că este fără de minte cei ce l-au prins, au încetat de pornirea cea către dânsul, și aflând el vreme a fugit, și până ce s-a hiro-tonisit altul, s-a tăinuit.

Însă eu, cu acestea pentru Efrem mă voi îndestula, iar cele mai multe le știu, ori și le spun cei de loc. Dar un lucru ce s-a făcut de dânsul, nu cu mult înainte de sfârșit, fiindcă mi se pare mie că este vrednic de pomenit, aici îl voi scrie. Că, foamete curpinzând cetatea edesenilor, după multă vreme ieșind din locuința unde se nevoia, certa pe cei ce aveau avuții, ca pe unii ce nu după cuviință treceau cu vederea neamul cel de o seminție, care se înfruntau cu lipsa celor de nevoie, iar a lor bogăție cu sânguință o păzeau pentru vătămarea lor și munca sufletelor lor. Pe care mai cinstite decât tot felul de bo-găție și decât însuși trupul și decât celelalte, filosofând le arăta, și ei cum că întru nimic pe ele nu le au, prin lucruri îi arăta. Iar aceia, rușinându-se de bărbatul, și de cuvintele lui, au zis: "Nouă nimic nu ne pasă de avuție, dar suntem lipsiți de acela pe care îl vom pune să slujească la niște treburi ca acestea, fiindcă mai toți la câștig iau a-minte, și

vând lucrurile". Și răspunzând el, i-a întrebat: "Pentru mine cum vi se pare vouă?" Iar ei împreună mărturiseau cum că este vrednic de credință și foarte bun și înțelept. Drept aceea, de bună voie a zis: "Pentru voi la aceasta mă voi pune pe mine". Și luând bani de la dâșii, ca la trei sute de paturi, în ulițele cele de obște, avea. Și pe cei ce din pricina foamei erau bolnavi îi căuta și îi îngrijea, și pe străini și pe cei de la țară lipsiți de cele de nevoie îi găzduia. Iar după ce foametea a încetat, s-a întors la lăcașul unde mai înainte de aceasta petrecea, și puține zile trăind, s-a săvârșit, suindu-se până la treapta preoțească și vestit făcându-se pentru fapta bună întocmai cu cei ce sunt lăudați întru preoție și întru petrecere de viață bună și întru învățatură.

Acestea sunt vestirile faptei bune ale lui Efrem, iar după vrednicie a spune și a povesti pentru toate, cum acela, și fiecare din cei de atunci nevoitori au viețuit și au petrecut, și la cine, trebuință va fi de un scriitor ca dânsul. Dar mie, văd că aceasta îmi este cu ne-putință și din slăbiciunea cuvintelor și din necunoașterea bărbați-lor și a faptelor pe care le-au isprăvit. Că unii prin pustietăți s-au tăinuit, iar alții în mijlocul cetăților petrecând, netrebnici pe sine se arătau că sunt și de cei mulți nimic deosebindu-se, fapta bună lu-crând-o, dar furând părerea cea adevărată pentru dâșii, ca să nu se laude de ceilalți. Căci către răsplătirile bunătăților celor ce vor să fie mintea întinzându-și, martor al ostenelelor cu care se osteneau pe singur Dumnezeu Îl făceau, iar de slava cea dinafară nici o grijă nu le era lor.

În acea vreme Iulian în Edesa se nevoia, de prea aspră petre-cere și viețuire apucându-se, ca și cum fără de trup se părea că este el alcătuit, fără de carne, numai cu oase și cu piele. Și lui Efrem Si-rul s-a făcut pricină de scrierea și povestirea vieții lui.

†CEN = <M>*

†CEN = <§4>A lui Teodorit, Episcopul Chirului

Atunci Efrem cel minunat, ce a fost scriitor prea iscusit la siri-eni, pe dumnezeiescul Iacov l-a rugat să se suie pe zid și să vadă pe barbari și să slobozească săgețile blestemului asupra lor. Deci, ple-cându-se dumnezeiescul om, s-a suit pe oarecare zid.

Pe vremea aceasta, în Edesa, minunatul Efrem, iar în Alexan-dria Didim strălucea, scriind asupra dogmelor celor potrivnice ade-vărului. Și acesta, adică limba sirienilor învățând-o, slobozea razele darului celui duhovnicesc. Că de învățatură elinească neîmpărțășit fiind, a arătat rătăcirile cele în multe chipuri ale elinilor și a dezgo-lit neputința relei meșteșugiri ereticești. Și fiindcă Armonie al lui Vardisan, oarecare cântări a alcătuit de demult și cu dulceața viersului, amestecând păgânătatea, amăgea pe cei ce le auzeau, și către pierzare îi vâna, tocمية viersului de acolo luând-o, a amestecat buna credință și aducea celor ce auzeau pe cele împreună și folosi-toare doctorii. Cântările acestea și acum mai strălucite fac prazni-cele purtătorilor de biruință Mucenici.

†EFR = <P14M>*<P255D>

†CEN = <§6>Ale Sfinților Bătrâni

Copil era Avva Efrem, și a văzut vis, adică vedenie, că a ieșit o viță în limba lui, bine rodită, și a crescut și a umplut toată lumea cea de sub cer. Și veneau toate păsările cerului și mâncau din rodul viței, și pe cât mâncau, mai mult se făcea rodul ei.

†EFR = <P14M>*<P255D>

Altădată iarăși a văzut oarecare din sfinți în vedenie ceată de îngeri din cer pogorându-se din porunca lui Dumnezeu, având în mâini o carte scrisă pe dinlăuntru și pe dinafară. Și ziceau unii către alții: "Cine este vrednic să i se încredințeze aceasta?" Și unii ziceau acela, iar alții ziceau pe altul. Și au răspuns și au zis: "Cu adevărat sfinți sunt și drepti, însă aceasta nimănui nu este cu putință să i se încredințeze, fără numai lui Efrem". Și a văzut bătrânul că lui Efrem i-au dat cartea. Și sculându-se dimineața, a auzit pe Efrem că scoțea ca un izvor din gura lui și alcătuia cuvânt și a cunoscut că din Duhul Sfânt sunt cele ce ies prin buzele lui Efrem.

Altădată iarăși trecând Efrem din oarecare întâmplare a venit o desfrânată să-l momească pe dânsul spre urâta amestecare, iar de nu, măcar spre mânie să-l pornească pe el, că niciodată nu l-a văzut cineva pe el mâniindu-se. Și a zis către dânsa: "Vino după mine". Și apropiindu-se de un loc cu mult popor, i-a zis ei: "În locul acesta vino să facem precum ai voit". Iar aceea văzând mulțimea poporului, i-a zis lui: "Cum putem face aceasta, atâta mulțime fiind de față, și nu ne rușinăm?" Iar el a zis către dânsa: "Dacă de oameni ne rușinăm, cu mult mai vărtos datori suntem a ne rușina de Dumnezeu, Care vă-dește cele ascunse ale întunericului". Iar ea rușinându-se, s-a dus nelucrătoare.

†CEN1 = <M>*

†CEN = <P14B>Hronografia lui Teofan<P255D>

Și Efrem cel mare întru pustnicie și cu dumnezeiască învățătură strălucea. Multe cuvinte pustnicești, dar mai multe și dogmaticești din Dumnezeiescul Duh ca dintr-un izvor scoțând, și pe unele din alcătuirile lui și a se cânta sirienilor le-a dat, prin viers pe cei mai trândavi trăgându-i. Deci, zic că trei sute de mii de stihuri a făcut acesta, cu adevărat de Dumnezeu înțeleptit.

†CEN1 = <P14M>*<P255D>

†CEN = <P14B>A lui Gheorghe Chedrinul<P255D>

Pe vremea acestui Eudoxie, ucenicul lui Eonomie, a fost cel între sfinți Efrem Sirul, mare în lucru și în cuvânt, care multe învățături folositoare în scris a lăsat.

†CEN1 = <M>*

†CEN = <Ş2>A Sfântului Vasile, Arhiepiscopul Cezareei

Dar >cum se purta pe deasupra apei îți voi spune ție cuvânt nu al meu, ci al unui bărbat sirian, de la înțelepciunea lumească atâta de-părtat, pe cât era aproape de știința celor adevărate. Deci, zicea cum că, cuvântul sirienilor mai arătător și mai asemănător este decât al elinilor și pentru apropierea cea către limba evreiască mai mult oare-cum se apropie de înțelegerea Scripturilor. Deci, zicea că este înțe-legerea graiului întru acest fel. Aceea:> se purta pe deasupra, zice, o tâlcuiesc în loc de încălzea și făcea vie firea apelor, după chipul și ase-mănarea găinii ce șade pe ouă și slobozește oarecare putere viețui-toare în cele ce se încălzesc sub dânsa. O minte oarecare ca aceasta, <Ş-3>zice, că se însemnează de glasul acesta, ca și cum se purta Duhul pe dea- supra: Adică către rodire de viață pregătea firea apei, încât din destul se arată dintru aceasta ceea ce se cearcă de oarecare, că nici de lucra-rea cea făcătoare Duhul Cel Sfânt nu era lipsit.

†EFR = <P14M>*<P255D>

†CEN = <Ş4>A Sfântului Ioan Gură de Aur

Unde este Efrem cel mare, îndemnarea leneșilor, îndrăzneala necăjiților, povățuirea tinerilor, ducerea de mână a celor ce se pocă-iesc, sabia cea asupra ereticilor,

_4Viata.txt

primitorul faptelor bune, lăcașul Sfântului Duh?

țEFR = <P14M>*<P255D>

țCEN = <Ş2>A lui Teodorit, Episcopul Chirului

Iar Vardisan Sirul din Edesa trăgându-se, în vremile lui Uvir Marcu, cesarul, a stătut. Acesta, spun, că multe băsmuiri de la Ve-lendin a luat. Multe încă în limba sirienească le-a scris și pe acestea oarecare le-a tălmăcit în limba elinească. Am citit încă și eu cuvintele lui cele scrise și pentru noroc și pentru eresul lui Marcion, și altele nu puține. Spun încă că și Armonie, feciorul acestuia, care a fost în Atena, învățat a fost în limba elinească și multe și acesta a scris folosind limba sirienească. Iar rătăcirea amândurora Efrem Sirul cel prea lăudat vitejește a vădit-o.

țCEN1 = <M>*

țCEN = A Soborului din Halchidon

Samuil a zis: "Este David, diaconul de la păzitoarele de odoare, și Maras diaconul, și Sava diaconul, care cuvinte de învățătură în patria fericitului Efrem grăiește, bărbat între sirieni prea înțelept".

țCEN1 = <M>*

țCEN = <Ş4>Hronografia lui Gheorghe Singel

Și ca la o învățătură ca aceasta să arătăm oarecare martor din purtătorii de Dumnezeu Dascăli, să ne stea nouă de față Dumne-zeiescul Efrem, limba cea ca oceanul curgătoare, care zice așa în cuvintele lui cele dogmaticești, pentru rai: "Decât toate înălțimile cele frumoase mai înalt este raiul, iar potopul la urmele lui a ajuns, iar oamenii cei mai înainte de potop între ocean și între rai locuiau. Iar neamul lui Cain în pământul ce se cheamă Naid, care se tâlcu-iește tremurând, iar al lui Sit în cel mai înalt, căroră li se poruncise de Adam să nu se amestece cu neamul lui Cain, ucigașului de frate" (Caută cuvântul lui Efrem: Pentru Rai).

țCEN = <M>*

țCEN = <Ş4>A Sfântului Ioan Damaschin

Iar fericitul Efrem, tainicul cel prea adevărat al venirii a doua a lui Hristos, așa învață: "Atunci fiii vor osândi pe părinții lor, fiindcă nu au lucrat lucrurile cele bune".

Deci, vai tuturor celor ca mine! Și vai, după cum zice dumneze-iescul Efrem, celor ce le va cădea soarta de-a stânga.

A PREA CUVIOSULUI ȘI DE DUMNEZEU PURTĂTORULUI PĂRINTELUI NOSTRU EFREM SIRUL
PENTRU FAPTELE CELE BUNE ȘI CELE RELE

Fericesc viața voastră, o, iubitorilor de Hristos, căci cu bună îndrăzneală este, și ticăloșesc viața mea, că netrebnică este. Vă fericesc pe voi, o, adevăraților, că prin dreapta petrecere prieteni v-ați făcut lui Dumnezeu și îngerilor. Dar pentru mine cine va plânge, că L-am întăritat pe El prin lucrurile mele cele deșarte? Fericiți sunteți voi, cei ce prin curata voastră petrecere și prin dragostea voastră cea fără de măsură moțeniți raiul! Că mă minunez de voi, cum, lungime de atâta cale pentru folosul sufletului a săvârși, nu ați pregetat! Iară lucrul cel mai minunat este căci către un netrebnic și osândit cu păcatele ați venit, cerând de la dânsul cu-vânt de folos! Minune cu adevărat! Cum cei sătui, către cel ce se topește de foame ați venit! Cum cei ce de roua cea duhovnicească vă împărtășiți, către cel ce se usucă de sete ați venit! Cum cei ce dulceața faptelor bune o aveți, către cel amărât cu păcatele! Cum cei bogați, către cel sărac; cum cei înțelepți, către cel prost; cum cei curați, către cel întinat; cum cei sănătoși, către cel cu ?tiința bolnav; cum cei ce faceți cele bine plăcute, către cel ce întărită; cum cei slobozi, către cel robit! Că voi minunați sunteți cu faptele cele bune, iar eu, fără de minte fiind, sărac sunt. Voi, înfrânare având, bineplăcuți sunteți, iar eu, cu nebăgarea de seamă viețuind, mă osândesc. Voi, prin lucrurile cele bune și prin slăvita curățenie, bună mireasmă sunteți ai lui Hristos, iar eu, pentru moliciunea și trândăvirea mea, tot m-am făcut împușciune.

Deci, minune cu adevărat, atâta folos cuprinzând în voi, către mine ați venit, cela ce nici pe mine însumi nu mă folosesc! Deci, cu cuviință ați făcut, o, iubitorilor de Hristos, vrând moliciunea mea a o întări și sufletul meu cel trândav grijuliu a-l face, și slăbiciunea mea a o întări și a o îputernici, că desăvârșiți fiind, de nimic nu sunteți lipsiți. Dar, de vreme ce smerita cugetare uneltind, de la mine, prostul, cuvânt de folos căutați, și viața mea a o vădi voind, aceasta mi-ați poruncit mie, pentru rodul ascultării voi grai. Însă mă rușinez! Dacă voi începe a vă sfătui pe voi, pe sinemi mă osândesc, și dacă voi începe pe alții a mustra, pe sinemi mă prihănesc, că după cuviință și mie mi se va zice cuvântul Mântuitorului: Doctore, vindecă-te pe tine însuși! (Luca 4, 23). Însă fiindcă și Domnul și Mântuitorul tuturor a zis: Toate, oricâte vor zice vouă să faceți, faceți-le, iar după lucrurile lor nu faceți (Matei 23, 3), pentru aceea și eu, deși necurat sunt, dar drept a sfătui ?tiu. Drept aceea, căutând către îngereasca aceasta petrecere, am fericit pe fiecare faptă bună a ei. Că cine nu va ferici pe cel ce drept și cu bună plăcere viețuiește, și în curăție petrece, pentru cele gătite nenumărate și nemăsurate bunătați? Și cine nu va plânge pe cela ce cu lenevire viețuiește și pentru un lucru ticălos, afară de împărăția cerurilor este și, pentru petrecerea cea cu nebăgare de seamă, din cămara de Mire se leapădă? (Matei 25, 11).

Pentru frica lui Dumnezeu

Fericit este omul acela care are întru sine frica lui Dumnezeu, că unul ca acesta este arătat fericit și de Duhul Sfânt: Fericit bărbatul cel ce se teme de Domnul

(Psalmul 111, 1). Căci cu adevărat, cel ce se teme de Domnul, afară de toată meșteșugirea vrăjmașului este și de toată bântuirea vrăjmașului scapă. Cela ce are frica lui Dumnezeu, cu lesnire biruiește izvodirile vrăjmașului celui rău, meșteșugăre, fiindcă întru nimic pe dânsul nu-l robește, că, pentru frica lui Dumnezeu, dulceața trupului nu o primește.

Cela ce se teme de Domnul nu se răspândește cu mintea aici și acolo, fiindcă așteaptă pe Stăpânul său, nu cumva va veni fără de veste și îl va afla pe el trândăvindându-se și îl va tăia pe el în două.

Cela ce are frica lui Dumnezeu, nu petrece fără de grijă, că totdeauna se trezește. Cela ce se teme de Dumnezeu, la somn fără de măsură pe sine nu se dă, că priveghează și așteaptă venirea Domnului său. Cela ce se teme de Domnul, nu petrece cu nebăgare de seamă, ca să nu întărate pe Stăpânul său. Cela ce se teme de Domnul nu se trândăvește, că totdeauna se grijește de talantul ce-l are, ca să nu se osândească. Cela ce se teme, totdeauna cearcă cele ce plac Domnului său și pe acestea le gătește, ca, după ce va veni Domnul lui, pentru multe să-l laude pe el. Deci, de multe bunătăți pricinuitoare se face frica Domnului celor ce o au pe ea.

Pentru cei ce nu au frica lui Dumnezeu

Cela ce nu are frica lui Dumnezeu întru sine, unul ca acesta ușor este prins de uneltirile diavolului. Cela ce nu are frica lui Dumnezeu întru sine, se răspândește cu mintea, petrece cu nebăgare de seamă, doarme fără de grijă, se trândăvește în lucrurile lui, lăcaș al dezmierdărilor se face. Cu tot lucrul veselitor se îndulcește, că nu se teme de venirea Stăpânului. Este plin de patimi, de odihnă se bucură, de reața pătimire fuge, smerenia o urăște, mândria o iubește. Veni-va Domnul lui și îl va afla pe el întru acelea care nu îi sunt lui plăcute, și îl va tăia pe el în două, și îl va trimite în întunericul cel veșnic! Cine nu va ticăloși pe unul ca acesta?

Pentru dragoste

Fericit este omul acela care are dragostea lui Dumnezeu, că pe Dumnezeu în sine îl poartă. Că Dumnezeu dragoste este (I Ioan 4, 8) și cela ce petrece întru dragoste, întru Dumnezeu petrece. Cela ce are dragoste, pe toate, cu ajutorul lui Dumnezeu, le biruiește. Cela ce are dragoste, nu se teme, că dragostea alungă frica afară. Cela ce are dragoste, pe nimenea nu urăște niciodată. Nu pe mic, nu pe mare, nu pe slăvit, nu pe neslăvit, nu pe sărac, nu pe bogat, ci al tuturor lepădătură se face. Toate le suferă, toate le rabdă (I Corinteni 13, 4). Cela ce are dragoste, nu se înalță asupra cuiva, nu se trufește, pe nimenea nu grăiește de rău, ci, și dinspre cei ce grăiesc de rău, se întoarce. Cela ce are dragoste, nu umblă cu viclenie, nu se poticnește sau pe fratele lui îl poticnește. Cela ce are dragoste, nu invidiază, nu zavistuiește, nu pizmuiește, nu se bucură de căde-rea altora, nu batjocorește pe cel ce greșete, ci împreună cu el se mârșăiește și îl sprijinește, nu trece cu vederea pe fratele cel din nevoie, ci îl ajută și împreună cu el moare. Cela ce are dragoste, voia lui Dumnezeu face și ucenic al Lui este, că Însuși bunul nostru Stăpân a zis: Întru aceasta vă vor cunoaște toți că ai Mei ucenici sunteți, dacă vă veți iubi unii pe alții (Ioan 13, 35).

Cela ce are dragoste, niciodată ceva lui nu-și agonisește, nu zice că are ceva al său, ci toate câte are, deobște la toți le pune înainte. Cela ce are dragoste, străin nu socotește pe nimeni, ci pe toți ai săi îi face. Cela ce are dragoste, nu

se întărită, nu se trufește, nu se aprinde spre mânie, nu se bucură de nedreptate, cu minciuni nu se îndeletnicește, vrăjmaș pe nimeni nu socotește, fără numai pe dia-vol. Căla ce are dragoste, toate le suferă, se milostivește, îndelung răbdă. Deci, fericit este cel ce a căștigat dragoste și împreună cu dânsa s-a dus către Dumnezeu, că El, ce este al Său cunoscând, în sânu-rile Sale îl va primi. Că împreună petrecător cu îngerii va fi și împreună cu Hristos va împărăși lucrătorul dragostei. Că prin ea și Dumnezeu Cuvântul pe pământ a venit (I Ioan 4, 11). Prin ea și raiul ni s-a deschis și suire la cer tuturor s-a arătat. Vrăjmași fiind noi lui Dumnezeu, printr-însa ne-am împăcat. Deci, după cuviință, am zis: că dragoste Dumnezeu este și căla ce petrece întru dragoste, întru Dumnezeu petrece (I Ioan 4, 16).

Pentru cei ce nu au dragoste

Ticălos și vrednic de jale este căla ce de dragoste departe este, că acesta visând, zilele lui le cheltuiește. Și cine nu va plânge pe omul acela care departe de la Dumnezeu este și de lumină lipsit și în întuneric petrece? Că zic vouă, frașilor, că căla ce nu are dragostea lui Hristos, vrăjmaș al Lui este. Că nemincinos este căla ce a zis: Cel ce urăște pe fratele său, ucigaș de oameni este și în întuneric umblă, și în tot păcatul lesne este prins (I Ioan 2, 11; 3, 15). Că cel ce nu are dragoste, degrab se mânie, degrab se iușește, degrab cu urâciunea se unește. Căla ce nu are dragoste, se bucură de nedreptatea altora, nu pătimește împreună cu cel ce greșește, nu întinde mâna celui căzut, nu sfătuiește pe cel greșit, nu întărește pe cel ce se clatină. Cel ce nu are dragoste, orb este cu mintea, prie-ten este al diavolului, de toată răutatea aflător, de lupte făcător, al ocărătorilor prieten, al grăitorilor de rău împreună vorbitor, al pri-hănitivilor sfetnic, al zavistnicilor povășuitor, al mândriei lucrător, al trufiei vas. Și în scurt, cel ce nu a căștigat dragoste, unealtă este a împotrivilor și în toată cărarea se rătăcește și nu știe că în întuneric călătorește.

Pentru îndelunga-răbdare

Fericit cu adevărat este omul care îndelungă-răbdare a căștigat, că pe unul ca acesta și Sfânta Scriptură îl laudă, zicând: Bărbatul îndelung-răbdător, mult este întru pricepere (Pilde 14, 29). Și ce este mai mult decât aceasta? Cel îndelung-răbdător totdeauna este în bucurie, totdeauna cu voie bună, totdeauna în veselie, că nădăjduiește spre Domnul. Cel îndelung-răbdător fără de mânie este, că toate le răbdă. Cel îndelung-răbdător degrab spre mânie nu se aprinde, spre ocară nu se abate, spre cuvinte deșarte cu lesnire nu se pornește, nedreptășit fiind, nu se scârbește, celor potrivnici nu le stă împotriva. În tot lucrul, întărit este, în amăgiri nu este ușor prins, nu este lesnicios spre întăritare; în necazuri se bucură, împreună cu tot lucrul bun pe-trece, către toși cei ce îl zavistuiesc, cu dragoste se află. Când i se poruncește, împotriva nu grăiește; când este muștrat, nu se mârșește, cu îndelunga-răbdare, totdeauna pe sine se mângăie.

Pentru cel ce nu are îndelungă-răbdare

Cel ce nu are îndelungă-răbdare, și fără de răbdare este unul ca acesta. Că, cel ce nu este îndelung-răbdător, cu lesnire se răstoar-nă, spre întăritare mereu e gata, degrab spre gâlceavă se aprinde. Când se ocărăște, împotriva ocărăște, când se nedreptășește, își face izbândă, se ceartă pentru orice lucru. Faptele lui, împreună

cu lucrurile, ca niște frunze de vânt se clatină. În cuvinte nu stă întărit, degrab sare din una în alta. Cel ce nu are îndelungă-răbda-re, degrab se schimbă, în?elepciune nu câ?tigă, cu cel rău se împri-etene?te, cu cel pătima? împreună petrece, celui ce nedreptă?e?te, îi ajută; taina nu șine, gata este spre a descoperi cuvântul. Și ce este mai ticălos decât acesta?

Pentru răbdare

Fericit este, fra?ilor, cel ce răbdare a câ?tigat, că răbdarea nădejde are, iar nădejdea nu ru?inează. Deci, fericit cu adevărat și de trei ori fericit este cel ce are răbdare, că cel ce va răbda până la sfâr?it se va mântui! Și ce este mai bun decât făgăduin?a aceasta? Bun este Domnul celor ce Îl a?teaptă pe El. Iar răbdarea până când se judecă, oare ?ti?i, fra?ilor?

Pentru aceasta trebuin?ă este a lungi cuvântul spre întemeierea voastră, că nu este numai una răbdarea, ci în multe fapte bune se află. Că cel răbdător, de toată fapta bună se atinge, că în necazuri se bucură și în nevoi spore?te, în ispite se vesele?te și spre ascultare gata este. În îndelunga-răbdare frumos, în dragoste deplin. Fi-ind ocărât, binecuvintează; în ceartă, împăciuito; în lini?te, viteaz; în cântarea de psalmi, fără lenevie; în postiri, gata; în rugăciune, răb-dător; în lucruri, fără de prihană; în răspunderi, drept. Fiindtri-mis, se supune, și în petrecerea vie?ii, e silitor. În slujbe, bucuros, și în petrecerea cu fra?ii, frumos; în chinovia fră?imii, dulce și în sfătuiri, plăcut. În privegheri, vesel și la purtarea de grijă a străini-lor, sânguitor. Al celor bolnavi, de grijă purtător și al celor ce sunt la lucru, cel întâi împreună lucrător; în în?elepciune, treaz și în tot lucrul, iscusit.

Cel ce a câ?tigat răbdare, nădejde a câ?tigat, fiind împodobit cu tot lucrul bun. Pentru aceea, cu bună îndrăzneală, va striga unul ca acesta către Domnul, zicând: A?teptând am a?teptat pe Domnul și a luat aminte la mine (Psalmul 39, 1).

Pentru cel ce nu are răbdare

Ticălos și vrednic de jale este cel ce nu a câ?tigat răbdare, că pe unul ca acesta cu "vai" l-a îngrozit Dumnezeiasca Scriptură: Vai celor ce au pierdut răbdarea (Sirah 2, 14). Ca frunza de vânt se clatină unul ca acesta. Ocară nu suferă; în necazuri, este împu?inat. Unul ca acesta în ceartă u?or este prins; în răbdare, cârtitor și în ascultare, împotrivă-grăitor. Trândav în rugăciune, slăbănog în prive-gheri, în postiri, posomorât și în înfrânare, lene?. În răspunsuri, ?ovăitor și la lucru, rău lucrător. În vicle?ug, nebiruit și în a face, anevoios. În ceartă, viteaz și în lini?te, slab. Unul ca acesta, celor ce sporesc le stă împotrivă și pe cei învă?a?i îi pizmuie?te.

Cel ce nu are răbdare, multe pagube pătime?te și, de fapta bună, a se apuca, nu poate. Că prin răbdare alergăm către nevoin?a ce ne stă înainte, zice Apostolul (Evrei 12, 1). Cel ce nu are răbdare, de nă-dejdea acesteia străin este. Pentru aceea, vă rog, câ?i ca mine sun-te?i nerăbdători, câ?tiga?i-vă răbdare, ca să vă mântui?i.

Pentru neiu?eală

Fericit este omul acela care nu se iu?e?te u?or sau mânie nu prime?te. Unul ca acesta în pace este totdeauna.

Cel ce duhul mâniei și al iu?imii îl depărtează de la sine, afară este de război și

de tulburare și totdeauna este liniștit cu duhul și cu fața se bucură. Cel ce nu degrab se iurește, la cuvânt deșert nu pornește. Unul ca acesta, al dreptății și al adevărului este lucrător. Unul ca acesta, cu lesnire limba își șine și pe cei limbuși, cu lesnire îi suferă; nedreptate nu lucrează. Unul ca acesta, în ceartă nu se bucură, căci către toți cu dragoste se arată. Cel neiute, de prigoniri se bucură. Pe unul ca acesta, neputințe nu îl întâmpină, ci totdeauna sănătos este. În pace se află și în îndelungă-răbdare se sălăluiește. Cel ce duhul iușimii nu îl primește ușor, al Duhului Sfânt se face lăcaș. Cel ce nu are duhul iușimii, pe Duhul Sfânt nu îl întârâță. Acesta și blând poate fi, și dragoste a avea, și răbdare, și smerenie, și cu tot lucrul bun este împodobit, și de Hristos este iubit. Deci, de trei ori fericit este cu adevărat, cel ce duhul iușimii și al mâniei totdeauna de la sine îl gonește, că trupul și sufletul și mintea acestuia totdeauna sunt sănătoase.

Pentru iușime

Iar cel ce de iușime totdeauna este cuprins, și de multe ori, și degrab, pentru lucru de nimic se iurește, va auzi pe Sfântul Apostol Iacob, zicând: Că mânia bărbatului, dreptatea lui Dumnezeu nu lucrează (1, 20). Și, cu adevărat, ticălos și vrednic de jale este cel ce se biruiește de niște patimi ca acestea, că cel ce se iurește, ucide al său suflet, că într-adevăr își ucide și își pierde sufletul, fiindcă totdeauna în tulburări petrece și de liniște este lipsit. Unul ca acesta de pace este străin, dar și de sănătate, fiindcă totdeauna trupul lui se topește, sufletul se scârbește, carnea se veștejește, gălbiciu-nea înflorește, cugetul i se schimbă, mintea slăbește, gândurile ca râul izvorăsc și la toți este urât. Unul ca acesta de îndelungă-răb-dare și de dragoste este străin; în cuvinte deșarte, ușor se tulbură și pentru lucru mic și de nimic, ceartă pornește. Unde nu este tre-buină de el se bagă și lui își adună urâciune. Unul ca acesta în multă vorbire se bucură și la lucruri nefolositoare sare înainte. Unul ca acesta în ocări se îndulcește, în blândețe este neputincios și în vicleșuguri, viteaz. Și cine nu va plânge pe unul ca acesta? Că și la Dumnezeu și la oameni este urât, că în tot lucrul este viclean. Pentru aceea, luați aminte de iușime!

Pentru blândețe

Fericit cu adevărat și de trei ori fericit este omul care are blândețe! Că împreună cu acesta, Sfântul Mântuitor și Domn se unește-te, zicând: Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul (Matei 5, 5). Și ce este mai fericit decât această fericire? Ce făgăduință este mai înaltă decât aceasta? Ce bucurie este mai strălucită, decât a moșteni pământul raiului? Pentru aceea auzind, fraților, măsura cea covârșitoare a bogăției făgăduinței, râvniți a o câștiga! Alergați către strălucirea faptei bune! Auzind, umiliți-vă, și cu câtă putere aveți, sânguiți-vă, ca nu cumva cineva, nemiștinător al pământului acestuia să se facă, și cu amar să plângă, căindu-se fără de folos. Auzind fericirile blândeții, sânguiți-vă către dânsa! Auzind ce zice pentru ea și nemincinosul Isaia cu Duhul Sfânt: Peste cine Mă voi odihni, fără numai peste cel blând și liniștit și care se cutremură de cuvintele Mele (66, 2), oare nu se cuvina a ne minuna de făgăduința aceasta? Că ce este mai slăvit decât această cinste? Deci, vedeți, fraților, să nu cadă cineva din această fericire și din nemăsurata

bucurie și veselie! Sârguiți-vă dar, sârguiți-vă, vă rog! Câștigați blândețe, că cel blând, cu tot lucrul cel bun este îm-podobit. Cel blând, de va fi ocărât, se bucură; de va fi necăjit, mulțumește. Pe cei ce se mânie, cu dragoste îi îmblânzește; când se muștră, neclătit rămâne, în ceartă se alină, când i se poruncește se bucură, de mândrie nu se scarpină, în smeriri se bucură, în isprăvi nu se înalță, nu se trufește, cu toți are liniște. În toată supunerea este supus, către tot lucrul este gata, în toate sporește, de toți este lăudat, de vicleșug străin și de fășarnicie, departe. Unul ca acesta, de vicleșug nu este robit, iar zavistiei nu se supune, de ocări fuge, vorbire de rău nu primește. Pe cei necinstiți îi urăște și de cleve-titori se depărtează. O, fericită bogăție este blândețea, că de toți se slăvește!

Pentru vicleșug

Deci, fraților, a plânge se cuvine, și a ne tângui pentru cei ce nu au blândețe, ci cu vicleșugul sunt înjugați, că sub rea hotărâre sunt supuși! Că cei ce viclenesc, de tot se vor prăpădi (Psalmul 36, 9). Iar Dumnezeu nostru Cel Sfânt, pe unii ca aceștia îi ocărăște, zicând: Omul cel viclean, din comoara cea vicleană a inimii sale scoate cele viclene (Matei 12, 35). Și iarăși proorocul: Pe cei vicleni ce se scoală asupra mea, îi va auzi urechea mea (Psalmul 91, 11). Căci cumplit drac este cel al vicleșugului! Pentru aceea luați aminte ca nu, căzând cineva întru dânsul, pe sine să se păgubească. Că cel viclean niciodată nu petrece în pace, ci totdeauna în tulburare; totdeauna de mânie, de vicleșug și de iușime este plin, totdeauna pânzește pe aproapele său, totdeauna șoptește, totdeauna zavistuiește, totdeauna pizmuiește, totdeauna se asprește, totdeauna, când i se poruncește, împotriva grăiește. Când i se dă sfat, rău face; când se îndreaptă, batjocorește; când se iubește, ia în răs; pe cei ce sporesc îi urăște, de cei învățați se îngreșează, sfătuirile le micșorează, pe frați îi răzvrătește, pe cei fără de răutate îi necăjește, pe cei blânzi de la sine îi depărtează, de cei îndelung-răbdători rânduiește, înaintea străinilor se fășarnicește, pe unul la altul îl clevește, tuturor se împotrivesc, la gâlceavă ajută, spre ceartă pornește, spre defăimări este gata, la clevetiri dulce, spre ocară lesnicios, în multă grăire viteaz, spre a certa osârdnic, spre tulburare, cel întâi alergător, la cântare de psalmi neputincios, la post slăbănog și la tot lucrul bun neputincios și nefolositor, la cuvinte duhovnicești tâmpit pentru că toată fărădelegea îi va astupa gura lui. Deci, de multă plângere este vrednic unul ca acesta! Pentru aceea vă rog, pe voi, fraților, păziți-vă de vicleșug!

Pentru adevăr

Fericit este cel ce întru-adevăr viața sa și-a îndreptat și în toată minciuna nu s-a prins. Fericit și de trei ori fericit este cel ce al adevărului s-a făcut lucrător, că adevărat este Dumnezeu, și minciună întru Dânsul nu este. Și cine nu va feriți pe cel ce păzește adevărul? Că lui Dumnezeu urmează unul ca acesta. Cu adevărat, cel ce grăiește adevărul totdeauna, și lui Dumnezeu bineplăcut este, și tuturor oamenilor folositor. Între frățime frumos și în tot lucrul drept. Cel adevărat, de fețe nu se bucură și judecată nedreaptă nu judecă. De dregătorie și de cinste nu se sprijinește, și pe sărac și pe lipsit nu îl trece cu vederea. În răspunsuri nu este viclean și în cunoștință drept, în lucrare grijuliu și în trupul cel de obște al frățimii cinstit. Vicleșug nu știe, fășarnicia nu o iubește, cu tot

lucrul bun este împodobit și în toată fapta bună petrece. Fericit este cel ce totdeauna adevărului slujește!

Pentru minciună

Ticălos și vrednic de jale este cel ce în toată minciuna se îndeletnicește, că, din început, diavolul este mincinos. Cel ce în minciu-nă se îndeletnicește, acesta fără de îndrăzneală este, că urât este și la Dumnezeu și la oameni. Și cine nu va plânge pe cel ce în minciună petrece? Că unul ca acesta în tot lucrul este neiscusit și în tot răspunsul neîndemânatic. Unul ca acesta mâinii și sfezi ridică în mănăstire și, în obște frății-mii, este ca rugina în fier, fiindcă are inima îndrăzneală și nu suferă. Cu dulceașă ascultă tainele și cu lesnire le descoperă, și ție și prin limbă a răsturna pe cei ce bine stau. Începe lucru și pe sine fără de treabă se arată, fără de jurământ nimic nu vorbește și din multa cuvântare i se pare că pleacă. Prea măiestru și mult viclean este mincinosul! Mai mare decât rana aceasta nu este, și defăimare mai înaltă nu se află, că de toți este urât și de râs este la toți. Pentru aceea, luați aminte, fraților, să nu vă îndeletniciți cu minciuna!

Pentru ascultare

Fericit este cel ce a căștigat și a avut ascultare adevărată și nefărnice, că unul ca acesta următor este al Bunului nostru Dascăl, Care ascultător S-a făcut până la moarte (Filipeni 2, 8). Deci, cu adevărat, cel ce are ascultare este fericit, că al Domnului următor fiind, împreună moștenitor cu Dânsul se face. Cel ce are ascultare, către toți cu dragoste se unește. Cel ce are ascultare, mare avuție a căștigat, mare bogăție a dobândit! Ascultătorul este bineplăcut tuturor, de toți este lăudat, de toți este slăvit. Ascultătorul degrab se înalță și degrab va fi în sporire. Ascultătorul se su-pune și nu grăiește împotriva, i se poruncește și nu se răzvrătește, este muștrat și nu se mânie, spre tot lucrul bun este gata. De iuși-me ușor nu se prinde, dacă va auzi certare nu se tulbură, și, fiind ocărât, nu se aprinde, în scârbe se bucură, în necazuri mulțumește, din loc în loc nu se mută și din mănăstire în mănăstire nu umblă. Sfătuit fiind, nu se înfricoșează, în care loc este pus, rabdă și de trândăvie nu se șine. Pe părinte nu îl defaimă și pe frate nu-l micșorează, afară de mănăstire nu se abate, de odihnă nu se bucură, cu locurile nu se îndulcește și de măriri nu se veselește, ci, după Sfântul Apostol, în care loc este chemat, în acela și rămâne. Deci, multe sunt cu adevărat rodirile ascultării; pentru aceea, fericit este cel ce a căștigat-o pe dânsa.

Pentru nesupunere și cârtire

Blestemat și ticălos este cel ce ascultarea nu a căștigat, ci cârtirea! Căci cârtirea, în mănăstire, mare rană este, sminteală obștii, răsturnare a dragostei, risipire a unirii, tulburare a păcii. Cârtitorul, când i se poruncește, împotriva grăiește; la lucru este netrebnic și niciodată, unul ca acesta nu are dar, că acesta este și leneș, iar leneșirea și cârtirea sunt unite împreună. Deci, tot leneșul va cădea în rele, după spusa Scripturii: Leneșul, trimițându-se în cale, leu este în cărări și ucigaș în ulișe. Cârtitorul totdeauna se ceartă, dacă i se va porunci a face vreun lucru, cârtește și

îndată răzvrătește și pe alții. Și pentru ce aceasta? Și pentru ce aceea? Nu este acest lucru de folos!

Dacă se va trimite în cale, zice că mari vătămări suferă în cale. Dacă la cântare de psalmi îl vor scula pe el, se mânie, dacă la pri-veghere, pune pricină că îl doare stomacul și capul. Dacă îl sfătuiești pe el, zice: "Pe tine sfătuiește-te, iar pentru mine cum voiește Dumnezeu". Dacă îl înveți pe el ceva, zice: "O, de ai ști tu precum știu eu"!

Nici o dată nu face lucru singur, ci numai ajutat de altul. Al cârtitorului, tot lucrul este neiscusit și netrebnic și la toată fapta bună neîndemnat. Cârtitorul, în odihnă se bucură, iar în reaua pătimi-re nu se veselește. Cârtitorul, de mese se bucură și, în postiri, urât îi este. Cârtitorul și leneșul, și a opti se obișnuiește și cuvinte a scoate știe. Unul ca acesta în multe chipuri și mult viclean este și, în multe cuvântări, nebiruit. Unul ca acesta totdeauna pe unul că-tre altul clevește. Cârtitorul, în faceri de bine posomorât este și către primirea străinilor neîndemnat, în dragoste, fărnice și în dușmănie, viteaz. Pentru aceea, fraților, să nu cârtim când ni se poruncește, nici împotriva să vorbim sau în cuvinte să ne îndreptăm, ca și cum am fi știut mai mult!

Pentru a nu avea zavistie sau invidie

Fericit este cel ce zavistiei și invidiei nu s-a supus, că invidia și zavistia una de alta atârână și cel ce are pe una din acestea, pe amândouă le are. Deci, fericit este cu adevărat cel ce nu a căzut în acestea, nici s-a rănit de vreuna din ele. Că cel ce fratelui său cu nedreptate râvnește, împreună cu dia-volul se osândește. Cel ce invidiază, biruit este, are și dușmănia, are și vrajba, și de sporirea altora se mârșește, iar cel ce nu are zavistie sau invidie, niciodată nu se scârbește de sporirea altora. Când altul se cinstește, el nu se tulbură, când altul se înalță, el nu se mârșește, că pe toți îi socotește că sunt mai întâi decât el. Pe toți mai mult decât pe sine îi fericește, pe sine, nevrednic și decât toți mai pe urmă se socotește. Pe toți, mai mari și mai buni decât sine, îi are.

Nezavistnicul cinste lui nu-și urmărește; cu cei ce se bucură, împreună se bucură, slavă lui niciodată nu-și pricinuește, celor ce sporesc le ajută; cu cei ce bine călătoresc, împreună se bucură și pe cei ce drept viețuiesc, îi laudă.

De va vedea pe vreun frate făcând fapta bună, nu îl împiedică, ci, pe unul ca acesta, cu sfătuiri îl sfătuiește. Dacă pe altul în luare-aminte îl va vedea, nu îl clevește, ci se unește cu el. Dacă pe fra-tele în greșeli îl va vedea, nu-l batjocorește, ci drept îl sfătuiește. Dacă îl va vedea mâniindu-se, nu-l mai tulbură, ci cu dragoste pe acesta îl potolește și la pace îl îndeamnă. Dacă îl va vedea scârbit, nu îl trece cu vederea ci, împreună cu acesta durerea pătimește și cu cuvinte de folos îl mângâie. Dacă va vedea pe cel neînvățat și sim-plu, pe acesta îl învață spre sânguină și spre cele de folos îl aduce. Dacă va vedea pe cineva că nu știe, fără de zavistie, la lucrul cel mai bun îl povățuiește și, dacă va vedea pe cineva că doarme în vremea cântării de psalmi, cu sânguină pe acesta îl deșteaptă.

Și, în scurt, să zic: Nezavistnicul și care este departe de invidie, la nici un lucru al aproapelui nu zavistuiește, ci de toată sporirea și isprava prietenului se bucură.

Pentru zavistie și invidie

Cel ce pe sine în acestea s-a rănit, ticălos este, că împreună părta? al diavolului este, prin care moartea a intrat în lume. Că cel ce are zavistia și invidia, tuturor este împotrivor, că nu voie?te ca altul să se cinstească mai înainte de el. Pe cei ce sporesc, îi mic?o-rează și celor ce bine călătoresc, sminteli le pune; pe cei ce drept vie?uiesc, îi prihăne?te și pe cei cucernici îi ură?te; pe cel ce pos-te?te, mără? în de?ert îl nume?te și pe cel sârguitor întru cântarea de psalmi, iubitor de arătare; pe cel îndemânatic în slujire, nesă-?ios și pe cel de?tept în lucruri, iubitor de slavă; pe cel iubitor de osteneală în Scripturi, nelucrător, și pe cel iscusit în răspunsuri, lacom cu pântecele.

Niciodată nu se bucură zavistnicul de sporirea altuia. Dacă vede pe cel ce se leneve?te, nu-l de?teaptă pe el, ci mai vârtos îl îndeam-nă spre cel rău. Când va vedea pe cel ce doarme în timpul rugă-ciunii, nu îl treze?te, ci mai vârtos și lini?te îi dă. Dacă va vedea pe frate odihnindu-se, îl clevete?te; dacă îl va vedea în gre?eli, înainte tuturor îl batjocore?te.

Vai de cel ce zavistuie?te! Că inima lui totdeauna în scârbe se slăbănoge?te și trupul lui cu gălbiciunea se strică și puterea lui se împu?inează. Către to?i este amar și tuturor vrăjma?; pe to?i îi u-ră?te și către to?i se fă?ărnice?te și vicle?ug face.

Astăzi cu unul se împrietene?te, iar mâine cu altul și după to?i se schimbă, și după voia fiecăruia se preface, și după pu?in timp pe to?i îi defaimă. Pe unul îl ia în batjocoră și fiecăruia, orice îi lip-se?te.

Deci, cumplită otravă este zavistia și invidia, că vorbirea de rău, ura și uciderile din ea se nasc. Fugi?i dar departe de zavistie, osta?i ai petrecerii celei cere?ti! Departe de la voi goni?i invidia și zavistia, ca nu împreună cu diavolul să vă osândi?i!

Pentru a nu fi ocărători

Fericit și de trei ori fericit este cel ce limba sa nu a vătămat-o cu ocară altora și prin limbă inima nu și-a spurcat, ci, pricepând că to?i suntem în vinovă?ii și în defăimarea altora, nu s-a îndulcit, ci a urât o patimă ca aceasta. Că, cel ce nu ocără?te pe altul, s-a păzit pe sine fără de prihană. Unuia ca acesta împiedicare nu i s-a făcut și ?tiin?a lui nu i s-a spurcat.

Cel ce de duhul cel ocărător fuge, pe sine de cuprinderea rău-tă?ilor s-a păzit și tabăra dracilor o a biruit. Cel ce limbă ocără-toare nu are, comoară nejefuită și-a agonisit. Cel ce nu s-a plecat spre ocară altora, de uciderea de frate a scăpat și de al?ii nu va fi ocără. Cel cede duhul ocării nu s-a prins, acesta cu adevărat s-a cunoscut pe sine că este om trupesc și s-a păzit neîntinat. Cel ce nu stă împreună cu ocărătorii, acesta împreună cu îngerii se va sălă?-lui. Cel ce nu și-a otrăvit urechile și limba cu ocară, unul ca acesta de doctoria dragostei este plin. Cel ce nu î?i spurcă gura lui cu ocă-rile, gura acestuia bună mireasmă de rodurile Sfântului Duh slo-boade. Fericit este cu adevărat și iară?i fericit cel ce pe sine de ocară s-a păzit!

Pentru ocară și ocărători

Cel ce se îndulce?te ocărând pe altul, acesta, arătat este că în cele ce ocără?te, pe sine s-a prins, că cel ce ocără?te pe altul, pe sine se ocără?te; că trupesc este și în mrejele lumii încurcat.

Ocărătorul are împreună și clevetirea și ura. Unul ca acesta uciga? de frate se

judecă, și neîndurat și nemilostiv, iar cel ce are frica lui Dumnezeu totdeauna cu sine și inima lui curată, de ocările altora nu se bucură, de cele străine ascunse nu se veselește, în că-derea altora nu se odihnește. Deci, de plângere este vrednic și de tânguire, cel ce pe sine în ocări s-a obișnuit. Și ce este mai mare decât această urâciune?

Drept aceea și Apostolul Pavel, vestind lucrurile necuvioșiei, împreună numără și pe ocărător cu răpitorii: Nici ocărătorii, nici răpitorii, împărăția lui Dumnezeu nu o vor moșteni (I Cor. 6, 10).

Pentru înfrânare

Fericit cu adevărat și de trei ori fericit este cel ce înfrânarea a păzit, căci cu adevărat, mare faptă bună este înfrânarea! Ci ascultăți până unde și cât se zice sau se judecă sau se caută înfrânarea!

Deci, este înfrânare în limbă: A nu scoate afară cuvinte multe și deșarte, a șine limba și a nu grăi de rău, a nu ocări, a nu bleste-ma, a nu vorbi cele ce nu se cuvin, a șine limba și a nu cleveti pe unul sau pe altul, a nu prihăni pe fratele, a nu descoperi taine, a nu cugeta cele ce nu sunt ale sale. Înfrânare este și în auz: A-l șine a nu auzi cuvânt deșert. Înfrânare este și la ochi: A șine vederea și a nu căuta sau a lua aminte la toate cele veselitoare și lacare nu se cuvin. Înfrânare este la mânie: A șine mânia și nu degrab a se aprinde. Înfrânare este și în slavă: A șine cugetele și a nu voi a fi slăvit, a nu căuta slavă, a nu se înălța, a nu căuta cinste și a se în-gâmfa, a nu iscodi ceva pentru laude. Înfrânare este în gânduri: A le munci pe acestea cu frica lui Dumnezeu, a nu se învoi sau a se îndulci cu gândul care îndulcește și aprinde pofte. Înfrânare este la mâncăruri: A nu căuta mâncăruri scumpe sau ospețe de mult preț, a nu mânca afară de vreme sau afară de ceasul mesei, a nu fi stă-pânit de duhul lăcomiei pântecelui, a nu fi fără de sașiu în frumu-seșea bucatelor, a nu pofti altă și altă mâncare. Înfrânare este și la băutură: A se păzi și a nu cădea în băutura vinului sau în dulceașă vinurilor, a nu bea vin fără de frică, a nu căuta deosebite băuturi și dulceși de amestecături cu dresuri, a nu folosi fără de măsură nu numai vinul, ci de ar fi fost cu puțină și apa. Înfrânare este la pof-ta și dezmiardarea cea rea: A șine simșirea și a nu cădea sub poftele cele se se întâmplă, a nu se învoi cu gândurile cele pomenitoa-re de îndulcirea cea cu patimă, a nu se îndulci ca și cum ar fi lucrat necurășia, a nu face voia trupului, ci a înfrâna cu frica lui Dumne-zeu patimile.

Cel cu adevărat înfrânat, acela este, care are poftă de nemu-ritoarele bunătăși și către ele cu mintea căutând, de toată pofta pățimășă se întoarce. Împreunarea trupească, ceea ce ca o umbră este, o urăște; de feșe femeiești nu se bucură, de trupuri nu se ve-selește, de frumuseși nu se biruiește, de mirodenii dulci nu se în-dulcește, de cuvinte momitoare nu se amăgește, de femei și, mai ales, de cele necuvioase, se ferește, în vorba femeilor nu zăbovește.

Deci, cel cu adevărat viteaz și înfrânat, pe sine spre acea nemă-surată odihnă se păzește, în tot gândul se înfrânează, toată pofta o stăpânește cu pofta celui mai bun și cu frica veacului ce va să fie.

Pentru neînfrânare

Cel nestăpânit și care înfrânare nu are, în toată necuvioșia cu lesnire se prinde. Cel neînfrânat este și iubitor de dulceși. Cel ne-înfrânat, de cuvinte multe și deșarte se bucură, de vorbe deșarte și de glume se veselește și în dulceașă

bucatelor se răsfașează. În multa mâncare și băutură se îmbărbătează, de dulceașă deșartă se arde, cu gândurile cele necurate se învoiește, cu dulceașă se înne-bunește, slavă pofteste, în cinste se vede ca și cum i s-ar fi încre-dințat, în întâlnirile femeilor se strălucește, cu frumuseți străine se împodobește, în culorile trupurilor cu veselie se învârteste, în face-rile de bine se farmecă, în vorbele femeilor celor de răs făcătoare mai se topește, în mintea sa fețe femeiești își imaginează, pipăiri de mâini, îmbrășiări de trupuri, împleticire de mădulări, cuvinte pătimașe, răs de amăgire făcător, facere de ochi, împodobire de hai-ne, rumeneli de trupuri, vorbe momitoare, a buzelor strângere, a trupului dulceașă, închipuiri ale mișcărilor, timp și loc a împreună-vorbirilor și toate câte sunt aducătoare de dulceașă. Acestea, iubitorul de dulceașă, și care nu este înfrânat, în minte le închipuiește, cu gândurile unindu-se.

Unul ca acesta, de va auzi Scriptura pentru întreaga înțelepciune citindu-se, se mâhnește, de va vedea adunare de părinți folosi-toare, se abate și o defaimă. Dacă va vedea asprime la părinți, se îngreșează, de va auzi de post, se tulbură, în adunarea fraților nu se veselește, însă de va vedea femei, se luminează. Aleargă sus și jos ca slujitor să pară, atunci și la cântare puternic se arată, puternic și în a spune glume și în a face răsuri ca să îndulcească pe alții, și frumos și vesel să se arate femeilor celor ce sunt de față, în liniște posomorât și neputincios este.

Deci, nenorocit și ticălos este cel ce nu are înfrânare la tot lucrul și în tot chipul. Pentru aceea, fraților, auzind roadele înfrânării și mănunchii neînfrânării, să fugim de ea și să ne lipim de înfrânare, că mare este darea de plată a înfrânării și nu este hotar al mărimii ei!

Deci, negreșit, fericit este cu adevărat cel ce a câștigat înfrânare! Fericit este cel ce în toată fapta bună, pe sine bine s-a rânduit și, în lucrurile dreptății, a străluci s-a sârguit! Și fericit este care nu a făcut ascunsă pe ceea ce nu place lui Dumnezeu, ci la tot adevărul a slujit și toate faptele lui în lumină s-au făcut și care nu s-a învoit cu tot gândul care îl învăța cele deșarte.

Și ce voi face eu, care toată fapta bună am lăudat-o și în nici una din ele nu am petrecut, ci, în toate relele, anii mei i-am cheluit? Se împlinește cu mine cea scrisă: Însărcinași pe oameni cu sarcini ane-voie de purtat și nici cu unul din degete nu vă atingeși (Matei 23, 4).

Pentru aceea, rog dragostea voastră, a tuturor, binecuvântașii lui Hristos și părtașii raiului, sârguiși-vă toți a plăcea lui Hristos, Cel ce v-a făcut pe voi ostași, ca nu cumva vreunul din voi să se le-pede afară, ca unul ce a fost nebăgător de seamă și s-a lenevit! Câși cudarul lui Hristos sub jug vă aflași, luași aminte să nu faceți voile trupului, ca nu fără de răspuns să ne aflăm la înfricoșatul divan, unde se va face răsplătirea fiecăruia, ori bine de a lucrat, ori rău. Și vai mie atunci, că fără de îndrăzneală voi sta înainte, și ce voi face în ceasul netrecutei nevoi?

Fericiși sunt câși vor sta atunci cu îndrăzneală înaintea Judecătorului și vor lua sfânta plată din mâna Domnului! Și vai de cei ce se vor rușina pentru prea mic și de nimic lucru! Adică ce zic? Ce fel de răspuns va fi celui prihănit pentru iubirea de slavă, sau pen-tru obrăznicie, sau pentru neascultare, sau pentru nesupunere, sau pentru lăcomia pântecelui, sau pentru îndrăzneală, sau pentru multa vorbă, sau pentru mândrie, sau pentru stăpânire, sau pentru trufie, sau pentru zavistie, sau pentru împotrivire, sau pentru iușime, sau pentru ocară, sau pentru clevetire? Ce răspuns va fi celui ce pentru aceste prea mici va să fie prihănit? Care câștig, sau

001Efr.txt

care dulcea?ã î?i vine șie din aceasta? Și care greutate este a se păzi de acestea? Pentru aceea, vă rog, pe voi, fra?ilor, cu nici una dintre acestea să nu se osândească vreunul dintre voi! Că pentru păcatele cele grele ?tiu că vă feri?i pe voi, iar pe acestea, ca pe ni?te prea mici, fiecare le defaimă, socotind cum că nici o certare nu este pentru ele. Și prin aceasta ne prinde pe noi diavolul, că pe fiecare din noi ne face să le defăimăm ca pe un nimic, ci sârgui?i-vă ca să nu fi?i prin?i în aceasta și, cu toată râvna, păzi?i-vă pe voi, ca împreună cu Hristos să vă preamări?i; că Lui I se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

MUSTRARE LUIȘI ȘI MĂRTURISIRE

Fraților, având milostiviri de îndurări, milostiviți-vă spre mine, că nu în zadar a zis Dumnezeu Scriptură: Frate pe frate ajutorându-se, sunt ca o cetate tare și înaltă și poate ca o împărăție întemeiată (Pilde 18, 19). Și iarăși:

<MI>Mărturisiți-vă unii altora păcatele, și vă ru-gați unii pentru alții, ca să vă vindecați (Iacov 5, 16).

Deci, primiți rugăciune, aleșii lui Dumnezeu, de la cel ce s-a fâgăduit să placă lui Dumnezeu și a mințit Celui ce l-a făcut pe el! Ca, prin rugăciunile voastre, să mă izbăvesc de păcatele ce m-au cuprins pe mine și, sănătos făcându-mă, să mă scol din patul păcatului cel făcător de stricăciune, că din copilărie m-am făcut vas netrebnic și necinstit. Și acum, auzind despre judecată, nu bag seamă, ca și cum mai presus de greșale și de vinovății aș fi. Pe alții sfătuindu-i să se de-părteze de cele nefolositoare, acestea de mine îndoit se săvârșesc.

Vai mie, în ce osândă m-am așezat! Vai mie, în ce rușine zac! Vai mie, că nu este cel ascuns al meu precum cel văzut! Pentru aceea, de nu cumva îndurările lui Dumnezeu vor străluci peste mine degrab, nici o nădejde de mântuire din lucruri nu-mi este mie. Că vorbind de cură-țenie, de neînfrânare îmi aduc aminte; pentru nepătimirespunând cuvinte, cugetarea urâtelor patimi ziua și noaptea sunt în mine. Deci, ce răspuns voi avea? Vai mie, ce fel de cercare îmi este gătită mie? Cu adevărat, cu chip de evlavie sunt înfășurat și nu cu purtarea. Deci, cu ce față mă voi apropia la Domnul Dumnezeu, Cel ce cunoaște cele ascunse ale inimii mele? Cu atâtea rele vinovat fiind, mă tem, stând la rugăciune, ca să nu se pogoare foc din cer și mă va arde pe mine. Că, dacă pe cei ce au adus în pustie foc străin, ieșind foc de la Domnul, cu totul i-a ars, eu, care cu atâtea greutate de greșeli sunt înfășurat, ce voi mai aștepta? Deci, ce? Să mă deznădăjduiesc de a mea mântuire? Să nu fie! Fiindcă aceasta este și sângea diavolului, când coboară pe cineva în deznădejde, atunci îl surpă! Ci eu nu mă deznădăjduiesc de mine, că îndrăznesc îndurărilor lui Dumnezeu și solirilor voastre.

Deci, să nu încetați rugându-vă Iubitorului de oameni Dumnezeu, ca să se slobozească inima mea din robia patimilor necinstite! Orbită s-a făcut inima mea, s-a schimbat gândul meu cel cucernic, s-a întunecat mintea mea, mă întorc ca un câine la borătura sa și pocă-ința mea nu îmi este curată. Nu am lacrimi în rugăciune, măcar de și voi suspina. Fața mea, ce se află în rușine, se usucă. Pieptul meu, lăcașul patimilor, îl voi bate.

Slavă ție, Cel ce suferi! Slavă ție, Îndelung-Răbdătorule! Slavă ție, Nepomenitorule de rău! Slavă ție, Bunule! Slavă ție, Unule înțelepte! Slavă ție, Făcătorule de bine al sufletelor și al trupuri-lor! Slavă ție, Cel ce răsari soarele peste cei răi și peste cei buni, și trimiți ploaie peste drepti și peste nedrepți! Slavă ție, Cel ce hră-nești toate neamurile și toată firea omenească, ca pe un om! Slavă ție, Cel ce hrănești păsările cerului și fiarele, târătoarele și cele din apă, ca pe o pasăre proastă! Că toți către Tine așteaptă să le dai lor hrană la bună vreme; că mare este puterea Ta și îndurările Tale peste toate lucrurile Tale, Doamne!

Pentru aceea mă rog, Doamne, să nu mă lepezi pe mine împreună cu cei ce Îți zic ție: Doamne, Doamne, și nu fac voia Ta, pentru solirile tuturor celor ce bine au plăcut înaintea Ta. Că Tu cunoști patima ce este ascunsă în mine, Tu știi rănilor sufletului meu. Vindecă-mă, Doamne, și mă voi vindeca!

Nevoiți-vă împreună cu mine, fraților, în rugăciuni! Cereți-mi îndurări de la

bunătatea Lui! Sufletul, amărât de păcate, îndulciți-l! Cei ce sunteți mlădițe ale viei celei adevărate, împărtașiți pe cel însetat, din izvorul vieții, cei ce v-ați învrednicit a vă face slujitori ai ei! Luminați-mi inima mea, cei ce fii ai luminii v-ați făcut! Povă-țuiți-mă pe mine, cel rătăcit, pe calea vieții, cei ce pe ea ați rămas! Băgați-mă pe mine pe poarta cea împărătească, ca un stăpân pe al său rob, cei ce moștenitori ai împărăției v-ați făcut, că ținută este inima mea. Să mă întâmpine pe mine îndurările lui Dumnezeu, prin rugăciunile voastre, mai înainte până nu sunt tras împreună cu cei ce lucrează fărădelegea. Acolo se vor descoperi cele ce în ascuns și la arătare sunt lucrute.

Ce rușine mă va cuprinde pe mine când mă vor vedea osândit cei ce zic acum că fără prihană sunt! De lucrarea cea duhovnicească lipsit fiind, patimilor m-am supus. A fi învățat nu voiesc, ci a învăța. A mă supune nu voiesc, ci a supune. A mă osteni nu voiesc, ci a osteni pe alții. A lucra nu voiesc, ci a comanda pe cei ce lucrează. A <Ș-3>cinsti nu voiesc, ci a fi cinstit. A fi ocărât nu voiesc, ci a ocări. A fi defăi-mat nu voiesc, ci a defăima. A fi numit mândru nu voiesc, ci a numi pe alții că sunt mândri. A fi muștrat nu voiesc, ci a muștra. A milui nu voiesc, dar a fi miluit cer. A fi certat nu voiesc, ci a certa voiesc. A mă nedreptăți nu voiesc, ci a nedreptăți. A mă vătăma nu voiesc, ci a vătăma caut. A fi grăit de rău nu voiesc, ci a grăi de rău. A auzi nu voiesc, ci a fi auzit caut. A slăvi nu voiesc, ci a fi slăvit. A fi stăpânit nu voiesc, ci a stăpâni. În a sfătui sunt înțelept, dar nu în a face. Ceea ce se cuvine a face, o zic, și ceea ce nu se cuvine a zice, o fac. Cine nu va plânge pentru mine? Plângeți-mă, cuvioșilor și dreptilor, pe mine, cel în fărădelege zămislit! Plângeți-mă, cei ce ați iubit lumina și ați urât întunericul, pe mine, cel ce am iubit lucrurile întunericului și nu ale luminii! Plângeți-mă, cei iscusiți, pe mine, cel ne-iscusit, cei milostivi și cunoscători, pe mine, cel miluit și care am amărât! Plângeți-mă, cei ce mai presus decât tot păcatul v-ați făcut, pe mine, cel cufundat în fărădelege! Plângeți-mă, cei ce ați iubit pe Cel Bun și ați urât pe cel rău, pe mine, cel ce am iubit cele rele și am urât cele bune! Plângeți-mă, cei ce viață îmbunătățită aveți, pe mine, cel ce cu chipul numai am cuprins viața! Plângeți-mă, cei plăcuți lui Dumnezeu, pe mine, cel ce plac oamenilor! Plângeți-mă, cei ce dragostea cea desăvârșită ați câștigat, pe mine, cel ce cu cuvintele iubesc, iar cu lucrurile urăsc pe aproapele! Plângeți-mă, cei ce de ale voastre vă grijiți, pe mine, cel ce pe cele străine le iscodesc! Plângeți-mă, cei ce aveți răbdare și aduceți roadă lui Dumnezeu, pe mine, cel nerăbdător și fără de roadă! Plângeți-mă, cei ce pedepsirea și învățătura ați iubit, pe mine, cel nepedepsit și netrebnic! Plângeți-mă, cei ce fără de rușine vă apropiați de Dumnezeu, pe mine, cel nevrednic a căuta și a vedea înălțimea cerului! Plângeți-mă, cei ce aveți blândețea lui Moisi, pe mine, cel ce pe aceasta de bună voie o am pierdut! Plângeți-mă, cei ce întreaga înțelepciune a lui Iosif o aveți, pe mine, vânzătorul acesteia! Plângeți-mă, cei ce înfrânarea lui Daniil ați iubit, pe mine, cel lipsit de bună voie de aceasta! Plângeți-mă, cei ce răbdarea lui Iov ați câștigat, pe mine, cel ce străin de aceasta m-am făcut! Plângeți-mă, cei ce necâștigarea A-postolilor ați câștigat, pe mine, cel ce de aceasta departe am stat! Plângeți-mă, cei credincioși și întăriți cu inima către Domnul, pe mine, cel îndoit la suflet, fricos și neiscusit! Plângeți-mă, cei ce plânsul ați iubit și râsul l-ați scuturat de la voi, pe mine, cel ce râsul l-am iubit și plânsul l-am urât! Plângeți-mă, cei ce Biserica lui Dumnezeu neîntinată ați păzit-o, pe mine, cel ce pe aceasta am întinat-o și am spurcat-o! Plângeți-mă, cei ce pomeniți (totdeauna)

despăr-țirea și calea cea netrecută, pe mine, cel nepomenitor și nepregătit către această călătorie! Plângeți-mă, cei ce în minte aveți judecata cea după moarte, pe mine, cel ce mărturisesc că îmi aduc aminte și, cele împotriva fac! Plângeți-mă, moștenitorii împărăției cerurilor, pe mine, cel vrednic de gheena focului! Vai mie, că păcatul nu a lăsat în mine mădular întreg, sau simțire pe care nu a stricat-o! Sfârșitul lângă ușă a sosit, fraților, și eu nu mă grijesc.

Iată, eu v-am descoperit vouă rănile sufletului meu, deci să nu vă leneviți de mine, pățimașul, ci rugați pe Doctorul pentru mine, cel neputincios! Pe Păstor pentru oaie, pe Împărat pentru cel robit, pe Viața pentru cel mort, ca să dobândesc mântuirea cea întru Hristos Iisus Domnul nostru, de păcatele cele ce mă cuprind și să <Ș-3>trimită Darul Său și să-mi împuterniceze ușor alunecarea sufletului meu. Că mă pregătesc către starea împotriva a patimilor și când mă lovesc la război cu dânsle, reaua viclenie a balaurului îmi slăbănogeste puterea sufletului meu prin dulceață și robit sunt luat de ele.

Iarăși mă sânguiesc a smulge pe cel ce cu totul se arde și, mirosul focului fiind încă proaspăt, mă trage pe mine către foc. Iarăși mă pornesc ca să mântuiesc pe cel ce se cufundă și din neiscușință, îm-preună cu dânsul mă scufund. Doctor vrând a mă face al patimilor, însumi eu de dânsle fiind ținut, în loc de tămăduire, rănesc pe cel bolnav. Orb fiind, pe orbi a-i povățui mă ispitesc.

Drept aceea, am trebuință de multe rugăciuni, ca să-mi cunosc măsurile mele, ca Darul lui Dumnezeu să mă acopere și să lumine-ze inima mea cea întunecată și în loc de necunoștință, cunoștință dumnezeiască să sălășluiască în mine, că nu va fi cu neputință la Dumnezeu tot cuvântul.

El, marea cea neumblată, umblată a dat-o poporului Său. El le-a plouat lor mana și din mare prepelițe ca nisipul mării le-a adus lor. El, din piatră vârtoasă, apă a dat celor însetați. El singur, pe cel ce a căzut între tâlhari, cu bunătatea Sa l-a mântuit. Se va milostivi bunătatea Lui și spre mine, cel căzut în păcate și legat ca într-o temniță de defăimare?

Nu am îndrăzneală către Cel ce cercă inimile și rărunchii. Nimenea nu este să-mi tămăduiască rana sufletului meu, fără numai Însuși Cel ce știe adâncurile inimii. De câte ori am pus hotar și ziduri am zidit între mine și între păcatul cel fărădelege și între potrivnicii care împotriva năvălesc la război!

Mintea, hotarele le-a trecut și zidurile le-a surpat, fiindcă hotarele nu au întemeierea cu frica Celui mai bun și zidurile nu sunt întemeiate pe adevărata pocăință. Pentru aceea și acum bat, ca să mi se deschidă mie, celui ce aștept rugându-mă, ca să dobândesc cere-rea, ca cel fără de rușine cer a fi miluit, Doamne. Tu cele bune le dai, Mântuitorule, eu pe cele rele. Îndelung rabzi spre mine, îndărătnicul! Nu pentru cuvinte deșarte cer iertare, ci și pentru fapte necuvioase, lăsare de la bunătatea Ta cer. Slobozeș-te-mă, Doamne, de tot lucrul rău, mai înainte până nu mă apucă sfârșitul, ca să aflu har înaintea Ta, în ceasul morții. <MI>Că în <MI>iad, cine se va mărturisi ție? (Psalmul 6, 5). Mântuiește-mi sufletul meu, Doam-ne, de frica ce va să fie și haina mea cea întinată albește-o pentru îndurările Tale și bunătatea Ta! Ca și eu, nevrednicul, purtând hai-nă strălucită, să mă învrednicesc împărăției cerurilor și în bucuria cea neasemănată ajungând, să zic: Slavă Celui ce a izbăvit suflet necăjit din gura leului și l-a pus în raiul desfătării! Că ție, Prea Sfân-tului Dumnezeu, ți se cuvine slava întru toți vecii. Amin.

SPRE SURPAREA MÂNDRIEI

Deșartă este toată nevoința, toată înfrânarea, toată supunerea, toată neagoniseala și toată multa învățătură, dacă de smerita cuge-tare este lipsită. Că, precum început și sfârșit al bunătăților este smerita cugetare, așa început și sfârșit al răutăților este înalta cuge-tare. Însă în multe feluri și în multe chipuri este acest duh necurat, pentru care și peste toți se nevoiește a domni și fiecăruia, prin meș-teșugul pe care îl folosește în el, îi întinde lui și cursa. Celui înțelept, prin înțelepciune; celui tare, prin tărie; celui bogat, prin bogăție; celui frumos, prin frumusețe; celui bine grăitor, prin buna grăire; celui cu bun glas, prin buna glăsuire; celui cu bună pricepere, prin buna pricepere; celui ce frumos se poartă, prin frumoasa purtare.

La fel și pe cei duhovnicești nu încetează să-i ispitească. Pe cel ce s-a lepădat de lume, prin lepădarea de lume și pe cel înfrânat, prin înfrânare. Pe cel liniștit, prin liniștire; pe cel necâștigător, prin ne-câștigare; pe cel mult învățat, prin buna învățătură; pe cel cucernic, prin cucernicie și pe cel cunoscător, prin cunoștință. Iar cunoștința cea adevărată, împreună cu smerita cugetare, este unită. Deci, în acest chip, neghinile, în toți se sârguiește a le semăna.

Pentru aceea, Domnul, știind grozăvia patimii acesteia (fiindcă oriunde se va înrădăcina, netrebnic îl face pe acel om împreună cu lucrarea lui) ne-a dat nou biruință împotriva ei pe smerita cugetare, zicând: Când pe toate cele poruncite vouă le veți face, ziceți: că robi netrebnici sunteți (Luca 17, 10).

Deci, pentru ce tragem către noi înșine ușurătatea și vătămarea de minte? Fiindcă zice Apostolul: Iar dacă cineva are părere cum că este ceva, nimic fiind, pe sine se înșeală cu cugetul (Galateni 6, 3). Că fiecare să cerce al său lucru și atunci întru sine numai va avea lauda și nu în altul. Deci, ce ne amăgim pe noi înșine înălțându-ne unii asupra altora, ca slăviții cei de prin lume, pe cei mai smeriți defăi-mându-i? Că aflăm pe Domnul învățând: Că cele înalte la oameni, urâte sunt la Dumnezeu (Luca 16, 15), dar ca niște înfrânați, împotriva celor mai neputincioși ne înălțăm.

Iarăși ne muștrăm de Apostolul, că zice: Nu cela ce pe sine se laudă, acela este iscusit, ci pe care Domnul îl laudă (II Cor. 10, 18). Căci mai mult ne ostenim în slujbă, înalt cugetând, împotriva celor ce se liniștesc, dar aflăm pe Domnul că pe Maria o laudă mai mult, că partea cea bună și-a ales (Luca 10, 42). Ca niște liniștitori ne înăl-țăm împotriva celor ce se ostenesc în slujbă, dar aflăm iarăși pe Domnul învățând și zicând: Nu am venit să fiu slujit, ci să slujesc și să-Mi dau sufletul Meu răscumpărare pentru mulți (Matei 20, 28).

Drept aceea, cu totul se cuvine a lepăda înalta cugetare. Dacă în loc pustiu și în mormânturi șezând, înalt cugetăm nimic nu ne va folosi pe noi dacă nu vom lucra lucrul locului cu smerită cugetare. Că zice Apostolul: Nu căuta la cele ce se văd, ci la cele ce nu se văd, că cele ce se văd, vremelnice sunt, iar cele ce nu se văd, veșnice (II Cor. 4, 18). Dar, în groapă sau în peșteră locuind, ne îngâmfăm: Semne sunt acestea de omorâre și negrijire de lucrurile cele pământești!

Deci, ceea ce ți-ai ales ție spre isprava faptei bune, să nu ți să faci spre cădere și să te asemeni fierarului celui nepriceput, care nu-și știe lucrul său și în loc de bulgăr de fier, lemn se ispitește a înroși! De aceea, trebuință este cu tărie a ne apuca de smerita cugetare.

Bogat ești și măsuri ții de drept, dar nu ai ajuns la măsura lui Avraam, care se

zicea pe sine pământ și cenușă. Grijă de popor ți s-a dat în mână, și Moisi grija poporului a primit, că după ce a bătut Dumnezeu Egiptul prin mâna lui Moisi și a lui Aaron, și după ce a uscat Marea Roșie și neudat a trecut pe Israel și după ce i-a trecut pe dânșii acea înfricoșată pustie, a venit aproape de hotarele lui Moav și, după ce au văzut moavitenii mulțimea poporului, precum este scris, a zis Moav bătrânilor lui Madiam: Acum va linge aduna-rea aceasta pe toți cei dinprejurul nostru, precum linge vițelul pajiștea din câmp (Numeri 22, 4). Că era numărul poporului, fără de femei și fără de copii și fără de seminția leviților, de la douăzeci de ani în sus, tot cela ce ieșea din Israel să se rânduiască la război, șase sute trei mii cinci sute cincizeci (Numeri 1, 46). ^ai al tuturor acestora el le era povățuitor. ^ai după ce împreună vorbitor s-a făcut cu Dumnezeu și slava Domnului a văzut, nu s-a înălțat cu inima, nu s-a lenevit de smerita cugetare. Pentru aceea și Sfânta Scriptură mărtu- risește, zicând: ^ai omul Moisi era blând foarte, mai mult decât toți oamenii cei ce erau pe pământ (Numeri 12, 3).

Frumos ești cu chipul și cu puterea tare și cu coroană împo-dobit? Dar nu ai ajuns la măsurile împăratului David, care, smerit cugetând, zicea: Iar eu sunt vierme și nu om (Psalmul 21, 6).

Cunoștință ai și înțelepciune și înfrânare? Ci nu ai ajuns la măsura celor trei coconi și a proorocului Daniil, dintre care acesta <^a-4>zicea<^a-3>: ție, Doamne, dreptatea și nouă rușinea feței, ca ziua aceasta (9, 7), iar aceia: Cu suflet zdrobit și cu duh de smerenie să fim primiți.

^ai, dacă dreptii atâta smerenie au arătat, în ce fel se cuvine să fim noi, păcătoșii? Că a se înălța și înalt a cugeta, cuget trupesc este, și după cuvântul Apostolului: Dacă după trup viețuiești, aveți a muri, iar dacă prin Duhul faptele trupului le omorâți, veți trăi (Romani 8, 13). ^ai nu este cu puțință a birui patimile, dacă nu mai întâi fapta bună o vom îndrepta.

Au nu ai auzit ce fel de primejdii a pătimit și fericitul Pavel pentru buna credință? Că scrie în trimiterea cea către Corinteni: În osteneli mai cu prisosință, în bătăi peste măsură, de la iudei de cinci ori câte patruzeci fără una am luat; de trei ori am fost bătut cu toiege, o dată am fost bătut cu pietre, de trei ori s-a spart corabia cu mine, o noapte și o zi am fost în mare; în călătorii de multe ori, în primejdii de râuri, în primejdii de tâlhari, în primejdii de la neamul meu, în primejdii de la neamuri, în primejdii în cetate, în primejdii în pustietăți, în primejdii pe mare, în primejdii între frații cei mincinoși, în osteneli și trudă, în privegheri de multe ori, în foame și în sete, în posturi de multe ori, în frig și în golătate, și celelalte. Oare putem împotriva acestora a deschide gura? ^ai vezi, faptă bună după atâtea primejdii, și după atâtea isprăvi, smerit cugetând, zicea: Fraților, eu pe mine încă nu mă socotesc să o fi cucerit (Filipeni 3, 13). ^ai acestea le zicea ca să gonească înălțarea, știind ce urgie gătește iubitorilor ei. ^ai ce este înalta cugetare? A se înălța, asemenea este precum a ocări pe Dumnezeu pentru isprăvile Sale. Că precum în cele ome-nești, dacă cineva ar da un dar aproapelui și apoi va începe a se ridica împotriva lui, darurile acestuia se vor risipi și prietenia aproapelui o va strica. Pentru aceea, urâcios este unul ca acesta.

De aceea, Domnul și Ocârmuitorul vieții noastre, străini pe noi de această pierzătoare patimă vrând a ne face, ne-a învățat, zicând: Când pe toate cele poruncite vouă le veți face, ziceți că robi netrebnici sunteți (Luca 17, 10). Iar când nici nu le-am făcut noi, nici a ne numi robi netrebnici nu sântem vrednici. Că

mare este Domnul nostru și mari și tari sunt darurile Lui.

Și ca să te înveți că nu numai smerit a grăi ne-a învățat pe noi Domnul, ci și smerit a cugeta, cu lucru ne-a învățat pe noi: Cu fota încingându-se și picioarele Apostolilor spălându-le. Pentru aceea zice: Învățați-vă de la Mine, că blând sunt și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre (Matei 11, 29).

Iar când cele scârboase, afară de voie, ca pe cele după voie, le vei răbda, atunci cunoaște-te pe tine că la măsuri de bărbat îmbu-nătățit și smerit ai ajuns. Însă m-am înspăimântat înștiințându-mă cum ai suferit gândul cel înșelător care te sfătuiește pe tine cele necuvioase, și zic: Voiești întru acestea să te chemi înapoi și să-ți vii în simțire? Iar mai vârtos, câți din această pricină au înnebunit? Zi-ți ție însuși: Tu cine ești? În care măsuri ai ajuns? Ilie ești? Au doar ca dânsul, minuni ai făcut? Că acesta prin rugăciune cerul a încuiat și în trei ani și șase luni nu a plouat, și iarăși, prin rugă-ciune, de trei ori foc din cer a pogorât (III Regi 17, 1). Dar credința toată o ai! Dă cercare, arată semne și minuni, scoală morții prin rugăciune, deschide ochi de orbi, gonește dracii, curățește leproșii, vindecă șchiopi, umblă pe mare ca pe pământ uscat, prefă apa în vin, satură din cinci pâini și doi pești mulțimi destule! Că neminci-nos este Cel ce a zis: Amin zic vouă, cela ce crede în Mine, lucrurile pe care le fac Eu și acela le va face, și mai mari va face (Ioan 14, 12).

Dar poate cineva, trecând, va zice: Dar dacă nu va face cineva acele lucruri cuviincioase lui Dumnezeu, nu are nădejde de mântu-ire? Avem nădejde de mântuire, și acestea, nelucrate fiind prin noi, dacă neputința noastră și credința cea puțină o vom mărturisi. Că cel neputincios, de milă are trebuință, iar nu de înălțare. Iar dacă de milă avem trebuință, vom avea trebuință de smerita cugetare, ca prin smerita cugetare să tragem la noi îndurări de la Domnul. Că scris este: În smerenia noastră ne-a pomenit pe noi Domnul și ne-a izbăvit pe noi de vrăjmașii noștri (Psalmul 135, 23). Și iarăși: Sme-ritu-m-am și m-a mântuit pe mine (Psalmul 114, 6). Iar dacă, reze-mându-ne de vânturi, înalt cugetăm, nimic altceva nu facem decât pe noi înșine ne prăpăstuim în adânc.

Deci, nu primi boala mândriei, ca nu cumva cugetele tale de năpraznă să fie jefuite de vrăjmaș! Deci, deșteaptă-te din gândul cel înalt al plăcerii de sine, nu pune curse picioarelor tale, spală-ți mintea ta de acest venin purtător de moarte, prin smerita cugetare!

Te va învăța pe tine chipul celui ce își mătură casa sa, care se pleacă la pământ și o curățește. Cu cât mai vârtos se cuvine mai cu osârdie a ne pleca și a ne smeri spre curățirea sufletului și a nu lăsa în el acelea pe care le urăște Dumnezeu? Că în sufletul cel smerit locuiește Tatăl și Fiul și Sfântul Duh. Că scris este: Ce împărtășire este dreptății și fărădelegii? Sau care împreunare este luminii cu întunericul? Și ce unire este lui Hristos cu Veliar? Sau care parte este credinciosului cu necredinciosul? Și ce întocmire este Bisericii lui Dumnezeu cu idolii? Că noi suntem biserica lui Dumnezeu Celui viu, precum a zis Dumnezeu: Voi locui între ei și voi umbla și voi fi lor Dumnezeu și aceia îmi vor fi Mie popor. Pentru aceea ieșiți din mijlocul lor și vă osebiți, zice Domnul și de necurat nu vă atingeți, și Eu vă voi primi pe voi. Și voi fi vouă în loc de tată și voi veți fi Mie în loc de fii și de fiice, zice Domnul Atot-știitorul (II Cor. 6, 14-16; Levitic 26, 11; Iez. 11, 20; Isaia 52, 11; Ier. 31, 1).

Deci, aceste făgăduințe avându-le, iubiților, să ne curățim pe noi de toată spurcăciunea trupului și a duhului, săvârșind sfințenie întru frica lui Dumnezeu (II

Corinteni 6, 1). Deci, când nevoindu-te vei ieși din lucrurile lumești și te vei deosebi de făpturile vieții rele, a-tunci mai cu prisosință nevoiește-te să nu te împărtășești cu necuratul duh al mândriei, ca să te primească pe tine Domnul. Că necurat este înaintea Domnului tot cel înalt cu inima. Dar nu iei în minte focul acela prin care vom trece! Când vom trece prin focul acela, de ne vom afla curați și fără de prihană, atunci ne vom cunoaște pe noi în ce fel suntem! Că ziua va arăta lucrul fiecăruia, precum este scris: Că prin foc se va lămuri (I Corinteni 3, 13). Deci, să ne rugăm Domnului cu multă smerită cugetare, ca să ne scoată pe noi din focul ce va să fie și să ne învrednicească pe noi răpirii aceleia, când dreptii, pe nori în văzduh, spre întâmpinarea Domnului slavei se vor răpi și împărăția cerurilor împreună cu cei blânzi și smeriți să o moștenim! Că precum este scris: Fericiți cei săraci cu duhul, că acelora este împărăția cerurilor (Matei 5, 3), așa, vai celor mândri și înalți cu cugetul, că al lor este cuptorul focului! Că în mândrie locuiește stăpânitorul asirienilor, după cel ce a zis: Cu tăria mea voi face și cu înțelepciunea priceperii mele voi lua hotarele nea-murilor și vârtutea lor voi prăda-o și voi clăti cetăți locuite și lumea toată voi lua cu mâna mea ca pe un cuib, și ca pe niște ouă părăsite o voi lua. ^ai nu va fi cine să scape de mine sau să mi se împotrivescă. Însă va trimite Domnul Dumnezeu Savaot, întru cinstea ta, necinste și întru slava ta, foc arzător se va aprinde (Isaia 10, 13-16). ^ai iarăși: Iar tu ai zis în mintea ta: În cer mă voi sui, deasupra stelelor cerului voi pune scaunul meu, voi șede pe muntele cel sfânt, pe munții cei înalți, cei de către miazănoapte. Sui-mă-voi deasupra norilor și voi fi ase-menea Celui Preaînalt (Isaia 14, 13-14).

Deci, să fugim de mândrie, pe care o urăște Domnul și să iubim smerita cugetare, în care toți dreptii bine au plăcut Domnului! Că mare dar este smerita cugetare, mare slavă, mare sporire și cinste la cei ce o au pe ea! Că în ea este drum fără de cădere și întregă înțelepciune. Că prin înalta cugetare s-a smerit fariseul acela și prin smerita cugetare s-a înălțat vameșul (Luca 18, 10), cu care să ne învrednicească pe noi Domnul, părții celei nesticăcioase, împreună cu toți dreptii! Că Lui I se cuvine slava în veci. Amin.

CUVÂNT UMILICIOS

Veniți, iubiților, veniți, părinți și frați ai mei, turma cea aleasă a Părintelui, ostașii cei pecetluiți ai lui Hristos! Veniți, fiilor, ascultați cuvânt de mântuire sufletelor voastre! Veniți să neșătorim până când stă zborul, veniți să luăm viață veșnică! Veniți să cumpărăm mântuirea sufletelor noastre! Umpleți-vă ochii voștri de lacrimi și îndată se vor deschide ochii minții voastre. Veniți toți cu un suflet, bogații și săracii, stăpânitorii și cei stăpâniți, bătrânii împreună cu cei mai tineri, fiii și fiicele și toată vârsta, cei ce voiți să vă izbăviți de munca cea veșnică și împărăției cerurilor moșteni să vă faceți!

Veniți împreună cu Sfântul David să rugăm pe Domnul cel Mi-lostiv și Iubitor de oameni, zicând: <MI>Descoperă-mi ochii mei și voi cu-noaște minunile din Legea Ta (Psalmul 118, 18). <MI>Luminează ochii mei, ca nu cândva să adorm întru moarte (Psalmul 12, 4). Să strigăm precum a strigat orbul: <MI>Miluiește-mă, Doamne, Fiule al lui Dumnezeu Celui Preaînalt (Marcu 10, 48).

și de ne va opri cineva sau ne va certa ca să tăcem, noi mai tare să strigăm și să nu ne slăbănogim strigând, până când va deschide ochii inimii noastre Dătătorul de lumină, Iisus. Apropiati-vă de Hristos! Apropiati-vă către Dânsul și vă veți lumina și fețele voastre nu se vor rușina!

Să luăm înțelegere bună și dorire de împărăție și de rai și îndată veți defăima lucrurile veacului acestuia. Nevoiți-vă în acest ceas al unsprezecelea; alergați iute, ca nu afară să vă încuiați, fiindcă seara s-a apropiat și Dătătorul de plată vine cu slavă multă ca să răsplă-tească fiecăruia după lucrurile lui. Să ne pocăim, fraților, până avem vreme! Auziți ce zice Domnul:<MI> Bucurie se face în ceruri pentru un păcătos ce se pocăiește (Luca 15, 10).

Ce te lenevești, păcătosule? Ce te deznădăjduiești? Dacă în cer se face bucurie când tu te pocăiești, apoi ce te înfricoșezi? Îngerii se bucură și tu te trândăvești? Arhanghelul este propovăduitor al po-căinței și tu te înfricoșezi? Preacurata și nedespărțita și închinata Treime te cheamă pe tine și tu suspini? Să nu ni se facă nouă dulce grija lumii, ca să nu ni se amărască nouă focul cel veșnic și viermele cel neadormit!

Deci, să plângem aici puțin, ca să nu plângem acolo veșnic, muncindu-ne! Vedeți, nimenea să nu se lenevească, că grabnică, ca un fulger înfricoșat, va fi venirea lui Hristos. Nu vă temeți, că fiecare, după lucrurile lui va lua în ceasul acela; fiecare povara sa își va purta; fiecare va secera ceea ce a semănat. Toți goi vom sta înaintea diva-nului lui Hristos și fiecare din noi pentru sine va da seamă Judecă-torului. În ceasul acela, nimenea nimănui nu va putea să-i ajute, nici fratele fratelui, nici părinții feciorilor, nici feciorii părinților, nici prietenii prietenilor, nici bărbatul soției, ci fiecare cu frică și cu cutremur va sta înainte, așteptând hotărârea cea de la Dumnezeu să o audă.

Ce ne lenevim și ce ne gătim? Pentru ce nu purtăm grijă de răspuns, până avem vreme? Pentru ce defăimăm Sfintele Scripturi și graiurile lui Hristos? Au vi se pare că, cuvintele Lui și ale Sfinților Apostoli și ale Proorocilor nu ne vor osândi pe noi în ziua aceea înaintea înfricoșatului divan, dacă nu vom păzi și nu vom face după cum ne poruncesc nouă?

Ascultați ce zice Domnul către ucenicii Săi: <MI>Cela ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă, și cela ce se leapădă de voi, de Mine se lea-pădă și de Tatăl Meu (Luca 10, 16). și în alt loc, zice: <MI>Cela ce se lea-pădă de Mine și nu primește

graiurile Mele, Eu nu îl judec pe el, ci are judecător ca să-l judece: cuvântul pe care l-am grăit, <MI>acela îl va judeca în ziua cea de apoi (Ioan 12, 48): Sfânta Lui Evanghelie și cele-lalte Sfinte Scripturi ale Sfinților Prooroci și Apostoli. Pentru aceasta, fraților, vă rog pe voi, să nu defăimați cele scrise, că cerul și pământul vor trece, iar cuvintele lui Hristos nu vor trece. Deci, veniți, iubiților, mai înainte de a veni ziua cea înfricoșată, să ne aruncăm pe noi înșine în noianul îndurărilor lui Dumnezeu, că Însuși Dumnezeu îndeamnă și cheamă pe toți, zicând:<MI> Veniți către Mine toți cei osteniți și însărcinați și Eu vă voi odihni pe voi (Matei 11, 28). Pe toți îi cheamă Iubitorul de oameni și Nepomenitorul de rău, Înduratul și Îndelung-Răbdătorul, Cela ce voiește ca toți oamenii să se mântuiască. Nu îndeamnă și nu cheamă numai pe ai Săi, ci pe toți: <MI>Veniți către Mine toți, măcar bogat, măcar sărac; <MI>că pe cel ce vine către Mine, nu îl voi scoate afară.

ai cine este cel ce vine către Mine? Cel ce are poruncile Mele și le păzește pe ele, cel ce ascultă cuvântul Meu și crede Celui ce M-a trimis pe Mine. Fericit este cel ce ascultă cuvântul Lui și îl păzește, și ticălos cel ce nu îl ascultă, căci cuvântul acela îl va judeca pe el în ziua cea de apoi, precum este scris:<MI> Înfricoșat lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului Celui viu (Evrei 10, 31). Pocăiește-te, frate și nu te teme; pocăiește-te, păcătoșule, cutezând și căutând la nemăsurata iubire de oameni a lui Hristos, Cel ce a zis: <MI^a-3>Nu am venit să chem pe cei drepți, ci pe cei păcătoși la pocăință (Matei 9, 13). Pocăiește-te, ca să nu te rușinezi înaintea înfricoșatului Divan, unde cu frică stau mii și milioane de Îngeri și de Arhangheli, când cele ascunse arătate se vor face, când cărțile faptelor se vor deschide, când se vor despărți unii de alții, ca oile de capre!

Cu adevărat, înfricoșat ceas și înfiorat, că Dreptul Judecător înfricoșat va mustra. Cine nu se va înfricoșa? Cine nu se va teme de ceasul acela? Fiindcă și Judecătorul este tare și Divanul neîmblân-zit, și lucrurile noastre înaintea ochilor vor sta, și râul cel de foc pe dinaintea Divanului va curge, și cântarea dreptilor cu a Îngerilor va fi netăcută, și plângerea păcătoșilor nesuferită, și lacrimile nefolosi-toare. Atunci și visteriile se vor deschide, și dreptii se vor îndulci. Fericiți cei ce au flămânzit și au însetoșat, că acolo se vor sătura, și vai de cei ce s-au săturat aicea, că acolo vor flămânzi și vor înseta! Fericiți cei ce au plâns și s-au tânguit aici, că acolo vor râde și se vor mângâia, și vai de cei ce râd acum, că acolo vor plânge și se vor tângui neîncetat! Fericiți cei ce au miluit, că acolo se vor milui, și vai celor ce nu au miluit, că acolo nu se vor milui!

Auzit-ați cum se fericesc cei ce se nevoiesc și cum se văicăresc cei ce se lenevesc? Acestea toate cugetă-le și sârguiește-te ca să te mântuiești. Să nu iei aminte la cei ce se lenevesc și se desfătează, căci ca iarba degrab se vor usca. Să nu iubești veacul acesta, că îi împiedică pe cei ce îl iubesc pe el și puțină vreme îi veselește și goi în veacul acela îi va trimite. Ascultă și ia aminte la Sfintele Scripturi și nu te vei rătăci, nici vei fi împiedicat de deșarta și vicleana lume de aici! Auzi ce zice cuvântătorul de Dumnezeu, Ioan: <MI>Nu iubiți lumea, nici cele din lume, că tot ce este în lume, pofta trupului este, și pofta ochilor, și amăgirea lumii. ai lumea trece, iar cel ce face voia lui <MI^a-3>Dum-nezeu petrece în veac (I Ioan 2, 15-17). Auzi încă ce zice și Domnul:<MI^a0> Ce va folosi omului dacă toată lumea va dobândi și de sufletul său se va păgubi? (Matei 16, 26).

Luați aminte cu deadinsul, cu frică, cuvântul Lui, căci cuvântul care l-a grăit și l-a învățat, acela ne va judeca pe noi în ziua cea de apoi. Au doară mincinos este Domnul? Să nu fie! Că El Însuși este Adevărul. ai dacă cu deadinsul cunoști că El

este Adevărul și cuvintele Lui nemincinoase sunt, apoi ce te lenevești, ticălosule? Ce aștepti? Ce gândești? Cine va răspunde pentru tine? Au nu știi că fiecare pentru sine va da răspuns lui Dumnezeu? Au nu știi că fiecare va secera ce a semănat și fiecare pe a sa podoabă o va purta? Până ai vreme, risipește podoaba păcatelor tale, că te cheamă pe tine Iubitorul de oameni Dumnezeu, zicând: <MI>Veniți către Mine toți cei însărcinați (Matei 11, 28). Pe toți îi îndeamnă. Nimeni să nu deznădăjduiască, nimeni să nu îndrăznească a zice că nu a greșit! Cel ce zice că nu a greșit, este orb și ticălos mai mult decât toți oamenii, că zice Ioan Evanghelistul:<MI> De vom zice că păcat nu avem, mințim și nu facem adevărul și pe noi înșine ne <MI>înșelăm și pe Dumnezeu îl facem mincinos, că nimenea nu este curat de spurcăciune (I Ioan 1, 8).

Deci, ce? De lacrimi este trebuință ca spurcăciunea să o spălăm, cântând împreună cu Sfântul David: <MI>Spăla-mă-vei și mai vârtos decât zăpada mă voi albi (Psalmul 50, 8). ^ai iarăși: <MI>Spăla-voi în toate nopțile patul meu, cu lacrimile mele așternutul meu voi uda (Psalmul 6, 6). Acela, într-o noapte a păcătuit și totdeauna a lăcrimat, pentru aceasta fericit s-a arătat. Căci cu deadinsul mai înainte vedea proo-rocul pe Cel ce a zis: <MI>Fericiti cei ce plâng!

Deci, de nici un lucru din cele trecătoare ale veacului acestuia să nu plângi. Nu te bucura de cele veselitoare ale vieții, să nu pof-tești bogăția lumii acesteia. Urăște hainele cele moi, brățările cele împodobitoare, urăște vopselele cele de multe feluri, așternuturile, împodobirea, mândria și cântările cele drăcești, alăutele și fluierile și baterile mâinilor și glasurile cele fără de rânduială și urâte!

Au nu știi, ticăloase, că acestea toate, ale diavolului semințe sunt? Acestea toate neamurile lumii le fac, la care nu este nădejde de mân-tuire. Deci, să nu ne asemănăm neamurilor, căroră nu este nădejde de mântuire, ca să nu ne osândim împreună cu dânsule. Auziți pe Apostolul ce zice:<MI> Așadar, aceasta o zic și o mărturisesc întru Domnul, de acum să nu mai umblați voi precum și celelalte neamuri umblă în deșertăciunea minții lor, întunecați fiind cu gândul (Efeseni 4, 17). Deci, după ce am lăsat lucrurile neamurilor, să nu ne mai întoarcem înapoi și pe acelea iarăși să le lucrăm. Odată te-ai lepădat de satana și de îngerii lui și te-ai împreunat cu Hristos înaintea a multor măr-turii! Vezi cu cine te-ai împreunat și nu îl defăima!

^ai aceasta cunoaște, că Îngerii, în acel ceas, cuvintele tale și fă-găduințele și lepădarea ta le-au scris, și în ceruri, până la înfrico-șata zi a judecării, se păzesc. Nu te înfricoșezi? Nu te înfiorezi? În ziua judecării, Îngerii, zăpădă și grăiurile gurii tale, înaintea înfri-coșatului Divan le vor aduce, unde și Îngerii cu frică stau înainte. ^ai atunci vei auzi jalnicul glas:<MI> Că din gura ta te voi judeca pe tine, rob viclean (Luca 19, 22). Cu adevărat, atunci amar vei suspina și vei lăcrima în ceasul acela, și nimic nu vei folosi!

Miluieste-te pe tine și nu-ți urî sufletul tău, deschide-ți ochii tăi și vezi cum se nevoiesc mulți, cum se sârguiesc să se mântuiască, cum se silesc spre tot lucrul bun, cum se păzesc de zavistie, de ocărâre, de invidie, de râs, de curvie, de desfătare, de sfadă, de tot alt lucru rău, și cum calea cea strâmtă și necăjită au iubit-o, postind, prive-ghind, rău pătîmind și plângând! Cum candelile și le-au gătit lumi-nate, cum gura lor totdeauna laudă și slăvește pe Mirele Cel fără de moarte, ochii lor totdeauna iau aminte la frumusețea Lui, și su-fletul lor se bucură!

Ia aminte și vezi că S-a apropiat și nu zăbovește; că vine ca să veselească pe cei ce L-au iubit pe El. Vine ca să mângâie pe cei ce au plâns și s-au tânguit, nu pentru mort, nici pentru vremelnica pa-gubă a banilor, ci pentru ușor înconjurătorul păcat și pentru împă-răția care nu va avea sfârșit și pentru fericita desfătare a raiului, de unde, după ce am călcat porunca lui Dumnezeu, am fost scoși, <^a-3>un-de, cei ce plâng și se tânguiesc, iarăși se întorc. Vine ca să încununeze pe cei ce au pățimit după lege, și calea cea strâmtă și necăjită au iubit-o. Vine ca să miluiască pe cei milostivi, vine ca să fericească pe cei ce pentru Dânsul au sărăcit, vine ca să umple de bunătăți pe cei ce au flămâzit pentru Dânsul și au însetat, vine să lumineze pe cele ascunse ale întunericului și să arate sfaturile inimilor. ^ai pentru ce nu zic în scurt: Vine să dea fiecăruia după lucrurile lui! Vine nu de pe pământ, ca prima dată, ci din ceruri, cu putere și cu slavă multă! Atuncea trâmbițele din cer vor trâmbița și puterile lor se vor clăti, pământul tot, ca apa mării, de slava Lui va tremura, râu de foc va curge înaintea Lui, curățind pământul de fărădelegi. Apoi, fără de veste se va face strigare: <MI>Iată, Mirele vine, iată bu-curia cea așteptată sosește, iată vine lauda dreptilor, Soarele dreptă-ții, iată vine Împăratul împăraților, a Cărui împărăție nu are sfârșit, iată vine Dreptul Judecător, iată, vine, și ieșiți în întâmpinarea Lui! Atunci vor ieși cu bucurie cei ce vor avea candelile lor luminate și haina strălucită și vor auzi glasul Mirelui, zicând către dânșii: <MI>Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, de moșteniți împărăția cea gătită vouă de la întemeierea lumii (Matei 25, 34). ^ai pretutindenea făcându-se strigarea aceasta, vor ieși în întâmpinarea Lui cei ce vor avea candelile luminate, cu multă îndrăzneală bucurându-se și bizuindu-se, căci candelile lor nu s-au stins.

Atunci tu, văzându-te pe tine în mult necaz și în cumplită cădere și în nevoie nesuferită și văzându-ți candela ta stinsă, cu rușine vei zice: Frații mei, dați-mi mie împrumut puțin untdelemn, că s-a stins candela mea. ^ai răspunzând, vor zice ție: Nu, nu cumva nu ne va a-junge nouă și vouă, ci mai bine mergeți către cei ce vând și vă cum-părați. ^ai te vei duce cu necaz și cu durere și cu suspinuri, cu amar lăcrimând, nicăieri aflând să cumperi, fiindcă s-a risipit zborul vieții și toată viața lor tremură ca apa mării. Au trecut și săracii cei ce lângă ușile bisericilor ședeau și untdelemn acolo vindeau.

Deci, de pretutindenea strâmtorat fiind și nedumerit, vei zice, plângând și tânguindu-te: Mă duc să bat la ușa milostivirii lui Hristos. Cine știe, poate îmi va deschide! ^ai venind, vei bate și îți va răspunde ție dinăuntru Mirele: <MI>Amin zic ție, nu te știu pe tine. Du-te de la Mi-ne, lucrătorule al fărădelegii (Matei 25, 12). Nu ai miluit, nu vei fi miluit. Nu ai ascultat glasul săracului, nici Eu pe al tău nu îl ascult. Sfintele Mele Scripturi le auzai și în răs le luai, pentru aceasta nu îți dau ție slobozenie să intri! Pe proorocii și pe Apostolii Mei i-ai stricat, pentru aceasta, cuvântul care L-am grăit, acela în ziua aceasta de apoi te va judeca pe tine. Du-te de la Mine, că nu te primește pe tine ușa cea strâmtă! ți-ai hrănit trupul tău, iar pe suflet l-ai ucis. Cum voiești a intra aici și a-Mi pângări împărăția Mea? Haina tru-pului tău ți-ai întinat-o, gura ta de ocări o ai umplut, pe aproapele tău l-ai urât, voile diavolului le-ai făcut, iar voile Mele le-ai lepădat! ^ai acum te rogi să intri unde nimic înainte nu ai trimis, unde nimic nu ai gătit: nici lacrimi, nici plângere, nici post, nici priveghere, nici cântare de psalmi, nici feciorie, nici răbdare, nici milostenie? Nici una dintre acestea înainte trimițând aici, ce cauți?

În acest lăcaș locuiesc cei ce pentru Mine au sărăcit. Împărăția aceasta este a celor milostivi. Veselia aceasta este a celor ce au plâns. Bucuria aceasta este a celor ce s-au pocăit și au suspinat și a celor ce și-au plâns păcatele lor. Odihna aceasta s-a pregătit celor ce au pri-vegheat și au postit. Viața aceasta, a văduvelor și a sârmanilor este, aici, cei ce au flămânzit și au însetat, în veci se veselesc. Iar tu ți-ai luat cele bune ale tale în viața ta. Du-te de la Mine în focul cel veșnic!

Acestea auzindu-le vei sta rușinat și, stând tu acolo, va veni în urechile tale glas de veselie și de bucurie și vei cunoaște glasul fiecărui prieten al tău și atunci cu amar vei suspina, zicând: Vai mie, ticălo-sului, cum m-am lipsit de slava aceasta și m-am despărțit de dâșii pentru lucrurile mele cele viclene și rele! Cu adevărat, dreptă este judecata lui Dumnezeu, cu adevărat, după dreptate am pățimit acestea, că aceia se înfrâneau, iar eu prânzurile și cinele le căutam. Aceia cântau, iar eu tăceam. Aceia se rugau, iar eu cu mintea mă răspândeam. Aceia se smereau, iar eu mă mândream. Aceia se defăi-mau, iar eu mă împodobeam. Aceia lăcraimau, iar eu râdeam. Pentru aceasta aceia acum se bucură, iar eu mă tânguiesc. Aceia se veselesc, iar eu plâng. Aceia împreună cu Hristos împărățesc în vecii cei netreçuți, iar eu împreună cu Antihrist în focul cel veșnic mă trimit. Vai mie, ticălosului, ce mi s-a întâmplat, de câte bunătăți m-am păgu-bit, că în puțină vreme voia diavolului am făcut! Acum am cunoscut că fiecare după lucrurile lui își ia plata. Acum am cunoscut că m-a batjocorit și m-a împiedicat lumea cea deșartă. ^a-3>0, de câte bunătăți pe ^a-3>mine m-am lipsit! Câtă rușine am pățimit și în câte răutăți m-am arun-cat! Acestea și unele ca acestea vei zice, tânguindu-te, și nimic nu vei folosi, că nu este acolo folos de pocăință!

Pentru aceasta ne poruncesc și ne mărturisesc nouă Dumneze-ieștile Scripturi ale Sfinților Apostoli și prooroci, că bunătățile pe care le-a pregătit Dumnezeu celor ce Îl iubesc pe El, ochi nu le-a văzut și ureche nu le-a auzit și pe inimă de om păcătos nu s-au suit! Ai auzit iarăși pe Domnul, zicând: <MI>Nu vă temeți de cei ceucid trupul (Matei 10, 28). ^ai în alt loc: <MI>Fericiți cei izgoniți pentru Mine (Matei 5, 10). Pentru aceasta zice și Apostolul: <MI>Nu vă amăgiți: Dumnezeu nu Se batjocorește, că, ceea ce va semăna omul aceea o va și secera. Cel ce seamănă în trupul său, din trupul său va secera stricăciune, iar cel ce seamănă în Duhul, din Duh va secera viață veșnică (Galateni 6, 7-8). <MI>Că cei ce seamănă cu lacrimi, cu bucurie vor secera.

Acolo, luați aminte, frații mei, și vă aduceți aminte de cele scri-se: <MI>Ieșit-a semănătorul să semene sămânța sa. Cine este cel ce a ieșit și a semănat? Bunul Stăpân de casă, Domnul nostru Iisus Hristos. ^ai ce a semănat? Cuvântul Evangheliei, sfintele Lui porunci. ^ai un-de a semănat, în care pământ? În inimile oamenilor, în toate marginile lumii. Dar nu toți ascultă Evanghelia, nici toți fac arătură, ca, după ce va cădea sămânța Domnului, să facă rod, ci în spini și mărăcini și în înșelăciune fiind, primesc cuvântul și după grijile și bogăția și dulcele vieții umblând, se îneacă și nu aduc roadă. Iar voi, iubiților, îndreptați-vă inimile voastre către primirea Evangheliei și nu va fi îneacă mintea voastră de multa grijă a lumii! Pentru trebuință să alergăm și nu pentru desfătare! Dacă cu îndestularea vă veți mulțumi, odihnă veți avea, iar dacă desfătarea veți alunga și lăcomia, oste-neala va fi multă și drumul neîncetat și necazul fără de sfârșit și viața cu multă grijă. Ci de un lucru este trebuință, frații mei, ^a-3>precum zice Domnul: <MI>^ai pe acestea din parte se cădea a le face pentru nevoia trupului, iar pe acelea

neîncetat pentru mântuirea sufletului vostru, că nimic nu este mai înalt decât sufletul.

Pentru aceasta, frații mei, să alergăm și să ne grijim și să ne gătim în fiecare zi, să nu cheltuim toată vremea noastră în grija trupului, ci, când va flămânzi trupul și hrană va cere, atuncea tu adu-ți aminte că și sufletul a sa trebuință o cere. ^ai precum trupul, de nu se va împărtăși <^a-3>de pâine, nu poate trăi, așa și sufletul, dacă nu se va împărtăși de duhov-niceasca înțelepciune, este mort. Că îndoit este omul, din suflet și din trup, și pentru aceasta zice Mântuitorul: <MI>Că nu numai cu pâine va trăi omul (Matei 4, 4).

Deci tu, ca un bun iconom, dă bucatele sufletului, sufletului și pe cele ale trupului, trupului. Să nu hrănești numai trupul tău, iar pe suflet să-l lași pustiu, leșinat de foame. Deci, să nu lași sufletul tău să moară, ci hrănește-l pe el cu cuvintele lui Dumnezeu, cu psalmi și cu laude și cu cântări duhovnicești, cu citirile Dumnezeieștilor Scripturi, cu postiri și privegheri, cu rugăciuni, cu lacrimi, cu nădejdea și cu cugetarea la bunătățile cele ce vor să fie! Acestea și cele asemenea acestora sunt hrană și viață a sufletului.

Vedeți, fraților, să nu se afle cineva fără de roadă, că cel ce sea-mănă în trupul său îndulcirea lumii, desfătare, cini și prânzuri, din trup va secera stricăciune, iar cel ceseamănă în duhul: rugăciune, post și priveghere, din Duh va secera viață veșnică.

Luăți aminte și vedeți că nicăieri nu se laudă cei ce se desfătează, nici cei ce cu mintea se răspândesc, nici cei ce râd, că acestea nea-murile le fac. Iar legea noastră este aceasta: Fericiți cei săraci cu duhul, fericiți cei ce plâng, fericiți cei milostivi, fericiți cei prigonți, fericiți cei ocărăți, fericiți cei curați cu inima, fericiți cei înfrânați, fericiți cei ce botezul curat l-au păzit, fericiți cei ce pentru Hristos, de lumea aceasta s-au lepădat, fericite sunt trupurile feciorelnicilor, fericiți cei ce au femei ca și cum nu ar avea, fericiți cei ce priveghează și se roagă, fericiți cei ce mai înainte văd pe Cel ce va să vie să judece viii și morții, fericiți cei ce lăcrimează în rugăciune! Acestea sunt ale Dumnezeieștii Scripturi a dreptcredincioșilor.

Dar pe cei ce zic cu fluierile și cu alăutele, sau pe cei ce râd, sau pe cei ce se desfătează, sau pe cei ce se îmbată și joacă, pe cei ce iubesc lumea și cele din lume, care scriptură îi fericeste? Acestea legea noastră nu le sfătuiește! Acestea Domnul nostru nu le-a învățat, ci încă le-a și plâns, zicând: <MI>Vai de cei ce râd acum, că vor plânge și vor suspina; vai de cei sătui, că vor flămânzi; vai vouă, bogaților! (Luca 6, 25). ^ai iarăși, prin proorocul, zice: <MI>Vai de cei ce zic răul bun și bunul rău, cei ce pun amarul dulce și dulcele amar! Vai de cei ce îndreptează pe cel păgân pentru daruri și întunecă dreptatea dreptului! Vai de cei ce se scoală dimineața și aleargă după băutură, care petrec până seara, că vinul îi va arde pe dâșii! Căci cu alăute și cu tobe și cu fluierie beau vinul, iar de lucrurile lui Dumnezeu nu caută și la lucrurile mâinilor Sale nu iau aminte (Isaia, Cap. 5). Acestea și cele asemenea acestora sunt ale oamenilor celor iubitori de lume și iubitori de trup, iar nu ale celor iubitori de Hristos.

Voiești încă și puține ale celor iubitori de Hristos a auzi, care umblă pe calea cea strâmtă? Ascultă pe Apostolul ce zice:<MI> În toate, alcătuindu-ne pe noi ca niște slujitori ai lui Dumnezeu, în răbdare multă, în necazuri, în nevoi, în strâmtorări, în răni, în temnițe, în nestatornicii, în osteneli, în privegheri, în postiri și cealalte (II Corinteni 6, 4). ^ai iarăși Domnul: <MI>Sculându-vă, rugați-vă ca să nu

intrați în ispită. Că duhul este osârdnic, iar trupul neputincios (Matei 26, 41; Luca 22, 40).

Deci, ce suntem datori să facem, frații mei? Că iată ați auzit cum se fericesc cei ce umblă pe calea cea strâmtă și cum se văicăresc cei ce umblă pe calea cea lată și răsfățată. Deci, veniți, ca, lăsând calea cea lată care duce la pierzare, să ne ostenim puțină vreme, ca să împă-rățim în vecii cei netrecuți, totdeauna având înaintea ochilor pe Cel ce va să vie să judece viii și morții, și de-a pururea aducându-ne aminte de viața cea veșnică și de împărăția cea fără de moarte, de dăntuirea cea împreună cu îngerii, și de petrecerea cea împreună cu Hristos.

Adu-ți aminte că nimic nu are viața aceasta, fără numai lacrimi, ocări, trândăviri, dureri, boli, bătrânețe, păcate și moarte. Ți să nu iubești lumea! Caută să nu te veselească pe tine lumea aceasta și să te împiedice și gol să te trimită în veacul acela! Adu-ți aminte de cel ce a zis: <MI>Neîncetat rugați-vă (I Tesaloniceni 5, 17). Nu te veseli de cele înflorite ale lumii acesteia!

Psalmul totdeauna în gura ta să fie, că Dumnezeu, pomenindu-Se gonește pe draci.

Măcar deși la lucru mâna o miști, limba să cânte, mintea să se roage. Ți Însuși Domnul sfătuiește și îndeamnă, ca de aici să ne pregătim pe noi, și de am păcătuit ceva și am căzut în vreo greșeală, până avem vreme de pocăință, prin lacrimi să ne vindecăm. Vremea pocăinței puțină este.

Pe sfinți îi ferim și cununile lor le poftim, iar nevoințele lor nu voim să le urmăm. Au vi se pare că fără de ostenele și fără de neca-zuri, așa s-au încununat, precum și voi voiți? Voiești să auzi ce fel de odihnă au avut sfinții în viața aceasta? Unii cu toiege au fost bă-tuți, iar alții de batjocoriri și de bătăi au avut parte, de legături, de temniță, cu pietre au fost loviți, au fost ferăstruiți, cu ucideri de sa-bie au murit, au umblat în cojoace și piei de capre, lipsiți, negrijiți, de rău supărați, căroră nu era lumea vrednică, în pustietăți rătăcind, în munți și în peșteri și în găurile pământului.

Iată, ați auzit o parte din cele multe, desfătarea sfinților și odihna în viața aceasta, care, ca o veselie au răbdat acestea, de vreme ce vedeau mai înainte bunătățile cele gătite în ceruri, <MI>pe care ochiul nu le-a văzut și urechea nu le-a auzit și pe inimă de om nu s-au suit.

De voiești din munci a te izbăvi, pe nimeni cândva să nu ocărăști! Vai celui fărădelege, căci, când toți se vor lumina, el se va întuneca! Vai hulitorului, că se va lega limba lui și cum să răspundă Judecăto-rului nu va putea! Vai lacomului, că bogăția lui va fugi și focul pe el îl va primi! Vai trândavului, că va căuta vremea pe care rău a pierdut-o și, căutând-o, nu o va afla! Vai iubitorului de curvie, că își întină haina cea de nuntă și din împărâteasca nuntă cu rușine se va scoate afară! Vai ocărătorului, și împreună cu dânsul, bețivului, că împreună cu ucigașii se vor rându și împreună cu preacurvarii se vor munci! Vai celui ce se desfătează în această puțină vreme, căci ca un miel spre junghiere se va căuta! Vai fățarnicului, că Păstorul pe dânsul îl va lepăda și lupul îl va răpi!

Fericit va fi cel ce pe calea cea strâmtă călătorește, că purtând cunună, la cer se va înălța! Fericit va fi cel ce viață înaltă are și cu-getul smerit, că pe Hristos Îl urmează și împreună cu Dânsul va șe-dea! Fericit va fi cel ce multor săraci le face bine, că pe mulți aju- tători va afla când se va judeca! Fericit va fi cel ce la toate bună-tățile pe sine se silește, că silitorii împărăția cerurilor o răpesc! Deci, să ne silim pe noi înșine, fraților, spre tot lucrul bun și să ne îndemnăm și să ne sfătuim. Să ne zidim unul pe altul, precum și faceți totdeauna. Pentru

judecată să fie vorba voastră și pentru darea de răs-puns a voastră. Ori de faceți un lucru, ori pe cale de umblați, ori în vre-mea prânzului sunteți, ori pe așternuturile voastre stați, ori altceva faceți, totdeauna pentru judecată și pentru venirea Dreptului Jude-cător grijiți-vă. Ți gândiți în inimile voastre și ziceți unii către alții: ³Oare în ce fel este întunericul cel mai dinafară? Oare în ce fel este focul cel ³nestins și viermele cel neadormit? Oare în ce fel sunt scrâșnirile dinților? Acestea în voi înșivă vorbiți-le totdeauna, noaptea și ziua. Cum curge râul cel de foc și curățește pământul de fărâdelegile celor ce sunt pe dânsul? Cum se va strânge cerul ca o carte? Cum stelele vor ³cădea ca frunzele din smochin? Cum va lipsi soarele și luna? Cum cerurile se vor desface cu porunca Stăpânului? Cum, fulgerând din cer, Judecătorul ³Se va pogori? Cum, tulburate fiind puterile cerurilor, înainte vor alerga? Cum scaunul cel înfricoșat se va găti? Cum se va clăti pământul, aștep-tând pășirea Judecătorului? Cum vor striga trâmbițele? Cum se vor deschide mormânturile? Cum se vor scutura gropile? Cum adormiții ³cei din veac, ca din somn se vor scula? Cum iarăși sufletele către trupuri vor alerga? Cum către întâmpinare sfinții se vor sârgui? Cum cei pre-gătiți de intrare se vor învrednici? Cum celor leneși ⁴cămara de mire se va încuia? Acestea a le cugeta, bine este. De acestea noaptea și ziua a purta grijă, de nevoie este. Că cela ce de-a pururea își aduce aminte de moarte, nu va greși multe. Să nu alergăm în toată vremea vieții noastre pentru pânțele și pentru îmbrăcăminte, că acestea neamurile le fac, cele ce nu au nă-dejde de viață veșnică. Deci, să nu ne asemănăm lor, ci să auzim pe Domnul, zicând: <MI>Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și acestea toate se vor adăuga vouă⁰ (Matei 6, 33). Să căutăm, fraților, împărăția aceea care nu are sfârșit! Să căutăm bucuria aceea care duce în vecii cei netrecuți! Să ne rugăm, iubiților, cu durere de inimă și cu suspinuri și cu lacrimi, ca să nu ne scăpăm de acel fericit glas! Să încetăm de desfătarea cea de aici, ca să căș-tigăm desfătarea raiului cea de acolo! Să plângem aici puțin, ca acolo să râdem! Să flămânzim, ca acolo să ne săturăm! Să intrăm prin ușa cea strâmtă și prin calea cea necăjită, ca acolo pe calea cea lată și desfătăată să călătorim! Ți iarăși zic: Vedeți să nu vă împiedice viața aceasta și să vă batjocorească, și goi și ticăloși în veacul acela să vă trimită pe voi, că pe mulți i-a împiedicat, pe mulți i-a batjocorit, pe mulți i-a orbit în-șelăciunea lumii acesteia. Iar noi, fraților, să luăm aminte la noi înșine, că auzim pe Domnul, zicând: <MI>Veniți după Mine! Pe toate să le părăsim și Lui Să-i urmăm! Să scuiăm toată bucuria lumii acesteia, că batjocorește pe toți cei ce o iubesc pe dânsa. Iar noi să ne sârguim a ne apuca de viața cea veșnică, de dânduirea cea împre-ună cu îngerii, de petrecerea cea împreună cu Hristos. Că Lui I se cuvine slava și stăpânirea, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNT PUSTNICESC

Durerea de a grăi mă silește pe mine, iar nevrednicia mea a tăcea mă ceartă și chinurile a le vesti mă silesc pe mine, iar păcatele mele a avea tăcere mă îndeamnă. Deci, de vreme ce de amândouă sunt ținut, a grăi mai de folos îmi este mie, ca ușurătate să iau de durerile inimii mele. Că sufletul meu durere pătimizește și ochii mei lacrimi poftesc. Deci, cine va da capului meu apă și ochilor mei izvor de lacrimi și voi plânge ziua și noaptea pentru rănile sufletului meu și pentru moliciunea învățaturii ce se face în zilele noastre? Cât este de plin de răni sufletul meu și nu cu-noaște? Că mândria lui nu îl lasă pe el să ia aminte la rănile lui ca să se vindece, ci singură învățătura cea făcută în zilele părinților noștri este. Că aceea a strălucit ca niște luminători în tot pământul, petre-când în dânsa, în mijlocul spinilor și al mărăcinilor, adică al oamenilor celor necredincioși șieretici, ca niște pietre scumpe și mărgăritare de mult preț, cărora pentru multa și curata petrecere, înșiși vrăjmașii li s-au făcut următori lor. Că cine, văzând smerita cugetare a lor, nu se umilea? Sau blândețea și liniștea lor și nu se spăimânta? Care iubi-tori de bani necăstigarea lor văzând-o, de lume urători nu s-au făcut? Care răpitor și mândru, văzând cinstita lor viață, spre îndreptare nu s-au schimbat? Care curvar sau care spurcat, văzându-i pe dâșii stând la rugăciune, nu s-a arătat îndată întreg la minte și curat? Care mânios, vorbind cu dâșii, în blândețe nu s-a prefăcut? Deci, ei aici s-au nevoit și acolo se bucură, că Dumnezeu S-a proslăvit în dâșii și oamenii s-au zidit.

Iar învățătura noastră, părăsind cărările cele drepte, prin prăpăs-tii și locuri aspre călătorește, că nu este cel ce pentru Dumnezeu fugă de bani, nici cel ce se leapădă de lume pentru viața cea veșnică. Nimeni nu este blând și smerit, nici liniștit, și care de ocară se depăr-tează sau ocări rabdă, ci toți sunt iuți și împotrivă grăitori, și toți le-neși și mânioși și de haine împodobitori. Toți măreți în deșert și iu- bitori de slavă, toți iubitori de sine. Că cel ce vine să se învețe, mai îna-inte de a se învăța, învață. Mai înainte de a se deprinde, legiuiește și mai înainte de a citi, filosofește. Mai înainte de a se supune el, pe al-ții supune și mai înainte de a i se porunci, poruncește. Mai înainte de a se sfătui, pune legi. De este bătrân, cu semeție poruncește, iar de este tânăr, împotrivă grăiește. De este bogat, îndată cere cinste, iar de este sărac, pentru odihnă întreabă. De este lucrător și argat, dege-tele curate și le păzește. Deci, cine nu va plânge, iubiților, învățătura noastră, că noi, de lu-me lepădându-ne, cele pământești le cugetăm! Lucrătorii de pământ au defăimat pământul și cei ce par că sunt duhovnicești s-au lipit de el. Nu știm unde ne-am chemat, fraților, nici la ce am venit, iubiților! La înfrânare ne-am chemat și împodobire de bucate poftim și la goli-ciune am venit și pentru haină ne prigonim. La supunere și blândețe ne-am chemat și, sălbăticiindu-ne, împotrivă grăim. Citind, nu cunoaș-tem, și auzind, în urechi nu primim. Dacă cineva în vreo cale pe ne-așteptate ar vedea vreoucidere, i se schimbă fața și cu inima se spe-rie, iar noi, pe Apostolii cei uciși și pe Proorocii cei cu pietre împrōș-cați citindu-i, în zadar socotim că se grăiesc acestea.

ai ce zic pentru Prooroci și pentru Apostoli? Pe Însuși Dumnezeu Cuvântul, spânzurat pe lemn pentru păcatele noastre și ucis, Îl auzim și râdem, cu mintea risipindu-ne. Soarele nesuferind ocara Stăpânului, strălucirea în întuneric a schimbat-o, și noi, de la întunericul răutății noastre nu voim a ne schimba. Catapeteasma bisericii, negreșind nimic, de sine s-a sfâșiat, iar noi, pentru păcatele noastre, nici inima noastră nu voim a o umili. Pământul, adeseori înfricoșându-se de fața Domnului, se clătește sub noi, spre înfricoșarea noastră, și noi nici așa nu ne temem. Cetăți s-au înecat, locuri s-au pustiit din mânia lui Dumnezeu, și nici așa nu ne-am îngrozit. Soarele, o dată și de două ori în amiază s-a întunecat peste noi, și nici așa nu ne-am temut. Răz-boaie de perși și de barbari s-au pornit și țara noastră o au pustiit, ca noi, de Dumnezeu temându-ne, spre pocăință să venim, dorind pocă-ința, nu așa puțin, la o zi sau la o lună numai, ci la mulți ani, și nici așa nu ne-am schimbat.

Deci, să ne pocăim, fraților, ca pe Dumnezeu milostiv să-L facem pentru păcatele noastre! Să ne rugăm Lui, fiindcă L-am întărâtat pe El; să ne smerim, ca să ne înalțe pe noi; să plângem, ca să ne mângâie pe noi; să lepădăm de la noi obiceiul cel rău și să ne îmbrăcăm cu fapta cea bună ca și cu o haină, mai vârtos noi, cei ce ne-am învred-nicit de această viață îngerească! Așa, iubiiții mei, să luăm măsură și pravilă, pe cea bună și desăvârșită a părinților celor mai înainte de noi. Nu astăzi să te înfrânezi și mâine să prânzești, nici astăzi apă bând, mâine vin să cauți. Nu astăzi desculț să umbli, iar mâine ciubote sau papuci să poftești. Nu astăzi haină de păr să îmbraci, iar mâine haină de mult preț. Nu astăzi simplitate și mâine împodobire. Nu astăzi blând și smerit, iar mâine trufaș și mândru. Nu astăzi liniștit și supus, iar mâine nestatornic și împotrivă grăitor. Nu astăzi în plâns și tânguire, iar mâine în răs și nebăgare de seamă. Nu astăzi jos pe pământ dormind, iar mâine pe pat, ci o pravilă ține-ți ție, iubite, prin care vei putea plăcea lui Dumnezeu, și ție și aproapelui tău de bună treabă vei fi.

Iar dacă pe tine te vei omorî și singur ești, să nu osândești pe prietenii tăi, iar dacă împreună cu mulți ești, ascultă pe Stăpânul tău, Cel ce a zis: <MI>Precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor ase-menea<D> (Matei 7, 12). Iar dacă urmează nevoie totdeauna a-ți sluji ție pentru omorârea trupului, ia aminte să nu vatâmi pe aproapele tău.

Deci, pentru aceasta părinții cei desăvârșiți, după ce și-au ales ei o pravilă, lucrul cel început de dâșii, până la sfârșit, fără de împie-dicare l-au săvârșit. Că până la patruzeci sau cincizeci de ani nu și-au schimbat pravila lor, adică înfrânarea cea bună și neprihănită, de mâncări oprindu-se și limba stăpânindu-și, culcarea pe jos și smerita cugetare, blândețea, credința și dragostea, cererea pentru zidirea cea desăvârșită duhovnicească. Peste acestea, necăstigarea și liniștea din partea oricărui lucru pământesc și viață cinstită, priveghere și rugă-ciune cu plâns și umilință, iar răsul până la zâmbire. Că mândria s-a călcat, iuțimea și mânia în ei uscându-se, le-au stins. Aurul și argintul de dâșii s-a defăimat și desăvârșit pe sine s-au curățit. Pentru aceea și Dumnezeu în dâșii S-a sălășluit și ei înșiși, și cei ce au auzit pentru dâșii, pe Dumnezeu au preamărit.

Că de nu se va curăți cineva pe sine de tot lucrul rău și de gânduri spurcate, de pofte și de iuțime, de mânie, zavistie, mândrie, slavă de-șartă, urâciune, grăire împotrivă, clevetire, bârfire, nebăgare în seamă și de toate celelalte asemenea, pe care nu le numim cu de amănuntul, nu se va sălășlui în el Dumnezeu, ci atunci când se va întoarce cu totul și se va depărta de toate acelea pe care le urăște Dumnezeu.

Că, spune-mi mie, de ar fi voit cineva să te arunce pe tine în no-roi, ca totdeauna să fii acolo, l-ai fi suferit pe el? Deci dacă tu, vier-me fiind, nu suferi aceasta a pătimi, apoi cum Dumnezeu Cel Neîn- tinat, Cel Preacurat, Cel Unul Sfânt și Care întru sfinți Se odihnește, va suferi a Se sălășlui în tine, fiind plin de atâta întinăciune și putoa-re? Pentru aceea să ne curățim pe noi, iubiților, ca să se sălășluiască Dumnezeu în noi și să dobândim făgăduința Lui!

Să nu ocărâm Sfântul Lui nume cel chemat peste noi; să nu se hu-lească pentru noi numele Dumnezeului nostru; să ne curățim pe noi înșine și să pricepem că numele nostru se unește cu numele lui Hristos. Că Hristos Însuși și noi, creștinii ne numim. Dumnezeu duh este și noi duhovnicești să ne facem, că unde este Duhul Domnului, acolo este slobozenia. Să ne sârguim a dobândi slobozenia aceasta! Să so-cotim de ce fel de petrecere ne-a învrednicit pe noi, să cunoaștem că la a Sa nuntă ne-a chemat pe noi! Să ne iubim precum El ne-a iubit pe noi. Să-L dorim pe El ca și El să ne preamărească pe noi. Să luăm aminte la noi, ca nu îndoită osândă să pătimim în ziua judecării, de-părtându-ne de lume și cele lumești cugetându-le, și avuția defăi-mând-o, pentru ea să ne grijim, de cele trupești fugind și pe acelea căutându-le.

Mă tem ca nu de năprasnă să vie asupra noastră ziua aceea și aflându-ne goi și ticăloși și negățiți, noi, pe noi înșine, să ne păgubim. Că aceeași au pățimit-o și în zilele lui Noe: Mâncau și beau, se însurau și se măritau, vindeau și cumpărau, până când, venind potopul, pe toți i-a pierdut. Că minunat lucru era, fraților, a vedea atunci dobitoacele cele sălbatice adunându-se într-un loc, pe elefanți venind din India și din Persia, pe lei și pe pardoși împreună cu oile și cu caprele amestecați și nici o strâmbătate făcându-le, pe târătoare și pe păsări ve-nind fără a le alunga cineva și împrejurul chivotului sălășluindu-se. ^{ai} aceste în multe zile. ^{ai} pe însuși Noe, cu sârguință gătind chivotul și strigându-le lor:

Pocăiți-vă! ^{ai} ei nu primeau. ^{ai} adunarea cea prea slăvită a dobitoacelor celor necuvântătoare și sălbatice văzând-o, nu s-au umilit ca să se mântuiască.

Deci, să ne înfricoșăm, iubiților, ca nu și noi aceleași să le păti-mim, fiindcă cele scrise de aceia s-au împlinit și semnele cele zise, sfârșit au luat și nu va mai fi de acum altceva fără numai cele ale lui Antihrist, vrăjmașul nostru! Că la sfârșitul împărăției romanilor se cuvine a se împlini toate.

Deci, cel ce voiește să se mântuiască, sârguiască-se și cel ce voieș-te a intra în împărăție, să nu se lenevească! Cel ce voiește din gheena focului se se izbăvească, după lege pătimească și cel ce nu voiește a fi aruncat la viermele cele neadormit, trezească-se! Cel ce voiește a se înălța, smerească-se și cel ce voiește a fi mângâiat, să plângă acum. Cel ce iubește să intre în cămara cea de mire și să se bucure, candelă luminată și untdelemn să ia în vasul său. Cel ce așteaptă la nunta a- ceea să intre, haină luminată să-și câștige. Cetatea Împăratului plină este de veselie și de bucurie, plină de lumină și de dulceață și îndul-cire cu viață veșnică izvorăște celor ce locuiesc în ea.

Deci, oricine iubește împreună cetățean să se facă al Împăratului, alerge iute, că ziua s-a plecat și nimenea nu știe ce îl va întâmpina pe cale. Că precum un călător știind lungimea căii, culcându-se, doarme până de către seară, apoi deșteptându-se, vede că s-a plecat ziua și începând el să călătorească, de năprasnă nori, grindină, trăsnete, fulgere și necazuri de pretutindenea îl inconjoară, fiindcă nici la lăcaș nu a ajuns el, nici iarăși în locul său a se întoarce nu poate, așa și noi, dacă ne vom lenevi în vremea pocăinței, aceasta o vom pătimi. Că nemernici și venetici

suntem.

Deci, să ne sânguim cu bogăție în cetatea noastră și în patrie a intra! Neguțători duhovnicești suntem, fraților, care căutăm mărăgă-ritarul cel de mult preț, care este Hristos Mântuitorul nostru, lauda și comoara cea nejefuită. Pentru aceea, cu multă sânguință să-L câștigăm pe El, că fericit și de trei ori fericit este care s-a sânguit a-L câștiga pe El, iar prea ticălos este cel ce s-a lenevit a câștiga pe Ziditorul nostru al tuturor și a fi câștigat de Dânsul!

Au nu știți, fraților, că vițe suntem ale Viei celei adevărate, care este Domnul? Deci, vedeți să nu se afle cineva fără de roadă, că Tatăl Adevărului este lucrătorul și lucrează via aceasta și pe cei ce aduc rod îi curăță, ca mai mult rod să aducă, iar pe cei ce nu fac rod, îi taie și afară de Vie îi aruncă, ca să ardă cu foc. Deci, luați aminte de voi înșivă ca nu fără de roadă să vă aflați și tăiați fiind, focului să vă dați!

La fel, sămânță bună suntem, pe care a semănat-o Făcătorul ce-rului și al pământului, Hristos, Stăpânul casei. Secerișul iată a sosit și secerătorii secererele în mâini le țin, amenințarea Stăpânului așteptând-o. Deci, căutați să nu se afle cineva neghină și legat fiind în snopi, să se ardă cu focul cel veșnic.

Au nu pricepeți, frații mei, că înfricoșat noian vom trece? Deci, neguțătorii cei desăvârșiți și înțelepți, gata având marfa în mâini, cu bucurie așteaptă să le sufle lor vântul, ca trecând noianul să ajungă la limanul vieții, iar eu și cei asemenea mie, cu nebăgare de seamă a-flându-ne și cu mintea răspândindu-ne, și nici în mintea noastră pu-nând că va să fie trecut de noi acest noian, mă înfricoșez, ca nu fără de veste să sufle vântul și ne vom afla nepregătiți, și legându-ne, ne vor arunca pe noi în corabie și vom plânge acolo zilele trândăvirii noastre, văzând pe alții bucurându-se și veselindu-se, iar pe noi în durere. Că în limanul acela, fiecare în a sa bogăție și în a sa neguță-torie se va lăuda!

Au nu știți, iubiților, că la nunta cămării de Mire a Lui ne-a chemat pe noi Împăratul împăraților? Ce ne lenevim și nu ne sânguim de aici, haină strălucită și candele luminoase și untdelemn în vasele noastre a lua? Au nu socotiți că acolo gol nimenea nu intră? Iar de va îndrăzni cineva să intre, neavând haină de nuntă, știți ce va pătimi unul ca acesta, că poruncind Împăratul, îi vor lega mâinile și picioarele lui și îl vor arunca în întunericul cel mai dinafară, unde este plângerea și scrâșnirea dinților.

Frică îmi este, iubiților, nu cumva patimile trupului afară din cămara de Mire să ne scoată pe noi, care numai pe dinafară suntem închipuiți. Că chipul cel dinafară ne arată unde este inima noastră și mintea. Împodobirea și înfrumusețarea hainei arată că goi suntem de slava aceea, cele pământestești cugetându-le; iubirea de slavă însem-nează că suntem măreți în deșert; dulceața bucatelor arată că suntem lacomi cu pântecele și trândăvia arată că leneși suntem; iubirea de avere arată că pe Hristos nu-L dorim; zavistia vestește că dragos-te în noi nu avem; spălarea picioarelor și a feței însemnează că robi patimilor suntem, că prin limbă se propovăduiesc acele lucruri pe care le dorește inima, iar pe cele ce le dorește inima, limba le cugetă. Prin buze, cele ascunse ale inimii noastre se vădesc, de vreme ce s-a deschis gura, neavând nici ușă, nici strajă, și iese cuvântul nostru cu nebăgare de seamă și, prin cuvinte, se jefuiește inima noastră. Că gu-ra, nepăzind tainele inimii, fură gândurile ei și socotind că înlăuntrul său este, prin gură se face cunoscută, deși i se pare că nevăzută este. Dulceața grăirii de rău însemnează că plini de urâciune suntem.

Deci, să nu se înșele cineva cu cucernicia cea dinafară, că pe sine se înșeală, și pe fratele său, pârându-i-se că îl încredințează prin cu-cernicia cea dinafară, prin petrecerea sa arată evlavie sa cea minci-noasă. De voiești a ști gândurile inimii, ia aminte la gură și din ea te vei învăța, pentru cine are grija și sânguința; pentru cele pământești sau pentru cele cerești; pentru cele duhovnicești sau pentru cele tru-pești; pentru desfătare sau pentru înfrânare; pentru multa câștigare sau pentru necâștigare; pentru smerita cugetare sau pentru înalta cugetare; pentru dragoste sau pentru urâciune? Că din comoara ini-mii scoate gura celor ce se apropie de ospete și cugetarea limbii ara-tă pe cine iubește inima: Pe Hristos sau pe cele ale veacului acestuia.

Și sufletul acesta nevăzut, prin faptele trupului se vede în ce fel este: bun sau rău. Bun este cu firea, dar se preface în răutate, pentru voia cea de sine stăpânitoare.

Dar poate va zice cineva că patimile sunt firești și nevinovați sunt cei ce le lucrează. Ia aminte de tine, ca nu zidirea cea bună a lui Dum-nezeu Celui Bun, în prihănire să o aduci. Că El le-a făcut pe <MI>toate bu-ne foarte<D> (Facere 1, 31) și firea cu toate bunătățile a împodobit-o.

Deci, de flămânzește cineva, nu păcătuiește de va mânca cu mă-sură, fiindcă după fire a flămânzit. La fel dacă însetează cineva, nu păcătuiește de va bea din destul, că firească este setea. Doarme ci-neva, nu păcătuiește, fără numai dacă fără de măsură va dormi și pe sine moleșindu-se, la somn se va da, încât de obiceiul somnului celui fără de măsură să se biruiască firea. Că firea și obiceiul, propovădu-itori sunt ai ambelor părți: Firea arată pe robie și obiceiul însemnea-ză pe voire, că din amândouă se alcătuiește omul. Voirea fiind de sine stăpânitoare, ca un lucrător de pământ este, ce altoiește în firea noastră obiceiuri rele și bune, precum voiește. Pe cele rele, în acest chip le altoiește: Prin foame, pe lăcomia pântecelui; prin sete, multa băutură; prin somn, moliciunea și prin vedere, gândirea cea rea; prin adevăr, pe minciună. La fel altoiește faptele cele bune în acest chip: Prin mâncare, pe înfrânare și prin sete, pe răbdare; prin somn, pe priveghere și prin adevăr, pe minciună; prin întreaga înțelepciune, pe vedere, că într-o clipeală de ochi, ca un lucrător de pământ, voia noastră fiind, precum am zis, dezrădăcinează obiceiurile cele rele și altoiește cele bune, biruind firea.

Pământul lucrării noastre este firea, iar lucrător de pământ este voirea.

Dumnezeieștile Scripturi sunt sfătuitoari și dascăli, care învață lucrătorul nostru de pământ obiceiurile rele să le dezrădăcineze și faptele cele bune înăuntru să le răsădească. Însă oricât de treaz și de sânguitor ar fi lucrătorul nostru de pământ, fără de învățătura Dumnezeieștilor Scripturi, fără de oarecare putere, este și prost. Că legiu-irea Dumnezeieștilor Scripturi îi dă lui pricepere și putere și faptele cele bune din ramurile lor, ca să altoiască în lemnul firii. Pe credință în necredință și pe nădejde în deznădejde; pe dragoste în urâciune și pe cunoștință în necunoștință; pe sânguință în lenevire și pe slavă și laudă în neslavă; pe nemurire, în murire și pe Dumnezeire, în omenire.

Deci, dacă ar fi voit cândva lucrătorul nostru de pământ, cu o-brăznicia sa, a părăsi dascălul și sfătuitoarul său, adică Dumnezeieștile Scripturi, se află rătăcindu-se și aflând gânduri rele și adunând obi-ceiuri nebunești și altoind în fire pe cele afară de fire, pe necredință și pe necunoștință, pe urâciune și zavistie, pe mândrie, pe slava de-șartă, pe iubirea de slavă, pe lăcomia pântecelui, pe prigonire și pe grăirea împotriva și pe altele multe ca acestea. Că părăsind pe

Puito-rul de lege, se părăsește și el de Dânsul, iar dacă căindu-se, s-ar fi în-vinovățit pe sine, căzând la Puitorul de lege și zicând: "Greșit-am părăsindu-Te pe Tine", îndată, cu a Sa iubire de oameni, Puitorul de lege îl primește pe el și îi dă lui pricepere și putere bună să lucreze iarăși de al doilea pământul firii sale și să dezrădăcineze din ea obi-ceiurile cele rele și în locul lor să sădească faptele cele bune. Încă și cununi îi dă lui și laude, în acest chip, adică: flămânzește, după fire, dar se înfrânează; însetează, dar asemenea rabdă; se îngreuiază de somn, sau de lenevire este ținut în slavoslovia Stăpânului, dar prive-ghind, se silește pe sine spre cântarea de laudă a lui Dumnezeu. Ți așa se încununează, biruind firea și câștigând faptele cele bune.

Deci, slavă iubirii Lui de oameni și mărturisire bunătății Lui și în-chinăciune milostivirii Lui. Care părinte este atât de îndurat? Care părinte este atât de milostiv și care tată atât iubește, precum Stăpâ-nul nostru, Care ne iubește pe noi, robii Săi? Toate ne dă nouă și pe toate le iconomisește prea de prisosit! Vindecă rănile sufletelor noastre și, de noi fiind lepădat, El îndelung îngăduiește. Că voiește ca noi toți moștenitori împărăției Lui să ne facem; voiește încă și voirea noastră să fie lăudată de Dânsul, dacă bolile cele ușoare și simple le va tămă-dui ea. Că pe cele grele și anevoie de vindecat, El Însuși le tămădu-iește. Vindecă, adică rănile leneșului ca să-și deschidă și el gura în slavoslovie; lasă și păcatele păcătoșului, ca spre osârdie să-l ridice pe el. Pe cei bolnavi, degrab îi aduce, ca să nu se împutineze cu sufletul, iar celor îndelung îngăduitori și care cu răbdare bat în uși, pe amân-două împreună le dăruiește, și tămăduirea și plata. Că ar fi putut tă-mădui toate rănile sufletelor noastre și a ne schimba pe noi cu sila în bunătate, dar nu voiește, ca voirea noastră să nu se lipsească de lau-dele Lui. Deci, noi ce ne lenevim a-L chema pe El spre ajutorul și sprijinul nostru, când El ne iubește pe noi și ne miluiește? El Însuși ne-a izbăvit pe noi și ochii minții noastre i-a luminat. El Însuși ne-a dăruit nouă cunoștința cea către Dânsul și ne-a făcut pe noi a gusta din dulceață, ca neîncetat să-L căutăm pe El. Fericit este cel ce a gustat din dragostea Lui și s-a gătit pe sine de-a pururea a se umple de dânsa, că fiind el plin de acest fel de dra-goste, altă dragoste nu mai primește în sine!

Iubiților, cine nu va iubi pe un Stăpân ca acesta? Cine nu se va închina și nu se va mărturisi bunătății Lui? Ți ce răspuns vom avea în ziua judecării, dacă ne vom lenevi? Sau ce vom zice către Dânsul? Că nu L-am auzit, sau că nu L-am cunoscut și nu L-am înțeles? Ce mai era să ne facă El și nu ne-a făcut nouă? Au nu S-a pogorât către noi din înălțimea cea nemăsurată și din sânul cel binecuvântat al Tatălui? Nevăzut fiind, au nu S-a văzut de noi? Foc nemuritor fiind, au nu S-a întrupat pentru noi și nu S-a pălmuit, ca pe noi să ne slobozească?

O, ce minune plină de frică și de cutremur! Mâna de tină, din țărâna pământului zidită fiind, palmă a dat Celui ce a zidit cerul și pământul! Iar noi, ticăloșii și vrednicii de jale, de țărână și muritori și cenușă fiind, nici până la un cuvânt al unii altora nu suferim! Nemuritor fiind, au nu S-a omorât pentru noi, ca pe noi vii să ne facă? Au nu S-a îngropat, ca pe noi împreună cu Dânsul să ne ridice? Din legăturile vrăjmașului au nu ne-a dezlegat pe noi, pe acela legându-l și dându-ne nouă a călca deasupra lui? L-am chemat pe Dânsul cândva și nu ne-a auzit pe noi? Bătut-am și nu ne-a deschis nouă? Iar de a și zăbovit când-va, pentru ca să înmulțească plata noastră a zăbovit.

Dar pentru ce te-ai lepădat de lume, iubite, dacă încă odihnă lu-mească cauți și dacă în loc de goliciune, haină și în loc de sete, bău-tură de vin cauți? La război fiind chemat, fără de arme voiești să te lupți cu vrăjmașii? În loc de priveghere, de somn ești biruit și în loc de plângere și de tânguire, râs făcând. În loc de dragoste, urâciune către fratele având. La supunere ai venit și tu împotriva grăiești. La moștenirea împărăției Lui te-a chemat și tu cele pământești le cugeți, în loc de smerita cugetare și de blândețe, cu trufie și cu mândrie pur-tându-te. Deci, ce vei zice Lui în ziua aceea? Că m-am smerit pentru Tine, sau că am sărăcit și am fost gol, și am flămânzit, sau că am înse-tat, iubindu-Te pe Tine cu tot sufletul meu și pe aproapele ca pe mi-ne însumi?

Să nu socotești că gândurile și cuvintele tale nu sunt scrise; încă și știința ta va fi ajutătoare. Că dacă vei minți, ea te va vâdi pe tine. Sau nu știi că toată zidirea, cu frică și cu mult cutremur va sta înaintea di-vanului Lui, mii de mii și milioane de milioane de îngeri împrejurul Lui? Ți tu socotești că vei minți și vei zice cum că acestea toate le-am răbdat pentru Tine? Caută ca nu cu mai multă pedeapsă să fii pedepsit pentru faptele tale cele rele și pentru minciună. Deci, trezește-te din somnul tău și vino întru tine; scutură-ți gândurile tale și vezi că s-a plecat ziua. Pricepe încă și aceasta, o, frate, că frații noștri cei ce erau ieri împreună cu noi și grăiau cu noi, astăzi nu sunt împreună cu noi. S-au chemat către Domnul lor și al nostru, ca să-și arate fiecare ne-guțătoria sa.

Deci, cu deadinsul v-ați învățat lucrurile zilei de ieri și ale celei de azi: Cum că ieri, ca o floare de dimineață a trecut, iar cea de azi, ca o umbră de seară.

Cercetează încă și câștigurile ne-guțătoriei tale, de sporesc după Dumnezeu, căci ca un călător grăbit așa trec zilele noastre. Deci, fericit este cel ce și-a ne-guțătorit ne-guțătoria sa din zi în zi și a adunat-o în viața veșnică!

Dar tu, ce te lenevești, o, iubite, ce te trândăvești? Ți ce te-ai îm-bătut cu trândăvia ca de vin? Pentru ce te întărâți întru tine, că au doară locaș poți să faci în veacul acesta? Că precum doi călători oa-recare pe cale vorbind între ei, fiecare dintre dânșii la a sa casă mer-gând și apucându-i pe ei seara, au rămas amândoi în lăcașul în care au ajuns și, dimineață făcându-se, unul de altul s-au despărțit, însă știe fiecare din ei ce are în casa sa, ori bogăție, ori sărăcie, ori liniște, ori necaz, așa suntem și noi în veacul acesta. Căci cu sălașul se aseamănă viața aceasta și din ea ne despărțim, ducându-ne la locul nostru, știind ce avem înaintea noastră. Că fiecare știe ce a trimis înainte la cer, adică: sau rugăciune cu lacrimi, sau priveghere, sau cântare de psalmi cu umilință, sau înfrânare cu smerită cugetare, sau lepădare de lucrurile cele pământești, sau dragoste nefățarnică și dorire a lui Hristos.

De ai trimis acestea înainte, îndrăznește, că la odihnă te duci, iar dacă nici una dintre acestea nu ai trimis înainte, pentru ce în sălaș întărâți pe aproapele? Că dimineață ai să te desparți de dânșul. Ți pentru ce te mândrești, sau pentru ce te trufești? Pentru ce ești în-tristat, nevoind a purta cu tine sălașul acesta? Pentru ce te grijești de haină și de îmbrăcăminte sau de hrană? Cel ce dă dobitoacelor hra-na lor, pe tine, cel ce Îl slăvești pe El, au nu te va hrăni? Cel ce aș-tepți moștenitor al împărăției Lui să te faci, de haină și de îmbră- căminte te îngrijești? Cel ce lumii te-ai omorât pe tine, de cele pã-mântești te grijești? Pentru ce întărâți pe Doctor, nevrând să te vindeci? În vremea vindecării tale, rănile le ascunzi și pe Doctor Îl pri- hănești, căci El nu te-a vindecat pe tine? Vreme de pocăință s-a dat ție și de pocăință te lenevești? Deci, pentru ce

prihânești pe Puitorul de lege, că a adus asupra-ți moartea, când tu defaimi și ești nebăgă-tor de seamă? Au doară vei zice morții: Lasă-mă să mă pocăiesc?

Trez-vește-te, iubite, trezvește-te! Că va veni peste tine, ca un laț, ceasul acela și atunci spăimântarea va cuprinde mintea ta, zicând: Cum, răs-pândindu-mă eu cu mintea, au trecut zilele mele și cum în gânduri deșarte au trecut anii mei!

Ți ce folos este în ceasul morții a gândi acestea, când nu îți va mai fi ție voie în veacul acesta a te mai întoarce? Deci, pune-ți mintea ta la cele zise. Între în urechile tale cele zise de Domnul, dacă crezi Lui, că a zis cum că și pentru cuvânt deșert în ziua aceea vom da seamă (Matei 12, 36). Ți destul este cuvântul acesta de se trezvește mintea noastră, iar cel ce pe cele scrise nu le pricepe, încă nici nu aude pe cele zise, unul ca acesta se aseamănă ciurului ce primește apa și nu simte că prin el trece.

Deci, oare cine nu va plânge, și cine nu se va mâhni, și cine nu se va spăimânta, că Stăpânul lumii și prin Sine și prin robii Săi, proo-rocii și apostolii, propovăduiește și strigă și nu este cine să audă? Ți care sunt cele propovăduite de dâșii? Nunta este gata, zice, și cele grase ale mele junghiate. Mirele, cu slavă și cu mare cuviință stă în cămară și primește cu bucurie pe cei ce intră; ușa deschisă este, sluji-torii se sânguiesc. Alergați degrabă, mai înainte de a se închide ușa, ca nu cumva să rămâneți afară și nu va fi cine să vă bage pe voi înă-untru. Nu este cel ce primește, nu este cel ce pune sânguință, ci trăn-dăvirea și grija veacului acestuia ca un lanț a legat mintea noastră. Pe Dumnezeieștile Scripturi drept le scriem și drept le citim, iar drept a le auzi pe acestea nu voim, pentru că nu voim noi pe cele zise de dâș-sele a le săvârși.

Oare cine fără de merinde s-a dus cale depărtată, precum noi, lă-sând merindea noastră aici, nimic nu voim a purta la ducere? Fericit este care cu îndrăzneală s-a dus către Domnul, purtându-și îndestu-lată merindea lui! Iată dar, și cele zise fecioare dorm, și robii se neguțătoresc așteptând pe Stăpânul lor, cunoscând că a luat împă-răția și vine cu putere și cu slavă multă să încununeze pe robii Săi, cei ce bine au neguțătorit cu argintul pe care l-au luat de la Dânsul și să ucidă pe vrăjmașii Săi, care nu l-au primit pe El să împărățească peste ei. Ți în ce chip în miezul nopții, de somn este ținută firea ome-nească, fără de veste din cer se face huiet mare și trăsnete înfricoșate și fulgere înspăimântate cu cutremur, și se sperie de năprasnă cei ce dorm și își aduce aminte fiecare de lucrurile sale, ori bune, ori rele, iar cei ce cele rele le lucrează își bat piepturile lor, zicând pe pat că nu au unde să fugă, sau să se ascundă, sau să se pocăiască de cele ce au lucrat, că și pământul se cutremură și trăsnetele înfricoșează, și fulgerele sperie, și întuneric adânc îi ține pe dâșii, așa și în ceasul acela, ca un fulger prea iute, de năprasnă va speria tot pământul (I Corinteni 15, 52). Că trâmbiță cu frică va trâmbița din cer și va ridica pe cei adormiți și va deștepta pe cei ce dorm din veac. Că cerurile acestea împreună cu puterile lor se vor clăti și pământul tot, ca apa mării, se va cutremura de fața slavei Lui. Că foc înfricoșat va alerga înaintea feței Lui curățindu-l de fărădelegile celor ce l-au pângărit pe El. Iadul își va deschide porțile sale cele veșnice, moartea se va surpa, iar țărâna cea putrezită a firii omenești, auzind glasul trâm-biței, va învia. Că minune ar fi putut vedea cineva cu adevărat, cum într-o clipeală de ochi, ca o mulțime de pești care în mare se învâr-tesc, așa mulțime nenumărată de oase ale firii omenești, fiecare dintr-însele va înconjura căutându-și încheieturile sale. Ți sculându-se, vor striga toți și vor zice: Slavă Celui ce ne-a adunat pe noi și ne-a sculat pentru iubirea Sa

de oameni!

Atunci dreptii se vor bucura și cuvioșii se vor veseli. Pustnicii cei desăvârșiți se vor mângâia de osteneala pustniciei lor, mucenicii se vor încununa, apostolii și proorocii se vor preamări. Fericit va fi cel ce se va învrednici a vedea ceasul acela de bucurie, cum cu slavă se vor răpi în nori spre întâmpinarea Mirelui Celui fără de moarte, toți cei ce L-au iubit pe El și s-au sârguit a săvârși toate voile Lui. ^ai pre-cum și-a mărit fiecare de aici aripa sa, așa de înalt va și zbura. ^ai pre-cum de aici fiecare și-a curățit mintea sa, așa va vedea și slava Lui. ^ai precum a dorit de Dânsul fiecare, așa și se va sătura de dragostea Lui. ^ai se va minuna și Adam cel dintâi în ceasul acela, văzând lucruri mari și înfricoșate, cum din el și din soția sa, limbi nenumărate și mulțimi de neamuri au ieșit. ^ai foarte minunându-se, va preamări pe Ziditorul Dumnezeu, cum dintr-o fire și dintr-o zidire făcută, și în împărăție și în rai și în iad, din ei s-a împărțit. Slavă Unuia, Înțeleptului Dumnezeu!

Iubiților, mi-am adus aminte de ceasul acela și m-am cutremurat! Am gândit la acea înfricoșată judecată și m-am spăimântat, și la ve-selia cea din rai, și suspinând, am plâns, până ce nu a mai rămas tărie în mine de a mai plânge, că în trândăvie și în răspândire cu mintea mi-am trecut zilele mele și în gânduri spurcate mi-am săvârșit anii mei. Cum s-au furat, nu am priceput, șicum au trecut, nu am simțit. Zilele mele au lipsit și fărâdelegile mele s-au înmulțit. Vai mie, iubiții mei, vai mie! Ce voi face rușinii ceasului aceluia, când vor sta de față împrejur cunoscuții mei, cei ce mă vedeau pe mine în chipul acesta al cucerniciei și mă fereceau, iar dinăuntru eram plin de fărâdelege și de necurăție și am uitat pe Domnul, <MI>Cel ce cearcă inimile și rărunchii<D>? (Psalmul 7, 9). Cu adevărat, acolo este rușinea! Ticălos va fi dacă acolo cineva se va rușina!

Iubitorule de oameni, Bunule, pe îndurările Tale Te jur pe Tine, să nu mă pui pe mine de-a stânga împreună cu iezii cei ce Te-au întâ-râtat pe Tine, și nici să-mi zici mie: Nu te știu pe tine; ci îmi dă mie, pentru milostivirea Ta, plângere neîncetată, umilință, smerenie ini-mii mele și curățește-o pe ea ca să se facă biserică darului Tău Celui Sfânt. Că deși păcătos și păgân sunt, dar de-a pururea în ușa Ta bat. ^ai, deși leneș sunt și trândav, însă pe calea Ta călătoresc.

Frații mei iubiți, rog iubirea voastră, sârguiți-vă a bine plăcea lui Dumnezeu, până este vreme! Plângeți înaintea Lui ziua și noaptea în rugăciunea voastră și în cântare de psalmi, ca să ne izbăvească pe noi de plângerea cea nesfârșită și de scrâșnirea dinților, și de focul gheenei, și de viermele cel neadormit, și să ne bucure pe noi în împărăția Sa, în viața cea veșnică, de unde a fugit durerea, scârba și suspinul și un-de nu mai este trebuință de lacrimi de pocăință, unde nu este frică și cutremur, unde nu este stricăciune, unde nu este potrivnic și vrăj-mași, unde nu este întărâtare și mânie, unde nu este urâciune și vraj-bă, ci cu totul numai bucurie și veselie și masă plină de bucate du-hovnicești, pe care a gătit-o Dumnezeu celor ce Îl iubesc pe El. Fe-ricit va fi cel ce se va învrednici de dânsa și ticălos cel ce se va lipsi de dânsa!

Rogu-mă vouă, iubiților, vărsați peste mine îndurările voastre și, căzând către Bunul și Iubitorul de oameni Unul-Născut Fiul lui Dum-nezeu, rugați-vă pentru mine, ca să facă cu mine mila Sa și să mă izbăvească de mulțimea fărâdelegilor mele și să mă sălășluiască îm-prejurul lăcașurilor voastre, în curțile binecuvântatului rai, ca să mă fac vecin al vostru, moștenitorii lui, fiindcă voi sunteți fii iubiți, iar eu ca un câine urât, ca să-mi aruncați sfărâmiturile meselor voastre și să se

împlinescă la mine cea scrisă: <MI>Că și căinii mănâncă din sfârâmi-turile cele ce cad de la masă <D>(Matei 15, 27). Așa cu adevărat, iubiților, vărsați peste mine rugăciunile voastre, și veniți să ne sânguim pentru viața noastră, că toate ca umbra trec! Ți să urâm lumea și cele din ea și grija cea trupească, și altă grijă să nu avem afară de a mântuirii noastre, după cum și Domnul a zis: <MI^a-2>Că ce va folosi omul de va dobândi toată lumea și de sufletul său se va păgubi? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său<D^a0>? (Matei 16, 26).

Neguțători duhovnicești suntem, fraților, și ne asemănăm neguță-torilor lumesti. Neguțătorul, în fiecare zi socotește câștigul și paguba și, de s-a păgubit, se sânguește și se grijește cum iarăși să împlinescă.

Așa și tu, iubite, în fiecare zi și seară și dimineață, cu deadinsul ia seama până când vei neguțători neguțătoria ta și în fiecare seară, în-trând în inima ta, socotește și zi în tine: Oare nu am întărâtat în ceva pe Dumnezeu? Oare nu am vorbit vreun cuvânt deșert? Oare nu am defăimat? Oare nu am întărâtat pe fratele meu? Oare am vorbit de rău pe cineva? Oare gura mea nu a cântat, iar mintea mea în lume s-a gândit? Oare nu mi-a venit mie poftă trupească și cu dulceață am primit-o? Oare nu m-am biruit cu grijile cele pământesti? De te-ai păgubit cu acestea, sânguește-te de le câștigă pe dânsule. Suspină, plângi, ca să nu cazi iarăși în acelea!

Dimineața, iarăși cugetă și zi: Oare cum a trecut noaptea aceasta? Oare am câștigat în ea neguțătoria mea? Oare a privegheat mintea mea împreună cu trupul? Oare au lăcrimat ochii mei? Oare nu m-am biruit de somn în plecarea genunchilor? Oare nu mi-au venit mie gânduri viclene și cu dulceață le-am cugetat pe ele? Dacă te-ai biruit în acestea, sânguește a te vindeca și pune-ți străjer în inima ta, ca să nu mai pătimești aceleași. Dacă așa te vei griji, vei păzi neguță-toria ta și așa Domnului tău bine plăcut te vei face și ție de bună treabă. Ți ia aminte de tine, ca nu cumva la trândăvie să te dai, că începutul pieirii este tirania trândăviei. Ci urmează albinei și vezi taina ei cea minunată, cum din florile pământului cele risipite își adună lucrarea sa. Deci, la această insectă mică ia aminte, că de se vor aduna toți înțelepții pământului și filosofii lumii, nu vor putea să tâlcuiască înțelepciunea ei, cum din flori zidește gropile și îngroapă în ele pe fiii ei, și înviindu-i pe dânsii, după acestea, pune în ei glas, ca un arhis-trateg. Iar ei, cu un suflet ascultă glasul ei și zboară. Ți după ce vor zbura, lucrează și umple acele gropi de bucatele dulceti ei, întrucât tot priceputul, văzând ostenele ei, slăvește pe Ziditorul Dumnezeu, minunându-se că prin ce fel de insectă mică atâta înțelepciune dă!

Deci, asemenea și tu, iubitul meu, fă-te precum aceea, și din Dum-nezeieștile Scripturi adună-ți bogăția ta și comoară nejezuită și o tri-mite înainte la cer. Că și boierii pământului, când cineva din ei va voi a se duce într-o țară îndepărtată, trimite înainte pe slugi, împreună cu bogăția sa, ca după ce se va întoarce din călătorie, gata să se odihnească.

Așa și tu, iubite, trimite-ți înainte bogăția ta în cer, ca să fii primit în lăcașurile Sfinților! Să nu te lenevești în această vreme scurtă, ca să nu te căiești în veci nesfârșiți. Nu auzi pe Domnul nostru, zicând: <MI>În lumea aceasta scârbă veți avea<D> (Ioan 16, 33), și iarăși:<MI> În răbdarea voastră, câștigați-vă sufletele voastre<D> (Luca 21, 19)? Iar dacă tu, pentru a ta moliciune și trândăvie, de necazul veacului acestuia dorind a fugi și de răbdare, și dulceață trupească dorești, pentru ce jugul lui Hristos, cel bun și ușor, pentru moliciunea ta îl grăiești de rău, că aspru este și greu și neputând să te porți pe tine te dai la

pieire? ^ai cine te va milui pe tine? Pe tine te ucizi. Cine se va îndura de tine? Că luând armele lui Hristos, <^a-3>se cuvine să bați război cu vrăjmașul, iar tu, în inima ta ai înfipt sabia!

Dacă în viața aceasta te lauzi, în zadar este nădejdea ta și deșartă așteptarea ta. Ce se roagă gura ta lui Dumnezeu? ^ai care sunt cele ce ceri de la Dânsul? Odihna veacului acestuia, au viața cea neîmbătrâ-nitoare și fără de moarte? Dacă pe acestea vremelnice și nestătătoare le ceri, mai bun este decât tine furul și curvarul, că aceia se roagă să se mântuiască și pe tine te fericesc, când cu minciună în această bună petrecere viețuiești. Că lumina urmând-o, întunericul l-ai iubit, și împă-răția cerurilor părăsind-o, pe cele pământești și vremelnice le-ai dorit.

Înfrișoșatu-te-ai, o, ticăloase, că Bunul Dumnezeu și Iubitorul de oameni leapădă osteneala ta? El spre aceasta puterea și darul Său îți dă ție și inima ta El o umilește și plata ție El ți-o dăruiește. Toate de la Dânsul sunt și tu te trufești. Plata lucrătorului o cere de la cei ce Îl lipsesc pe Dânsul și plata lacrimilor tale nu o va plăti? O, să nu fie! Cel ce a zis: <MI>Căutați și veți afla, bateți și se va deschide vouă<D> (Matei 7, 7), mincinos se face? Nicidecum! Du-te, ticălosule, cine ți-a pizmuit ție, cine ți-a zavistuit? Pârâșul și urătorul de bine? Sânguința aceluia aceasta este, ca nu cineva din oameni să se mântuiască. Deci, vino-ți în fire și nu-ți urî sufletul tău. Deschide-ți ochii minții tale și vezi pe cei împreună cu tine, cum se nevoiesc, cum se sânguiesc, și candelile lor le țin, și gura lor laudă și slujește pe Mirele Cel fără de moarte, și ochii lor iau aminte la frumusețea Lui, și sufletul lor înflorește și se bucură!

Ia aminte că S-a apropiat și nu zăbovește, că vine să veselească pe cei ce L-au așteptat pe El! Fără de veste va fi glasul: <MI>Iată Mirele vine,<D> și cei împreună cu tine vor merge cu bucurie, candelile lor avându-le strălucite și haina luminată. ^ai vor auzi glasul Lui, zicând: <MI>Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, moșteniți împărăția cea gătită vouă de la întemeierea lumii<D> (Matei 25, 34). ^ai făcându-se glasul, vei zice lor: Frații mei, dăruieți-mi mie puțin untdelemn, că iată mi se stinge candela mea. ^ai vei auzi de la dânșii: Nu cumva să nu ne ajungă nouă și ție. Du-te către cei ce vând și îți cumpără! ^ai te vei duce, căindu-te, și nicăieri aflând să cumperi. Că tot pământul va tremura ca apa mării de slava Lui. ^ai atunci, tânguindu-te, vei zice: Mă duc să bat, și cine știe, de îmi vor deschide mie. ^ai întorcându-te, vei bate și nimeni nu va fi cine să-ți răspundă. ^ai încă mai așteptând, vei bate, și îți va răspunde ție dinăuntru, zicând: <MI>Amin zic ție, nu te știu pe tine cine ești. Du-te de la Mine, lucrătorule al fărădelegii!<D> (Matei 25, 12).

^ai stând tu acolo, va veni în urechile tale glas de veselie și de bucurie și vei cunoaște glasul fiecăruia dintre prietenii tăi, și suspi-nând, vei zice: Vai mie, ticălosului, vai mie! Cum m-am lipsit de atâta slavă a fraților mei! În toată vremea vieții mele împreună cu dânșii am fost, și acum cum m-am despărțit de dânșii? Cu dreptate am pățimit. Că aceia se înfrânu, iar eu nu băgam de seamă; aceia cântau, iar eu răspândindu-mă, tăceam; aceia se sânguiau la plecările genunchilor, iar eu dormeam; aceia se rugau, iar eu cu mintea mă răspândeam; aceia se smereau pe sine, iar eu mă mândream; aceia cu totul se netreb-niceau pe sine, iar eu mă împodobeam. Pentru aceasta, aceia acum se veselesc, iar eu mă tânguiesc; aceia se bucură, iar eu plâng.

Deci, trezește-te, o, ticălosule, puțin, și ia aminte la nemărginita Lui iubire de

oameni și nu te lenevi de mântuirea ta! Caută-L pe Dânsul și ți se va face ție grabnic spre mântuire, Cheamă-L pe Dânsul și te va apăra pe tine! Dă-I Lui, ca să iei însutit. Dacă hârtia cea neînsu-flețită, prin slove strigând, datoriile cele ce sunt întru dânsa le păzește, cu cât mai vărtos Bunul Dumnezeu va da dar celor ce Îl caută pe El. Hârtia prin slove camătă crește peste camătă, și comoara Darului lui Dumnezeu înmulțește plata rugăciunilor și a cererilor noastre.

Deci, să nu te trândăvești, ca să nu te stăpânească pe tine grija lucrurilor celor pământești, nici în deznădăjduire să te arunci pe tine. Că Dumnezeu, pentru milostivirea Sa, te primește pe tine și te apără pe tine, încă și pe toți cei ce din toată inima Îl caută pe El. Deci, apropie-te de Dânsul fără de sfială, cazi, suspină, plângi și zi Lui: Doamne al meu, Mântuitorul meu, pentru ce m-ai lăsat? Fie-ți milă de mine, că Tu ești singur Iubitor de oameni. Mântuiește-mă pe mine, păcătosul, că Tu ești singur fără de păcat. Acoperă-mă pe mine despre tina cea îpuțită a fărâdelegilor mele, ca să nu mă înglodez în ea, în vecii vecilor. Izbăvește-mă din gura vrăjmașului, că iată ca un leu răc-nește, vrând să mă înghită pe mine. Deșteaptă puterea Ta, și vino ca să mă mântuiești pe mine. Fulgeră cu fulgerul Tău și risipește puterea lui. Să se înspăimânteze și să se întunece de la fața Ta, că neputincios este a sta înaintea Ta nici înaintea celor ce Te iubesc pe Tine, că vede semnul Darului Tău și se sperie de Tine, și rușinându-se, se depăr-tează de la dânsii. ^{ai} acum, Stăpâne, mântuiește-mă, căci către Tine am scăpat!

Dacă așa te vei ruga Lui și Îl vei chema pe El din toată inima ta, ca un Părinte bun și milostiv, îți va trimite darul Său spre ajutorul tău și toate voile tale le va împlini. Așa, iubitul meu, apropie-te și să nu te lenevești, nici iarăși să iei aminte la mine, trândavul, că destulă îmi este rușinea feței mele, mie, celui ce zic și nu fac, celui ce sfătuiesc și nu pricep. Ci fă-te următor părinților celor desăvârșiți și duhovnicești și canonului lor urmează! Nici peste măsură de cele prea înalte să te apuci, neputând a le săvârși, nici de cele prea foarte ușoare, ca să se înmulțească plata ta.

Să nu îți hrănești trupul tău, ca să nu te lupte pe tine, nici în dul-cețile trupești să-l obișnuiești pe el, ca să nu se facă greutate sufletu-lui tău, și îl va trage pe el în cele mai de jos ale pământului. Că dacă te vei da pe tine spre a-i săvârși poftele lui, va părăsi căile cele drep-te și peste prăpăstii va umbla și tot gândul spurcat cu lesnire îl va primi, și întreg înțelept nu va mai fi. ^{ai} dacă iarăși, peste măsură îl vei chinui pe el, și așa sufletului se face greutate, fiindcă de mâhniciune se stăpânește și de trândăvie se biruiește. Se face încă și mânios și leneș spre slavoslovie și spre rugăciune și spre ascultarea cea bună. Deci, cu măsură bună și cu cumpănă chivernisește-te pe tine!

Spune-mi mie, au niciodată nu te-ai făcut văzător de alergare de cai? Sau iarăși, vreo corabie în noian au nu ai văzut? Că pe cai, dacă îi aleargă cineva peste măsură, cu totul se obosesc, și iarăși, dacă fără de măsură îi vor îngrășa, și pe vizitiu îl trântesc. Asemenea și corabia, dacă se încarcă mai mult decât îi este măsura ei, de valuri se acoperă și se cufundă și se îneacă, iar dacă înoată fără de povară, de vânturi degrab se răstoarnă.

Asemenea și sufletul și trupul, dacă mai presus de măsură se vor îngreua, în cele mai sus zise vor cădea. Pentru aceasta bine este a începe și a săvârși și lui Dumnezeu bine a-I plăcea, și ție însuși și veci-nului tău de bună treabă a te face. Turma cea binecuvântată a lui Hristos și luminătorii lumii și sarea pământului voi

sunteți, pustnicii cei desăvârșiți, care îngereasca pe-trecere pe pământ ați iubit. Nevoința voastră este vremelnică, iar răsplătirea și lauda veșnică. Osteneala voastră este scurtă, iar odihna și săvârșirea neîmbătrânită. Ți pe cât de cu osârdie voi vă nevoiți, fapta bună isprăvind-o, pe atât vrăjmașul vostru spre mânie se aprinde, multe feluri de curse împotriva voastră întinzând. Deci, luați aminte la uneltirile lui, că fără de nevoie nimeni nu se încununează. Însă nici darul lui Dumnezeu nu va părăsi pe cel ce cu osârdie bate război și se nevoiește. Iar dacă cineva, moleșindu-se, s-ar lenevi a deschide gura sa și a chema darul spre ajutor, pe sine să se prihănească și nu pe dânsul că nu s-a ajutat de el. Că precum oarecine, având mâinile sănătoase, când îi stă înainte îndestulare de bucate, se lenevește să le întindă pe dânsule și să le umple de bunătățile ce îi sunt puse înainte, așa și monahul cel ce are cercarea darului și se lenevește a-l chema pe el și a se umple de bucatele dulceții lui.

Se aseamănă monahul ostașului ce merge la război și își îngrădeș-te trupul său de pretutindenea cu toată intrarmarea și se trezește și se nevoiește până la biruință, ca nu pe neașteptate să vină asupra lui război și, neapărat aflându-se, să fie prins de dânsul. Asemenea și monahul, dacă moleșindu-se, pe sine se va trândăvi, cu lesnire se prinde de vrăjmașul. Că aruncă în el gânduri întinate pe care le pri-mește cu dulceață, zic adică, pe cele ale înaltei cugetări și ale slavei deșarte și zavistie și grăire de rău, lăcomie de pânțec și somn fără de sațiu, și pe lângă acestea, în deznădăjduire îl aduce pe acesta și în tăgăduirea răutăților. Iar dacă se va trezvi totdeauna, trage darul lui Dumnezeu spre ajutor, se sprijinește de dânsul cum îi va plăcea lui și se face în sine și lăudat și lăudător. Că precum cineva, privind-se în oglindă, însuși cel ce privește este și cel ce se privește, asemenea și darul, oriunde ar afla odihnă și se va sălășlui în om, și îl slăvește pe el și se slăvește de dânsul. Iar fără ajutorul cel de la dânsul nu poate inima sa îndestulată a fi, nici de umilință a se umple ca să se mărturi-sească după cuviință Stăpânului, ci săracă și lipsită de bunătăți este și locuiesc în ea gândurile cele urâte și întinate, ca și corbul de noapte în loc nelocuit.

Deci, omului i se cade a-l chema pe dânsul ca venind, să-i lumine-ze mintea lui și curățindu-se pe sine, locuitor în sine și ajutător să-l câștige pe dânsul și prin el să isprăvească toată fapta bună. Ți, lumi-nându-se de dânsul, să poată înțelege podoaba cea în multe feluri și frumusețea veacului ce va să fie, și i se face lui zid și întărire și îl pă-zește pe el despre veacul acesta spre viața veacului ce va să fie.

Deci, pleacă-ți urechea ta și măvoi face ție sfătuitor, iubite, dacă poștești viața cea veșnică și fericirea Domnului tău. Spune-mi mie, pentru ce îți speli fața ta cu apă? Au ca să placi aproapelui tău? Deci, precum se vede, nu ai scuipat patimile trupului tău, ci de dânsule ești robit. Însă de voiești a-ți spăla fața ta, spală-o cu lacrimi și înălbeș-te-o cu plângere, ca să strălucească cu slavă înaintea lui Dumnezeu și a sfinților îngeri. Că fața spălată cu lacrimi, podoabă neveștejită este. Dar poate vei zice mie că te rușinezi de întinăciunea feței. Să știi că întinăciunea picioarelor și a feții tale, cu inimă curată, mai mult decât soarele strălucește înaintea lui Dumnezeu și a sfintelor puteri. Dar pentru ce încă și râzi cu nebăgare de seamă și, a plânge fiindu-ți po-runcit, tu te-ai biruit de răs? Ți de unde este aceasta, de vreme ce fe-ricirea Lui nu o ai poftit, nici muncile Lui nu te înfricoșează pe tine? Cel ispitit, poate să sfătuiască pe cei neispitiți, și neșătorul cel ce a căzut între tâlhari, călătorilor adevărul le arată. Deci

fiindcă din parte m-am ispitit, spun priceperii tale că despre a mea moliciune la puțină vreme m-am păzit, și iarăși trândăvia întru aceeași m-a așezat. Pentru aceea vă sfătuiesc pe voi, turmă iubită a lui Dumnezeu, ca nu pentru patimile trupului și pentru dulceața vieții, de slava lui Dumnezeu să te lipsești și de veselie cea nestricată și de bucuria cămării de Mire să te înstrăinezi. Că știți: osteneala pustniciei ca somnul tre-ce, iar odihna răsplătirii fără de sfârșit și nepovestită este.

Ia aminte de tine, să nu te afli din amândouă părțile căzând și pentru amândouă să te muncești, ci sârguiește-te ca fapta cea bună desăvârșită a o câștiga, care este împodobită cu toate acelea care iubește Dumnezeu! Că dacă o vei câștiga pe aceasta, nici pe Dumnezeu nu Îl vei întărâta niciodată, nici aproapelui tău rău nu îi vei face. Ți se cheamă aceasta cu un fel de nume faptă bună, care are în sine fru-musețea și toată podoaba faptelor bune. Că precum coroana împă-rătească, fără de pietre scumpe și fără de mărgăritare de mult preț nu se poate face, așa și fapta bună cea de un fel, fără de frumusețea faptelor bune celor de multe feluri nu se alcătuiește. Ți precum la aceea de va lipsi vreo piatră sau vreun mărgăritar, pe capul împă-ratului a străluci nu poate, așa și acestei fapte bune de un chip, de îi va lipsi vreo podoabă din celelalte fapte bune, nu se numește faptă bună desăvârșită.

Se aseamănă încă bucatelor celor de mult preț, care sunt drese cu toate mirodeniile cele alese, și lipsite de sare. Deci, precum bucatele acelea scumpe, fără de sare, a fi mâncate nu se pot, așa și însăși fapta bună cea de un chip, cu toată podoaba fiind împodobită a bunătă-ților celor de multe feluri, de va fi lipsită de dragostea lui Hristos și a aproapelui, cu totul este urâtă.

Asemenea iarăși este trupului celui desăvârșit și frumos al Alfa Vitei celei săvârșite și împodobite cu slovele sale și, de va lipsi una din slovele ei, toate de nimic se fac. Așa și aceasta, de îi va lipsi una din celelalte bunătăți, toată netrebnică se află.

Iarăși, se aseamănă cu vulturul cel mare și înalt zburător, care, văzând mâncare în vreun laț, cu iuțime se coboară la dânsa, și vrând să răpească vânatul, de marginea unghiei s-a prins, și prin acea păr-ticică mică a trupului lui, toată puterea lui se leagă. Ți tot trupul lui îl are cu părere liber și afară de cursă, iar puterea lui toată de dânsul este legată. În același chip cu adevărat și această faptă bună, dacă se va lega cu vreunul din lucrurile cele pământeste, se omoară și se pră-pădește și nu poate la înălțime a se ridica, fiind pironită de vreun lucru pământesc.

Cel ce nu are lacrimi, să vie și să plângă, și cel ce este lipsit de umilință, trecând suspine. O, cum la cer înălțându-se fapta bună și la porțile împărăției ajungând, nu a putut să intre! Adică, ce zic, iubitorilor? A isprăvit oarecine această faptă bună cu milioane de osteneli și a împodobit-o ca pe o coroană de împărat și, legându-se cu lucruri pământeste, a pierit și afară de împărăția cea cerească s-a așezat.

Deci, cercetează-te pe tine, ca să nu te afunzi în vreuna din aceste fapte și dându-te pe tine vrăjmașului, să risipești fapta bună cea atât de minunată, pe care ai câștigat-o cu atâtea osteneli! Ți să nu o oprești pe dânsa a se sui la cer și să nu o pui rușinată înaintea cămării de Mire, ci dă-i ei îndrăzneală, cu glas înalt să intre, veselindu-se și plățile cerându-și. Deci, trezește-te, iubite, și pornindu-te pe tine, rupe părul cel prost, ca să nu te faci de răs, precum tarele acela (adi-că Samson) care, cu o falcă, într-o clipeală de ochi, o mie a ucis, și pe

sine slobozindu-se, pe vrăjmași i-a omorât și biruința lui Dumnezeu a adus-o și rugăciunea lui a prefăcut falca în izvor. Unele ca acestea și atât de mari lucruri săvârșind, prin lipsirea perilor, fiindcă vrăjmașilor pe sine prin nebulie s-a dat, tăria cea înfricoșată și foarte minu-nată cu totul o a legat. Deci și tu, ia aminte, să nu legi pe o faptă bună ca aceasta în vreo lucrare pământească, ci de toate cele ce o vatămă slobozește-o pe ea și la cer înainte trimite-o.

Precum se coboară în adânc cineva spre a afla mărgăritar de mult preț și prea vestit și, după ce pe acesta îl află, se ridică la suprafața apelor, gol de haine pornindu-se spre pământ, dar cu multă bogăție, deci, asemenea și tu, golește-te pe tine de toate întinăciunile lumești și îmbracă această faptă bună, împodobit făcându-te de dânsa, și trezește-te ziua și noaptea ca să nu te dezgolești de ea. Că sufletul cel ce a câștigat-o, de nici un rău nu poate să se răstoarne, nici de foame sau de goliciune, sau de trândăvie, sau de boală, sau de sărăcie, sau de prigoană, sau de altă oarecare ispită diavolească. Că de se va trezvi prin unele ca acestea, mai mult crește și se încununează, de-a pururea după Dumnezeu sporind și strălucindu-se. Ți nici moartea nu poate să-i facă lui rău, ci, după ce iese din trup, îngerii în ceruri bucurân-du-se, pe dânsul îl primesc și îl aduc pe el către Tatăl luminilor.

Că scârba, răbdare lucrează, iar sărăcia și necâștigarea, pământ este al lucrării ei. Că din ele rodesc rodurile dreptății. Însă nici boala nu poate pe dânsa a o nedreptăți, că din ea se îmbracă cu putere și laudă pe Dumnezeu. Asemenea nici ispitele nu pot pe dânsa a o împricina că din ele câștigă laudă și slavă în viața veșnică. Prigoana a o înfricoșă pe ea nu poate, din ea își împletește cunună desăvârșită și frumoasă, și Dumnezeului Slavei cu bucurie o aduce. Ci nici goliciu-nea nu poate a o înfășura cu necinste, fiindcă din ea își țese haina slavei. Foamea, asemenea nu poate în împricinare de suflet pe dânsa să o așeze, că din ea masă se pregătește ei în împărăția cerurilor. Ci nici setea nu poate să o înfășoare cu lenevirea, că din ea i se pregă-tește veselia raiului. Nici sărăcia nu poate să o amăgească pe ea spre bogăție, că printr-înșa moștenește fericirea Domnului. Iar privegherea și plânsul, cunună a săvârșirii ei sunt. Smerita cugetare și blândețea, te-melii ale zidirii ei sunt, și moartea nu poate pe dânsa să o omoare. Încă nici mormântul nu poate să o închidă și să o țină pe ea, nici chiar cerurile nu pot să-și închidă porțile dinaintea ei, ci, văzând-o pe ea, cu bucurie se deschid.

Milioane de milioane și mii de mii de Îngeri și de Arhangheli, de Scaune și de Domnii, de Începătorii și de Stăpânii nu pot să o oprească pe ea, ci cu bucuria firii lor o primesc pe ea și, pe mâinile lor ridi-când-o, înaintea scaunului slavei o aduc pe ea. Se bucură de dânsa Tatăl și Fiul împreună cu Sfântul Duh. Ți se bucură de dânsa Tatăl, că pe Dânsul L-a iubit și afară de Dânsul pe altul nu a iubit. Se bucură de dânsa Unul-Născut Fiul Său, că pe Dânsul L-a dorit și afară de El pe nimeni nu a câștigat. Se bucură de dânsa Sfântul Duh că s-a făcut întru Dânsul locaș sfânt și S-a sălășluit în ea. Se bucură de dânsa ce-rurile cu puterile lor și ca un suflet cad și slăvesc pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfântul Duh, văzând-o pe dânsa cu faptă bună îngerească împo-dobită, cu toată podoaba dreptății. Se bucură de dânsa raiul, căci soartă i-a căzut lui ea spre moștenire. Slavă și mare cuviință Unuia Bunului și Iubitorului de oameni Dumnezeu, Cel ce ne dă nouă împă-răția Sa, prin darul Său!

Vindecă-mă, Doamne, și mă voi vindeca, Cel Unul înțelept și milostiv! Rog bunătatea Ta, vindecă rănile sufletului meu și luminea-ză ochii minții mele și, de vreme ce

s-a împuțit mintea mea, sarea darului Tău îndulcească-o pe dânsa! ^ai ce voi zice ție? O, mai înainte Cunoscătorule, Cel ce cerci inimile și rărunchii, Tu singur știi cum însetează sufletul meu ca un pământ fără de apă și Te dorește pe Tine inima mea, că pe cel ce Te iubește pe Tine, de-a pururea darul Tău îl satură. ^ai precum totdeauna m-ai auzit pe mine, și acum să nu treci cu vederea rugăciunea mea, căci ca o robită este mintea mea, pe Tine singur, Mântuitorul adevărului, căutându-Te. Deci, trimite darul Tău, ca venind, să-mi sature foamea mea și să-mi adape setea mea! Că de Tine, Lumina adevărului, și Dătătorul mântuirii, doresc și însetoșez. Deci, dă-mi mie cererile mele și revarsă în inima mea o picătură a dragostei Tale, ca să se aprindă ca o vâpaie în inima mea, și să mistuiască cu totul mărăcinii și spinii ei, adică gândurile cele re-le. Deci, dă-mi destul și peste măsură, ca un Dumnezeu, și înmulțeș-te ca un Fiu Bun al Bunului Părinte.

Deși eu m-am lepădat și mă lepăd, ca cel ce sunt de țărână și fiu al celui de țărână, ci, Cel ce ai umplut vedrele de binecuvântarea Ta, umple setea mea din darul Tău! ^ai Cel ce ai săturat cele cinci mii din cele cinci pâini, satură-mi foamea mea din binecuvântarea cea nemă-surată a bunătății Tale! Iubitorule de oameni, Bunule, dacă peste buruieni și peste flori și peste tot felul de verdețuri ale pământului se varsă cu îndestulare darul Tău în vremea aceasta, cu cât mai vârtos se vor dăruia cererile robului Tău, cel ce se roagă ție! Că iată, și vâz-duhul se luminează, și păsările își schimbă glasurile lor din slava cea multă a înțelepciunii Tale. Iată încă și tot pământul se îmbracă cu haină de flori împiestrite, care se țeș fără de mâini omenești. Se bucură și prăznuiesc două praznice: Unul pentru Adam, fiul său cel întâi născut, că a înviat, iar altul pentru Stăpânul său, că S-a pogorât și a umblat pe dânsul.

Iată și marea se înmulțește din darul Tău și îmbogățește pe cei ce înoată în ea. Darul Tău îmi dă mie îndrăzneală de a grăi către Tine, și dorirea ce o am către Tine mă silește pe mine. Iar dacă șarpele, în-cepătorul răutății, cel din început ucigaș de om, în vremea aceasta, apropiindu-se, își deschide gura sa, cu cât mai vârtos vei deschide gu-ra robului Tău, cel ce Te dorește pe Tine, spre slava și lauda darului Tău!

Iubitorule de oameni, Bunule, Cel ce ai primit cei doi bănișori, și ai lăudat voirea văduvei, primește rugăciunea mea, a robului Tău, și crește rugăciunea mea și îmi dăruiește cererile mele, ca să mă fac lă-caș sfânt al darului Tău, și să locuiesc în mine, și el să mă învețe pe mine cum să-i plac lui, și ca să răsune în alăuta mea viersuri de umi-lință și de veselie și să strângă mintea mea ca un frâu, ca nu, <^a2>rătăcin-du-mă, să greșesc ție și lepădat să fiu din lumina aceea! Auzi-mă pe mine, Doamne, auzi-mă, și îmi dă mie ca să mă închid în împără-ția Ta! Să mă adun cel rătăcit și să mă curățesc cel necurat, și să mă înțelepțesc cel fără de minte, și să mă fac de bună treabă cel netrebnic!

Turma cea aleasă a pustnicilor Tăi și a tuturor sfinților care bine ți-au plăcut ție, cei ce în rai se bucură, ei solesc pentru noi și Te roagă pe Tine, Unule, Iubitorule de oameni, și Tu vei auzi rugăciunea lor și mă vei mântui pe mine cu rugăciunile lor. Iar eu, printr-înșii, slavă Îți voi aduce ție, că rugăciunile lor le-ai auzit și Te-ai milostivit spre mine și nu ai trecut cu vederea cererea lor care s-a făcut pentru mântuirea mea. Că Tu, Doamne, prin proorocul Tău, ai zis: <MI>Deschi-de gura ta și o voi umple pe ea<D>. Deci, iată, s-a deschis împreună cu inima gura robului Tău, umple-o pe ea de darul Tău, ca totdeauna să Te binecuvinteze pe Tine, Hristoase, Mântuitorul nostru!

Plouă în inima mea, Iubitorule de oameni, Bunule, roua darului Tău, că precum pământul cel semănat nu poate să hrănească semin-țele lui fără de cercetarea bunătății Tale, așa nici inima mea nu poate a grăi cele bineplăcute ție fără de darul Tău și a rodi rod al dreptății. Deci, iată că ploaia hrănește semințele și pomii se încununează cu flori pestrițe și roua darului Tău să lumineze mintea mea și să o îm-podobească pe ea cu florile umilinței și ale smeritei cugetări, ale dra-gostei și ale răbdării! Ți ce zic? Că iată, rugăciunea mea este nepu- tincioasă și fărâdelegile mele sunt mari și tari, păcatele mele mă ne-căjesc pe mine și neputințele mele mă silesc pe mine, biruiesc-le pe ele darul Tău, Doamne! Cel ce ai deschis ochii orbului, deschide ochii minții mele, ca totdeauna să privesc la frumusețea Ta! Cel ce ai deschis gura dobito-cului, deschide-mi gura mea spre slava și lauda darului Tău! Cel ce ai pus mării hotar cu cuvântul poruncii Tale, pune hotar și inimii mele, prin darul Tău, ca să nu se abată în dreapta sau în stânga de la fru-musețea Ta! Cel ce ai dat apă în pustie poporului celui neascultător și împotriva grăitor, dă-mi mie umilință și ochilor mei lacrimi, ca să plâng ziua și noaptea zilele vieții mele, cu smerită cugetare și cu dra-goste și cu inimă curată! Să se apropie rugăciunea mea către Tine, Doamne, și să-mi dăruiești mie din sămânța cea sfântă a Ta, ca să-ți aduc ție mănunchi plin de umilință și de mărturisire și să zic: Slavă Celui ce mi-a dat ca Luisă-I aduc și să mă închin Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, în veci. Amin.

Deci, să ne trezvim, mă rog, în această vreme scurtă, și să ne nevoim în ceasul acesta al unsprezecelea, că seara s-a apropiat și Dătătorul de plată cu slavă vine să dea fiecăruia după lucrurile lui! Luați amin-te, ca nu cineva din voi să se lenevească după ce a isprăvit vreo faptă bună și să piardă darea de plată cea nemăsurată a Mântuitorului!

Că se aseamănă monahul unei țarine semănate, care cu ploi și cu rouă de multe feluri și de roade aducătoare crescând, rodește rod de veselie, și după ce a ajuns la vremea rodului, în mai multă grijă aruncă pe lucrătorul de pământ, nu cumva grindina, sau dobitoacele cele săl-batice să o strice pe aceasta. Iar după ce întru sine își va dobândi răsplătirile, strângând roadele holdelor în jitniță, se bucură și se ve-selește, mulțumind Domnului. Asemenea și monahul, câtă vreme este în trupul acesta, dator este a se griji de viața cea veșnică, oste-nindu-se în pustnicie până la ziua cea mai de pe urmă, ca nu, lene-vindu-se, fără de folos să alerge, ci după ce va săvârși alergătura, rodurile ostanelilor, ca lucrătorul de pământ, în cer să le ducă, bucu-rie și veselie îngerilor făcându-se.

Deci, nimenea să nu se trândăvească sau să se sperie de ispите, ci cel tare să sprijinească pe cei neputincioși; cel osârdnic să mângâie pe cel mic la suflet și cel treaz să deștepte pe cel ce se biruiește de somn. Cel statornic să dojenească pe cel nestatornic; cel înfrânat să certe pe cel nebăgător de seamă și fără de rânduială, și așa, unii cu alții îm-preună ostenindu-ne, cu un cuget, și biruind pe împotriva-luptătorul nostru vrăjmaș, îl vom rușina, și pe Dumnezeuul nostru Îl vom slăvi și pe Sfinții Îngeri îi vom veseli și pe cei ce ne vor vedea pe noi și vor auzi de noi, întru Hristos Mântuitorul nostru, foarte mult îi vom zidi.

Că precum este tabăra sfinților îngeri, așa și mulțimea monahilor, celor ce totdeauna împreună au mintea lor către Dumnezeu. Ți, precum fagurul de miere este în gură, așa răspunsul cel cu dragoste al fratelui către aproapele; precum apa cea rece în vreme de arșiță este celui însetat, așa cuvântul cel de mângâiere în vreme de

necaz este fra-telui. Ți precum, când dă cineva mâna celui căzut și îl ridică pe el, așa cuvântul cel de sfătuire și al adevărului ridică sufletul cel trândav și leneș. Ți precum sămânța cea bună și bine înverzită este în pământ gras, așa cugetele cele bune în sufletul monahului. Ți precum legă-tura cea tare în zid, așa îndelunga răbdare în inima monahului, în vremea cântării lui de psalmi. Ți precum sarcina de sare bărbatului celui neputincios, așa somnul monahului sau grija lumii. Precum mă-răcinii și spinii între sămânța cea bună, așa gândurile cele spurcate în sufletul monahului. Precum cangrena tăindu-se, și sfârșit tămăduirii nu mai primește, așa și pomenirea de rău în sufletul monahului. Pre-cum caria strică lemnul, așa vrajba pe inima monahului. Precum mo-lia strică hainele, așa grăirea de rău întină sufletul monahului. Pre-cum pomul cel înalt și frumos și care roadă nu are, așa și monahul cel mândru și trufaș. Precum rodul ce este frumos pe dinafară, iar înăuntru putred, așa și monahul zavistnic și pizmătăreț. Precum cineva, aruncând piatră în izvor limpede, îl tulbură pe dânsul, așa răspunsul cel cu mânie al monahului tulbură mintea aproapelui. Precum dacă cineva, dezrădă-cinând, ar muta pomul cel rodit, îi strică rodul lui și îi veștejește frunza, așa monahul care își lasă locul său și în alt loc se mută. Precum zidirea ce nu are temelie pe piatră, așa și monahul cel ce nu are în necazuri răb-dare. Precum cineva, stând înaintea și vorbind cu împăratul, chemându-l pe el vreun împreună cu dânsul rob, lasă minunata și prea slăvita vorbire cu împăratul, și cu cel împreună rob grăiește, așa și monahul care grăiește în vremea cântării de psalmi.

Deci, să înțelegem, iubiților, cui stăm înaintea, că precum îngerii cu mult cutremur stând înaintea, săvârșesc cântare Ziditorului, așa și noi datori suntem în vremea cântării de psalmi, cu nevoiță să stăm înaintea. Nu numai trupurile noastre să stea înaintea, iar mintea noastră să se nălucească, ci să ne adunăm gândurile noastre, ca să avem laudă înaintea Dumnezeuului nostru și să răbdăm ispitele vrăjmașului nostru ca să ne slăvim. Că lauda monahului este răbdarea în necazuri. Lauda monahului este necăstigarea și smerita cugetare și simplitatea, care îl slăvește pe el înaintea lui Dumnezeu și a îngerilor. Lauda monahului este liniștea și privegherea cu umilință și cu lacrimi. Lauda monahu-lui este a iubi pe Dumnezeu din toată inima și pe aproapele ca pe sine. Lauda monahului este înfrânarea de mâncări împreună cu limba și când se unesc cuvintele cu lucrurile lui. Lauda monahului este când răbdă într-un loc și nu se poartă aici și acolo ca o frunză de vânt.

Vai mie, iubiții mei, că m-am făcut ca foalele fierarului, care se umple și se deșartă și din vânt nimic nu câștigă, povestind faptele bune ale turmei lui Hristos, și nici un folos mie însumi nu cunosc! Slavă mării Lui și bunătății! Fraților, dacă cineva din voi se va fi prins mai înainte în întinate și urâte gânduri, să nu cumva, lenevindu-se, să se dea pe sine deznă-dăjduirii, ci să aibă inima sa înaintea lui Dumnezeu și suspinând, cu lacrimi să zică: Scoală-Te, Doamne, și ia aminte la judecata mea, Dumnezeuul meu și Domnul meu, la izbânda mea. Judecă-mă după dreptatea Ta, Doamne, lucrul mâinilor Tale sunt eu. Pentru ce m-ai lăsat pe mine și m-ai trecut cu vederea, și pentru ce Îți întorci fața Ta de la mine și uiți smerenia mea? Că a gonit vrăjmașul sufletul meu, smerit-a în pământ viața mea. Înfiptu-m-am în tina adâncului și nu este stare. Sprijinească-mă pe mine mâna Ta, ca să nu pier.

Dacă așa vei răbda și Îl vei chema pe El, îndată Iubitorul de oa-meni va trimite darul Său în inima ta și te va mângâia pe tine de răz-boiul cel dureros și plin de

osteneală.

Deci, să nu ne lenevim, să nu ne trândăvim având un Stăpân mi-lostiv ca Acesta, că în câtă vreme suntem aici, și I se face milă de noi și ne mântuiește și fărâdelegile noastre le lasă. Cine nu se va minuna, că prin lacrimile unui mic ceas, ca și în al unsprezecelea ceas, nenu-mărate greșeli ne iartă, asemenea și nenumărate răni ale noastre le vindecă? ^ai Cel ce vindecă iarăși, plata lacrimilor o dă. Că acesta este obiceiul darului Lui: După ce tămăduiește, plată din destul dăruiește.

Să ne sârguim a ne tămădui, fraților, că aici miluiește și se îndură cu darul Său, iar acolo, nicidecum, ci dreaptă judecată și izbândire și răsplătire va fi pentru cele lucrute. Acolo Avraam cel îndurat, neîn-durat și nemilostiv s-a arătat bogatului, și cel ce s-a rugat pentru so-domiteni, acolo pentru un păcătos nu se ruga ca să fie miluit.

Să nu se lege mintea noastră cu lucrurile cele pământești, ci să ne sârguim a ne face următori ai Sfinților Părinți! Să nu ne lipsim de pe-trecerea lor, ca să nu fim lipsiți de slava lor, ci să ne sârguim ca îm-preună cu cei desăvârșiți să ne încununăm. Iar de nu cu cei desăvâr-șiți, apoi măcar cu cei mai de pe urmă să fim lăudați.

Fericit este care s-a nevoit împreună cu cei desăvârșiți a se încu-nuna, iar ticălos este cel ce nici împreună cu cei mai de pe urmă nu a fost lăudat. Fericit este cel ce s-a învrednicit cununii și moștenirii Sfinților și glasului ce zice: <MI>Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, de moș-teniți împărăția cea gătită vouă de la întemeierea lumii<D> (Matei 25, 34).

Deci, noi ce răspuns vom avea dacă ne vom lenevi, fraților? Mirea-nul poate va avea, ca unul ce este amestecat cu lumea, iar noi ce vom zice? Frică îmi este nu cumva cei ce ne laudă pe noi aici, acolo să ne batjocorească pe noi. Să nu ni se îndulcească nouă trândăvirea și grija lumii, ca să nu ni se amărăscă nouă focul cel veșnic și viermele cel neadormit.

Să ne deșteptăm puțin și să plângem, ca să ne izbăvim de focul cel veșnic. Au nu credeți cuvântului Mântuitorului, că fără de veste, ca un fur, va fi venirea Lui? Să ne înfricoșăm ca nu, de năprasnă, nepre-gătiți să ne apuce și ne vom osândi pe noi înșine pentru lenevirea noastră, nimic folosind. Credeți-mi mie, iubiților, că ceasul cel mai de pe urmă este! Deci, vedeți să nu se împlinescă cu noi cuvântul pro-orocului: <MI>Vai celor ce poftesc ziua Domnului <D>(Amos 5, 18). ^ai luați aminte la voi să nu ne aflăm ca robul acela, pe care, venind domnul, l-a aflat desfătându-se și împreună cu ceinecredincioși așezându-i partea lui, în două l-a tăiat pe dânsul (Matei 24, 45-51), ci fără de sfială să-L slăvim pe El, ca să ne izbăvească pe noi de întuneric și de scrâșnirea dinților și împărăției Sale să ne învrednicească pe noi.

Rogu-Te pe Tine, Mântuitorul lumii, Hristoase, caută spre mine și izbăvește-mă de mulțimea fărâdelegilor mele! Toate bunătățile pe care le-ai făcut cu mine din tinerețile mele, le-am lepădat. Că prost fiind eu, și nepriceput, vas plin de cunoștință și de înțelepciune m-ai făcut. Înmulțitu-s-a peste mine darul Tău și a săturat foamea mea și setea mea a răcorit-o, mintea mea cea întunecată a luminat-o și gândurile mele din rătăcire le-a adunat. ^ai acum mă închin și mă rog negrăitei iubirii Tale de oameni, mărturisindu-mi neputința mea. Slăbește de la mine valurile lui și păzește-mi-l mie pe dânsul în ziua aceea! ^ai să nu Te mânii asupra mea, o,

Prea Bunule, că nesuferind curgerile lui, am îndrăznit a obrăznicii. Chipul Tatălui și strălucirea slavei celei negrăite, ușurează-mă pe mine despre dânsul, căci ca focul, de tot arde rărunchii mei și inima mea, și acolo pe dânsul mi-l dăruiește, și mântuiește-mă pe mine în împărăția Ta, făcând la mine lăcaș, în vremea arătării Tale, împreună cu binecuvântatul Părintele bunătății Tale!

Așa, Hristoase, Cel ce ești singur dătător de viață, dăruiește-mi mie cererea mea și acoperă fărădelegile mele despre cunoscuții mei, aducându-ți aminte de lacrimile mele, care le-am vărsat înaintea Sfinților Tăi Mucenici, ca să fiu miluit în ceasul cel înfricoșat și aco-perit sub aripile darului Tău!

Așa, Stăpâne, spre mine, păcătosul, arată-ți iubirea Ta de oameni cea negrăită și împreună părtaș mă fă pe mine cu tâlharul acela, care printr-un cuvânt s-a făcut moștenitor al raiului. Du-mă pe mine aco-lo, ca să văd unde s-a ascuns Adam și să aduc slavă iubirii Tale de oameni, că ai auzit lacrimile mele și ai pierdut toate fărădelegile mele. Am pus lacrimile mele înaintea Ta, Doamne, ca și întru fângăduința Ta, ca să se rușineze și să se întunece vrăjmașul meu, când mă va vedea pe mine în locul vieții, pe care mi l-a gătit mie îndurările Tale.

Așa, Stăpâne, Unule Cel ce ești fără de păcat și iubitor de oameni, varsă peste mine negrăita Ta bunătate; dăruiește-mi mie și tuturor celor ce Te iubesc pe Tine, a ne închina Slavei Tale întru împărăția Ta, și desfătându-ne, să zicem frumuseții Tale: Slavă Tatălui, Cel ce ne-a făcut pe noi, și slavă Fiului, Cel ce ne-a mântuit pe noi, și slavă Prea Sfântului Duh, Cel ce ne-a înnoit pe noi, întru toți vecii vecilor. Amin.

DUPĂ ASEMĂNAREA PAREMIILOR

Cel ce crede în Fiul lui Dumnezeu are viață veșnică. Cel ce crede în Fiul lui Dumnezeu, nu se vor împiedica pașii lui, măcar deși prin foc ar trece, văpaia nu îl va arde pe dânsul. Cel ce crede în Fiul lui Dumnezeu, precum a zis Scriptura, râuri de apă vie vor curge din pântecele lui.

Lemne multe cresc văpaia și frica lui Dumnezeu înmulțește cunoștința. Trezvește-te foarte, când sameni tu sămânța Domnului tău, ca nu cumva vrăjmașul să-și amestece neghinele, adică ceva dintru ale sale, că obicei are el, prin cel bun să lucreze pe cel rău. De la Domnul să cerem dar ca să ne dăruiască nouă cunoștință și pricepere de a ne trezvi întru toate.

Cuptorul lămurește argintul și aurul, și frica Domnului gândurile celor ce Îl iubesc pe El. Precum meșterul care stă lângă nicovală și face vase de bună treabă, așa și frica lui Dumnezeu curăță împrejur pe tot gândul cel rău de la inimă și graiuri cu cunoștință scoate. Celui ce dă frica Sa în inimile noastre să-I dăm slavă, că El este Cel ce în-vață pe om cunoștința! Începătura înțelepciunii este frica Domnului și pricepere bună este la toți cei ce o fac pe dânsa, iar binecuvânta-rea cea către Dumnezeu, este începătură a simțirii.

Înțeleptul, poruncile lui Hristos va păzi, și cel ce umblă în ele în veac nu se va rușina, iar cel ce le părăsește pe ele, nebun este și de-șartă este nădejdea lui, iar cel ce le păzește pe dânsule în adevăr, s-a mutat din moarte la viață; în veac nu va vedea întuneric și în ziua sfârșitului va afla dar. Îngeri credincioși pe sufletul lui îl vor povățui și pe piatră neclătită va fi temeliea lui și moștenitor al vieții celei veș-nice se va face. Acesta fericit este, că a cunoscut a face voia Celui ce l-a făcut pe dânsul.

Când trâmbița dă semn, oastea spre război se pregătește, însă în vreme de nevoință, nu toți sunt luptători. Mulți sunt monahi cu chipul, dar puțini sunt nevoitori, însă în vremea ispitei cercarea monahului se arată.

Mai înainte de sfârșit nu ferici pe nimeni și mai înainte de moarte nu deznădăjdui pe cineva. Nici nu te socoti pe tine drept și fără de păcat înaintea Domnului, că cele ce tu le-ai uitat, lui Dumnezeu arătate sunt. Ți-a crede ni se cuvine, că de Îl vom aștepta pe El, va fi rod lucrării noastre. Voiesc lucrător a fi între frați și vestit, decât a călca poruncile și a fi de dânsii urât.

Cel ce a învățat toată Scriptura și trece cu vederea poruncile lui Hristos, mult se va bate, iar cel ce face voia Domnului, acesta bărbat desăvârșit se va socoti.

La bărbatul cel desăvârșit nu loc îi trebuiește, ci înțelepciunea, iar la cei mai neputincioși, un loc bine ales le trebuiește. Ți cine este bărbatul cel desăvârșit? Cel ce în adevăr iubește pe Domnul și pe aproapele lui ca pe sine.

PENTRU FRICA LUI DUMNEZEU

Teme-te de Domnul și vei afla dar, că frica Domnului naște chipuri și năravuri prin care se alcătuiesc faptele bune, iar nefrica naște pizmă amară și prigonire și pe cele asemenea acestora.

Frica Domnului este izvor de viață. Frica Domnului este cetate tare a sufletului. Frica Domnului îndreptează mintea cea îndărătnică. Frica Domnului este strajă a sufletului. Frica Domnului va da dar în toată petrecerea, celui ce se teme de Domnul. Frica Domnului este ocârmuitoare a sufletului. Frica Domnului luminează sufletul. Frica Domnului topește răutatea. Frica Domnului micșorează pati-mile. Frica Domnului crește dragostea. Frica Domnului usucă toată pofta cea rea. Frica Domnului taie dezmierdarea. Frica Domnului este învățătoare a sufletului și nădejdi bune bine îi vestește lui. Frica Domnului dăruiește pace. Frica Domnului va umple sufletul de Duh Sfânt înțelegător și scepтрul împărăției cerului îi va da lui. Nu este între oameni mai mare decât cel ce se teme de Domnul. Cel ce se teme de Domnul se aseamănă luminii care povățuiește pe mulți la calea mântuirii. Cel ce se teme de Domnul se aseamănă unei cetăți zidite, ce stă deasupra muntelui și de fața lui se înfricoșează viclenii draci. Sufletul cel ce se teme de Domnul fericit este, că înaintea sa mai înainte vede pe Dreptul Judecător totdeauna. Dacă te temi de Domnul, păzește poruncile Lui și nu te vei rușina. Este care își lasă locul pentru fapta bună, este și care își lasă locul pentru lenevire și nesupunere, este și cel ce aleargă după dânsul pentru moștenire. Este cel ce iscodește multe, vrând să se învețe înțelepciune și este cel ce iscodește multe, pentru slava deșartă. Este cel ce aleargă și se nevoiește, pentru dragostea lui Hristos și este cel ce aleargă și se nevoiește, pentru slava deșartă. Este cel ce se supune, pentru porunca lui Hristos și este cel ce se supune, pentru treaptă și pentru câștig urât. Este cel ce laudă pe aproapele, pentru plăcerea omenească și este cel ce laudă pe aproapele, pentru porunca lui Hristos. Este care surpă pe aproapele, pentru lăcomia pântecelui. Este care se smerește pe sine, pentru porunca lui Hristos, este și care se surpă pe sine, din nebunie. Este care lucrează foarte multe, pentru iubirea de argint și este cel ce lucrează multe, pentru iubirea de facere de bine. Este care lucrează, când nu se cuvine și, în vremea lucrului, nu lucrează. Este care cântă și strigă, când nu se cuvine și, în vremea cântării de psalmi, tace sau cu aproapele vorbește deșertăciuni. Este care priveghează, când nu se cuvine și, în vremea privegherii, cârtește. Scris este: Iadul și pieirea, arătate sunt înaintea Domnului, cum nu și inimile oamenilor? (Pilde 15, 11). Început al petrecerii celei bune sunt lacrimile în rugăciune, iar ascultarea Dumnezeieștilor Scripturi este a priceperii celei drepte. Milioane de cărți, în urechile celor nebuni, ca o nimica se socotesc. Ți cine este nebun? Fără numai cel ce defaimă frica Domnului. Scris este: Iar inima înțeleptului va primi porunci. Dă pricină înțeleptului și mai înțelept va fi. Arată dreptului și a adăuga va primi (Pilde 9, 9; 10, 8). Fiul pedepsit, înțelept va fi și, pe cel nebun, slugă îl va avea. Lipsiți de bogăție se fac cei leneși, iar cei bărbați se rea-zemă de bogăție. Înțeleptul, temându-se, s-a abătut de la rău, iar cel nebun, luiși bizuindu-se, cu cei fărădelege se amestecă. Cel iute la mânie lucrează cu nesfățuire, iar bărbatul priceput multe suferă. Cinstește pe Domnul și bine sporite vor fi căile tale. Cinstește pe preot și pe bătrân, ca să vină peste tine binecuvântarea gurii lor. Cinstește pe bătrâni, ca pe cei ce mult au slujit lui Hristos. Cinsteș-te pe frații tăi, ca pe robii lui

Hristos, ca să fii iubit de dânșii.

Frate, dacă vei iubi liniștea, cu alinare vei săvârși înotarea ta. Cel ce fuge de liniștea chiliei lui, își imaginează cele pământești, iar cel ce se grijește de lucrarea cea dinăuntru, pofteste cele gătite Sfin-ților în ceruri.

Mai înainte cunoaște Domnul gândul monahului ce pofteste preoția, iar preoția, mare treaptă este, dacă se săvârșește fără de întinăciune.

Împăratul iubitor de Hristos, fericit este, că în binecuvântări va lăsa pomenirea sa și lauda sa în cer și pe pământ. Împăratul necre-dincios, înțelepciune în viața lui nu a cunoscut și după ce a murit, în blestem a lăsat pomenirea sa și ocară lui în veac nu se va șterge. Iar scaunul celui credincios, în veac îndreptându-se, judecător drept va fi căutat și gurile dreptilor îl vor binecuvânta pe el, iar cel nedrept nu își va milui sufletul său, că judecată și dreptate pe pământ nu va face. Scris este: Cel ce clevetește pe sărac își înmulțește relele sale. Nu sili pe cel sărac, că scăpătat este, și să nu necinstești pe cel neputincios în poartă, că Domnul judecă judecata lui. Că scris este: Izbăvește pe cei ce se duc spre moarte (Pilde 24, 11) și să nu dai pe rob în mâinile stăpânului său, ca nu cândva să te blesteme pe tine și să pieri.

Scris este: Cel ce se bucură de cei ce pier, nu va fi nevinovat, iar cel ce se milostivește, se va binecuvânta.

A credinciosului este toată podoaba banilor, iar a celui necre-dincios nici un bănișor. Împrumută pe Domnul, Cel ce miluiește pe sărac, și după cât dă îi va răsplăti lui.

Scris este: Cumpănă mare și mică, și măsuri îndoite, necurate sunt înaintea Domnului amândouă (Pilde 20, 10).

Cel ce sapă groapă aproapelui, va cădea în ea (Pilde 26, 27), iar tu, teme-te de Domnul și în ziua cea rea te va izbăvi pe tine.

Împăratul drept credincios se va griji de adăpostirile și limanu-rile mării, și cel iscusit întru pricepere nu se va lenevi să zidească cetăți tari în hotarele lui. ^ai acestea amândouă răsar în inima împă-ratului pentru multa iscusință și iubire de oameni. Împăratul cre-dincios, totdeauna are pomenire de judecata cea veșnică, și cel ce își aduce aminte de Dreptul Judecător nu va uita ușor dezlegarea sufletelor celor ce sunt în nevoi și în strâmtorări, și a celor ce în închisori și în surghiunuri sunt ținuți.

Fericit bărbatul care a câștigat în stăpânirea aceasta vremelnică slava cea stătătoare, că cel ce astăzi este împărat, mâine va muri, iar cel ce face voia Domnului rămâne în veac.

Doctorul din cercarea lucrurilor se face iscusit. Multa desfătare naște patimi și boli, iar lucrarea cea cu osteneală, dintâi are oste-neală, iar după osteneală, sănătate și bun așezământ al trupului.

Nu pofti carne, monahe, și nu bea vin întru beție, ca să nu se în-groașe mintea ta și grijile lumești nu vor lipsi de la tine. Curăță fini-cii și vor crește spre înălțime, și pe suflet de griji lumești și va crește spre fapta bună.

Cel ce se ocărăște sau și se nedreptățește, și suferă, asemenea este celui ce a prins pe leu în cursă, iar cel ce se luptă împotriva, se aseamănă celui ce se vatămă pe sine.

A ajunge mai înainte decât toți la adunare, bun lucru este, iar a lăsa adunarea mai înainte de slobozire, fără de nevoie, nu este bun.

Îngăduiește, frate, și ascultă Dumnezeieștile Scripturi ca să te folosești, că, în

ce chip, în vreme de arșiță, bărbatului călător un pa-har de apă rece îi este dulce, așa dumnezeieștile cuvinte rouează sufletul.

Dacă voiești să auzi, îngăduiește, și dacă vei auzi, înțelept vei fi, iar dacă răbdarea ascultării cuvântului greu vei suferi-o, cu cât mai vărtos fapta! De aici cunoaște-te pe tine că leneș ești, ca și mine.

Intrând noi în casa lui Dumnezeu, să nu ne răspândim cu mintea, ci îndeletnicească-se omul nostru cel dinăuntru în vedere și în rugăciune. Iar rugându-ne, să zicem: Tatăl nostru, Care ești în ceruri. ^ai stând la rugăciune, cunoaște înaintea cui stai și fie sufletul tău și inima ta, toată către Dânsul. Înțelege ceea ce îți zic: Dacă vreun bărbat ar fi luat o legătură de argint în mâna sa și ar fi mers la târg, vrând să cumpere boi, au doară la porci va lua aminte? Iar dacă și asini voiește să cumpere, au de câini face cercare? Au nu toată mintea lui este dată la acelea care pofteste, ca nu batjocorit să fie și pe cele din mâini să le piardă în zadar?

Dacă fratele tău cel ce stă aproape de tine este neputincios cu trupul și i se va întâmpla a tuși sau mult a scuipa, să nu te miști de lângă dânsul, ci adu-ți aminte că mulți s-au dat pe sineși a sluji bolnavilor și ologilor.

Dacă ești sănătos cu trupul, nu te înălța, ci teme-te, că precum alăuta cea cu multe strune este în mâna bărbatului, așa tot trupul în mâna lui Hristos, Mântuitorul nostru.

Scris este: În toată vremea ochii celor răi așteaptă rele, iar cei buni totdeauna se liniștesc (Pilde 15, 15).

Căi de viață sunt socotelile priceputului, ca, abătându-le de la iad, să se mântuiască.

Scris este: Nu va iubi cel nepedepsit pe cei ce îl muștră pe el și cu cei înțelepți nu va vorbi.

Cel ce necinstește pe sărac păcătuiește, iar cel ce miluiește pe cei scăpătați, fericit este.

Scris este: Dacă va cădea vrăjmașul tău, să nu te bucuri și întru împiedicarea lui să nu te înalți, că va vedea Domnul și nu-I va plăcea Lui și își va întoarce mânia Sa de la dânsul (Pilde 24, 17-18).

Cel ce își astupă urechile lui ca să nu audă pe cel neputincios, și el va chema și nu va fi cine să-l audă.

Nu te lăuda cu cele de mâine, că nu știi ce va naște ceea ce vine.

Nu face rele și nu te va ajunge rele. Nu iubi a grăi de rău, ca nu din mijloc să te ridici.

Scris este: Cel ce răspunde cuvânt mai înainte de a auzi, nebunie i se socotește lui și defăimare.

Nu se veselește tatăl de fiul cel mândru, iar fiul cel smerit înțelept va fi.

Nu în multa învățătură a cărții este înțelepciunea, ci precum este scris: Începătura înțelepciunii este frica Domnului (Pilde 1, 7), iar a cunoaște legea este a gândului celui bun. Credința naște gândul cel bun, iar gândul cel bun este râu de apă vie și cel ce l-a câștigat pe el se va umple de apele lui. Fără de untdelemn nu va arde candela și fără de credință nimeni nu va câștiga gândul cel bun.

Scris este: Cel ce leapădă învățătura, se urăște pe sine, iar cel ce păzește muștrările, al său suflet își iubește.

Nu alerga spre gâlceavă degrab, ca să nu te căiești la cele de pe urmă ale tale.

Mai primit este numele cel bun decât multa bogăție, și mai presus decât argintul și

aurul este darul cel bun.

Fără de răbdare nu va crește fruct, și fără de cunoștință nu se isprăvește fapta bună.

Nu este cumpănă răbdării, dacă este amestecată cu smerita cu-getare. Darul răbdării este de la Domnul și celor ce Îl iubesc pe Dânsul le-o dăruiește pe dânsa, și cei ce o țin pe ea din multe necazuri se vor izbăvi.

Nebunul înmulțește cuvintele, iar cel ce își cruță buzele, înțelept va fi.

Monahul priceput, trimis fiind la slujbă, cei ce îl vor vedea pe el vor da slavă Domnului, iar cel fără de minte și bețiv, urât se grozăvește prin sate. Acesta rușinează pe egumen și pe frați.

Nefrica naște gând de tinerețe, iar frica Domnului și pe cei tineri îi face bătrâni. Cinstește pe Domnul și nu sminti pe mirean. Urmează pe Proo-rocul Samuil, că și lui Dumnezeu bine i-a plăcut, și pe oameni i-a zidit, iar fiii nefricii în sabie au căzut.

Tânărului celui obraznic nu îi da îndrăzneală și bătrânului a lu-cra cele necuviincioase, că cel ce se teme de Domnul se va griji de norodul lui.

Cucernicia cu smerită cugetare și cu dragoste înalță capul mo-nahului și, în vremea cercetării sale, va străluci. Ura sau zavistia cea ascunsă în cucernicie, este apă amară în vase de aur. Bagă în ea lemnul vieții și se va îndulci, că din lemn s-a îndulcit, și toată vrăj-mășia vicleanului, prin Crucea Mântuitorului nostru Iisus Hristos s-a pierdut.

Dragostea luminează ochii minții, iar cel ce iubește vrajba și pri-gonirea, asemenea este cu cel ce pune adeseori mâna sa peste gaura aspidelor.

Precum caria în lemn, așa este slava deșartă în monah, și precum molia în haine, așa patima iubirii de argint în inima omului.

Nu te înălța pe tine, ca să nu cazi și sufletului tău necinste să-i aduci. Că Domnul sprijinește pe cei blânzi, iar pe cei păcătoși până la pământ îi smerește. Cel ce se înalță pe sine, necinste își prici-nuiește, iar cel ce slujește aproapei întru smerită cugetare, se va slăvi.

Cel ce se milostivește spre aproapele în ziua necazului, milostivi-se-va și Domnul spre dânsul totdeauna, că milostenia bărbatu-lui este pecete împreună cu el. Este bărbat și în timp ce nu stăpânește nimic, blând și milostiv se arată, apoi, după ce a dobândit stă-pânire, sârguitor se face a porunci și a rândui fără de socoteală. Iar, dacă i se va lua stăpânirea, nu poate suferi cele poruncite de dânsul. Acesta, ca un neînțelept, nu a cunoscut a sa neputință.

Frate, în toate lucrurile tale, de cele de pe urmă ale tale adu-ți aminte și în veac nu vei păcătui (Sirah 7, 38). Nu te trufi, nici te lăuda, ci smerește-te pe tine, că izbânda necredincioșilor foc și vierme este. Agonisește-ți frica lui Dumnezeu, ca și dracii să se teamă de tine.

Cele amăgitoare de-a pururea sunt deșarte.

Dacă toți vom voi a porunci și a stăpâni, apoi cine va fi cel ce se va supune? Sau cine va asculta? Dacă toți cinste poftim, cine va fi cel ce dă cinste? Bărbatul cel înțelept se leapădă de a porunci, mai mult decât a i se porunci, împlinind porunca Celui ce a zis: Cel ce voiește să fie mai mare între voi, să fie vouă slugă, și cel ce voiește între voi a fi întâi, să fie vouă rob, că și Fiul Omului nu a venit ca să fie slujit, ci să slujească și să-și dea sufletul Său răscumpărare pentru mulți (Matei 20, 26-28; Marcu 10, 43-45).

Egumen te-au pus pe tine? Nu te înălța, ci fă-te între dâșii ca unul dintre ei și

îți adu aminte de ostenele tale cele mai dintâi, și cunoaște că în aceleași ostenele petrec, și nu te lenevi de dânsii, ci grijește-te! Că scris este: Întru mult norod este slava împăratului, iar întru lipsa norodului, sfărâmare puternicului (Pilde 14, 28).

Bărbatul îndelung-răbdător mult este întru pricepere, iar cel îm-puținat la suflet, mare nebun este.

Ne rugăm ca să ne facem vrednici darului și, după ce ne-am în-vrednicit, îl defăimăm.

Cel ce se îngrijește de frații săi în învățătura și sfătuirea Domnului, bineplăcut Domnului va fi sufletul lui, iar cel ce defaimă viața sa, păcătuiește înaintea lui Dumnezeu.

Nu te veseli de nepedepsirea fraților tăi, că nu îți este ție slavă din necinste. Pentru sporirea fraților tăi nu zavistui, că zice Scriptura: Mai mare bucurie decât aceasta nu am, ca să aud că fiii mei umblă întru adevăr (III Ioan 1, 4).

Scris este: Cei care nu au povățuitor, cad ca frunzele, iar mântuirea este întru mult sfat (Pilde 11, 14).

Dacă este un frate cunoscător, să nu-i scârbești duhul lui, dacă cu cuvioșie călătorește, ci, precum Iacov lui Lavan sirul, așa arată-ți fața ta către dânsul (Facere 29, 13).

Cunoscător pe tine te numești? Din lucrurile tale fă-te cunoscut, că precum trupul fără de duh, mort este, așa și cunoștința fără de lucrare, deșartă este.

Semn de viață îmbunătățită la monahul cel tânăr este a se de-părta de multa băutură de vin și de multa cuvântare întru smerită cugetare, iar cel ce le iubește pe acestea, viață îmbunătățită nu va împlini.

Nu sili pe fratele tău să bea vin întru beție, măcar un an de este de când nu a gustat, că în multă vreme se construiește corabia și într-o clipeală, lovindu-se, se va sfărâma.

Pe tânărul cel blând, iubească-l sufletul tău și să nu pui peste dânsul greutate mai presus de putere, ca sufletul lui să-l mântuiești întru Domnul și să iei cununa slavei cea neveștejită, când se va ară-ta Mai Marele păstorilor.

Îngrădește-ți casa ta din toate părțile și să nu lași să fie spărtură în gardul curții tale, ca nu cumva prin ea intrând vrăjmașul, să-ți je-fuiască casa ta și vei fi tu pricinuitor de pieire.

Dă celui ce are trebuință și nu îi zice "nu ai trebuință", ca nu cumva buna învățătură pagubă să aducă. Dintru acelea care Domnul a rânduit, grijește-te de dânsul, ca nu cumva ca niște neiubitori și nemilostivi să ne osândim.

Să auzim, fraților, pe cel ce zice: Având hrană și acoperământuri, cu acestea ne vom îndestula (I Timotei 6, 8), iar cei ce voiesc a se îmbogăți, cad în ispite și în curse și în multe pofte nefolositoare și vătămătoare, care cufundă pe oameni în pierzare și pieire. Că rădăcină a tuturor relelor este iubirea de argint.

Cu toată puterea ta cinstește pe părintele tău, și să nu faci nea-devărate legile celui ce te-a născut pe tine întru Domnul, căci cu acest chip viclenii draci nu vor putea împotriva ta.

Smerește-ți foarte sufletul tău înaintea Domnului și vei afla dar, căci casele ocărătorilor le smulge Domnul și a sădit în locul lor pe cei blânzi.

Nu ocări pe omul ce se întoarce de la păcat, și nu necinsti pe bărbat la bătrânețile lui, că din noi cei tineri îmbătrânesc.

Nu te lenevi de bolnav, că scris este: Cel ce își astupă urechile sale ca să nu audă

pe cei neputincioși, și el va chema, și nu va fi cel ce să-l audă (Pilde 21, 13). Urâcios în nemernicia lui se face, cel ce poartă cuvinte din casă în casă, iar bărbatul priceput, liniște aduce.

Să nu intri în chilia fratelui tău mai întâi de a bate la ușă, că nu se potrivește tulburarea cu liniștea.

Egumenul priceput va mângâia sufletele fraților săi în sfătuirea și învățătura Domnului, iar cel ce îi defaimă, se va păgubi. Dă cinste bătrânilor, pentru Domnul, și pentru cei mai cunoscători din frați, nu sili pe cei bătrâni la lucru, că și-au tocit în pustnicie cărnurile ti-neretii lor. Că destulă este știința celui ce se teme de Domnul.

Nu este de folos bărbatului ce poate a lucra să mănânce în za-dar, că zice Apostolul: ăi în toate m-am păzit și mă voi păzi, să nu vă fiu povară (II Corinteni 11, 9).

Scris este: Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui (Matei 5, 7). Pe aproapele nu îl nedreptăți, locul puindu-i pricină, că nu întru stâlpi se ține Biserica, ci întru oameni, că scris este: Vai de cel ce înmul-țește luiși pe cele ce nu sunt ale lui, până când își îngreuiază lanțul său cu îngreuiere, că fără de veste se vor scula cei ce îl mușcă pe el și se vor deștepta bântuitorii lui și va fi în răpirea lor (Avacum 2, 6-7).

Cel ce își zidește casa sa din nedreptate, își zidește luiși mărturie de lăcomie, că Sfinții, toată calea nedreaptă au urât-o.

Mare primejdie este copilul în chinovie, dacă este neocârmuire în mijloc, iar cel ce îl hrănește cu plăcere de Dumnezeu, fericit este.

Nu puțină pagubă își pricinuieste luiși păstorul, dormind afară de staulul oilor, că bucuria lupilor, este somnul păstorilor.

Dacă se smerește fratele sub mâna ta, înțelege că nu pentru fri-ca ta. Deci, adu-ți aminte de Domnul, pentru care și el rabdă, și nu îl necăji pe el.

Să nu te ajungă câștig care are pagubă a sufletului în el, că ce este mai cinstit decât sufletul?

Mai bun este monahul sărac care se liniștește cu smerită cuge-tare, decât monahul bogat care îmbobocește cu mândria și cu îngâm-farea.

Să nu te legi pe tine cu jurământ împreună cu vreun frate, ci ai un cuget întru frica lui Dumnezeu.

Vezi monahe, ca nu cumva celor ce cugetă cele lumești vrând a plăcea, să-ți pierzi petrecerea monahicească, ci fii în frica lui Dumnezeu toată ziua.

Monahul cârtitor, mult se va păgubi, iar cel ce rabdă vitejește, bucurie va moșteni. Să nu ne împușinăm cu sufletul, iubiților, că nu totdeauna ni se cuvine nouă a fi în viața aceasta!

Tot lucrul care îl va face cineva pentru Domnul, acesta îi este câștigul lui, că bucatele pântecelui și pânțelele bucatelor, iar Dumnezeu și pe acesta și pe acestea le va strica.

Monahe, de vei lua aminte la tine, mai întâi pe tine te vei milui, apoi și pe cei ce te iubesc pe tine îi vei bucura, că zice înțelepciune: Fiule, de vei fi înțelept ție, înțelept vei fi și vecinului tău, iar de vei ieși rău, singur vei lua cele rele (Pilde 9, 12).

Înțelege ceea ce zic, o, monahe: Nu afară cucernicie, iar în chilie să ai desfătare, ca să nu ne asemănăm mormânturilor celor spoite, ca-re dinafară se văd albe, iar dinăuntru sunt pline de oase omenești și de necurăție. Că în tot locul, Unul este

Dumnezeu, Căruia Îi este slava în veci. Amin.

Smerește-ți gândul mândriei, mai înainte până nu te va smeri pe tine mândria.

Surpă-ți gândul înaltei cugetări, mai înainte până ce acesta nu te surpă pe tine.

Necăjește-ți pofta, mai înainte până ce pofta nu te va necăji pe tine.

Nu ocări pe fratele cel nestatornic, ca nu cumva în aceeași patimă să cazi și tu.

Dacă vei sta împreună cu vreun bătrân mare, nu numai faptele lui cele bune să le povestești, ci și viața lui urmează-o, că aceasta îți este ție de folos.

Monahe, noului începător îndelung rabdă-i, că Domnului toate îi sunt putincioase, iar noul începător care urăște smerenia, armă asupra potrivnicului nu are. Unul ca acesta mult se va sfârâma.

Cel ce pofteste odihnă trupească, multe dureri își adună lui, iar cel ce este îndelung răbdător se va mântui.

Egumenul priceput nu va defăima a auzi cearta în cuvinte a noului începător cu cel mai mare al lui, și cel cunoscător, adevărul lucrului cu deadinsul va cerca și în frica Domnului între dânșii va mijloci. Cel ce înmulțește cuvintele în chinovie, înmulțește lupte și urâciune luiși, iar cel ce își păzește gura sa, iubit va fi. Bună este ascultarea ce se face pentru Dumnezeu, iubiților, și în aceasta cunoaște ascultarea cu care se împacă Dumnezeu. Asculta-rea care se face pentru Dumnezeu, plină este de sfințenie până la moarte.

Nevoiește-te pentru sufletul tău și nu te rușina de căderea ta, că este rușine care aduce păcat și este rușine care aduce slavă și dar.

Iubite, de vei cădea în boală, adu-ți aminte de cel ce zice: Fiule, nu fi nebăgător de seamă de învățătura Domnului, nici te slăbănogi când ești mustrat de Dânsul, că pe care îl iubește Domnul, îl ceartă, și bate pe tot fiul pe care îl primește (Pilde 3, 11-12).

Cel ce este încuiat în temniță și i se pare că se scoală împotriva împăratului, oare ce se va folosi? Iar cel ce cade către dânsul și se roagă, acesta mai vârtos se va milui.

Un frate s-a îmbolnăvit oarecând și a zis întru sine: Vai mie pă-cătosului, că în această patimă o să mă învechesc! Ți după ce s-a fă-cut sănătos, a venit asupra lui altă patimă mai cumplită decât cea dintâi, și iarăși același cuvânt a zis. Însă vreunui om nu a arătat du-rerea sa degrab, ci de la Domnul cerea îndurări, Care dă sănătate din boală și din neputință tărie.

Dacă duhul trândăviei ar veni peste tine, casa ta să nu o lași, ci prin răbdare stai împotriva lui. Să nu cumva să te plece pe tine gân-dul, zicând: Mută-te din loc în loc. Că dacă te vei învoi cu gândul acesta, nu vei răbda niciodată.

Scris este: Întru ce își va îndrepta tânărul calea sa? Când va păzi cuvintele Tale (Psalmul 118, 9). Întru aceasta se mântuiește mai ales cel ce petrece împreună cu frații și dator este a-și câștiga frica Domnului și întreaga înțelepciune cea desăvârșită, din care se naște dragostea, bucuria, pacea, ascultarea și îndelunga răbdare, înfrâna-rea, răbdarea și câte creștinilor se cuvin, și ca să fie grabnic spre a auzi și zăbavnic spre a vorbi, zăbavnic spre mânie. Că mânia bărba-tului, dreptatea lui Dumnezeu nu lucrează. Să fie încă și văzând ca și cum nu ar vedea pe cele ce nu îl folosesc, și auzind, ca și cum nu ar auzi pe cele necuviincioase și ca cei mai de pe urmă pe sine să se facă și odihnă să afle. Iar cel ce se înalță pe sine, se va smeri. Că dacă va începe a porunci, și a nu se osteni împreună după putere, osteneală va avea la cele mai de pe urmă. Că nu totdeauna același vânt suflă, ci schimbări ale vânturilor sunt.

Drept aceea, trebuie a ne obișnui pe noi la lucru, că nu știm ce se va naște în ceea ce vine, și să avem de-a pururea înaintea ochilor pe Cel ce a zis: Nu judecați, ca să nu fiți judecați, căci cu care jude-cați judecați, judecați veți fi, și cu care măsură veți măsura, se va măsura vouă. Ți ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, iar bârna cea din ochiul tău nu o vezi? Sau cum vei zice fratelui tău: Lasă să-ți scot paiul din ochiul tău și iată bârna este în ochiul tău? Fățarnice, scoa-te-ți întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea a scoate paiul din ochiul fratelui tău (Luca 6, 37-42; Matei 7, 1-5), și apoi negreșit vei afla dar înaintea Domnului și a oamenilor.

Nu slobozi ochii tăi a se răspândi, nici iscodi nicidecum frumu-sețe străină, ca nu cumva prin ochii tăi să te surpe pe tine potrivnicul tău.

Nu urma celor mai leneși, ci celor cu toată fapta bună împodobiți.

Frate, nu fi ușor la minte, că cele ce se fac afară de frica lui Dum-nezeu, nimic alt nu au, decât muștrare și căință.

Fericit este sufletul cel ce slujește Domnului în adevăr, că la cele de pe urmă ale sale, de la Domnul va afla odihnă.

Mică lenevire, mare păcat naște și puțină trezvie, multă pagubă întoarce.

Mai bine este a mânca întru Domnul și a mulțumi Domnului, decât a nu mânca și a osândi pe cei ce mănâncă și mulțumesc Domnului. Țezut-ai la masă? Mănâncă pâine și nu vorbi de rău pe aproa-pele, ca să nu te afli mănâcând carnea fratelui tău prin grăirea de rău. Că scris este: Cel ce mănâncă pe norodul Meu întru mâncare de pâine, pe Domnul nu l-au chemat (Psalmul 13, 4). Sănătos fiind cu credința, mănâncă tot ce se pune ție înainte întru Domnul, iar dacă se va pune vouă înainte vreun fel de bucate care ție nu-ți place să mănânci, nu îl întoarce pe dânsul înapoi, cei mai mulți vrând a mânca și a mulțumi Domnului. Țezut-ai la masă, mănâncă ca un om și nu căuta în laturi ca un nepedepsit.

Un frate a zis: Nu lepădându-mă, mă lepăd de mâncarea cărnii, că toată zidirea lui Dumnezeu bună este și nimic de lepădat nu este, cu mulțumită primindu-se, că se sfințește prin cuvântul lui Dumne-zeu și prin rugăciune (I Timotei 4, 4), ci că este scris: Nu este de folos celui fără de minte a se desfăta (Pilde 19, 10).

Necuvios lucru este monahului a mânca dobitoace.

Ale bucăților celor puse înainte, nu le defăima fărâmiturile, că Domnul a zis ucenicilor Săi să adune fărâmiturile cele ce au prisosit, ca să nu piară ceva dintr-însele (Ioan 6, 12).

Iubite, dacă vreun frate, biruindu-se, se va despărți de locul său și după aceasta căindu-se, va voi să se întorcă, tu nu îl opri, ci mai vârtos îl roagă, că nu știi ce va naște ziua cea de mâine. Ți nu se cu-vine a defăima pe unii ca aceștia ca pe niște batjocoriți, ci mai vârtos se cuvine a-i sprijini, ca pe cei ce din neputință și-au venit în sine.

Dacă locuiești împreună cu frați, nu te face pricină cuiva de a se despărți de frățime, ca să nu te osândești în cealaltă lume. Păzește foarte ca să nu smintești pe cineva și nu vei fi osebit de împărăția cerurilor împreună cu cei ce fac smintelile.

Dacă se chinuiește fratele tău, ostenește-te împreună cu dânsul ca să te învrednicești a auzi de la Domnul în ziua aceea: Întrucât ai făcut unuia dintre acești frați ai Mei mai mici, Mie Mi-ai făcut (Ma-tei 25, 40).

Cel ce se lenevește de cel bolnav, întărâtă pe Cel ce îl ceartă, și cel ce se bucură de căderea fratelui său, va cădea cădere de spaimă.

Să nu zici: Astăzi să păcătuiesc și mâine să mă pocăiesc, ci mai vârtos astăzi să ne pocăim, că nu știm de vom ajunge până mâine.

Iubiților, păcătuit-am, să ne pocăim, că primește Domnul pocăința celor ce se pocăiesc cu adevărat.

Monahe, să nu zici: Aici război este și strâmtorare, dar mai în-colo și odihnă este, și negrijă. Că cine este cel ce ne luptă pe noi? Au nu vrăjmașul nostru, diavolul? Deci, ascultă ce zice la Iov: ^ai a zis Domnul diavolului: De unde vii tu? Atunci a zis diavolul înaintea Domnului: Străbătând pe cea de sub cer și înconjurând toată lumea, de față sunt (Iov 2, 2). Deci, cunoaște că cerul mai înalt decât tine este, oriunde te vei duce, ci rămâi în locul în care te-ai chemat și împotrivește-te diavolului și va fugi de la tine. Apropie-te de Dumnezeu și Se va apropia de tine. Cel ce iubește aurul nu se va îndrepta, iar cel ce iubește pe Domnul se va binecuvânta. Cel ce se bizuiește în aur, va cădea, iar cel ce se bizuiește în Domnul, se va mântui.

Vai, aceluia în care va intra necredința, nefrica, necunoștința, nebunia și obrăznicia, că parte a vulpilor va fi! Iar fericit va fi suflete-tul acela în care frica lui Dumnezeu locuiește!

Căruia nu-i place a sluji unui stăpân, va sluji multora, și cel ce nu suferă a se supune unui egumen, multora în multe feluri de lo-curi se va supune, și cel ce nu rămâne într-o rucodelie, în multe fe-luri de lucruri va zăbovi.

Cel ce își împodobeste hainele sale, își vatămă sufletul său, că hainele cele de mult preț fac de ocară sufletul monahului, iar hai-nele cele proaste folosesc pe monah.

Prihană rea este monahului mândria, împotrivirea, nesimțirea, obrăznicia, nesocoteala, grabnica iuțime, nebunia. Prihană este monahului ochiul răspândit, că ochiul răspândit dureri multe adună celui ce îi urmează lui. Dacă nu te vei înfrâna a te răspândi cu ochii, nu vei tăia drept brazdele întregii înțelepciuni. Prihană este bărbatului a se îmbăta de vin; pe mulți văzând, nu i-am asemănat lui.

Monahul care se laudă întru a sa putere, cel întâi nebun este. Rușine și ocară este monahului a se lăuda întru a sa putere! Cel ce se laudă, în Domnul să se laude! Nebunul în răs își înalță glasul său și prea nebunatic este cel ce umblă împrejur, și cu împătımire își clătește umerii săi, împreună încă și brațele sale.

Semn de mândrie este în monah a lua pe umăr, cu împătımire, partea cea stângă a hainei sale, iar cel smerit, în tot lucrul se va cu-cernici.

Ucigătoare patimă este bărbatului a obișnui jurământuri în gura sa. Nu obișnui jurământuri în gura ta, ca să nu se înmulțească necu-noștințele tale și în loc de dreptate, păcate să-ți grămădești ție.

Slava monahului este a se teme de Domnul și a-I păzi poruncile Lui. Slava monahului este a se smeri pe sine și celor mici și celor mari. Slava monahului este dreapta socoteală și smerita cugetare. Slava monahului este nepomenirea de rău, răbdarea și trezvia în tot lu-crul bun.

Nu defăima pe cel bătrân, dacă va vrea să vină la osteneala vieții monahicești, că și Domnul, pe cei ce în al unsprezecelea ceas au venit, nu i-a lepădat. Că nu știi, nu cumva să fie vas de alegere acesta.

Dacă vei iubi mândria, vei fi parte a dracilor, iar dacă vei iubi smerita cugetare, vei fi parte a Stăpânului Hristos. Dacă vei iubi iubirea de argint, deșert te vei duce de aici, iar dacă vei iubi necăș-tigare, nu te vei lipsi de cereasca bogăție.

Dacă vei ascunde în inima ta patima pomenirii de rău, vei fi sălășluire de mânie și de necunoștință, împreună încă și de scârbă, și vederea feței tale se va schimba la tine, căci: Căile pomenitorilor de rău sunt spre moarte (Pilde 12, 28).

Bărbatul înalt cugetător, mult se va scârbi, iar cel smerit cugetător, întru Domnul totdeauna se va veseli. Înalta cugetare în toată vremea cinste caută, iar smerita cugetare, nici în slavă se înalță, nici în neslavă se mânănește, că așteaptă plata de la Domnul.

Cel ce ascunde pomenirea de rău în inima sa, asemenea este celui ce hrănește șarpe în sânul său.

Să nu pricinuiști scârbă inimii tale, că scârba lumii e moarte, iar scârba cea după Dumnezeu, de viață veșnică pricinuitoare se fa-ce ție.

Caută spre Domnul, iubite, cu toată puterea ta, ca să se mântu-iască sufletul tău și răutatea să nu se sălășluiască în inima ta, că precum stăvilarul oprește pornirea apelor, așa și răutatea oprește cunoștința de la inima ta.

Dacă vei alerga după dreptate, o vei prinde, și te vei îmbrăca cu dânsa ca și cu un veșmânt al slavei, lung până la picioare.

Monahul, care se împleticește cu neguțătoriile vieții, mult se va păgubi, iar cel ce răbdă în ostenele cele pustnicești, nu se va păgubi. Cel ce și-a întors gândul său spre cele lumești, după lepădarea și fugirea de lume, de cel ce a doua oară se tunde, nimic nu se deose-bește. Cel ce i se pare că batjocorește pe amândouă, pe sine se amă-gește, că scris este: <MI^a-2>Dumnezeu nu Se batjocorește (Galateni 6, 7), că ceea ce va semăna cineva, aceea va și secera.

Monahe, nu căuta împrejur în ulițele cetății, și nici te rătăci în răspântiile ei, ca nu cumva să te întâmpine pe tine vreo ispită și va aluneca sufletul tău în pieire.

Înălțarea orbește ochii minții, iar smerenia întru dragoste îi va lumina, că va învăța pe cei blânzi căile sale.

Frate, peste noroiul tinei să nu pășești și, de bărbații cei ce umblă fără frică, depărtează-te.

Greu lucru este bărbatului să se bizuiască întru sine, iar cel ce nădăjduiește întru Domnul, se va mântui.

Cel ce își înfrumusețează hainele sale, mândru va fi, iar mona-hul mândru este vultur fără de aripi.

Monahul smerit cugetător, drumeț ușor este, și ca un arcaș bine nimeritor, că precum fierul subțiază și împilează pe toate, așa și smerenia cea după Dumnezeu, măiestriile vrăjmașului și, în ce chip lancea este vânătorului și arma ostașului, în acest chip monahului smerenia.

Frate, sânguiește-te a umbla de voie pe calea cea strâmtă și ne-căjită, mai înainte de a umbla de nevoie pe ea.

Lauda bărbatului mirean este întru ieșirea afară, iar a mona-hului întru a nu păși pragul chiliei lui cu gândul.

Ascultă, iubite, luptătorul, când se luptă, gura lui o strânge și tu, strânge-ți gura de vorbele cele de prisosit și vei avea odihnă.

Cât este de mare cel ce a aflat înțelepciune, dar nu este mai mare decât cel ce se teme de Domnul. Cât este de mare cel ce a început, dar nu este ca cel ce a răbdat.

Cât de mare este cel dintâi, dar nu precum cel ce a săvârșit.

Nu iubi odihna trupească, ca să nu afli în ea pagubă duhovni-cească. Nu iscodi cele ce nu sânt ale tale, ca nu pe ale tale să le pierzi.

Spre lucrurile mai presus de măsură nu alerga, că toate cu mă-sură și după rânduială a le face, bun lucru este și de folos.

Cel ce nu are frica lui Dumnezeu în inima sa, măcar de ar mânca miere și lapte în fiecare zi, nu poate a se liniști, iar bărbatul credincios, vitejește suferă.

Rămâi în jugul cel bun al Domnului ca să scapi de jugul cel ne-trebnic și greu al lumii acesteia.

În chilia fratelui tău nu îndesi.

Dacă ai vreo carte folositoare și auzind, fratele va voi ca să o ci-tească pe aceasta, fără de zavistie dă-i-o, iar tu, iubite, folosește cu osândie lucrul și îl dă înapoi domnului său cu pace. Dacă ai vreo carte a chinoviei în chilia ta, nu o lepăda pe dânsa, defăimând-o, ci păzește-te-o, îmbrățișând-o cu deadinsul, ca pe ceea ce este a lui Dumnezeu.

Monahul dârz rușinează pe egumen și pe frați, iar cel înțelept se va cucernici.

Înfrânarea topește trupul, iar multa mâncare îngroașă și mintea.

Nu în a săvârși fără de necăjire pravila îi dă monahului răbdarea lucrului în chilia lui, ci frica lui Dumnezeu și pomenirea morții și a muncilor. Mai bine este a se îndeletnici la lucru și la rugăciune și la cugetarea Dumnezeieștilor Scripturi, decât a conteni un ceas și a se îndeletnici la vorbă deșartă, de unde se naște vorbirea de rău.

Nu ispiti pe fratele tău, cu glume purtându-te, ca nu cumva să fii dat în nevoi. Că scris este: Cel ce zădărește în cuvinte, nu se va mântui.<D^a0>

Cel ce pentru mintea sa cea rea se face pe sine urâcios, de cine va fi iubit? ^ai cel ce iubește pe cei ce îl iubesc pe el, ce fel de plată are? Că zice Domnul: Au nu și păcătoșii fac la fel? (Matei 5, 46).

Bărbatul mânios va tulbura sufletele fraților, iar cel ce îndelung rabdă cu dragoste, se teme de Domnul.

Pe tânărul ostenitor nu îl mai îngreua, și împreună cu bătrânul nepriceput nu călători, iar bătrânii pricepuți după Dumnezeu, întărire sunt a fraților.

Mare ispravă este înfrânarea ochilor, a pântecelui și a limbii, iar prisosind în milă, ca o făclie va străluci.

Precum cel ce își adună lui bunătăți, așa este bărbatul care laudă pe aproapele, nefiind el de față.

Teme-te de Domnul și vei moșteni bunătăți, iar în căile păcătoșilor să nu te duci, ci urmează cărările dreptilor. De vei iubi căile drep-tății, vei afla viața veșnică.

De vei iubi liniștea, vei săvârși înotarea ta cu alinare. De vei iubi tăcerea, de mulți vei fi iubit. De vei întoarce ochii tăi ca să nu vadă deșertăciune, gânduri curate vei afla. De vei iubi înfrânarea, vei în-frâna pe dracul curviei. De vei iubi sărăcia, vei alunga pe dracul iu-birii de argint.

Cel ce își adună aur în chilia lui, își adună lui patimile înaltei cu-getări și ale nesupunerii, iar cel ce își adună lui rugăciuni și milostenii se îmbogățește întru Dumnezeu.

Unii își învistiерesc bani, iar tu, monahe, învistiерește-ți rugă-ciuni și milostenii! Alții se veselesc în fluiere și în cântări muzicești, iar tu, veselește-te, monahe, în cântarea de psalmi și întru slavoslo-via Domnului! Alții se veselesc de ospete și de beții, iar tu, monahe, veselește-te în înfrânare și în sfințire! Alții se veselesc în dulceți, iar tu, monahe, veselește-te de Dumnezeu, Cel ce ți-a pregătit și ție și celor ce Îl iubesc pe El, cununa slavei!

Bărbatul iubitor de Hristos, rod nebirit este, iar cel desăvârșit în dragoste, zid

nestricat este.

Dacă voiești umblând a cugeta, tăcând cugetă și vei scăpa de slava deșartă.

Bun lucru este a îndrepta pe cel ce greșește și a nu-l lua în răs.

Vântul "Crivăț" tulbură marea și grabnica mânie mintea bărba-tului, iar îndelunga răbdare gonește mânia, iar mânia nefiind, a încetat iuțimea.

Iubite, dacă nu voiești a zidi, pe cele zidite nu le surpa! Dacă nu voiești a sădi, pe cele sădite nu le smulge!

Frate, de nu voiești a te liniști, pe cei ce se liniștesc nu-i răzvrăți! Frate, de nu voiești laude a trimite Domnului, pe cei ce cântă nu îi face deșerti!

Bogatul a grăit și toți au tăcut și cuvântul lui până la nori l-au înălțat. ^ai Dumnezeu ne grăiește nouă prin Sfintele Scripturi și nu voim a tăcea și a asculta, ci unul, adică grăiește, iar altul dormitea-ză, iar altul afară cu gândurile se răspândește. Dar ce zice Scriptu-ra? Cel ce își întoarce urechea sa ca să nu audă legile Celui Preaînalt, și El rugăciunea lui o va urî (Pilde 28, 9).

Monahul leneș în rugăciune se sârguiește a auzi: Amin, iar cel treaz, rugându-se, nu se tulbură. Departe de la noi să se facă cea zisă prin proorocul: Aproape ești de buzele lor și departe de rărunchii lor!

Nu sminti pe fratele, nici să te învoiești cu dânsul spre păcat, ca să nu se mânie asupra ta Domnul și te va da pe tine în mâinile rele-lor. Fericit este bărbatul cel ce nu a smintit pe aproapele în nici un lucru, că plata lui multă va fi în ceruri, iar cel ce se smintește fără de socoteală, va sminti pe mulți.

Dacă nu își va pune omul mai întâi păcatele sale înaintea ochi-lor săi, nu poate a se liniști în tot locul.

Fericit este cel ce a început viață bună și a săvârșit-o cu bună plăcerea Domnului. Scris este: Cel ce cinstește pe tatăl său, se va veseli de fii și, în ziua rugăciunii lui, se va auzi. Cel ce slăvește pe tatăl său, se vor lungi zi-lele lui și în ziua sfârșitului său va afla dar. Cu cuvântul și cu lucrul cinstește pe părintele tău, ca să vină binecuvântare de la dânsul peste tine. Nu te slăvi întru necinstea părintelui tău, că nu îți este ție slavă întru necinste, că slava omului, din cinstea părintelui său este, și ocară fiilor este maica întru neslavă.

Monahe, în locul celor ce te-au născut după trup, ai pe cei ce te-au născut pe tine după duh întru Domnul, pe cei ce te povățuiesc pe tine către viața cea veșnică. Ascultă pe cel ce zice: Fiule, cu blândețe lucrurile tale le săvâr-șește și de omul primit, iubit vei fi.

Pe cât ești de mare, pe atât te smerește pe tine și înaintea Domnului vei afla dar, că mare este puterea Domnului, și de cei smeriți se slăvește, iar aducerii asupra a mândriei nu este vindecare, că răsad de viclenie a înrădăcinat întru dânsul.

Trei feluri înmulțesc deșertăciunea și al patrulea nu este bun: Nesupunerea celor mai tineri, bătrânii care zavistuiesc pentru spo-rirea celor mai tineri, cucernicul dacă se abate la cele nedrepte și egumenul dacă în necunoștință necăjește sufletele fraților.

Patru feluri înmulțesc slavele și al patrulea bun este înaintea Domnului și a oamenilor: Unirea la un gând a fraților în blândețe și în dreptate, frate pe frate sfătuind în frica Domnului, cei tineri să se supună bătrânilor ca stăpânilor săi și egumenul care iubește pe frații săi ca pe sine și se grijește de mântuirea sufletelor lor în adevăr.

Greu lucru este bărbatului mândria în tot chipul. Nu iubi mândria, iubite, că nu este în ea folos! Având luare aminte, putem să ne vindecăm de toată patima, iar

patima mândriei este un rău cu greu de vindecat, că leapădă doctoria vindecării și doctorie aducătoare de moarte luiși își plăzmuiește. O, de nu s-ar afla în robii lui Hristos!

Cuvântul credincios și bine tocmit, laudă este monahului, iar cel ce iubește glumele, nebun este.

Praznic monahului este ducerea către Domnul și lauda lui frica Domnului.

A mă împărtăși de filosofia lumii nu am putut, însă cer de la Dom-nul dar împreună cu lăsarea păcatelor, mai mult decât smarald și iachint, și mai mult decât borcane pline de aur și decât multa învă-țatură a lumii acesteia.

Mărturisescu-mă ție, Stăpâne, Părinte, că de cererea mea nu m-ai lipsit pe mine și nu ai trecut cu vederea rugăciunea mea, a netrebnicului Tău rob. Că Tu ești nădejdea celor deznădăjduiți și ajutorul celor neajutorați. Fie numele măririi Tale binecuvântat în veci. Amin.

Monahe, cere de la Domnul cele cuviincioase cinului tău și înmiit îți va da ție!

Fără de apă nu va crește rod și fără de cunoștință nu se va is-prăvi fapta bună.

Am văzut tânăr, mângâind pe bătrân în cunoștință și pentru a-ceasta să dăm slavă lui Dumnezeu.

Monahe, în urma poftelor tale nu umbla și de la gândurile tale oprește-te, că, dacă vei da sufletului tău bunăvoința poftei, te vei face bucurie vrăjmașului tău.

Cel ce își hrănește cărnurile trupului său, hrănește pofte rele și gânduri urâte nu vor lipsi de la dânsul.

Tocește-ți, monahe, trupul tău și îl robește, ca să nu te faci neiscusit. Lucrează în trupul tău lucrul cel bun și vei aduce rod lui Dumnezeu.

Monahe, împreună cu frații petreci! Voiești odihnă să dobândești? Mulțumește-te cu masa cea de obște a fraților și va fi vindecare tru-pului tău și grijire de oasele tale și sufletul tău nu se va păgubi, iar dacă la căni și la pahare vei da ochii tăi, mai pe urmă, ca un rănit de șarpe, te vei chinui. Dacă vei vedea pe un bărbat cucernic, bucate ținând în mâini, nu îl judeca pe dânsul cu mintea ta, că nu știi înaintea cui le pune pe acestea.

Grijește-te, monahe, de lucrarea cea dinăuntru și nu împodobi ziduri nefolositoare, că frumusețea chiliei, răbdare monahului nu îi dă. Cele de trebuință să le căutăm, că cele de prisosit și care grijă ne pricinuiesc nouă sunt nefolositoare.

Monahul leneș ceartă și zice: Astăzi aici locuiesc și mâine mă mut. Ți pentru ce îmi faci osteneală? Pune, monahe, ca un ciocan și ca o nicovală în mintea ta și adună-ți gândurile inimii tale și pe cele nelămurite, lămurește-le.

Cel ce se bucură de căderea celui bine credincios, acesta îndoit va cădea, iar cel ce întoarce pe om din calea răutății lui, se va mân-tui. Dacă greșește fratele, cu dulceață îl mustrăm, iar dacă păcătu-im noi, mustrarea nu o primim cu dulceață.

Frate, nu te lupta pentru diavolul, ci mai vârtos, împotriva lui.

Ascultă, frate, de învățatură din tinerețile tale, și până la căruntețe vei afla dar și pricepere (Sirah 6, 18).

Monahul, nefiind gata a răbda cu vitejie cele ce i se întâmplă, din parte se va scârbi. Vânzare a sa este lenevirea, iar lenevirea este cumplită robie, iar trezvirea și pe cei ce robesc îi robește.

Petrecând în casă fără lucrul mâinilor, când nu vei voi, atunci vei fugi din ea.

Monahul leneș nici fereastra chiliei lui nu o va închide până ce se va sfârâma purtându-se de vânt, iar cel treaz neprihănit va fi.

Cel ce își înfrânează ochii săi, mai ușor va fi, iar cel ce se răspân-dește,

greutate va pune peste sine, că neînfrânarea, zice, a poftei schimbă mintea cea fără de răutate. Dacă din ispită vei slobozi ochii tăi spre deșertăciune, degrab oprește-i, ca nu cumva să cazi în urâta amestecare.

Când se aprinde trupul tău, nu te atinge de părțile cele rușinoase, ca nu mai cumplită să aprinzi înfocarea. Fericit este cel ce a biruit toată pofta trupezască. Rău lucru este a crește împreună cu sufletul gând rău, în ce chip agurida în verdeața legumelor.

Au doar poate ostrovul care stă în mijlocul mării să oprească va-lurile ca să nu lovească în el? Fără numai că ostrovul se împotrivesc-te valurilor, așa și noi, a opri gândurile nu putem, iar a ne împotrivi gândurilor putem. Dar poate va zice cineva: ăi cum uneori se biruiește sufletul prin gânduri? Că nu se împotrivesc sufletul gânduri-lor, ci le lasă pe dânsule de întră înlăuntru și pășune aflând, câte puțin strică pe suflet.

Patru patimi sunt care cu greu primesc tămăduire. Care sunt aces-tea? Iubirea de sine, iubirea de argint, slava deșartă și iubirea de stăpânire. Că nu mai zic niciodată: Ajunge. Cu toate acestea, nici una din acestea nu este cu neputință lui Dumnezeu a o vindeca.

Mai întâi de a se înrădăcina patima în tine, smulge-o pe ea și mai întâi, de a-și înfige odraslele sale, din gropile cele mai de jos, rădă-cina ei smulge-o. Că, dacă o vei lăsa pe dânsa a se înrădăcina în tine, te va stăpâni pe tine.

Cel ce se roagă cu trezvie, arde pe draci, iar cel ce se răspân-dește cu mintea, se va batjocori de dânsii.

Cel ce se dă după poftetele sale și după dulcețile gândurilor, ușor va fi robit, iar cel ce se înfrânează, se va mântui.

Necredința naște îndoire a sufletului, iar îndoirea sufletului pe lenevire, lenevirea pe uitare, uitarea pe deznădejde, deznădejdea pe moarte. De unde stăpânesc în noi patimile? Au nu din lenevirea noastră? Nu te robi de mădularele tale, nici să te tiranizească pe tine. Lucrează cu ele lucrul cel bun și nu pe cel rău, și vei fi avere cinstită Stăpânului tău.

Semn al sufletului cel trândav este a nu asculta cu dulceață Scrip-turile, iar sufletul ce se trezește, primește dumnezeieștile cuvinte ca un pământ însetat ploaia.

Așternutul bun hrănește somnul și nefrica lui Dumnezeu îl crește pe dânsul.

Oaie ai tu? Să nu închizi lupul cu ea. Așa și lucrul cu care te lup-tă pe tine vrăjmașul, să nu îl bagi în casa ta, iar de îl vei băga, să nu te moleșești cu gândul, ci pune frica lui Dumnezeu înaintea ochilor tăi, ca nu cumva să te batjocorească pe tine vrăjmașii tăi.

Casa, fiind zidită pe nisip, nu va sta, și pustnicia amestecată cu vreun lucru străin, îndelung nu va rămânea. Iar cel ce lucrează în frica lui Dumnezeu, de plata sa nu se va păgubi.

Nu băga înăuntru vorbire străină în vremea rugăciunii și nu se va întuneca mintea ta despre rugăciune.

Frate, a cânta lui Dumnezeu, stai; cu cuvântul lui Dumnezeu deschide-ți gura ta, după cela ce zice: Cânta-voi Dumnezeului meu până ce voi fi (Psalmul 103, 34), ca nu cumva lenevindu-te, gânduri străine să tulbure mintea ta, ci cântând cu duhul, cântă și cu mintea (I Corinteni 14, 15).

Mare dar sunt lacrimile în rugăciune, iar a se birui de gândurile cele drăcești, întocmai este cu moartea.

Pe inima ce a căzut din cugetările cele cerești, o vor lega dracii la lucruri pământești, iar când va defăima pe cele ce se strică, pe cele ce nu se strică le va lua.

La stârv se vor aduna vulturii și la sufletul, care s-a deznădăjduit de sineși, se vor aduna dracii. Că, unde este stârvul, acolo se vor aduna și vulturii (Matei 24, 28).

Sus să avem mintea noastră, iubite, că încă puțin și ne vom duce de aici, și cele ce ai adunat, ale cui vor fi?

Precum fumul alungă albinele, așa răutatea gonește cunoștința de la inimă.

Nimenea nu se veselește de dreptate, ci de lăcomie. Nimenea nu se bucură că nu a nedreptățit pe aproapele, ci dacă va cumpăra multe cu preț mic.

Înainte feței tunetului se va sângui fulgerul și de la fața norului celui groaznic, aleargă toată pasărea.

Groaza porcului sălbatic, la junghiere îl va da pe el, și mânia bărbatului, cădere îi pregătește lui.

Leul se vânează pentru pântecele său, și lacomul cu pântecele se va zdrobi pentru dulceața pântecelui.

Calul tare în gură, în mâinile celor răi va da pe călărețul său, și omul vârtos la cerbice în rele va cădea.

În vremea iernii se vânează fiara și în vremea ispitei vânează satana pe monah, iar iscusința monahului în ispite se arată.

Nevoiește-te, iubite, a câștiga socoteală dreaptă, în care adunate sunt faptele bune ale vieții monahicești! Iar tâlcuirea dreptei soco-teli ce este? Nesmintit a păzi pe altul și a alege pe cele mai bune și care se țin de mântuire.

Voiești să fii mare? Fă-te decât toți mai pe urmă. Voiești nume bun a-ți câștiga? Cu blândețe lucrurile tale să le săvârșești și teme-te de Domnul în adevăr, ca bine să-ți fie ție în cele mai de pe urmă, că, pe cei ce se tem de Dânsul, îi slăvește.

Monahe, nu te supune zavistiei, nici pândi pe fratele tău, și nu pune asupra lui nume de defăimare, vrând a-l alunga pe dânsul din locul lui cu rușine, ca să nu pătimești acelea care ai sfătuit asupra altuia. Că, cel ce sapă groapă aproapelui, va cădea în ea. ^{ai} vei auzi pe cea scrisă: Cădea-vor în mreaja lor păcătoșii (Psalmul 140, 10) și în acela se va împlini cea zisă: Câți voiesc cu cucernicie a vieții în Hristos, prizoniți vor fi (II Timotei 3, 12).

Frate, nu pune pricină, zicând: Fratele vatămă însoțirea, ci mai vârtos tu nu face rele, că Dumnezeu cearcă inimile și rărunchii.

Frate, dacă va ieși fratele tău din chinovie, nu te înălța cu mintea asupra lui, nici să fie necinstit în ochii tăi, că nu știi ce va naște ziua de mâine. Ascultă pe cel ce zice: Celui ce i se pare că stă, caute să nu cadă (I Corinteni 10, 12). ^{ai} iarăși: Că nu cel ce se laudă pe sine este iscusit, ci pe care Domnul îl va lăuda (II Corinteni 10, 18). Că mulți, părându-li-se că stăpânesc și sunt întâistătători, și aceștia decât cei mai de pe urmă, mai mici s-au făcut, iar cei nebăgați în seamă au luat dar. Că Dumnezeu mândrilor le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă dar. Dacă vei vedea pe vreun bărbat neascultător și neînfrânat, mân-dru și înțelept în sine, rădăcina acestuia pe jumătate este moartă, pentru că nu primește el grăsimea ce din frica lui Dumnezeu se face. Iar dacă vei vedea vreun bărbat liniștit și smerit, cunoaște că rădă-cina acestuia îndelung rămâne, fiindcă din grăsimea fricii lui Dumnezeu se adapă.

Fraților, dacă și povățuitorii noștri nu vor fi de față aici, însă ori-unde Cel Mare

între noi este, că nemincinos este Cel ce a zis: Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt în mijlocul lor (Matei 18, 20). Deci, să luăm aminte de noi înșine, iubiților!

Monahul fără de rânduială, își pune mâinile pe oameni, iar cel ce miluiește, se va milui.

Tocmind pe fratele tău la lucru, bun lucru săvârșești, dacă în dragostea lui Dumnezeu îi vei da plata lui, că cucernicie este a nu vătăma pe altul.

Cel ce a aflat calea îndelungii răbdări și a nepomenirii de rău, a aflat calea vieții.

Bărbatul cu mintea înaltă, în zi bine însemnată lucrează, și în cea lucrătoare slujește.

Pasăre pe păsări le cheamă în cursă și păcătosul pe cel aseme-nea lui în adâncurile relelor.

Leapădă-te, monahe, de a fi împreună cu cei ce iubesc nelucra-rea și nu voiesc a se liniști. Fugi, monahe, de cei ce iubesc ospețele și zic: Astăzi fac eu, iar tu vei face mâine! Că dacă te vei învoi cu cuvintele acestea, nu vei săvârși viață îmbunătățită, ci urmează celor ce ard cu duhul, celor ce umblă în calea cea strâmtă și necăjită, ca să ajungi viața cea veșnică. Căci calea cea lată și desfătă, la pieire povățuiește pe cei ce umblă în ea.

Monahul nebăgător de seamă și trândav, când i-a venit asupra-i vreun gând, încuind ușa chiliei sale, el se poartă aici și acolo, ca o corabie fără de cârmă, iar cel ce cu răbdare stă, gândurilor celor deșarte nu se supune.

Cel ce zavistuieste pentru sporirea fratelui, de viața cea veșnică pe sine se despărțește, iar cel împreună lucrător, părtaș cu el va fi. Că, dacă cei ce ajută celor ce lucrează cele rele, pe amândoi jude-cata îi muncește, au nu cu mult mai vârtos Domnul plată va da ce-lui ce ajută la voia Lui?

Scris este: Multe sunt necazurile dreptilor și din toate acelea îi va izbăvi pe ei Domnul (Psalmul 33, 18), și: Multe sunt bătăile păcăto-sului și moartea păcătosului este cumplită (Psalmul 31, 1).

Nu este aceasta faptă bună, adică a se necinsti și a nu simți, ci mai vârtos a pricepe și a răbda pentru cucernicie. Că cel leneș, ocărât fiind, nu se rușinează (Pilde 20, 4).

Mai bine este printr-un zâmbet a opri mânia, decât fără de îm-blânzire a te sălbătici, iar bărbatului înțelept, mai dulce îi este plânsul decât râsul.

Cine îmi va da mie strajă la gură și la buzele mele pecete măiastră, ca să nu greșesc prin ele și limba mea sănu mă piardă pe mine? Stăpâne al vieții mele, să nu mă părăsești pe mine în sfatul lor și să nu mă lași pe mine a cădea în dânsule, că Tu ai zis, Doamne, că din cuvintele tale te vei îndrepta și din cuvintele tale te vei osândi. Că dacă proorocul a zis că toată dreptatea noastră este ca o cârpă lepădată, ce voi zice eu, cel născut în păcate? ăi acum, Stăpâne, toată nădejdea mea de îndurările Tale se atârnă. Milostivește-Te spre mine, păcătosul! Doamne, răspândirea ochilor să nu-mi dai mie și pofta cea rea întoarce-o de la mine! Iubite, nu crede visurilor celor înșelătoare, că pe mulți i-au înșelat visele și, nădăjduind spre ele, au căzut. Că la care măsuri am ajuns ca să vedem vederi îngerești?

Mare sporire și slavă este smerita cugetare și nu este în ea că-dere. Semn de smerită cugetare este a da cu amândouă mâinile în tot lucrul trebuința fratelui, la fel și a primi.

Monahul ce caută moștenirea părinților celor trupești va cădea în ispite, iar cel ce caută pe Domnul se va mântui. Să nu zici: Dacă voi îmbătrâni, de unde mă voi hrăni, că pentru ziua de mâine nu ni s-a dat nouă voie să ne grijim, și tu acum, pentru bătrânețile tale, te grijești? Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea să o căutăm și acestea toate se vor adăuga nouă. Că El a zis: Ție Tatăl vostru Cel ceresc de ce aveți trebuință, mai înainte de a cere voi de la Dânsul. Iar dacă pe acestea mai întâi le vom cere, arătăm că nu pentru acestea ne nevoim. Deci, <MI^a-2>aruncă spre Domnul grija ta, și El te va hrăni pe tine.

Dacă Domnul va spori vreun lucru în mâinile tale, ca cel ce ai să dai seamă de el, grijește-te.

Cel ce miluiește pe săraci, se va umplea de bunătăți, iar cel nemilostiv, afară de cămara de Mire cea cerească se va încuia.

Cel ce nădăjduiește spre om, nu va vedea cele bune, iar cel ce nădăjduiește spre Domnul, se va mântui.

Nu fi aspru la limba ta, că gura dreptului haruri picură.

Bucate multe îngroașă mintea, iar înfrânarea cea bună o curățește.

Ia aminte, monahe, ia aminte, când vorbești cu femei! Vezi, iu-bite, ca nu cu pricina camilafcei sau a mantiei, sau cu vreo îmbră-căminte din celelalte, să se vâneze sufletul tău, că multe sunt pân- diturile vicleanului.

Mai bine este a purta haine vechi și de sufletul tău a te îngriji în frica Domnului, decât a te îmbrăca strălucit și cu necinste a umbla.

Cel ce păzește poruncile, pe sine se iubește, iar cel ce le defaimă, sufletul său îl va păgubi.

Bărbatul bețiv și mânios tulbură sufletele fraților, și ocară lui este cu el neîncetat.

Pune peste rană plasture și peste tânăr cucernicie nefățarnică.

Pustiu se face monahul cel tânăr care urmează gândului său și sfățuirea celor iscusiți nu o primește. Înșelăciune rea este monahului tânăr nesupunerea, iar supunerea cea întru Domnul este acoperă-mânt tare.

Bărbatul mândru și nesupus va vedea zi amară, iar cel smerit cugetător și răbdător se va veseli întru Domnul totdeauna. Mare lu-cru este a afla bărbat răbdător și smerit cugetător, și frumuseții lui nu este cumpănire.

Nu grăi împotriva adevărului și de nepedepsirea ta, rușinează-te. Să nu te rușinezi a mărturisi pentru păcatele tale și să nu zici, am greșit și ce mi s-a făcut mie? Că Domnul este îndelung-răbdător.

Nu aștepta a te întoarce către Domnul și nu întârzia zi de zi. Adu-ți aminte că mânia nu va zăbovi.

Să nu fie mâna ta întinsă spre a lua și strânsă spre a da.

Monahul priceput, cu dragoste s-a îngrădit pe sine, iar cel fără de minte, urâciune luiși își înmulțește.

Cel ce se înalță asupra fratelui său, de draci se batjocorește.

Nu defăima pe fratele tău în veac, că scris este: Mulți tirani au căzut pe pământ, iar cel nesocotit coroană a purtat (Sirah 11, 5). Fă-te întru dreptate strălucit, iar către păcat foarte posomorât.

Boala iubirii de slavă este patimă rea a sufletului.

Monahe, ieșit-ai din chilia ta spre slujbă? Păzește-ți simțirile, ca nu războaie și tulburări de gânduri să aduni în tine.

La cine nu este gard, i se va răpi averea, și cine nu are răbdare, va suspina,

rătăcindu-se.

Monahul leneș multe pricini își grămădește lui și cel somnoros va cădea în rele. Monahul iubitor de avere este finic neroditor, iar cel necâștigă-tor, ca un finic curățit se ridică spre cer.

Monahul iubitor de materie se aseamănă șoimului dresat ce a zburat și a avut curele legate la picioare și oriunde va șede se va încurca, iar cel nematerialnic, este ca un călător bine împodobit.

Mulți socotesc că sunt înțelepți întru sine și nu pot înțelege că pe care o socotesc ei pricepere, pagubă a sufletului li se face lor. Nu este înțelepciune, nu este pricepere, nu este sfat bun în sufletul ce urăște frica lui Dumnezeu. Înțelepciune cu adevărat este a lucra toate după voia lui Dumnezeu.

Gâtlejul dulce înmulțește prietenii și cel ce iubește pe Domnul va păzi căile Lui. Cinstește pe fratele înaintea cunoscuților lui și înaintea Domnului cinstit vei fi. Iconomul credincios va câștiga sufletele fraților săi, iar soco-teala pomenitorului de rău îi va risipi pe dânșii. Iconomul înțelept, cu dreptate va împărăți, iar cel fără de minte, lupte va găti.

Monahului nesățios nu îi va ajunge partea ce i se cuvine cu dreptul și limbutul tulburări alcătuiește, iar cel ce se teme de Domnul liniște aduce.

Iconomul bețiv se va surpa din slavă, iar cel înfrânat, blând și smerit cugetător, va spori în slavă.

Monahe, nu-ți pune pricină că ești neputincios, sănătos fiind, că scris este: ^ai pofta lor le-a dat lor (Psalmul 77, 33).

Să nu ne lepădăm, fraților, de darul Domnului, Cel ce ne dăruiește nouă tărie spre a lucra lucrul cel bun, ci cu dânsa (tărie) pe dânsul (lucrul cel bun) lucrându-l, să mulțumim Domnului totdeauna!

Cel ce râde de aproapele, ca un grăitor de rău se va socoti, iar grăirea de rău, urâtă este și înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.

Cel ce întărâtă pe aproapele provoacă mânie, iar făcătorul de pace fericit este, că fiu al lui Dumnezeu se va chema.

Cinstește pe bătrâni pentru Domnul și de tânărul cel lipsit fie-ți milă și de la Domnul vei lua plată.

Scris este: Nu lucrați pentru mâncarea ce piere, ci pentru ceea ce rămâne în viața cea veșnică (Ioan 6, 27). Măinile tale lucreze lucrul cel bun, ca și celui ce are trebuință să-i dai cu împărtășire, și inima ta fie către Domnul totdeauna și vei fi lucrând mâncarea care ră-mâne, iar nu care piere.

Frate, lucrează și nu amăgi, că multă răutate a învățat nelucrarea.

Monahul cârtitor, mult se va păgubi, iar cel ce suferă vitejește, în cele mai de pe urmă va afla bogăția sa.

Slujitorul înțelept nu se va lenevi de lucrarea lui și cel ce se te-me de Domnul nu va sminti pe frații săi.

Fugi, iubite, de cei ce săgetează trupul; fugi mai ales de cei ce săgetează sufletul.

Cel ce iscodește frumusețe femeiască, în sufletul său va sădi pofta frumuseții ei, și cel ce îndesește la ușile caselor ei, asemenea este celui ce umblă pe gheață, că nu departe este alunecarea de la dânsul.

Fugi, iubite, de foc, ca să nu-ți ardă trupul tău; fugi de păcat mai cu seamă, ca să nu-ți ardă trupul tău împreună cu sufletul în focul cel nestins.

Precum doi luptători, așa este monahul vorbind cu femeie, iar cel ce se trezește,

va fugi și nu se va prăda.

Portarul credincios, după Dumnezeu străjer este de suflete, iar cel necredincios și pe al său suflet îl va pierde.

Vremea, care am petrecut-o în viața monahicească, o numărăm, iar lenevirea, pe care am lucrat-o în dânsa, neștiind-o, ne înălțăm.

Lauda bărbatului este nu numai vremea, ci și sporirea, iar sporire este nu căruntețile, ci viață îmbunătățită a câștiga.

Arma, sabia, coiful, îi nasc ostașului stăpâniri, iar monahului în-cepător, credința, pocăința, dragostea. Credința îi naște curățenie, și smerita cugetare, ascultare, îndelungă răbdare și înfrânare, pocăința lacrimi, iar dragostea răbdare și nădejde.

Cel ce se mută deseori din chilie în altă chilie, câștigă gânduri deșarte, iar cel ce rabdă într-un loc, acela mai vârtos se va liniști.

Iubite, din tinerețile tale alege-ți învățătura și până la căruntețile tale vei afla pricepere. Din tinerețile tale samănă-ți țarina ta și gri-jește-te de dânsa, ca nu cumva să crească în ea mărăcini ca într-o țarină. Fă în ea rod bun și Celui ce îți dă tărie, dă-I slavă.

Apele fac să crească iarba și vorbirea mirenilor patima înaltei cugetări, iar cel ce se teme de Domnul, nu se înalță.

Dacă te vei învrednici vreunui dar, nu cugeta înalt, că nici un lucru bun nu ai pe care nu l-ai luat de la Dumnezeu. ^ai dacă nu că-lătorești după poruncă și după sfatul Lui, își ia darul Său de la tine și celui mai bun decât tine i-l dăruiește. Atunci te vei asemăna celui ce silește condeiul după ce a terminat cerneala dintr-însul.

Precum doi cocoși într-un loc, așa sunt două gânduri în inima monahului.

Depărtează-te de cele străine și se va liniști sufletul tău.

Bărbatul priceput va păzi poruncile și cel ce le păzește pe dânsa a câștigat raiul desfătării celei veșnice.

Mai bun este numele bun decât bogăție multă și mai mult decât aurul și argintul, darul cel bun.

Sufletului ce se împutinează, dă-i cuvânt de mângâiere și Domnul va întări inima ta.

Dacă vei câștiga vreun pahar de vin după rugăciune, cu sânguin-ță du-te în chilia ta și, încuind ușa, mulțumește Domnului, Celui ce a iconomisit și iconomisește, că după prânz a înmulți cuvinte, bănu-ieli și frământări naște.

Bărbatul bețiv lucrează și vorbește seara ceea ce nu se cuvine și dimineața se căiește. ^ai, dacă iarăși va aflavin, pe acelea iară le lu-crează. Dacă vei fi ispitit o dată, de aceea înainte păzește-te, că scris este: Cel ce este născut de la Dumnezeu se păzește pe sine și vi-cleanul nu se atinge de dânsul (I Ioan 5, 18).

Iubite, nu bea vin întru beție, măcar deși te roagă pe tine prietenii cei ce sunt de față, că, dacă te va birui pe tine vinul, mai înainte de toți, cei ce te-au în-demnat se vor sminti întru tine. Însă ia aminte cu deadinsul, ca să nu te stăpânești de uitare.

Se ostenește lacomul cu pânțele și se frământă ca să-și umple pânțelele său de bucate și, după ce mănâncă, se chinuiește pentru mistuire. Iar înfrânării îi urmează sănătatea și trezvia.

Monahul călător nu va fi nerănit, de nu se va trezvi, iar cel ce rabdă în locul în care s-a chemat, mai multă odihnă va afla.

Cel ce defaimă pe cele puține, câte puțin va cădea, și lenevirea, câte puțin,

sărăcie fără de voie îi va naște.

Nu lepăda sfaturile sfinților bărbați, măcar deși cunoscător ești, că și aceasta este rod al cunoștinței.

Biruire este monahului a se împărtăși cu tovărășie și plata lui scârbă și căință.

Scris este: Lăudându-se dreptii, se vor veseli noroadele, iar nume-le necredincioșilor se vor stinge. ^ai iarăși: Să te laude pe tine aproa-pele și nu gura ta; străinul și nu buzele tale (Pilde 27, 2). ^ai iarăși: Lămurirea aurului și argintului este arderea în foc, și omul se lămu-rește prin gura celor ce îl laudă pe el.

Fiul priceput va păzi legea, iar cel ce petrece în înverșunare va necinsti pe tatăl său. Cinstește pe toți pentru Domnul și nu cere cinste, și de la Domnul vei afla dar.

Scris este: Cel ce nu se rușinează de fețele dreptilor, nu este bun; unul ca acesta, pentru o bucată de pâine va vinde pe om. Iarăși scris este: Fericit bărbatul care va scuipa toate pentru evlavie, iar cel vârtos cu inima va cădea în rele.

De bărbatul ce iubește înțelepciunea se veselește tatăl lui, iar cel ce hrănește curve pierde bogăția.

Mai bine a fi crescut cu sânguință, decât a crește cu lenevire. Mai bine este a se învăța cu sânguință, decât a învăța și a lucra cele cenu se cuvin.

Cel ce se pedepsește pe sine, va învăța pe altul și cel ce se învață pe sine, va învăța și pe aproapele.

Nu îngreua pe fratele tău, că de vei pune sarcină pe dobitocul tău mai presus de putere, la mijlocul căii va sta.

În tot lucrul care se aduce asupra ta, cu iscusință să fii, și îți adu aminte de ajutorul care îți vine ție de la Dumnezeu.

Nu da auzul tău la glasuri urâte, ca să nu se spurce mintea ta, că precum fumul ochilor, așa cuvântul urât vatămă sufletul.

Dacă duhul curviei te va supăra pe tine, ceartă-l pe dânsul, zicând: Domnul să te surpe pe tine, plinule de reaua împuțiciune, dracule al necurăției. Că știm pe cel ce a zis: Cugetul trupului, vrăjmășie este la Dumnezeu (Romani 8, 6).

Nu este înțelepciune, nu este pricepere unde frica lui Dumne-zeu nu este, că înmulțirea înțelepciunii este a se teme de Domnul.

Scris este: <MI^a-2> Lumina dreptilor este de-a pururea, iar lumina necredincioșilor se va stinge<D^a0> (Pilde 13, 9).

Lemn de viață este pofta dreptului, iar cel ce urăște muștrările, nebun este.

Din multa cuvântare, nu vei scăpa de păcat, iar cel ce își păzește buzele, înțelept va fi.

Gândurile dreptilor sunt judecări, iar necredincioșii vicleșuguri ocârmuiesc.

Cel ce apucă mai înainte cu cinstea pe aproapele, va afla cinste, iar cel ce nu se cucernicește de fața fratelui său, cu osteneală se va pedepsi.

Dacă mănânci împreună cu frații, după rânduială întinde în strachină, fiindcă și turturica, și rândunica, și păsările țarinii și-au păzit vremile intrărilor lor.

Întinde și nu te sfii de cei mai mici decât tine. Tu dar, iubite, toată ziua ai petrecut-o postind și pentru o mi-nută de ceas te tulburi?

Dulce îți este ție nelucrarea, dar amare sunt cele mai de pe ur-mă ale ei. Te ostenești lucrând, dar pe urmă te vei veseli.

Scris este: Urâciune sunt Domnului buzele mincinoase, iar cel ce făptuiește după adevăr, primit este Lui (Pilde 12, 22). Cel ce înmul-țește cuvintele sale, se va

urii, iar cel ce își ține gura sa, se va iubi.

De vei vedea un bărbat leneș, deșteptându-se spre fapta bună, tu să nu te moleșești cu gândul, ci mai vârtos îmbărbătează-te și în vremea ispitei mai mult te nevoiește. Monahilor, să nu trecem peste măsurile smeritei cugetări, ca nu cumva, părăndu-ni-se că avem pricini binecuvântate, să stricăm cu-cernicia noastră. Drept aceea și pagubele să le trecem cu vederea, pentru cel ce a zis: Robul Domnului nu se cuvine a se lupta (II Ti-motei 2, 24), și fericit este cel ce va scuipa pe toate pentru evlavie. Nu te sângui cu duhul tău a te mânâia, că mânâia în sânul necredincioșilor se va odihni.

Scris este: Fiul înțelept, ascultător este tatălui său, iar fiul neascultător în necinste va fi (Pilde 13, 1).

Cel ce își păzește gura sa își păzește sufletul său, iar cel obraznic cu buzele se va speria pe sine.

Fiului viclean nici un bine nu îi va fi, iar cel ce păzește poruncile fericit este. Legea înțeleptului este izvor de viață, iar cel fără de minte de cursă va muri. Cel ce umblă drept se teme de Domnul, iar cel ce își răzvrătește căile sale se va necinști.

Căuta-vei înțelepciune la cei răi și nu vei afla, iar priceperea, la cei înțelepți este lesnicioasă.

Grădina ce nu are gard, călcată fiind, se pustiește și cel ce nu își păzește gura sa, va pierde rodurile sale.

Cel ce nădăjduiește spre bogăție, va cădea, iar cel ce sprijinește pe cei drepți, acesta va răsări. Cel ce cu nebulie își risipește averile sale, sărac se va face, iar cel ce le risipește cu credința Domnului, în veac nu va fi părăsit, că scris este: Risipit-a, dat-a săracilor; dreapta-tea lui rămâne în veacul veacului. Puterea lui se va înălța întru slavă (Psalmul 111, 8-9).

Cel ce își înmulțește bogăția sa cu camete și cu lăcomii, celui ce miluiește pe săraci o adună pe dânsa.

Pe cât se înalță bărbatul întru mândria inimii lui, pământ îngrașă, din care s-a luat, și în pământ se duce, iar pe cei smeriți îi înalță Domnul.

Fumul gonește albinele și pomenirea de rău cunoștința de la inimă.

Roagă-te Domnului și varsă lacrimi înaintea bunătății Lui și po-meniarea de rău să nu se sălășluiască în sufletul tău și rugăciunea ta va fi ca tămâia înaintea Lui.

Scris este: Necurat este înaintea Domnului tot cel înalt cu inima (Pilde 16, 5), iar înaintea celor smeriți merge slava. Ți iarăși: Pricină caută bărbatul ce voiește a se despărți de prieteni și în toată vremea prihănit va fi. Așa și monahul care se despărțește de mănăs-tire, tulbură pe egumen și pe frați.

Scris este: Este cale care se pare că este dreaptă la oameni, iar cele de pe urmă ale ei merg la fundurile iadului (Pilde 14, 12). Ți iarăși zice: De căile sale se va sătura cel vârtos cu inima, iar bărbatul cel curat, de înțelegerile sale (Pilde 14, 14).

Unii pe alții să ne mângâiem, iubiților; unii altora să slujim; unii pe alții să ne sfătuim întru frica Domnului, până când vom ajunge la limanul vieții!

Monahul lacom cu pântecel mult se va griji, iar cel înfrânat se aseamănă căprioarei din țarină.

Precum este peștilor apa, așa monahului liniștea cu smerită cu-getare și cu dragoste.

Merindea monahului pe cale este cucernicia întru frica lui Dumnezeu, iar frica

Domnului este aur lămurit și cel ce a câștigat-o pe ea, nu se va părăsi.
Monahe, se ispitesc vrăjmașii să stăpânească gândul tău, când auzi tu, pentru părinții tăi cei trupești, dar îți va prisosi ție bogăția și mângâierea în împărăția cerurilor, dacă vei răbda până în sfârșit, slujind Domnului.
Cel ce voiește cu pace a vieții în tot locul, să nu-și caute odihna sa, ci pe a altuia întru Domnul și va afla odihnă, iar certărețul și ră-ul la minte nu se va liniști niciodată.
Mai înainte de a defăima cineva frica lui Dumnezeu, nu va păcătui niciodată. Voiești a nu păcătui? Păzește frica lui Dumnezeu și soco-tește păcatul ca munții cei înalți, sau ca noianul mării ce este plin de furtuni, sau ca vâpaia focului, care mistuiește pe cel ce cade în ea. Că sânguința vrăjmașului îl micșorează pe dânsul în ochii tăi, până când vei cădea în el.
Nu voi a păcătui și pe părintele tău îl pune pricină, că Samuil cu Eli a petrecut, și Gheezi cu Elisei.
Păstor te-a pus pe tine, nu băga în turma Lui lupi stricători, ca să nu pustiască turma ta și, venind Păstorul Cel Mare, nu îi va plăcea Lui. Gonește dintre oi tot lucrul ce se împotrivește lor și nu te vei numi lucrător viclean.
În mijlocul fraților, egumenul să fie cinstit și cei ce se tem de Domnul, în ochii lui.
Mai înainte de a începe vreun lucru, cugetă sfârșitul lui, și mai înainte de luptă, pune pricina pe satana, că scris este: Cel născut de la Dumnezeu, se păzește pe sine și vicleanul nu se atinge de dânsul (I Ioan 5, 18).
Nu este greu lucru a se întâmpla, ci greu și cumplit este a rămâne în aceeași răutate.
De se va întâmpla vrajbă între doi frați, care mai întâi se pocă-iește, acela va lua cununa biruinței. Încă se încununează și cel de al doilea, dacă nu îi va lepăda pocăința, ci cu osârdie va face cele spre pace.
Semn de nepedepsire la monahul ce stă în mijlocul fraților este a-și goli pulpele sale, iar cel evlavios, cu bun chip va șede.
Pentru multa cuvântare, înțelege, monahe, că a mii de cuvinte sfârșitul este tăcerea. Deci, apucând mai înainte câștigul, fugi de pagube!
Defaimă, monahe, pântecel și vei avea odihnă.
Iubite, dacă vei duce pe cineva în chilia ta, nevoiește-te nesmintit pe dânsul a-l trimite de la tine, adică nimic afară de frica lui Dum-nezeu să nu lucrezi, ca să nu te faci lui chip de lucru necuvios. Că zice Apostolul: Faceți-vă neîmpiedicători și iudeilor și elinilor și Bise-ricii lui Dumnezeu (I Corinteni 10, 32).
Monahe, cinstește pe toți, nu pentru răsplătire, ci pentru Domnul.
Fără de putrejune nu se face vierme și fără a fi curățit nu dispare. Fără de lenevire nu se naște defăimarea și fără de sânguință nu se va dezrădăcina. Însă teme-te de Domnul și vei afla dar.
Monahe, să nu te afle vrăjmașul, făcând ceva afară de cinul tău și, nu te va speria pe tine niciodată.
Bărbatul plăcător de oameni, multora s-a sânguit a plăcea, ci nu pentru Domnul, iar cel ce se teme de Domnul, nu se va poticni, căci cu lumina poruncilor Lui călătorește.
Mânia bărbatului, groapă îi este lui și, cel ce a trecut peste mânie, a trecut peste groapă.
Cel ce pedepsește pe norodul său, are pace cu cei dinafară, iar cel ce se bizuiește

luiși, își înmulțește luiși vrajbă.

Fericit bărbatul care cu blândețe a tras jugul Stăpânului Hristos până la sfârșit, căci cumplită este mândria.

Întru unirea fraților locuiește Domnul, iar vrajba acestora vese-lește pe vicleanul. Până când va ascunde pământul sămânța cea semănată în el? Până ce va lua mirosul apei.

Lucrează pe ascuns, iubite, poruncile Domnului și îți va răsplăti ție Domnul întru arătare.

Monahul leneș și iubitor de sine, văzând lucru, s-a ascuns și, la cină, între cei dintâi s-a numărat.

Monahul înțelept nu se socotește pe sine mai de cinste decât frații cei smeriți, ci chip se face celor credincioși.

Nemilostiv este acela căruia nu i se face milă de cel neputincios. Că zice: Fericiți sunt cei milostivi, că aceia se vor milui.

Iconomul credincios nu va asupra pe frații săi și cel îmbunătățit, toate le lucrează după Dumnezeu.

Să nu necăjești pe năimit (slugă, lucrător) care se ostenește, și plata lucrătorului să nu o oprești. Adu-ți aminte că ți-au slujit ție; dă-i plata în vremea ei și vei lua plată în vremea ei.

Cel ce este muștrat și tace, cu viclenie ascunde pomenire de rău în inima sa, iar cel ce răspunde cu blândețe pașnică, nepomenitor de rău va fi.

Cel mândru batjocorește pe bătrâni, iar cel smerit se va iubi, și cel ce iubește certarea iubește viața.

Precum brumele și zăpezile veștejesc pajiștea, așa păcatul veș-tejește inima celui ce îl lucrează pe dânsul.

Precum înverzește sămânța, ploaie venind peste ea, așa înver-zește inima de lucrurile cele bune.

Bărbatul mânios și strigător, mult jurător va fi, iar cel ce se liniș-tește, priceput. Ți ce este mânia? Mânia este patimă obraznică și nerușinoasă pe care o moștenește scârba și căința, iar scârba cu to-tul mănâncă inima celui ce a căzut în ea. Nu da scârbă inimii tale, ci mângâie-te pe tine întru Domnul.

Necredința a născut îndoirea sufletului, iar îndoirea sufletului a adus înlăuntru eresul, iar eresului îi urmează rătăcirea. Deci, cel ce s-a rătăcit să strige cu mare glas către Păstorul Cel Mare și Mântu-itorul sufletelor noastre, ca, întorcându-l, să-l adune pe el în staulul oilor Sale.

Nu iscodi, iubite, zicând: Cum aceasta sau aceea, ci crede Domnului și El va lumina mintea ta. Că după măsura credinței și darul se sălășluiește în suflet. Căci credincios este Domnul în toate cuvintele Sale și cuvios în toate lucrurile Sale.

Trâmbițe ferecate au răsunit în taberele fiilor lui Israel, în pustie, iar propovăduirea Apostolilor în toate neamurile. Precum trâm-bița este de însemnare, așa bărbatul credincios. Viță a lui Hristos este bărbatul lucrător.

Precum strugurul, dacă se târăște pe pământ, netrebnic se face, așa și gândul care se învârtește împrejurul celor pământești, în fap-ta bună neiscusit este.

Cel ce vânează și aleargă după tulburări, numaidecât îi va veni pieirea lui, tăiere și sfărâmare nevindecată, că se bucură de toate acelea pe care le urăște Domnul, iar cel ce iubește pacea, pacea o va moșteni. Iar blândețea omului întoarce mânia.

Dacă ți se va întâmpla ție clevetire și după aceasta se va arăta curățirea științei tale, nu cugeta înalt, ci slujește Domnului cu smerită cugetare, Celui ce te-a

izbăvit pe tine de clewetirea oamenilor, ca să nu cazi cădere de spaimă.
 Precum ghinda hrănește porcii, așa gândurile cele rele hrănesc poftetele cele rele.
 Precum veninul aspidelor, așa se aseamănă mânia și pomenirea de rău, că și chipul îl schimbă, și mintea o tulbură, și vinele le înmoaie, și către lucrare neputință dă, iar blândețea și dragostea pe acestea toate le leapădă. Dar în ce se va strica pome-nirea de rău? În a pomeni frica Domnului și ziua sfârșitului.
 Iubite, adu-ți aminte de cele de pe urmă ale tale și încetează de mânie.
 De moarte aducându-ți aminte, nu te înălța, că încă puțin și te vei duce în mormânt și reaua lucrare aceasta ce te va folosi?
 Iubite, poartă pe cel neputincios, că cel ce poate, nu are trebuință de tine. Că scris este: Nu au trebuință cei sănătoși de doctor, ci cei bolnavi (Matei 9, 12), și: Voi, cei puternici, purtați neputințele celor neputincioși (Romani 15, 1).
 Dacă vei vedea pe vreun om mare, vrednicie dobândind pe pământ, să nu te minunezi de aceasta, ci minunează-te de cel ce urăște slava cea pământească.
 Dacă te vei arăta înaintea fraților tăi ca niște aur curat, tu, soco-tește-te pe tine ca un vas netrebnic și vei scăpa de mândria cea urâtă de Dumnezeu și de oameni. Monahul tânăr ce umblă în chiliile monahilor, nu numai deșert și nelucrător se învață, ci și bârfitor și iscoditor, grăind cele necu-viincioase, iar cel ce se liniștește cu smerită cugetare, se va iubi.
 Cu fratele ce are veste rea, nu bea vin deosebi, nici îți bate joc de cel mândru, nici ocări pe cineva. Pe tine curat te păzește și fugi de ospete, ca să nu te chiniești în cele mai de pe urmă ale tale.
 Dacă ești neputincios cu năravurile, nu te uni cu cel ce este neputincios cu gândul, iară aceasta o zic nu ca să urăști pe cineva ca pe un păcătos, ci ca nu cumva amândouă părțile, neputincioase fiind, să te vatâmi tu de dânsul și acela de tine. Iar, dacă ești puternic a-l mângâia în Domnul, apropie-te, și plată vei afla.
 Dacă vei vedea pe vreun frate păcătuind, și a doua zi îl vei ve-dea pe el, să nu îl ai pe el în tine ca pe un păcătos, că nu știi după ce ai lipsit tu, de a lucrat vreun lucru bun, după cădere, și cu suspi-nuri, și cu amare lacrimi a rugat pe Domnul. Drept aceea, trebuie a te depărta de a judeca pe altul și trebuie fiecare din noi a se smeri pe sine, după cel ce zice: Că fărâdelegea mea a covârșit capul meu, ca o sarcină grea s-a îngreuiat peste mine (Psalmul 37, 4).
 Toate lemnele pădurii nu vor ajunge focului și trupul nu se va sătura de odihnă. Frica Domnului este rai de desfătare, iar pe nefrică, vulpile o vor moșteni.
 Monahe, dacă luptat fiind fratele, ar fugi de mănăstire, și vei ieși spre cercarea lui, și îl vei afla, cu pace răspunde-i lui, ca să nu ada-ugi durere peste durerea sufletului său, păzindu-te pe tine, ca nu și tu ispitit să fii.
 Iubite, dacă iscusit ești la meșteșugul doctoricesc și tămăduiești, treaz fii, ca nu cumva pe alții tămăduindu-i, pe tine pătimaș să te dovedești, auzind pe Apostolul zicând: Să nu se hulească lucrul bun al vostru (Romani 14, 16).
 Ai pus bune începături, nevoiește-te a le săvârși bine, ca plată deplin să iei. Stăpâne al tuturor, inimă ce urăște supunerea și învățătura pă-rintelui, să nu-mi dai mie, și gândurile mândriei depărtează-le de la mine! Că Tu, Doamne, ai certat pe cei mândri.
 Scris este: Iubit pe tine fă-te adunării, și celui mai mare smereș- te-ți capul tău și pentru sufletul tău să nu te rușinezi. Este rușine care aduce păcat, și este rușine care aduce slavă și dar.
 Nu întărâta pe fratele asupra fratelui său, clewetindu-l, că aceasta nu este

dragoste, a ridica pe aproapele spre pierzarea sufletului. Făcător de pace fii, ca să te învrednicești a te numi fiu al lui Dumnezeu.

Iubite, voiește a fi iubit cu dragostea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, și urăște dragostea cea trupească, care cuprinde acestea: lăcomia pântecelui, beția, neînfrânarea, zavistia, răutatea, înverșu-narea, patima, sfârâmarea, scârba și cele asemenea acestora; iar sfârșitul acestora este moartea. Iar dragostea cea întru Hristos, pe acestea le cuprinde: bunătatea, învățătura și cunoștința; iar sfârșitul acestora este viața cea veșnică.

Iubite, lipește-te de omul care se teme de Domnul, iar a petrece împreună cu cel ce îl defaimă, nu iubi.

Așteaptă, iubite, pe Domnul, ca El să te înalțe pe tine, fiindcă slava lumii acesteia nu rămâne.

Pe Domnul să-L ai înaintea ochilor tăi totdeauna, că mântuiește pe cei ce nădăjduiesc spre El.

Bărbatul bine înarmat, înfricoșător este în război, și cel îmbră-cat cu credința, înfricoșat vrăjmașilor celor nevăzuți.

Bărbatul nebun va zice: Cine mă va speria pe mine? Iar cel smerit cugetător, înțelept se va afla.

Materia focului sunt lemnele, iar materia mâniei este înalta cu-getare. Voiești a împlânzi mânia? Apucă-te de smerita cugetare și umblă în calea celor blânzi și smeriți.

Dacă s-ar întâmpla întărâtare între frați, cel ce face pace, fericit este, iar cel ce îi mai aprinde, nu va fi nemuncit.

Piatra nisipoasă și sufletul necredincios, câte puțin se vor risipi, iar în sufletul celui credincios este gând neclătit.

În bărbatul blând și smerit se odihnește duhul înțelepciunii, că iubește Domnul pe cei ce în înțelepciune umblă.

Caută, iubite, ca nu cumva, mai multă cinste poftind, necinste să-ți tragi asupra-ți. Cu adevărat cinste este bărbatului a lucra toate după Dumnezeu, iar a călca poruncile, mare necinste îi este.

Păstorul bețiv nu va mântui oile cele încredințate lui, și somno-rosul se va face și el rănit de fiară. În mâinile bețivului odrăslesc mărăcini, iar sufletul celui înfrânat adeseori cade către Dumnezeu.

Aurul răbdare nu dă, iar credința întemeiază pe cel ce o are pe ea.

Rătăcire este bărbatului a nu ști Scripturile, însă îndoit se rătă-cește cel ce le știe și le defaimă.

Iubite, pe tine mângâie-te; rabdă în tot necazul, ca nu cumva adeseori de alții mângâindu-te, înalt cugetător să te faci, că zice Apostolul: Mângâiați-vă pe voi înșivă în fiecare zi, până ce putem să zicem: astăzi! ca nimeni dintre voi să nu se învârtoșeze cu înșelăciu-nea păcatului! (Evrei 3, 13). Că părtași ai lui Hristos ne-am făcut dacă începătura vom ține. Începătura a toată fapta bună este credința. Monahul câștigă viață îmbunătățită dacă ascultă sfătuirea părintelui său. Gol se face monahul cel ce iubește nesupunerea și calea cea lată.

Drăcească cugetare este în monahul ce pofteste treaptă străină! Lesne robit se face monahul care se împleticește cu neguțatoriile vieții. Viață veșnică va iubi monahul blând și liniștit.

Soarele și luna și stelele, toate se bucură de cei ce drept slujesc Stăpânului Hristos.

Visterii își învistierește luiși în ceruri tot cel ce iubește liniștea întru dragoste.

Doctor al patimilor se face cel ce se teme de Domnul în adevăr. Iscoditor împotriva patimilor este monahul cel blând.

Popoarele vor lăuda pe Domnul pentru omul cel ce nu se lene-vește de mântuirea sa, ci se grijește de ieșirea sa și de starea înaintea înfricoșatului Divan al lui Hristos. Lăcaș se face al Sfântului Duh tot cel ce își iubește mântuirea sa. Biserică a lui Dumnezeu se face tot cel ce iubește întreaga înțelepciune și curățenia.

Sabie este împotriva dracului trândăviei pomenirea morții și a muncilor.

Monahul înțelept nu osândește pe aproapele.

Graiuri de viață veșnică se vor încredința bărbatului iubitor de Hristos.

Grâu curat este bărbatul iubitor de străini, iar a se prihăni cineva pe sine în toată vremea, surpare este a păcatelor.

Tărie a răbdării este înfrânarea.

Pe al său suflet îl ucide cel ce se abate de la poruncile Domnu-lui, iar tot cel ce le păzește pe ele în adevăr, bucurie negrăită va moș-teni.

Cântă, iubite, cu duhul, cântă și cu mintea: Cât sunt de dulci gâtlejului meu cuvintele Tale, mai mult decât mierea gurii mele (Psalmul 18, 11).

Început și sfârșit al credincioșilor este credința, nădejdea, dra-gostea, iar decât cele cumplite, mai cumplită este trândăvirea, și mai ales dacă va avea împreună ajutoare necredința, că pline sunt roadele de otravă purtătoare de moarte.

Adu-ți aminte, iubite, de înfricoșatul Divan al lui Dumnezeu totdeauna și întărire va fi ție, și vei bate război împotriva celor ce vrăj-mășuiesc asupra sufletului tău.

Monahul înțelept, trimis fiind la slujbă, sufletul său își va pune pentru pace, iar cel fără de minte și mândru, scornește lupte.

Doamne și Stăpânul vieții mele, duhul trândăviei și al iscodirii și al iubirii de stăpânie, nu mi-l da mie, iar duhul întregii înțelepciuni și al răbdării, dăruiește-l robului Tău.

Mai bine este o întinăciune de picioare cu inimă curată pentru fapta bună, decât a pune pricină de curățenie și a se spăla cu împă-timire.

Cel ce strică Biserica lui Dumnezeu, îl va strica pe el Dumnezeu, zice Dumnezeiasca Scriptură (I Corinteni 3, 17).

Ca unui câine, cu îngrozire grăiește împotriva dracului curviei; nicidecum să nu voiești a fi biruit de un gând ca acesta, că dintr-o scânteie se vor înmulți cărbunii, și dintr-un gând rău se vor adăuga poftele cele rele. Scutură pomenirea lor mai mult decât reaua îpu-țiciune a noroiului. Precum tămâia veselește mirosirea, așa și Duhul Cel Sfânt se veselește de curățenie și se sălășluiește în omul acela. Precum porcul se veselește în tăvălirea noroiului, așa și dracii se veselesc de curvie și de necurăție. Lumină mare, bucurie, pace și răbdare locuiesc în curățenie, iar scârbă, trândăvie, somn fără de sațiu și întuneric împăclit locuiesc în curvie.

Iubește, monahe, curățenia întru dragostea lui Hristos, că se potrivește petrecerii tale, în ce chip tesla teslarului.

Un frate, luptat fiind de curvie, certând pe dracul, zicea: Du-te întru întuneric, satano! Oare nu știi că deși sunt nevrednic, mădula-rele lui Hristos port? ăi îndată și numaidecât a încetat înfocarea, în ce chip, suflând cineva, ar fi stins

felinarul, cât și el singur se minu-na în sine de aceasta și slăvea pe Domnul. Mare este curățenia cea pentru dragostea lui Hristos, și mare necinste este curvia. Frate, atât de cu neferică te grijești pe tine, împodobindu-te! Auzi pe Apostolul ce zice: De poftele cele tinerești fugi (II Timotei 2, 22). Au nu știi cu ce fel de vrăjmași bați război? Au nu știi că cumplit lu-cru este a fi cursă altui suflet? Au nu-ți aduci aminte ce fel de îpu-țiciune și de putrejune vor moșteni cei ce lucrează unele ca acestea? Ți aceasta voiesc să o cunoști tu, că, deși omul cel dinafară este adevărat și vrednic, dar lăcașul sufletului întinat, nu va zăbovi de a se strica frumusețea acestuia. Iar, dacă îți vei câștiga frumuse-țea sufletului, va izbucni din frumusețea și din strălucirea lui și la omul cel dinafară, și această frumusețe va petrece la tine.

Cel ce își împodobeste hainele sale și își umple pânțelele său, mult război va avea, iar cel ce se trezește, înfricoșat va fi potrivnicilor.

Sufletul viclean, momindu-se, se înalță și ocărăț fiind, se îndră-cește, iar cel bun, momindu-se, nu se bucură și ocărăț fiind, nu se îngreuiază.

Tăcerea celui tânăr este ca frâul la cal, iar cel neînfrânat, va că-dea în rele.

Fie frica lui Dumnezeu în inima ta, iubite, în ce chip arma în mâna ostașului, primind în tine ispitele cu smerită cugetare, ce se aduc asupra ta de la diavolul, ca să se zdrumice ca praful vrăjmașii tăi de la fața ta. Cutează, că nu vei fi biruit având o armă ca aceasta!

Cel ce nu iubește pe Domnul, ispitește pe iconom și întărită pe povățuitorii lui, iar cel ce iubește pe Domnul păzește poruncile Lui.

Portarul înțelept știe a răspunde săracului și celui îpuținat la suflet, iar cel neînțelept, mândru va fi.

Așa, frate, nimic nu dăm, măcar un cuvânt bun, păzindu-te pe tine ca să nu cazi în aceleași, că, în toate lucrurile tale, adu-ți aminte de cele de pe urmă ale tale, și în veac nu vei greși.

Portarul leneș mult se va păgubi, iar cel ce arde cu duhul își împletește luiși cunună.

Monahe, frații în biserică stând, binecuvintează pe Dumnezeu și tu afară te răspândești? Au nu știi că pe tine te păgubești? Zi gându-lui: Oare de ar fi fost vreo dare, au nu ne-am fi sărguit a întâmpina mai întâi decât toți? Ți dacă la cele trupești atâta sărguință avem, cu cât mai vârtos la cele duhovnicești? Fii fierbând cu duhul, ca sfinții, ca să te sălășluiești împreună cu dânșii în împărăția cerurilor.

Cel ce grăind deșertăciuni lucrează, pe ascuns se trage de către lucru, iar cel ce cugetă cuvinte cuvioase, mai mult va spori.

Dacă lucrând tu, te va supăra pe tine duhul curviei, să nu te le-nevești de a întinde mâinile tale la rugăciune, iar dacă și mai cumplit se va pune asupra ta, pleacă-ți genunchii la rugăciune, și rugăciunea credinței, împotriva va da război pentru tine.

Să nu adormi, având asupra cuiva ceva, ca nu năluciri urâte să te tulbure pe tine noaptea. Nu numai fața jos, ci și inima să nu se înalțe împotriva altuia.

Izbăvește pe fratele tău de la păcat, și te va izbăvi pe tine Domnul în ziua mâniei.

Cel ostenitor în chinovie, nici de ieșitoare nu se va lenevi, că nu este cu nevrednicie a pătimi de la cei binecredincioși.

Nu te teme de osteneală, zicând: ca nu cumva să slăbesc, ci mai vârtos socotește că sfinții toți, prin pătimire au bineplăcut lui Dumnezeu.

Monahul leneș, nici lui nu își este de trebuință, nici aproapelui, iar cel sânguitor și pe cei mai leneși îi deșteaptă către fapta bună.

Cel ce defaimă egumenul, păcătuiește, iar cel ce ascultă întru Domnul, slavă va moșteni.

Nu răzvrăți pe noul începător și sufletul ce însetoșează către Domnul, că va vedea Domnul și nu-I va plăcea Lui.

Fiul viclean va grăi de rău pe cel ce l-a născut pe el, și cei ce îl vor auzi pe el, îl vor osândi. Nemilostivul care răsplătește rele în loc de bune, ce va pătimi?

Nu iubi a auzi greșale străine, ca nu și păcatul tău auzit să se facă tuturor.

Cel ce tace la masă, asemenea este celui ce cu miere își mănân-că pâinea sa, iar cel ce înmulțește cuvintele, tulbură și pe cel liniștit. Cu așezare mănâncă pește și băutura ta fie fără de tulburare.

Monahului răzvrătit nu îi va plăcea portarul credincios, și cel ce iubește dreptatea nu va sminti pe aproapele.

Strâmtorează pofta, iubite, mai înainte de a fi tu strâmtorat de dânsa, că îi pogoară în fundurile iadului pe cei ce îi urmează ei.

Nu este cumpănire răbdării, dacă este amestecată cu dragostea.

Doamne, Împărate, dăruiește-mi mie a vedea greșelile mele, ca să nu osândesc pe fratele meu!

Dacă locuiesc doi noi începători cu un bătrân, care din doi este mai mare înaintea Domnului? Cel ce se smerește pe sine fratelui său, întru frica lui Dumnezeu. Că nemincinos este Cel ce a zis: Cel ce se va smeri pe sine, acela se va înălța (Matei 23, 12). Cel ce are doi noi începători, de multă trezvie are trebuință, ca nu cumva aflând în-căpere, potrivitnicul să lucreze ceva dintru ale sale în dânșii. Iar noul începător care iubește râsul și îndrăzneala, tulburări și ticăloșie își pricinuieste.

Nu pofti glumele cele ce nu se cuvin, ci mai vârtos mulțumirea. Nu fi neascultător și aspru și defăimător, ca nu pe tine să te vatâmi, și pe cei ce te aud pe tine.

Dacă vei fi adevărat cucernic și smerit cugetător, va vărsa peste tine Domnul îndurările Sale.

Ascultă, iubite, pe cel ce te sfătuiește pe tine întru Domnul, ca să aduci roadă Domnului Dumnezeu. Teme-te de Domnul și îți va fi ție zid, și în ziua sfârșitului vei afla dar.

Monahe, nu defăima pe mirean în mintea ta, că numai singur Domnul cunoaște cele ascunse ale inimii. Cinstește pe toți pentru Domnul, ca și Domnul pe tine tuturor să te cinstească.

Cel ce voiește să mute vreo piatră, dedesubt pune drugul, nu deasupra, că atunci cu lesnire o prăvălește pe ea. ^{ai}aceasta este ase-mănare a smeritei cugetări.

Monahe, chilia o ai părăsit și în lume te rătăcești; nu te temi de fărâdelegea și de împotrivă grăirea cea din cetate? Cel ce s-a dez-brăcat desăvârșit de cugetul lumii, nerănit petrece, iar cel ce nu s-a dezbrăcat, dese răni primește.

Dacă se va întâmpla a fi strâmtorată mănăstirea unde locuiești la cele de trebuință trupului, nu îți părăsi locul, că atunci vei afla lu-crare multă în locul acela.

Nu le place celor necuvioși egumenul cel cuvios, nici dreptului tot lucrul cel nedrept.

Iartă fratelui tău, dacă ți-a greșit ție, și Domnul îți va ierta ție greșelile tale.

Apucă mai înainte la chilia fratelui celui ce te-a scârbit pe tine și pocăiește-te lui cu inimă curată, pentru Cel ce a zis: Nu numai până de șapte ori a se lăsa

fratelui, ci până de șaptezeci de ori câte șapte (Matei 18, 22). Primește pocăința fratelui, iubite, ca a unuia de la Dumnezeu trimis, ca nu de Cel ce l-a trimis, lepădându-te, să-L pornești pe El asupra ta spre mânie. Pacea iubește-o și sfințenia, ca să te învrednicești feței Domnului Dumnezeu.

Nu alunga pe fratele tău în ziua necazului lui, și să nu adaugi durere peste durerea sufletului lui.

Egumenul ostenitor este bună rânduială a fraților, și bătrânii în-țelepți, mângâierea tinerilor.

Nu se cuvine a te încredința celor ce grăiesc de rău, că, de multe ori, din zavistie se face clevetirea, ci se cuvine mai vărtos adevărul a-l căuta. Se cuvine a astupa gura celor ce se semețesc și care pro-duc zarvă, ca frățimea fără de tulburare să petreacă.

De vei vedea pe oarecare frați, unindu-se la rău, să nu te împăr-tășești cu nerânduiala lor, ci abătându-te, intră în chilia ta, aducân-du-ți aminte de cel ce a zis: Robul Domnului nu se cuvine a se certa (II Timotei 2, 24), iar dacă vei vedea pe fratele, îpuținându-se sau bolind, a pătimi împreună cu acesta bun lucru este. Dreptatea va bucura inima celui ce o lucrează pe ea.

Frate, oprește-te de la glume, ca nu cumva obraznic să te lucreze pe tine, și obrăznicia este maică a desfrânării.

Nu te duce pe la chiliile bețivilor, ca nu cândva de năprasnă să îți pierzi bogăția întregii tale înțelepciuni.

Nu fi pomenitor de rău asupra fratelui tău, că scris este: Căile pomenitorilor de rău, spre moarte (Pilde 12, 28).

Nu poți suferi ocară? Taci și te odihnește. Nu poți a ști pe cineva că te trece cu vederea? Nici tu nu trece cu vederea pe cineva.

Să nu te învoiești cu cel ce te sfătuiește pe tine unele ca acestea: Până când suferi, momind pe unul fiecărui frate? Ci noi să zicem către dânsul: Astăzi mă sânguiesc liber a mă face, și pentru ziua de mâine, Domnul va avea grijă. Că El Însuși a zis: Nu vă îngrijiți pentru ziua de mâine (Matei 6, 34).

Fericit este cel ce a aflat însoțire bună și voile sale le-a urât.

Fără de viclesug, săvârșește-ți lucrul tău, frate, că așa se cuvine credincioșilor, ca și dar să afli din ostenele tale.

Nu bea vin întru beție, rușinându-te de vreo față, că atunci va fi ție rușine mare, când ca un bețiv te vei afla.

Precum lanțul de aur pe grumazul bărbatului, așa se cuvine mo-nahului cucernicia. Pe cât de dulce este mierea în gura omului, așa dumnezeieștile cuvinte în sufletul celui ce se teme de Domnul.

Bătrânii înțelepți sunt întărirea fraților, iar cei neînțelepți cer-tăreți vor fi. Urâtă este mândria înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, iar pe cei ce iubesc smerenia, îi înalță Domnul.

Liman bine liniștit este locul cel binelegiuit, iar cei ce nu au ocârmuire, cad ca frunzele. Că se cuvine cel ce slujește, să slujească ca Domnului, și nu ca oamenilor, de la Care și plată va lua. Că se cuvine celui ce este slujit, cu smerită cugetare a suferi, ca și cum de Domnul este slujit.

Ai mâncat pâine și te-ai săturat? Dă slavă lui Dumnezeu, Cel ce te-a săturat pe tine, iar dacă voiești a-ți ținea pânțele puțin, dă slavă lui Dumnezeu, Cel ce te-a întărit pe tine, și nu spune înaintea tuturor: Nu am mâncat altceva nimic decât numai atâta pâine. Că ce îți răsplătești ție însuși? Decât că pe cei ce mănâncă și

mulțu-mesc, îi osândești.

Așteaptă pe Domnul în ziua necazului, ca să te acopere pe tine în ziua mâniei. Nu râde de cel necăjit, nici te bucura de cel răzvrătit, ca nu cum-va să se mânie asupra ta Domnul, și nu vei afla sprijinire în ziua necazului.

Nu goni pe frați pentru iubirea de stăpânire, că, dacă nu va fi de la Dumnezeu sfatul acesta, nu va sta, iar dacă de la Dumnezeu va fi, măcar de te-ai ascunde între vase, ca Saul, de acolo te va lua pe tine Domnul, și te va pune pe tine povățuitor peste norodul Său.

Cine nu va suspina pentru acestea? Că încă nici o faptă bună a vieții monahicești nearătând, alergăm după măriri! Deci, de unde noi și pe uscat fiind, adeseori ne înecăm cu corabia, au nu din nesupunere și mândrie? Că, neștiind a vâsli, a ocârmui ne apucăm.

Cine este mai rău decât cel ce are apă dulce și nu adapă suflet însetat? Sau cine este mai zavistnic decât cel ce are carte folosi-toare și nu o împrumută fratelui spre zidire? Și cine este mai leneș decât cel ce însetează și stă lângă izvor și mâinile sale nu le întinde, ca, luând apă, să-i înceteze setea? Sau cine este mai nepurtător de grijă decât cel ce are carte și de citire se lenevește? Ostenește-te împreună cu cel ce are trebuință a învăța carte, ca citind minunile lui Dumnezeu, să binecuvinteze numele Lui cel minunat, și El îți va fi ție dătător de plată.

Monahului trândav, defăimarea îi stă împotriva, iar împotriva celui ce are răbdare, înalta cugetare, iar cel ce iubește pe Domnul în adevăr, de amândouă se leapădă. Monahul leneș mult se va păgubi, iar cel ce se trezește, nici un ceas nu va defăima. Monahul leneș și prigonitor nu se va slăvi, că amărător este. Monahul nesupus, multe locuri va cerca, iar cel smerit cugetător se va supune întru Domnul. Noul începător priceput, este ascultător celor mai mari întru Domnul, iar cel neascultător, în necinste va fi.

Cel ce își păzește curățenia trupului său, lăudat va fi de mulți, iar cel ce pe aceasta o defaimă, necinstit va fi de mulți.

Socotește, iubite, măsurile fiecăruia din cei supuși, pentru Cel ce a zis: Care rodește și face, unul adică o sută, altul șizeci, iar altul treizeci (Matei 13, 23).

Monahul lacom cu pânțele, postul îl numește rea norocire, iar cel înfrânat nu se va mârni.

Nu face lucru care scârbește pe aproapele, ci fii smerit în toată petrecerea ta. Bărbatul mândru va iscodi pe vecinul său, iar cel ce umblă în lumină nu socotește răul.

Cel ce iubește pe Domnul nu întărâtă pe aproapele, ci se păzește pe sine pentru Cel ce a zis: Și acelea care voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea. Că aceasta este Legea și proorociei (Matei 7, 12).

Ostenește-te, monahe, în furtună, ca să te veselești, după ce vei intra în limanul vieții.

Pe frații cei mai leneși, asupra celor mai sânguitori îi întrarmea-ză vrăjmașul, iar cei mai sânguitori, prin cei mai leneși află dobân-dă, purtându-le neputințele lor pentru Domnul. Că fără de milă este judecata celui ce nu a făcut milă.

Să nu te învoiești împreună cu fratele tău la păcat, ci mai vârtos și pe dânsul îl izbăvește, ca să vieze sufletul vostru întru Domnul.

Fie frica lui Dumnezeu înaintea ochilor tăi totdeauna, și păcatul nu te va stăpâni pe tine. Să nu zici: astăzi să păcătuiesc și mâine să mă pocăiesc, că nu ai

adeverirea pentru cea de mâine, ci astăzi să ne pocăim, și pentru cea de mâine va griji Domnul.

Este cel ce se plimblă, și când aude pe cel ce îl strigă la rugăciune, se apucă de lucru.

Nu te lenevi de pravila ta, iubite, ca să se lumineze ochii minții tale.

Necinste este celui ce are gură semeață, iar cel ce se teme de Domnul, se va cucernici.

Fii tare, nădăjduindu-te cu toată inima ta către Domnul și în toată vremea vei afla dar. De vei răbda întru Dânsul, nu îți vei pierde plata ta.

Pompa de incendiu se aduce în ziua focului, și lacrimile în vre-mea ispitei. Apa stinge văpaia cea aprinsă în casă, și lacrimile la ru-găciune poftele cele rele.

Precum finicul înverzește în țărături, așa unirea fraților întru Domnul.

Cel ce cinstește pe cei mai mari, se va veseli de cei mai mici, și în ziua rugăciunii lui auzit va fi.

Dacă vei împrumuta pe fratele tău cu ceva, și nu bagă de seamă de darea înapoi, și voiești a-i aduce aminte lui, o dată adu-i aminte, că de multe ori se întâmplă uitarea. Dacă împrumuți ceva de la fra-tele tău și acela, de cucernicie biruindu-se, nu îți va aduce aminte ție, însă tu, ca cel ce te temi de Dumnezeu, să nu îl lipsești pe dânsul de ale lui, că scris este: Nimănuicu nimic să nu fiți datori, fără numai a vă iubi unii pe alții (Romani 13, 8).

Pe toate cele ce se strică, se cuvine a le defăima, fraților, și nu-mai de viață a ne griji.

Dacă ești rânduitor a mijloci vreun lucru, nu te lenevi de a ta mân-tuire, provocând tulburări întru păcate, că și Iosif a mijlocit lucru în Egipt, și nu numai a unei case a primit asupra lui grija, ci a tot E-giptul, și nu s-a abătut de la calea adevărului și Domnul l-a slăvit pe el.

Dacă sufletul tău sănătos este în Domnul, în toate te vei folosi. Dacă vei vedea vreun neguțător, zi în tine: Suflete, acesta, pe cele vremelnice poftindu-le, atâta suferă ca să adune cele ce nu rămân, iar tu, de cele ce nu trec, te lenevești? Dacă vei vedea oarecare băr-bați judecându-se, zi întru tine: Suflete, aceștia, pentru lucru de nici un folos atâta sânguință și prigonire au între ei, iar tu, cu milioane de talanți fiind dator, nu cazi către Dumnezeu, precum se cuvine, ca să dobândești iertare. Dacă vei vedea pe cei ce zidesc case vre-melnice, zi în tine: Suflete, aceștia, case vremelnice zidind, câtă sâr-guință pun ca să-și săvârșească lucrul, iar tu defaimi corturile cele veșnice. Ți ca nu una câte una zicând, să lungim cuvântul, orice am vedea în viață, gândurile cele mirenești și înțelegerile cele lumești, în cele duhovnicești să le schimbăm, și negreșit vom dobândi folos, darul ajutându-ne nouă.

Dar ce este monahul? Monahul se aseamănă bărbatului pogorât din înălțime jos, care, aflând o funie agățată de o grindă înaltă și apucând-o, s-a prins pe sine de ea și strigă neîncetat către Domnul ca să-i ajute, știind, că, dacă obosind, va slobozi amândouă mâinile, va cădea și va muri. Apucă-te, monahe, de viața veșnică în care ai fost chemat și ai mărturisit mărturisirea cea bună înaintea a multor mărturii, că încă puțin, cătuși de cât, și Cel ce este să vie va veni și nu va zăbovi. Pentru că de nu voim noi puțin necaz a răbda pentru Domnul, cădem fără de voie în multe și rele necazuri. Ți pentru că nu voim noi să ne lăsăm voia noastră pentru Domnul, nouă înșine ne pricinuim pagubă sufletului. Ți pentru că nu suferim noi în supu-nere și în defăimare a fi pentru Domnul, ne lipsim de mângâierea dreptilor. Ți pentru că nu

ne plecăm noi sfătuirii celor ce ne sfātu-iesc pe noi pentru Domnul, ne facem bucurie viclenilor draci. Ți pentru că nu primim noi certarea cea prin toiag, cazanul ne va moș-teni pe noi, unde nu va fi cel ce mângâie.

Cine va da capului meu apă, și ochilor mei izvoare de lacrimi, și față veselă către cei dinafară, și voi plânge păcatele mele ziua și noaptea? Zis-am râsului: departe du-te de la mine, și lacrimilor: veniți către mine, că mult este păcatul meu înaintea Domnului foarte, și nu este număr greșelilor mele.

Țiți că trei deosebiri sunt ale lacrimilor la oameni?

- Sunt lacrimi pentru lucrurile cele văzute, și acestea sunt foarte amare și deșarte;

- Sunt lacrimi de pocăință, când dorește sufletul de bunătățile cele veșnice, și acestea sunt dulci și foarte folositoare;

- Sunt lacrimi ale pocăinței, unde este plângerea și scrâșnirea dinților, și acestea sunt amare și nefolositoare. Că nimic nu ajută atunci, când nu este vreme de pocăință.

Iubite, trezește-te la tinerețile tale, ca să te afli iscusit și în cele mai de pe urmă ale tale, și nu te încredința pe tine vicleanului celui ce îți spune gânduri amăgitoare și zice: Acum tânăr ești, trebuie să trăiești tu mulți ani. Drept aceea, acum veselește-te și să nu scâr-bești sufletul tău, și la bătrânețile tale trebuie să te pocăiești. Încă nu cunoști, o, frate, nici măcar ca un fără de minte, că te amăgești în acestea, că, dacă, încă tânăr fiind tu și vârsta ta în putere, când poți a răbda toată osteneala și pustnicia a o suferi, nu te pocăiești, dacă vei îmbătrâni, au nu neputința bătrâneții vei pune pricină? Dar dacă și în tinerețile tale vei fi luat, ce vei face? Deci, lasă calea vrăjmașului, și ascultă glasul Adevăratului Stăpân, Care a zis: Prive-gheați și vă rugați, că nu știți ceasul și ziua (Matei 24, 42).

*

Doamne, Iisuse Hristoase, Împărate al împăraților, Cel ce ai stăpânirea vieții și a morții, Cel ce cunoști cele nearătate și cele asunse, de care nu se tăinuiește nici cugetul, nici gândul, curățește-mă pe mine de cele ascunse ale mele, că rău înaintea Ta am făcut! Că iată zilele mele lipsesc din zi în zi, și păcatele mele se înmulțesc. Tu, Doamne, Dumnezeuul duhurilor și a tot trupul, cunoști multa neputință a sufletului și a trupului meu. Dă, Doamne, putere în neputința mea, și sprijinește-mă pe mine ticălosul, că Tu cunoști, căci ca o mi-nune m-am făcut multora, și Tu ești ajutorul meu cel tare. Dă-mi, Doamne, inimă mulțumitoare, ca să pomenesc facerile Tale de bine totdeauna, Bunule Doamne, și să nu pomenești păcatele mele cele multe, ci nepomenitor de rău fii pentru greșelile mele! Să nu treci cu vederea, Doamne, rugăciunea mea, a prostului și a păcătosului, ci precum m-a acoperit pe mine până acum darul Tău, nici până în sfârșit să nu îl iei de la mine, că acesta m-a înțeleptit pe mine a pri-cepe acestea, și fericiți sunt cei ce păzesc căile lui, că le va fi lor spre cunună de slavă. Mărturisescu-mă ție, Doamne, și Te laud eu, ne-vrednicul, Cel ce ai arătat în mine mulțimea îndurărilor, că acope-ritor și ajutor Te-ai făcut mie, de vreme ce Numele mării Tale bine este cuvântat în veci. Că ție se cuvina mărire, Domnului Dumnezeu-ului nostru!

*

Iubite, învață pe fratele tău calea, nu ceea ce îl duce în lume, ci ceea ce îl duce în împărăția cerurilor, și teme-te de Domnul cu toată puterea ta, și nu râvni lucrurile necredincioșilor, că focul lor nu se va stinge și viermele lor nu se va

sfârși!

CUVÂNT PENTRU ÎNDREPTAREA
CELOR CE PETREC CU ÎMPĂTIMIRE

Mă îngrozesc, frații mei, și mă înfricoșez și cu scârba mă rănesc de proorocul ce zice: Vedeți defăimătorilor, minunați-vă, și pieriți (Fapte 13, 41). Și, mai întâi, adică, mai ales pentru a mea nepedepsire, căci cale a toată fărâdelegea m-am făcut și cu tot păcatul, pe fiecare mădular al meu l-a legat vrăjmașul. Și dator eram pe mine a mă plânge și a mă tângui, pentru rușinea ce este în mine și, apoi așa, de ale altora a mă griji. Dator eram, mai întâi, pe a mea bână a o scoate și, apoi așa, paiele altora a le vedea, dar defăimarea ce se fa-ce acum, în vremile noastre, în scârbă mă cufundă pe mine foarte. Că văd lenevirea sfătuirii celei de acum și nu pot a o suferi, după proo-rocul ce zice: Văzut-am pe cei neînțelegători și mă topeam (Psalmul 118, 158). Căci care organ al vrăjmașului nu este în noi? Sau cu care mește-șug, în multe chipuri, nu ne-a stăpânit pe noi?

Vai mie, cine nu va plânge relele cele gătite nouă? Ciluțați aminte la cele ce zic, mă rog, cei ce viața aceasta ați luat asupra voas-tră și, cutremurați-vă, că, chip de îngeri purtând noi, cu diavolul ne întrecem. Chipul este îngeresc și petrecerea lumească. Oare îngerii în cer, cu prigonire și cu pizmă petrec, precum acum vedem între monahi? Că s-a înrădăcinat între dânșii pizma, zavistia și grăireade rău. Că în multe feluri vicleanul și-a stropit otrăvile sale în fiecare din noi și, prin meșteșug, pe fiecare îl împiedică.

Unul a îndreptat postul și de pizmă și de zavistie este stăpânit; altul s-a ținut pe sine despre pofta cea necuvioasă și de slavă deșar-tă, ca și cu niște obezi, este legat; altul a îndreptat privegherea și cu vorbirea de rău, ca într-o cursă, este prins; altul de vorbirea de rău s-a depărtat, și de nesupunere, și de vorbire împotriva este plin; altul de bucate se înfrânează, și în mândrie, și în trufie este cufundat; altul în rugăciuni este răbdător, și de mânie, și de iuțime se biru-iește; altul a isprăvit vreun lucru mic și se înalță asupra celor mai leneși; pe altul, cu alt chip l-a legat răutatea, și nu este cel ce înțele-ge. Pentru aceasta prigoniri și zarvă se face între monahi.

Vai mie, cine nu va suspina? Cine nu va plânge? O, cum această îngerească petrecere am tulburat-o! Că am părăsit lumea, și cele alelu-mii le cugetăm. Averile le-am lepădat, și de a ne prigoni nu am în- cetat. Casele le-am părăsit, și cu grijă în fiecare zi ne topim. Bogă-ție nu avem, și de mândrie nu ne-am depărtat. Nunta am trecut-o cu vederea, și de la deșarta poftă nu ne-am mutat. Din afară smerit cugetăm, și cu sufletul cerem cinste. Cu părerea suntem necâștigători, și de lăcomie ne stăpânim. Cu cuvântul necâștigători, și cu mintea de multa câștigare bolim. Cine nu va plânge sfătuirea noastră?

Că este cu puțință a vedea și a ne minuna de izvodirile monahilor, mai ales de ale celor tineri și noi începători. Că încă cu cuvântulnu s-au lepădat, și acum îngâmfați se făcură. Încă nu au dobândit chi-pul, și acum se trufesc. Încă nu au ascultat învățătura, și acum pe alții sfătuesc. Încă cele dinaintea ușilor nu le-au văzut, și acum cele dinlăuntru le nălucesc. Încă nu au pășit pe treaptă, și cu norii în-tocmai zboară. Încă nu au gustat pustnicia, și acum cu slavă deșartă s-au

întrarmat. Încă glas de certare n-au auzit, și acum îngrozesc. Încă nu s-au adunat în frățime, și acum domnesc. Încă nu au intrat pe ușile mănăstirii, și acum se ating, și osândesc și se îngrețosează. Și pentru ce îmi cheltuiesc vremea? Că multe sunt izvodirile lor. Și nu este cel ce înțelege, nu este cel ce pentru Dumnezeu s-a lepădat, ca prin ascultare, rob pe sine să se dea fraților, ci de se va certa, mai drept socotește împotriva a ritorici. Dacă i se va porunci, el maiînchi-puiește. La lucrul cel bun nu râvnește, și la cele nefolositoare pe sine se pune în rânduială. Trei zile nu are de când s-a lepădat de lume, și cu cel îmbătrânit în schimă se prigonește. Nevoind a se supune, meșteșuguri loruși a învăța cu mintea izvodesc. Înfrânarea trupului nesuferind-o, unii pe alții pe furiș se privesc. Sub jug au intrat, și poruncește, ceartă, se mânie. Fă aceasta, frate, și zice: Nu fac, de nu și cutare va veni îm-preună cu mine.

Cutare în cugetarea Dumnezeieștilor Scripturi se îndeletnicește, dator eram și eu a mă îndeletnici. De multe, și mai înainte de a se lepăda de lume, cu lucrul trăia, și necunoscând mai înainte care estedreapta sau stânga, după ce a venit în mănăstire, iubitor de învăță-tură și tâlcuitor s-a arătat.

Fratele cutare se odihnește, și mie mi se cade. Fratele este împodobit, și eu dator sunt a fi împodobit. Fratele s-a dus la vorbirea părinților, dator sunt și eu a vorbi. Fratele a luat cinste, și mie mi se cuvine. Cutăruia i s-a dat cutare stăpânire, oare nu eram și eu vrednic de acea stăpânire, sau aceea a mi se încredința?

Acestea sunt vitejiile celor tineri, acestea sunt smeritele cugetări ale noilor începători, acestea le sunt ostenelile. Prin acestea se sâr-guiesc a moșteni împărăția, neștiind, că acestea pogoară sufletul în pierzare; neștiind, că, prin acestea, vrăjmași ai lui Dumnezeu s-au făcut. Prin acestea arătați suntem că nici măcar cât de puțin de pe-trecerea cea dinafară nu ne-am lepădat, zic, adică de lume. Cu pă-rerea ne-am lepădat, iar cu adevărul pe cele ale lumii le cugetăm și nu este în noi nici un răspuns. Cu chipul monahi fiind, și cu năravul cruzi și fără de omenie. Cu chipul smeriți, și cu năravul pierzători. Cu chipul cucernici, și cu năravul ucigași. Cu chipul iubitori, și cu năra-vul vrăjmași. Cu chipul prieteni, și cu năravul urători. Cu chipulpust-nici, și cu năravul împiedicători ai pătimitorilor. Cu chipul postitori, și cu năravul ispititori. Cu chipul întregi înțelepți, și cu inima prea-curvari. Cu chipul liniștitori, și cu năravul răspândiți. Cu chipul blânzi, și cu năravul trufași. Cu chipul mângâietori, și cu năravul o-cărători. Cu chipul sfătuitori, și cu năravul batjocoritori. Cu chipul simplu, și cu năravul cumpliți. Cu chipul nezavistnici, și cu năravul zavistnici. Cu chipul sprijinitori, și cu năravul vânzători.

Și de unde oare se întâmplă de sântem noi în acest fel? Dintru a nu avea noi adevărata smerenie; dintru a nu avea noi înaintea ochilornoștri frica lui Dumnezeu; dintru a defăima noi, și a ne amăgi cu gândul, și dintru a ni se părea că bârfeala este mântuitoareaporuncă!

Cu cuvântul Domnului cerurile s-au întărit, și noi nici măcar ca pe un frate pe dânsul nu îl primim. Gura aceea înfricoșată și necu-prinsă și groaznică a grăit: Că cel ce voiește între voi a fi mare, să fie cel decât toți mai de pe urmă, și tuturor slugă (Marcu 9, 35), și noi, nevăzând nici măcar cele dinaintea ușii chipului monahicesc, ne trufim, și unul asupra altuia ne înălțăm, și unii înaintea altora sârim. Toți suntem în noi înșine înțelepți, toți stăpânitori, toți rânduitori, toți muștrători, toți legiuitori, toți iubitori de cuvântare, toți tâlcui-tori, toți

dascăli, toți poruncitori, toți purtători de grijă, toți iconomi, toți întâi, toți al doilea.

Oare nici măcar Apostolul nu vă va pleca pe voi? Că, dacă tot trupul va fi auz, unde va fi mirosirea? Dar dacă toți vor fi întâi, toți egumeni, toți rânduitori, apoi unde va fi deosebirea poruncii lui Dumnezeu? Sau măcar nu vă plecați celui ce zice: Nimenea luiși nu își ia cinste, fără numai cel ce este chemat de Dumnezeu (Iacov 3, 1). Sau iarăși când zice: Nu fiți toți dascăli, că pentru aceasta începătorii și stăpânii a rânduit Dumnezeu (Tit 3, 1).

Că, dacă și toți cei ce sunt în ceruri nesticăcioși și fără de moarte, duhuri slujitoare fiind, nu a voit Dumnezeu ca toți să fie într-o rânduială, ci și între slujitorii cei dumnezeiești și nemuritori, înce-pătorii și stăpânii și covârșiri a fi s-a rânduit, și fiecare dintre dânșii nu trece peste rânduiala sa și peste chipul cu care s-a făcut, pentru ce noi cu nedrepte prigoniri, unii pe alții ne prigonim? Îngerii și Arhanghelii, peste cele poruncite nu trec, și noi, unii peste alții, tre-cem și ne împingem, și unul pe altul covârșim, și a sări unii înaintea altora și a defăima și a micșora ne silim, ca și cum mai multceva am fi putut isprăvi.

O, orbire de minte, care nu suferă a se pleca celui ce zice: Fiecare, în ceea ce s-a chemat, în aceea să rămână (I Corinteni 7, 20)! Cum nu se tem măcar de Cel ce zice: Că celor ce mult li se va da, mult li se va cere (Luca 12, 48), ca, măcar așa, smerita cugetare să o câștige?

Fraților, nu așa de cu prostime viața noastră să o săvârșim! Nu așa de cu nefrică, ca și cum nu am fi auzit de înfricoșata judecată! Să nu petrecem în acest chip, ca și cum nu am avea cu îngrozire să dăm seama! Nu așa, vă rog pe voi! Să nu ne facem împiedicare și sminteală celor dinafară, să nu adăugăm păcate peste păcate, să nu se hulească chipul cel bun prin noi, ci, mai vârtos, să se laude. Că va veni, va veni, și nu va zăbovi înfricoșatul ceas, în care fără de răspuns ne vor fi nouă lucrurile, când vom fi cercați. Că ce vom putea și să-I zicem Lui? Că ce I S-a căzut Lui să ne facă nouă și nu ne-a făcut? Au căci pe Însuși Dumnezeu Cuvântul, în chip de rob smerit nu L-am văzut, ca și noi smeriți să ne facem? Au fața Lui cea necuprinsă de gând nu am văzut-o scuiată, ca și noi, când suntem ocărăți sau certați, să nu ne sălbătichim? Au nu am văzut sfântul Lui spate dat spre bătaie, ca și noi să ne supunem în toate egumenilornoștri? Au doară nu am văzut fața Lui care caută pe pământ și îl face pe el de se cutremură, cum S-a pălmuit, ca și noi, când suntem defăimați, să nu ne facem ca niște fiare? Au nu am auzit glasul Lui, zicând: Că Eu de la Mine nimic nu fac, ca și noi să nu ne facem obraznici și de sine voitori și de sine stăpânitori? Au nu L-am auzit pe Dânsul, zicând: Iar Eu nu sunt nesupus, nici împotriva grăiesc (Ioan 8, 28), ca și noi să nu fim împotriva grăitori și nesupuși? Au nu L-am auzit pe Dânsul, zicând: Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima (Matei 11, 29), ca și noi blânzi să ne facem și smeriți, și unii pe alții nezavistuinându-ne, și unii pe alții nemușcându-ne și nemâncându-ne?

Dar ce răspuns Îi vom putea da Lui? Nu, frații mei, nu așa, mă rog! Nu pentru patimile cele trupești să ne lepădăm afară din fericirea cea fără de moarte. Să nu pierdem pentru cinste vremelnică slava cea veșnică! Să nu ne osândim pentru ceartă, sau pentru pizmă, sau pentru zavistie, în gheena cea înfricoșată! Dacă odată cauți a te mântui, apoi ce iscodești pe aproapele? Odată sub jug ai intrat, ce strici rânduiala, ca oarecum rodul ascultării tale să se arate?

Cutează, cutează, iubite, că nici vrednicie, nici cinste, nici mărire, nici a te chema întâi sau al doilea, nici a te numi egumen, nici a te auzi slăvit, nici a lua

în mână cinste, nici a ți se încredința vrednicie, în împărăția cerurilor nu duce, nici iertarea păcatelor nu dăruiește, nu izbăvește din muncă, ci osândește. Iar smerenia, și ascultarea, și dragostea, și răbdarea, și îndelunga îngăduință, acestea sunt care mântuiesc pe om.

Căci cu neputință este în alt chip a spori cineva și a se mântui, fără numai prin a urma pe Domnul în tot lucrul. Au nu L-ați auzit pe El, zicând: Nu am venit a fi slujit, ci a sluji? (Matei 20, 28). Și iarăși: Am venit nu ca să fac voia Mea, ci voia Tatălui Celui ce M-a trimis pe Mine? (Ioan 6, 38). Și iarăși: Cel ce se smerește pe sine, se va înălța, și cel ce se înalță pe sine, se va smeri? (Matei 23, 12). Nu L-ați auzit pe Dânsul, zicând: Fericiți cei săraci cu duhul, că aceora este împărăția cerurilor ? (Matei 5, 3). Nu ați auzit că: Șezând împotriva fratelui tău îl cleveteai (Psalmul 49, 21), și cum se fângăduiește a te mustra în față? Nu ați auzit că cel ce urăște pe fratele său, în întuneric este? Nu ați auzit că diavolul, pentru mândrie a căzut din cer? Nu ați auzit cum pentru grăirea împotriva către Dumnezeu, din ce fel și din cătslavă a căzut? Nu ați auzit cum pentru un cuvânt de defăimare s-a înleproșat Mariam, sora lui Moisi? (Numeri 12, 10).

Deci, pentru ce, atât de multe pilde fiind, noi ca niște aspide, urechile ne astupăm, nu zic cele trupești, ci pe ale inimii noastre? Că acestea aud, dar acelea nu țin minte. Pentru ce nu credem celui ce zice: Cel ce petrece în dragoste, în Dumnezeu petrece? (I Ioan 4, 16).

Deci, vă rog pe voi, turma cea aleasă a lui Hristos, să ne trezvim până ce avem vreme! Să ne facem întregi înțelepți, până ce în slo-bozenie suntem, ca nu cumva fără de veste să vină ceasul cel înfri-coșat și dureros, și vom plânge cu amar, căindu-ne fără de folos. Să ne trezvim, ca să nu ne rușinăm cu acea rușine mare înaintea lui Dumnezeu și a îngerilor și a oamenilor! Să încetăm de prigoniri, și mai ales voi, cei ce aveți vârstele tinere, smeriți-vă cu toată puterea, ca să puteți ajunge desăvârșirea!

Pe vremea părinților noștri, răsufare mai multă aveau vremile, și învățați-vă câtă era la dânșii păzirea cea cu dinadinsul, câtă era smerenia și simplitatea, și reaua pătimire, și defăimarea, iar acum mare este războiul. Nu fiți nebăgători de seamă, nici socotiți că ați ajuns la desăvârșire. De multă osteneală este trebuință spre a vă mântui și de multă nevoită. Să nu socotiți că a se încinge lat și a târîhainele, aceea este călugăria, sau a avea mâinile strălucite, aceea mântuiește, sau a fi bine grăitor, sau tâlcuitor al Scripturilor, aceea este desăvârșirea, sau a-și rade capetele, sau iarăși, perii a-și împo-dobi, și a nu avea faptele bune cele potrivite și cuviincioase.

Nu micșorând chipul călugăresc, zic acestea. Să nu fie! Ci chi-pului i se cuvine a-i urma năravul și lucrurile, că chipul fără de lucru nimic nu este. Deci, nu fiți fără de grijă și nu vă moleșiți, că de multă osteneală este trebuință a înfrâna tinerețele și pornirile trupului! Că deși vă vine cu greu pentru cele zise, dar pe mine a-ceasta nu mă scârbește, că voiesc a primi voi fiere înroșite, ca de putreziciune să vă izbăviți. Că, de vreme ce ascundeți patimile voas-tre, să nu vi se pară că de Dumnezeu vă tăinuți. Că zic vouă, că celefăcute pe ascuns de voi, rușine îmi este mie a le și scrie, că, dacă le voi scrie, nu veți suferi, ci veți fugi.

Pentru aceea dar, vă rog pe voi, smeriți-vă prin ascultare, prin dragoste, prin simplitate, prin defăimare. Prin acestea, supuneți-vă unii altora, și supuneți-vă vouă înșivă, cu postul întrarmându-vă, cu rugăciunea și cu privegherea. Să nu fiți

în ceartă tari, și în cântare de psalmi slăbănogi. Nu în gânduri priveghetori, și ca niște fiare pândind; în rugăciune dormitând, și cu ochii mijind. Nu în cuvântaredeșartă tari ca niște tauri, și în slavoslovia lui Dumnezeu neputincioși ca vulpile. Nu în lupta în cuvinte nebiruiți, și în cele duhovnicești căscând. Nu în a vă juca veseli, și în a fi sfătuiți posomorâți. Nu ziua în lăcomia de pânțete sănătoși, și la rugăciunea cea de noapte nepu-tincioși și leneși. Nu în vorbiri îndrăzneți, și în lucruri slăbănogi. Nu în a porunci gata, și în a vi se porunci negata. Nu în a fi ascultați dulci, și în a asculta îngreșoși. Nu în a porunci aspri, și în a vi se porunci posomorâți și cârtitori. Nu mânicele până la degete, și limbile până la piept. Nu spre masă grabnici și osârdnici, și spre lucruri leneși și slăbănogi. Nu în multă mâncare puternici, și în post neputernici. Nu în băutura de vin bucuroși, și în băutura de apă posomorâți și mârniți. Nu în căutarea împrejur deștepți, și în a judeca vreun lucrubun întunecați. Nu înaintea femeilor cinstiți, și cu frații sălbăticiți.

Ci vă rog pe voi, fiii lui Dumnezeu cei iubiți, luați asupra-vă râvna celor bune, ori vreun lucru cinstit, ori vreun lucru de folos zidirii, ori vreunul de bună laudă! Mai înainte de toate smerenia, dragostea, bunătatea, blândețea, evlavia, dând loc unii altora, și nu prigonindu-vă pentru nici un lucru trebuincios. În post și în rugăciune nepregetători, ca să puteți birui patimile trupului, ca nu pentru mici și de nimic patimi, de atâtea bunătăți să ne lipsim, ca nu, pe cele vremelnice căutându-le, slava cea fără de moarte să o pierdem.

Ia să ne sârguim, mă rog, până când suntem în trup, pe cele plăcute Domnului să le lucrăm! Să ne sârguim, să ne silim, mare furtună stă asupra-ne, să nu fim fără de grijă, că nu ne este nouă <Ş-3>lupta <Ş-3>împotriva oamenilor celor văzuți, ca, văzându-i, să ne străjuim. Nevăzuțisunt cei ce ne luptă pe noi. Pentru aceasta și mare este primejdia celor mai leneși, iar celor ce biruiesc, mare dare de plată. Deci, prin gânduri să-i biruim, și împotriva cu război să le stăm lor. Adică ce zic: Dacă spre lăcomia pântecelui ne va zădări, prin post să batem război. Dacă spre poftă de vreo femeie ne-ar gădăli pe noi, cu răbdarea întrarmându-ne, să biruim simțirea, și numaidecâtva fugi. Dacă spre iușime ne va ridica pe noi, cu pacea să ne într-armăm. Dacă a ne mânia ne va face pe noi, blândețea asupra-ne să o luăm. Dacă spre urâciune ne va aprinde, de dragoste să ne lipim. Dacă spre cinste ne va zădări, pe defăimare să o arătăm. Dacă spre slavă, noi pe prostime asupra-ne să o primim. Dacă spre înălțime ne-ar năluci, smerenia Domnului să o zugrăvim. Dacă spre pizmă asupra fratelui ne va întărâta, să punem în minte căderea lui Cain. Dacă spre zavistie, pierzarea lui Isav. Dacă spre grăire de rău ne-ar porni, cu tăcerea pe noi înșine împrejur să ne îngrădim. Că dacă așa îi <Ş-3>vom sta împotriva lui, va fugi și nu va sta, și va veni asupra-ne darul.

Credeți-mă, frații mei, că despre toate acelea care v-am sfătuit pe voi să vă păziți, vinovat sunt eu acestora, ci măcar voi faceți-vă curați, că eu întinat sunt cu păcatele, ci sârguiți-vă, prin pocăința voastră cea bună, de mă răscumpărați și pe mine. Credeți-mă, că din cele ce am grăit, nici una nu am păzit, ci voi cu lucrul împodobiți cuvintele mele. Căci cred cum că voi fără de prihană vă veți a-fla, iar eu osândit sunt pentru cele ce zic și nu fac.

Deci, ia să nu ne lenevim de mântuirea noastră, nici ca niște pildesă socotim cele zise, că nici de afară ceva din cele scrise am adus înăuntru, dar nici mincinoase sunt cele zise, ci, o, să fie ca toți, voi, primind sămânța cuvântului, ca niște pământ bun, să aduceți roadă: unul treizeci, altul șaiszeci, iar altul o sută, ca,

007Efr.txt

împodobindu-vă cu roade și cu faptele bune strălucindu-vă, să veseliți pe Domnul nostru Iisus Hristos, și El vă va veseli pe voi în odihna împărăției Sale, în vecii vecilor. Amin.

MUSTRARE LUIȘI ȘI MĂRTURISIRE

În multe lucruri, fraților, pârându-mi-se că vă sunt de folos vouă, dator sunt și pe mine însumi a mă folosi la suflet, că fără de socoteală lucru este, altora dându-le hrană, eu însuși de foame să mă topesc. Și urât lucru este, pe alții adăpându-i, și eu de sete să mă stric. Și cum va fi aceasta în alt chip, dacă nu voi mostra a mea știință? Că știu, că de folos îmi va fi mie la judecata ce va să fie, fi-încă în multe lucruri fiind eu, vrăjmașul m-a luptat la tinerețe. Că în acea vreme, puțin de nu m-a încredințat pe mine tinerețele, cum că însăși de sine sunt cele din viață. Și precum când corabia este fără de cârmă, pe cârmaci la pisc îl pune și umblă înapoi, sau nici nu umblă, uneori încă se și răstoarnă, dacă nu vreo cercetare ori prin înger, ori prin om, iar fi ajutat ei. Aceasta cu adevărat și mie mi s-a întâmplat. Și, purtându-mă pe deasupra viforului înșelăciu-nii, în nesimțire mă aflam de primejdia cea gătită.

Dar ce face bunătatea lui Dumnezeu? Mie, când mă duceam în părțile Mesopotamiei celei mai dinăuntru, mi-a făcut a întâmpina pe un păstor de oi, iar acela a zis către mine: "Unde te duci, tânărule"? Și eu am zis: "Oriunde mi se va întâmpla". Și a zis către mine: "Așteap-tă, căci către seară ziua s-a plecat". Și ce mai? Ascultând, am rămas la dânsul, și la miezul nopții lupii, năpădind, au răpit oile, păstorul din beție greu dormind. Venind stăpânii, și pricina asupra mea punând-o, m-au dus la judecată. Și mergând către judecător, răs-pundeam după cum s-a întâmplat. După mine s-a adus unul prins în preacurvie, și femeia scâpând, s-a făcut nevăzută. Iar judecătorul întârziindu-ne pe noi amândoi, ne-a trimis la temniță. Și am aflat pe un țăran aruncat în temniță acuzat de ucidere. Și nici cel împre-ună cu mine adus nu era preacurvar, nici acesta ucigaș, precum nici eu fur de oi, însă mortul se păzea pentru țăran, păstorul pentru mine și bărbatul pentru preacurvar. Că erau și aceștia în altă casă păzindu-se.

Deci, făcând acolo șapte zile, în a opta zi văd pe oarecare în somn, zicându-mi mie: "Fii bine credincios și vei înțelege purtarea de grijă. Socotește cele ce ai gândit și ai făcut și din tine vei înțelege cum că nimic nu pătimiți cu nedreptate".

Deșteptându-mă eu, socoteam vede-nia și cercând greșeala mea, am aflat că într-un câmp, când eram încă în țara mea, a unui sărac străin, din oarecare răutate, la miezul nopții i-am alungat juninca din staniște, de iarnă și de foame slăbă-nogită fiind, pe care a rupt-o o fiară ce venise acolo.

După ce am povestit visul celor ce erau cu mine și pricina, îndemnându-se și ei, au început a spune: țăranul, că a văzut pe un om înecându-se în râu și putând a-l ajuta pe dânsul, nu l-a ajutat. Cetățeanul, cum că o femeie văduvă, clevetită fiind pentru curvie, și el a pârât-o. Și frații văduvei, această pricină punând asupra ei, au lipsit-o de moștenirea părintească, dându-i lui precum s-au fâgă-duit. Iar eu, de cele zise am început a mă umili, că multă a fost răs-plătirea. Și dacă eu singur aș fi fost, poate aș fi zis cum că omeneas- că este aceasta ce mi se întâmplă mie, iar noi trei suntem prinși în aceleași.

Și adormind iarăși, am văzut pe același, zicându-mi mie: "Dimineață vei vedea și pe cei nedreptățiți de voi și izbăvirea de clevetirea voastră". Deșteptându-mă, am rămas uimit, iar ei au zis către mine: "Ce ești mahnit"? Și le-am spus lor pricina și mă temeam de împlinirea lucrului și am uitat gândurile cele pentru lucrurile

făcute de mine, iar aceia împreună cu mine erau îngrijorați. După ce a trecut noaptea aceea, am fost aduși la judecător, împreună cu raportul scris, care cuprindea în sine cinci legați. Cei ce erau cu mine, mult au fost bătuți, iar pe mine în temniță m-au dus din nou. Apoi s-au adus înăuntru alți doi, care mai întâi erau să fie judecați. Și aceștia erau frații văduvei celei nedreptățite cu moș-tenirea părintească. Unul se aflase făcânducidere, iar celălalt în preacurvie, și mărturisind pentru acelea în care s-au prins, se chi-nuiau ca și alte lucruri rele să mărturisească. Deci, preacurvarul a mărturisit că, într-o vreme, în cetate neguțătorind, obicei avea a merge către oarecare femeie, și obicei avea a se amesteca cu ea. Și femeia aceasta era cea pentru care se ținea închis cel ce era cu mine. Și, întrebând fiind, cum a scăpat, el a zis: "Că vecinul femeii ce preacurvea s-a întâmplat, noi fiind în temniță, pe altă scară venind către dânsa pentru oarecare trebuință a sa, iar ea dându-i ceea ce a cerut, după ce acum mă slobozise pe mine pe fereastră, dacă l-a vă-zut pe dânsul, s-a rugat ca și pe dânsa pe aceeași fereastră să o sloboadă, de vreme ce, zice, datornicii voiesc să mă prindă pe mine. Iar el, aceasta vrând a o face, a fost prins de bărbatul ei, iar noi am fugit". Și unde, zice, este femeia? Iară el, locul arătându-l, a poruncit să se păzească până la venirea femeii. Și celălalt, adăugând lân-gă prinderea cea pentru preacurvie, a mărturisit că și ucidere am făcut, pentru care era ținut țăranul cel împreună cu mine. Și el încă a zis că mortul era bărbat al femeii celei îndrăgite de dânsul.

Deci, după ce a venit, zice, pe la amiazăzi, ca să-și cerceteze țarina, și m-am apropiat ca să mă închin lui, îndată l-am ucis pe el și am fugit. Și dormind oarecarele din multa osteneală, ieșind cei de la dânsul către strigarea uciderii, care nici știau pe țăran, nici țăra-nul știa ceea ce se făcuse, legându-l, l-au trimis. Și cine este dovada acestora? Femeia, zice. Iar el a zis: Unde este aceasta? Și i-a arătat și locul și numele în alt sat, nu departe de celălalt. Și îndată l-au ridicat la temniță.

S-au mai adus încă și ceilalți trei, dintre care unul pentru aprinderea grânelor, iar ceilalți pentru mărturia uciderilor. Și după ce s-au bătut puțin, și nimic nu au mărturisit, au fost duși la temniță, fiindcă judecătorul a auzit de venirea diadohului lui. Încă și eu împreună cu dâșii am fost dus, nici o despărțire mai așteptând a cercetării.

Deci, eram toți împreună, iar judecătorul cel ce a venit, din patria noastră era și multă vreme nu știam cetatea lui de unde este și el cine era, iar în zilele cele din mijloc, multă vreme având de răsu-flare, și cu ceilalți legați ne-am împrietenit. Și fiindcă cei mai dina-inte, cu bună inimă s-au făcut, și celorlalți le-a vestit cele întâmplăte, care foarte luau aminte la mine ca la un bine credincios. Încă și aceia, adică frații văduvei, auzind, s-au minunat, cunoscând pe cel ce le-a ajutat pentru dânsa. Deci, toți se rugau mie, ca doar cumva să le vestesc lor o veste de bucurie. Și făcând multe zile acolo, nu am văzut pe cel ce în vis mie mi s-a arătat.

Iar la sfârșitul zilelor, iarăși l-am văzut pe el, zicându-mi mie, că și acești trei, în altele prinși fiind, acum își iau pedeapsa. Și eu am spus acestea către dâșii, și ei au mărturisit cum că știu pentru ne-dreptatea furului, care ucise pe oarecine pentru o vie ce era lipită de moșia aceluia, pentru care noi, zice, am mărturisit cum că lui după datorie via i se cuvine, și cum că nu el l-a ucis pe dânsul, ci cum că de pe o râpă a căzut și a murit. Iar celălalt a zis cum că pe oarecare, nevrând, l-a împins cu mânie din casă și, căzând, a murit.

Iar după acestea, am văzut iarăși în somn pe cel ce mi se arăta, zicându-mi mie: "Dimineață te vei izbăvi, iar ceilalți, dreptei judecări vor fi supuși, iar tu fă-te credincios, și povestește purtarea de grijă a lui Dumnezeu".

A doua zi, șezând judecătorul la judecată, pe noi pe toți ne-a cercat, și cunoscând pe cele de demult lucrate, pe femei le-a cerut, care erau de față pregătite, pârâșii arătând dreptățile lor, iar dregă-torul pe cei nevinovați i-a slobozit, zic adică pe țăran și pe cel socotit preacurvar, iar pe femei le muncea, vrând să cunoască nu cumva și altă faptă oarecare au mai făcut. Și s-a aflat una că ea a făcut aprin-derea grânelor, pentru izbânda celui ce a vădit pe preacurvarul ei, între care pe unul ce fugea de la țarina cea pârjolită aflându-l mai aproape de pârjolitură, l-au prins ca pe un pricinuitor al pârjolituri-rii, care era împreună cu noi. Pe care cercetându-l judecătorul, l-a aflat precum s-a zis și l-a slobozit ca pe un nevinovat.

Iar cealaltă dintre preacurve, în același sat fiind, unde erau și cei ținuți pentru mărturie, au mărturisit năpădirea ce s-a făcut, că cel junghiat, zice, bărbat frumos fiind, s-a pogorât în casa ei, cu care culcată fiind, aflându-l unul din cei doi frați ai văduvei, ca un ibovnic ce îi era, bătându-l, l-a omorât pe el și în uliță l-a aruncat. Și făcându-se năpădire, zice, cei doi bărbați goneau pe oarecare ce răpise un țap al lor, pe care văzându-i cei mai mari, au socotit că fug, și prinzându-i pe dâșii, ca pe niște vinovați, i-au trimis la temniță. Iar dregătorul a zis: "Cum le este lor numele, sau din ce neam și ce fel sunt"? Și cercând cu deamănuntul cele pentru dâșii, a cunoscut adevărul, și pe cei nevinovați i-a slobozit. Și cinci erau aceștia: țăranul cel socotit preacurvar și cei trei mai de pe urmă. Iar cei doi frați și pierzătoarele femei cele împreună cu dâșii, fiarelor mâncare a poruncit să se dea.

Și a poruncit să mă aducă și pe mine în mijloc și m-a spăimântat și pe mine asemănarea lui. Însă întreba pricina de la cei ce sta înainte și se ispitea a mă cerca cum s-a întâmplat cele pentru oi. Și eu i-am spus lui adevărul cum s-a întâmplat. Și cunoscându-mă pe mine după glas și după nume, pe păstor spre dovada adevărului poruncind să îl pedepsească, pe mine, după puțin mai jos de șaptezeci de zile de vinuire, m-a slobozit. Iar cunoștința era că părinții mei au avut în câți-va ani locuința împreună cu cei ce l-au crescut pe dânsul.

Apoi în noaptea aceea văd pe bărbatul care mi s-a arătat, zicându-mi: "Întoarce-te în locul tău și pocăiește-te pentru nedreptatea făcută, incredințându-te că este oarecare ochi care le vede pe toate". Și îngrozindu-mă pe mine rău, s-a dus. Pe care până acum nu l-am mai văzut. Și neliniștit făcându-mă, m-am întors, și mult lăcrimând, nu știu dacă am împlânzit pe Dumnezeu. Pentru aceea dar rugăciunile tuturor le cer ca să-mi fie mie de ajutor, căci rana este nevindecată.

Nu mă trufesc pentru vedenii, ci mă sfărâm pentru gândurile cele păgânești. S-au arătat și lui Faraon îngerul, povestindu-i pentru cele ce vor să fie, dar nu a schimbat hotărârea proorocia. Zice și Hristos celor ce au proorocit în numele Lui: <MI>Nu vă știu pe voi, lucrătorii fărăde-legii<D> (Luca 13, 27). Știu că adevărate vedenii am văzut și prin cercare le-am primit, ci greu de răbdat este musturarea cea peste măsură pe care o dă Dumnezeu, că cel ce zice că toate sunt de sine, nu soco-tește că există purtare de grijă a Dumnezeirii.

Am gândit și nu mint; m-am căit și nu știu de am împlânzit; am propovăduit pentru Dumnezeu, dar nu știu de a primit cele de la mine; am scris pentru pronie, dar nu cunosc de a primit Dumnezeu; am văzut case, și am înțeles pe Iconomul; am văzut

lumea și am priceput purtarea de grijă; am văzut corabie fără de cârmaci înecându-se; am văzut faptele oamenilor că nimic nu săvârșesc fără de Dumnezeu Cel ce le ocârmuiește pe ele; am văzut cetate și politici de multe feluri într-o alcătuire, și am priceput căci cu orânduiala lui Dumnezeu toate se alcătuiesc. De la păstor turma și de la Dumne-zeu a crește toate pe pământ; de la plugar este alegerea grâului din mărăcini, și de la Dumnezeu celor de pe pământ este înțelepciunea spre alcătuire și spre pricepere; de la împărat este așezământul rându-ielii celei ostășești, și de la Dumnezeu adevărata închipuire a tuturor.

Nimic nu este pe pământ fără de cap, că început al tuturor este Dumnezeu: Râurile din izvoare, și legile din dumnezeiasca înțelepciune. Pământul aduce roade, dar dacă nu va ploua din cer, nimic de la sine nu se poate face. Ziua cuprinde ipostasul luminii, dar are trebuință de soare spre săvârșire. Așa și cele bune, se fac prin oameni, dar prin Dumnezeu se săvârșesc. Soarele are lumina, dar are trebuință de cer spre a sa odihni. Și cei binecredincioși tot așa au trebuință de Dumnezeu spre așezarea la starea cea dintâi. Nici lumina fără de foc, nici întunericul fără de negură, fiindcă toate au trebuință unele de altele. Că aceasta are trebuință de aceea, iar numai Unul Dumnezeu este nelipsit. Nimic nu este de sine în facerea celor ce sunt, fiindcă nu poate cineva a se face pe sine. Cel ce Se face pe Sine, mai înainte de a Se face a fost, și cum mai pe urmă S-a făcut. Că Cel ce a fost mai înainte de a Se face, nu avea trebuință de a Se face ceea ce era. Și cum are trebuință de altul spre alcătuirea Ace-luia Care era?

Deci, numai singur Dumnezeu este nenăscut, căci cunoașterea de sine însăși împotriva eiși se luptă. Nu neștiind Dumnezeu, cum că este nenăscut, fiindcă nu a avut, ca noi, început al prunciei, nu este întru neștiința ființei Sale, fiindcă nu a încăput-o cineva pe dânsa în sine. Știe ceea ce este și scapă de toată mintea omenească. Nu zavistuindu-ne, ci cruțându-ne. Că nu încăpem a auzi firea Celui nenăscut, sau începutul, că și a se tâlcui, cu neputință este. Nu ajungem a înțelege începutul Celui fără de început, că nu avem atâta pricepere. Din Muntele Sinai, cele pământești a vorbit Dumnezeu, și milioane s-au topit. Dar ce vom face dacă va vorbi cele cerești? De pe pământ a vorbit și milioane s-au topit, dar ce vom face dacă din cer va vorbi?

S-a rugat poporul să nu audă glasul lui Dumnezeu, și Dumnezeu a primit. Moisi s-a rugat ca să rămână Dumnezeu împreună cu poporul, și mulți mureau, nesuferind a se apropia de dumnezeiasca fire. Deci, a arătat că Dumnezeu apropiindu-Se de oameni, pentru dreptatea Lui, se face rană nevindecată celor nedrepti, însă cruțându-ne pe noi, se depărtează ca să trăim. În acest chip și pe cele ne-grăite nu le grăiește, ca să nu ne învrăjbim. S-a apropiat de Aaron, și aflând pe fiii lui vinovați, i-a ucis pe dânsii. S-a apropiat de popor, și pe mulți care au păcătuit i-a pierdut. Deci, dacă ne va spune cele dumnezeiești și nu vom crede, ne ucide pe noi pe toți, și pentru aceasta nu ne spune, fiindcă mai înainte a văzut că nu vom crede noi. Deci, bine face de ne poartă de grijă ca să nu murim. Nu ne dă atâta pricepere, ca să nu stingă voirea, nici ne dăruiește mai multă putere, ca să nu ascundă firea. Nu își deșertează bunătatea, ca să nu se biruiască de vrednicie. Nu face pe oameni îngeri, ca să nu își tulbure puterea Sa, nici nu face pe îngeri heruvimi, ca să nu se răstoarne zidirea Lui, ci a făcut pe cât primeș-te firea cea zidită. A rânduit firile, și le-a aflat pe ele că au trebuință de milă, ca cele ce sunt schimbătoare, și știe că prin mai mult dar se alcătuiesc. Căci cu firea a măsurat a Sa ființă, ca să o sufere, iar cea mai multă parte a ascuns-o, cruțând.

După putere a rânduit și priceperea, ca nu pricinuitoare de mândrie să se facă lor, precum cei ce îndeamnă pe copii la răutate, ei mai vârtos se fac pricinuitori. A dat ceea ce o încăpea și a cunoscut ceea ce nu o încăpea, că de la nimeni nu cere mai presus de putere. Deci, nu prihăniți purtarea Lui, o, oameni, că nu a făcut firea să încapă pe cele ce nu se pot; că nu Ziditorul este vinovat, ci zidirea. Meșter are meșteșugul, dar a mai face ceva mai mult peste dânsul, nu voiește, fiindcă nu primește. Și Dumnezeu putând, încetează, că cel ce Îl încape pe El nu este. Dă materie ce are ceva mai mult decât aurul, și meșterul este gata al său dar să-l pună pe deasupra. Că ni-menea socotind că este mai mult decât materia aurului, se supune pe sine ca să se facă materie asemenea. Și Dumnezeu gândind toate minunile, a cunoscut că nu se poate a fi materie asemenea cu firea Lui. În cei zidiți a covârșit cu bogăția, iar Cel nenăscut, cum că este născut, nici a gândit, nici a aflat, nici a făcut. Dacă ar fi arătat din născut nenăscut, defaimă a Sa fire că și aceasta s-a făcut, și cum că de cele ce a făcut a avut trebuință, dar nu din a Sa înțelepciune le-a adus întru ființă. Nu este prihănit Dumnezeu pentru puterea Sa, o, oamenilor! Că mai multe putând, în cea zidită, pe cât încăpea a lucrat.

Știu pe mulți neguțători că și mai presus de cele ce au pot, că în avuții pe toate le sporesc, iar de nu în avuții, cu lesnire neguțătoresc. Și Dumnezeu, dacă pe cele ce sunt, nu cu lesnire le-ar fi făcut, cu cuviință ați fi socotit, cei ce voiți să înțelegeți, că mai mult nu poate.

Voiți să vedeți lesnire negrăită? Cerurile și cele din ele cu cuvântul le-a făcut, prin care mai vârtos adeverează că și mai mult poate, ci cum că firea cea zidită nu primește. Știu meșteri care mai multe decât materia izvodesc cu mintea, și adeverează din lucrurile cele îndemnatice strălucindu-se, dar cu cât mai vârtos Dumnezeu va în-credința că poate, atâta bună cuviință întru cele ce sunt închipuind. Și pe cât lucrul este mai întemeiat decât cuvântul, pe atât de cu ne-mărginită covârșire puterea lui Dumnezeu prisosește decât cele fă-cute.

Deci, a făcut pe toate după trebuința fiecăruia, nu pentru oarecare nevoie pe deosebiri aflându-le. Cel ce a făcut firile, arată că și deosebirile El le-a zidit, fiindcă a dat cercarea în cele de al doilea pentru cele dintâi. Nu este de nevoie pricina a atâtei de multe fru-museți, că apoi se va afla lucrul altuia și nu al lui Dumnezeu, că nevoia încuie afară voirea, ci câte a voit a făcut, în cer și pe pământ, precum a zis Scriptura.

Nerânduiala celor ce sunt fac pe lauda lui Dumnezeu. Deci, răul pricinuitor este binelui, și se face poticnire buneii credințe, ci dacă mai întâi ar fi fost răul, nu ar fi lăsat a se face binele, fiindcă și al lui era binele. De ar fi făcut nerânduială materia împotriva lui Dumnezeu, multă ar fi fost înșelăciunea a socoti că cea neînsuflețită poate a se lupta. De ar fi avut materia suflet pe lucrarea nerându-ielii, multă nebunie ar fi fost a socoti suflet pe pornirea faptei, că nimeni din noi ceea ce o face este suflet. Așa zice: Lucrarea mate-riei, din oarecare tocmitori s-a făcut. Multă este nebunia, întru materia cea de-a pururea micșorâcioasă și schimbăcioasă a socoti că este de-a pururea vecuirea, și cum vecuitor este lucrul cel schim-băcios.

Deci, nimic nu a fost când nu a fost; nici un lucru n-a fost de-a pururea, fără numai singur Dumnezeu. Pentru aceasta toate au tre-buință de Dânsul, că El, voind le-a făcut pe dânsule, nu din nevoie, ci pe fiecare a făcut precum a voit. Și voia Sa o avea, nu sub nevoie, și nu împreună vecuitoare le-a făcut pe dânsule, că de ar fi avut nevoie a voi, poate ar fi fost împreună vecuitoare cele făcute, și lu-crarea

după voire ar fi avut-o. Că nu sub nevoie a fost lucrarea Lui, că ar fi fost împreună vecuitoare cele făcute. Și nepățimirea o avea, precum voirea, și pe ființă închinată. Pentru aceasta nu de nevoie a făcut Luiși pe închinăciune, ca pentru a fi închinat să facă împreună vecuitoare pe cele făcute, că nici pătimește nefiind închinat de elini, nici cu deosebiri închinăciunilor se întocmește. Nici asupra iudeilor se mânie, cu nesăvârșire fiind închinat, nici de eresuri se tulbură, care din parte Îi fac Lui închinăciune, că prin toate cu nepățimire străbate, Același fiind, Care și mai înainte de toate zidite a fost, și până astăzi este, și în nemărginirea cea de aici înainte va fi.

Bunătatea Lui este pricină a tuturor, și dreptatea Lui este hotar al firii, și înțelepciunea Lui în deosebiri se arată. Deci, El dă ceea ce cuprindem noi oamenii, precum am zis, cruțând puterea noastră. Și de vreme ce mai înainte știa că nimenea din cei născuți nu poate a-L cuprinde pe Dânsul, a adus pe Fiul fără de început dintru a Sa ființă și pe Duhul cel Sfânt, nu din oarecare nevoie, nici pentru oarecare pricină, după cum am mai zis, formăluind cuvântul, ca plinirea Dumnezeirii Sale să se arate. Că firește din a Sa ființă L-a născut pe El și toată firea Lui de nevoie și de pricinuire este izbăvită, și mai ales căci cu voirea pe fire a amestecat-o, și pe amândouă în bunătate le-a înjugat. Că bunătatea a arătat pe împlinire, că a născut pe Cel ce o încape pe dânsa după ființă, iar firea, pe vrednicie, că vrednic este Cel ce o încape, ca un Fiu, ca Cel născut, iar voirea pe nevoie a izgonit-o, că nu pentru altceva s-a făcut, ci ca de-a pururea să se săvârșească taina de-a pururea vecuirii, și ca să nu zicem că sub nevoie s-a făcut voia nașterii celei firești a Fiului lui Dumnezeu.

Iar Sfântul Duh, nu născut a ieșit din ființa Tatălui, nu de jumătate săvârșit, nici amestecat, că nu uneori este Tată, iar alteori Fiu, ci Duh Sfânt, plinirea bunătății având, și ieșind spre mărturia Dumnezeirii. Că nu cu patimă, nici cu vreme, nici cu chip, nici cu oare-care pricină Tatăl a născut pe Fiul, ci cu fire slobodă de nevoie, pe care o adeverează prin Ipostasul său Duhul Sfânt. Că voind Tatăl și pe alt părtaș înainte a pune, nu pe care L-a născut, ci pe Duhul Sfânt din ființa Sa L-a alcătuit. Nu mai înainte decât Fiul pe Duhul L-a adus, ca să nu zicem că voirea sub nevoie este, nici S-a temut de îndoirea cea pentru Sine a oamenilor, căci cum, fără de patimă fi-înd, a născut, având dovadă pe Duhul Sfânt, că nu născând ca Dânsul L-a izbucnit, așa și născând pe Fiul ca Dânsul fără de patimă L-a născut. Că nu S-a micșorat de Duhul Sfânt când a izbucnit, ca nu și pătimașă să socotim nașterea Fiului.

Iar a zice noi cum că după Fiul este Duhul Sfânt, nu de vreme este însemnător, ci de față, că a Duhului și a Cuvântului una este vremea. Prin cuvânt și noi pe duh îl scoatem. Deci, nici Tatăl a avut trebuință de vreme de a izbucni pe Cuvântul, nici în vreme mai pe urmă decât Cuvântul, pe Duhul Sfânt L-a izbucnit. Pentru aceea și împreună vecuitoare este Dumnezeirea Sfintei Treimi: Tatăl și Fiul și Duhul Sfânt, trei fețe, dar ale unei ființe fiind; pentru aceea și Un Dumnezeu este Sfânta și cea de o ființă Treime.

Și cum că cuvânt este în duh, zice pentru noi David: <MI>Că duh este în gura noastră<D>. Nu pe alcătuire asemenea zicând-o la Dumnezeire, ci pe alăturare spre dovada celor mai înainte zise arătând-o. Deci, pe cât cuprindem, înțelegem pentru Dumnezeu, și pe cât putem, primim de la Dânsul. Nimeni nu are plinirea cunoștinței Lui, fără numai Fiul și Sfântul Duh. Că dacă mai mult vom auzi, nu vom crede, iar dacă și mai mult vom lua, ne vom mândri. Deci, după cuviință, nici ne spune, nici ne

dă și pentru acestea pe cele mai înainte zise le-am trecut, ca să arăt și în darea cunoștinței Lui pe Dumnezeiasca Pronie. Că zice Însuși Hristos: <MI>Dacă cele pământești am zis vouă și nu credeți, cum veți crede de voi zice vouă cele cerești<D>? (Ioan 3, 12). Iar eu mai presus mă sui cu cuvântul, și zic: Dacă cele cerești a auzi nu putem, cele pentru Dumnezeiasca fire auzindu-le, ce vom păți-mi? Dacă iudeii în vremile poruncii greșind, mureau, cu cât mai vărtos cei ce nu păzesc cele ce au auzit pentru Dumnezeu, vor pieri? Și, o, de ar fi fost moartea aceasta asemenea cu aceea! Ci, precum mi se pare, aceasta este moartea sufletului cea înfricoșată! Mărturi-sește Apostolul: <MI>Cu cât mai rău este a se lepăda de Fiul lui Dumnezeu <D>(Evrei 10, 29).

Înțelegeți, fraților, că toate cele mai înainte zise, pentru mine le-am scris. Ce oare voind? Mă mâhnesc să nu fiu supus sub moartea cea mai rea, că pentru cunoștință am povestit, ca să arăt că în cunoștință am greșit. A zis oarecare vestit în înțelepciune: <MI>Că cei tari, tare vor fi cercați<D> (Înț. 6, 6). Cunoștința este putere a Dumneze-iescului dar, și eu, cunoscând pe Hristos, după cunoștință am căzut în gândurile cele pentru cunoaștere. Deci, mă tem nu cumva pocă-ința mea să fie lepădată, ca Isav. Știu că Isav, petrecând în răutate, a fost lepădat, ci mă tem ca nu căința asemenea cu căderea să se judece.

Am auzit mărimea Dumnezeirii, și aceasta mă înfricoșează pe mine, ca nu pe atâta de mare lepădare a mărimei Lui să o spânzure de mine. Ați auzit nemărginita mulțime a puterii, că pentru aceasta am povestit, ca să cunoașteți cele ce mă țin pe mine. Ați auzit noian de înțelepciune? Și ce întârziați a vărsa pentru mine izvoare de la-crimi către Dânsul? Ați auzit Ipostas nemărginit al dreptății? Și pentru ce măruntaiiele voastre nu le puneți înainte pentru mine? Știu că pe mulți care s-au pocăit i-a miluit, dar pe mai mulți care au fost în neștiință. Știu că pe mulți a iertat, dar aceia au pe mulți care stau înaintea Lui. Citesc cele pentru Core și Datan, și mă slăbănogesc, și mă slăbesc pentru Moisi, cum i-a muncit pe dânșii. Trec prin cele pentru Mariam, sora lui, că pentru un cuvânt, pe care l-a zis către el, toată s-a leproșat. Dacă pentru un om sfânt, atât de mare izbândire este, oare câtă cercare se va face pentru Dumnezeu Cel veșnic?

Cain, ucigând pe fratele său, până întru atâta se muncește, oare ce vor face cei ce s-au împotrivit lui Dumnezeu? Multă s-a făcut hotărârea în vremea potopului, și mă tem să nu mă fac parte ace-lora. Pentru zidirea turnului care nu putea a se săvârși, Dumnezeu S-a mâniat; pentru a Sa surpare ce va face?

Ajutați-mi mie, fraților, celui ce îmi cer lăsare ca și vouă, în care fiecare sunteți ținuți să vă ajute sfinții. Că cel ce zice cum că toate sunt de sine făcute, socotește că nu există purtare de grijă a Dumne-zeirii. Am gândit așa și nu mint. M-am căit, și nu știu de am împlân-zit. Rog și pe sfinți, dar poate nu primesc, că am auzit pe Iezechil, zicând că <MI>nici Noe, nici Iov, nici Daniil, nu vor săvârși nimic rugân-du-se<D> (Iezechil 14, 20). Rog pe toți proorocii, dar mă tem ca nu cumva ca păgânii cei din Israel să fiu lepădat. Că zice Dumnezeu către Ieremia: <MI>Nu te ruga pentru norodul acesta<D> (7, 16). Ce dar? Prin lucruri străine voi împlânzi pe Domnul? Ci mă tem să nu-mi zică și mie ca fariseilor, fiindcă pentru a mea trebuință mă rog. De voi posti, poate îmi va zice mie: "Că nu acest post am ales". De voi milui pe săraci, poate va grăi către mine: <MI>Iar untuldelemnul păcătoșilor să nu ungă capul meu <D>(Psalmul 140, 5). Dacă pe preoții Lui îi voi primi, poate va zice și mie: <MI>Căci pe nazoreii Mei cu vin i-ai adăpat, lepădat afară vei fi<D> (Amos 2, 12). Dar să-I aduc Lui daruri, ci frică mă cuprinde pe

mine, ca să nu-mi zică și mie: <MI>Nu mai aduceți daruri za-darnice! Tămâierile Îmi sunt dezgustoase<DȘ0> (Isaia 1, 13). Dar și la bise-rici a stărui mă tem, ca nu și pe mine să mă taie, zicând: <MI>Nu veți mai adăuga a călca curtea Mea.<D> Deci, de pretutindenea ținut sunt, fraților, și către a mea știință mă întorc. Dacă iarăși mă voi face necredincios, vai mie! Dacă fără de sfială mă voi ruga, mă tem ca nu cu negură să mă zdrobească. Știu că și Nabucodonosor, pocăindu-se, s-a primit (Daniil 4, 34), dar a dat răspuns pentru dânsul și neștiința, și dregătoria, iar eu în amândouă sunt ținut. Împărtășit eram atuncea darului, eram pentru Hristos de părinți mai înainte învățat. Născătorii mei cei trupești, frica Domnului m-au sfătuit pe mine. Vedeam pe vecini în buna cre-dință. Auzeam pe mulți că pentru Hristos au pățimit. Părinții mei au mărturisit înaintea judecătorului; rudenie de mucenici sunt. Nu am nici un răspuns iubit. De voi zice neamul cel după trup că este de obște, nimic nu mă voi deosebi de aceia pe care fericitul Iacov i-a pomenit. Moșii mei bejenari din ajutoare hrânindu-se, strămoșii, bine norociți fiind în viață, lucrători de pământ s-au făcut. Părinții întru acestea fiind, și în petrecerea simplă își trăgea rudenia. Deci, în care trufie pe mine asemenea lui Nabucodonosor mă voi socoti? În care bogăție? Dar tărie am avut ca uriașii? Dar fire care de fru-musețe se bucură?

Nu voiesc să zic pe cele lucrute de mine în copilăria mea, ca nu greșos pe mine vouă să mă pui înainte, încă tânăr fiind eu, făgăduit am fost. Însă în acei puțini ani, ocărător, răpitor, împotrivor eram, și luptător cu vecinii, și pizmătăreț, spre străini fără de omenie, spre prieteni aspru, spre săraci vârtos, pentru uneltiri proaste luptă-tor, fără de minte, cu subțiri gânduri rele hrânindu-mă, și în curvie afară de vremea pornirii. Ci pentru acestea toate știu cum că mi s-a făcut mie lăsare la judecată.

Către cele după acestea, după ce am luat cunoștința adevărului, pentru aceea am trebuință foarte de ajutorul vostru. Ajutați-mi mie, o, prieteni! Și, sau ca pe un mort plângeți-mă, sau ca pe un viu și de jumătate mort miluiți-mă! Vărsați peste mine mila voastră, ca peste un robit, și ca peste un putrezit de răni, sânguința arătați-o, că sunt plin de răni! Covârșesc pe iudei. La aceia nu era loc de legături, iar al meu și sufletul mi s-a stricat. Aceia de la cap până la picioare cu dureri erau ținuți, iar ale mele și cele dinăuntru cu totul au putrezit. Aceia în rătăcire, de cei ce îi amăgea au fost duși, iar pe mine nimeni nu m-a rătăcit. De la mine am gândit ocară cea împotriva lui Dumnezeu, numai pe singur diavolul îl am părtaș, care a orbit mintea mea. Mă tem, bărbați frați, să nu-mi fie mie nepocăința moștenire ca lui. Numai singur acest răspuns îl am, că el m-a sfătuit pe mine. Ci nici lui Adam, celui ce răspundea, nu i-a folosit aceasta! Acela m-a sfătuit, eu cred, dar nici Eva nu a scăpat de hotărâre. Pentru hotărâre și Isav, în neavere de răspuns s-a așezat (Facere 27, 34), ca să ne învățăm cum că diavolul are pe cei de asemenea, pe câți i-a zis Pavel că sunt vase ale mâniei, partea aceluia sunt (Romani 9, 22). Mă tem ca nu și pe mine unul dintre dâșii m-a rânduit Dumnezeu să fiu. Pe aceia, pentru defăimarea de patimi, de necinste i-a dat. Deci, frică îmi este să nu-mi scoată și mie acest fel de hotărâre.

Încă și acum tot petrec în gânduri spurcate, în zavistie, în rea voință, în întărâtări, în iubire de sine, în lăcomia de pânțece, în răutate, în urâciune de scăpătați, în ocărările de săraci. Nimic fiind eu, mă socotesc a fi ceva. În acestea vinovat fiind, slavă de sfințenie trag asupra mea. În păcate petrecând, ca un drept voiesc să fiu socotit; mințind, asupra mincinoșilor mă îngreuiez și spurcat fiind cu

mintea, asupra curvarilor hotărâsc. Judecând pe furi, nedreptătesc pe sāraci; divan pun împotriva ocārătorilor, necinstit fiind eu; vesel sunt, tot fiind necurat; în biserică întâi stau, nici cel mai de pe urmă fiind; cinste cer, îndatorat fiind cu ruşine; închinăciune caut, dator fiind a fi scuipat; văd pe monahi, şi cinstit mă arăt; pe mireni îi văd, şi mă trufesc; femeilor voiesc a mă arăta cu haz, şi bogaţilor cucernic; străinilor fudul, şi celor de casă deştept şi înţelept; rudeniilor slăvit, şi înţeleptilor cel mai desăvârşit; către cei bine credincioşi ca un mai înţelept mă fac, iar pe cei fără de minte, ca pe nişte dobitoace îi defaim. De voi fi ocārât, îmi izbândesc; de nu voi fi cinstit, mă îngreşoz; dacă după dreptate mi se va cere, mă judec şi pe cei ce îmi zic mie adevărul, ca pe nişte vrăjmaşi îi socotesc. Mustrat fiind, nevrednic lucru socotesc că pătimesc; neispitându-mă, mă mânii; nu voiesc a mă osteni, şi dacă nu îmi slujeşte mie cineva, mă mânii asupra lui. Nu voiesc a ajuta, şi dacă nu îmi va sluji cineva, îl vorbesc de rău pe el, ca pe un mândru. În nevoi pe fratele nu îl ştiu, iar dacă este sănătos, îl îndemn pe el. Pe cel bolnav îl urâsc, şi bolnav fiind eu, a fi iubit voiesc. Pe cei mai mari îi defaim, şi vorbind mă făţarni-cesc. Nefiind de faţă grăiesc de rău, şi de faţă fiind momesc. Nu voiesc a cinsti pe cel vrednic, şi nevrednic fiind, cinste cer.

Că las să zic pentru gândurile cele din minte, pentru Lege şi pentru Prooroci, pentru Evanghelie de câte mă ating, şi pentru Apos-toli, pentru Dascălii cei din Biserică şi pentru cei ce propovăduiesc şi slujesc, pentru cei ce citesc, pentru cei ce iconomisesc, pentru cei ce cercetează. Las să zic pe aflările gândurilor cele din fiecare zi, grijile deşertăciunii, pe îpuţinările cele din rugăciuni, pe tăriile cele întru grăire de rău, cum, dacă cineva spune basme, mă veselesc, iar de cel ce grăieşte pentru înfrânare, mă îngreşoz. Cum mă răstorn dacă cineva citeşte Dumnezeiasca Scriptură, iar de cei ce în căutări şi în lupte povestesc, mă bucur. Pe momirile cele amăgitoare, ca să nu mă scol la rugăciune, căile cele mojiceşti la biserică, zăbo-virile cele cu dinadinsul, bârfelile cele din adunări, îngrijirile meselor, grăirile de rău cele întru înseşi cele sfinte, trândăvirile cele spre rugăciuni, cântările de psalmi cele în arătare, întâlnirile cele meşte-şugite, schimbările cele spre câştig, vorbirile cele făţarnice cu femeile cele bine credincioase, chemările cele dese, trecerea cu vederea a celor ce au trebuinţă, lipsirile şi păgubirile împrumutătorilor, mâniile cele asupra celor ce nu slujesc bine, schimbările făgăduinţelor, în-demnatele dăruii ale prietenilor cele ca nişte îndatorite, neînseţo-şările luărilor de daruri, împărtăşirile greşelilor străine, bântuielile cele de nici o treabă, momirile pentru a lua cel mai mult, deosebiriile, rugămintele, pomenirile cele deşarte, prigonirile cele pierzătoare, netrebnicile stări împotriva, vorbirile cele nepotrivite.

Aceasta este viaţa mea, fraţilor; acestea sunt neajunsurile mele. De puteţi împotriva a atâta gloată a tăbărî cu război, după cuviinţă veţi face de mă veţi milui pe mine. De puteţi a vă nevoi împotriva patimilor a atâtor răutăţi şi nu vă sârguiţi a-mi ajuta, rău faceţi. De este în voi putere a domoli tabăra de atâtea gânduri, voi veţi vedea de nu îmi veţi ajuta. Dar poate veţi zice, că nu se cuvine pentru gânduri a lua aminte cu de-amănuntul, şi cum, după ce am gândit pentru cunoaşterea lui Dumnezeu, atâta întindere s-a făcut. Eu am şi din Dumnezeiasca Scriptură pentru unele ca acestea a vă aduce vouă dovezi. Aducea jertfă Iov pentru fiii lui, zicând: <MI>Nu cumva vreun rău în inimile lor au gândit<DŞ-2> (1, 5). Şi dacă nu era cercare a gândurilor, pentru ce pe un viţel îl aducea pentru greşelile

cele din gânduri? S-au osândit și s-au ars și cei ce în adunarea lui Core au gândit și au socotit rău (Numeri 16, 22), iar când auzim: <MIȘ0>Ai voștri și perii capului, toți sunt numărați <D>(Matei 10, 30), perii capului sunt gândurile și capul lor mintea, în care are socoteala.

A judecat Dumnezeu preacurvia în voire, și pe faptă în poftă de femeie, și pe ucidere în mânie, și pe urâciune ca și pe ucidere de bărbați. Că zice: <MI>Tot cel ce se mânie asupra fratelui său în zadar, vinovat va fi judecării, și cel ce urăște pe fratele său, ucigaș de om este <D>(Matei 5, 22). Mărturisește încă și fericitul Pavel pentru cercarea gândurilor, zicând: <MI>Că va descoperi Domnul sfaturile inimilor și pe cele ascunse ale întunericului<D> (I Corinteni 4, 5). Și iarăși zice: <MI>Fiindcă îi părăsc gândurile, sau și răspuns dau în ceasul acela<D> (Romani 2, 15).

Deci, nu îmi ziceți mie cum că nimic nu sunt gândurile, că învo-irile cu ele ca niște fapte se judecă. Nu pe mulțimea gândurilor celor dintr-o unire, datori suntem a o socoti și a o cerca, ci pe cunoștința în care gândind, a judecat ceva că îi place. Plugarul samănă în pământ, dar nu pe toate le ia. Așa și mintea samănă în voire, dar nu pe toate le primește. Câte s-au primit în pământ, se cere de la plugar rodul, și câte voirea a primit, se cere de la Dumnezeu seamă.

A zis și Mântuitorul:<MI> Că Tatăl Meu este lucrătorul<D> (Ioan 15, 1). Zice și Pavel: <MI>Că a lui Dumnezeu arătura sunteți<D> (I Corinteni 3, 9). Deci, să nu mă aruncați pe mine în negrijă, ci mai vărtos și voi pentru mine grijiți-vă! Are și în alt loc: <MI>Căci cuvântul lui Dumnezeu, judecător este al gândurilor și al cugetelor inimii, și străbate până la despărțirea sufletului și a duhului <D>(Evrei 4, 12). Dacă judecă gândurile, pentru ce nu îmi ajutați mie la răspundere ca unui vinovat?

Voiți a cunoaște suflet și duh. Din lucrarea de pământ iarăși vă veți învăța. Știu lucrătorii de pământ firile pământurilor, și după țarini aruncă și sămânța, și cu pricepere plugărească deosebesc a fiecărei semințe și a fiecărui pământ puterea. Și Dumnezeu nostru știe să deosebească gândurile cele firești și pe cele din voire. Pentru aceasta zice și Ecclesiastul: <MI>Toate sunt deșertăciune și vânare de vânt<D> (1, 14). Întru deșertăciune, pe fire zicând-o, și întru voire, pe fapta cea afară de cele firești. Pentru aceea zice: <MI>Că deșertăciunea va trece, iar pe fapte la judecată le va aduce Dumnezeu<D> (12, 14). Pe oamenii cei după fire și Apostolul i-a numit sufletești, iar pe cei afară de fire, trupești, iar cei duhovnicești sunt care și pe fire către duh o au alăturat (I Corinteni 2, 14-15), că știe Lucrătorul de plată Dumne-zeu pe a fiecăruia fire și voire și putere, și își seamănă cuvântul Său, și după puterea noastră cere fapta.

Nu se biruiește de ostenitorii de pământ care aruncă sămânța în fiecare țarină, iar mai vărtos peste fire îi biruiește pe dâșii, cu covârșire străbătând înăuntrul sufletului și al duhului, al firii și al voirii. Și dacă în cele firești este îndestulat, apoi știe a nu izbândi, că măsură a hotărât firii, și hotar i-a pus ei către ipostas. Iar dacă voirea se va birui de fire, o muncește ca pe o nesățioasă și care asu-prește hotarul lui Dumnezeu.

Așa, fraților, învoirile ca niște lucruri se judecă, că din voire iposta-sul faptelor se alcătuiește. Și Domnul a zis: <MIȘ-3>Învoirile gândurilor spurcă pe om<DȘ-2> (Matei 15, 18), că știe cum că sufletul este care lucrează în trup.

Am încă și din Lege a pune înaintea voastră asemănări pentru acestea, precum cel necurat, dacă se va atinge de cel curat, îl spurcă pe el și provoacă asupra aceluia

curățire (Numeri 19, 13). Iar curvia, zavistia și nedreptatea, asemenea sunt necurate. Deci, dacă faci lucrul cel rău, și pe alții îi spurci, iar dacă te învoiești prin gânduri cu fapta, te vei spurca în acea necurăție. Ai cercetat că cel spurcat, pe altul a-l spurca nu s-a zis, ci cel ce s-a spurcat, toate câte se vor atinge de dânsul se spurcă. Această deosebire și întru noi se află. Că dacă va face cineva curvie, sau smintind, sau chip rău făcându-se, pe mulți face părtași, iar dacă numai în singure gândurile va cădea, pe alții adică nu-i spurcă, că nu l-au văzut, el însuși se spurcă și se osândește.

Dar care este deosebirea judecării între acești doi? Multă. Că cel ce a lucrat împărtășește pe toți cei ce s-au smintit și i-au urmat <Ş-3>lui, iar cel ce a gândit, pentru sine numai dă răspuns. Și elinii asemenea osândesc pe mărturisitori și pe lucrători, fiindcă învoirea împreună a lucra știe. Și în case, încă și în pietre, legea dă altă asemănare. De va intra, zice, preotul și ar vedea lepra casei, toate cele ce sunt în ea spurcate sunt. Deci întru mine este preotul, legea și cunoștința. Deci, dacă cineva mai înainte de a cunoaște legea, păcătos ar fi, pentru alții seamă va da, că nu întru cunoștința a lucrat, fără numai că spurcat este, cu chipurile necurăției grozav pângărindu-se. Are încă privirea ceea ce stă înainte, și a doua putere, că dator sunt a vă povesti vouă cu dinadinsul cele pentru mine, ca să cunoașteți că vino-vat sunt cu multe păcate. Iar unii încă nu sunt spurcați, însă spurcați sunt pentru împărtășire. Sunt spurcați și cei ce cu învoirea nu cunosc ceea ce o fac, iar dacă se vor da în laturi degrab și vor înceta, nici pentru învoire nu vor da răspuns, fiindcă și legea, pe martorii cei ce trec nu îi judecă, ci pe cei ce de bună voie vor fi împreună. Deci, și legea și Dascălul nostru, precum zic, venind judecata, pe care îl află împreună cu cel ce a lucrat, ca pe unul ce a fost împreună cu cel ce a voit, vinovat îl face.

Știe și Apostolul a învăța acest fel de legi, <MI>că vrednici<D>, zice,<MI> de moarte, sunt nu numai cei ce fac cele rele, ci și cei ce împreună voiesc cu dânsii<D> (Romani 1, 32). Iar mie, pe lângă cele zise, și muștrarea a celor din începutul cuvântului îmi folosește la dovadă, că pe martorii celor rele, pentru că nu au lucrat ceva vrednic de moarte i-a slobozit, însă pe toate pricinile a le vădi și a le arăta i-au făcut.

Deci, să nu mă mângâie pe mine cineva din voi cum că nimic nu este învoirea cea în gânduri, ci auzind arătarea, mai vârtos să se ostenească împreună cu mine în rugăciuni. Pentru că și însăși aceasta a o zice eu, neîndreptându-mă, păcat este, că zice Scriptura: <MI>Celui ce știe a face binele și nu îl face, păcat îi este lui <D>(Iacov 4, 17). Și muștrat fiind, a nu se rușina înfricoșată muncă are, că în mânie aduce pe Dascăl. Pe mine mă muștru, dar în răutăți petrec, și nu încetez mărtu-risindu-mă. Aceasta numai știind, că spre răspuns ajută, văzând nu văd, de vreme ce pocăindu-mă, iarăși greșesc. Nu mă împotrivesc împotriva cunoștinței celor făcute, ci pe a mea pocăință o prihănesc, de vreme ce ca un rob al păcatului sunt, și nevrând, fac răul, și ca unul ce m-am stăpânit de păcat mă supun, că și neputând, îi plătesc lui dajdie, pentru obiceiul cel ce a împărățit peste mintea mea.

Leafă iau a trupului, că mă grijesc de patimi. Știu cea din mine lepră a stricăciunii, și când mi se poruncește, o lucrez pe dânsa. Fug de osteneala ceea ce va să fie, și ca un câine, cu lanț legat, către cel ce îmi poruncește mă întorc. Urăsc adică păcatul, dar petrec în patimă și fug de fărădelege, dar mă stăpânesc și nevrând de dulceață. Am robit firea către păcat și îmi izvorăște asupra mea nevoie, care cum-pără voirea. Izvorăsc asupra mea patimile, fiindcă mintea am unit-o cu

trupul și despărțire nu primește. Mă sânguiesc a schimba voirea, și așezământul cel ce a apucat mai înainte împotriva îmi stă mie. Mă silesc a slobozi sufletul meu, și multa datorie mă îmbulzește pe mine.

Rău împrumutător este diavolul, că nu își aduce aminte de răsplătire. Cu îndestulare împrumută, nimic niciodată nevrând a lua înapoi, numai robia o voiește și pentru datorie nu bagă seamă. Dă ca să ne îmbogățim în patimi, și datoria nu o mai cere. Eu voiesc ca să i-o dau înapoi, și acela o mai adaugă, și când pe dânsul îl voi sili, el îmi dă altele, ca dintru ale lui să mă arăt surpat de dânsul. Înno-iește asupra mea datoriile, fiindcă cu străine patimi pe cele dintâi le rupe. Cele vechi se pare că s-au împlinit, și zapise noi de patimi face. Vede că necurmarea datoriei mă pleacă pe mine să fiu păcătos, și bagă în mine pofte mai noi. Mă face pe mine a-mi uita patimile, ca să nu mă mărturisesc și mă pleacă pe mine ca să alerg către cele noi, ca la unele ce nu nedreptățesc. Împreună petrec cu străinele patimi, și desobișnuindu-mă, în uitarea celor mai dintâi vin. Mă învoiesc cu cele ce vin asupra mea, și iarăși mă aflu dator. Alerg la dânsule ca la niște prieteni, și împrumutându-mă, iarăși ca niște stăpâni se află, și voiesc a mă slobozi, și mă fac prin ele rob prea vândut. Mă silesc a tăia legăturile lor, și de alte legături sunt ținut, și sânguin-du-mă a mă izbăvi de ostășia cea din patimi, prin sporiri și prin dăruiri, ca un iconom al lor mă aflu.

Deci, o, ce robie a balaurului, că robind domnește! O, ce stăpânire a patimilor, că prin momire cu totul se robesc toți! O, ce păcat iscusit, că după fire și pe cumpărături le-a făcut! Acesta încă și arvunile le-a dat, ca pe minte să și-o vândă luiși. A momit pe trup ca pe suflet să-l pună înaintea sa spre slujbă. Tinerețile mele mai întâi le-a apucat, ca să nu cunoască mintea ceea ce se face. Cu sineși a unit înțelepciunea cea nesăvârșită, și prin ea stăpânește, ca și cu o funie de aramă, pe mintea cea proastă, și vrând să fugă, nu o lasă pentru împreună legătura, și vrând a fura pe trup, o ocărăște ca pe o nemulțu-mitoare. Încuie păcatul pe minte, și îi închide ușa cunoștinței. De-a pururea păzește pe minte răutatea, ca nu cu Dumnezeu tocmindu-se, să oprească de a se vinde trupul. Se jură că nu este lucru rău lângă trup a stărui, și cum că nu va fi pentru acest lucru mic cercetare. Trece mulțimea gândurilor celor împreună împleticite și încredințează că nu este cu putință a fi cunoștință pentru dânsule. Pune înainte subțirătatea, și deplin adeverează că unele ca acestea uitării se vor da. Când voi birui pe osândă punând-o înainte, primește asupra-și munca, și când îi spun că păcat este, îmi zice: că eu voi da răspuns. Când îi spun că este spânzurată asupra mea munca, îmi zice: cum că eu te-am supus. Dacă îi voi spune că eu mă osândesc că am ascultat, îmi zice: fii fără de grijă, că eu te silesc și, cum ascuți, cu voire nu o faci. Cu acestea mă ține, cu acestea mă leagă, cu acestea mă vinde și mă cumpără, cu acestea mă amăgește și împrerjur mă poartă, cu acestea mă momește și mă supune.

A zis Pavel pentru păcătosul cel ca mine, <MI>că trupesc este<D> (Romani 7, 14). Păcatul tocmitorilor m-a vândut, iar obiceiurile sunt cele ce între fire și între păcat mijlocesc. Și patimile sunt darea păcatului și luarea firii, iar câștigarea este supunerea sufletului, și deosebire a minții este robia. Că păcatul, în trup fiind, stăpânește mintea și domnește sufletul, prin el pe suflet supunându-l. Epitrop pe trup păcatul l-a făcut, și încă prin el pe suflet îl chinuiește și este ca un iconom al său, că dă și pe lucru îl cere. De va fi trebuință de a bate, prin el îl chinuiește pe dânsul, că a făcut pe trup ca un lanț al său și <Ş-3>ține în el

pe suflet ca pe o oaie spre junghiere, și ca pe o pasăre înalt zburătoare în el pe acesta l-a legat, și ca pe un tare uriaș printr-însul deodată cu sabia i-a tăiat picioarele și mâinile lui. Nici a fugi nu pot, nici a-mi ajuta mie însumi, că mort sunt trăind și orb văzând, și m-am făcut ca un câine, eu, omul, cel cu minte, ca un dobitoc primesc.

Deci, miluiți-mă pe mine, o, prietenii mei, cu sufletul ușurați-mă pe mine de pe pământ, și câți pe firea trupului cu firea duhului o ați amestecat, sârguiți-vă, mă rog, mai înainte de hotărâre și mai înainte de a muri eu, siliți-vă ca să nu mă încui afară împreună cu fecioarele cele nebune! Mai înainte de a mă duce eu în pământul în care nu este cu puțință a vedea viață de muritori, sau a gândi pentru nedreptate sau pentru dreptate, unde nu este trup care viață și moarte se pricinuieste sufletului, nici carne prin care vrăjmașul se batjocorește, de neputința ei ocărându-se. Că de îmi va ajuta mie Domnul, voiesc de a mă slobozi din ticăloasa așezare a patimilor și de mă va milui, doresc a ridica asupra-mi ascultarea cea către Dânsul. De va face după mulțimea milei Sale, mă va izbăvi pe mine de păcat, și de va vărsa peste mine bunătatea Sa, mă voi mântui.

Mă plec că poate și nu mă deznădăjduiesc de a mea mântuire. Știu că biruiește mulțimea îndurărilor Lui mulțimea păcatelor mele. Știu că pe toți i-a miluit când a venit, și prin botez, iertarea păca-telor a dăruit. Mărturisesc că și eu de dar m-am îndulcit, dar încă am trebuință de vindecarea celor după botez. Dar Cel ce pe morți i-a sculat, nu este neputincios de a mă vindeca pe mine. Orb sunt făcut, ci și pe orbul cel din naștere Acesta l-a vindecat. Oaie sunt, de leu mâncată, dar El din gura șarpelui pe Adam l-a izbăvit. Câine cu păcate m-am făcut, dar după ce mă voi tămădui, fiu mă voi face, ca hananianca. Lepădat sunt ca un lepros, dar de va voi, mă voi curăți. Știu că în cunoștință am păcătuit, dar am pe cuviosul David pentru mine rugându-se. Acela s-a îndreptat, de Dânsul fiind ajutat, și eu mă voi vindeca, de Dânsul fiind cercetat.

Covârșesc cu păcatele, știu, dar nu se biruiește de mine bună-tatea Lui. Cel ce a dat vameșului vrednicie, va da și mie, cel ce mai multe rele am făcut. El pe Zaheu, ca pe un vrednic l-a miluit. Lup era Pavel, ce gonea oile turmei Lui, și s-a făcut oaie, după ce de cruzimea sa s-a dezbrăcat. Fiară era, rupând oile, și păstor s-a făcut, tămăduind oile. Și știu că el în necunoștință a făcut, ci alăturând păcatul meu cel în cunoștință cu darul Lui cel covârșitor, numai lă-sare cer, iar el neștiind, și lăsare a dobândit, și mai mult dar.

Fraților, mă rog vouă, puneți sârguință pentru lucrul acesta, că nu numai de judecată mă tem, ci și răsul mai înainte îl privesc. Mă cucernicesc de cei ce se cucernicesc acum de mine, ca să nu mă ruși-nez atunci, pentru păcatele mele cele multe. Mă rușinez de cei ce m-au născut pe mine, ca nu cumva aceia, petrecând în viață, să mă osândească pe mine, cel ce m-am fâgăduit cele mai presus de viață. Iarăși mi se pare că vă supăr pe voi, dar vi se cuvine a ști că nevoia este pricinuitoare de supărare. Ca văduva aceea voiesc a mă face, care în multă vreme supărând pe judecătorul, scopul l-a dobândit (Luca 18, 5), și ca prietenul cel obraznic voiesc a mă arăta către voi, ca sculându-vă din așternut, pentru mine către Dumnezeu să vă rugați. Acela pâine cerea spre mângâiere, iar eu izbăvire de durerile sufletului. Acela hrană trupului a cerut, iar eu de a doua oară câștigare a sufletului.

Dacă veți voi, voi putea a dobândi, că Înduratul lesne se îndu-plecă. Ca pentru un prieten rugați-vă, și știu că sârguința voastră va pleca pe Domnul, fiindcă și El

voiește să se schimbe, ci rodul dra-gostei voastre îl caută, și este lesnicios spre a milui, însă așteaptă ca și voi părtași ai bunătății Lui să vă faceți. Că miluind voiește a învăța, și iertând voiește părtași a câștiga. Bunătatea Lui în toate se pleacă. Dacă cel ce dă răspuns făcând în cunoștință răul, nu va face altuia sminteală, și dacă nu spre întărâtare va păcătui, degrab va pleca pe Judecătorul, că știe El știința fiecăruia, și a păcatelor nu suma o judecă numai, ci și felurimea. Isav loc de pocăință nu a aflat, de vreme ce păcatul cel din prigonire l-a tras asupra lui, nu răpindu-se a păcătuit, că nu din amăgire, ci în cunoștință, că și pe părinți i-a amărât, și de Dumnezeu nu s-a rușinat. Și Iuda vânzătorul loc de pocăință nu a aflat, că împreună cu Domnul fiind, a păcătuit, și prin defăimarea lui Dumnezeu, a vândut pe Cel drept.

Drept aceea, pentru păcatele cele întru cunoștință, multă este oarecare deosebirea cea între cel ce îl face simțit și între cel ce îl lucrează numai cu gândul prin învoire. Precum la acesta, așa și la acela. Și este acela numai ce l-a gândit, mai rău decât cel ce l-a lucrat, căci și el loc de pocăință nu are. Și dator sunt a vă încredința pe voi pentru cele puse înainte de mine, ca să nu vă dau vouă loc a băga înăuntru mai noi scorniri.

Ham, gândind răsul tătâne-său, lepădat a fost, și David, întru cunoștință lucrând, s-a slobozit. Și cei ce împreună cu Core s-au învoit, nimic nicidecum zicând sau făcând, s-au ars. Încă și cei din vremea lui Ilie, asemenea au pătimit. Și iarăși, pe toată adunarea care a făcut vițel, după certare a slobozit-o Dumnezeu, și Saul, fiindcă cu gândurile slujirii de idoli s-a alcătuit, lepădat a fost. Manase, pentru slujirea de idoli, pocăindu-se, s-a primit, și Ahav în cunoștință a păcătuit după obicei și s-a primit, și Ahitofel, numai că a sfătuit spre păcat, a murit. Așa și pe alții spre dovadă, la care luând aminte, vă veți învăța. Ruvin, greșind tătâne-său nu a știut, și lepădat făcându-se, după ce a murit el, de greșeală s-a slobozit, iar Simeon și Levi, pentru aspri-mea și cunoștința răutății, la o vreme osândiți făcându-se, la sfârșit s-au primit. Și însuși Aaron, facerii de vițel slujind, seama bine și-a dat, și prin preoție, de întinăciunea nevoii s-a curățit, iar fiii lui greșind, au murit nedându-li-se vreme ca să răspundă. Și Ofni și Finees îi tâlcuiesc pe aceștia, căci în defăimare petrecând, sub aceeași pedeapsă a judecății s-au supus. Și în Evanghelie Simon făcând păgânătate, prin cunoștința rătăcirii, fără de îndoială iertării s-a învrednicit, iar Elima stând împotriva propovăduirii, până la o vreme orbit fiind, s-a slobozit.

Asemenea preoților sunt cei ce au fost cu Sanfira, că și aceștia nu au dobândit vreme spre darea de răspuns, și cu adevărat, că în oarecare ascunsă defăimare împreună petreceau. Precum am zis cum că este în gând păcat prin învoire, vei putea afla și în cele mai sus zise că este o înțelegere cu aceasta.

Cel ce s-a dat satanei, lui Ruvin este asemenea, de vreme ce certându-se, de dragoste s-a învrednicit, însă are deosebire, că acela adică trăind tatăl său, iar acesta, după ce a murit a păcătuit. Pentru a-ceasta Ruvin mai mult sub osândă este supus. Și Iuda, vânzătorul, lui Isav s-a făcut asemenea, că a vândut darul său, precum acela întâile nașterii, de unde și amândoi s-au lepădat. Știa Iuda ceea ce făcea, fiindcă avea cercarea darului. A zis și Domnul către dânsul: <MI>Căci cu sărutare Mă vinzi pe Mine<D>, și cunoscând Dumnezeirea, s-a cuprins cu iubirea de argint. Și Isav sfătuit fiind, pe părinții săi îi întărâta.

Deci, multă oarecare este deosebirea, fraților, și în însăși cunoștința păcatului multă este deosebire. Ia aminte fapta, și vei cunoaște deosebirea; caută către

învoire, și vei vedea atârnarea dreptății. Pricepe vremea faptei, și vei zice căci cu adevărat dreaptă este certarea, nu că nu vedem pe cele ce se fac, să vă amăgească pe voi chipul.

De la mine învățați-vă, că bine pătimiau fariseii când se mustrau. Că zicea Hristos că amăgitor este chipul lor, și aceia știindu-se pe ei, spre vrăjmășie se schimbau. Și mie încă mi se întâmplă de cele mai multe ori acest fel de nelesnire, că de știință muștrându-mă, mă îngreșez. Că amar este adevărul la cei ce se sârguiesc a-l tăi-nui, și aspră se pare a fi muștrarea, mai ales oamenilor celor ce fac spre plăcerea norodului. Descoperiți-mi chipul meu și viermii se vor arăta, și luați fața văruirii și veți vedea spoitura mormântului. Cercetați puterea faptei mele și veți crede farisiasca asemănare. Cu aceasta numai mă deosebesc, că și vouă îmi mărturisesc spoitura. Pentru aceea, și prin rugăciunile voastre, departe de muncă voi fi. Că mare lucru este în vremea fărădelegii a nu întârâta pe Puitorul de Lege împotriva celui ce se mărturisește. Că nu mic lucru este a nu se lăsa Judecătorul de a se schimba spre milostivire.

Fariseii, în socotelile lor tare petrecând, împreună cu Ierusalimul s-au robit, și trufindu-se cu fățărnică dreptate, decât păcătoșii cei ce se mărturiseau, mai de jos s-au arătat. Pentru aceea și Hristos din început a zis că în chip umblă ei. Încă și în Isaia mai înainte a spus spoitura lor, că venind îi va muștra pe dâșii. Deci, ce zice? <MI>Voi cerceta peste cei ce poartă îmbrăcămintele cele străine <D>(Sofonie 1, 8). Și aceasta de-a pururea o zicea către dâșii, căci ei cu dreptatea se fățărniceau. Dacă era ale altora, ale căroră trebuia să fie, dacă străine s-au zis, oare ale cui erau îmbrăcămintele fariseilor? Eu așa mă încredințez, cum că ale proorocilor erau, fiindcă de dâșii norodul se pedepsea. Ci Apostolul a zis cum că în cojoace, în piei de capre petrec. Cu urmare a zis cum că în pustie așa făceau ei, căci când intrau în cetăți, își schimbau forma. Că nici voiau ei să știe oamenii ceea ce făceau. Deci, străină era forma fari-seilor, de vreme ce nebuni fiind, cu chip de dascăli înțelepți se îmbrăcau, însă hainele cele de piele ale lor le erau lor spre îmbră-căminte, că nu voiau ei să fie cu totul arătați norodului. Și de piei le aveau, ca cele ce spre pustnicie le ajută, că înfrânarea de căldură are trebuință și hainele le erau bine primite în casă și în călătorie, că înfrânării îi ajută necăștigarea. Și luminat, cuvântul prin cugetare ține pe sporire și priceperea prin înfrânare. De acestea amândouă aveau trebuință înțelepții, ca și proorocii. Aceia adică ca să învețe, iar aceștia ca să mustre. Drept aceea și de formă amândouă părțile aveau trebuință, ci fariseii nici a uneia din părți nu păzeau viața, nici înțelepți erau, nici mai înainte văzători. Deci, după cuviință, Domnul i-a muștrat pe dâșii, că neșugătoria o vânu și nu adevărul. Însă eu vă pun vouă înainte muștrarea mea, ca nu pentru cea cu dinadinsul cunoștință a lui Dumnezeu numaidecât să râdeți, că și Apostolul a zis: <MI>Că lucrul fiecăruia focul îl va lămuri <D>(I Corinteni 3, 13). Și, dacă pe lucru știe a-l alege, cu cât mai vârtos forma o va alege, că dacă cineva se va îmbrăca cu forma dreptilor, drept fiind, nu se va lepăda afară, iar dacă cineva o va trage asupra sa, el nevrednic fiind, se va goli. Acesta este pentru care zice Evanghelia <MI>că îl va tăia pe el în două<D> (Matei 24, 51), că despărțirea formei și a vredniciei însemnează. De este cineva episcop, și se despărțește de formă și de vrednicie, sau de este preot ori diacon, la fel încă și ceilalți care sunt nevrednici se vor goli. Nu zice că pentru lucruri îl va tăia pe el în două, de vreme ce focul pe ele le va arde împreună cu

cel ce le-a lucrat, ci pentru nume s-a zis acum și pentru formă, că își pierd buna cuviință și cu rușine se îmbracă.

Deci, dacă este haină, de rușine este și de slavă. Și în lume cei ce se aduc spre moarte, osebită formă au, și osebită cei ce în vrednicie sporesc, fiindcă din cele pământești este cu puțință a ne învăța cele cerești, și din talanții cei dați slujitorilor lui Hristos să înțelegem și formele și vredniciile.

Nu tuturor le-a dat talant Dumnezeu, ci robilor celor ce Îi slujesc Lui. Cu adevărat și monahii au luat talant, precum mie prea mi se arată, fiindcă cu voirea s-au prins. Că pentru ce și cu forma se deo-sebesc de cei ce petrec în lume? Buna cuviință prin aceasta o în-semnează și pe a lor voire o vestesc.

Deci, judecată este pentru formă, de vreme ce are puterea făgăduinței. Că dacă cineva nu va face ceea ce a făgăduit, și el cu străină formă se neaguțătorește. Și a cui este această formă străină? Fără numai a celor ce o fac pe dânsa străină, de vreme ce pentru un cuvânt deșert ne judecăm. Ce este cuvânt deșert? Făgăduința credinței care nu are lucru. Crede și mărturisește pe Hristos, dar deșert este dacă nu face ceea ce a poruncit.

Este și în alt fel, când cineva se mărturisește și nu se îndreptează; când zice că se va pocăi, și iarăși păcătuiește. Și grăirea de rău este cuvânt deșert, că vede pe cel ce batjocorește și tace. Încă și cel ce nu muștră cu îndrăzneală și acesta clevețește, fiindcă ceea ce o gră-iește nu are ipostas. Și cel ce de la sine alcătuiește minciuna, deșar-tă cuvântare face, fiindcă lucrul cel nelucrat și nevăzut l-a povestit.

În toate acestea vinovați suntem, fraților, că nu în zadar s-a adus de mine cercarea acestora, ci vă spui cele ce pătinesc ca unor doctori, ca după rană plasturul prin rugăciune, spre tămăduire să mi-l gătiți. Mă silesc a vă mai povesti vouă faptele mele, că de nu voi spune adevărul, pe mine mă nedreptățesc, că sunt mulți care pentru rușine, patimile cele ascunse le fac nevindecate, dar mai pe urmă se mâhnesc că nu le-au spus. Deși nu mă tăinuiesc eu de mulțimea nedreptăților celor ce sunt în mine, dar nu ascund rușinea mea, că mai bine este cerând a trăi, decât rușinându-mă de foame, să mor cu jale. Și mai de folos îmi este durere pătimând, a trăi, decât în puțină vreme odihnindu-mă, iarăși în nevindecate dureri să mă fac.

Deci, și cuvântul cel deșert, mort, oarecare loc are în mine. Socotesc cum că în mine este ascuns cuvântul. Și care este cuvântul cel deșert? Cel ce în formă petrece, cel ce în cele rele după cunoștință rămâne, cel ce învață a face bine și el nu face. Știu că multe am scris și către voi, fraților, și către alții mai mulți, dar și când scriam gândeam că spre osânda mea am adus cu deamănuntul, și când fă-ceam răul, știam că îl fac, și făcându-l, petreceam în el, și mă prefă-ceam făcând dreptul nedrept, și purtând forma în mine, pe monahi îi judecam. Însă are oarecare dare de răspuns pentru cele zise, că pe nimenea nu am smintit. Rău adică am lucrat, dar martori ai acestuia nu sunt oameni. Am muștrat scriind, dar nu am îngreuiat. Adevărul l-am nedreptățit, spre milă plecându-mă, ci în mine nu am mistuit pe unul ca acesta. Am chivernisit rău bucatele fraților, dar neamului nu le-am împărțit. Pântece am săturat, dar nu cu bucate scumpe. Postul am dezlegat, dar nu am defăimat. Înfrânarea sufle-tului cu dinadinsul o am păzit, și la puțină vreme m-am schimbat. De minciună m-am tras adevărat, dar nu bucurându-mă. Rugăciune o am defăimat, însă păgânătății nu m-am plecat. De cântarea de psalmi m-am lenevit, dar în alte lucruri lumești nu m-am răspândit. De lucrul mâinilor nu am purtat grijă, însă de a îngreua m-am lepădat. În multe locuri am defăimat adevărul, dar pe nici

unul nicidecum nu am smintit.

Deci, mă rog să-mi tindeți mâna mie, celui ce pe jos mă tăvălesc, că vrând a mă scula, nu pot, că sarcina păcatului m-a îngreuiat pe mine. Voiesc a mă scula, ci obiceiul pământului mă ține pe mine, și văd, dar ca într-o negură umblu și în întuneric mult. Îmi mișc mâna mea, dar cu toate acestea sunt ca un slăbănog. Inimă bună fac, dar mă îngrețoșez. Mă rog pentru izbăviri și postind sunt ținut. Voire bună am, dar de oarecare silă mă împiedic. Iubitor de frați sunt, deși mă rușinez, și iubitor de străini, dar nu drept. Bine credincios sunt, când mă încălzesc, și când mi se face bine, de dragoste mă țin. Către vrăjmași sunt trândav, dar nu îndurat, și către cei ce mă asupresc rău, dar nu pomenind răul. Către prihă-nire nebăgător de seamă și nu izbânditor. Spre slavă iubitor de osteneală, dar nu căutând-o și cerând-o și în toate lucrurile mele, nici vreun sârguitor sunt, nici vreun cu dinadinsul nevoitor. Pentru aceasta și de milă am trebuință ca un slăbănog, că de a avea vreun lucru bun, departe de dânsul stau, și dorind de folos, aproape de dânsul nu vin. Pe puțina luare aminte de a o răsturna departe nu stau. Deci, mie, celui ce sunt în acestea, cu multă sârguință îmi sunteți datori, că de vă veți sângui, știu iubirea de oameni a lui Dumnezeu.

A izbăvit odinioară și Moisi pe Mariam, soră-sa, de lepră, și David pe neamul lui Ionatan de judecata lui Dumnezeu pentru dra-goste. Ilie, pe fiul văduvei, de moarte, Elisei pe văduvă, de sărăcie și pe somaniteanca de plângere. Încă și în Evanghelie, mulți pe mulți prin rugăciuni i-au izbăvit. Iar pentru Mântuitorul, ce trebuie și a zice? Că cele neputincioase, putincioase le-a făcut. Că a izbăvit sufletele acelea pe care putea altora să le dea mângâiere, iar pe Sine a Se izbăvi nu putea, pentru călcarea poruncii.

Toate acelea care ați auzit, încă și acelea care ați făcut, neputincioase sunt și putincioase. În acelea care puteți a ne ajuta nouă, la acelea ajutați-ne, că știu că și cele cu neputință mi se vor ierta și mi se vor dărui prin noianul darului Lui, și va face, pentru voi fiind înduplecat. Că pe cât Dumnezeu pe lângă oameni este neasemă-nat, pe atât și voi nu slăbiți rugându-vă. Că El va birui toată iubirea de oameni a zidirii, cu bunătatea Sa, că lucrul vostru este sfinților, ca să vă rugați pentru păcătoși, iar lucrul lui Dumnezeu este pe cei deznădăjduiți a-i milui și a-i băga în împreună numărarea turmei Sale, în Iisus Hristos Domnul nostru, prin care și cu care, Tatălui I se cuvine slava și stăpânirea, împreună cu Prea Sfântul Duh, acum și de-a pururea și în vecii vecilor. Amin.

PENTRU PATIMI

Voiesc a zice înaintea slavei Tale, Hristoase, Mântuitorule, toată amărăciunea mea, viclenia și necuvântarea! Voi zice iarăși toată veselia Ta, dulceața, cele ce le-ai făcut cu mine pentru Tine, Iubito-rule de oameni!

Din pânțelele maicii mele m-am făcut întărâtător, lepădător de darul Tău, nesânguitor spre cele bune. Iar Tu, o, Stăpâne, ai trecut cu vederea toată viclenia mea, pentru îndurările Tale cele multe, Fiule al lui Dumnezeu. Capul meu se înalță cu darul Tău, Stăpâne, dar pentru păcatele mele totdeauna se smerește. Mă trage iarăși pe mine darul Tău acesta către viață, și eu mai vârtos către moarte cu osârdie mă duc, că acest prea rău obicei al moliciunii mă trage pe mine către sinemi, fiindcă eu mă plec lui.

Cumplit este obiceiul patimilor și prea rău, că leagă ca și cu niște legături nedezlegate pe minte, și iubite se află mie de-a pururea și legăturile, că eu așa voiesc a fi legat. Cu obiceiurile curselor legat sunt, și mă bucur legat fiind. Cufundat sunt în adâncul cel prea amar, și mă îndulcesc. În fiecare zi înnoiește legăturile mele vrăjmașul, că mă vede pe mine bucurându-mă în legăturile mele cele de multe feluri. Prea măiestru este vrăjmașul meu! Nu mă leagă pe mine în legăturile care eu nu voiesc, ci de-a pururea îmi aduce mie acest fel de legături și de curse, pe care eu cu multă dulceață le primesc. Căci cunoaște că punerea înainte este mai tare decât mine și într-o clipeală de ochi îmi aduce legătura care voiește. Acesta este plânsul; aceasta este tânguirea; aceasta ocară și rușine: când eu sunt ferecat cu voile mele. Că putând a sfârâma legăturile într-o clipeală și a mă face liber de toate cursele, eu nu voiesc a face aceasta, cu moli-ciunea fiind ținut, și patimilor, ca unor obiceiuri robind cu voirea.

Acesta este lucru mai cumplit și plângere a rușinii, că eu sunt ținut cu voile vrăjmașului meu. Mă leg în legăturile pe care el mi le aduce mie, și cu patimile mă omor, în care el se bucură. Că, putând zdrobi legăturile, nu voiesc, putând scăpa de curse, nu mă silesc. Oare este ceva mai amar decât tânguirea aceasta și plângerea? Oare este altă rușine decât aceasta mai cumplită? Cu adevărat așa zic, că nu este altceva mai amar decât rușinea aceasta, adică când face omul voile vrăjmașului. Căci, cunoscând eu legăturile mele, le ascund pe ele în tot ceasul despre toți văzătorii, în forma cucerniciei, și știința mea mă muștră pe mine că fac aceasta, zicându-mi totdeauna: Pentru ce nu te trezești, vrednicule de jale? Au nu știi că a venit și s-a apro-piat ziua judecării celei înfricoșate, în care toate se vor arăta? Scoală-te ca un puternic, rupe legăturile tale, că în tine este pute-rea dezlegării și a legării!

Acestea de-a pururea mi le zice mie și mă muștră pe mine știința, și nu voiesc din legături și din curse a mă izbăvi. Mă tânguiesc și suspin pentru acestea în toate zilele, și în dânsle mă aflu legat cu patimile. Ticălos sunt eu și trândav, nesporit în lucrul cel bun al sufletului meu, căci nu mă tem de cursele morții. Trupul meu este înfășurat cu bună formă de cucernicie, iar sufletul este legat cu gân-duri necuvioase. Înaintea văzătorilor, cu sânguință mă cucernicesc, și dinlăuntru sunt mai rău ca o fiară nedomesticită. Îmi îndulcesc vorba mea împărțind-o oamenilor, însumi amar fiind de-a pururea și viclean cu punerea înainte.

«i oare ce voi face în ziua cunoștinței cei cu deadinsul, când Dumnezeu va arăta pe toate înaintea judecării? Eu însumi știu că acolo mă voi munci, dacă aici nu voi împlânzi cu lacrimi pe Judecătorul. Pentru aceasta nu ține îndurările Sale în mânie, că El așteaptă întoarcerea mea, că nu voiește a vedea pe cineva arzând în foc, ci voiește ca toți oamenii să intre în viață.

Deci, bizuindu-mă îndurărilor Tale, Doamne, Fiule al lui Dumnezeu, cad către Tine rugându-mă, caută și spre mine, scoate sufle-tul meu din temnița fărădelegilor și să strălucească o rază a luminii în mintea mea, mai înainte de a mă duce la judecata cea înfricoșată și gătită mie, unde nicidecum nu este pocăință pentru răutăți. Că iată, ținut sunt de amândouă gândurile, ca să mă duc din trup și ca să nu mai greșesc, însă frică iarăși mă apucă pe mine, vrednicul de jale și necredinciosul, cum că mă duc negata, cu totul gol de fapte bune. Frică mare adeseori muncește inima mea, a rămâne în trup, și a mă duce din trup, și în care parte din amândouă a mă abate nu cunosc, că mă văd pe mine fără de osârdie spre lucrul cel bun, fi-îndcă a trăi în trup frică este și groază. Că prin mijlocul curselor în fiecare zi umblu și m-am asemănat neguțătorului trândav și leneș, care se păgubește în tot ceasul de bogăție împreună cu dobânda. Așa eu mă păgubesc de bunătățile cele cerești, în multele învăluri care mă trag pe mine spre cele rele. Că mă simt pe mine cum mă fur în fiecare ceas și nevrând, mă aflu în lucrurile acelea pe care eu le urăsc.

Mă spăimântez de zidire, cum este frumoasă totdeauna și socoteala mea cea necuviincioasă este în mijlocul celor prea frumoase. Mă spăimântez de voirea mea cea prea rea, de necazurile în care de-a pururea păcătuiește în multe chipuri. Mă spăimântez de pocăința mea cea din fiecare zi, cum nu are temelia zidirii întărită. Totdeauna pun temelie de zidire, și iarăși cu mâinile mele risipesc osteneala mea. Nu a pus începătură bună pocăința mea cea bună, și lenevirea mea cea prea rea sfârșit nu mai are. M-am făcut rob moliciunii și voi vrăjmașului meu, cu sârguință săvârșind toate cele plăcute lui.

Cine va da apă multă nepovestită capului meu și ochilor mei izvoară, ca de-a pururea să izvorască lacrimi, și voi plânge totdeauna înaintea înduratului Dumnezeu, ca trimițând darul Său, să mă scoată pe mine păcătosul din marea ceea ce se tulbură cu valurile păcate-lor și viscolește sufletul meu cu furtuni în tot ceasul? Că voile mele le-au biruit rânile cele ce nicidecum nu primesc legături de vinde-care. Pentru nădejdea pocăinței este așteptarea mea, furându-mă cu însăși făgăduința cea deșartă și până când voi lipsi.

Această nădejde am de-a pururea, zicând că mă voi pocăi, niciodată nu mă pocăiesc. Prin graiuri mă pocăiesc cu sârguință, iar prin lucruri cu multă lungime stau departe de pocăință. Dacă sunt în răsufare, îmi uit și firea mea; dacă iarăși sunt în necazuri, mă aflu și cârtitor. Că Sfinții Părinți fiind iubitori de Dumnezeu, în necazuri și în ispite s-au făcut iscușiți și cunună neveștejită de la Dumnezeul Cel ceresc au primit cu slavă și cu laude. «i laudă și nume câști-gându-și din necaz, icoană frumoasă s-au făcut neamurilor celor de pe urmă, și adeseori iau seama, împreună cu părinții și cu sfinții, și la cinstitul și bine încuviințatul prea întregul înțelept Iosif, cel plin de frumusețea cerească, împreună cu dragostea Celui Preaînalt, ce fel de bună răbdare a câștigat în ispite. Că nu a putut a nedreptăți cumplita zavistie a fraților frumusețea sufletului aceluia, nici iarăși cumplita aspidă în vizuina sa nu a putut să veștejească frumusețea cea înflorită a coconului. La floarea întregului înțelept în fiecare ceas privea, ca să își verse amara otravă asupra lui, turbându-se. Nici ia-răși temnița sau legăturile au

veștejit buna cuviință și floarea su-fletului coconului celui iubitor de Dumnezeu, iar eu, ticălosul, fără de nici o ispită păcătuiesc, întărât și amărăsc pe Stăpânul. Doamne, fiindcă am luat cercarea îndurărilor Tale celor multe și negrăite, rog mărimea îndurărilor Tale, mântuiește-mă și dăruiește robului Tău cererile sufletului lui, pe care le cere din comoara milostivirii Tale, Stăpâne, ca să izvorască neîncetat ca un izvor darul Tău în inima și gura mea, a robului Tău, ca să fie inima mea și gura mea bise-rică curată darului Tău și fără prihană, primind pe Împăratul ceresc, ca să nu fie ca o vizuină gândurilor celor viclene, și ca o peșteră de tâl-hari răi viclenelor cugete, ci de-a pururea degetul darului să-mi miște limba mea ca pe o strună de alăută, spre slava Ta, Iubitorule de oa-meni, ca neîncetat să Te slăvesc, și cu dorire bine să Te cuvintez în ini-mă și în gură, în toată vremea vieții mele. Că cel ce se lenevește de a Te lăuda și a Te slăvi pe Tine, Stăpâne, acesta străin este de viața ^a-3>ceea ce va să fie. Hristoase, Mântuitorule, dăruiește-mi mie cererea inimii mele, ca să fie limba mea ca o alăută a darului Tău, ca să pot plăti de aici, din zapisele cele multe, măcar puține greșeli ale așezământului, și acolo mă voi mântui iarăși cu acoperământul mâinilor Tale, când se va cutremura tot sufletul de slava Ta cea înfricoșată. Așa, Stăpâne, Fiule, Unule-Născute, auzi-mă și primește ca un dar cererea robului Tău! Păcătos sunt eu, însă în dar să mă mântuiesc! Slavă se cuvine Celui ce mântuiește pe păcătos cu îndurărilor Sale!

PENTRU POCĂINȚĂ

Domnul, Cel ce S-a pogorât din sânul Tatălui și S-a făcut nouă cale de mântuire pentru pocăință, prin fericitul și dumnezeiescul Său glas ne învață pe noi, zicând: Nu am venit să chem pe drepti, ci pe păcătoși la pocăință (Matei 9, 13), și: Nu au trebuință cei sănătoși de doctor, ci cei bolnavi (Luca 5, 31). Dacă eu zic acestea, nu cumva să mă asculți, iar dacă Însuși Domnul, apoi pentru ce nu bagi de seamă, lenevindu-te de viața ta? Dacă te știi pe tine că ai înlăuntru răni de gânduri și de fapte, pentru ce te lenevești de rănilile cele ascunse? Pentru ce te temi de doctor? Nu este aspru, nici neîndurat, nici nemilostiv. Nu pofteste ac, nici doctorie iute și arzătoare. Cu singur cuvântul vindecă.

De vei voi a te apropia, este plin de bunătați și plin de milostivire. Pentru tine a venit din sânul Tatălui; pentru tine S-a întrupat, ca tu să te apropii de Dânsul fără de frică. Pentru tine S-a înomenit, ca pe tine de cumplitele tale răni să te vindece. Cu multă dragoste și cu toată bunătaatea te cheamă pe tine către El.

Apropie-te, păcă-tosule! Vindecă-te cu lesnire! Leapădă de la tine greutatea păcate-lor, adu-I rugăciune și pune lacrimi peste putrejun, că acest Doctor ceresc, bun fiind, cu lacrimi și cu suspinuri vindecă rănilile!

Apropie-te, păcătosome, către Bunul Doctor, aducându-I lacrimile, doctoria cea prea bună, că așa și voiește Cerescul Doctor, a se vindeca fiecare cu lacrimile lui, și a se mântui. Că această doctorie nu ține la multă vreme, nici ustură rana, ci îndată te vindecă. Doctorul așteaptă să vadă lacrimile tale, apropie-te, să nu te temi, arată-I Lui rana, aducându-I și doctoria, lacrimi și suspine, că iată s-a deschis ușa pocăinței, sânguiește-te, păcătosome, mai înainte de ce o va încuia pe dânsa. Nu așteaptă vreme după lenevirea ta, nici chiar ușa, vă-zându-te pe tine trândav, nu primește a rămâne lângă nebăgarea ta de seamă. Pentru ce ți-ai urât viața ta, ticălosule? Ce este mai înalt decât sufletul tău, omule? Ai tu, păcătosome, pe acesta l-ai defăimat! Nu știi, iubite, în care ceas va porunci Cerescul Doctor să încuie ușa vindecării tale. Apropie-te, mă rog, sânguiește-te a te vindeca! Voiește a se bucura oastea cerească întru pocăința ta! Soarele a sosit în ceasul cel de seară; pentru tine așteaptă ca să ajungi la lăcaș.

Până când suferi pe pângăritul tău vrăjmaș, fără de rușine săvârșindu-i voia? Că acela voiește și în foc să te arunce pe tine. A-ceasta este sânguința lui, aceasta este dăruirea lui celor ce îl iubesc pe el. El de-a pururea, împreună cu poftele cele rele și spurcate, dă război cu toți oamenii. El iarăși, pângăritul, în deznădejde aduce pe cei ce se pleacă lui; învârtoșează inima, usucă lacrimile, ca să nu se umilească păcătosome. Cu totul fugi de acestea, o, omule, urăște și în-grețosează-te de cele plăcute lui; urăște pe cel rău și fugi de viclea-nul, că ucigaș de oameni este din început până în sfârșit! Fugi de dânsul, o, omule, ca să nu te ucidă pe tine. Ascultă, iubite, fericitul glas ce zice totdeauna: Veniți către Mine toți cei osteniți și însărcinați, și Eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul Meu asupra voastră, și vă învățați, că liniștit sunt, blând și domol, și smerit cu inima, și veți afla odihnă sufletelor voastre (Matei 11, 28-29).

Odihnă îți spune ție, și viață îți fâgăduiește din zi în zi. Apropie-te, nu te teme; bun și bogat este Stăpânul. Nu cere zapisele tuturor păcatelor tale, scăpare este despre toate relele, vindecă rănilile, dăruiește și viață cu îndestulare, ca un bun, primește cu lesnire pe cei ce cad către Dânsul, fiindcă Dumnezeu mare și mai înainte cunoscător este și știe toate cugetele noastre. Când s-ar apropia ci-neva către

Dânsul să se vindece, îi vede inima lui și toată osârdia. Când neștrămutat pe gândul cel credincios îl are cel ce se apropie, însuși Bunul Dumnezeu, pentru bunătatea Lui, îndată se arată ce-lor ce Îl caută pe El, și, mai înainte de a căuta omul în sus către Dumnezeu, îi zice lui: Iată, de față sunt! Ți mai înainte de a se apropia el de Dânsul, își deschide comoara înaintea celui ce Îl cau-tă. Mai înainte de a vărsa lacrimi, îi revarsă comorile, și mai înainte de a cere, se împacă cu dânsul. Mai înainte de a se ruga el, dobân-dește milă, că dragostea lui Dumnezeu așa dorește și voiește. Pe cei ce în adevăr se apropie către Dânsul, nu întârziază a-i auzi, nici nu impută necredinciosului ce s-a apropiat: Pentru ce atâta vreme ai slu-jit vrăjmașului, și pe mine Stăpânul, de bună voie M-ai defăimat? Nu caută suma vremii ce a trecut, numai smerenie. Lacrimile și sus-pinurile celui ce cade către Dânsul le privește Stăpânul, că este mai înainte cunoscător, ca un Dumnezeu al nostru și Ziditor, îndată iar-tă toate păcatele, toate greșelile gândurilor și ale faptelor, și zice să i se aducă haina cea dintâi, încă și inel în mâna cea dreaptă, și tuturor îngerilor poruncește împreună a se bucura de aflarea acestui suflet al păcătosului. Că fericiți suntem noi, toți oamenii, ce fel de Stăpân avem, dulce, nepomenitor de rău, bun, milostiv, îndurat, îndelung răbdător, Care totdeauna iartă păgânătățile noastre, dacă noi vom voi. Că iată, ne roagă, iată și îndelung rabdă, iată ne dă nouă toate bunătățile Sale în veacul acesta și acolo, de vom voi.

Deci, veniți să-L rugăm până când este vreme; aici, până când suntem noi în viața aceasta, putem totdeauna a îmblânzi pe Dumnezeu. Cu lesnire ne este nouă a cere iertare. Bine potrivit este nouă și a bate în ușa milostivirii Lui. Să vărsăm lacrimi, până când este vreme de a se primi lacrimile, ca nu, ducându-ne în veacul cel de acolo, să plângem fără de folos, fiindcă acolo lacrimile în nimic se socotesc. Pe cât noi voim, pe atâta și ne iartă Domnul Cel Bun, că aici ne aduce pe noi când ne rugăm și aici ne iartă pe noi, cei ce ne cucerim. Aici șterge fărădelegile noastre de vom fi mulțumitori; aici mângâiere, iar acolo cercare; aici îndelungă răbdare, acolo as-prime; aici pogorământ, iar acolo luare de seamă cu de-amănuntul; aici de sine stăpânire, acolo divanuri; aici în răsufolare, iar acolo în strâmtorare; aici îndulcire, iar acolo munci; aici lăcomie, iar acolo chinuire; aici râsul, iar acolo plânsul; aici nebăgare de seamă, iar acolo pedeapsa; aici defăimare, acolo foc veșnic; aici împodobire, iar acolo viermele cel neadormit; aici îngâmfare, iar acolo smere-nie; aici răpirile, acolo scrâșnirea dinților; aici cămări aurite, acolo întuneric și păclă; aici lenevire, acolo greșeli neiertate ale tuturor.

Acestea știindu-le, fraților iubiți, pentru ce ne lenevim de mântuirea noastră? Să nu se pironească, fraților, mintea noastră aici, și să nu ni se îndulcească nouă dragostea celor pământești, ca să nu ni se amărască plânsul nostru acolo! Pentru ce defăimăm, nevrând a ne vindeca? Până când este vreme, prin puține lacrimi ale acestei vremi scurte, și prin pocăință, ne iartă Dumnezeu toate greșelile. Plângi aici puțin, ca să nu plângi acolo în veacul veacului în întunericul cel mai dinafară. Mulțumitor fă-te aici, ca să nu te arunci aco-lo în focul cel nestins. Cine nu ne va plânge pe noi? Ți cine nu ne va tângui pe noi? Că urând viața, moartea o iubim.

Socotește-te însuți, fratele meu adevărate, și alege-ți lucrul cel mai bun și mai de folos sufletului tău. Ce greutate îți este ție ca să plângi aici pentru păcatele tale, și aici să te rogi, mulțumitor făcân-du-te prin pocăință, decât acolo în foc

să plângi, nimic folosindu-te? Că aici lăcrimând, dobândești răsufare împreună cu toată mângâierea, iar acolo și lăcrimând, te duci în muncă și în certarea a mili-oane de talanți. Plătește partea cea mai puțină, rugând pe Stăpânul ca să-ți ierte datoriile sufletului tău, iar dacă nu vei voi aici a plăti puțin din datoria cea multă, acolo vei plăti cu multe munci toată datoria ta.

«i acestea eu le zic dragostei voastre, iubiților frați și de Dumnezeu iubitorilor, nu ca un oarecare, ce sunt vrednic și curat și în viață am trăit în curăție, ci din multă durere și mâhnire a inimii, so-cotind în mine ce ne este pregătit nouă și noi ne lenevim. Iar eu, fraților, necurat sunt, necredincios în viața mea cu faptele și cu gândurile, neștiind în mine nicidecum vreun lucru bun, ci acum și totdeauna păcătos sunt și trândav cu voirea mea. «i acestea le zic eu unirii voastre, că mâhnicieune cuprinde inima mea de-a pururea, pentru judecata lui Dumnezeu cea înfricoșată ce va să fie.

Că toți suntem de-a pururea defăimători și socotim că vom trăi în viața aceasta deșartă în veacul veacului. Veacul acesta trece și toate cele din el, și nouă, iubiților, seamă ni se va cere pentru toate acestea, ca cei ce am știut cele bune și am făcut cele rele. Aici, defăimând dragostea lui Dumnezeu și împărăția Lui, am preferat pământul și toate cele dintru dânsul. Argintul și aurul nu ne vor scoate pe noi din focul cel veșnic. Hainele și desfătarea, spre osânda noastră se vor afla acolo. Acolo, frate nu izbăvește pe fratele său, nici tatăl pe fiu, ci fiecare va sta în a sa rânduială, în viață sau în foc.

Mulți sfinți sunt, drepti și cuvioși, care s-au golit pe sine de viață și de lucrurile ei, cu voirea cea bună a stăpânirii lor, și prin nădejdea cea bună a poruncilor lui Dumnezeu, încredințându-se că vor dobândi bunătățile lui Dumnezeu în raiul desfătării. Că pe Hristos iubindu-L, L-au cinstit pe El mai mult decât pe toate cele stricăcioase. Pentru aceea și totdeauna întru Dumnezeu se bucură, în Hristos se luminează, în Duhul Sfânt veselindu-se neîncetat. Se bucură de dâșii Sfânta Treime, se bucură de dâșii îngerii și arhanghelii, se bucură de dâșii raiul desfătării. Cu adevărat aceștia sunt lăudați, slăviți, fericiți totdeauna! Îngerii și oamenii îi fericesc pe dâșii, căci au preferat dragostea lui Dumnezeu mai mult decât toată lu-mea și Dumnezeul Cel Sfânt, Cel Drept, Cel Adevărat, le-a dăruit lor împărăția Sa, și încă mai mare slavă le-a dăruit lor, ca împreună cu sfinții îngeri totdeauna cu bucurie să-L vadă pe El. Iar din oa-meni, mulți au iubit pământul și cele din el stricăcioase. Că se pironeste mintea lor totdeauna de cele stricăcioase, și mai rău ca niște dobitoace necuvântătoare își hrănesc trupurile lor cu bucate, ca și cum ar fi fără de moarte viața aceasta deșartă.

Ce faci, o, omule, de petreci ca un necuvântător? Pricepător, socotitor te-a zidit pe tine Dumnezeu, să nu te asemeni însuți dobi-toacelor celor neînțelegătoare cu nesocoteala ta! Trezvește-te, o, omule, puțin și vino-ți în tine, și cunoaște ca un pricepător că din cer pentru tine a venit Dumnezeu Cel Preaînalt, ca pe tine de pe pământ să te înalțe la cer. La nunta cămării de Mire celei cerești te-ai chemat, pentru ce defăimezi? Pentru ce te îngreuezi? Cum poți să te duci la nuntă, spune-mi mie, și haină de mult preț și vrednică de nuntă nu ai? Candelă nu ții, și cum poți să intri? Defăimând, intri. Auzi îndată acel înfricoșat glas: Prietene, cum ai intrat aici la nuntă, neavând îmbrăcăminte de nunta împărăției Mele? Ca un defăimător ai intrat, ca ocară să faci prin goliciune nuntașilor Mei. «i va zice Împăratul slugilor Sale: Legați pe ticălosul acesta de mâini și de picioare și îl aruncați pe el în cuptorul focului, ca să se muncească în veacul veacului, fiindcă

Eu Însuși de multă vreme am venit și am chemat pe toți la nuntă și acesta, ca un defăimător al chemării Mele nu și-a gătit luiși îmbrăcăminte de nuntă. Pentru aceea Eu vă poruncesc vouă să-l munciți pe ticălosul acesta, că a defăimat împărăția Mea. Oare nu te înfricoșezi de acestea? Nu te cutremuri, o, omule, că aproape este Mirele ca să strălucească? Ți ce vei face acolo în ceasul acela, dacă nu te vei pregăti către ceasul acela al fericirii lui Dumnezeu? Că fericirea lui Dumnezeu celor vrednici se face. Trâm-bița cea cerească din cer va trâmbița și va zice: Sculați, iubiții lui Hristos, iată vine Împăratul cerului ca să vă dea vouă odihnă și bucurie în viața cea veșnică pentru osteneala aceea a pustniciei voastre. Sculați-vă, vedeți pe Hristos Împăratul, Mirele Cel fără de moarte, de care voi doreați. Că de Dânsul dorind, pentru Dânsul nemernici pe pământ v-ați făcut. Sculați-vă, vedeți împărăția Lui pe care vi-a gătit-o! Sculați-vă, vedeți pe Hristos Cel dorit! Sculați-vă, vedeți pe Domnul, pe Care L-ați și iubit, pentru Care v-ați și necăjit, pentru Care ați și sihăstrit! Veniți acum și vedeți cu multă îndrăzneală pe Însuși Cel dorit, și vă bucurați împreună cu Dânsul cu bucurie negrăită, și bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi! Veniți, îndulciți-vă de acelea pe care ochiul nu le-a văzut, nici urechea le-a auzit, nici pe inimă de om nu s-au suit, pe care vi le dăruiește vouă Însuși Cel dorit! Că se vor răpi sfinții în nori luminoși spre întâm-pinarea Lui. Vor zbura și dreptii și cei vrednici ai lui Dumnezeu în înălțimea văzduhului cu slavă neasemănată, ca să vadă pe Cerescul Mire Cel fără de moarte. Cine oare este vrednic a se răpi în nori în ceasul acela, cu bu-curie mare, spre întâmpinarea lui Hristos? Cei vrednici adică, toți se vor răpi întru slavă, iar cei necredincioși, toți vor rămâne jos cu rușine mare. Fericiri și bucurie va fi celor ce s-au sârguit aici, și muncă și rușine tuturor păcătoșilor. Fericit este acela care s-a sâr-guit aici a se afla vrednic în ceasul acela, și ticălos este acela care nevrednic s-a făcut pe sine în ceasul acela. Norii vor răpi pe toți sfinții de pe pământ la cer, iar pe cei necredincioși, îngerii îi vor răpi să-i arunce în cuptorul focului celui nestins. Cine va da capului meu ape nepovestite și ochilor mei iarăși izvor, izvorând de-a pururea lacrimi, neconținut? Până când este vreme de a se primi lacrimile, mă voi plânge pe mine ziua și noaptea, rugând pe Dumnezeu ca nu nevrednic să mă aflu în ceasul venirii Lui, și ca să nu aud acea înfricoșată hotărâre a Stăpânului: Du-te de la Mine, lucrătorul fărădelegii, nu te știu pe tine de unde ești (Matei 7, 23). Dumnezeule Cel Preaînalt, Cel singur fără de moarte, dăruiește păcătosului în ceasul acela îndurările Tale cele multe, ca să nu se arate păgânătatea mea cea ascunsă, înaintea privitorilor, a îngerilor, a arhanghelilor, a proorocilor, a apostolilor, a dreptilor și a sfin-ților, ci mântuiește pe cel necredincios cu darul și cu îndurările Tale, și îl du pe dânsul în raiul desfătării împreună cu dreptii cei desăvârșiți. Primește cererea robului Tău, Stăpâne, pentru rugăciunile Sfinților celor ce bine ți-au plăcut ție. Slavă lui Hristos! Amin.

PENTRU UMILINȚĂ

Dătătorul tuturor bunătăților, și izvorul vindecărilor, și comoara îndurărilor, Tu ești singur Dumnezeul Cel bun și îndurat, Cel ce dăruiești de-a pururea cele bune celor ce cer. De vreme ce și eu însumi m-am împărtășit adeseori din nemăsuratele vindecări și da->rurile cele bune care se dăruiesc mie din zi în zi, pentru acestea fără defrică Te rog pe Tine, Hristoase, Dumnezeul Cel nepomenitor de rău, ca să vină peste mine, după obicei, darul Tău, ca să adune mintea mea și să vindece iarăși rănile mele cele ascunse. Că iată, îngrijirile și răspândirile din nou înnoiesc de-a pururea rănile cele nearătate, ci Tu Însoți, Îndelung-Răbdătorule, Care vindeci totdeauna cu darul și cu îndurărilor Tale, vindecă ca un Îndurat neputințele mele, ale pă-cătosului, cele dese. Că eu, plăți pentru vindecări nicidecum nu am putut să-ți dau ție, Stăpâne, pentru că vindecările Tale, preț de unde au? Că nici cerul, nici pământul nu poate a da răsplătiri vrednice pentru vindecările Tale. Iar vindecările bunătății Tale sunt îndurărilor Tale cele multe, fiindcă nu se pot vinde tămăduirile cele cerești și sfinte, că preț nu au. Ci prin lacrimi le dai pe dânsule, Mân-tuitorule, și prin plângere amară le dăruiești pe dânsule tuturor. Cine oare nu se va minuna? Cine oare nu se va spăimânta? Și cine nu va binecuvânta multa îndurare a bunătății Tale, Mântuitorul su->fletelor noastre, că binevoiești a primi lacrimi în loc de plată, pentru vindecările Tale?

O, putere a lacrimilor, până unde ai ajuns? Chiar în cer, cu mul-tă îndrăzneală intri fără de opreală! O, putere a lacrimilor, că rân-duielile îngerilor împreună cu toate puterile se bucură totdeauna de îndrăzneala Ta! O, putere a lacrimilor, cum poți, dacă voiești, a sta înaintea sfântului și prea înaltului scaun al Preacuratului Stăpân cu bucurie! O, putere a lacrimilor, cum într-o clipeală de ochi te sui în cer, zburând, și cererile tale ți le iei de la Dumnezeu! Că te în-tâmpină pe tine cu veselie, aducându-ți iertăciune.

Deci, dăruiește-mi, Stăpâne, mie nevrednicului, lacrimi totdeauna, și tărie, ca izvoare de lacrimi cu dulceață izvorând totdeauna, să se lumineze inima mea în rugăciune curată, ca să se șteargă za-pisul cel mare cu puține lacrimi, și cu puțină plângere să se stingă acolo focul cel arzător. Că dacă aici voi plânge, acolo mă voi izbăvi de focul cel nestins. Căci cum că totdeauna întărât, Stăpâne, înde-lungă-răbdarea Ta, înaintea ochilor mei am amărăciunea mea și îndurarea Ta, dar biruiește bunătatea îndelungii-răbdării Tale amă-răciunea mea. Că și păsările, cu multă milostivire își hrănesc puiilor, și lepădate fiind încă de puii lor, nu se lenevesc niciodată ca să-i treacă cu vederea pe dânsii, că se biruiesc de îndurărilor lor. Și dacă și păsările atâta sunt de milostive, cu cât mai vărtos, Stăpâne, se va birui darul Tău de îndurărilor sale, ca să miluiască pe toți care Te doresc pe Tine! Asemenea încă și maica, necinstindu-se de copilul său, nu suferă cu inima ca să-l treacă pe el cu vederea, că se biruiește de îndurările sale. Și dacă maica se biruiește de îndurărilor sale, cu cât mai vărtos darul iubirii Tale de oameni, Stăpâne, Iubitorule de suflete, totdeauna se va birui de îndurărilor sale, ca să mântuiască și să milu-iască pe cei ce Te doresc pe Tine de-a pururea!

Deci, de vreme ce ținut sunt de pângăritul vrăjmaș, care de-a pururea mă necăjește pe mine, voi striga cu lacrimi noaptea și ziua către milostivirea Ta, ca să mă izbăvească pe mine din războaiele lui. Că cine va mai putea să sufere meșteșugirile vicleanului, dacăse va depărta într-o clipeală darul Tău, Stăpâne? Că pe ceas, pe ceas, și prin cuvinte și prin fapte necăjește sufletul meu.

Puterea Ta, Hristoase, ceea ce a certat valurile mării, să-l certepe dânsul, că doar s-ar surpa de la mine, robul Tău, că totdeauna își înnoiește asupra mea măiestriile sale. Că se sânguiește a stăpâni mintea mea și a o depărta de la dulceața și cugetarea cea bună a dumnezeieștilor Tale porunci. Trimite, Stăpâne, darul Tău degrab, ca să gonească de la robul Tău pe balaurul cel mare, împreună cu toate gândurile cele de rușine și viclene.

Pilda Ta să Te plece pe Tine, o, Stăpâne, că ai zis cum că într-o cetate era oarecare judecător, care de Dumnezeu nu se temea, nici de om cu totul nu se rușina, și cum că în aceeași cetate era o vădu-văsăracă care se ruga lui în fiecare zi și zicea: Izbăvește-mă de pârâșul meu. Și la multă vreme, cu nemilostivire a trecut cu vederea pe cea de-a pururea necăjită, însă răbdarea văduvei a putut a îmblânzi, și pe însuși cel neîndurat și nemilostiv, spre îndreptare a-l aduce (Lu-ca 18, 2). Văduva cea nedreptățită, către un neîndurat și fărădelege judecător a venit, ca pe ea de pârâșul ei să o izbăvească, iar eu vincătre Stăpânul meu Cel Îndurat, Cel Îndelung-Răbdător și Bun, Care are stăpânire pe pământ și în cer, să audă degrab. Că nemincinos ești, Dumnezeule Cel binecuvântat, precum ai zis, Mântuitorule, și fă degrab Tu izbândă tuturor celor ce nădăjduiesc spre Tine noaptea și ziua. Stăpâne, să nu zăbovești spre izbânda mea! Scoate-mă pe mine de la vrăjmașul, și către Tine povățuiește-mă, ca pe vrăj-mașul biruindu-l prin darul Tău, pe Tine să Te binecuvintez, și pe Tine singur să Te slăvesc, Îndurate, Îndelung-Răbdătorule, Cel ce voiești a se mântui toți oamenii.

De vreme ce a lipsit vremea vieții mele în deșărtăciune și în gânduri urâte, dăruiește-mi mie doctorie, ca deplin să mă vindec de rănile mele cele ascunse, și împuternicează-mă pe mine, ca, măcar într-un ceas, cu osârdie să lucrez în via Ta. În ceasul al unspreze-celea este vremea vieții mele celei deșarte. Ocârmuiește corabia neguțătoriei mele cu poruncile Tale, și dăruiește pricepere prostu-lui neguțător, ca să-mi neguțătoresc neguțătoria ei până când am vreme, că înotarea corabiei a ajuns la sfârșit, mare viscol a sosit, și vremea mă cheamă pe mine, răspânditul.

Vino, arată-ți, leneșule, toată neguțătoria vremii vieții tale. Și ceasul morții mă înfricoșează pe mine, ticălosul. Că văd lucrurile mele și se cutremură sufletul meu, și văd neîngrijirea lenevirii mele și se înfiorează oasele mele, că ceasul despărțirii mi-a sosit mie îna-intea ochilor, și foarte m-am înfricoșat gândind la el. În loc ca să mă bucur eu, iată, mai vartos m-am înfricoșat, nefăcând vrednice lucrurile mele după dar. Că mare frică este în vremea morții tutu-ror păcătoșilor, celor ce sunt asemenea mie. Și iarăși, mare bucurie este în ceasul despărțirii tuturor sfinților, și tuturor dreptilor, și tuturor pustnicilor. Și iarăși, mare scârbă este în ceasul despărțirii nesânguitorilor și molaticilor, când își aduc aminte de lenevirea lor și de neosârdia vremii celei trecute a vieții lor. Și cumplit va munci căința atunci pe inima omului celui ce s-a lenevit aici de mântuirea sa. Mai mare decât însăși frica morții și a despărțirii va fi munca căinței lui. Și iarăși, dreptii, sfinții și pustnicii se bucură în ceasul morții și al despărțirii, văzând înaintea ochilor osteneala cea mare apustniciei lor, a privegherilor și a rugăciunilor, a posturilor și a lacri->milor, a culcărilor pe jos și a sacilor. Saltă sufletul lor, că spre odihnă este îndemnat a ieși din trupul său. Înfricoșată este iarăși venirea morții păcătoșilor și molaticilor și celor ce nu s-au sânguit a petrececu curățenie în viața aceasta deșartă, și mahniciune cumplită în ceasul despărțirii este omului păcătos, că nu i se dă voie nicidecum a

grăi ceva, fiindcă pe asprime o pornește porunca în ceasul acela. Vai mie, vai mie, o, suflete, pentru ce oare te lenevești de viața ta? Pentru ce cu răspândire îți petreci zilele vieții tale? Au nu știi că de năprasnă va fi chemarea ta? Și ce vei face acolo, dacă aici te vei lenevi? Înaintea divanului înfricoșatului Judecător, ce răspuns ai să dai? Cum te fură pe tine vrăjmașul și nu pricepi, ticălosule? Și cum iarăși îți jefuiește bogăția cea cerească din zi în zi, nu știi, răspânditule? Trezvește-te, trezvește-te, o, suflete, în ceasul războiului! Smerește-te înaintea lui Dumnezeu, cu lacrimi rugându-te! Strigă către Dumnezeu cu durere de inimă și îndată îți va trimite spre ajutorul tău înger milostiv și te va slobozi pe tine din războiul lui și din tulburarea vrăjmașului! Sârguiește-te să nu cazi în ceasul despărțirii tale în scârbă și în suspinuri, și vei plânge fără de folos în veacul veacului, și vor veni toate în mintea ta în ceasul acela, și vei zice în tine, tânguindu-te cumplit: Eu acestea în tot ceasul pe toate le pomeneam, și mai înainte mărturisindu-mă, ziceam mie însumi să trec zilele acestea în care sunt pe pământ ca să nu păcătuiesc, nici iarăși să cad din poruncile lui Dumnezeu, ci să lucrez totdeauna cele bine plăcute Lui cu multă osârdie. Iar acum m-am aflat deșert și neavând nicidecum vreo ispravă bună.

Vino întru tine, suflete, nevoindu-te necurmat, teme-te totdeauna, iubește pe Dumnezeul tău și îmblânzește-L pe El cu fapte bune, ca atunci când va veni ceasul morții și al despărțirii, să te afle pe tine bine sârguitor, cu mare bucurie așteptând-o pe dânsa! Cu-getă, o, suflete, la petrecerea ta, și la chemarea lui Dumnezeu, că ceasul despărțirii nu mârșăiește pe cel ce s-a slobozit pe sine de toate cele pământești, ci moartea mârșăiește pe bărbatul cel răspândit cu mintea și mârșăiește pe păcătos, mârșăiește pe cel nebăgător de seamă și mârșăiește pe cel leneș, care s-a lenevit de a face cele plăcute lui Dumnezeu, mârșăiește pe cel mult câștigător, care și-a legat sufletul său cu lucruri lumești, mârșăiește și pe cel bogat, că îl despărțește pe el fără de voie de viață, mârșăiește și pe părinți, că îi despărțește pe dânsii de fiii lor cei doriți, mârșăiește pe mirean, că îl despărțește pe el de bogăția lui, mârșăiește și pe frați, căci cu plân-gere îi despărțește pe ei unii de alții. Aceștia toți se mârșăiesc în ceasul morții, de vreme ce și legați sunt în lucruri lumești. Iar tu, pentru ce suspini și te mârșăiești, o, suflete, liber fiind de lume, și de lucrurile ei izbăvit? Așa să petreci totdeauna, liber numindu-te, și să călătorești cu bună cuviință în calea lui Dumnezeu, făcând cu mare osârdie cele plăcute Lui. Dacă te vei lipsi de Dumnezeu din tot sufletul tău, nu te vei teme niciodată de ceasul morții, ci mai vârtos moartea și despărțirea de trup, bucurie se va face ție.

Mântuiește-mă, Îndelung-Răbdătorule, mântuiește-mă pe mine, Fiule al lui Dumnezeu, Cel fără de păcat, Hristoase, și îmi dă-ruiește mie, Mântuitorule, cugetarea vieții celei veșnice, că doară așa putea să nu am niciodată în inima mea altceva afară de această cugetare, ca voile Tale să le săvârșesc totdeauna, și darul Tău aju-tându-mi mie, păcătosului, cu mare osârdie voi fi, cu dragoste voi călători în poruncile Tale, ca să neșăuiesc bine cu argintul pe care mi l-ai dat mie, Împărate ceresc, și după ce voi neșăuitori ne-gușătoarea cea bună în țarina Ta, Mântuitorule, laudă să dobândesc de la Tine, o, Stăpâne, și să zic cu îndrăzneală, cu inimă curată, când vei veni, Doamne: Fericit sunt că ai venit, Stăpâne! Îmbracă-mă pe mine cu haină vrednică de nunta Mirelui Celui fără de moarte, pe care am câștigat-o eu prin darul

011Efr.txt

Tău! Să aprind și candela pe care mi-a dăruit-o mie darul Tău, Hristoase, și îndelungă-răbdarea Ta, slăvind și binecuvântând pe Mirele Cel fără de moarte, ca să mă în->vrednicesc, împreună părtaș a mă face al dreptilor, și al sfinților, celor ce bine ți-au plăcut ție în veci. Amin.

CUVÂNT UMILICIOS

Într-una din zile, foarte de dimineață sculându-mă, mergeam eu împreună cu doi frați afară de binecuvântata cetate a Edesei, și am ridicat ochii mei la cer, care ca o oglindă curată strălucea împreună cu stelele, cu slavă pe pământ. Și minunându-mă, am zis: Oare dacă acestea așa strălucesc cu atâta slavă, dreptii și sfinții care au făcut voia lui Dumnezeu Celui Sfânt, în ceasul acela când va veni Domnul, cu cât mai vârtos vor străluci, cu lumină negrăită, a slavei Mântui-torului? Și numaidecât, aducându-mi aminte de acea înfricoșată venire a lui Hristos, s-au cutremurat oasele mele, și trupul împreună cu sufletul, cu totul zdrumicându-se, am plâns cu durere de inimă, și am zis cu suspin: Cum eu, păcătosul, mă voi afla în ceasul acela înfricoșat? Cum voi putea sta eu înaintea divanului înfricoșatului Judecător? Cum eu, răspânditul cu mintea, împreună cu cei desăvârșiți mă voi afla? Sau cum eu, iedul, voi sta împreună cu oile, de-a dreapta lui Hristos? Sau cum eu, cel fără de roadă, mă voi afla împreună cu sfinții cei ce au făcut aicea rodul dreptății? Sau când se vor cunoaște sfinții unii pe alții în cămara cea cerească, eu ce voi face? Cine oare mă va cunoaște pe mine? Dreptii din cămară, ori păgânii din foc? Iarăși, când îmi vor arăta mucenicii muncile lor, pustnicii faptele bune, eu ce voi arăta? Fără numai moliciunea trândăvirii mele.

O, suflete răspândite! O, suflete păcătoase! O, suflete fără de rușine! O, suflete cel ce ai urât de-a pururea viața ta! Până când învăluirile te târăsc pe tine pe pământ? Până când te trage reaua obișnuință a gândurilor tale? Au nu știi că gândurile cele rele, în fiecare ceas, ca un nor întunecat se pun înaintea ta, ca să nu te trezești către Dumnezeu? Ce mai aștepti tu în lenevirea ta? Au că zăbovește a veni Mirele Cel ceresc? Nu zăbovește, ticăloase, ci ca un fulger înfricoșat din cer va fi venirea Lui. Sârguiește-te a te afla gata în ceasul acela înfricoșat, ca să nu plângi acolo în veacul vea-cului. Nu lua aminte nicidecum la greșelile altora, răutățile tale plânge-le!

Să nu cumva să iei aminte la paiul cel din ochiul fratelui tău și al aproapelui, ci la bârna ta ia aminte necurmat. De vei putea scoate mai întâi bârna din ochiul tău, atunci scoate și paiul fratelui și al aproapelui, iar de nu, apoi plânge-ți cumplită orbirea ta! Cum so-cotești tu că dai lumină aproapelui? Suflete, fă-te pe tine doctor al tău în tot ceasul, apoi așa vei tămădui pe fratele tău cel bolnav. Nici o pricinuire nu ai pentru lenevirea ta, că toate ți le-a dat ție Domnul Cel Sfânt: socoteală, pricepere și cunoștință duhovnicească. Cunoaște ce este de folos.

Iar cei doi frați, lăcrimând, auzis: Pentru ce așa de cu tânguire plângi, părinte? Și eu am zis către dânșii: Fiii mei cei iubiți, pentru a mea lenevire mă plâng eu pe mine, că Bunul Dumnezeu ne-a dăruit nouă lumina cunoștinței, și eu mă lepăd de Dânsul din zi în zi. Că de aș fi săvârșit voile Domnului, fericit aș fi fost în ceasul acela, și nu numai eu singur, ci și toți cei ce au făcut voile Lui. Pentru aceasta, fraților, nu avem nicidecum acolo răspuns, că în cunoștință am păcătuit noi toți. Să ne învățăm cu dinadinsul toți purtarea de grijă a lui Dumnezeu, împreună cu toate darurile care ne-a dăruit nouă Bunul Dumnezeu! Darul Lui de-a pururea cerce-tează inimile noastre necurmat. De va afla odihnă, intrând, locu-iește totdeauna în suflet, iar de nu va afla inima curată, îndată se depărtează. Și iarăși: Îndurările Lui Îl silesc pe El a veni să ne cerceteze pe noi păcătoșii, fiindcă suntem toți schimbăcioși cu voirea, dar nu cu firea. Ne aflăm de-a pururea răspândiți cu mintea și mo-latici, pizmătăreți și vicleni, gândim rele unii asupra

altora adeseori, și pomeniri viclene pomenim, ne aflăm de-a pururea ca într-un noroi cumplit, zăcând în gânduri. Și după ce vine darul să ne cerceteze pe noi, află rea putoare de gânduri spurcate în inimile noastre, și îndată se depărtează, neaflând intrare să intre și să locuiască în noi, precum voiește.

Însă împunge inima ta cu dulceață luminată, ca să-și vie în sim-țire, că a cercetat-o și nu a aflat intrare, ca așa îndulcit făcându-se omul cu lumina, să-L caute pe Dânsul. Însă darul acesta nu poate nicidecum a se depărta de la noi, fiindcă silit este de ale sale îndurări ca să miluiască pe toți. Văzut-ai pronie a lui Dumnezeu? Văzut-ai îndurări ale lui Hristos, cum dorește de noi de-a pururea Dumnezeu Cel Sfânt, și voiește ca să ne mântuim noi?

Fericit este omul care se sârguiește totdeauna a-și pregăti curată inima sa darului, ca venind, să afle bună mireasmă de fapte bune și sfințire de suflet și să locuiască în el în veacul veacului! Deci, ce vor răsplăti lui Dumnezeu Celui milostiv pentru toate bunătățile acestea și darurile, că din cer S-a pogorât de la Tatăl, sau că în pânțele S-a întrupat pentru noi, sau că pentru noi S-a pălmuțit? Numai pentru pălmuire de a-i plăti, o mie de ani de am trăi noi pe pământ, nu putem să-I răsplătim lui Dumnezeu răsplătirile darului. Eu de aceasta mă tem, fiii mei iubiți, căci cunosc cu dinadinsul lenevirea mea, ca nu cumva toți privitorii și cei ce fericesc mincinoasa mea cucernicie, acolo să mă scuipe, când mă vor vedea pe mine arzând în foc.

Cruță, Doamne îndurate, cruță, Hristoase, Mântuitorule și Fiule Unule-Născut, pe netrebnicul Tău rob, ca să nu mă aflu acolo înaintea divanului, stând cu frică și cu rușine mare, și ocară să fiu privitorilor îngeri și oameni, ci aici, Mântuitorul meu, ceartă-mă ca un părinte îndurat și iubitor de fii, și acolo iartă-mă ca un Dumnezeu ceresc, singur fără de păcat. Că de nu Tu, Mântuitorule, vei înțelepți aici pe cel ticălos și de nu-i vei da lui luminare inimii spre a se pocăi totdeauna fără de rușine de păcatele sale, acolo ce va face, fiind fără de răspuns?

Nu eram eu să fiu niciodată pe pământ. Ai voit Tu, Stăpâne, pentru îndurările Tale cele multe, ca să mă plăzmuiești pe mine în pânțele maicii mele, pe mine, păcătosul. Și născându-mă întru milă, eu, nevrednicul, m-am învrednicit a mă face vas darului Tău, și alăută bună ce viersuiește de-a pururea graiuri de mântuire tu-turor ascultătorilor. Și luându-le pe acestea, eu molaticul și păcă-tosul, trândăvind-mă, m-am lepădat de răsplătirile darului. Dăru- iește, viersuiește în gura trândavului viersuri cuvioase! Precum și a voit darul Tău, a luminat mintea cea întunecată ca să grăiască și să răsune viersuirea lui. Pentru aceasta cad iarăși la darul Tău, Fiule Unule-Născut, Mântuitorule al sufletelor noastre, ca precum s-a făcut mie, nevrednicului, aici darul Tău în tot ceasul luminare, aco-perământ și sprijineală, scăpare și bucurie, așa și acolo, Mântui-torule, de aripa lui să fiu acoperit eu, despre înfricoșata judecată! Și să stau de-a dreapta împărăției Tale, miluit fiind cu darul și mân-tuit cu mila, lăudând și slăvind îndelungă răbdarea Ta, Ziditorule Preacurate, că nu ai trecut cu vederea lacrimile netrebnicului și pă-cătosului Tău rob.

012Efr.txt

CUVÂNT DE PATRU SILABE

Și biruit fiind de tot, vicleanul diavol, șezând se tânguia și zicea cu plângere: "Vai mie, ticălosului, ce am pățimit, vrednicul de jale? Cum biruit fiind m-am dus? Și pricinuatorul rușinii acesteia eu sunt cel ce am adunat cu dânșii război la multă vreme. Că, după ce am fost biruit și întru întâia și a doua lovire, îndată trebuia să pricep că Hristos a fost cu dânșii, iar acum luptându-mă cu sfinții, plata lor am crescut-o spre a mea necinste și, biruit fiind, m-am dus cu multă rușine, rănit fiind la cap de rănile mele. Că am pus curse ca pe dânșii să-i vânez, iar ei luându-le pe dânsele, capul meu l-au sfărâmat. Săgețile mele cele ascuțite, care le trimiteam împotriva lor, ei, luându-le, cu dânsele m-au ucis. Eu pe dânșii îi luptam cu patimi de multe feluri, iar ei m-au biruit cu puterea crucii. Deci, după dreptate pătimesc acestea eu, preanebunul, bineiscusiți arătându-i și nevrând pe biruitori. Că se cuvinea să mă înțe-lepțesc eu din ceea ce am pățimit de la Hristos, cum toată puterea mea s-a surpat de Dânsul, că toate am lucrat atuncea, ca să fie răstignit El, și moartea Aceluia, morții m-a dat pe mine. Aceiași iarăși am pățimit asemenea la Mucenici, de ocară și de rușine și de răs făcându-mă. Că am pornit pe împărați și muncile am pregătit, ca, văzându-le, să se teamă și să se lepede de Hristos, iar ei nu numai că nu s-au temut de muncile cele de multe feluri, ci și până la moarte pe Hristos au mărturisit. Așa și acum, vrând a-i birui pe aceștia prin războaie, biruindu-mă, m-am dus cu mare rușine. Nu mai pot suferi ocară sub care m-am supus; foarte fălindu-mă, de oameni proști se surpă puterea mea și toată stăpânirea. De aceea nu știu ce să mai fac sau ce să mai răspund; cei proști și neînvățați cununa biruinței au luat, iar eu, ticălosul, rușine mi-am adus. M-am întunecat, m-am înfricoșat, a lipsit tăria mea, deci ce să mai fac, vrednicul de jale, și ce să mai lucrez, nu știu. Fugând de la acești viteji nevoitori, mă voi duce către prietenii mei cei leneși cu voirea, unde nu-mi este osteneală, nici iarăși meșteșugiri. Că, de la dânșii luând legături, îi leg pe dânșii cu dânsele. Și, legându-i pe dânșii, în legăturile în care lor le plac, îi am supuși pe dânșii ca pe niște robi ce de-a pururea fac voile mele de bună voie, ca, măcar așa biruindu-i, puțin să-mi mai vin întru sinemi și să mă laud întru dânșii, ca un vi-teaz și biruitor. Că deși ei cu voie cad în prăpastie, dar eu mă bucur de pieirea lor și, bucurându-mă, îi povățuiesc în calea pierzării, ca să-i am părtași în focul cel nestins".

CUVÂNT DE ȘAPTE SILABE

Deci, știind fraților, neputința lui, de noi înșine să luăm aminte, râvnind părinților. Dacă vom umbla pe calea pe care ei au umblat, vom afla în ea pe Domnul Iisus, Care povățuitor și ajutor al nos-tru S-a făcut. Când va vedea vrăjmașul pe Hristos, Lumina cea ade-vărată, că este cu noi, nu îndrăznește nicidecum să caute drept la noi, că Lumina aceea din noi îi orbesc ochii lui.

Deci, precum am și mai zis, iubitorilor de Hristos frați, să ne sârguim a ne curăți inimile noastre ca să tragă spre ajutorul nostru darul Duhului și nu va mai putea împotriva noastră vrăjmașul. Noi, nebunii, îi dăm lui putere, când ne depărtăm pe noi înșine de la Dum-nezeu, prin lepădarea sfintelor porunci și, după ce ne ia pe noi goi de dar, vrăjmașul ne povățuiește pe noi la calea lui.

Deci, rogu-vă pe voi și mă cuceresc totdeauna, să fugim de vicleanul, să ne depărtăm de la dânsul, să dezlegăm și legăturile, cu care ne-a legat pe noi prin voirea noastră. Să alergăm la Hristos, pur-tând jugul cel bun și ușor al milostivirii Lui, ca, umblând în calea cea bună a poruncilor lui Hristos, să ajungem la cetatea care a pre-gătit-o Dumnezeu celor ce Îl iubesc pe El. Lui I se cuvine cinstea și marea cuviință, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

PENTRU FRICA SUFLETELOR

Eu, Efrem, păcătosul, sunt moale și trândav spre nevoința cea duhovnicească, însă zic vouă, nevoitorilor, iubitorilor de Dumnezeu, fraților mei, de ceea ce eu mă biruiesc totdeauna pentru a mea mo-leșire a gândului. Voiesc a vă vesti vouă, iubiții mei, o frică mare și cutremur al sufletului meu, ce mi s-a întâmplat într-o zi mie, ticălosu-lui și răspânditului:

Ședeam deosebi într-un loc fără de gălceavă, liniștit și înalt, și gândeam întru mine și grăiam de cele ale vieții acesteia, de grija, de tulburarea, de gălceava ei. Și lăcrimând, vorbeam către mine: "Cum viața aceasta ca o umbră trece și ca un drumeț prea iute aleargă pe alătura, și ca o floare de dimineață se veștejește". Și ziceam, măt-nindu-mă și suspinând: "Cum aleargă veacul acesta, noi nu știm, fi-încă suntem legați, pentru moliciunea noastră, în lucruri și în gân- duri necuvioase". Acestea în mine cugetându-le, pe neașteptate am ridicat ochii mei la cer și m-am făcut ca într-o uimire și frică mare a că-zut peste mine și priveam cu ochii inimii mele pe Domnul, șezând cu multă slavă și zicând către sufletul meu așa:

"Pentru ce, suflete, pe cămara ta cea cerească cea plină de lumi-na slavei ai urât-o? Pentru ce, suflete, mireasa Mea, urăști pe Mire-le tău Cel preacurat și fără de moarte? Pentru ce, suflete, ai urât bunătățile care ți le-am gătit ție în lumina vieții? Pentru ce, suflete, străin de Mine te-ai făcut cu lucruri și cu gânduri necuviincioase? Pentru ce, suflete, nu te sârguiești a te afla pregătit la venirea Mea? Pentru ce, suflete, nu ții candela ta, așteptând întru strigarea ceea ce zice: Iată Mirele a venit, ieșiți întru întâmpinarea Lui cu bucurie? (Matei 20, 6). Pentru ce, suflete, nu te-ai sârguit a-ți găti îmbrăcăminte vrednică de nuntă? Pentru ce, suflete, nu intri cu bucurie în cămara cea cerească și sfântă? Pentru ce, suflete, Mă urăști pe Mine Cel Bun, care am izbăvit viața ta din moarte?

Eu, suflete, M-am dat la moarte pentru tine, ca mireasă pe tine Mie să te logodesc. Eu, suflete, ți-am dat cu îndestulare în moșteni-rea ta împărăția. Eu, suflete, toate bunătățile Mele ți le-am dat ție ca un împărat. Eu, suflete, și om M-am făcut pentru tine, vrând a izbăvi viața ta din stricăciune. Eu, suflete, mai mult decât toate lucrurile Mele am cinstit și am înălțat viața ta. Eu, suflete, cămară în ceruri ți-am pregătit ție, și pe îngeri i-am făcut să slujească înaintea ta, în cămara pe care am pregătit-o ca să intri tu acolo cu bucu-rie, iar tu, suflete, ai urât pe Cerescul Mire și bunătățile cele negră- ite pe care ți le-am pregătit ție. Oare cine este care dorește mai mult decât Mine să mântuiască toată zidirea cu îndurările sale? Care tată dă viață precum Eu, că pe Mine M-ai părăsit, suflete, și ai iubit pe cel străin și urât?"

M-am înfricoșat, fraților, cu frică mare în ceasul acela, luând aminte cu ochii minții mele graiurile Domnului cele înfricoșate, și de rușinea cea mare a sufletului meu, m-am temut, m-am cutremu-rat. Am amuțit de frică și de rușinea cea mare. Gândeam unde mă voi ascunde, nesuferind ocară rușinii aceleia și ziceam: "Veniți munți și acoperiți pe cel păcătos și păgân". Și ridicând glasul, am plâns, ple-cându-mi capul meu, rușinându-mă și plângându-mă pe mine, am zis așa: "Pentru ce am ieșit din pân-tece ca să întărât pe Domnul Cel Sfânt și Bun și Îndurat? M-am lepădat de zămislirea pântecelui și de creșterea trupului. M-am lepădat de darurile cele cerești și de sfintele tămăduiri ale darului Tău".

Cu toate acestea, plângând, am căzut de m-am rugat cu durere și cu tânguirea inimii

mele și am strigat cu lacrimi, zicând așa: "Auzi, o, Stăpâne, plângerea mea și primește graiurile cererii mele, care le a-duce păcătosul, rușinându-se de Tine, Îndelung-Răbdătorule, Milos-tive și Îndurate! Să nu-mi faci după toate lucrurile mele, nici să-mi pomenești întărâtările cele prea rele ale mele, cu care eu am întărâtat darul Tău, o, Stăpâne, Bunule! Ci mai vărtos, dăruiește-mi mie, păcă-tosului puțină vreme, ca să aflu timp de pocăință, Iubitorule de oa-meni, Bunule. A purtat darul Tău mulțimea de fărădelegi a tinere- țelor mele, și lepădarea bătrânețelor, întărâtarea și obrăznicia acum să o poarte darul Tău. Eu însumi știu, Îndelung-Răbdătorule, jură-mântul Tău cu care Te-ai jurat asupra Ta Însuți, zicând: Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu (Iezechil 33, 11).

Stăpâne, Îndurate, Iubitorule de oameni, Bunule, Te-ai jurat în îndurările Tale, că nu voiești moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu. Milostivește-Te spre mine, păcătosul, cel ce Te jur pe Tine întru milostivirea Ta: Curățește-mă, Îndurate; iartă-mă, și nu îmi socoti obrăznicia jurămintelor mele, Cel ce cerci inimile și ră-runchii oamenilor, încă și aducerile aminte toate, Însuți știi, o, Stă-pâne, că din amărăciunea durerii sufletului am îndrăznit a vorbi acestea înaintea Ta. Vezi, Hristoase Mântuitorule, izvoarele lacri-milor mele și sfărâmările și suspinurile nevrednicului meu suflet și să nu vină judecata cea înfricoșată și să mă acopere pe mine și să mă ia nepregătit și rușinat, ci, mai vărtos, darul Tău să-mi dea mie puțină vreme de adevărată pocăință. Nu poate darul Tău, Mult În-durate, să treacă pe păcătosul ce lăcrimează din tot sufletul, ce se apropie și cere iertare păcatelor pe care le-a făcut".

A auzit Cel Sfânt și Bun glasul meu și plângerea lacrimilor mele și m-a miluit pe mine. Și acum vezi, Îndelung-Răbdătorule, ca un Bun, ca și eu să fac rod de pocăință. Pentru aceasta, Te rog pe Tine să îmi dăruiești vreme de pocăință. Își aduce aminte totdeauna Mântuitorul și mă trage la viață ca să mă mântuiesc. Când îmi aduc aminte de ziua și de ceasul acela în care s-a făcut frica aceasta groaznică, mă îngrozesc și lăcrimez în suspinuri. Iarăși îndată uit toate deodată: rugăciunea, lacrimile, frica și vremea pocăinței cea dată mie cu darul lui Dumnezeu. Pentru ce oare se întâmplă mie acestea: asprimea, lenevirea, uitarea și mă fac pe neașteptate fără de rușine și fără de frică, înalt și mâniaș, neavând nicidecum înaintea ochilor nici frică, nici judecata ce va să fie? Au doară nedrept este Dumnezeu, sau voiește a se supune lucrurilor mele? Să nu fie!

Pe voi, pe toți, vă rog, iubitorilor de Dumnezeu, prietenii mei, rugați-vă pentru mine, păcătosul și prea micul, către Înduratul și Iubitorul de oameni Dumnezeu, că pentru aceasta am vestit întâm-plarea mea, ca doar să-mi dobândesc mila lui Dumnezeu. Știu că de veți voi, veți putea ajuta păcătosului în rugăciuni și cereri către Dumnezeu. Știu eu că cererea multora poate și pe Apostoli să-i izbăvească din temnițe, și din legături, și din moarte. Ajutați, cei ce vă temeți de Domnul, vărsați cererea voastră pentru mine, ca să strălucească dumnezeiescul dar în sufletul meu și să-mi lumineze mintea mea cea întunecată și mă voi face cu ajutorul rugăciunilor voastre prea osârduitor și vrednic de pocăință. Și după ce va veni darul în sufletul meu, toată amărăciunea mea se va îndulci. Că ve-nirea darului aduce dulceață, liniște și umilință. Și se îndulcesc în inimă valurile darului și ale luminării Sfântului Duh și uită sufletul cele pământești și patimile cele trupești și vătămătoare și de aceea încălzesc valurile darului mintea și sufletul. Se aseamănă valurile în suflet grădinii celei împărătești, care este plină de roduri

bune și de saduri aducătoare de rod și care au și gusturile de multe feluri, bună mireasmă, veselie, ochilor și gurii dulceață, și mirosiri iubite și pri-mite. În acest fel sunt valurile darului: luminează, îndulcesc, veselesc. Fericit este sufletul care are valurile darului în el: se luminează, se îndulcește, se veselește de vedenie și de bună mireasmă se umple.

Iarăși zic: Fericit este sufletul care are toate darurile. Nimic nu vede unul ca acesta pe pământ, ci este atras către Dumnezeu. Că nu îl lasă pe el a se răspândi dulceața și darul cămării de Mire. Iată, iarăși cad către ușile Stăpânului meu, rugându-mă, cucerindu-mă, închinându-mă și zicând de-a pururea: Iartă-mi mie greșelile mele, Îndelung-Răbdătorule, că de folos este robului a nu fugi de mâinile Stăpânului său, când îi greșește Lui, ci mai vârtos a îngădui în toată smerita cugetare a inimii sale, că așa și oamenii s-au obișnuit a ierta robilor greșelile. Și, dacă oamenii, fiind muritori și răi, iartă celor împreună robi greșelile, cu cât mai vârtos Stăpânul Cel Sfânt și Bun, Ziditorul nostru al tuturor și Domnul, Cel mult Îndurat și Milostiv, Îndelung-Răbdător și mult Milostiv, va ierta fărădelegile și păcatele păcătoșilor celor ce totdeauna cad către Dânsul? Că și El Însuși, Comoara milei, cere de la noi osârdia cea mică, și îndată dăruiește și îmbogățește pe cei ce îl caută pe El, cu toată sfărâmarea inimii. Că se aseamănă comoara unui izvor plin și care este îndestulat cu ape, și de ajunsdă celor ce voiesc să scoată. Cu cuviință este de a zice pentru izvor, că se aseamănă îndurărilor lui Dumnezeu, că precum izvorul nu oprește pe cel ce voiește a bea, tot așa și comoara darului nu oprește de a se împărțiși dintr-însul pe nici unul din oameni. Drept aceea voirea este de a lua darul, și puțin de va dori cineva să ia din comoară, toată comoara darului se dă celui ce o caută.

Umpleți-vă, iubiților, de daruri din Izvorul care izvorăște ape cerești, că vremea și ziua va veni, când nu va mai putea cineva nici-decum să bea dintr-însul. Pentru aceea, Stăpâne Sfinte, toți oamenii rugăm iubirea Ta de oameni cea nemăsurată, dă-ne nouă vreme de pocăință și iertare păcatelor, spre a-ți sluji ție cu inimă curată în toate zilele vieții noastre, ca să ne învrednicim, bine plăcând ție, în lucruri bune să trecem viața noastră și să intrăm în îndulcirea Ta cea veșnică, care a-i pregătit-o tuturor Sfinților Tăi, care bine ți-au plăcut ție din fiecare neam. Aduceți-vă aminte de mine, moștenitorii lui Dumnezeu, frații lui Hristos, îndelung rugați pe Mântuitorul pentru mine, ca să mă izbăvesc, prin Hristos, de cel ce mă luptă pe mine în fiecare zi. Că Sfintei Treimi I se cuvine slavă în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE

Greșit-am la cer și înaintea Ta, Doamne, Dumnezeule Atotțiitorule, și nu mai sunt vrednic a mă chema fiul Tău, nici a căuta și a vedea înălțimea cerului de mulțimea nedreptăților mele, nici a nu-mi numele Tău Cel preaslăvit prin buzele mele cele păcătoase, că nevrednic pe mine m-am făcut și cerului și pământului, întărâtându-Te pe Tine, Bunul Stăpân.

Rogu-mă, Doamne, rogu-mă, să nu mă lepezi de la fața Ta, nici să Te depărtezi de la mine, ca să nu pier. Că de nu m-ar fi acoperit darul Tău, eu de mult a-și fi pierit și a-și fi fost acum ca niște praf înaintea feței vântului, și m-aș fi făcut ca și cum nu m-aș fi arătat în viața aceasta. Că, de când am părăsit calea Ta, nu m-a întâmpinat pe mine zi bună, fiindcă întru păcate ziua cea ce se pare că este bună, decât cele prea amare, prea amară este, însă de acum nădăjduiesc darului Tău, că mă vei învrednici a mă împuternici, a mă gri-ji de a mea mântuire. ^ai acum cad, rugându-mă, sprijinește-mă pe mine, cel rătăcit din calea dreptății. Varsă peste mine mulțimea în-durărilor Tale, precum în fiul cel curvar, că am rușinat viața mea, risipind bogăția darului Tău. Miluiește-mă, Dumnezeule și nu ține minte răul pentru viața mea cea rea și netrebnică. Ca pe curva și pe vameșul și pe tâlharul, miluiește-mă. Că aceștia pe pământ fiind, au fost lepădați de toți, iar Tu, Doamne, i-ai primit pe ei și locuitori ai raiului desfătării i-ai făcut. Deci, primește și pocăința mea, a ne-trebnicului robului Tău, că și eu sunt lepădat de toți. Că ai venit Doamne, nu pe drepti să-i chemi, ci pe păcătoși, la pocăință. Că ție se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

ADUCERE AMINTE SAU EPISTOLIE

În tot ceasul am în minte vedenia pe care mi-ai povestit-o mie, frate. Pentru aceea, nevoiește-te, după vrednicia chemării a petrece, ca Voievodului să plăci, că știu osârdia ta și râvna cea către Dumnezeu. Pentru aceea te sfătuiesc pe tine, care ai voie a te mântui și ești neiscusit încă în petrecerea cea îmbunătățită, ca să urmezi urmelor sfinților, și fraților, și părinților celor desăvârșiți și de la dân-șii să te deprinzi, cum se cuvine a petrece robul lui Dumnezeu. Ceea ce și totdeauna ți-am zis ție, că, văzând petrecerea fiecăruia, să le urmezi viața, că fiecare, cu buna credință întrarmându-se, către plata chemării celei de sus se silește.

Și să iei aminte cu de-amănuntul, a unuia credința cea desăvârșită și cu dinadinsul, iar a altuia nădejdea cea spre Dumnezeu. A unuia dragostea cea îndoită, către Dumnezeu și către aproapele, iar a altuia cum în frica lui Dumnezeu își păzește sufletul său, străjuindu-se despre tot lucrul rău, trăind viață neprihănită și neosândită, iar mai ales și lăudată de toți pentru curățenia și neprihănirea vieții lui. Că sunt mulți de acest fel, pentru care ți-am zis ție ca la aceia să iei aminte, iar nu la mine, trândavul.

Deci, fă-te râvnitor acestora, care sunt ca niște luminători în mijlocul vostru, și cum unul, dându-i-se război de la vrăjmașul prin feluri de patimi, aleargă prin rugăciune către Dumnezeu și, lipin-du-se de Dânsul, prin umilință și dorire, după ce a luat ajutorul daru-lui, biruiește gândurile cele necuvioase și necurate, pocăindu-se pentru cele lucrate, cu multă plângere, și lacrimi, și suspinuri, plângându-și întru mahniciune păcatele sale, mărturisindu-se lui Dumnezeu, prin rugăciuni și privegheri, rău pătimind întru postire, și întru înfrâna-re, și în necaz, și nevoindu-se a se mântui prin acestea amare.

Deci, nevoiește-te și tu a da război până la moarte, ca un adevărat ostaș, că nu este jucărie pustnicia, fiule, ci în multă osteneală mântuirea sufletului se isprăvește. Pentru aceea nu am lăsat pe nici una din faptele bune a nu-ți trimite ție în scris, ca să nu zici: "Nu știam ce să fac".

Așa nevoiește-te întru toată buna rânduială și cu știință să-ți petreci și vremea vieții tale, ca și lui Dumnezeu și oamenilor să plăci. Că, dacă așa te vei ocârmui pe tine, luând aminte lepădarea de lume cea desăvârșită a fiecăruia și petrecerea cea îmbunătățită întru Dumnezeu, și tu la înălțimea bunătăților vei putea cu lesnire a te trage pe tine, văzând a unuia, necăstigarea, cum, pe toate lăsându-le, se nevoiește din toate părțile a face fără de grijă mintea sa spre a stă-rui fără de răspândire în rugăciuni și a nu avea vreun gând sau grijă care taie rugăciunea lui, sau lacrima, sau dragostea cea fierbinte și de-săvârșită către Dumnezeu. Că știi și tu însuți, iubite, că, dacă cineva cu dorire și cu lacrimi se roagă în curată inimă, pe Însuși Dumnezeu ca într-o curată oglindă Îl vede în mintea sa. Pentru aceea, în lipsă și sărăcie, și în multă strâmtorare se silește fiecare către bunătățile cele

făgăduite dreptilor: Că strâmtă este ușa și necăjită calea care duce în viață (Matei 17, 14).

Pentru aceasta îți arăt ție calea aceasta, în care eu încă nu am pășit, ca, luând aminte, să urmezi petrecerea sfinților. A unora cu-cernicia, iar a altora: știința, pravila, așezarea, smerita cugetare, cins-tea. Pe unul care pârâș luiși se face, iar pe altul care se ocărăște pe sine și se netrebnicește. A altora: îngrijirea, liniștirea, blândețea, în-delunga-răbdare, nepomenirea de rău, pacea, iubirea, unirea, învo-irea, priceperea, înțelegerea, trezvirea, înțelepciunea, buna sfătuire, socoteala, tăinuirea, alinarea, bucuria, buna numire, lesne împăcarea, pogorământul, iertarea, bărbăția, cutezarea, nevoința, ascultarea, lu-crarea, lauda, osârdia, slujirea fraților, râvna, fierbințeala, supune-rea cea desăvârșită, izbăvire a vieții și care ca un răstignit în fiecare zi moare, răbdarea, îngăduirea, adevărul, îndrăzneala, mustrea, viața cea luminată și tuturor arătată, măiestria, învățătura, întreaga înțelepciune, sfințirea, curățirea, fecioria, curățenia, duhovnicia.

și unuia ia aminte milostenia, iar altora: sprijinirea, facerea de bine, bunătatea, milostivirea, îndurarea, iubirea de frați, dăruirea, bine răsplătirea, potrivirea, dreapta judecată, iertarea, evlavia, îm-preună pătimirea, iubirea de străini, simplitatea, nerăutatea, nepă-timirea, nevinovăția, îndestularea, întocmai măsurarea, mulțumi-rea, dojenirea, mângâierea, cercetarea bolnavilor, îndreptarea, în-demnarea și a altora neîncetata rugăciune și cântare de psalmi și pâraiele lacrimilor. și în scurt, a tuturor, dumnezeiasca petrecere.

În mijlocul atâtei de mari visterii locuind, sânguiește-te a te îmbogăți, împreună cu fecioarele cele înțelepte viețuind, ca să nu te nu-meri împreună cu cele nebune. Ai atâția luminători care îți strălu-cesc ochii tăi, în fiecare zi și noapte, umblă în lumina lor, și urmelor lor urmează, ca împreună cu dânșii să intri în corturile cele veșni-ce. Aleargă iute pe urmele acestea, ca să poți ajunge pe vreunii din dânșii, că știu, că de vei voi, vei putea. Deci, încinge mijlocul tău și îți aprinde candela dreptății tale și așteaptă pe Domnul tău, ca să te afli gata în întâmpinarea Lui.

Nu voi înceta a-ți scrie pentru aceasta, că știu că drept le ascuți, ci ia aminte de tine și nevoiește-te până la moarte a te străjuți, ca să te întâlnești cu Mirele cel fără de moarte cu îndrăzneală și cu bu-curie. Cinstește fecioria și în cămara cea cerească te va băga pe tine. Pentru aceasta a zis Apostolul: V-am logodit pe voi unui bărbat fecioa-ră curată să vă pun înaintea lui Hristos.

Acum dar, iubite al meu, ți-am scris ție faptele bune ale sfinților bărbați și pânditurile potrivnicului ca, izbăvindu-te din cursele ace-luia, să poți a-ți mântui sufletul tău, ca să nu îmi zici mie că: "În mă-năstire am intrat și chip îngeresc am purtat". Că nu numai oamenii, ci și Însuși Dumnezeu, nu de chipul cel dinafară se veselesc, ci roa-dele faptelor bune le caută. Stai dar, ca un pom bine înfrunzit, stră-juind roadele faptelor tale celor bune ca, nu venind viermele mân- drieri, să strice rodul smeritei tale cugetări. Să nu fure minciuna, adevărul tău; să nu umbrească slava deșartă, cucernicia ta; să nu je-fuiască iuțimea, blândețea ta; să nu deșarte mânia, îndelungă-răbda-rea ta; să nu vatăme lupta, pacea ta; să nu împiedice vrăjmășia, pri- etenia ta; să nu taie pomenirea de rău, împăcarea dragostei tale; să nu alunge ocară, cinstea ta; să nu împărățească prigonirea, unirea ta; să nu izgonească tulburarea, liniștea ta; să nu împiedice lăcomia pântecelui, postirea ta; să nu curme multa mâncare, înfrânarea ta; să nu adoarmă

somnul, privegherea ta; să nu îngreueze mâhnirea, osârdia ta; să nu oprească lenevirea, slujba ta; să nu furișeze cârtirea, supunerea ta; să nu încuie neascultarea, ascultarea ta.

Să nu biruiască deșarta cuvântare, cântarea de psalmi; să nu supună gluma, slavoslovia ta; să nu stăpânească râsul, plânsul tău; să nu netrebnicească asprimea, pogorământul tău; să nu strice curvia, îndelunga ta înțelepciune; să nu surpe necredința, credința ta; să nu se iubească iubirea de argint, mai mult decât necâștigarea ta; să nu iubești părinții, mai mult decât pe Hristos; să nu îți se facă dulce lumea, mai mult decât Împărăția; să nu ocărăscă bogăția, sârăcia ta; să nu zădărească grăirea de rău, limba ta; să nu te lucreze pe tine pâra, ucigător de frate; să nu întine șoptirea ta, sufletul tău; să nu te îngreueze pe tine zavistia, asupra cuiva; să nu surpe vicleşugul, curățe-nia inimii tale; să nu te lipsească pe tine de bunătăți, fățărnicia; să nu te lucreze pe tine vânzător, clewetirea; să nu îți pricinuiască ție muncă, mincinoasa mărturie; să nu te instrăineze de împărăție, fur-tişagul; să nu îți încuie ție raiul, nedreptatea; să nu îți risipească oa-sele tale, plăcerea oamenilor; să nu îți taie îndrăzneala ta, luarea feței; să nu batjocorească iubirea de dulceți, iubirea ta de Dumnezeu; să nu orbească pofta, umilința ta; să nu înnegrească îndulcirea, dorirea ta cea către Dumnezeu; să nu te păgubească îndulcirea bucatelor, dedesfătarea raiului; să nu te îngreșezi de vreun om, ca să nu întă-râți pe Făcătorul acestuia.

Nu certa fără de vreme, ca să nu cazi în osândire; să nu defaimi pe cineva, că nu știi ce îți se va întâmpla ție; să nu te înalți cu inima ca nu, căzând, să aduci necinste asupra ta; să nu taie asprimea, blân-dețea ta; să nu tiranisească temerea, cutezarea ta; să nu facă defăima-rea, frica ta întunecată; să nu te despartă pe tine de însoțire, răspân- direa; să nu rănească sufletul tău, înălțarea minții; să nu întini sufletul tău, din auzire; să nu te însoțești cu cei răi, nici să te sfătuiești, ca nu cândva răutatea să întunece nerăutatea ta; să nu biruiască viclenia, bu-nătatea ta; să nu supună zavistia, nepătimirea ta.

Să nu fii obraznic, ca să nu te urască toți; să nu îți pricinuiască ție bătăi, dârzenia ta; să nu dai slobozenie cândva trupului tău, ca să nu se facă greutate sufletului tău; să nu răpească vestea cea rea, vestea ta cea bună; să nu te încuie pe tine dinspre nevointă, deznă-dăjduirea; să nu te tragă pe tine de la ceruri, ieșirea din minte; să nu taie mândria, comoara ta; să nu dea la iveală pe cele ascunse ale tale, multa ta grăire; să nu înnegrească prin tine clewetirea, pe cineva; să nu oprească neînțelepciunea, priceperea ta; să nu întunece nebu-nia, înțelepciunea ta; să nu domnească lipsirea de minte, mintea ta; să nu schimbe nesocoteala, socoteala ta sau altceva din cele ce sunt oprite, care se tăinuiesc acum să intre în inima ta și să te oprească pe tine de la împărăția cerurilor, ci trezește-te, precum este scris: În legea Domnului cugetând ziua și noaptea (Psalmul 1, 2), fiindcă vrăj-mașul nu încetează, dând război ziua și noaptea, ca nu cumva să afle mintea ta deșartă de cugetarea poruncilor lui Dumnezeu și să-și se-mene neghinele sale și să facă pe cele de pe urmă mai rele decât cele dintâi; ca să nu te lipești de cele pământești și de cele cerești să te păgubești. Că nimeni mâna pe plug punând și la cele dinapoi luând aminte, îndreptat este în împărăția lui Dumnezeu. Nimenea, ostășin-du-se, nu se încurcă cu neguțătoriile vieții, ca voievodului să placă.

Deci, după ce ai ieșit din lume, și lui Hristos ai urmat, așa aleargă ca să ajungi. Să nu te abați în cele de-a dreapta, nici în cele de-a stânga, adică în vreuna din

patimile cele mai sus scrise, ca nu, căzând în prăpastia păcatului, să mori cu sufletul, ci pe calea împărătească a poruncilor lui Dumnezeu alergând, spre cereasca împărăție drept călătorește. Încă și pentru mine păcătosul rugându-te, ca și eu ne-vrednicul împreună părtaș cu sfinții făcându-mă, să mă învredni-cesc împreună cu voi a mă îndulci de veșnicele bunătăți, în Hristos Iisus, Domnul nostru.

Acestea ți-am scris ție, iubite al meu, nu că eu am păzit pe vreuna din acestea, ci ca tu, însuți păzindu-le, lui Dumnezeu bine să-i placi. Că Domnul a zis: Cel ce crede în Mine, lucrurile care Eu le fac, și acela le va face (Ioan 14, 12). ^ai tu, iubite, cred că mai mari decât cei ce au fost mai înainte de tine vei face, dacă după cum ai luat vei păzi. Deci, nu te face judecător de fapte străine, ci însuți pe a ta viață totdeauna silește-te a o îndrepta, că fiecare pentru ale lui fapte are a da răspuns lui Dumnezeu. Deci, totdeauna judecă-ți gândurile tale și zi întru tine: Oare cucernicie am? Oare umilință am? Oare am smerită cugetare? ^ai celelalte câte mai sus ți le-am scris.

Iarăși judecă și zi întru tine: Oare nu sunt nebăgător de seamă? Oare nu grăiesc deșertăciuni? Oare nu mă mâni? Nu poftesc ceva din cele pământești? ^ai așa totdeauna pe cele mai sus scrise jude-cându-le, urând pe cel rău, lipește-te de cel bun, că nimenea nu este bun fără numai unul Dumnezeu, Cel ce mântuiește pe toți cu darul Său, în Hristos Iisus, Domnul nostru. Îți poruncesc ție întru Hristos Iisus, fiule, ca să păzești tu epistolia aceasta și adeseori să o citești, și iarăși să o pui pe ea, și să nu o lași până ce nu o vei învăța pe de rost. Căci cu multă luare aminte pentru toate faptele bune și patimi ți-am scris ție, ca să le și cugeți pe dânsle adeseori și să le păzești cu dinadinsul. Că în ce își va îndrepta tânărul calea sa, fără numai în a păzi cuvintele Domnului. Acum, acestea arătate ți-am scris ție, care și cu lesnire le vei putea păzi, iar după ce vei isprăvi acestea, atunci îți voi întări mintea ta în mai multă luare aminte ca să te în-vrednicești a ajunge și la desăvârșire, întru Hristos Iisus Domnul nos-tru, cu care Tatălui împreună și Sfântului Duh se cuvine cinste și slavă în vecii vecilor. Amin.

SUFLETUL, ISPITIT DE VRĂJMAȘUL,
ESTE DATOR A SE RUGA CU LACRIMI

Suflet necăjit vine către Tine, Stăpâne Sfinte și cu lacrimi vor-bește cu Tine, pentru pierzătorul vrăjmaș, și cu toată smerenia cade, rugându-se ție pentru potrivnicul, cel ce îl necăjește pe el. Deci, de vreme ce cu nerușinare vine către Tine, auzi-l pe el degrab, și fiind-că a alergat cu dorire către Tine, cu osârdie cercetează-l pe dânsul. De îl vei trece cu vederea pe el, fiind necăjit, a pierit. De vei zăbovi a-l auzi pe el, fiind ținut, a lipsit, iar dacă îl vei cerceta pe el pentru îndurările Tale, să află. Dacă vei căuta spre dânsul, se mântuiește; dacă îl vei auzi pe el, să împuternicează. Râvnește pentru dânsul, că logodnică a Ta este, fiindcă cel ce l-a logodit pe dânsul ție, Pavel Apostolul este, care a zis: <MI>Că fără de moarte râvnitor ești (II Corinteni 11, 2). Să nu îl treci cu vederea pe el ca să nu socotească vrăj-mașul că i-ai dat lui carte de despărțire și l-ai alungat pe dânsul de la Tine. Ceartă-mă pe mine, Stăpâne, pentru îndurările Tale, și să nu mă dai pe mine în mâinile pierzătorului. Că iată am adunat gân-durile mele despre toate părțile, și nu aflu a se pomeni vreun bine îna-intea Ta, fără numaidecât aceasta, că afară de Tine pe altul nu știu.

Lățime nemăsurată este darul tămăduirilor Tale și tuturor, celor ce vin către Tine, le dă tămăduire. Pentru că rănile mele adeseori se tămăduiesc cu îndurările Tale și iarăși putrezesc pentru a mea lenevire. Acum am uitat pe Doctorul, întru sănătatea mea și m-a uitat pe mine Doctorul, întru boala mea. Cum că osteneală îți dau ție păcatele mele, cunosc, și cum, că miluit fiind, Te întărât pe Tine, iarăși cunosc; și cum că mă suferi pe mine pentru milostivirea Ta, nu uit, fiindcă și maica cea milostivă fiind lepădată de pruncul său, nu suferă să-l treacă cu vederea pe el, că se biruiește de îndurările sale. Deci, dacă aceea întru acest chip este, cu cât mai mult milostivirea Ta!

Iată dar, Stăpâne, și milostivirile păsării se varsă peste puii săi, și în fiecare ceas îi cercetează pe ei și mâncare le aduce lor, și se ostenește ca să-i hrănească pe ei, că se biruiește de milostivirile ei. Și dacă cele necuvântătoare așa de îndurate sunt, cu atât mai mult darul Tău, de mii de ori mai mult biruindu-se de îndurările sale, va milui pe cei ce vin către dânsul și îl caută pe dânsul întru adevăr. Iată, izvorul plin este de ape, izvorând neîncetat și dă cu îndestulare tuturor celor ce vin la dânsul, și nu are trebuință de laude omenești, că nu este laudă a da în daru lui pe băutura, ci a Te slăvi pe Tine printr-însul, fiindcă prea arătat este că, pentru facerea de bine a darului Tău, dă acela băutura. Iată că a istorisit izvorul, noianul cel nemărginit al îndurărilor Tale.

Cu îndestulare hrănești puterile cerești și toată suflarea cea de pe pământ o iconomisești. Nelipsit fiind de laude și de slava a toată zidirea, slăvit ești întru ființa măririi Tale și întru marea cuviință a slavei Tale. Dragostea Ta, dorind mântuirea noastră, pe Sine către noi se pleacă ca, slavoslovind-o noi pe dânsa, să ne mântuim întru dânsa, printr-însa. Căci încredințat sunt, că însăși dragostea darului Tău ne sprijinește și primește pe cel ce vine către dânsa. Și mai înainte cunoscător fiind, o, Stăpâne, vezi de s-a dezbrăcat el desă-vârșit de lume; mai înainte de a ajunge el la ușă, îi deschizi lui; mai înainte de a cădea el, îi întinzi lui mâna; mai înainte de a izvorî el lacrimi, verși peste dânsul îndurările Tale; mai înainte de a-și măr-turisi el datoriile sale, îi dai iertare. Nu îi imputezi, nu îi zici unde a cheltuit anii, cum a trecut vremea; nu cauți suma

zapisului păca-telor lui; nu pomenești întărâtarea lenevirii lui; nu defaimi lepăda-rea facerilor Tale de bine, ci smerenia, și plânsul, și așezarea inimii mai înainte văzând-o, strigi: <MI>Scoateți haina cea dintâi și îl îmbrăcați pe el. Jertfiți vițelul cel gras spre odihnă și veselie (Luca 15, 22). Se adună îngerii și se veselesc pentru aflarea fiului celui pierdut și pentru întoarcerea moștenitorului celui rătăcit și, ca pe un negu-țător, ce a venit întru ale sale cu multă bogăție, așa primește darul Tău pe păcătosul ce se apropie din tot sufletul. Că dorește să vadă lacrimile și însetează să vadă căința și se bucură pentru sânghina celor ce se silesc să se pocăiască.

Deci, arată și întru mine multă milostivirea Ta și slobozește-mă din strâmtorarea pierzătorului, că, răpindu-mă, stă, batjocorindu-mă. Și precum pe mare s-au apropiat ucenicii și Te-au deșteptat pe Tine și prin glasul cel binecuvântat al gurii Tale a încetat furtuna vântului și s-a alinat viforul valurilor, auzi lacrimile mele, că ziua și noaptea Te deșteaptă pe Tine.

Doisprezece ani locuind doctorii lângă cea bolnavă, nu au putut să-i tămăduiască curgerea sângelui, ci mai multă durere îi da, decât tămăduire. Și câte aceia nu au putut, Tu le-ai dat. Și câte aceea le-a arătat, tu le-ai însănătoșit și fără de osteneală tămăduirea ai dăruit. Că, nădăjduid a se tăinui de Tine, pe ascuns s-a apropiat de poala hainelor Tale. S-a apropiat, nu s-a atins de Sfântul Tău Trup, și îm-brăcăminte Ta tămăduire ei i-a dat și izbăvire, fără de vătămare de mulți doctori (Matei 9, 20). Izbăvește și sufletul meu cel necăjit de rușinea și ocară vrăjmașului, cel ce mă necăjește pe mine, Milostive Doctore. Arată-ți la mădularele mele multa Ta înțelepciune și neîntinate fă rănilile mele și pune în ele podoaba faptelor bune, și propovăduiască-se darul Tău, că el pe mine m-a izbăvit.

Mielule, cel fără de păcate, Care Te-ai junghiat pentru mân-tuirea lumii și ai împăcat cerul și pământul, să nu mă lepezi pe mine, căci fără de rușine m-am apropiat de Tine și să nu îmi zici mie: "Ce ați suferit pentru Mine?" În ziua cea înfricoșată și strașnică vei zice nouă păcătoșilor: "Știți ce am suferit pentru voi. Nevăzut fiind, vă-zut am fost de voi. Fără de moarte fiind, pentru voi am fost osândit. Fără de păcate fiind, pentru voi am fost pălmuit, și așa răstignit fiind nu M-am mâniat. Batjocorit fiind, nu am blestemat. Eu, Stă-pânul, mai presus fiind de toate păcatele și vinovățiile, pentru voi am suferit acestea. Voi vinovați, pentru Mine ce ați suferit?" Pentru aceasta dare de răspuns nu are cineva din noi.

Adu-ți aminte, Doamne, că acestea toate Le-ai suferit pentru noi, pentru milostivirea Ta și pentru bunătatea și dreptatea Ta, și nu pentru isprăvile noastre. Că precum atuncea când ai fost vândut pentru noi, Sfânt erai și fără de păcate, așa și acum același ești, Stăpâne, că nu s-a schimbat milostivirea Dumnezeirii Tale, pe care o ai din fire. Iar noi și atunci eram păgâni și vicleni, și acum suntem păcătoși și neputincioși. Deci, darul pe care ni l-ai dăruit pentru mi-lostivirea Ta, să nu îl iei pe el de la noi, că dacă atunci pentru dra-gostea noastră ne-ai izbăvit pe noi, iar acum fiindcă am greșit, pentru aceasta Te-ai mâniat și ți-ai luat mâna Ta de pe noi? Cu cuviință am zis Sfânt, căci pentru dreptatea noastră atunci ne-ai izbăvit pe noi, și acum încă, căci am greșit, Te-ai depărtat de la noi. Însă, precum mai înainte am zis, noi și atunci păgâni eram și acum păcă-toși. Deci, darul pe care ni l-ai dăruit nouă pentru iubirea Ta de oameni, până în sfârșit, arată-l spre noi.

Eu, suflet necăjit fiind, iară și iară strig către Tine, Stăpâne, și a mă apropia la Tine pentru vrăjmașul meu mă silesc. Vezi, Stăpâne, și fii mie scăpare, și ceartă

ispitele mele, că în tot ceasul mă împre-soară pe mine, și nu pricep, mă fură pe mine și nu cunosc, mă răs-pândesc pe mine și nu mă umilesc, mă împiedică pe mine ca să Te rog pe Tine. Căci cunosc, că de voi striga către Tine cu lacrimi și cu suspin, nu mă vei lăsa.

Vai mie, ce fel de împotrivă lucrători am în luptă! Fericit sunt, ce fel de izbăvitor am și dătător de plată pentru nevoie! Vasiliscul, fiară cumplită este întru amândouă, în vedere și în amărăciune, și balaurul acesta în amândouă acestea ale lui mai rău este, în luptă și în nerușinare. Putere sfântă, ce ai înghițit toiegele cele prefăcute în balauri, ceartă și pe balaurul acesta, că fără de sfială se apropie de mine, și prin nerușinarea luptei lui, comoară lucrează celor ce suferă. Și scârba, pe care o aduc îngrozirile lui, fericire are ascunsă, că bucuria veacului acestuia este amestecată cu mâhnire, iar scârba și strâmtorarea, bucurie și viață veșnică prilejuiesc.

Totdeauna am fost neputincios, și sunt neputincios, Stăpâne, și neîncetat mă cercetează pe mine darul Tău și mă vindecă pe mine. În fiecare ceas am lepădat plata tămăduirilor lui și o lepăd, fiindcă neprețuite sunt tămăduirile darului Tău și în dar pe ele le dai. Și fi-îndcă prin lacrimi le dăruiești pe ele, dăruiește-mi și mie, prin lacri-mile mele, tămăduire sufletului meu.

Prea arătat este tuturor că veacul acesta se aseamănă luptei, și balaurul cel tare cu toți se luptă împotrivă. De unii se biruiește și se calcă, iar pe alții îi biruiește și îi calcă. De unii se surpă și se batjo-corește, iar pe alții el îi surpă și îi batjocorește. Unii, prin lupta lui se încununează, iar alții prin lupta lui se biruiesc. Unii, prin amă-răciunea lui, dulceața vieții celei veșnice o dobândesc, iar alții, prin dulceața lui și moleșire, amărăciunea muncii celei veșnice o află. Unii, prin neaverea cea desăvârșită a lor, cu lesnire îl supun pe dânsul, iar pe alții, pentru înfășurarea cu lucrurile cele pământești, el îi su-pune. Și celor ce doresc pe Dumnezeu din tot sufletul, războiul lui ca o nimica este, iar celor ce doresc lumea, greu este și nesuferit.

Fericiți sunt cei ce au iubit pe Dumnezeu și pentru dragostea Lui au defăimat pe toate. Fericiți sunt cei ce lăcrimează ziua și noap-tea, ca să se izbăvească de urgia ceea ce va să fie. Fericiți sunt cei ce s-au smerit pe sine de bună voie, că acolo se vor înălța. Fericiți cei înfrânați, că desfătarea Raiului pe dânsii îi așteaptă. Fericiți sunt cei ce și-au chinuit trupurile lor în privegheri și în pustnicie, că bu-curia raiului le este lor gătită. Fericiți sunt cei ce s-au făcut de bună voie biserică a Sfântului Duh, că aceștia vor șede de-a dreapta. Fericiți sunt cei ce au câștigat dragostea lui Dumnezeu în sufletele lor, că aceștia se vor chema iubitori de Hristos. Fericiți cei ce s-au răstig-nit pe sine, că întru Dumnezeu s-a făcut cugetarea lor ziua și noaptea. Fericiți cei ce și-au încins mijloacele lor cu adevărul și gata își au candelile lor, și așteaptă pe Mirele lor când se va întoarce de la nuntă. Fericit cel ce a câștigat ochilor celor înțelegători privirea bunătăților celor ce vor să fie, și a muncii celei veșnice, și s-a sângu-it a se osteni, ca să dobândească veșnicele bunătăți. Fericit cel <Ș-3>ce are înaintea ochilor neîncetat acel înfricoșat ceas și s-a silit a bine plăcea lui Dumnezeu până este vreme. Fericit cel ce s-a făcut pe pământ nepătimaș ca un înger, ca împreună cu îngerii să se bucure în ziua aceea.

Deci, să ne sânguim, fraților, cele de sus a le vedea, cele de sus a le înțelege, cele de sus a le gândi, cele de sus a le socoti, cele de sus a le pomeni, cele de

sus a le câștiga, cele de sus a le pricepe, cele de sus a le grăi, cele de sus a le face, cele de sus a le neguțatori, cu totul la cele de sus a ne îndrepta și a nu privi la cele de jos, unde sunt dul-cețile și poftele veacului acestuia deșert și purtător de moarte, ci bine este totdeauna a căuta cu ochiul inimii, ca să nu cadă ceva în lu-mina ochiului, sau gând viclean, sau altceva din cele ce nu plac Stă-pânului Dumnezeu, și să întunece mintea. Ci auzi tu, cel ce citești, pentru sinemi zic, avem ce să gândim totdeauna, avem pe Îngeri, avem pe Arhangheli, avem pe Puteri, avem pe slavele Domniilor, avem pe Heruvimi, avem pe Serafimi, avem pe înșine, avem pe Dumnezeu, Stăpânul tuturor, Numele Cel bun și Sfânt, avem pe Prooroci, avem pe Apostoli, avem Sfintele Evanghelii, cuvintele Domnului, avem pe Mucenici, avem pe toți Sfinții, avem pe Mărturisitori, avem pe Sfinții Părinți, pe Patriarhi, avem pe Păstori, avem pe Preoți, avem cerurile și toate cele din ele. Acestea și întru acestea gândește și vei fi fiu al Stăpânului Dumnezeu, cu darul și cu iubirea de oameni a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava și stăpânirea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.
SUFLETUL, ISPITIT DE VRĂJMAȘUL,
ESTE DATOR A SE RUGA CU LACRIMI

Suflet necăjit vine către Tine, Stăpâne Sfinte și cu lacrimi vor-bește cu Tine, pentru pierzătorul vrăjmaș, și cu toată smerenia cade, rugându-se ție pentru potrivnicul, cel ce îl necăjește pe el. Deci, de vreme ce cu nerușinare vine către Tine, auzi-l pe el degrab, și fiind-că a alergat cu dorire către Tine, cu osârdie cercetează-l pe dânsul. De îl vei trece cu vederea pe el, fiind necăjit, a pierit. De vei zăbovi a-l auzi pe el, fiind ținut, a lipsit, iar dacă îl vei cerceta pe el pentru îndurările Tale, să află. Dacă vei căuta spre dânsul, se mântuiește; dacă îl vei auzi pe el, să împuternicează. Râvnește pentru dânsul, că logodnică a Ta este, fiindcă cel ce l-a logodit pe dânsul ție, Pavel Apostolul este, care a zis: <MI>Că fără de moarte râvnitor ești (II Corinteni 11, 2). Să nu îl treci cu vederea pe el ca să nu socotească vrăj-mașul că i-ai dat lui carte de despărțire și l-ai alungat pe dânsul de la Tine. Ceartă-mă pe mine, Stăpâne, pentru îndurările Tale, și să nu mă dai pe mine în mâinile pierzătorului. Că iată am adunat gân-durile mele despre toate părțile, și nu aflu a se pomeni vreun bine îna-intea Ta, fără numaidecât aceasta, că afară de Tine pe altul nu știu.

Lățime nemăsurată este darul tămăduirilor Tale și tuturor, celor ce vin către Tine, le dă tămăduire. Pentru că rănile mele adeseori se tămăduiesc cu îndurările Tale și iarăși putrezesc pentru a mea lenevire. Acum am uitat pe Doctorul, întru sănătatea mea și m-a uitat pe mine Doctorul, întru boala mea. Cum că osteneală îți dau ție păcatele mele, cunosc, și cum, că miluit fiind, Te întărât pe Tine, iarăși cunosc; și cum că mă suferi pe mine pentru milostivirea Ta, nu uit, fiindcă și maica cea milostivă fiind lepădată de pruncul său, nu suferă să-l treacă cu vederea pe el, că se biruiește de îndurările sale. Deci, dacă aceea întru acest chip este, cu cât mai mult milostivirea Ta!

Iată dar, Stăpâne, și milostivirile păsării se varsă peste puii săi, și în fiecare ceas îi cercetează pe ei și mâncare le aduce lor, și se ostenește ca să-i hrănească pe ei, că se biruiește de milostivirile ei. Și dacă cele necuvântătoare așa de îndurate sunt, cu atât mai mult darul Tău, de mii de ori mai mult biruindu-se de îndurările sale, va milui pe cei ce vin către dânsul și îl caută pe dânsul întru adevăr. Iată, izvorul plin este de ape, izvorând neîncetat și dă cu îndestulare

tuturor celor ce vin la dânsul, și nu are trebuință de laude omenești, că nu este laudă a da în daru lui pe băutura, ci a Te slăvi pe Tine printr-însul, fiindcă prea arătat este că, pentru facerea de bine a darului Tău, dă acela băutura. Iată că a istorisit izvorul, noianul cel nemărginit al îndurărilor Tale.

Cu îndestulare hrănești puterile cerești și toată suflarea cea de pe pământ o iconomisești. Nelipsit fiind de laude și de slava a toată zidirea, slăvit ești întru ființa măririi Tale și întru marea cuviință a slavei Tale. Dragostea Ta, dorind mântuirea noastră, pe Sine către noi se pleacă ca, slavoslovind-o noi pe dânsa, să ne mântuim întru dânsa, printr-însa. Căci încredințat sunt, că însăși dragostea darului Tău ne sprijinește și primește pe cel ce vine către dânsa. Și mai înainte cunoscător fiind, o, Stăpâne, vezi de s-a dezbrăcat el desă-vârșit de lume; mai înainte de a ajunge el la ușă, îi deschizi lui; mai înainte de a cădea el, îi întinzi lui mâna; mai înainte de a izvorî el lacrimi, verși peste dânsul îndurărilor Tale; mai înainte de a-și măr-turisi el datoriile sale, îi dai iertare. Nu îi imputezi, nu îi zici unde a cheltuit anii, cum a trecut vremea; nu cauți suma zapisului păca-telor lui; nu pomenești întărâtarea lenevirii lui; nu defaimi lepăda-rea facerilor Tale de bine, ci smerenia, și plânsul, și așezarea inimii mai înainte văzând-o, strigi: <MI>Scoateți haina cea dintâi și îl îmbrăcați pe el. Jertfiți vițelul cel gras spre odihnă și veselie (Luca15, 22). Se adună îngerii și se veselesc pentru aflarea fiului celui pierdut și pentru întoarcerea moștenitorului celui rătăcit și, ca pe un negu-țător, ce a venit întru ale sale cu multă bogăție, așa primește darul Tău pe păcătosul ce se apropie din tot sufletul. Că dorește să vadă lacrimile și însetează să vadă căința și se bucură pentru sângea celor ce se silesc să se pocăiască.

Deci, arată și întru mine multă milostivirea Ta și slobozește-mă din strâmtorarea pierzătorului, că, răpindu-mă, stă, batjocorindu-mă. Și precum pe mare s-au apropiat ucenicii și Te-au deșteptat pe Tine și prin glasul cel binecuvântat al gurii Tale a încetat furtuna vântului și s-a alinat viforul valurilor, auzi lacrimile mele, că ziua și noaptea Te deșteaptă pe Tine.

Doisprezece ani locuind doctorii lângă cea bolnavă, nu au putut să-i tămăduiască curgerea sângelui, ci mai multă durere îi da, decât tămăduire. Și câte aceia nu au putut, Tu le-ai dat. Și câte aceea le-a arătat, tu le-ai însănătoșit și fără de osteneală tămăduirea ai dăruit. Că, nădăjduid a se tăinui de Tine, pe ascuns s-a apropiat de poala hainelor Tale. S-a apropiat, nu s-a atins de Sfântul Tău Trup, și îm-brăcăminte Ta tămăduire ei i-a dat și izbăvire, fără de vătămare de mulți doctori (Matei 9, 20). Izbăveșteși sufletul meu cel necăjit de rușinea și ocară vrăjmașului, cel ce mă necăjește pe mine, Milostive Doctore. Arată-ți la mădularele mele multa Ta înțelepciune și neîntinate fă rănile mele și pune în ele podoaba faptelor bune, și propovăduiască-se darul Tău, că el pe mine m-a izbăvit.

Mielule, cel fără de păcate, Care Te-ai junghiat pentru mân-tuirea lumii și ai împăcat cerul și pământul, să nu mă lezezi pe mine, căci fără de rușine m-am apropiat de Tine și să nu îmi zici mie: "Ce ați suferit pentru Mine?" În ziua cea înfricoșată și strașnică vei zice nouă păcătoșilor: "Știți ce am suferit pentru voi. Nevăzut fiind, vă-zut am fost de voi. Fără de moarte fiind, pentru voi am fost osândit. Fără de păcate fiind, pentru voi am fost pălmuit, și așa răstignit fiind nu M-am mâniat. Batjocorit fiind, nu am blestemat. Eu, Stă-pânul, mai presus fiind de toate păcatele și vinovățiile, pentru voi am suferit acestea. Voi vinovați, pentru Mine ce ați suferit?" Pentru aceasta dare de răspuns nu are cineva din noi.

Adu-ți aminte, Doamne, că acestea toate Le-ai suferit pentru noi, pentru milostivirea Ta și pentru bunătatea și dreptatea Ta, și nu pentru isprăvile noastre. Că precum atuncea când ai fost vândut pentru noi, Sfânt erai și fără de păcate, așa și acum același ești, Stăpâne, că nu s-a schimbat milostivirea Dumnezeirii Tale, pe care o ai din fire. Iar noi și atunci eram păgâni și vicleni, și acum suntem păcătoși și neputincioși. Deci, darul pe care ni l-ai dăruit pentru mi-lostivirea Ta, să nu îl iei pe el de la noi, că dacă atunci pentru dra-gostea noastră ne-ai izbăvit pe noi, iar acum fiindcă am greșit, pentru aceasta Te-ai mâniat și ți-ai luat mâna Ta de pe noi? Cu cuviință am zis Sfânt, căci pentru dreptatea noastră atunci ne-ai izbăvit pe noi, și acum încă, căci am greșit, Te-ai depărtat de la noi. Însă, precum mai înainte am zis, noi și atunci păgâni eram și acum păcă-toși. Deci, darul pe care ni l-ai dăruit nouă pentru iubirea Ta de oameni, până în sfârșit, arată-l spre noi.

Eu, suflet necăjit fiind, iară și iară strig către Tine, Stăpâne, și a mă apropia la Tine pentru vrăjmașul meu mă silesc. Vezi, Stăpâne, și fii mie scăpare, și ceartă ispitele mele, că în tot ceasul mă împre-soară pe mine, și nu pricep, mă fură pe mine și nu cunosc, mă răs-pândesc pe mine și nu mă umilesc, mă împiedică pe mine ca să Te rog pe Tine. Căci cunosc, că de voi striga către Tine cu lacrimi și cu suspin, nu mă vei lăsa.

Vai mie, ce fel de împotrivă lucrători am în luptă! Fericit sunt, ce fel de izbăvitor am și dătător de plată pentru nevoință! Vasiliscul, fiară cumplită este întru amândouă, în vedere și în amărăciune, și balaurul acesta în amândouă acestea ale lui mai rău este, în luptă și în nerușinare. Putere sfântă, ce ai înghițit toiegele cele prefăcute în balauri, ceartă și pe balaurul acesta, că fără de sfială se apropie de mine, și prin nerușinarea luptei lui, comoară lucrează celor ce suferă. Și scârba, pe care o aduc îngrozirile lui, fericire are ascunsă, că bucuria veacului acestuia este amestecată cu mâhnire, iar scârba și strâmtorarea, bucurie și viață veșnică prilejuiesc.

Totdeauna am fost neputincios, și sunt neputincios, Stăpâne, și neîncetat mă cercetează pe mine darul Tău și mă vindecă pe mine. În fiecare ceas am lepădat plata tămăduirilor lui și o lepăd, fiindcă neprețuite sunt tămăduirile darului Tău și în dar pe ele le dai. Și fi-îndcă prin lacrimi le dăruiești pe ele, dăruiește-mi și mie, prin lacri-mile mele, tămăduire sufletului meu.

Prea arătat este tuturor că veacul acesta se aseamănă luptei, și balaurul cel tare cu toți se luptă împotrivă. De unii se biruiește și se calcă, iar pe alții îi biruiește și îi calcă. De unii se surpă și se batjo-corește, iar pe alții el îi surpă și îi batjocorește. Unii, prin lupta lui se încununează, iar alții prin lupta lui se biruiesc. Unii, prin amă-răciunea lui, dulceața vieții celei veșnice o dobândesc, iar alții, prin dulceața lui și moleșire, amărăciunea muncii celei veșnice o află. Unii, prin neaverea cea desăvârșită a lor, cu lesnire îl supun pe dânsul, iar pe alții, pentru înfășurarea cu lucrurile cele pământeste, el îi su-pune. Și celor ce doresc pe Dumnezeu din tot sufletul, războiul lui ca o nimica este, iar celor ce doresc lumea, greu este și nesuferit.

Fericiți sunt cei ce au iubit pe Dumnezeu și pentru dragostea Lui au defăimat pe toate. Fericiți sunt cei ce lăcrimează ziua și noap-tea, ca să se izbăvească de urgia ceea ce va să fie. Fericiți sunt cei ce s-au smerit pe sine de bună voie, că acolo se vor înălța. Fericiți cei înfrânați, că desfătarea Raiului pe dânsii îi

așteaptă. Fericiți sunt cei ce și-au chinuit trupurile lor în privegheri și în pustnicie, că bucuria raiului le este lor gătită. Fericiți sunt cei ce s-au făcut de bună voie biserică a Sfântului Duh, că aceștia vor ședea de-a dreapta. Fericiți sunt cei ce au câștigat dragostea lui Dumnezeu în sufletele lor, că aceștia se vor chema iubitori de Hristos. Fericiți cei ce s-au răstignit pe sine, că întru Dumnezeu s-a făcut cugetarea lor ziua și noaptea. Fericiți cei ce și-au încins mijloacele lor cu adevărul și gata își au candelile lor, și așteaptă pe Mirele lor când se va întoarce de la nuntă. Fericit cel ce a câștigat ochilor celor înțelegători privirea bunătăților celor ce vor să fie, și a muncii celei veșnice, și s-a sârguit a se osteni, ca să dobândească veșnicele bunătăți. Fericit cel <Ș-3>ce are înaintea ochilor neîncetat acel înfricoșat ceas și s-a silit a bine plăcea lui Dumnezeu până este vreme. Fericit cel ce s-a făcut pe pământ nepătimaș ca un înger, ca împreună cu îngerii să se bucure în ziua aceea.

Deci, să ne sârguim, fraților, cele de sus a le vedea, cele de sus a le înțelege, cele de sus a le gândi, cele de sus a le socoti, cele de sus a le pomeni, cele de sus a le câștiga, cele de sus a le pricepe, cele de sus a le grăi, cele de sus a le face, cele de sus a le neguțatori, cu totul la cele de sus a ne îndrepta și a nu privi la cele de jos, unde sunt dulcețile și poftele veacului acestuia deșert și purtător de moarte, ci bine este totdeauna a căuta cu ochiul inimii, ca să nu cadă ceva în lumina ochiului, sau gând viclean, sau altceva din cele ce nu plac Stăpânului Dumnezeu, și să întunece mintea. Ci auzi tu, cel ce citești, pentru sinemi zic, avem ce să gândim totdeauna, avem pe Îngeri, avem pe Arhangheli, avem pe Puteri, avem pe slavele Domniilor, avem pe Heruvimi, avem pe Serafimi, avem pe înșine, avem pe Dumnezeu, Stăpânul tuturor, Numele Cel bun și Sfânt, avem pe Prooroci, avem pe Apostoli, avem Sfintele Evanghelii, cuvintele Domnului, avem pe Mucenici, avem pe toți Sfinții, avem pe Mărturisitori, avem pe Sfinții Părinți, pe Patriarhi, avem pe Păstori, avem pe Preoți, avem cerurile și toate cele din ele. Acestea și întru acestea gândește și vei fi fiu al Stăpânului Dumnezeu, cu darul și cu iubirea de oameni a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvina slava și stăpânirea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune

Vindecă-mă, Doamne, și mă voi vindeca, Cel ce singur ești înțelept și milostiv doctor. Rog bunătatea Ta, tămăduiește rănile sufleteului meu și luminează ochii minții mele, ca să înțeleg grija Ta, ceea ce se face spre mine totdeauna. Și fiindcă s-a împuțit inima și mintea mea, darul Tău, sarea adevărului, îndulcească-o pe dânsa. Și ce zic ție, o, mai înainte Cunoșcătorule, Cel ce cerci inimile și rărunchii, că singur știi, că precum pământul cel fără de apă, așa însetea-ză de Tine sufletul meu și dorește de Tine inima mea, iar pe cel ce Te iubește pe Tine, darul Tău totdeauna l-a umplut. Precum cu adevărat totdeauna m-ai auzit pe mine, și acum să nu treci cu vederea ce-rerea mea, că iată robită este mintea mea, care pe Tine singur, Măntuitorul adevărului, Te caută. Deci, trimite darul Tău cel grabnic să vină în ajutorul meu, că așa s-ar fi săturat foamea mea și s-ar fi adăpat setea mea, că de Tine doresc, Stăpâne. Că cine poate să se sature de Tine, care cu adevărat Te iubește pe Tine și însetează de lumina adevărului Tău?

Dătătorul luminii, dă-mi mie cererile mele și dăruiește-mi mie rugăciunea mea, și picură în inima mea o picătură a darului Tău. Să se aprindă cu totul în inima mea văpaia dragostei Tale, ca focul în dumbravă, și să ardă ca pe niște mărăcini și spini, gândurile cele viclene. Dă-mi mie mult și nemăsurat, ca Dumnezeu omului, și dăruiește-mi mie ca Împăratul împăraților și înmulțește ca un Bun Părinte. Iar dacă m-am lepădat și mă lepăd, ca un fiu de țărână, dar Tu, Cel ce ai umplut vedrele de binecuvântarea Ta, umple-mi setea mea de darul Tău. Și Cel ce ai săturat cincii mii, sature-mi foamea mea de bunătatea Ta, Stăpâne.

Dăruiește, iubitorule de oameni, cererile robului Tău, cel ce Te roagă pe Tine, că iată și aerul strălucește și păsările își schimbă glasurile lor, din slava cea multă a înțelepciunii Tale. Iată și tot pământul, cu hlamidă de multe feluri de flori se îmbracă, care se țese fără de mâini omenești, și se bucură și prăznuiește două praznice: Unul, pentru fiul lui, al lui Adam celui întâi născut, că a înviat, iar altul, pentru Stăpânul său. Iată și marea se umple de darul Tău și îmbo-gățește pe cei ce înoată într-însa. Darul Tău mi-a dat mie îndrăz-neală a grăi către Tine, și dorul, care îl am către Tine, mă silește a veni. Șarpele cel dintru început ucigător de om, în vremea aceasta apropiindu-se, își deschide gura sa. Cu cât mai vârtos va deschide gura sa robul Tău, cel ce dorește de Tine întru slava și lauda darului Tău.

Cel ce ai primit și ai lăudat pe cei doi bani ai văduvei aceleia, primește cererea robului Tău și crește rugăciunea mea, și îmi dăruiește cererile mele, ca să mă fac biserică a darului Tău, și în mine să locuiesc, și acesta să mă învețe cum să plac Lui, și ca să lovească acesta în glasul meu, cântare de umilință și plină de veselie și să strângă mintea mea, ca într-un frâu, ca nu rătăcindu-mă să greșesc ție și să fiu scos afară din lumina aceea.

Auzi, Doamne, auzi cererea mea, și dă-mi mie ca să fiu chemat în împărăția Ta, cel ce sunt rătăcit și necurat, să mă curățesc; cel nebun, să mă înțeleptesc; cel netrebnic, de bună treabă să mă fac turmei aleșilor Tăi, pustnicilor și tuturor sfinților care bine ți-au plăcut ție. Cei ce în rai se bucură, solesc pentru mine, și Te roagă pe Tine, Unule, Iubitorule de oameni, și vei auzi Tu cererea lor și mă vei mântui pe mine cu rugăciunile lor. Iar eu printr-înșii aduc ție slavă, că rugăciunile lor, ascultându-le, ți S-a făcut milă de mine și nu ai trecut cu vederea cererea mea.

Tu, Doamne, prin proorocul Tău, ai zis: <MI>Deschide gura ta și o voi umplea pe ea.

Deci, iată s-a deschis împreună cu inima gura robului Tău. Umple-o pe dânsa de darul Tău, ca totdeauna bine să Te cuvinteze pe Tine, Hristoase Dumnezeule, Mântuitorul nostru. Plouă în <Ş-3>inima mea, Iubitorule de oameni Bunule, roua darului Tău, că precum nu poate pământul cel semănat să hrănească de la sine semințele fără de cercetarea bunătății Tale, așa inima mea nu poate să vestească cele bine plăcute ție, de nu va aduce rodul dreptății. Iată dar, vre-mea verii hrănește semințele și pomii se încununează cu feluri de feluri de flori, și roua darului Tău să-mi adape mintea mea și să o împodobească pe dânsa cu florile smereniei și ale umilinței, ale dra-gostei și ale răbdării.

Și ce voi mai zice? Iată rugăciunea mea neputincioasă este și fărădelegile mele mari și tari. Păcatele mele mă necăjesc pe mine și neputințele mele mă silesc pe mine, iar Tu ești bogat și bun, milostiv și îndurat.

Cel ce ai deschis ochii orbului, deschide ochii minții mele, ca totdeauna să privesc la frumusețea Ta. Cel ce ai deschis gura asinului, deschide gura mea spre lauda Ta și spre slava darului Tău. Cel ce ai pus hotar mării cu cuvântul puterii Tale, pune hotar și inimii mele prin darul Tău, ca să nu se abată în dreapta sau în stânga dela frumuse-țea Ta. Cel ce ai dat apă în pustie norodului celui necăjit și împo-trivă grăitor, dă-mi mie umilință și ochilor mei lacrimi, ca să lăcrimez ziua și noaptea, în zilele vieții mele, cu smerită cugetare și cu dragoste și cu inimă curată. Să se apropie cererea mea înaintea Ta, Doamne, și dă-mi mie din sămânța cea sfântă, ca să-ți aduc ție mănunchi plini de umilință. Slavă Celui ce a dat, ca să-I aduc Lui! Auzi, Doamne, rugăciunea robului Tău, cu solirile tuturor sfinților Tăi, Cel ce ești întru toți sfinții binecuvântat în veci. Amin.

PENTRU FAPTA BUNĂ
Către un pustnic tânăr

Înainte Cuvântare

Domnul, după ce a venit în lume pentru mântuirea oamenilor, ne-a poruncit nouă a ne iubi unii pe alții, iar lucrul dragostei este și a ne mângâia unii pe alții în frica lui Dumnezeu. Deci, de vreme ce a cerut cucernicia ta a auzi cuvânt de la micșorătatea mea, m-am dat pe sinemi pentru ascultare și pentru ajutorul darului lui Hristos. Și acum, pentru aceleași pricini ți-am însemnat întru această aducătoare aminte scrisoare.

Deci, de vei afla ceva trebuincios, pune-l în mintea ta, ca adu-când tu roadă Domnului, să am și eu plată pentru sfătuire. Însă să nu ceri de la noi, cei ce ne aflăm între frați, meșteșug de cuvinte, pe care nu le-am învățat, nici împodobirea cuvintelor, pe care nu le știm, și pe care ți le-am scris simplu și adevărat și întru dragoste, cu dragoste primește-le, și crește-le pe dânsule la tine, ca cel ce ești mai vrednic decât noi. Și ca pe niște semințe și pricini luând de la noi, în lățimea minții tale, mai mult adu roadă. Și cele puține și cu neputință de noi vestite, cu putere pune-le înaintea celor ce sunt cu tine, o, prea iubitorule de învățătură, ca să păzească ei sfătuirile adâncului neștiin-ței noastre, care nici nu suntem obișnuiți a scrie spre arătarea cuvintelor, nici nu ne-am iscusit în meșteșugul cuvintelor, ci dragostea în- demnându-ne pe noi, a vesti și ție și tuturor celor ce sunt cu tine.

Și precum noi de demult ne-am silit când tu ai cerut să te de-prinzi pentru fapta bună, și ne-am dat pe noi înșine, prin darul, mai înainte iscusință de cuvinte adevărate, așa și tu, cu sânguință, celorlalți vei sluji după darul cel de la Domnul dat ție spre a nu se mai batjocori frații de amăgire.

Sfătuirea cea dintâi

Dacă șezi în pustie deosebi, nevoița și sporirea sihaștrilor celor desăvârșiți urmeaz-o, iar dacă în viața de obște petreci, canoanele vieții de obște nu le defăima. Că amândouă, păzite fiind în fiecare rânduală cu curată știință, bineplăcute lui Dumnezeu vor fi.

Deci, deosebi șezând, nu strica chipurile cele bune ale sihaștrilor celor ce bine au călătorit mai înainte, ci chip de folos dă-te pe tine tuturor, socotind de-a pururea zisa Apostolului: Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos; toate îmi sunt îngăduite, dar nu mă voi lăsa biruit de ceva (I Corinteni 6, 12), ca nu cumva prin îndreptări să te clătească pe tine vrăjmașul din starea ta. În viața de obște șezând, să nu te abați din canonul cel apostolesc și legiuit, că trecerile cu vederea cele ce se par că sunt mici, nu orice vătămare pricinuiesc.

Deci, bun lucru este, și foarte bun, a nu cugeta înalt, nici lucrând lucrurile iubirii de sine sub păcat să te afli. Cu cuviință este a ieși la adunare împreună cu frații cei de un suflet, la priveghere, la lucrul mâinilor, la orice slujbă, care lucru este semn prea mare de smerită cugetare. La fel și la masă, afară de boală trupească, și a nu se stăpâni de voia sa, care lucru este al îngâmfării celei deșarte.

Deci, se cuvine fiecare a sfârși lucrul pe care l-a început să-l zidească cu toată smerita cugetare și răbdare. Iar a fi nestatornic cu obiceiurile și a înconjura cu gândul din loc în loc și din lucru în lu-cru, necopt face rodul, deși va aduce vreun

rod unul ca acesta. Însă nu în fiecare loc aceleași ispite le aduce vrăjmașul împotriva fratelui, ci într-un loc alege să cinstească, prin îndreptări, petrecerea cea prea uscată și viața cea prea aspră, iar în alt loc face a fugi de locurile cele folositoare, pentru că nu este, zice, puțin pogorământ la cei mai neputincioși, tulbură lucrurile, răsturnare aducând asupra fratelui, și pe cel ce șade în viața de obște îl face să-și închipuiască pus-tia, fiindcă multă liniște este în acel loc, iar pe cel ce șade în pustie, ca de niște uscate și fără de mângâiere locuri, a fugi îl sfătuieste. Și acestea mai adeseori le pornește, ca pretutindena nestatornic și bat-jocorit să facă pe frate, și nici o faptă bună să nu ducă la sfârșit. Că, precum dacă cineva ar începe să zidească turn și, lenevindu-se spre zidire, ar zice:

"Foișor mai bine să fac", și după ce ar începe a săpa temeliile ar zice iarăși: "Mai bine este a zidi chilie", și aceasta o va lăsa neterminată, fără de folos se află scopul lui; așa și monahul care nu răbdă într-un loc cu pricepere duhovnicească, nu poate a da rod desăvârșit.

Deci, în viață de obște șezând, urmează pravilei întru toată cucernicia și frica lui Dumnezeu, măcar de două ori în zi de se dă mân-care, împărtășește-te din bucate cu mulțumire. Și orice fac cei mai cucernici din frați, fă cu curată știință și vei spori bine întru Domnul, iar de va veni în îndoială gândul ca și cum multe sunt cele ce sunt puse pe masă, ci să socotim aceasta, că nu prin porunca noastră s-a făcut gătirea. Iar dacă iarăși proaste și puține ar fi cele puse înainte, și ar începe a tânji gândul pentru aceasta, socotește că Domnul, din slavă întrupându-Se, nu a judecat lucru nevrednic a se împărtăși din pâine de orz.

Deci, se cuvine întru pricepere duhovnicească a întâmpina pe potrivnicul prin fiecare meșteșugire, spre a i se strica amăgirile lui, prin puterea cea purtătoare de cruce. Pentru că înfrânarea cea peste măsură, precum mi se pare, nu este lăudată, și înfrânarea cea cuviincioasă a o defăima nu este lucru de folos. Că precum depărtarea la multă vreme de bucatele cele rânduite, slăbănogire și neputință spre slujbă pricinuieste; așa și a sili grumazul cu mâncări, sub osândire. Că zice: Vai celor ce vă săturați acum, că veți flămânzi (Luca 6, 25), ci și în dulcelele cele de sub pântece cade cel neînfrânat. Deci, se cuvine cu cucernicie și cu cuviință a ocârmui trupul.

În pustie șezând, să ai de-a pururea cuviincioasele fapte bune, dreapta credință și smerenia cugetului, privegherea și neîngrozirea, nerăspândirea și ne iubirea de argint, sănătatea sfințeniei și răbdarea în dureri, mângâierea către toți și spre pogorământ adevărate, neîmprăștierea minții celei cuviincioase lui Dumnezeu, care lucru este micșorare a patimilor și gonire a dracilor, netemerea de boală trupească, sau de venirea morții, ci așa de cu veselie a aștepta ieșirea, ca și cum voiești din izgonire să te chemi înapoi către împărăția cerurilor, după cel ce a zis: Doresc a mă dezlega și împreună cu Hristos a fi (Filipeni 1, 23).

Cel ce stă în viața de obște, de acestea trebuie să se țină: A fi ascultător după Dumnezeu fără de toată împotriva cuvântare, împreună pătimitor și nemăreț în deșert, ne iubitor de stăpânire și a fi necinstit, în privegheri și în rugăciuni puternic, în nevoiță și în lucrul mâinilor răbdător. A fugi, a tăcea și a se liniști. A fugi de eretici și de oamenii cei făcători de stricăciune și a tăcea de cele oprite și care nu plac lui Dumnezeu, și a se liniști de gâlcevi și de lucruri lumești. A nu înconjura din chilie în chilie, a nu pune împiedicare înaintea fratelui sau sminteală, a nu răspunde fără de socoteală, a nu se robi de mânie și de iuțime, a nu se împodobi cu haine, a nu își netezi trupul spre înfrumusețare, a nu avea ochiul

neînfrânat.

Să nu se sârguiască ca un maestru a se arăta, ca să nu cadă în slavă deșartă, care este pricinuitoare de dulceață și de mânie și de scârbă, ci mai vârtos a se face pe sine prost și de nici o treabă mai de multe ori. A-și păzi trupul de păcat, ca să nu mintă Ziditorului, că darul ne-a adus pe noi Domnului și nu mai avem stăpânire asupra trupului nostru. Că ori de ne strâmtorăm, ori de ni se dă război, a trage darul către voia sa nu este cu puțință, că, precum dacă, cineva rugându-se lui Dumnezeu și ar aduce dar Domnului pe care, luându-l preotul, l-ar pune în biserică, de s-ar fi și căit, după aceasta, cel ce a adus darul, nu mai are stăpânire a lua darul înapoi. Iar dacă și pe ascuns s-ar fi ispitit să-l fure, nu ca cel ce a luat al său va fi fără de vină, ci ca un fur de cele sfinte se va munci. Așa și cei ce și-au afi-erosit sufletele lor lui Dumnezeu, nu își mai stăpânesc trupul lor. Fe-riciți sunt cei ce au păzit calea aceasta și dreptatea au cinstit că, bucurându-se și lăudând pe Dumnezeu, în împărăția cerurilor vor intra. Pe care, făcându-se ca noi toți să o dobândim, cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a doua

Se cuvine a lua aminte de reaua sfătuire, că precum doi oare-care ce sunt îmbrăcați strălucit, călătorind împreună prin târg, și unul neluând aminte la sine, poticnindu-se ar cădea în noroi și haina cea strălucită cu totul ar prăpădi-o, îl pornește pe acesta zavistia ca și pe aproapele să-l arunce în noroi, ca nu el singur să fie murdar, tot așa și aici, cei ce au căzut din fapta bună se nevoiesc să împiedice și pe ceilalți, ca nu ei singuri să fie în păcat. Grăiesc smerit și răspund dulce, ca dintru întreaga înțelepciune smulgând, în păcate pe supuși să-i implânte. Și nu se rușinează lucrând cele rele, ci îndeamnă și pe aproapele și zic: "Ce te îngreșezi de noi? Păcătoși suntem, ne osândești pe noi? Cutare și cutare, cei ce se ascultă, au nu pe acestea le lucrează? Au nu știi că lucrul acesta căzător-sculător este?" Și nu se rușinează acestea grăind ei. Pentru ce? Că ei, căzând, nu voiesc să se mai scoale, ci, și spre sminteala celor mulți și spre cădere și stricăciune, să se facă. Și, precum râma în undiță, așa îi pune la cale pe ei diavolul.

Uneori încep și pe Sfinții Prooroci a-i prihăni, ca să amăgească sufletele cele neîntărite. O, inimă răzvrătită a unor oameni ca aceștia! O, gură plină de răutate și de viclesug! O, gâtlej, mormânt deschis, gata a strica pe cei ce cad în el! Cu dreptate s-au dat la patimi de necinste, fiindcă cunoștința lui Dumnezeu au lepădat-o. Drept ace-ee, și se vor împinge afară de la Dumnezeu pentru mulțimea păgâ-nătăților lor, că nici de Dumnezeu nu s-au temut, nici evlavia creș-tinilor nu au ales-o, amăgind sufletele tinerilor. Pentru aceasta, pă-zește-te de dâșii, iubite, să nu te ardă de tot pe tine cu cuvintele lor cele moi. Fugi de întâlnirea lor, ca nu, amăgindu-te tu de fiare, să cazi pe sabia cea cu două ascuțișuri, după sfătuirea lui Solomon.

Tot omul ce se grijește de mântuirea aproapelui, văzându-l pe el alunecat și căzut, se sârguiește ca să-l scoale, și pe cel ce stă îl întâ-rește ca să nu cadă, iar aceștia, ca niște pierzători, pe cei ce stau se sârguiesc să-i surpe, iar pe cei căzuți și care zac jos, îi junghie prin deznădejde, în loc ca să zică: "Iubite, ia aminte de tine, că nimic nu este mai presus de frica lui Dumnezeu, nimic nu este mai

cinstit decât viața cea îmbunătățită. Greșit-ai, nu mai adăuga, ci și pentru cele mai dinainte păcate ale tale, roagă-te. Acum împreună suntem, și după puțin ne despărțim unii de alții. Și de vom vătăma pe aproa-pele o să ne prihănească pe noi, suspinând și zicând: "O, cum m-a vătămat întâlnirea acestui om! Mai bine mi-ar fi fost de nu aș mai fi venit întru cunoștința lui! Că a smintit sufletul meu. De câte răutăți îmi este mie pricină unirea lui!" Iar de vom folosi pe aproapele pentru lucruri bune, pomenindu-ne pe noi, va zice: "Doamne, ajută acestui frate, că mi-a ajutat mie, pentru Numele Tău, și a întărit sufletul meu în frica Ta. Și vrând eu să pier, m-a mântuit prin darul Tău".

Iar aceștia, cele împotriva cugetând, înșelători de suflete sunt, că nu numai acestea fac, ci și împreună bine voiesc cu cei ce le lu-crează. Când vor vedea iarăși pe cineva depărtându-se de lucrul cel necurat, pricinuirii necuvioase grămădesc, zicând: "Cutare, rece la fire este". Și sunt muștrați și de aceasta, că nu din așezământ bun aduc pe unele ca acestea. Dacă cu adevărat ar fi fost aceasta după scopul aceluia, nu se cuvenea să zică Apostolul: Cel ce se nevoiește, de toate se înfrânează, ci se cădea să zică: "Tot cel ce se nevoiește, fiind cu firea fierbinte, de toate se înfrânează, fără numai poate că unii ar fi avut trebuință de înfrânare, iar alții nu".

Deci, cine din cei ce iubesc pe Domnul nu necinstește această deșartă nebbie? Că pe cine nu luptă vrăjmașul și nu îl necăjește, ori parte bărbătească, ori femeiască? Deci, de nevoie este înfrânarea, însă cu gând cucernic, și să luăm aminte de noi înșine, ca nu necins-te multă să ne aducem nouă înșine, și în această viață fiind, și după ieșirea din viață. Că cel ce astăzi este cu bun chip, mâine fără de chip, căci cu multă neputință este înconjurat trupul acesta.

Drept aceea, cei ce au dorit viața cea îmbunătățită, nu numai pentru vârsta lor cea înflorită, prin care au ales întreaga înțelepciune, vor fi lăudați, ci și în bătrânețe prea de minune vor fi. Fiindcă sămânța cea bună, nu numai când înverzește pe câmp veselește pe privitori, ci și când holdele sunt albe către seceriș, și spicul plecat îl au spre pământ căutând, fiindcă foarte veselește pe cei ce îl văd. Deci, odor prea mare este viața cea îmbunătățită.

Drept aceea, ia aminte să nu te tragi de oameni iubitori de dulceți, care, în multe feluri învierșunându-se, își pângăresc trupu-rile lor, după cel ce zice: Cele ce se fac pe ascuns de dânșii, rușine este a le și grăi (I Timotei 5, 11). Ci și paremiistul, muștrând nelegiuita faptă, zice: Acest fel este calea femeii celei preacurve, care după ce ar lucruse jură, că nimic necuvios nu a făcut. Așa și aceștia, de obiceiul păcatelor fiind trași, cele prea de rușine lucrând, nu bagă de seamă, ca și cum nici un rău nu au lucrat, având toată sânguina lor către pofta cea diavolească, și mai ales și Sfintele Scripturi în rânduială de răs le iau; a căror osândă dreaptă este. Aceștia și prin crășme își au petrecerile, bând vinul spre beție. Drept aceea, și evlavia, și în-treaga înțelepciune este urâtă de dânșii, ci și decât țărani care pe-trec în cea de pe urmă răutate, mai fără de rușine, aceștia mai mult sunt.

Întru-adevăr, de plâns și de jale vrednică este aceasta, că pe fapta bună cea strălucită și prea slăvită în atâta netrebnicie am po-gorât-o. Ci Dumnezeu, Cel mare și iubitor de oameni, Cel bogat în milă și puternic în lucruri, să sprijinească neputința noastră și să sfarme pe satana sub picioarele noastre și să ne dea nouă tărie și pricepere duhovnicească, ca în adevăr cealaltă vreme a noastră vie-țuind-o,

să aflăm de la Dânsul dar în ziua cea mare și înfricoșată a judecății. Că Lui I se cuvine mărturisirea și stăpânirea și ținerea întru toate neamurile neamurilor și în vecii vecilor. Amin.

țEFR = <P14M>*<P255D>

Pentru aceea, fă-te înțelept ca șarpele și nevinovat ca porumbelul, (Matei 10, 16), căci în mijlocul lupilor petreci. Înțelege cele ce îți zic, iubite: Să nu îți fie frică a muri pentru Hristos, măcar sugru-mare de ar veni asupra ta, măcar sabie, măcar în groapă de te-ar arunca pe tine, ori în curgerea râului, ori în adâncul mării, să nu îți vinzi întreaga înțelepciune pentru frica omenească, care după puțin, în praf se risipește. Să nu defaimi porunca lui Dumnezeu, că măcar deși nu sunt de față cei ce muștră, dar nimic nu se tăinuiește de Domnul, izbânditorul lui Avel.

Deci, ori în viață de obște de petreci, ori în pustie, curățenia și întreaga înțelepciune nu o defăima, că: Fiți sfinți, că Eu Sfânt sunt, a zis Domnul, și: Cel ce se smerește pe sine, se va înălța (Luca 14, 11; 18, 14); iar smerit acela este, care cu lucru pe fapta bună o împodo-bește. Cel ce se ține de acestea, cu adevărat smerit după voia Domnului va fi. Puține pentru aceasta voiesc a pune înaintea ta, ca din acestea să cunoști din parte puterea ei, după darul lui Dumnezeu.

Cel smerit nu se mărește în deșert, nu se mândrește a sluji Domnului, pentru frica Lui. Cel smerit nu își pune voia sa, grăind împo-triva adevărului, ci se pleacă adevărului. Cel smerit nu pizmuiește pentru sporirea aproapelui, nici se bucură de cel ce a căzut, ci se bu-cură mai ales cu cei ce se bucură și plânge cu cei ce plâng. Cel smerit, când este lipsit și nu are cele de nevoie, se smerește, și în buna norocire și în slavă, mândru nu se arată, ci în aceeași faptă bună a stătut totdeauna. Cel smerit nu clevetește pe frate către frate, care lucru este satanicesc, ci făcător de pace este, nerăsplătind rău pentru rău. Cel smerit nu numai pe cei mai mari decât sine îi cinstește, ci și pe cei mai mici. Cel smerit cu toată puterea pe necucernicie o gonește. Cel smerit nu se biruiește de mânie, nu ocărăște, nici stri-gă, ci de toate se depărtează pentru evlavie. Cel smerit nu se obiș-nuiește rău, nici se lenevește, măcar și în miezul nopții de s-ar chema la lucru, că ascultător al poruncilor Domnului pe sine s-a pus înain-te. Cel smerit nu știe amărăciune, nici viclenie, ci în simplitate și nerăutate slujește Domnului, în sfințenie, în pace și în bucurie du-hovnicească. Cel smerit nu se îmbată de vin, nici se îndeletnicește în lăcomia pântecelui, temându-se de porunca Domnului. Cel smerit de va auzi cuvânt de certare, nu cârtește, nici măcar palmă de ar lua, nu îi cade cu greu, că ucenic este al Celui ce cruce <Ş-3>a răbdat pentru noi. Cel smerit iubirea de sine o urăște, pentru aceea niciodată nu are începătorie, nu se schimbă din așezarea sa, ci ca un călător în cora-bie se ocârmuiește pe sine în corabie, adică în această viață. Cel smerit iubește a auzi cuvinte duhovnicești, și mintea sa nu o depărtează de la poruncile Celui Preaînalt, că s-a lepădat de sine în adevăr, pentru nădejdea cea întru Domnul nostru Iisus Hristos. Fericiți sunt unii ca aceștia, căci către dânsii zice Domnul: Nu vă voi mai chema pe voi robi, ci prieteni și frați (Ioan 15, 15). Lui I se cuvine slava în veci. Amin.

țCEN = Sfățuirea a treia

Iar pentru gândurile cele din minte, care ai grăit mie, nu am uitat, fiindcă și eu însumi de aceleași patimi mă supăr și nu ascund neputința mea. Deci, se cuvine nouă neîncetat a ne ruga, ca să ne izbăvească pe noi Domnul de bântuiala dracilor. Că nu

numai, când suntem noi în liniște și singurătate, ne necăjesc, ci și când ne-am aduna noi în Casa Domnului foarte iute se scoală asupra noastră și trupurile bărbaților urât și necinstit a le vedea ne fac și până la însăși necurata faptă ne face să ne închipuim pe noi, balaurul. Și amestecate, oarecare gânduri semănând ca să răspândească pe fratele, să nu ia aminte cu minte curată la Preacuratele Taine ale Mântuitoru-lui nostru Dumnezeu. Dar cu toate acestea, prin străjuirea ochilor și prin luarea aminte a minții, îl va birui pe acesta cel înfrânat, aju-tându-i darul lui Dumnezeu.

Deci, se cuvine cu toată străjuirea a păzi inima noastră și sim-țirile, că în mare război suntem în lumea aceasta și vrăjmașul se îne-bunește, dar nu se cuvine a ne lepăda de nevoință. Însă trupește vom birui nălucirile lui, și îl vom lăsa pe el să crape, că știe Domnul pe cel ce ne necăjește pe noi, câte arsuri a adus inimilor noastre, prin gânduri. Că nu vede Domnul ca un om; că omul vede în față, iar Dumnezeu în inimă.

Însă a celor ce se luptă este a nu primi pumni, iar cel ce este în pace dinspre patimi, cum se va lupta împotriva lor? De mult pe sine rob s-a vândut dulceților și cu toată dragostea biruri plătește tira-nului. Că, unde este vrajbă, acolo este și război, și unde este război, acolo este și nevoință, și unde este nevoință, acolo și cununi. Iar dacă cineva ar fi voit să se slobozească de amara robie, război să ridice împotriva diavolului. Pe acest război, biruindu-l sfinții, bunătăților celor din ceruri s-au învrednicit.

Dar poate trecând cineva, va zice: "Dacă, cu adevărat, unde este vrajbă împotriva patimilor, acolo și războiul are fire să se facă, cum vedem pe iubitorii de dulceți, foarte dându-li-se război de netrebnicile patimi și nelăsându-i să se pocăiască?" Nu socotesc eu, iubite, cum că acest război este pentru fapta bună, și pentru starea împo-triva tiranului, ci a robiei de patimă și a iubirii de dulceți este pati-mă. Pentru aceea nici s-au despărțit împotriva vrăjmașului cu voirea, fiindcă cei ce dau război, nici o unire sau sânguință nu au între ei, precum zice lui Saul cel de alt neam: Dați-mi un bărbat și singuri ne vom lupta, și de mă va ucide pe mine, vom fi vouă robi, iar dacă eu îl voi ucide pe el, voi veți fi nouă robi (I Regi 17, 5). Deci, fiindcă aceștia acum s-au vândut pe ei robi voilor vrăjma-șului și dulceților, cum se vor chema cele ale lor război? Iar dacă și li se dă război, nu ca și cum de faptă bună s-ar ține, ci după cuviință pentru lipsa celui ce schimbă schimbări ale fărădelegii, de unde se mai prăpăstuiesc și pe sine, cei ce toată îndeletnicirea în unele ca acestea o au, și îndeletniciți se fac și plăți dau, ca să îplinească <Ș-3>voia celui ce i-a amăgit pedânșii. Drept aceea, dobândind pe cel rău, nici o despărțire sau înfrânare sau depărtare de la cel rău nu le este lor.

Iar războiul sfinților și nevoința, nu-i așa. Că, dându-li-se război, împotriva dau război, și arzându-se se înfrânează, și necăjiți fiind rabdă, și despre însăși materia aceasta de față se întorc, pentru frica Domnului. Iar acelora li se dă război nu ca unora ce cugetă cele îm-potriva tiranului, ci ca pe obișnuitele dăjdii să le plătească și nu se leapădă de slujbele poftelor celor rele. Că de care se biruiește cine-va, aceluia și îi este rob.

Iar dintre nevoitori, dacă cineva și ar aluneca, îndată se scoală. Că cei ce sunt ținuți de barbari și sub mână tirănescă sunt supuși, nu toți se îndulcesc cu robia celor ce i-au robit, ci câți voiesc a jefui și a ucide pe cei ce îi întâmpină, aceștia singuri, bucurându-se, petrec fără de legături și de străjuire, stăpâniți fiind de patimi. Drept aceea și apărători ai barbarilor și iscoade se fac împotriva

celor de o semin-ție, că se unesc cu obiceiul răutății. Iar câți se întristează pentru pier- <Ș-3>zarea și prăpădenia celor de un neam, pieirea sufletelor lor plângând-o, aceștia se sârguiesc a fugi, neîmpăcându-se cu nelegiuita petrecere, și vreme pândesc ca să-și apuce slobozenia aceea, de care oarecând se <Ș-3>îndulceau, și nici o dragoste nu aduc celor potriv<Ș-4>nici. Pentru aceea, mân<Ș-3>tuindu-se din mâinile acelor, împotriva luptători vor fi ai păgânilor, ajutători făcându-se ai buneii credințe.

Drept aceea, vreme a pocăinței este aceasta de acum. Deci, câți voiesc de ocară aceea a se izbăvi și de amara robie a se slobozi, le trebuie lor să se pună împotriva voilor tiranului și să bată război cu dânsul pentru dragostea Ziditorului. Că atunci vor lua cercarea ne-voinței celei îmbunătățite, cei ce izvorăsc sudorile faptei bune, când nu cu buzele numai vor zice către dânsul, ci și cu așezământul ini-mii: "Cunoscut să-ți fie ție, diavole, că noi nu vom asculta glasul tău și nu vom mai sluji dulceților tale". Și se cuvine în nevointă glasuri de rugăciuni a trimite sus la Dumnezeu, împreună cu cei ce zic: Că nu este rușine celor ce nădăjduiesc spre Tine și acum urmăm ție cu toată inima, și ne temem de Tine și căutăm fața Ta. Să nu ne rușinezi pe noi, ci fă cu noi după blândețea Ta și după mulțimea milei Tale. Scoate-ne pe noi după minunile Tale, și dă slavă numelui Tău, Doam-ne, și să se înfrunzeze toți cei ce arată robilor Tăi rele, și să se rușineze de toată stăpânirea, și tăria lor să se sfărâme, și să cunoască că Tu ești, Doamne, Dumnezeu Însuși și prea slăvit în toată lumea (Daniel). Măcar deși prea mândru făcându-se, tiranul va aprinde cuptorul <Ș-4>dul<Ș-3>-ceților de șapte ori, dar îndrăznească cei ce nădăjduiesc spre Domnul, căci cuptorul după puțin se va preface în rouă, și de tiranul de care de demult se temeau ei, el de umbra lor se va cutremura, pentru ajutorul care din înălțime s-a făcut lor.

Deci, fericiți cei ce sfințenia o păzesc întru smerita cugetare și în milă, că de adâncă pace se vor îndulci mădularele lor, și sufletul lor întru Duhul Sfânt se va bucura. Și nimenea să nădăjduiască că va câștiga slăvire, arătându-se pe sine ascultător voilor vrăjmașului. Că însuși tiranul, ca pe niște luați în sulite, îi va folosi pe dâșii, tră-gându-i pe ei la tot lucrul păgânătății. Și trupurile lor în sodomi-cești fapte stricându-le și urât pangărindu-le, ca cei ce cercare de femeie, zice, nu au luat, îi face pe dâșii să zică că sunt feciorelnici, fiind întinați cu tot trupul. Și în acestea îi face vrăjmașul să se laude ca niște liberi de păcat, de picătura cea de fiere și de strugurul cel amar, umplându-i pe dâșii.

O, ce greu război! O, ce cumplit! Prin câte chipuri ne face pe noi, oamenii, prea răul vânător, să întărâtăm pe Domnul! Fericiți cei ce nu au căzut în mreaja lui, și dacă au căzut, dar au rupt mre-jele lui și s-au eliberat, fugind de la dânsul, ca un pește din năvod salvându-se. Că peștele, în ape fiind, dacă este prins și va rupe mreaja, și pe sine în adânc se va slobozi, se salvează, iar, după ce s-ar fi tras la uscat, a-și ajuta luiși, nu poate. Așa și noi, în câtă vreme suntem în viața aceasta, stăpânire avem de la Dumnezeu a rupe de la noi legăturile voilor vrăjmașului și a arunca povara păcatelor prin pocăință și a ne mântui, întru împărăția cerurilor. Iar dacă ne va apuca pe noi porunca cea înfricoșată și sufletul nostru va ieși din <Ș-3>trup <Ș-3>și se va duce trupul în mormânt, nu mai putem a ne ajuta nouă, precum nici peștele după ce s-a tras din apă și s-a pus în vas.

Deci, ia să ne sârguim, iubiților, a fugi de cursele vrăjmașului prin lucruri bune, mai înainte de a veni ziua cea mare și vestită, în care se vor descoperi cele care am lucrat în ascuns și în întuneric. Drept aceea, să nu așteptăm până când va veni

moartea, ca să nu ne ruși-năm la învierea morților, când se vor îmbrăca sfinții cu haină stră-lucită, pe care și-au gătit-o prin lucruri bune. Dacă atunci ne vom vedea pe noi înșine goi, nu numai de slava ce va străluci, ci și înne-griți și plini de putoare fiind, oare ce rușine ne va apuca pe noi?

Să defăimăm lucrul poftei rele și nimic să-l socotim. Să biruim micul acesta pentru buna credință și să nu ne arătăm în cel prea mic neiscușiți. Să ne nevoim dar a nu cădea sub atât de mare primejdie, că noi prin lenevirea noastră cu totul ne stăpânim de patimi, vrând a viețui fără de osteneală și fără de ceartă, fără a se întâmpla ceva, în noi înșine închipuind.

Și unul zice: "Eu din pruncie în mănăstire am locuința și pentru aceasta cumplit se pun asupra mea patimile". Ci să asculte unul ca acesta, că mulți din sfinți, din tânără vârstă, cu nevoința cea bună nevoindu-se, dulcele le-au călcat. Iar altul, iarăși zice: "În lume am crescut și de multe răutăți m-am împărțășit, de unde obiceiul mă împinge pe mine spre pofte". Audă și acesta, că mulți din sfinți, care, decât cei răi, mai rea viață au avut, iar mai pe urmă, obiceiul rău schimbându-și, prea buni s-au arătat lui Dumnezeu, bine plăcând, fiindcă s-au supus din suflet celui ce a zis: Nu râvni celor ce viclenesc, nici urma celor ce fac fărădelegea, căci ca iarba degrab se vor usca și ca o verdeață de buruiană degrab vor cădea (Psalmul 35, 1).

Vicleanul ne înșeală pe noi, către toate cele vătămătoare pornindu-ne, ca să ne aducă pe noi spre defăimarea fricii lui Dumne-zeu. Ci noi, cu mai puternice înțelegeri să lepădăm veninul lui, darul Domnului nostru Iisus Hristos ajutându-ne, Căruia I se cuvine slava și stăpânirea în vecii vecilor. Amin.

†CEN = Sfătuirea a patra

Zis-a oarecare din sfinți: "Cugetă cele bune, ca să nu cugeți cele rele, fiindcă mintea a fi deșartă, nu suferă". Deci, să dăm mintea noastră în cugetarea cuvintelor lui Dumnezeu și în rugăciuni și în înțelegeri bune. Căci deșarta cugetare lucruri ale deșertăciunii odrăsește, iar cugetarea bună, rod bun dă. Să avem în minte și aceasta, că mulți tirani au stăpânit țări și cetăți, și lauda lor s-a stins și s-au făcut ca și cum nu ar fi fost. Câți împărați au împărășit peste multe neamuri, ridicându-și lor chipuri și statui, gândind prin aceasta să fie pomeniți după ieșirea din viață. Și după ei au venit alții și au surpat chipurile lor și au sfărâmat statuile lor și fețele lor ștergându-le, chipul lor l-au tipărit. Ci și lucrurile lor de alții s-au stricat. Iar alții, morminte strălucite și-au gătit lor, părându-li-se prin aceasta că își întăresc loruși nume veșnic, zugerându-și deasupra mormântului al lor chip. A venit alt neam, s-a dat ocârmuirea sub stăpânire-rea altuia, și aceștia, sicriul voind a-l curăți după cuviință, ca niște pietricele oasele lor le-au mutat. Și ce a folosit lor sicriul cel de mult preț, cel în chipul piramidelor?

Deci, toate lucrurile deșertăciunii în nimic au încetat, iar cei ce se îmbogățesc în Dumnezeu și în Dânsul s-au slăvit, nu așa. Că viață veșnică și slavă neîncetată și-au gătit loruși, că precum lumina soarelui, și a lunii, și a danțului stelelor, până acum nu s-a înnegrit, nici s-a prefăcut în vechime de la zidirea lor până acum, și tot neamul trupului și al sângelui, ca niște grâu copt ce se seceră de vreme se strânge, iar lumina soarelui, și a lunii, și a stelelor, tot într-un chip întinerește și se înnoiește și se strălucește pentru hotarul Ziditorului, pe care l-a hotărât lor să stăpânească ziua și noaptea, așa și celor ce Îl iubesc pe El le-a hotărât împărăția cerurilor și bucuria cea neîncetată. Și precum în aceasta

nemincinos este, așa și în aceea adevărat este. Și acestea vor trece când va voi Ziditorul, iar slava sfinților nu va avea sfârșit.

Deci, să ne sânguim a face roduri de pocăință, ca nu, încuindu-ne afară de bucuria aceea, să ne trimitem în pământ întunecat și îm-pâclit, în pământul întunericului celui veșnic. Intră în camera ta și închide ușile, astupă încă și ferestrele și șezi înăuntru, și vei vedea ce fel de chinuire are întunericul, unde fără de durere și fără de mun-că șezi, măcar că în stăpânirea ta stă, când vei voi să deschizi și să ieși. Deci, care durere ți se pare ție că are întunericul cel mai dina-fară, unde este plângerea și scrâșnirea dinților? Uită-te înăuntru hogeagului hornului tău, cel înfuningenat, și ridică-ți ochii tăi la răsăritul soarelui, și vezi deosebirea, și fugi de lucrurile întuneri-cului. Răutatea este întuneric, iar fapta bună lumină. Răutatea fiind urmată, înnegrește pe lucrătorii ei, iar fapta bună făcându-se, stră-luciți face pe isprăvitorii ei.

Nu socoti, iubite, că tu singur te necăjești afară de toți, că tot capul este întru durere, și toată inima întru scârbă. Că precum nu este cu puțință a scăpa cineva de aerul acesta, pe pământ fiind, așa cu neputință este omului a nu fi ispitit de necazuri și de dureri, în viață fiind. Și cei ce împrejurul celor pământești se învârtesc, întru acestea și se vor necăji, iar cei ce alungă cele neduhovnicești și în cele duhovnicești se ostenesc, aceștia fericiți vor fi, că rodul lor mult este întru Domnul.

Să ai răbdare desăvârșită în lucrul în care ai fost chemat. Întă-rește-ți ancorele și funiile, ca nu câte puțin să se împingă corăbioa-ra ta în noian, și atunci cercarea te va învăța pe tine de ce fel de pace te împărtășeai când erai în liman. Lumea se aseamănă noianului, iar viața cea pustnicească, lima-nului. Nu iubi a te preumbla, ci mai vârtos prin răbdare câștigă-ți cele de ducere. Și ca să zic și aceasta: După ce înconjurăm toată lu-mea, mai pe urmă au nu chilia ne așteaptă pe noi, de voim a ne mân-tui? Și dacă în viață de obște nu îngăduim, și deosebi nu ne liniștim, apoi unde va fi lăcașul nostru? Asemenea este acest lucru celui ce zice că nici fierbințeala soarelui nu o poate suferi, nici umbra a o purta, și unde de aceea vom sta? Frică îmi este să nu ne primească pe noi cuptorul acela!

Deci, să nu fim nepurtători de grijă, urând osteneala. Dacă suntem legați ai Mântuitorului nostru Dumnezeu, să nu ne rușinăm de lanțul necazurilor, ci cu bucurie să-l răbdăm, așteptând venirea Lui cea din ceruri, ca pe noi să ne numere împreună cu ceata sfinților. Că cei ce s-au împărtășit de patimile Lui, părtași vor fi și mângâ-ierii. Iar dacă și de osteneala lucrului se îngreuiază cineva, câți bolnavi de mâini și de picioare sunt în lume, bărbați bogați, și de mulți slujiți, care nici noaptea, nici ziua nu au odihnă de nevoia durerilor chinuindu-se, și ca de un lanț oarecare și legătură sunt încurcați.

Deci, să ne câștigăm durere de bună voie și răbdare de noi înșine aleasă pentru frica lui Dumnezeu, și să nu ne lenevim de răbdare, de smerita cugetare, de înfrânare, de împreună pătimire. Iar îm-preună pătimire zic, nu ca spre răutate să ajuți aproapelui, ci ca la cele duhovnicești să ajuți fratelui, a avea umilință și lacrimi, măcar deși nu este de față lacrima cea arătată, ci sfărmarea inimii petrea-că, fiindcă și între lacrimi este deosebire. Însă fericit este cel ce vede ca într-o oglindă pe Domnul în sufletul său și își varsă inima sa cu plângere înaintea bunătății Lui, că rugăciunea lui se va auzi.

Îți încredințez ție alt amanet întru Domnul, ca unui om al lui Dumnezeu și care voiești să te mântuiești. Deci, de la masă sculân-du-te, nu înconjura chiliile, ci

liniștește-te în chilia ta, că pe mulți a amăgit diavolul cu vinul. Drept aceea, de la masă sculându-te, a te afla în altă chilie este semn de nefrica lui Dumnezeu și de răzvră-tire. Că, din acest fel de șederi, împreună se pricinuesc căderile su-fletelor, și mai ales, când se liniștește toiagul proiestosului. Că cei ce nu voiesc cu dumnezeiasca frică să-și înfrâneze mintea lor, au tre-buință de frică omenească, ca prin aceasta să se depărteze de cele nefolositoare, în ce chip robul se înțelepțește prin asprimea stăpâ-nului.

Deci, ia aminte de tine și nu defăima, că în vin filosofând, nici vei folosi, nici te vei folosi. De ai învățat toată Dumnezeiasca Scriptură pe de rost, caută nu cumva să te ridice pe tine gândul în aceasta, fiindcă toată Scriptura cea de Dumnezeu insuflată învață de smerita cugetare, iar cel ce cugetă sau lucrează cele împotriva acelor pe care le-a învățat, călcător de lege pe sine s-a făcut. Dacă duhul mândriei sau al iubirii de stăpânire sau al bogăției te-ar supăra pe tine, să nu te răpești împreună, ci mai vârtos stai vitejește împotriva războiului vicleanului și înșelătorului duh. Mai gândește la zidirile cele de demult și la chipurile cele învechite și la stâlpii cei de rugină cu totul mâncați și adu-ți aminte și vezi unde sunt cei ce le-au zidit, ori meșterii cei ce au lucrat pe cele mai înainte zise, și sâguiește-te a plăcea Domnului, ca să te învrednicești împărăției cerurilor. Căci tot trupul ca iarba, și toată slava omului ca floarea ierbii (I Petru 1, 24).

Ce este mai mare sau mai slăvit decât împărăția, pe care cei ce au poftit-o au nimerit-o, și pentru primejdiile cele puse împrejurul ei, slava au defăimat-o și loruși și-au vrăjmășuit, alegându-și moartea mai bine decât să trăiască, căci pe Dumnezeu nu l-au căutat, nici au nădăjduit spre mântuirea Lui. Iar cei ce s-au învrednicit împărăției cerurilor, de nici una dintre acestea se va ispiti, în pace și în bucurie în ceruri împreună cu îngerii petrecând, fără de durere, și de scârbă, și suspin, cu bucurie și cu veselie lăudând și prea înălțând și mărind pe Împăratul cerurilor și Domnul a tot pământul. Căruia I se cuvine lauda și slava și mărirea în vecii vecilor. Amin.

PENTRU FAPTA BUNĂ

Zece Capete

Înainte Cuvântare

De nevoie am socotit că este, iubite, ca să alcătuiesc și pe cele asemenea acestora în această scrisoare aducătoare aminte, ca cel ce va citi să se roage Domnului pentru mine, păcătosul și cu lucru-rile rușinatul, ca să îmi dăruiască mie lăsare păcatelor, și să fac rod bine plăcut Lui, mai înainte de a veni porunca cea înfricoșată ca să ia sufletul meu din trup. Atunci se va topi toată podoaba omeneas-că. Vai, atunci celui ce a întărâtat pe Domnul Dumnezeuul nostru și nu s-a pocăit! Că va căuta vremea care a pierdut-o în lenevire, și nu o va afla.

Deci, să plângem înaintea Dumnezeului nostru, ca să aflăm îndurări de la Dânsul. Până ce avem vreme să ne curățim pe noi înșine și să împlânzim pe Domnul. Nu ne este nouă nevoița pentru bani, pe care de îi va și pierde cineva, poate iarăși alții în locul aceluia să câștige. Pentru suflet este primejdia, pe care de îl vom pierde, nu mai putem a-l chema înapoi, după cea scrisă: <MI^a-2>Ce se va folosi omul când va dobândi toată lumea, iar de sufletul său se va păgubi?, sau: Ce va da omul în schimb pentru sufletul său? Că va veni Fiul Omului întru slava Sa și atunci va da fiecăruia după lucrurile lui (Matei 16, 26-27).

Deci, dacă este răsplătire, și nici unul din lucrurile noastre nu poate să se tăinuiește de Dumnezeu, pentru ce nu lucrăm lucrul cel bun și nu ne depărtăm de cel rău ca să nu ne apuce pe noi relele, după cum este scris: Depărtează-te de la lucrul nedrept și nu te vei teme și cutremur nu se va apropia de tine ? (Isaia 54, 14).

Mă rușinez a zice și nu pot tăcea pentru negrijirea mea și a trândavilor celor asemenea mie, că ostașii cei din lume, daruri de milă de la împăratul luând, cu osârie până la moarte pentru dânsul se primejduiesc. Cu cât mai vârtos noi, cei ce asemenea făgăduințe avem, suntem datori a ne da la lucrul dreptății, ca să ne mântuim de judecata ceea ce va să fie? Să nu pregătim ca pe un vrăjmaș su-fletul nostru, pe care foarte îl iubește Dumnezeu. Să socotim că arșița soarelui și iuțimea frigurilor nu putem suferi, și cum defăimăm fo-cul cel nestins? Însă Dumnezeu întru voia Sa să ne povățuiească pe noi și cu mila Sa cea tare să ne acopere pe noi în vecii vecilor. Amin.

1. Fericită este cetatea aceea ce este împărășită de binecredincioși, și corabia care se ocârmuiește de cei iscusiți, și mănăstirea care se povățuiește de cei înfrânați. Iar vai, cetății celei de necre-dincioși împărășită, și corabiei celei de neiscusiți ocârmuită, și mă-năstirii celei de iubitori de dulceți povățuită. ^ai cetatea de barbari se va umple, pentru păgânătatea stăpânitorilor, și corabia se va sfă-râma, pentru neiscusița ocârmuitorilor, iar mănăstirea se va pustii, pentru nepurtarea de grijă a povățuitorilor.

2. Dacă șezi în supunerea duhovniceștilor părinți, nu când ești slujit și auzi cuvinte de mângâiere se arată tăria credinței tale, ci, când gonit fiind și bătut, vei răbda. Fiindcă și o fiară, după cuviință, când se ia cu binișorul se domesticește și se împlânzește.

Deci, nu te amărî asupra celui ce te ceartă, dacă cu adevărat voiești să te faci vas al alegerii, ci știind sporirea supunerii celei întru Domnul și a smeritei cugetări, că la aceasta ai venit, dacă cu adevă-rat știi slava ei, pe aceasta ți-o alege ție. Frate, viața sfinților, întru aceasta mărindu-se, se strălucește. Că Moisi, sluga Domnului, deși nu s-a plecat după credința lui Ietro, dar s-a supus și i-a slujit,

și în Egipt fiind din destul s-a pedepsit. ^ai Isus al lui Navi, prin supunerea cea desăvârșită s-a învrednicit de atât de mare dar, făcându-se moștenitor al lui Moisi. ^ai Samuil, fiind în supunerea lui Eli preotul, glasului lui Dumnezeu s-a învrednicit. Încă și Elisei, prin aceasta, cojocul și darul dascălului său l-a primit.

^ai ce zic pentru oameni asemenea pățimași? Însuși Dumnezeu Cuvântul după ce S-a făcut Om, în smerenie și în supunere a petre-cut, după cum ne învață pe noi Evanghelistul, zicând: ^ai era supu-nându-se lor (Luca 2, 51). ^ai Apostolul iarăși a zis:

Smeritu-S-a pe Sine, făcându-Se ascultător până la moarte, și încă moarte de cruce (Filipeni 2, 8). Ci și în viață, câți nu voiesc să sufere certarea cea bună a părinților, se primejduiesc nu puțin. Că, cei mai mulți din cei ce se pedepsesc în cetăți de stăpânitori, pentru nesupunerea, și neple-carea, și învârtoșarea cerbiciei, se bat. Încă și tinerele, câte nu se su-pun sfătuirilor celor bune, afară de întreaga înțelepciune făcându-se, în târg și în ulițe curvind, cu necinste se ocărăsc, iar cele ce se înva-ță la lucru, și în liniște și în întreaga înțelepciune se îndeletnicesc, de oameni se vor cinsti, iar de la Dumnezeu se vor slăvi.

Început-a-i lucrare bună? Rabdă întru dânsa, ca să te mărești de Domnul împreună cu cei blânzi și smeriți, în împărăția cerurilor.

3. Dacă va înjumătăți fratele tău rucodelia sa și se va întâmpla, bolnăvindu-se el, să aibă trebuință de tine la lucru, primește asupra ta grija, împreună ostenindu-te cu cel ce pătimește cu toată smerita cugetare. Iar după ce se va face el sănătos, să nu poftești rucodelia fratelui tău, ca nu cumva să-ți aduci asupra ta prihănire de la Domnul și de la oameni.

Dar poate îți va zice gândul, că purtare de grijă s-a făcut în aceasta, ca acela să se îmbolnăvească și eu să câștig aceasta. ^ai pentru ce nu ai gândit binele acela, că oarecum purtare de grijă s-a făcut ca să te arăți în ce fel ești cu voirea, iubitor de sine, sau iubitor de frate? Iar dacă, după ce se va scula el din boală, se va lepăda, ia lucrul cu ști-ință curată, dându-ți voie și proestosul, ca să ai mărturie bună de la cei dinafară. Că trebuință are evlavia de dreptate. Că scris este, de Preasfântul Simeon, cel ce a primit pe Mântuitorul în brațe, că era drept și cucernic.

4. Să avem inimă tare, iubite, că lenevirea stă împotriva faptei bune. Deci, să nu ne îpuținăm cu sufletul când ni se întâmplă nouă vreo mică lenevire, ci să ne silim pe noi înșine ca un călător osârdnic. Că unuia ca acestuia, când i s-ar întâmpla slăbănogire pe cale, nu se îpuținează pentru lungă călătorie, ci se mângâie pe sine, zicând: "Încă puțin și vei ajunge la gazdă și te vei odihni". ^ai Domnul, văzându-i sila, îi dă lui tărie, ușurându-i greutatea. Că lenevirea și șovăirea pricinuitoare de sârăcie sunt, nu numai ale darurilor celor duhovnicești, ci și ale trebuințelor celor trupești.

5. Dacă vii mai înainte de toți în adunare, și aștepti până la otpust, nici în aceasta să te înalțe pe tine gândul, că și meșterii multă sânguință și priveghere la lucrul lor pun. Nici trupul numai să-l pui înaintea Domnului, ci și gândurile adună-le în inimă smerită. Că înalta cugetare se aseamănă cuibului în care se încuibează balaurul, și pe cel ce se apropie îl ucide.

Iar pentru a nu te îmbăta de vin, sau pentru a nu petrece împreună cu femeie, de prisos mi se pare mie că este a mai însemna iubirii tale de Dumnezeu, fiindcă tuturor este arătat, că străin lucru este acesta de fapta bună. Deci, de nevoie este ca nu numai în a-ceastă parte să urmărim pornirile dracilor, ci nici cu bărbați să

nu vor-bim cuvinte îndulcitoare și femeiești, care duc pe suflet în pierzare. Că nu ca și cum ar fi rea partea femeiască fugim de vorbirea împreună cu aceasta, ci cu lesnire este vrăjmașului, prin vorbirea și petre-cerea împreună cu femeile să ne surpe pe noi, și către călcarea po- runcii lui Dumnezeu să ne aducă.

Deci, se cuvine ca noi din toate părțile să pândim năpădirile viclenelor duhuri, bizuindu-ne atotîntrarmării și puterii Sfântului Duh. Că cel ce numai o ușă încuie vrăjmașului, iar două i le deschide, și i se pare că în tărie stă, se amăgește unul ca acesta. Deci, de nevoie este din toate părțile a ne întări pe noi înșine și a nu da pricină celor ce caută pricină, că Dumnezeu nu se batjocorește, și înfricoșat lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului Celui viu. Căruia I se cuvine slava și puterea în veci. Amin.

6. Un frate oarecare, șezând în supunerea duhovniceștilor părinți, venind la alt frate, a zis: "Voiesc a ieși de la părinții mei cei du-hovnicești și deosebi a mă liniști". Iar acela a zis către dânsul: "Un om oarecare avea un fiu, pe care, luându-l, l-a dat în mâinile unui meșter ca să-l învețe meșteșug. ^ai era copilul nebăgător de seamă de lucru, și după câteva zile, venind tânărul la tatăl său, a zis: "Tată, ia-mă pe mine de la dascălul meu, că singur deosebi mai bine pot în-văța meșteșugul". ^ai a zis către dânsul tatăl său: "Dacă de alții fiind învățat și povățuit, nimic nu ai învățat, dar deosebi ce poți să faci, o, fiule, neînvățându-te, nici supunându-te precum se cuvine? Te vād pe tine, o, fiule, îngreindu-te de învățătura meșteșugului tău, și mă tem nu cumva în zadar m-am ostenit cu tine. Deci, apucă-te, după cum se cuvine, de lucrarea ta, o, fiule, ca făcându-te meșter, să îți afli odihnă, că pe cei neînvățați îi întâmpină moartea". Drept aceea și noi, iubite, să nu ne sârguim a arunca de la noi jugul nesupunerii, ca nu cumva să nu placă lui Dumnezeu, și căzând în ispită, să nu fie Cel ce ne ajută nouă. Căci, când a fugit Agar, slujnica Sarei, de la fața doamnei sale, aflând-o pe dânsa îngerul lui Dumnezeu, a zis ei: Întoarce-te la stăpâna ta și smerește-te sub mâi-nile ei. Iar ea a făcut așa, precum i s-a grăit ei. Iar după ce i-a venit vremea ei, s-a slobozit cu îndrăzneală și cu merinde, împreună cu fiul ei, și când rătăcea ea în pustie și era să piară de sete împreună cu fiul ei, Ismail, nu a trecut-o cu vederea pe dânsa Dumnezeu.

Deci, se cuvine și noi a răbda cu îndelungă așteptare necazurile, ca Domnului slujind și nu ca oamenilor. În supunere șezând să nu facem lucrurile nesupunerii, ca să nu pătimim și noi în ce chip a pă-timit Gheezi, slujitorul Proorocului Elisei, ci mai vărtos, prin supu-nerea cea îmbunătățită rod desăvârșit să dăm Domnului nostru Iisus Hristos. Căruia I se cuvine slava și puterea în veci. Amin.

<B^a-2>7. Dacă cineva s-ar apropia de tine, în taină zicându-ți: "Să dăm cuvânt între noi, ca să avem dragoste și unire între noi, ca orice ți-aș zice ție să mă ascuți, fără de toată împotriva grăirea". Apoi și după ju-rământ de va voi să te răzvrătească pe tine la păcat, să nu te pleci lui, măcar deși va aduce mărimea jurământului în mijloc, și pe sine se va întinde jos spre lepădarea poruncii lui Dumnezeu, rugându-te: Să nu iei față împotriva sufletului tău (Sirah 4, 25). Că știe diavolul nu numai pe acestea să le facă, ci și din Scriptură să aducă, și nepu-tința trupului să o pună înainte, și altele multe să măiestrească, ca să facă pe om călcător al poruncilor lui Dumnezeu, ca să aibă cu ce să se laude asupra lui. Ci noi, din sârguința și deșarta osteneală a lui învățându-ne, tari la înțelegere vom fi către buna credință. Că, dacă aceia vrând a-și împlini voia lor, iar mai vărtos a diavolului, celui ce lucrează în dânsii, la atâta sârguință și meșteșug se

sângu-iesc, ca de scop să nu se scape, cu cât mai vârtos cei ce și-au ales viața cea duhovnicească, se cuvine a fi mai cu știință și mai treji, ca să nu se laude diavolul asupra lor.

Deci, se cuvine să nu te juri nicidecum, pentru porunca Mântuitorului nostru Dumnezeu (Matei 5, 34), și acum, dacă te-ai răpit cu cuvântul, nu fi nebăgător de seamă, că ai venit în mâinile răilor pentru prietenul tău. Să nu dai somn ochilor tăi, nici dormitare ge-nelor tale, ca să te mântuiești ca o căprioară din curse și ca o pasă-re din laț. Dar cu toate acestea nu cădea jos cu mintea, nici te tulbura, că este îndreptare lucrului, dacă vei avea înaintea ochilor pe Domnul. Deci, ia aminte la tine, că nu ești vinovat jurământului, dacă te vei depărta pe tine de la rău. Că Însuși Cel ce a propovăduit Evan-ghelia în lume, pentru covârșirea iubirii de oameni, Însuși Domnul a poruncit oamenilor să se pocăiască și să se depărteze de la tot pă-catul. Vezi dar ca nu cumva vrând a împlini dulcele noastre, să punem pricină jurământul, ca cei ce nu putem a ne mai descurca pe noi din mrejele vrăjmașului. Dumnezeu nu se batjocorește și celor ce voiesc a se mântui le întinde mâna.

Deci, abate-te de la rău, și fă bine, și întru aceasta cuvântul ai păzit, după cela ce a zis: De la toată calea rea am oprit picioarele mele, ca să păzesc cuvintele Tale (Psalmul 118, 101). Iar de voiești ca mai desăvârșit să te adeverez pe tine, că nu ești vinovat cuvântului dacă vei fugi de cele rele și vei face cele bune, și te vei depărta pe tine de tot omul care umblă fără de rânduială, ascultă pildă, iar mai bine să zic asemănare:

"Un om oarecare avea un fiu, iar fiul cinstea pe tatăl său foarte și se sânguia a-i păzi toate poruncile lui, și era slujind pe tatăl său întru toate. Iar altul oarecare, de zavistie biruindu-se pentru spo-rirea tânărului, apropiindu-se pe ascuns, a zis lui: "Jură-te mie asu-pra tatălui tău, că ceea ce îți voi zice, vei face și vei păzi fără de toată împotrivă cuvântarea". Iar el, nu bine făcând, s-a jurat lui. Apoi, după aceasta a zis către dânsul: "Ducându-te, ocărăște pe tatăl tău și îl taie pe dânsul cu răni și să nu te mai rușinezi de fața lui și toate câte îți va porunci ție să nu le faci, fă-le, fiindcă te-ai jurat mie, și nu vei putea să nu ascuți cele zise de mine".

Oare va suferi fiul o nebulie ca aceasta, iar mai vârtos păgânie, și nu va defăima sfătuirea lui cea fără de lege, pentru slujirea părintelui său? Ci va răspunde către dânsul, zicând: "Te văd pe tine că nu ești om adevărat, ci vrăjmaș tatălui meu, și sufletului meu jefuitor. Dar nu mă vei înșela pe mine, ca șarpele pe Eva, cu viclenia, nici mă vei duce pe mine către păgânătate cu răutatea ta cea mult îm-pletită, și nu mă va necinsti pe mine tatăl că nu m-am plecat păgâ-nătății tale. Deci, defaim sfătuirea ta cea fără de lege, pentru sluji- rea tatălui meu, și urechile mele le pecetluiesc cu semnul crucii, ca să nu mai între veninul cuvintelor tale în auzurile mele, și de însăși întâlnirea ta voi fugi pentru viclenia cea din tine".

Ne poruncește nouă însuși Apostolul, a ne depărta noi de tot fratele care umblă fără de rânduială, că Dumnezeu cu fapte rele nu se cinstește. Deci, nu te duce, iubite, cu bărbați păcătoși, ca să nu întărâți pe Tatăl tău Cel din ceruri, lucrând cele potrivnice poruncilor Lui, și să nu ai răspuns în ziua judecării. Că prin călcarea po-runcilor Sfintei Evanghelii întărâți pe Dumnezeu. Ia aminte de tine, sfârșitul cuvântului, prin proorocul învățându-te. Că zice proorocul: Juratu-m-am și m-am hotărât, ca să păzesc poruncile Tale și toate ju-decățile dreptății Tale (Psalmul

118, 106). ^ai iarăși zice: Nedreptatea am urât și m-am scârbit, iar legea Ta am iubit. ^ai în această milă a lui Dumnezeu vei scăpa de mari ispite și primejdii, iar peste acela va veni cea scrisă: Întoarce-se-va durerea lui la capul lui, și peste crește-tul lui nedreptatea lui se va pogorî (Psalmul 7, 16).

Drept aceea, câștigă-ți dragoste și unire, nu pe cea silită prin jurăminte și momeli, sau prin celelalte care sunt oprite, ci pe cea după Dumnezeu, care din așezarea sufletului se împlinește, că în aceasta nimic nedrept sau silit nu cade. ^ai va fi cu tine darul Domnului nos-tru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava și puterea în veci. Amin.

8. Leapădă-te de împreună șederea cu bărbați eretici și cu iubitori de dulceți, care nimic credincios nu grăiesc, căci ca niște săgeți pătrund cuvintele lor inimile. Am văzut pe oarecare răzvrătind su-fletele cu cuvinte. Pe unii ca aceștia, poate prin semne, întocmai cu cei ce le curge sămânța, sau sunt leproși, îi numește cuvântul. Că pre-cum curgerea sămânței, necurat face după lege, și oriunde ar ședea sau ar scuipa, așa și a acestora curgerea cea necurată a pătimășului suflet și scuipatul cuvintelor, pângăriți face pe cei ce le primesc. Poate încă și cu cel ce are lepră se cuvine a asemăna, precum s-a zis mai sus, pe patima sufletului lor. ^ai toată ceata sfinților avea brâu care strângea mijlocul, care arată tăria petrecerii, fiindcă pe toată întrarmarea Sfântului Duh a câștigat-o și dinspre toate părțile erau strânși împrejur cu puterea Sfântului Duh. Iar pe aceștia îi vedem goliți de acest dar prin lenevirea lor, și mijlocul lor nu a fost strâns împrejur cu gândul cel întreg înțelept, ci toate obiceiurile lor sunt moleșite și curgătoare, și cuvintele lor și faptele. ^ai unul, fiind bolnav în credință, zice: "Sănătatea credinței având-o, ce ne va vătăma a ne amesteca cu tot omul, care ori drept crede, ori rău cugetă?"

Iar cei ce pentru pântece se îndeletnicesc și pentru dulcelețile cele de sub pântece, întrebă: "Ce ne va vătăma dacă vom mânca și vom bea și ne vom desfăta? Rău lucru este pofta cea trupească? Rău lucru este a pofti lucru străin sau a fura". ^ai după ce în acestea se vă-desc, iarăși zic: "Din strâmtorare am făcut aceasta. Am furat ca să satur suflet flămând". Ce este decât acest grai mai necurat? Sau ce este decât această lepră mai grozav? Pentru aceea nu iartă cuvân-tul aceste pângărite gânduri să petreacă în tabăra sufletelor sfin-ților, precum nici pe cei beșicați cu pipăirea leprei nu îi lasă legea să își înfigă cortul în mijlocul taberei fiilor lui Israel, fiindcă prea urât lucru este cu adevărat în mijlocul înțelegerilor celor strălucite și sfinte să petreacă, sau intrare în mijloc să dea necuratelor gânduri.

Încă și moleșirea, și grozăvia, și curgerea faptei lor, și nerușinarea vuirii lor, și neîndrăzneala, și nerăspunderea lucrurilor lor însem-nând-o, zice: "^ai leprosul întru care este boala, hainele lui vor fi rupte, și capul lui descoperit, și împrejurul gurii lui să se acopere, și necurat se va chema în toate zilele, în câte va fi peste dânsul boala, necurat fiind, necurat fie, afară de tabără va fi petrecerea lui". Din-tre aceștia sunt cei ce zic: Să mâncăm și să bem, că mâine vom muri (Isaia 22, 13).

Aceste cuvinte sunt ale oamenilor celor rătăciți de la adevăr, încă și ereticească este înțelegerea, fiindcă ereticii, înșelăciunea lor voind a o alcătui, din Dumnezeieștile Scripturi, trebuințele și mărturiile a le pune înainte se ispitesc ca să răzvrătească inimile ascultătorilor. Către care bine și prea tare a hotărât oarecare din sfinți, așa învățând: "^ai întru acest fel fiind pricina lor, pe care nici proorocii nu au propovăduit-o, nici Domnul nu a învățat-o, nici Apostolii nu au

dat-o, cu care pe la toți se laudă cum că mai mult decât alții au cunoscut, afară de Scripturi citind, și după ceea ce se zice: Din nisip funii a împleti sânguindu-se, se ispitesc a potrivi mărturii vrednice de credință la cele zise. Adică, pilde dumnezeiești, ori ziceri proorocești, ori cuvinte apostolești, ca alcătuirea lor să nu se pară că este fără de mărturie, rânduiala și legătura Scripturilor depășind. Cât despre dâșii, risipind mădulările adevărului, schimbă și preface, și alta din alta făcând, amăgesc pe mulți prin nălucirea cea rău alcătuită a dumnezeieștilor cuvinte cele potrivite de dâșii. În ce fel dacă cineva chipul unui împărat care este bine și cu deadinsul făcut, din culori alese de meșter înțelept, stricând chipul omului cel pus în tablou, ar fi mutat culorile acelea, și le-ar fi potrivit, făcând chip de câine sau de vulpe, și acesta rău fiind gătit, apoi ar fi hotă-rât și ar fi zis cum că acesta este chipul împăratului cel frumos, pe care înțeleptul meșter l-a făcut, arătând culorile cele bune, ce s-au făcut de meșterul cel dintâi, în chipul împăratului, și rău de cel de-al doilea, ce în chip de câine s-au mutat, și prin închipuirea culorilor ar amăgi pe cei mai neiscusiți, care vederea chipului împărătesc nu o au, și i-ar pleca să creadă cum că nevrednicul acesta chip al vulpii este chipul acel frumos al împăratului, în aceștiași chip și aceștia bas-me băbești cos împreună, prin graiuri și ziceri și pilde, de acolo și de acolo trăgând, voiesc a potrivi la basmele lor cuvintele lui Dumnezeu".

Deci, din destul învățându-te prin asemănarea aceasta, să fugim de cuvintele cele stricate ale ereticilor și de urmarea celor ce tră-iesc în inverșunare, măcar de s-ar și părea că pun înainte dovezi din Scripturi. Ca sănătoși fiind și cu credință și cu fapta, desăvârșit rod să dăm Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

9. Smerite monahe, socotește chipul cu care te-ai îmbrăcat și vezi câtă deosebire este între acesta și cel mirenesc, și pune în mintea ta ce oare însemnează aceasta, adică, că arată lepădare și de obiceiurile cele lumești și de lucruri, și spre lucrarea cea duhovni-cească aduce aminte. Deci, nu te lenevi de fapta bună, ci cu toată puterea grijește-te de sfințenie, fiindcă pentru aceasta ai ieșit din lume. Câștigă-ți ție curățenie, ca să locuiești în tine Duhul cel Sfânt. Ascultă buna sfătuire întru Domnul, iubite, și nu o defăima pe a-aceasta, ca să afli odihnă în tine. Să nu iei aminte la pofte urâte și la momeli deșarte, să nu te amăgească pe tine cineva cu cuvinte de-șarte, și nu râvni în cele rele, nici să iei aminte la păcate străine. Pe tine curat te păzește, și dacă a început a se aprinde în tine văpaia păcatului, stinge-o pe aceasta cu lacrimile, că mântuiește Domnul pe cei ce se întorc către Dânsul. Acestea le cere pentru tine de la Domnul, că iubește Domnul pe cei ce în sfințenie îi slujesc Lui. Avuție scumpă este curățenia în gând drept. De vei iubi aceasta, de Domnul te vei slăvi și în toate bine vei spori.

Acestea auzindu-le, vezi nu cumva diavolul să mânjească ochii minții tale cu gânduri deșarte. Că acela nu îți va ajuta ție, când te vei trage de îngeri răi, că nici lui nu-și poate ajuta. Că aceluia și în-gerilor lui li s-a pregătit gheena, iar ție bucuria raiului, dacă te vei de-părta pe tine de lucrurile lui. Diavolul se bucură când tu petreci în grozăvie, și se mârșește, când tu sporești în fapte bune.

Deci, nu defăima fapta bună cea de mai sus zisă, că în lucrarea ei puțin te vei osteni, ci cutează, că degrab vei mânca rodurile ei. Iar de vei socoti mincinoase sfătuirile cele folositoare, mai pe urmă te vei căi, când îți vei zdrobi cărnurile trupului tău, și vei zice: Cum am urât certarea și de la muștrări s-a abătut inima mea. Ți nu ascultam glasul celui ce mă certa pe mine și mă învăța, nici am alăturat

urechea mea. Cât de curând am venit în tot răul, în mijlocul mulțimii și a adunării (Pilde 5, 11-13).

Deci, să nu ne lenevim de mântuirea noastră, iubite, nici să râvnim celor ce în înverșunare, mândrie și nefrică petrec, că rușine și ocară va acoperi pe cei ce urăsc pe Domnul. Zilele noastre alear-gă, și sfârșitul se apropie. Să plângem înaintea Domnului Dumne-zeului nostru, mai înainte până a nu ne încuia noi în întunericul cel mai dinafară. Cum avem să căutăm zilele acestea, cu multe lacrimi, dacă le vom cheltui în cele rele, și nimic nu ne vom folosi! Iată acum vreme bine primită, iată acum zi de mântuire. Fericiți cei ce se trezvesc, că aceia se vor încununa în bucurie. Fericiți cei ce plâng acum, că aceia se vor mângâia împreună cu cei aleși ai lui Dumnezeu. Fericiți cei ce se ostenesc întru Domnul, că desfătarea raiului pe dânșii îi așteaptă. Pe care facă-se ca noi toți să o nimerim, cu solirile tutu-ror celor ce bine au plăcut Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

10. Duhovnicească viață să urmărim, iubite, ca, ajutând fapta credinței, desăvârșit în amândouă să se afle omul, și către cuvân-tarea de Dumnezeu de abia atunci vom fi vrednici, când patimile biruindu-le, vom izgoni de la noi toată împățimirea lumească, și nici nu vom avea o mai înainte prindere în minte. Că atunci, darul Du-hului Sfânt odihnă aflându-și în noi, înțeleptind, luminează inimile noastre, ca pe o candelă gătită, ce este plină de untdelemn și de călți, în care focul, apucând împrejur materia cea supusă, aprinde candela, strălucind din destul, și pe cei ce sunt de față luminându-i. Iar dacă, încă de patimi ne tiranisim și, în dânsule tăvălindu-ne, ne apu-căm de vrednicii, ne vom primejdui nu puțin, asemănându-ne unei candele lipsite de untdelemn și de materia cea arzătoare, care nici puțină vreme nu poate suferi fierbințeala focului și lucrarea.

Deci, se cuvine, mai întâi, a ne griji de pregătirea pentru primirea luminii celei gândite, ca vrednici să ne facem darurilor celor du-hovnicești. Viață duhovnicească să urmărim, ca, făcându-se mintea sub stăpânirea Sfântului Duh, să se sfințească și trupul prin împăr-tășirea Duhului. În toate zilele să cerem de la Domnul lacrimi de umilință, ca plângând noi, pentru păcatele noastre, iarăși să înverzească sufletul nostru din veștejirea păcatelor.

Să nu ne lenevim de sufletul nostru, să săpăm împrejurul lui, punând gunoi, ca muindu-se și înfocându-se, să facă rod de bună trea-bă Stăpânului. Să avem în loc de administrator Testamentul cel Vechi și cel Nou, și în loc de gunoi, fierbințeala Sfântului Duh. În acestea să ne îngrijim de suflet, adăpându-l cu lacrimile, ca așa lucrându-se și cu lacrimile adăpându-se, să facă rodul dreptății, ca nu, lenevindu-ne, să zicem și noi în ceasul despărțirii cu frică și cu cutremur, ca împăratul Amalicitenilor (Agag): <MI^a-2>Dacă atâta de amară este moartea! (I Regi 15, 32).

Ezechia, nelenevindu-se în timpul sănătății lui de lucrul dreptății, în vremea strâmtorării și a morții, a aflat mângâiere de la Domnul. Că după ce a primit hotărârea morții prin proorocul, a întors fața sa către perete, și s-a rugat Domnului, zicând: Adu-ți aminte Doamne, căci cu adevăr în inimă adevărată am umblat înaintea Ta, și cele plăcute înaintea Ta am făcut. ^ai a plâns Ezechia cu plângere mare. ^ai ce a făcut către dânsul Domnul Cel Milostiv? Îndată și nu-maidecât prin proorocul a trimis către dânsul, zicând: Auzit-am gla-sul rugăciunii tale și am văzut lacrimile tale, și iată adaug peste vre- mea vieții tale ani cincisprezece și din mâna împăratului Asirienilor te voi mântui pe tine ... (IV Regi, cap. 20). Vezi

ce fel de bine este a nu viețui cu nebăgare de seamă, ci a avea de-a pururea înaintea ochi-lor frica Domnului? Mare frică și cutremur ne așteaptă pe noi! Să ne grijim și noi de fapte bune, ca să aflăm sprijinitor pe Domnul în vremea nevoii și a necazului. Pe cele mai înainte zise neuitându-le, iubite, ia aminte la tine, și străjuiește-ți sufletul tău foarte, ca să nu scapi mărgăritarul cel căutat. Iubește cucernicia și înfrânarea, ca să te folosești foarte, iar dacă vei începe a nu băga de seamă mah-murindu-te și îmbătându-te, vei prăpădi hrana împreună cu cei ce mănâncă, și întâi, în acestea vei întoarce darul lui Dumnezeu de la tine; iar a doua, și de cei ce te vor vedea pe tine în acestea nerușinându-te, vei fi osândit; a treia, nici însuși lucrul mâinilor al fiecăruia din noi către atâta cheltuială nu va fi din destul.

Deci, de aici se nasc grijile, neșăzătorile, minciunile, nedreptățile, durerile, și către cei ce covârșesc cu vredniciile momelile și câte sunt asemenea acestora. Drept aceea prea mare bine este cucernicia și înfrânarea, că multa mâncare strică, iar înfrânarea zidește. Ți acestea între ele se împotrivesc unele altora și cu neîmpieticire se află unele către altele.

Deci, dacă vei iubi cucernicia și înfrânarea cu gând drept, te vei înălța din toate părțile. Că evlavia te învață a nu fi deosebit cu locu-ința și a nu petrece multă vreme afară de chilie, nici a te amesteca cu cei ce sfătuiesc cele deșarte. Ci nici pentru îmbrăcăminte strălu-cită să nu te ocupi, nici haine multe să strângi, în liniște îndeletni-cindu-te, iar în înfrânare fiind, să nu te grijești de multă cheltuială, cu cele de față îndestulându-te, fiindcă din trei sau patru sau cinci smochine și din puțină linte, sau din celelalte semințe ori verdețuri, trebuința cea de nevoie o împlinești. Ți în toate acestea ai ajutor și îm-preună lucrător pe Domnul, care întărește puterile sufletului tău cu nădejdea cea bună.

Iar cei ce se trag de poftetele cele neînfrânate, toată viața lor în grijă sunt, și nu numai, ci și însăși pomenirea lui Dumnezeu o uită, decât care nici este lucru mai rău și mai cumplit. Că prin pomeni-rea Domnului cea neîncetată, patimile cele urâte din suflet se duc ca niște făcători de rău când vine voievodul asupra lor, de unde și curată sălășluire a Sfântului Duh se face. Iar unde pomenirea lui Dumnezeu nu este, acolo întuneric și putoare rea stăpânește, și tot lucrul rău se lucrează. Ți socotesc cum că sunt ca niște trepte oare-care ale vieții celei după trup și ale petrecerii celei îmbunătățite. Iar diavolul, aflătorul răutății, veselindu-se de pieirea noastră a tutu-ror, face pe suflet să caute jos la cele trupești, câte puțin trăgând și tăvălind și peste prăpăstii purtând, pe cei ce nu foarte iau aminte, până când îi va pogori în fundul iadului, nemernici și străini făcându-i de împărăția cerurilor.

Drept aceea, Apostolul, ca pe niște trepte, care duc la iad, numărându-i, zice: Iar lucrurile trupului sunt arătate care sunt: curvia, necurăția, neînfrânarea, slujirea idolilor, otrăvirea, vrajbele, râvnirile, mâniile, zarvele, neunirile, eresurile, zavistiile, uciderile, bețiile, ospe-țele și cele asemenea acestora (Galateni 5, 19-21). Ți sfârșitul acestora ce? Arată cu toată pornirea, zicând: Cele ce zic vouă, precum am mai zis, că cei ce unele ca acestea lucrează, împărăția lui Dumnezeu nu o vor moșteni. Pentru aceasta de nevoie este spre cele de sus a întinde toată mintea noastră, și a nu o lăsa pe dânsa a căuta jos, spre cele oprite. Iar, dacă și ne-ar trânti pe noi vrăjmașul în ceva, să ne sculăm degrab, ca nu, trăgându-ne pe noi și purtându-ne din cădere în cădere, mai pe urmă și către însuși adâncul pieirii și al deznădăjduirii să ne răstoarne.

Dacă și spre toate cele oprite ne-ar aduce pe noi vrăjmașul, să nu rămânem în aceleași, nici să deznădăjduim de noi, căci cu pu-tință este a covârși toate acestea prin pocăință, și în însăși lupta bu-nei credințe a sta. Atunci, văzând Domnul schimbarea și curata noas- tră pocăință, și cum că numai pe Dânsul Îl dorim cu toată inima, și cele plăcute Lui le facem, nu ca unor robi va grăi către noi, ci ca unor prieteni adevărați, spre cele mai desăvârșite și mai înalte fap-te bune ne va chema pe noi, zicând: "Prietene, suie-te mai sus", adică spre mai bună suire, ceea ce suie către cer, ale căreia ³trepte sunt: credința, nădejdea, dragostea și celelalte roduri ale Duhului și, cetățeni făcându-ne ai Ierusalimului celui de sus, se va bucura inima noastră, și bucuria noastră nimenea nu o va lua de la noi. Iar Domnul Dumnezeu Atotțiitorul în voia Sa să ne povățuiască pe noi, și cu mâna Lui cea tare să ne acopere pe noi. Că vai și pieire este omului care nu are pe Dumnezeu ajutor al său, că nu este altul afară de Dumnezeuul Cel viu. Că El este Domnul cerului și al pământului și toate câte voiește le și face în cer sus și pe pământ jos, și în mare și în adânc, și nu este nimenea care să stea împotriva voii Lui. Lui I se cuvine slava și mărirea și marea cuviință în vecii vecilor. Amin.

PENTRU LUAREA AMINTE DE SINE
Douăsprezece Capete

Înainte Cuvântare

Datori suntem, iubiților, a sfătui și a ruga unul pe altul, după glasul Apostolului. Zice încă și în alt loc: Celui ce știe a face binele, și nu îl face, păcat este lui. Ascultă încă și pe proorocul ce zice: Iată buzele mele nu le voi opri (Psalmul 39, 12).

Primiți și sfătuirea prostimii mele, mă rog, și dacă am greșit în cuvânt, iertați ca unui om prost și păcătos, iar dacă drept s-au zis cuvintele, acest lucru este al darului.

Deci, fiindcă darul ne-a dăruit nouă cuvântul, nu se cuvine a opri buzele, căci cu viclenia pe lenevire a împreunat-o Domnul, zicând: Rob viclean și leneș, se cuvenea ție a pune argintul meu la schimbători, și, venind, eu mi-aș fi luat al meu cu dobândă (Matei 25, 26-27). O, să ne dea nouă Domnul, celor ce am luat cuvântul, a face roduri bine primite și a le aduce Domnului, Căruia I se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

1. Ascultă, iubite, după ce ai venit să te faci monah, ai ales să te lepezi de lume. Dacă după lege vei împlini, nu numai oamenii se vor bucura de tine, ci și îngerii lui Dumnezeu, precum este scris: Că bucurie se face în ceruri pentru un păcătos ce se pocăiește, mai mult decât pentru nouăzeci și nouă de dreپți ce nu au trebuință de pocăință (Luca 15, 7, 10).

Deci, dacă după lege ai început, după lege și sfârșește. Mai înainte de a te îmbrăca, cunoaște că în nevoință vii, și către cine este lupta, ascultă pe cel ce zice: Nu ne este nouă lupta împotriva sângelui și a trupului, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor de lume ai întunericului veacului acestuia, împotriva duhurilor vicleniei celor de sub ceruri. Pentru aceasta luați asupra voastră toată întrarmarea lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva în ziua cea rea (Efeseni 6, 12-13). Deci, să nu obosești alergând, până ce vei lua plata biruinței.

Lumea ai urât-o, urăște și mândria ei. Bogăția cea vremelnică ai lepădat-o, leapădă și trufia bogăției. Pe tine te-ai înstrăinat de părinții cei după trup, rămâi în lepădare, suferind vitejește ostenelele faptelor bune. Că lepădarea nu numai la o zi este, ci se întinde până la moarte.

Dacă cu adevărat voiești să te faci purtător de biruință, să te înveți a suferi vitejește ostenelele faptelor bune în blândețile înțelepciunii. Adică ce zic? Ocărât fiind de cei mai proști și nemâniindu-te, defăimându-te și suferind, pălmindu-te și răbdând, clevetindu-te și îndelung îngăduind, lipsindu-te și mulțumind. Că vezi pe împreună cetățeanul tău, pe Lazăr cel sărac, zic, în care lipsă și du-rere a îngăduit Domnul. Caută la darea de plată, precum este scris: Că nu sunt vrednice pătimirile vremii de acum către slava ceea ce va să se descopere la noi (Romani 8, 18).

ai tu dar, iubite, poftind să dobândești fericirea Domnului, pe calea smeritei cugetări umblă, și Domnul îți va dăruia ție cununa vieții, pe care a făgăduit-o celor

ce Îl iubesc pe El. Că a Lui este slava în veci. Amin.

2. Doi oameni călătoreau la o cetate care era departe de treizeci de stadii, și după ce au făcut ei două sau trei stadii, i-a întâmpinat pe dânșii pe cale un loc în care era pădure și copaci deși care umbreau, și pâraie de ape, și multă veselie era în locul acela. Iar ei, văzând acestea, unul, la cetate silindu-se să o vadă, cu fuga a trecut locul acela. Iar celălalt, întorcându-se să ia aminte, a rămas înapoi. Apoi, vrând el să iasă de la umbra copacilor, s-a temut de arșiță, și când zăbovea el în locul acela, îndeletnicindu-se în veselia locului, a ieșit o fiară din cele ce locuiau în pădure, și apucându-l pe el, l-a tras în culcușul ei. Iar celălalt nelenevindu-se, nici îndeletnicindu-se pe sine în frumusețile copacilor și a locului, la cetate a ajuns.

Fratele a zis: "Dezlegarea acesteia voiesc a o ști, fiindcă nu înțeleg ce sunt acestea".

Ascultă, zice, ajutându-ne nouă darul: "Acei doi oameni sunt cei ce au început a călători și a se nevoi către calea bunei credințe. Iar vrăjmașul, vrând să-i oprească pe dânșii din drum, îi satură pe dânșii de potfe drăcești, de slavă deșartă, de iubire de argint, de mândrie și de câte sunt asemenea acestora. Și cel ce plata chemării celei de sus, cea în Hristos, s-a silit a o lua, de acestea nu s-a ținut. Iar cel ce s-a îndeletnicit în frumusețea copacilor și a locului, acesta este care a abătut mintea sa de la cele ce nu se văd, către cele ce se văd. Iar arșița este osteneala faptelor bune, iar aceea, când zăbovea el în locul acela, și luat de fiară s-a făcut, aceasta este a zăbovi gândul în pofta celor pământești, din care poftă, ieșind ca o fiară cumplită, ³păca-tul îl apucă pe el, după cum s-a scris: ³Pentru că pofta, zămislindu-se, naște păcatul, iar păcatul săvârșindu-se naște moartea⁰" (Iacov 1, 15).

Drept aceea, iubiților, să fugim de poftele cele lumești, ca nu cumva să ne facem iarăși robi ai păcatului. Că zice Mântuitorul: Amin, amin, zic vouă: Tot cel ce face păcatul, rob este al păcatului (Ioan 8, 34). Deci, să slujim cu bună plăcere lui Dumnezeu, Cel ce ne-a slobozit pe noi, și să nu ne amăgim de patimile stricăciunii, nici să luăm aminte la bunele cuviințe ale împodobirii, sau a cami-lafcei, sau a brâului, sau a mantiei celei iscusite, ci pe cele smerite, și fără de slavă deșartă să le alungăm, precum se cuvine sfinților. Că necuviincios lucru este ca cei ce au supus pe cele prea mari, de cele prea mici să se biruiască. Ci de-a pururea sânguința noastră să fie, ca omul nostru cel dinlăuntru cu bună plăcere să se facă Celui ce cercă inimile și rărunchii, și pe cele nefolositoare să le defăimăm. Că nimeni nu poate la doi domni să slujească, după glasul Stăpânului. Căci care teslar, învățându-se cândva, în loc de teslă își câștigă lui sulită? Sau cine, voind a isprăvi smerita cugetare, pentru slava deșartă se luptă? Sau cine, poftind cele cerești, nu defăimă pe cele pământești? Iar Domnul să ne dea nouă cele plăcute Lui a le face și a le cugeta. Că Lui I se cuvine slava în veci. Amin.

3. Iar dacă războiul trupului s-ar scula asupra ta, nu te teme, nici cădea jos cu gândurile, ca nu cumva să înăsprești pe vrăjmașul tău asupra ta și să samene în tine ceva din înțelegerile sale. Că zice: "Nu este cu puțință a înceta înfocarea de la tine, dacă nu vei săvârși pofta ta". Ca, rânindu-te pe tine, să stea în preajmă, batjocorind ne-bărbăția ta. Ci, așteptând, așteaptă pe Domnul și varsă-ți înaintea bunătății Lui rugăciunea ta cu plângere, și El te va auzi pe tine și te va scoate pe tine din groapa ticăloșiei gândurilor celor necurate și din tina noroiului

nălucirilor celor urâte și va pune pe piatra sfin-țeniei picioarele tale și vei vedea ajutorul cel venit ție de la Dânsul. Numai rabdă, și să nu te moleșești cu gândul, că aproape este lima-nul vieții. Că, încă grăind tu, va zice: "Iată de față sunt". Ci așteaptă să vadă nevoița ta, dacă cu adevărat, până la moarte, te nevoiești împotriva păcatului.

Deci, nu te îpuțina la suflet, că nu te-a părăsit pe tine. Pentru că vede nevoița ta și ceata Sfinților Îngeri și mulțimea dracilor. Îngerii dau cunună celui ce biruiește, dracii aduc rușine celui ce se biruiește. Multă este nevoița îngerilor pentru tine, iubite. Multă este și sânghința dracilor împotriva ta, iubitorule de Hristos.

Ia aminte de tine, să nu scârbești pe ai tăi și să bucuri pe cei străini. Ai tăi, zic, pe Sfinții Îngeri, iar străini pe necurații draci. Nu este loc ascuns de la ochii lui Dumnezeu, iubite; nu este întuneric în ochii Domnului, frate. Să nu te amăgească pe tine cel potrivnic, că aproape de picioarele lui Dumnezeu stai. Nu trece cu vederea, că scris este: Cerul îmi este Mie scaun, iar pământul așternut picioarelor Mele (Isaia 66, 1).

Deci, să nu te moleșești cu gândul, ci îmbărbătează-te, că aproa-^a-3>pe este ajutorul. Ascultă pe proorocul ce zice: Toate neamurile m-au în-conjurat, și în numele Domnului i-am biruit pe ei. Înconjurând m-au înconjurat pe mine și cu numele Domnului i-am biruit pe dânșii. Înconjuratu-m-au ca albinele fagurul și s-au aprins ca focul în spini, și cu numele Domnului i-am biruit pe ei. Împins fiind m-am aplecat să cad, și Domnul m-a sprijinit pe mine. Tăria mea și lauda mea este Domnul și s-a făcut mie spre mântuire (Psalmul 117, 10-14).

Rabdă nevoindu-te, ca lămurit făcându-te, să iei cununa vieții, pe care a făgăduit-o Domnul celor ce Îl iubesc pe El. Că a ni se da război și împotrivă a da război către patimi, lămuriți ne face pe noi, în iscusința războiului. Că, dacă nu ni se dă război, poate pe cei ce li se dă război îi osândim și îi necinstim, neiscusiți fiind în nevoiță, și în înalta cugetare cădem. Că nu este greu a fi luptați și împotrivă a ne lupta asupra patimilor, ci cumplit este din trândăvie a cădea în preajma potrivnicilor.

Deci, stai împotrivă asupra poftei celei aprinse, ca să scapi de vâpaia ce niciodată nu se stinge. Că, dacă ne vor birui pe noi patimile, nu se depărtează de la noi, ci mai vârtos se și aspresc asupra noas-tră. Auzi pe cel ce zice: <MI^a-3>Miere picură din buzele femeii curve, care în pu-țină vreme îndulcește grumazul tău, însă mai pe urmă, mai amară decât fierea o vei afla, și ascuțită mult mai vârtos decât sabia cea cu două as-cuțisuri<D^a0> (Pilde 5, 3-4).

Ia aminte de tine, ca să nu te lipsești de slava feței lui Dumne-zeu, că scris este: Pacea căutați-o cu toții și sfințenia, fără de care ni-meni nu va vedea pe Domnul (Evrei 12, 14). Că Lui I se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

<B^a-2>4. Să nu primești sfatul celor cu rea înțelegere care zic: "Din ziua în care voi muri, ce voi pătimi?" ^aai acestea a zis spre a întărâta pe Domnul Dumnezeu, Care va să judece viii și morții. Vai, sufletului, celui ce se pleacă acestei nebunii! Vai, omului, celui ce așa se află! Acest sfat pogoară în cămărilor morții pe cei ce se pleacă lui. Acest sfat depărtează de la Dumnezeu și face a se abate către diavolul. Iar tu, credinciosule, fugi de sfătuirea cea rea și nu te face necre-dincios, ci credincios. Căci credem, că va fi după moarte judecată și răsplătire, că credincios este Cel ce S-a făgăduit: Nu este nedrept Dumnezeu ca să

uite plata celor ce I-au slujit Lui în adevăr (Evrei 10, 23), după cum este scris: Cele ce ochiul nu le-a văzut, și urechea nu le-a auzit, și la inimă de om nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dum-nezeu celor ce Îl iubesc pe El (I Corinteni 2, 9). ^ai voiești a cunoaște, iubite, puterea cuvântului? Ia aminte ce fel de slavă au sfinții și pe pământ, după cum este scris: Pomenirea dreptilor cu laude, iar numele necredincioșilor se va stinge (Pilde 10, 7).

Iar tu, crede, iubite, celor scrise în Dumnezeieștile Scripturi și fugi de cuvintele necredincioșilor, că s-a răzvrătit mintea lor și ști-ința. Pe Dumnezeu mărturisesc că Îl știu, iar cu lucrurile se leapă-dă. Că vezi pe Irod, purtând haină împărătească și făcând cuvânt către popor, și pentru aceea, că nu a dat slavă lui Dumnezeu, înge-rul Domnului l-a lovit pe el și, fiind mâncat de viermi, a murit. Dacă ai câștigat fapta bună, ridică urătorul de bine pe cineva asupra ta ca să te necăjească pe tine. Tu să nu te temi, nici vinde buna credință pentru frica omenească. Că înfricoșat este a cădea în mâinile Dumnezeului Celui viu. Auzi pe Mântuitorul, zicând: Dacă pe Mine M-au prigonit, și pe voi vă vor prigoni (Ioan 15, 20). Drept aceea se cuvine a fugi de cuvintele cele stricate ale oamenilor celor cu rea înțelegere și a nu lua aminte numai la chip sau la căruntețe, ci la înțelegerea bărbatului. Că aceștia sunt pentru care zice Apostolul: Având înfățișarea buneii credințe, iar de puterea ei lepădându-se (II Timotei 3, 5). Ca nu cândva, învoindu-te cu mincinoasele lor cuvinte, și de calea cea strâmtă și necăjită lipsindu-te, să auzi glasul cel amar și nemângâiat, cel plin de plângere și de amare lacrimi, învăpăindu-te în focul cel nestins: Fiule, adu-ți aminte că ți-ai luat cele bune ale tale în viața ta, și Lazăr asemenea cele rele, iar acum el aici se mângâie, iar tu te chiniești (Luca, 16, 25). Ci numai către Dumnezeu să ai scopul, ca, săvârșind viața îmbunătățită, să se bu-cure sufletul tău în veacul cel ce va să fie împreună cu dreptii, și bucuria ta nimenea nu o va lua de la tine. Că lui Dumnezeu I se cu-vine slava în vecii vecilor. Amin.

5. Acum două necazuri sunt în care se încurcă tot omul sub soare: Unul după Dumnezeu, iar celălalt după lume, și nu este cu puțință fără de unul a trece prin această viață, sau fără de cel după Dumnezeu, sau fără de cel după lume. ^ai necazul lumii este cumplit și fără de plată, iar cel după Dumnezeu are nădejde de viață veș-nică. Tu dar, ca un înțelept, pleacă-te în care ți-ai ales și nu urma gân-durilor tale, că nu fără de suliță se lovesc cu tine, ci tu întâi cheamă pe Domnul, când te superi de dânsule, apoi primește sfātuire de la tot omul ce se teme de Domnul. De nu vei suferi sfātuirea celor ce se tem de Domnul, sufletul tău va fi ca o cetate fără de ziduri și, când va voi barbarul, intră și o robește pe ea. Că scris este: Întreabă pe tatăl tău și va vesti ție, pe cei bătrâni ai tăi și vor spune ție, iar cel înțelept va primi sfātuirea. Însă să fugim de beție. Să fugim și de vorbirea femeilor, pe cât este cu puțință, căci cuvântul femeii este ca o cursă în inimă și trage pe cel ce l-a primit spre urâtă amestecare.

De te va apuca pe tine boală trupească, să nu te îpuținezi la suflet, ci cu mulțumită suferă, că zice Apostolul: Când sunt neputincios, atunci sunt puternic (II Corinteni 12, 10). ^ai în alt loc, zice: Fericit este omul, pe care îl vei certa, Doamne, și din legea Ta îl vei învăța pe el (Psalmul 93, 12). Deci, să aruncăm grija noastră, iubite, către Domnul, că El se grijește de noi, iar pentru hrana noastră, cei ce suntem tari, să lucrăm, și când ne va apuca pe noi neputința, de ne vor trece cu vederea pe noi înainte-stătătorii, care lucru să nu fie, Dumnezeu ne va trimite nouă sprijinire. Că scris este: Tatăl meu și maica mea m-au părăsit pe mine, iar

Domnul m-a luat (Psalmul 26, 16). Numai în curată știință să-I slujim Lui, și inimile povățuitorilor noștri El le va îndrepta către noi și pe noi ne va învrednici fericirii Sale.

Deci, nu te necăji pentru osteneală, că mulți sunt care nimic nu au lucrat, și de trândăvie s-au supărat. Învață-te a lucra, ca să nu te înveți a cere. Nu te îpuțina, lucrând, că scris este: Domnul aproa-pe este, și celor ce se ostenesc după Dumnezeu, plată multă le va da. De nimic nu vă grijiți, ci așteaptă pe Domnul, ca să te învredicești odihnei dreptilor, că în acea odihnă osteneală nu este, nici nedreptate, nici grijă, nici scârbă, nici neputință, nici poftă rea, nici altceva din cele asemenea, ci bucurie, și pace, și veselie întru Duhul Sfânt. Că, după ce va fi aruncat potrivnicul în gheena focului împreună cu toți îngerii lui, vor înceta toate lucrările lui, iar Domnul să ne învred-nicească pe noi, pe toți, bucuriei celei negrăite. Căruia I se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

6. Ascultă, iubite, patimile cele greu de vindecat nu se deznădă-cinează fără numai prin doctorii arzătoare și usturătoare. Deci, și tu, iubite, nu te mânia, auzind cele adevărate, iar, dacă te îngreu-iezi asupra celui ce îți aduce leacurile tale, arătat te faci pe tine că nu voiești a fi vindecat, nici izbăvit de patimi, ci încă îți place a zăcea în necurății. Că, dacă vom ascunde adevărul și către dulceață vom sfătui, nimic nu ne deosebim de proorocii cei mincinoși, care înșeală pe popor, grăind pe cele plăcute fiecăruia. Iar proorocii lui Dumnezeu, adevărul propovăduindu-l, erau urâți și uciși. ^ai nu că doar deopotrivă cu proorocii mă scriu pe mine, că eu sunt deopotrivă cu câinele ce urmează oilor stăpânului său, care, când va vedea un lup venind, nu tace, ci îndată, sculându-se, se pornește asupra lui, și păstorii auzind pe câine lătrând, sculându-se, gonesc pe uci-gaș și salvează oile.

Deci, pentru ce ne lenevim de mântuirea noastră, iubiților? Pentru ce ne amestecăm cu poftetele omului celui vechi și pe omul cel dinafară îl împodobim cu chipul, iar pe cel dinlăuntru îl stricăm cu faptele? Să nu ne facem aspri cu inima, ca Faraon, ca să nu cădem sub partea lui, nici tari la cerbice, ca oarecare din fiii lui Israel, ca să nu ne lipsim de pământul făgăduinței. Să urâm petrecerea oame-nilor celor fără de înțelegere, că nu fără de primejdie este calea lor, precum este scris: Că neam care a pierdut sfatul sunt și nu este la dâșii înțelegere. Drept aceea și proorocul zicea: Doamne Atotții-torule, nu am șezut cu adunarea deșertăciunii celor ce jucau, ci mă cucerniceam de la fața mâniei Tale. Deosebi ședeam, că de amără-ciune m-am umplut (Ieremia 15, 17).

Auzi încă și la alt loc cum jelește proorocul neamul nostru: Vai mie, că a pierit cucernicul de pe pământ, și nici cel drept între oameni nu este. Toți întru sânghiuri judecă, fiecare pe aproapele său îl necă-jește cu necaz, spre rău mâinile lor gătindu-le (Miheia 7, 2-3).

Să iubim și noi evlavia, de vom fi și ocărăți, de vom fi și bătuți, noi să nu o lăsăm pe dânsa, că visteria este plină de bunătăți, plină de fapte bune. Pe Dumnezeu Îl înduplecăm să caute spre bunătă-țile celui ce o are pe dânsa, precum este scris: Spre cine voi căuta? Fără numai spre cel smerit și liniștit și care se cutremură de cuvintele Mele (Isaia 66, 2). ^ai fericit este care va scuipa toate pentru evlavie. Deci, ia aminte la tine, iubite, nu fi fără de grijă de mântuirea ta. Nu lua aminte la cei mai leneși, ci la cei ce se trezvesc; nici la cei ce se îneacă cu corabia, ci la cei ce se mântuiesc. Până când suferi a sluji celor ce te silesc pe tine a te grozăvi? Nu te face rob patimilor, ci te fă mai vărtos liber. De multă trezvie îți

este ție trebuință. În locul cel de luptă ai stătut, nu fi nebăgător de seamă, că împotriva luptătorului în preajmă a stătut, precum este scris: Potrivnicul nostru, diavolul, ca un leu răcnind umblă împrejur, căutând pe cine să înghi-tă (I Petru 5, 8). Vezi cât este de nesățios potrivnicului și cât de săl-batic? Că nu voiește a răni și a lăsa, ci îndată cu totul îl înghite pe cel ce nu se trezvește. Deci, cât avem vreme, nevoiește-te, că, dacă vom pierde vremea noastră în neîngrijire, altă vreme nu vom mai afla. Câtă omenire s-a făcut de la Adam și până la noi și unde sunt? Sau cine știe numărul lor? Domnul Dumnezeu Cel ce ne-a zidit pe noi, Cel ce socoate după număr lumea Sa, Cel ce numără mulțimea stelelor, și tuturor le dă nume. El știe pe fiecare și pe lucrul fiecăruia. Cel singur înțelept și bun și stăpânitor, Cel înfricoșat și de rău nepomenitor, Cel mult milostiv, Cel ce caută pe cei pierduți, Cel ce miluiește pe cei ce se întorc și se îndură spre cei ce se pocăiesc. ție ne închinăm, Doamne, Dumnezeului Celui ce ne-a zidit pe noi. ție îți aducem slavă și cinste, că suferi a fi lăudat și de mine, urâtul! Că în aceasta, Doamne, mare este milostivirea și iubirea Ta de oameni, că și pe cei nevrednici îi chemi, dinspre cei păcătoși care se pocăiesc nu Te întorci, pe cei necăjiți nu îi treci cu vederea, pe cei ce se îpuți-nează la suflet nu îi părăsești. Fericit și de trei ori fericit este sufletul care Te-a dorit numai pe Tine, că cel ce Te dorește pe Tine și poruncile Tale le păzește.

Pentru ce, defăimăm noi mântuirea noastră, iubiților? Să înțe- legem din acestea vremelnice, pe cele veșnice. Că în ce fel de grijă este cineva când se apropie să își dea învățătura cea orânduită, și să își dea rucodelia proestosului? Deci, pentru ce noi nu ne grijim de cea- sul acela, când ni se va cere seamă de întreaga viață? Iarăși, când cineva se află în chilia altuia, seara, în vreme de iar-nă, și silindu-se către a sa să ajungă, câtă grijă va avea pentru întu-nericul și tulburarea aerului, și cum defăimăm noi calea cea netre- cută! Oare ce ne va întâmpina pe noi, după ce ne vom despărți de trup? Să luăm aminte la noi înșine, iubiților, ca să ne veselim în ve-selia dreptilor, că cel ce se dă pe sine înșelăciunii, mult se va zdrobi și în această viață fiind. Astăzi mănâncă, bea, face voile sale, pe câte poate, dar nu pe cât voiește, veselindu-se de paguba sufletului său, iar a doua zi, de nu va putea cu aceleași să se sature, prea mult se va scârbi. Iar cel ce ia aminte la sine, deprindere bună luând, a-cestuia veselia nu îi va lipsi, nici se va veșteji, care este nădejdea bu-nătăților celor ce vor să fie, precum este scris: Adusu-mi-am aminte de Dumnezeu, și m-am veselit (Psalmul 76, 3). Rugați-vă și pentru mine, ticălosul, mă rog, către Domnul, că Lui I se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

7. Nu voi a petrece rău și a avea veste rea, nici te supune păca-tului, ca să nu te facă pe tine de răs. Supune-te mai ales dreptății, ca să te facă pe tine unul din cei prea slăviți. Nu voi ca să fii sminteală sufletelor, ci ia aminte de tine, ca și pe alții să-i folosești. Așa, alesule al lui Dumnezeu, de tine ia aminte, ca și pe alții să-i zidești. Nu voi să fii rău, ca să nu te chinuiești în cele mai de pe urmă ale tale. Au nu auzi ce zice Scriptura? Că rănile sângeroase și loviturile întâmpină pe cei răi (Pilde 20, 30), și plată nu iau pentru răni. Iar tu, suferă vitejește durerile faptelor bune pentru Domnul, ca să iei cununa.

La nuntă te-a chemat pe tine Domnul, nu te face nemulțumitor, ci îmbracă-te cu îmbrăcăminte de nuntă, ca să te veselești în căma-ra de Mire a Lui, ca să nu auzi, ca unul ce nu a băgat de seamă: "Prietene, cum ai intrat aici neavând haină de nuntă?" ăi apoi vei fi legat de mâini și de picioare și aruncat în întunericul cel

mai dina-farã, unde este plângerea și scrâșnirea dinților. Iar îmbrăcăminte de nuntă, auzind, iubite, nu socoti pentru haine, ci pentru faptele cele bune.

Ți tu, iubite, dacã te-ai învrednicit a fi chemat în rânduiala mo-nahilor, sãrguiește-te a arãta fapta bunã a fãgãduinței, ca sã nu fii scos afarã. Deci, sã nu fii aspru, nici iubitor de dulceți, nici mãnios, nici iute, nici prigonitor, nici neînfrãnat, nici fãrã de rușine, ci mai ales, blãnd, cucernic, smerit, înfrãnat, întreg înțelept, liniștit, paș-nic, priceput, pãzindu-ți curãțenia trupului tãu, dupã cum te-ai fã-gãduit lui Hristos. Cã, dacã ne va zice nouã în ziua aceea:

"Pentru ²ce nu ați cercetat vãduve și sãrmani în necazurile lor?", sã putem a-I rãspunde Lui, zicând: "Doamne, pentru ca în liniște, fãrã de rãs-pãndire, sã-ți slujim ție". Iar dacã va zice nouã: "Pentru ce neînti-nați nu v-ați pãzit pe voi despre lume?", ce vom zice Lui, dacã în a- ceasta ne vom spurca? Ți nu este aceasta faptã bunã, adicã a se de-pãrta cineva de lucrul cel necurat și a face chipuri care pornesc pe altul spre patimã, cã scris este: Vei iubi pe Domnul Dumnezeuul tãu, și pe apropapele tãu ca pe tine însuți (Matei 22, 36).

Fugi de cuvintele nefolositoare, ca sã nu cazi în gânduri urâte, cã precum cuvintele bune folosesc sufletul, așã și cuvintele rele îl rãzvrãtesc pe el, dupã Apostolul: Stricã obiceiurile bune vorbele rele (I Corinteni 15, 33). Drept aceea, iarãși zice: Tot cuvântul putred sã nu iasã din gura voastrã, ci de este vreunul bun spre zidirea trebuinței, ca sã dea har celor ce aud. Ți nu scãrbiți pe Duhul cel Sfânt al lui Dum-nezeu, în care v-ați pecetluit în ziua izbãvirii (Efeseni 4, 29-30).

Sã nu te numești neascultãtor, aspru, ușor șoptitor, cu douã vorbe, grãitor de rãu, nemilostiv, urãtor de frate, urãtor de fapta bunã, ci mai vãrtos ascultãtor, adevãrat, întreg înțelept, tãcut, silitor, milostiv, treaz, iubitor de frați, iubitor de strãini, iubitor de fapta bunã, mângâietor, cucernic. Acestea sunt bune și folositoare oamenilor. Deci, sã nu ne înãlțãm, ci mai vãrtos sã ne smerim pe noi însine. Ți ce este tãria noastrã ca sã ne înãlțãm? Au nu puținã durere ne-a a-plecat pe noi pãnã la pãmânt? Deci, sã iubim smerenia, ca sã ne inal-țe pe noi Domnul. Drept aceea, ia aminte de tine, ca sã nu fii stãpãnit de iuțime, de mãnie, de pomenire de rãu, ca nu tulburãtoare și nestatornicã viațã sã petreci, ci câștigã-ți ție îndelunga-rãbdare, blãndețea, nerãutatea și cãte se cuvin creștinilor, ca domoalã și liniștitã viațã sã duci.

Înalți sunt Munții Araratului și late câmpiile pustiei. Tare este frigul pe pãmântul Crivãțului, iar arșița soarelui spre miazãzi. Mai mare între pãsãrile cerului este vulturul, iar între fiarele pãmãntului, leul, iar între fiii oamenilor, cel ce se teme de Domnul. Mare este Domnul Dumnezeuul nostru și lãudat foarte, Care a zidit toate și înalțã pe cei ce se tem de El. Lui I se cuvine slava în veci. Amin.

8. Dacã, atunci când lucrezi tu lucrul Domnului în smeritã cuge-tare și evlavie, potrivnicul ar întrarma pe oarecare din cei mai negri-julii asupra ta, vrând ca sã te despartã pe tine din petrecerea cea dreaptã, sã nu îți fie fricã, nici sã te temi, nici sã te abați din calea cea dreaptã. Fiindcã zice Apostolul: În toate necãjindu-ne, dar nu strãmtorându-ne; lipsindu-ne, dar nu de tot lipsindu-ne; alungându-ne, dar nu pãrãsindu-ne; surpându-ne, dar nu pierind; totdeauna omo-rãrea Domnului în trup purtând-o, ca și viața lui Iisus Hristos în tru-pul nostru sã se arate. De-a pururea noi, cei vii, la moarte ne dãm pentru Iisus, ca și viața lui Iisus sã se arate în trupul nostru cel mu-ritor (II Corinteni 4, 8-11).

Deci, așteaptã pe Domnul, alesule al lui Dumnezeu, ca, cei ce te necãjesc pe tine, acum sã se spãimãnteze întru preaslãvitã mântu-irea ta, dupã cum este scris: Dreptul

de va ajunge să se săvârșească, în odihnă va fi; că bătrânețile sunt cinstite, nu cele de mulți ani, nici cele ce se numără cu numărul anilor. ^ai căruntețile sunt înțelepciune oamenilor, și vârsta bătrâneților, viață neîntinată. Bine plăcut lui Dum-nezeu făcându-se, iubit a fost, și viețuind între păcătoși, s-a mutat. Răpitu-s-a ca nu răutatea să schimbe priceperea lui, sau vicleșugul să înșele sufletul lui. Că râvna răutății întunecă cele bune, și amăgirea faptei schimbă mintea cea fără de răutate. Sfârșindu-se întru puțin, a împlinit ani îndelungați, că plăcut era Domnului sufletul lui. Pentru aceasta s-a sârguit a-l scoate pe el din mijlocul răutății, iar popoarele, văzând și nepricepând, nepunând în minte una ca aceea, că dar și milă este întru aleșii Lui și cercetare întru cuvioșii Lui. ^ai va judeca dreptul, murind, pe necredincioșii cei vii, iar tinerețea desăvârșită, bătrânețile cele de mulți ani ale celui nedrept. Că vor vedea sfârșitul celui înțelept și nu vor înțelege ce sfat a avut Domnul cu el și pentru ce l-a pus bine pentru Sine. Vor vedea și vor defăima, iar Domnul îi va batjocori pe dâșii și vor fi după acestea spre cădere necinstită și spre ocară între morții veacului. Că îi va arunca pe ei cu fața în jos fără de glas și îi va clăti pe dâșii din temelii, și până în sfârșit se vor face ca pământul și vor fi în durere și pomenirea lor va pieri. Veni-vor înfricoșați în știința păcatelor lor și îi va mostra pe dâșii în față fărădelegile lor. Atunci va sta cu îndrăzneală multă dreptul înaintea feței celor ce l-au necăjit pe el și a celor ce au lepădat ostenele lui. ^ai, văzându-l pe dânsul, se vor tulbura cu frică mare, și se vor spăimânta de preaslăvită mântuirea lui. ^ai vor zice, întru sineși căindu-se, și pentru strâmtorarea duhului vor suspina: Acesta era pe care l-am avut oarecând de răs și în pildă de ocară. Noi, cei fără de minte, viața lui am socotit-o nebunie și sfârșitul lui fără de cinste. Cum s-a socotit între fiii lui Dumnezeu și între sfinți este soarta lui? Cu adevărat am rătăcit din calea adevărului, și lumina dreptății nu ne-a strălucit nouă. Umplutu-ne-am de căile fărădelegii și ale pie-irii și am trecut prin pustii neumblate, iar calea Domnului nu am cunoscut-o. Ce ne-a folosit pe noi mândria? ^ai bogăția cu semeție, ce ne-a ajutat nouă? Acelea toate au trecut ca o umbră și ca o veste a trecut alătura. Ca o corabie ce trece prin apă învăluită, a cărei urmă de trecere nu poți s-o afli, nici cale bătută a temeliei ei în valuri. Sau ca pasărea când zboară în aer, nici un semn de călătorie nu lasă, și cu lovirea aripilor lovit fiind vântul ușor, și desplicându-se de sila pornirii, mișcate fiind aripile se preumblă, și după aceasta nu s-a aflat semnul călătoriei ei. Sau ca săgeata când se aruncă la țintă, tăindu-se aerul, îndată la sine s-a întors, încât nu se știe trecerea ei.

Așa și noi, după ce ne-am născut și am sfârșit cu viața, semn de faptă bună nici unul nu avem să arătăm, și în răutatea noastră ne-am risipit. Că nădejdea necuratului, ca pulberea ce se poartă de vânt, și ca bruma ce se gonește de vifor subțire, și ca fumul de vânt s-a risipit, și ca pomenirea unui oaspete de o zi a trecut.

Iar dreptii, în veci sunt vii, și plata lor este la Domnul și purtarea de grijă a lor la cel Preaînalt. Pentru aceasta vor lua împărăția frumu-seții și cununa podoabei din mâna Domnului, căci cu dreapta Sa îi va acoperi pe ei și cu brațul Său îi va apăra pe dâșii (Înțelepciunea lui Solomon 4, 8-20; 5, 1-16).

Deci, să nu urăști pe cineva în inima ta, nici să răsplătești rău pentru rău, ci câștigă-ți ție dragostea, pe care Dumnezeiasca Scriptură a înălțat-o mai mult decât toată fapta bună. Că Însuși Celui ce a zidit toate a asemănat-o pe dânsa, zicând:

Dumnezeu, dragoste este (I Ioan 4, 16).

Un frate dintr-o viață de obște a venit la un bătrân, iar bătrânul a zis către dânsul: "Se aseamănă viețile de obște, școlilor. Că unii, în divan se duc, iar alții în cuptoare". Ți, folosindu-se fratele de cuvântul acesta, i-a pus lui metanie. Deci, să lucrăm lucrul nostru ca pe un lucru bun, ca nu, neiscușiți făcându-ne, să ne scoatem afară din împărăția cerurilor, și în cuptorul focului să fim trimiși. Când, pe cei mai înainte îmbrăcați în chipul monahicesc îi vei vedea lenevindu-se, atunci de multă întemeiere ai trebuință, ca nu cumva acestora râvnind, pe aceeași cale să călătorești. Ca nu cumva și, sporit făcându-te, împotriva lor să te înalți, care lucru este biruire a înaltei cugetări. Ci auzi pe cel ce zice: Ia aminte de tine și îți străjuiește sufletul tău foarte, că nici noi din lucrurile altora nu ne vom îndrepta, nici alții din lucrurile noastre nu se vor osândi. Căci, când vom fi aduși înaintea Judecătorului, goi și rușinați, să dăm seamă pentru cele ce am lucrat, nu se va osândi unul pentru altul, că fiecare a sa sarcină își va purta. Dacă cineva îți va spune ție gândurile sale, să nu îl urmezi în lucru, dacă este neputincios ochiul minții tale, ca nu cumva, spunându-ți acela, de aceleași patimi să te superi și să fii asemenea unui cârmaci ce este în mare furtună.

Deci, se cuvine ca noi, cei ce am auzit începutul celor ce se zic, pe cele ce urmează a le înțelege și așa a mângâia pe cel necăjit, din cele ce am luat de la Sfinții bărbați sau din acelea din care ne-am iscusit noi. Că nu este voia Domnului unul prin altul să cadă, fiind-că El voiește ca toți să se mântuiască. Iar tu, iubite, nu arăta la tot omul gândurile tale, ci la care, dacă îi vei cerceta, vei afla că sunt duhovnicești, că multe sunt pândirile diavolului. Că a zis Mântuitorul: Luați aminte la proorocii cei mincinoși, care vin către voi în îmbrăcă-minte de oi, iar înlăuntru sunt lupi răpitori, și din lucrurile lor îi veți cunoaște pe dânșii (Matei 7, 15). Iar de cei duhovnicești nu tăinuți, ca nu cumva, aflând vrăjmașul loc, să se încuibeze în tine. Ți cu cei ce cugetă cele trupești, nu te sfătui, că iubitorii de dulceți, pe zi ce trece, își grămădesc loruși păcate, aceasta zicând: "Singur acest păcat să mi se socotească mie", de vreme ce proorocul zice: Vai de cei ce își atrag pedeapsa ca și cu niște frânghii și plata păcatului ca și cu niște ștreanguri! (Isaia 5, 18).

Drept aceea, se cuvine a fugi de cuvintele cele nefolositoare, și a nu te duce împreună cu cei ce defăimă frica Domnului, că nimic pentru folos nu grăiesc, nici pentru Domnul lucrează, nimic pentru fapta bună și evlavie, nimic pentru cinste. Cuvintele lor sunt lațuri ale morții, sfatul lor groapă a iadului, îndrăzneală și râs, beție și pieire a sufletului este împreunarea lor. Cumplitul șarpe grăiește prin ei.

Iar tu, o, omule al lui Dumnezeu, fugi de acestea, aleargă după dreptate, evlavie, credință, dragoste, răbdare, blândețe. Nevoiește-te, nevoița cea bună a credinței. Apucă-te de viața cea veșnică la care te-ai chemat și ai mărturisit buna mărturisire. Vai, iubite, robule al Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, să nu te amăgești în această vremelnică viață, ca să nu te lipsești de viața cea veșnică. Trezește-te bine; neguțător te-ai chemat, să nu pierzi mărgăritarul, să nu jefuiască vrăjmașul comoara ta, să nu cufunde corabia împreună cu povara, și să te întorci deșert într-o ale tale. Vrăjmașul, știind ce fel de slavă ia de la Dumnezeu cel ce pe sine neîntinat se păzește de înti-năciunile trupului, iute război îi dă prin gânduri, voind a tăvăli pe om într-însele, ca să nu câștige slava ceea ce va să fie. Ți de ar afla vreun suflet lepădând gândurile cele nefolositoare, nu îl

asuprește pe dânsul, dar nici nu se depărtează desăvârșit. Însă se va duce mai ales aco-lo unde, când va bate el, îndată îi va deschide, și întinându-i cu totul trupul împreună cu sufletul în necurate pofte, mai pe urmă ca un bun sfetnic îl sfătuiește pe el: "Mai bine îți este ție mergând în lume să-ți iei soție, decât așa să-ți strici trupușorul tău". Iar de la cel ce se trezește, acestea toate se vor duce. Deci, ia aminte de tine, și nici una din acestea nu te va ajunge pe tine. Drept aceea, nevoie este a fugi de îndrăzneală. ^ai iarăși zic: Fugi de îndrăzneală, ca nu cumva să te apuce pe tine nerușinarea și, legându-te ca pe un robit rău, să te dea rob păcatului. ^ai atunci vei începe a zice: "Venit-am întru adâncurile mării și viforul m-a înghi-țit pe mine". ^ai iarăși: "Împlântatu-m-am în noroiul adâncului, și nu este stare". Drept aceea, se cuvine a fugi de împreunarea oameni-lor celor cu mintea rea, nu ca pe niște oameni urându-i, ci de vătăma-re lepădându-te.

Iar de te-ai apucat mai înainte împreună cu cei mai leneși, ia a-minte de tine, ca și pe aceia să-i dobândești prin dreapta petrecere, și pe tine să nu te pierzi. Nu încredința sufletul tău celor ce grăiesc cele netrebnice, și zic că sunt întregi înțelepți, că a zis Mântuitorul: Din prisosința inimii grăiește gura (Matei 12, 34). Deci, strânge-te despre cei ce fac lucrui noi, și se amestecă cu cele de răs, ca să nu fii neascultător de cel ce a zis: De poftele cele tinerești, fugi (II Timotei 2, 22). Să nu iei pe cineva împotriva sufletului tău, nici mic, nici mare, nici în silă, că nimenea nu va putea să te scoată pe tine din focul cel nestins.

Auzi pe Cel ce zice: Ce va folosi omul când lumea o va dobândi, iar de sufletul său se va păgubi ?(Matei 16, 26). Deci, să nu îți pierzi ^a-3>îndrăzneala cea către Dumnezeu, nu pentru vreo cinste sau slavă ome-nească, nu pentru mâncare sau băutură sau îmbrăcăminte, că acestea toate în stricăciune se duc, ci pentru că faptele fiecăruia, ori bune, ori rele, se scriu. Cele de sus cugetă-le, iar nu cele de pe pământ, ca să nimerești făgăduințele Tatălui tău Cel din ceruri, și împreună să te numeri între cei aleși ai Fiului, și te va binecuvânta pe tine Duhul cel Sfânt, împreună cu toți sfinții Lui. Că Lui I se cuvine slava în veci. Amin.

9.<P14> <P255D>Iubite, ia aminte de tine, ca nu cumva să te învețe pe tine șarpele a râvni pe cei ce își defaimă mântuirea lor și a zice: "Nu ești mai bun decât cei ce au căzut în patimi". Ci tu cugetă ceea ce este scris: Iar în casă mare nu sunt numai vase de aur și de argint, ci și din lemn și din lut, și unele, adică în cinste, iar altele, în necinste (II Ti-motei 2, 20-21).

Dacă nu vei asculta pe Domnul, săvârșind lucrurile păcatului, vei fi vas necinstit, iar dacă lucrurile Domnului vei lucra, vei fi vas ales, cinstit, sfânt, de bună treabă Stăpânului, spre tot lucrul bun gătit. Ia aminte de tine, te rog, ca și în acest veac de acum, și în cel ce va să fie, să afli milă de la Domnul, iar de nu vei lua aminte de tine, și aici te vei sfârâma, și acolo nu te vei odihni. Că cele ce se fac afară de calea cea dreaptă, nimic nu au, fără numai muștrare și căință.

Deci, nu râvni celor ce își defaimă mântuirea lor, și cu chipul numai se fățarnicesc pe ei, ca să nu te asemeni ostașului ce este ți-nut de potrivnici, și pecetea împăratului o are, însă slujește vrăjma-șilor împăratului său. Că nemincinos este Cel ce a zis: Tot cel ce face păcatul, rob este păcatului (Ioan 8, 34). Că chipul se aseamănă frunzelor, iar rod este lucrul. Ostașii împăratului celui pământesc sân-gele își varsă, ca să placă împăratului lor, iar tu nu ai trebuință ați vărsa sângele, ci a nu te birui de păcat, ca să nu aduci rod morții.

Trezește-te, iubite, trezește-te și rabdă în dureri, că nu este nedrept Dumnezeu să uite osteneala ta, ci și pentru întunericul, pe care îl suferi, șezând în chilie,

îți va străluci ție lumina adevărului, precum este scris: Răsărit-a întru întuneric lumină dreptilor (Psalmul 111, 4). Nevoiește-te cu nevoița cea bună a credinței, ca, ridicând biruință împotriva vrăjmașului, fără de rușine să te închini Împăra-tului slavei. Că nu numai pe cei ce prin sabie au murit și pe vremea tiranilor au mărturisit îi încununează Domnul, ci și pe cei ce în pust-nicie și în dragoste au strălucit. Că precum Azeia pentru Domnul a răbdat schingiuirile, așa și aceștia pentru Domnul au răbdat reaua pătimire și pustnicia.

Ia aminte de tine, să nu se facă grai viclean în inima ta, să nu te învoiești cu gândul cel viclean, că așa a pățimit oarecare din cei de demult, ascunzând din cele afierosite în cortul lui. Asemenea și Ghe-ezi, slujitorul Proorocului Elisei care nu s-a tăinuit de Dumnezeu, dar nici de oameni. Că, pe ascuns lucrând răul, la arătare și-a luat răsplătirea. Că acela cu toată casa s-a împroșcat cu pietre de la tot poporul, iar celălalt a moștenit lepra împreună cu toată seminția lui până în veac. Că nemincinos este cel ce a zis: Dumnezeu nu se batjo-corește; că ceea ce va semăna cineva, aceasta o va și secera (Gal. 6, 7).

Învăță-te răbdător, ca să scapi de vătămările cele ce întâmpină pe cei ce nu se liniștesc. Auzi pe cel ce zice: Fiule, de vei fi înțelept pentru tine, vei fi înțelept și vecinului tău, iar de vei ieși rău, numai singur vei scoate cele rele. De unde nebiruiește pe noi potrivnicul, și de unde înmulțește patimile noastre? Au nu pentru nesupunerea noastră? Că, învățându-ne, nu luăm aminte, muștrându-ne pentru îndreptarea greșelilor, ne lepădăm. De oameni ne ascundem, iar pe Dumnezeu îl defăimăm, neplecându-ne Celui ce a zis: Amin zic vouă, că de vor tăcea aceștia, pietrele vor striga (Luca 19, 40).

Ca să biruim cu cuvântul pe cei ce voiesc să ne îndrepteze pe noi, cumplitul șarpe ne supune nouă "înțelepciune", și așa păcatul nostru îl înmulțește în noi, neavând pe cel ce îți grăiește împotriva. Te jefu-iește pe tine vrăjmașul tău, și nu cunoști, o, suflete al meu. Poftele ³sale le lucrează în tine, și tu suferi! Fugi de sfătuirile cele rele ale lui, o, omule! Adu-ți aminte ce te-ai făgăduit lui Dumnezeu, și păzește sfințenia, ca să afli dar înaintea Domnului. Auzi pe cel ce zice: Fugi de curvie, și vei cunoaște cât de cumplită este curvia. Că, pe care nu au putut mușcărilor șerpilor să-i omoare în pustie, pe aceștia curvia în pământul lui Madiam i-a așternut, și pentru curvie și jertfă de idoli, a mânca au primit. De unde a căzut, din popor într-o zi, două-zeci de mii. Iar de te-ai prins mai înainte, nu rămânea în cădere, nu fi nebăgător de seamă pentru îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu și suferirea, adu-ți aminte că moartea nu zăbovește, adu-ți aminte că nu este cu puțință să scapi tu din mâinile lui Dumnezeu.

Deci, nu te lenevi, ci pocăiește-te, lăcrimează, suspină, că te-ai batjocorit. Că, deși noi uitării vom da greșeala, dar Dumnezeu, Cel ce ne-a zidit pe noi știe lucrul fiecărui. Deci, nu te lenevi, ci stai vitejește asupra potrivnicului și astupă săpătura prin care, după obicei, intrând vrăjmașul, te-a jefuit, ca, neaflând îndemnatică intrarea, să se întoarcă fără de ispravă. Iar a astupa spărtura este a străjui simțirile prin care intră în suflet ori lucru bun ori rău: vede-rea, auzirea, mirosirea, pipăirea, gustarea, și gândurile a nu se răs-pândi afară de cuviință. Să ai în minte, iubite, pe uriașii cei ce au stricat pământul cu silnicia lor, că i-a șters pe dânșii Domnul într-o clipeală prin potop de pe fața pământului, și tăria lor nu i-a folosit pe dânșii nimic. Gândește încă și la pământul Sodomei și al Go-morii, cum s-a răsturnat pentru păcatele celor ce locuiau într-însul, și ospățul și mândria nu i-au folosit pe dânșii.

Deci, să ne grijim de a noastră mântuire, iubiților, ca nu cumva să ne apuce fără de veste și pe noi sfârșitul, și ne vom duce fiind în multă osândire. ^ai ce ni se pare nouă, pentru cel ce a murit, că, după o zi, iarăși se va întoarce în casa sa? Oare după un an? Oare după o sută sau după o mie de ani? Deci, pentru ce nu ne apucăm de cele stătă-toare și nu defăimăm pe cele trecătoare?

Zi celui ce îți pune ție în minte pofta întinate și necurate: "O, vrăjmașule al adevărului, ca să-ți faci tu pofta ta, eu să mă rușinez? Du-te către neînfrânații cei asemenea ție. Turmă de porci ți-ai ce-rut ție; cufundă-te împreună cu dânsa. Nu mă vei mai avea pe mine rob, supus la voile tale; destulă îmi este mie vremea cea trecută. De acum, de adevăr mă voi griji, și pe Dumnezeuul meu Îl voi ruga ca să mă izbăvească pe mine desăvârșit de lucrurile tale. Că Duh Sfânt mi-a dat mie, și eu L-am întărâtat pe Dânsul. Suflet și trup curat mi-a dat mie, iar eu pe acestea le-am întinat". Așa zi, iubite, celui ce îți pune ție în minte patimi pierzătoare.

Zis-a oarecare din sfinți: "Câinelui se aseamănă curvia. Dacă o vei momi, rămâne lângă tine, iar dacă o vei goni, va fugi". Auzi pe cel ce zice: Deosebi sunt eu până ce voi trece (Psalmul 140, 10). Adică a lua aminte de sine fiecare, până ce va ieși din această viață de acum. Mă rog, de tine ia aminte, și nu fi nebăgător de seamă de petrece-rea ta. Pentru puțină dulceață să nu îți pierzi roadele ostenețelor tale, nici pentru o necurăție să îți vinzi plata lucrării tale, plata liniștii, plata privegherii, a înfrânării și a celorlalte fapte bune, pentru o necurăție, să nu o pierzi. Să te asemeni celui ce își pune plățile sale în pungă sigură. Puțin aluat toată frământătura o dospește, ci îngreș-te-te pe tine împrejur cu frica Domnului. Ascultă cele ce îți zic, iubite: În viața cea lumească bunul grăitor se pare că se numește mare, iar în viața monahicească cel ce iubește-te liniștea este mare înaintea Domnului. Iarăși, în viața lumească cel ce-și împodobește trupul său și îl schimbă cu haine, are slavă omnească, iar în rânduală aceasta cel ce defaimă acestea și ia aminte numai la trebuința cea de nevoie a trupului, slavă își pregătește lui în ceruri, după cel ce zice: Având hrană și îmbrăcăminte, cu acestea să ne îndestulăm (I Timotei 6, 8). Iarăși, în viața cea lumească, cel ce se fălește pentru puterea trupului și pentru bogăție, mare se pare că se numește la oameni, iar în rânduală aceasta, cel ce iubește smerenia în adevăr se înalță de la Domnul, precum este scris: <MI^a-3>Pe cele bune ale lumii acesteia le-a ales Dumnezeu ca să rușineze pe cei în-țelepți, și pe cele neputincioase ale lumii le-a ales Dumnezeu ca să ruși-neze pe cele tari. ^ai pe cele fără de neam ale lumii și defăimate le-a ales Dumnezeu, și pe cele ce nu sunt, ca pe cele ce sunt să le surpe, ca să nu se laude nici un trup înaintea lui Dumnezeu<D^a0> (I Corinteni 1, 27-29).

Deci, să iubim cele plăcute Domnului, ca niște robi de bună trea-bă și mulțumitori. Deși vom pătimi năvăliri ale făcătorilor de rele, deși de barbari ținuți fiind ne-ar vinde în robie, să nu ne deznădăj-duim de mântuirea noastră, că scris este: În necaz am chemat pe Domnul și m-a auzit întru desfătare (Psalmul 17, 6), socotind încă că și proorocii duși au fost în robie, și în țară străină robi și rele păți-miri au răbdat, iar mintea lor nu s-a robit niciodată de la Dumne-zeu. Că a se vinde sau a nu se vinde omul nostru cel dinafară, nu este din cele ce sunt în stăpânirea noastră, iar a se uni cu păgânătatea, sau a nu se uni omul nostru cel dinlăuntru cu cele ce sunt, în stăpânirea noastră este. Drept aceea, sfinții pe tirani au muștrat, și îngrozirile morții le-au defăimat, de fapta bună ținându-se.

Deci, și noi, iubiților, fiind fii ai proorocilor și pe urmele lor pă-<^a-3>șind, credința cea desăvârșită a lor să o câștigăm, că scris este: Priviți cu luare aminte

cum și-au încheiat viața și urmați-le credința (Evrei 13, 7), ca să intrăm împreună cu dâșii în strălucirea sfinților, de unde a fugit durerea, scârba și suspinul. Însă să ne trezvim, rugându-ne, ca să nu intrăm în ispită. Să cuge-tăm cuvintele Sfântului Duh, ca să ne aplecăm Dumnezeieștilor Scripturi, și chiar neținând cartea în mâini, în minte să avem cuvintele lui Dumnezeu. Dacă ți-ar spune cineva ție gândurile sale sau neputințele sale ți le va descoperi, să nu-l defaimi pe el în mintea ta, ca pe unul ce a lucrat unele ca acestea, ci mai vârtos, minunează-te de schimbarea fratelui. Că a-și arăta cineva de bună voie greșelile sale la bărbați duhovnicești, semn este de îndreptare a vieții, iar a le ascunde este lucru arătător de suflet pătimaș. Că nimeni, ajutând fu-rilor și partea sa cu preacurvarii punând-o, nu va fi salvat de aceștia vreodată, fiindcă cu dragoste se află către patima aceea.

Deci, se cuvine a mângâia pe cel ce s-a sculat cu toată smerita cu-getare, după cum este scris: Luând aminte la tine, să nu fii și tu ispi-tit (Galateni 6, 1). Că zice Domnul prin Proorocul Iezechil: ^ai tu, fiul omului, zi către fiii poporului tău: Dreptatea dreptului nu îl va scoate pe el, în ziua în care va păcătui, și fărădelegea celui fărădelege nu îi va fi lui spre cădere, în ziua în care se va întoarce de la fărădelegea lui (Iezechil 33, 12).

Însă să nedeia nouă Domnul a ține calea cea nerătăcită până în sfârșit, adică cea strâmtă și necăjită, ca să se astupe gura potrivni-cului nostru, a diavolului, ca să nu poată zice ceva rău pentru noi. Că lui Dumnezeu I se cuvine slava în veci. Amin.

10. Să luăm aminte de noi, iubiților, că amari vrăjmași avem și nemilostivi, care se bucură de căderea oamenilor și aceasta singură o au de veselie. Drept aceea Sfinții Părinți, știind faptele cele rele ale lor, cele împotriva noastră, nu se leneviau, nici se răspândeau, ci luau aminte la ei, și de ei luând aminte și lui Dumnezeu bine îi plăcea, și pe oameni în lucru bun îi zidea. În ce fel a fost și Sfântul Antonie, precum și Sfântul Atanasie, arhiepiscopul, a povestit, scri-ind viața cea pentru dânsul, fiindcă multă pustnicie și prea întinsă a avut. Că postea de-a pururea, iar îmbrăcăminte a avea, pe dinăun-tru, de păr, iar pe deasupra, de piele, pe care și până la sfârșit le-a păzit, nici trupul pentru vreo întinăciune cu apă spălându-l, nici pi-cioarele nu a suferit nicidecum a le spăla, sau măcar fără de nevoie în apă pe dânsule a le băga, ci nici golit pe el l-a văzut cineva, nici-decum trupușorul lui Antonie nu l-a văzut cineva gol, fără numai, când s-a îngropat, după ce a murit. ^ai iarăși a zis: "Deși mici sunt a-cestea pe lângă fapta bună a aceluia, dar pentru acestea putem socoti ce fel era omul lui Dumnezeu, Antonie, care din tinerețe până la atâta vârstă deopotrivă a păzit osârdia pustniciei. ^ai nici de bătrâ-nețe biruindu-se cu multa cheltuială de hrana bucatelor, nici pentru obosirea trupului lui schimbându-și chipul îmbrăcăminte, sau măcar picioarele cu apă spălându-le, și cu toate acestea în toate a petre-cut nevătămat, fiindcă și ochii lui fără de vătămare și întregi și bine văzători îi avea. ^ai, ca să nu le zicem una câte una, decât toți cei ce în hrană de multe feluri, și în scăldături, și în feluri de feluri de haine erau îmbrăcați, el mai luminat se arăta, și la tărie mai osârdnic".

Iar noi, cele ce moleșesc trupul, gândindu-le în noi, ne răspân-dim, nesocotind cât de amari potrivnici avem. De unde și însuși îm-^a-3>potrivă luptătorii, văzând atâta nebăgare de seamă a noastră, mai osârd- nici se fac împotriva noastră, săgetându-ne pe noi de-a pururea cu săgețile învierșunării. Deci, să luăm aminte de noi înșine, ca să surpe Domnul năpădirile lor cele asupra noastră. ^ai acestea le zic, fraților,

nu ca unul ce am viață curată, că de va descoperi Domnul păcatele mele, mai înainte de a fi trimis eu în muncă, o parte din muncă mi se va face mie, ci acestea s-au zis de mine prin darul Domnului, ca voi, ³folosindu-vă de sfătuirea cea bună, eu prostul, să dobândesc plata sfă-tuirii mele celei bune. Că precum, cel ce îndeamnă spre surparea su-fletelor, partea pierzării și a pieirii va afla, așa și cel ce spre îndreptare sfătuiește, parte bună va afla la Domnul, dacă se va depărta și el de la cele nefolositoare.

Dacă vei avea prietenie cu vreun frate, și știința ta te va muștra pe tine, că vătămare sufletului pătimești prin prietenia lui, taie-te pe tine dinspre dânsul. Că a zis oarecare din sfinți: "Cu toți având dra-goste, de la toți depărtează-te". ^{ai} aceste le zic, iubite, nu ca să urăști pe oameni, ci păcatul, că scris este: Dacă inima noastră nu ne muștră pe noi, îndrăzneală avem către Dumnezeu, ca ceea ce vom cere, să o luăm de la Dânsul, că poruncile Lui păzim și cele plăcute îna-intea Lui facem (I Ioan 3, 21-22), iar dacă inima noastră ne muștră pe noi, mai mare este Dumnezeu decât inima noastră, și cunoaște toate.

Un frate sfătuia pe alt frate la cele după Dumnezeu, și trecând altul, a zis cel ce sfătuia către dânsul: "Iată, rog pe fratele, și nu vo-iește să mă asculte". Iar acela a răspuns: "Dator este să te asculte, iartă-mă, că de la tine și a auzi bun lucru este, și a face, bucurie". Iar el a zis: "Nu așa, ci dacă va cerca că nu este după Dumnezeu, să nu mă asculte, și nu numai pe mine, ci nici pe prooroc, dacă afară de voia lui Dumnezeu sfătuiește. Că zice Apostolul: Dacă și noi ori înger din cer, de va vesti vouă afară de ceea ce ați luat, anatema să fie. Că cine erau cei ce s-au ridicat asupra Susanei în Babilon, au nu bătrânii? ^{ai} nu proști bătrâni, ci judecători și povățuitori ai popo-rului. ^{ai} pentru că nu luau aminte de sine, sub ce fel de sfârșit au căzut? ^{ai} vrednicia lor nu i-a folosit pe dânsii".

Deci, să ne îngrijim, fraților, de adevăr, ca adevărul să ne încu-nune pe noi. Că aici, dacă cineva, lucrând ceva rău, s-ar fi pârât la voievod, fugind în alte locuri, poate scapă, iar de la fața lui Dumnezeu, unde vom fugi? După cela ce zice: Unde mă voi duce de la duhul Tău, și de la fața Ta unde voi fugi? De mă voi sui în cer, Tu a-colo ești. De mă voi pogorî la iad, de față ești. De îmi voi lua aripile mele de dimineață și mă voi sălășlui la marginile mării, și acolo mă va povățui mâna Ta, și mă va ține dreapta Ta (Psalmul 138, 7-10).

Să iubim liniștea, ca să ne izbăvim de răspândiri. Să iubim înfrâ-narea în dragostea lui Dumnezeu. Să iubim curățenia și smerita cu-getare. Să fim smeriți, veseli în întâlnire, și celor mici, și celor mari, ca să scăpăm de slava deșartă și de toate cursele diavolului. Să urâm beția și râsul și cuvintele cele nefolositoare ale oamenilor celor cu rea înțelegere. Că toate le lucrează, toate le fac ca să nu scape de dulcele lor. Iar tu, iubite, fugi de acestea, ca cel ce te-ai fâgăduit să plăci lui Dumnezeu, toate după Dumnezeu lucrează-le. Că Dumne-zeu nu se batjocorește, după cuvântul Apostolului: Că ceea ce va se-măna omul, aceea va și secera. Că cel ce seamănă în trupul său, din trupul său va secera stricăciune, iar cel ce seamănă întru Duhul, din Duhul va secera viață veșnică (Galateni 6, 7-8).

Nu vorbi împreună cu gândurile cele întinate, ca nu cândva să te tragă pe tine la lucrarea lor cea urâtă, ci urăște-le pe acestea și îm-pinge-le de la tine, ca să se aline mintea ta. Roagă-te Domnului, ca să-ți lumineze ochii inimii tale, că cele cu neputință la oameni, la Dumnezeu sunt cu putință. Stând la rugăciune, nu te răspândești cu mintea, ca să nu te afli ca un nebăgător de seamă.

Ia aminte de tine, iubite, ca nu cumva, văzând, pe cei ce în vea-cul de acum se

îmbogățesc, se desfășează și cărnurile lor își îngrașă, ca în ziua de junghiere, să-i ferești pe dânșii pentru îmbelșugarea aceasta vremelnică. Că nici pe bogat, nici pe desfrânat, nici pe cel ce asuprește nu l-a fericit Duhul Sfânt, fără numai pe cel ce se tem de Domnul, după cum este scris: Fericit bărbatul care se teme de Domnul, și: Fericți toți cei ce se tem de Domnul (Psalmul 111, 1; 127, 1). Egumen te-au pus pe tine? Fii pașnic, ca să ți se deschidă ție porțile împărăției cerurilor și să intri împreună cu cei ce fac pace. Că zice Sfântul Duh: Deschideți porțile, să intre poporul. ^ai care popor? Care păzește dreptatea și păzește adevărul, și care se ține de adevăr, și păzește pacea (Isaia 26, 2-3). Pentru aceea zicea oarecare din sfinți: "Fie pace și dreptate în zilele mele". Auzi încă și pe Sfântul Iacov, zicând: Cine este înțelept și știutor între voi? Să-și arate din buna petrecere lucrurile sale în blândețea înțelepciunii, iar dacă râvnă amară aveți și prigonire în inimile voastre, nu vă mai făliți și mințiți împotriva adevărului. Această înțelepciune nu este de sus pogorâtă, ci pământescă, trupească, drăcească. Că unde este pizmă și prigonire, acolo este nestatornicie și tot lucrul rău. Iar înțelepciunea cea de sus, întâi este curată, apoi pașnică, blândă, lesne plecată, plină de milă și de roade bune, nedespărțită, nefățarnică. Iar rodul dreptății în pace se seamănă la cei ce fac pacea (Iacov 3, 13-18). ^ai, o, să ne dea nouă Domnul, unire după voia Sa! Rugați-vă încă și pentru mine, ticălo-sul, mă rog, ca să lumineze Domnul ochiul care este în mine întu-necat. Că a Lui este împărăția și slava în vecii vecilor. Amin.

11. Să nu ne împușinăm, fraților, slujind unii altora pentru Domnul, că mulți, pe slujnică îndrăgind-o, au ales să slujească pentru cea dorită. Că oare ce lucru mare facem noi dacă slujim unii altora, pentru Domnul? Să nu ne mâhnim, șezând în chilie, iubiților, aducându-ne aminte că Sfinții Mucenici cu totul au fost încuiați în legături de fier, cu multe munci. Deci, să nu fugim de strâmtorarea chiliei; să nu ne îngreuiem lucrând, aducându-ne aminte că mulți din sfinți, în topi-tori, se trimiteau, pentru Domnul.

Oare, cu adevărat, de am fi fost noi în vremile acelea, am fi dat viața noastră pentru nevoi? Să ne aducem aminte, frați iubiți în Domnul, de facerile de bine ale Domnului Dumnezeuului nostru, ale Celui ce ne-a zidit și ne-a crescut pe noi, ale Celui ce ne hrănește pe noi și ne acoperă în toate, ale Celui ce scoate vânturile din vis-teriile Sale, spre slujba noastră, ale Celui ce aduce norii de la marginile pământului spre slujirea noastră, ale Celui ce a înmulțit păsările, dobitoacele și cele din apă spre slujirea neamului nostru, ale Celui ce a făcut soarele spre lumina zilei și luna și stelele spre lumina nopții, pentru neamul nostru și ne-a mântuit pe noi prin taina cinstitei Sale Cruci. Să-I slujim Lui întru frică, și în mult cutremur, și în nădejde bună, că nemernici și străini suntem în viața aceasta, după cel ce zice: Nemernic și străin sunt pe pământ, ca toți părinții mei (Psalmul 38, 17).

Rogu-vă pe voi, eu prea micul și prostul, cel dator cu o mie de talanți, cel decât tot păcătosul mai păcătos, suferiți această prea bună sfătuire. Păziți-vă pe voi înșivă fără de păcat în tot lucrul, ca să fiți nerușinați. Iar, de s-a și necinstit cineva pe sine în vreun lucru, de ^a-3>acum înainte să se păzească pe sine neprihănit, ca să nu aibă ce zice potrivnicul, urătorul de oameni, stricătorul, străinul, vrăjmașul dreptății, cel ce se bucură de relele noastre, neputinciosul împotriva celor ce slujesc Domnului în adevăr, cel defăimat de cei ce iubesc pe Domnul în adevăr, cel călcat de cei ce fac voia Domnului cu inimă curată. Că

Dumnezeului nostru I se cuvine slava și marea cuviință în toți vecii. Amin.

12. Deci, rămâi, iubite, în chemarea care te-ai chemat. Dă slavă lui Dumnezeu, că te-a învrednicit pe tine a fi împreună numărât cu oile turmei Lui, ca să te hrănești din pășunea oilor Lui. Deci, rabdă până în sfârșit, ca să se mântuiască sufletul tău, că scris este: În răb-darea voastră, câștigați-vă sufletele voastre (Luca 21, 19). Fii deprin-zându-te în toată petrecerea ta. Auzi pe cel ce zice: Fiule, de vei fi înțelept, vei veseli și inima mea (Pilde 23, 15). Nu fi aspru cu limba ta, nici răspunde cu asprime fratelui tău, ci cu toată smerita cuge-tare și cu frica lui Dumnezeu să-ți fie răspunderea ta. Că au doară pe argint cumpărăm cuvântul cel bun? Pe nimic îl cumpărăm, fără numai în a voi noi, fiindcă stăpânire la amândouă căile ne-a dat nouă Domnul, ca să se cunoască așezarea fiecăruia.

Deci, așa să fie răspunsul nostru între noi, aleșii lui Dumnezeu, precum robul cel credincios care vorbește cu stăpânul său. Că ne-mincinos este Cel ce a zis: Tot cel ce se înalță pe sine, se va smeri, și cel ce se smerește pe sine, se va înălța (Luca 14, 11). Iar cuvintele cele dintre noi, să nu fie pentru lucrurile cele dinafară, ci pentru folosul sufletului, pentru zidirea cea dintre noi, pentru tot lucrul bun, după cum este scris: Ca să dea har celor ce aud. ^ai nu scârbiți pe Duhul lui Dumnezeu Cel Sfânt, întru care v-ați pecetluit pentru ziua răscumpărării (Efeseni 4, 29-30). Că Lui I se cuvine slava în veci. Amin.

NU SE CUVINE A RÂDE,
NICI A NE RĂSPÂNDI CU MINTEA

Începutul surpării sufletului monahului este râsul și îndrăzneala. Monahe, când te vei vedea pe tine în acestea, cunoaște-te pe tine că în adâncul răutăților ai ajuns. Să nu încetezi, rugându-te lui Dum-nezeu, ca să te izbăvească pe tine de moartea aceasta. Râsul și îndrăz-neala aruncă pe monah în patimi urâte, nu numai pe cei tineri, ci și pe cei bătrâni. Râsul și îndrăzneala jos pogoară pe monah.

Zis-a oarecare din sfinți pentru îndrăzneală: "Îndrăzneala este ase-menea vântului arzător, care strică roadele monahului". Iar pentru râs, ascultă: "Râsul aruncă afară fericirea plânsului și pe cele zidite le risipește. Râsul scârbește pe Duhul Sfânt, pe suflet nu îl foloseș-te, iar pe trup îl strică. Râsul alungă faptele bune, nu are pomeni-rea morții, nici cugetarea muncilor".

Ia de la mine, Doamne, râsul și îmi dăruiește mie plânsul și tân-guirea, care o ceri de la mine, Dumnezeule. Început al plânsului este a te cunoaște pe tine. Fie plânsul nostru, nu după om, nici ca să fim văzuți de oameni, ci după Dumnezeu, Care cunoaște cele ascunse ale inimii, ca de El să ne fericim.

Deci, să fim luminați la față, bucurându-ne întru Duhul Sfânt de darurile Domnului, și plângând și tânguindu-ne cu cugetul, rugând pe Dumnezeu, ca să ne păzească pe noi de tot chipul vicleniei, ca să nu fim lipsiți de împărăția cerurilor și de bunătățile acelea care le-a pregătit celor ce bine I-au plăcut Lui.

Plânsul zidește și păzește. Plânsul îl scapă pe suflet, prin lacrimi, și curat pe el îl face. Plânsul, întreagă înțelepciune naște, dulcelele le taie, faptele bune le împlinește, și ce mai zic încă? Plânsul de Dum-nezeu se fericeste și de ingeri se mângâie. Pentru aceea zicea oare-care din ucenicii Domnului: Râsul vostru în plâns se va întoarce și bucuria în mahniciune (Luca 6, 25). Smeriți-vă sub mâna cea tare a Domnului și vă va înălța pe voi.

Dar, eu păcătosul ce voi face, care nu plâng și nu mă tânguiesc pe mine cu umilință? Că zic și nu fac. Vai mie, cum nu bag seamă! Vai mie, cum mă lenevesc de mântuirea mea! Vai mie, că păcătu-iesc întru cunoștință! ătiu când fac răul, și nu mă abat pe mine de la rău! Vai mie, că fără de răspuns sunt, fiindcă cu cuvintele celor ce stau de-a dreapta m-am socotit, iar cu lucrurile am stătut de-a stân-ga. ție, Doamne, Unuia Bunului și Nepomenitorului de rău îmi măr-turisesc păcatul meu. Că și tăcând eu, Tu, Doamne, toate le cunoști și nimic nu este ascuns de la fața ochilor Tăi, de vreme ce Tu ai zis, Doamne, prin proorocul: Spuneți tu întâi păcatele tale, ca să te îndrep-tezi (Isaia 43, 26).

Păcătu-it-am, Doamne, păcătu-it-am, și nu sunt vrednic a căuta și a vedea înălțimea cerului de mulțimea nedreptăților mele. Că pentru puțină dulceață, focul cel veșnic l-am defăimat, și de împărăția Ta nu m-am ținut. Deci, ce voi face eu, cel ticălos între oameni? Mă voi plân-ge pe mine ziua și noaptea până ce este vreme de a se primi lacri-mile. Dăruiește-mi mie, Doamne, lacrimi de umilință, Cel singur Bun și Milostiv, ca să mă rog cu ele pentru a mi se curăți întinăciunea ini-mii mele. Vai mie, ce voi face gheenii focului și întunericului celui mai dinafară, unde este plângerea și scrâșnirea dinților! Vai mie, ce voi face tartarului și muncii celei fără de sfârșit, viermelui celui în-veninat și neadormit! Vai mie, ce voi face îngrozirii ingerilor celor din timpul pedepselor, că înfricoșați și nemilostivi sunt! Cine va da capului meu apă și ochilor mei izvor de lacrimi și, șezând, a-și fi plâns noaptea și ziua, ca să îndulcesc pe Dumnezeu pe Care L-am întărâtat?

Păcătuit-ai, suflete al meu, pocăiește-te, că, iată, zilele noastre trec ca umbra. Încă puțin și te vei duce de aici. Înfricoșate locuri vei trece, suflete al meu. Nu întârzia din zi în zi a te întoarce către Dom-nul. Vai mie, suflete, ai alungat prin fapte întinate mila lui Dumne-zeu! Nu îți da ție odihnă, nici tacă lumina ochilor tăi; căzând la Cel Bun și Iubitor de oameni, ca să-ți dea ție din înălțime dar și milă. În-fricoșate și groaznice locuri vom trece nu după multă vreme, fra-ților, și cu neputință este a nu trece pe acea cale. Nimeni din cei de aici pentru ajutor nu va călători împreună cu noi, nici părinți, nici frați, nici prieteni, nici neam, nici bogăție, nici vreuna din cele ase-menea acestora.

Deci, să nu ne lenevim de faptele cele bune, pe care le vom afla în vreme de trebuință. Să ne trezvim în veacul acesta de acum, ca, după despărțirea trupului, să nu ne oprească pe noi boierii întune-ricului. Ți cine ne va ajuta și ne va izbăvi pe noi din mâinile lor, dacă goi ne vom afla în ceasul acela de acoperământul lui Dumnezeu? Amari sunt și nemilostivi boierii întunericului! De împărat nu se tem, pe tirani nu-i cinstesc, nici pe mic, nici pe mare, fără numai pe cel ce a trăit în cinstire de Dumnezeu, pe cel ce cu lucruri bune s-a luat. De fața acestuia se vor înfricoșa, se dau în lături, îngroziți fiind, dându-i trecere cu multă sânguință, după cum este scris: Că dar și milă este întru aleșii Lui și cercetare întru cuviosii Lui (Înțelepciunea lui Solomon 3, 1). Ți iarăși zice: Sufletele dreptilor sunt în mâna lui Dum-nezeu și nu se va atinge de dânșii muncă. Că va merge dreptatea lor înaintea feței lor și slava lui Dumnezeu îi va acoperi pe dânșii. Atunci vor striga și Dumnezeu îi va auzi pe dânșii. Încă grăind ei, va zice: Iată de față sunt! (Isaia 58, 8-9). Că credincios este Cel ce S-a făgă-duit. Fericit este care s-a aflat liber în ceasul despărțirii.

Deci, să nu ne lenevim, fraților iubiți, să nu tragem către noi pe cele străine, care negreșit se strică. Acea cale pe toate le strică, că, sosind ceasul despărțirii, dulcele se veștejesc, desfătarea și slava de-șartă vor înceta, bogăția și iubirea de argint lipsesc. Venind ceasul despărțirii, toate acestea și cele asemenea acestora se vor risipi.

Doamne, ceasul acela în minte luându-l, cad la bunătatea Ta, ca să nu fiu dat celor ce mă nedreptătesc pe mine. Să nu se laude vrăj-mașii Tăi, asupra robului Tău, Bunule, Doamne, scrâșnind cu dinții și înfricoșând păcătosul meu suflet. Să nu zică: "În mâinile noastre ai venit, și nouă te-ai dat, și aceasta este ziua care o așteptam". Nu, Doamne, nu Îți uita îndurările Tale! Nu, Doamne, să nu îmi răsplă-tești mie după fărădelegile mele și să nu îmi întorci fața Ta de la mine, nici să îmi zici mie: Amin zic ție, nu te știu pe tine. Tu, Doamne, cear- tă-mă, însă cu îndurări, și vrăjmașul să nu se bucure de mine, ci stinge-i îngrozirea lui, și toată lucrarea lui surpă-o, și dă-mi mie calea cea către Tine, neocărâtă și nesupărăcioasă. Îmblânzește-Te, Bunule, Doam-ne, nu pentru dreptățile mele, ci pentru îndurările Tale și pentru multă bunătatea Ta. Mântuiește sufletul necăjit din moarte. Adu-ți aminte, Bunule, Doamne, că, și după ce am păcătuit și asemenea de moarte m-am rănit, nu am alergat la alt doctor, nu am întins mâini-le mele către dumnezeu străin, ci către bunătatea Ta. Că Tu ești Dom-nul tuturor, Care ai stăpânirea a toată suflarea. Tu ai zis, Doamne, cereți și vi se va da vouă, bateți și se va deschide vouă.

Doamne, mai înainte de sfârșit, curățește-mă de tot păcatul. Să nu lepezi rugăciunea mea, Bunule, Doamne. Gură nevrednică și ini-mă necurată și suflet întinat în păcate strigă către Tine: Auzi-mă, Doamne, pentru bunătatea Ta. Să nu lepezi cererea celor

ce se po-căiesc ție întru adevăr, iar pocăința mea nu este curată, ci stricată. Un ceas mă pocăiesc și două Te întărât. Întărește-mi inima, Bunule Doamne, întru frica Ta! Pune picioarele mele pe piatra pocăinței. Să biruiască bunătatea Ta, Doamne, răutatea mea, să biruiască lu-mina darului Tău întunericul cel din mine!

Doamne, Cel ce ai deschis ochii orbului, deschide-mi ochii cei întunecați ai inimii mele. Cel ce cu cuvântul ai curățit leproșii, cu-răță întinăciunea sufletului meu! Facă-se darul Tău, Doamne, întru mine ca un foc, arzând necuratele gânduri cele din mine, că Tu ești singur Bun, Lumina cea mai presus de toată lumina, bucuria cea mai presus de toată bucuria, odihna cea mai presus de toată odihna, viața cea adevărată, mântuirea ceea ce petrece în veci. La Tine, Cel singur Bun, cad, rugându-mă, eu cel de toată munca vinovat, eu, cel de toată pedeapsa vrednic. Pe Tine, Izbăvitorule, Te rog, să nu mă apuce desăvârșit potrivnicul, ci Tu, Doamne, ca un Bun și nepome-nitor de rău și Milostiv, ridică mădularele mele, cele ce le-a surpat jos păcatul și înviază sufletul meu, pe care l-a omorât fărădelegea și luminează inima mea, pe care a întunecat-o pofta cea rea și mă izbă-vește de tot lucrul cel rău și pune în mine dragostea Ta cea desăvâr-șită, Doamne, Iisuse Hristoase, Mântuitorul lumii și scrie numele robului Tău în cartea vieții! Sfârșit bun dăruindu-mi, ca, biruință ri-dicând asupra diavolului, să mă închin fără de rușine înaintea sca-unului împărăției Tale, împreună cu toți dreptii. Că ție se cuvine sla-va în veci. Amin.

Vă rog, pe voi, iubiților frați, aleșii lui Dumnezeu, să vă rugați pentru mine, păcătosul, către Domnul, ca Apostolii pentru cananiancă, cei vrednici pentru cel nevrednic, cei cinstiți pentru cel prost, ca împreună să intre cererea mea între rugăciunile voastre cele bine primite înaintea lui Dumnezeu. Că Lui I se cuvine stăpânirea și ma-rea cuviință. Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, mai înainte de tot veacul, și acum, și întru toți vecii vecilor. Amin.

027Efr.txt

PENTRU VIAȚA CEA DUHOVNICEASCĂ
Nouăzeci și șase de Capete

Am lăudat credința ta și sânguința, cum de la păcătos ai cerut să auzi ceva din cele ce folosesc cinului tău, și nu o dată, nu de două ori ne-ai supărat pentru aceasta. Și acesta este semn de suflet îmbu-nătățit, iar mie lenevire îmi pricinuieste neasemănarea faptelor mele, că putoarea lor este nesuferită. Însă iarăși mă pleacă pe mine spre ascultare pofta cea atât de mare a ta de a auzi cuvânt pentru fri-ca lui Dumnezeu. Fiindcă cei ce spun cele duhovnicești se îndulcesc de cuvintele cele ce se vorbesc pentru fapta bună, iar cei ce sunt plecați către viața cea pătimașă pentru cele duhovnicești nu suferă să audă, ci batjocoresc și pe cel ce grăiește îl leapădă. Iar, pentru pa-timi și pentru dulceți vorbind, nu se satură, ci aleg să se lipsească mai bine de hrană și de somn, decât să înceteze de acest fel de în-deletnicire.

2. Iar tu petreci în cele duhovnicești, ca să petreacă în tine pome-nirea lui Dumnezeu, urând cuvintele cele nefolositoare, fiindcă rea-ua putoare și buna mireasmă a locui într-un loc este cu neputință.

3. Fii cu dinadinsul luător aminte spre pogorământ, ori în cale de te vei afla, ori în corabie, ori în chilie, ori cu vreun tânăr de pe-treci împreună, ori cu bătrân. Cu cunoștință și cu socoteală să fie ostenele tale, ca de nici una din cele lucrate să te păgubești.

4. Hrană folosește puțină și de nevoie, ca nu cumva să se în-groașe mintea ta cu mahmurie și cu beție și cu griji lumești. Că cei ce de acest fel de patimi sunt furați, curvia nu o socotesc curvie, nici preacurvia preacurvie, nici de câte lucrează neamurile cele ce nu știu pe Dumnezeu nu se leapădă, ci toate fără de frică le lucrează, și porcilor celor din noroi asemănându-se, nici de lege aducându-și aminte, nici de prooroci, nici de Însuși Domnul Care S-a întrupat pentru surparea păcatului celui fărădelege, ci, de chipul buneii cre-dințe rezemându-se, se mândresc. Că la stăpânirea gândurilor răniți fiind, cu lenevirea și cu netemerea de Dumnezeu s-au întunecat, cele împotriva lucrându-le. Deci, nu fi pătimaș spre cărnuri și spre băutură de vin, ca să nu faci mintea netrebnică spre primirea daru-rilor celor duhovnicești.

5. Dacă vei vorbi pentru gânduri cu vreun frate și va aluneca lim-ba ta din rânduiala cea bună, sufletul fiind asuprit de gândurile dul-ceții, caută ca, nu vrând să acoperi necinstea ta, să spui cuvinte ne- bunești și glume spre a nu te mustra de aproapele, că tu pe acela întru acestea nu îl vei convinge și pe tine pierzătorului drac te vei da, ci mai bine pregătește-te de rugăciune și liniște și va veni peste tine darul Prea Sfântului Duh și va alunga din cugete pe nebunie.

6. Dacă ți se va încredința nou începător, nu te îndeletnici mult întru milostivirea cea către dânsul, mai presus de ceea ce se cere de la Ziditorul. Dacă șchiopătează către jugul cel bun al Domnului, nu cumva să te tragi împreună și tu, fiindcă, după ce a căzut luntrea, nu se cuvina a defăima acum și corabia.

7. Întru cunoștința Domnului fie-ți faptele tale, și de cursele dia-volești nu te vei spăimânta, că obiceiul lui este prin lucrul cel bun să lucreze pe cel rău.

8. Dacă rogi pe egumen pentru vreun frate scos afară din mă-năstire, ca unul ce a făcut răzvrătire frățimei, să nu prea silești pentru aceasta pe părintele, ci fii cu luare aminte, lăsând la voia lui Dumnezeu, nu cumva încă nu și-a venit întru simțirea relei lui socoteli, și vătămarea va pricinui frățimei cu intrarea. Fiindcă

scânteia în arie că-zând, osteneala a tot anul o va arde.

9. Se cuvine fiecare a ajuta pe aproapele pentru nădejdea cea către Dumnezeu. Dar vai, celui ce este ajutat și nu pricepe.

10. Cel ce șade în pustie, de trei războaie se izbăvește: de vedere, de auzire și de vorbire, iar cel ce în adunarea fraților se liniștește de trei și el se izbăvește: de a cumpăra, de a vinde și de năpădirea tâl-harilor. Deci, se cuvine de aceea știința sa a-și păzi.

11. Iar dacă vorbești către vârstă tânără și care cu frumusețea înflorește, păzește-ți ochiul, ca nu cumva pofta să tulbure mintea ta, și va începe a scoate cuvinte care sunt pline de împătımire, și să te afli cu marginea buzelor, vorbind pentru întreaga înțelepciune, iar cu su-fletul învierșunându-te, cu totul rob al aceluia făcându-te. Ci, când se va întâmpla ție acest fel de vorbire, prin cuvânt în scurt cuvântul tăindu-l, apucă-te de tăcere. Că zice Scriptura: Și l-a rătăcit pe el mul-ta<Ş-3> vorbire, că vorbirile cele dese pentru unele ca acestea, nu mică vă-tămare pricinuiesc sufletului. Deci, scurtează a iscodi pentru unele ca acestea, îngrijindu-te ca nu cumva, păcatul amăgindu-te, prin mul-ta vorbire, să te facă a lucra ceva din cele necuvioase.

12. Pe cât își taie cineva voia sa și se smerește, pe atât sporește, iar pe cât mai tare se află în voia sa, pe atât ocară și pagubă își adu-ce asupra sa. Deci, nu voi a sluji voii tale, ci mai bine fă-te ascultă-tor voii lui Dumnezeu.

13. Dacă cineva din monahi, lenevindu-se, ar ieși afară din sta-rea sa, îndrăzneală punându-i lui în minte vrăjamșul, ca să fie el primul, iar nu al doilea, arătându-se rău cu obiceiul, să se mustre cu ușurință de către purtătorii de grijă spre înțelepțire și îndreptare.

14<P14>. Să nu lepezi supunerea cea întru Hristos, că rodul ei este statornic și întemeiat.

15. Dacă cineva din pustnici, din ispita urătorului de bine, ar aluneca, dar nu va lua urâciune și pizmă asupra pustnicilor, nu îl va lăsa pe el Domnul în rătăcire, ci mâna îi va întinde spre îndreptare, că nu și-a lepădat dragostea. Așijderea încă și cel ce i se pare că stă, dacă începe foarte a se umfla și ura a o îmbrățișa, nu va fi în spori-re, fiindcă întunericul urii a orbit ochii lui și nu știe unde merge.

16. Dacă stai în Casa Domnului la slujba cea duhovnicească, să fii osârdnic spre cântarea de psalmi. Iar dacă tu taci, și voi tăcea și eu, și va tăcea și aproapele, de nevoie va înceta și cântarea de lau-dă, ci să nu fie așa. Că cei ce laudă pe vreun voievod sau împărat, când vor sta în privirea tuturor și vor vedea între dânșii pe cineva, stând și nestrigând împreună cu dânșii cu glas întocmit, pe acesta împingându-l îl leapădă, ca pe un nevrednic de o stare ca aceasta judecându-l. Deci, trebuință este ca și noi, nu cu slăbănogire și cu lenevie a face rugăciunile.

17. Vai, nedreptului și vai, desfătatului și vai, mândrului, că cercarea va arăta lor, când îi va apuca pe dânșii strâmtorarea iadului și sugrumarea morții, că nimic nu este mai mare decât frica lui Dumnezeu.

18. Iubește buna însoțire, iar de cea rea însoțire depărtează-te, fiindcă nici vrăjitorul, nici tâlharul, nici săpătorul de morminte așa s-au născut, ci așa s-au învățat de la oamenii care s-au stricat la minte de satana. Că Dumnezeu toate bune foarte le-a făcut.

19. Să nu te veselească pe tine baia, și băuturile, și adunarea căr-nurilor, ca să nu cazii în primejdii nebiruite, păcătuind foarte mult.

20. Viața îmbunătățită cu dreaptă credință câștigă-ți, că cine din oameni nu fericește pe un om ca acesta?

21. Ieșind din chilie, la vreo slujbă sau să vorbești cu cineva, păzește-ți cu dinadinsul ochiul, iar inima o împunge cu gând cucernic, zicând: Au doară zugrav am venit să mă învăț, ca chipurile oa-menilor să le închipuiesc? De tine ia aminte, căci cum vei putea din cele simțite, mânjit având pe gând, la cele nevăzute cu minte curată ca prin oglindă a privi, și a te desfăta și a te bucura în pomenirea lui Dumnezeu?

22. Încetează a iscodi răutățile cele străine ca nu după cuviință să ți se strice gândul tău cel bine credincios.

23. Apucă-te de tăcere, că te izbăvește pe tine de multe întină-ciuni. Adu-ți aminte de-a pururea de strâmtorarea păcătoșilor, te-mându-te ca nu cumva, nu după multă vreme, între dânșii să te so- cotești.

24. Nu ai intrat niciodată în casă de plâns, și văzând jalea și plân-gerea, nu te-ai sârguit a fugi din casă? Pentru aceea, din cele vremelnice se cuvine a asemui pe cele veșnice, că zice: Dă pricină înțeleptului, și mai înțelept va fi (Pilde 9, 9).

25. De va intra în tine gând de a te muta din loc, și venind oare-care cu cuvânt de milostivire, și unul se va uni cu depărtarea, ca și cum binecuvântată scârbă pătimesti, nu primi fără de judecată sfa-tul acestuia. Iar dacă cineva ar începe a te mustra pe tine și a te mân-gâia, acesta mai bine decât cel dintâi se cuvine a fi primit, fiindcă unii ca aceștia mai vârtos se grijesc de mântuirea fraților.

26. Iar pentru gândurile cele ce se nasc din mâhnicie, mai ales la cei ce deosebi se liniștesc, socotesc că cei mai mulți știu, însă vo-iesc ca și tu să te încredințezi pentru acestea.

27. Când sufletul ar pătimi din cauza stăpânirii minții de către simțiri și mintea s-ar depărta de privirea și așteptarea și cugetarea bunătăților ce vor să fie, se întipărește în minte îndulcirea din acestea simțite, slujind zavistiei și răutății.

28. Vai mie, ce să fac eu, ticălosul? Neputința mea este multă, singurătatea și sârăcia și slăbiciunea mă țin pe mine. A lucra nu pot, a cere mi-i rușine. Străin m-am făcut de lucrurile mele cele stră-moșești. Putând a fi fericit, în nefericire am căzut. Celor ce mă fe-riceau pe mine oarecând, acum ocară lor m-am făcut. Scârba ține inima mea pentru primejdia ce m-a cuprins. Nimeni nu este cel ce ajută, nimeni nu este cel ce împreună pătimeste, în multă necinste m-am făcut. Cutare preot s-a făcut, și cutare mai mare s-a așezat, iar eu necunoscut sunt și neslăvit și lepădat. Nimeni nu este cine să mă mângâie pe mine, care în sârăcie și în boală am căzut. Unul s-a prea îmbogățit, iar altul de ucenici se înconjoară, de unde și cu cei ce sunt în dregătorii petrec, iar eu și în neslavă multă m-am făcut, și de hrana cea de fiecare zi sunt lipsit. Aceia îndestulându-se, lumi-nat se îmbracă, iar eu și de acoperământurile cele de nevoie sunt lipsit. Și, după ce sfârșindu-și zilele lor întru bunătăți, vor ieși din viață, atunci cu arome, luminată grijire de îngropare dobândind, în mormânturi văruite se pun, nume veșnic prin scrierea cea deasupra mormântului lăsându-și lor. Iar eu, după ce mă voi săvârși, poa-te nici de îngropare nu mă voi învrednici, ci chilia mea îmi va fi mie mormânt pentru lipsa celor ce mă cercetează. Inima mea se chinu-iește, și ce să fac? Ochii mei au rămas căutând la ușă, și nimenea nu este cel ce bate. Întristat sunt eu și nimenea nu este cel ce mă mân-gâie. Necăjit sunt până în sfârșit și nimenea nu este cel ce împreună pătimeste. Vai mie, că în durere au lipsit zilele mele!

29. Zi sufletului tău, o, omule, până când vei fi întristat suflete al meu, până când mă tulburi pe mine? Nădăjduiește spre Domnul și vei scutura gândurile cele viclene, că de nu ai fi cugetat cele pă-mântești, în acest fel de lațuri nu te-ai fi prins. Însă aceasta să știi, că tot omul care este ori în vreo dregătorie, ori în smerenie, dar după voia lui Dumnezeu petrece, nu se cuvine a fi lepădat. Iar dacă ci-neva laudă pe acestea vremelnice și îndulcirea cea dintru acestea o caută, de mângâierea dreptilor pe sine s-a lipsit.

30. Deci, dacă te nevoiești a dobândi bucuria aceea, nu da intrare gândurilor celor viclene, că depărtare de la Dumnezeu prici-nuiesc. Că nemincinos este Cel ce a zis: Cel ce își află sufletul său, îl va pierde pe el, iar cel ce și-a pierdut sufletul său pentru Mine, îl va afla pe el (Matei 10, 39). Pentru aceea și Apostolul zice: Că ați murit și viața voastră ascunsă este întru Hristos. Când se va arăta Hristos, viața noastră, atunci și voi împreună cu Dânsul vă veți arăta întru slavă (Coloseni 3, 3-4).

31. Deci, ce te minunezi, fericind cele vremelnice și care trec ca o curgere? Ce încă va și folosi îngroparea cea strălucită, și mormântul cel spoit, și laudele cele deșarte, pe bărbatul ce a trăit în păgână-tate, când el slăbire nu va dobândi?

32. Ce folosește pe cel bolnav, ce zace în case aurite, strălucirea cea din pereți și din tavan, când de boală se muncește, sau de ba-laur înlăuntru mușcându-se, cu totul i se mănâncă trupul? Că ce va folosi pe sufletul cel bolnav sânguința celor mai mulți din prejurul trupului, dacă nu va fi lauda cea de la Domnul? Deci, nu lăuda cele vremelnice și care curg ca ceara, și pe cei ce împreună cu bogății petrec. Dar tu vorbești cu Dumnezeu, Împăratul a toate, prin rugă-ciune, și mâncând Trupul Unuia-Născut Fiului Lui, și bând Sângele Lui, veselește-te întru bucurie, că Biserica a Lui te-ai învrednicit a te face.

33. Deci, nu te împuțina, văzându-te pe tine întru neslavă în viața aceasta, sau în boală, sau în adânci bătrânețe și sărăcie, că Cel ce hrănește păsările cerului, nu te va lăsa pe tine neîngrijit. Dar te strâm-torezi, nu cumva întunecarea vederii să te surpe pe tine. Ci soco-tește, că și dreptii au răbdat aceasta. De unde Isaac a zis lui Iacov, când a luat binecuvântarea: Apropie-te de mine, și te voi pipăi pe ti-ne, fiule, de ești tu, fiul meu, Isav (Facere 27, 21). Însă li s-au lumi-nat ochii minții lor, de răutate curățiți fiind. Deci, curăță-te și tu de răutate, și de boala trupească nu purta grijă, fiindcă Lui îi este grijă de noi. Dacă cele spre trebuința cea de nevoie îți lipsesc ție, gân-dește la Irod căruia îi curgea din toate părțile bogăția și desfătărilor și la Mergătorul-Înainte care era în temniță legat ca unul din făcă-torii de rele și proști oameni. Că nemincinos este Cel ce a zis: <MIȘ-2>Necaz în lume veți avea, și lumea se va bucura, iar voi vă veți mâhni, ci mâhni-ciunea voastră întru bucurie se va întoarce<DȘ0> (Ioan 16, 20).

34. Dar vei zice, că eu în strâmtorare mi-am petrecut viața, necunoscut și neslăvit, și după moarte nimenea nu este cine să-mi facă pomenirea. Acestea sunt ale nebuniei celei mai de pe urmă, și boli ale sufletului celui iubitor de slavă. Câți ți se pare că au pățimit în vremea prigoanelor pentru Mântuitorul nostru Dumnezeu, și până acum necunoscuți sunt lumii? Dar oare și cei ce au murit în munți și în peșteri, și în crăpăturile pământului, ale căroră pomeni-re de oameni nu se săvârșește, au pierit? Nicidecum! Fiindcă în car-tea Lui toți se vor scrie. Deci, cele de sus cugetă-le, nu cele de pe pă- mânt, că petrecerea dreptilor în ceruri este. Să nu fugi de osteneli, că și noi aceștia rămași pe cei ce în osteneli, și în strâmtorări, și ne-voi au strălucit întru Domnul, îi fericim. Iar dacă voiești tu să

fii moș-tenitor al dreptilor, să nu defaimi smerenia, nici să fugi de reaua pătimire cea întru osteneli, ci rabdă, ca să dobândești viața cea nes-fârșită, și bucuria, și slava. Fiindcă zice Apostolul: Că nu sunt vrednice pătimirile vremii de acum pe lângă slava ce ni se va descoperi (Romani 8, 18).

Și de voiești să nu fii furat în ceva de potrivnicul, crede că nici una, din acelea care lucrezi sau gândești, nu se tăinuiește de Dumnezeu. Iar dacă se îndoiește gândul pentru cunoștința lui Dumne-zeu, ai pildă pe Proorocul Elisei, căci când s-a ridicat război între împăratul lui Israel și al Siriei, și împăratul Siriei se sfătuia cu slugile sale, zicând: "În locul acesta voi tăbări", a trimit Elisei către împăratul lui Israel, zicând: "Păzește-te să nu treci în locul acesta, că acolo Siria s-a ascuns". Și a trimis împăratul la locul acela care i-a spus lui Elisei, și s-a păzit de el mereu. Și s-a tulburat sufletul împăratului Siriei de cuvântul acesta, și a chemat slugile sale, și a zis lor: "Nu îmi vestiți mie cine mă vinde pe mine împăratului lui Israel?" Și a zis una din slugile sale: "Nimeni, domnul meu, împărate, că Elisei pro-orocul cel din Israel vestește împăratului lui Israel toate cuvintele pe care le vei grăi în cămara casei tale" (IV Regi 6, 8-12). Și dacă cu adevărat de proorocul nu se tăinuiău cele ce pe ascuns se făceau, dar de Ziditorul tuturor cum se va putea ceva a se tăinui? Nicidecum! Că pentru aceasta ni s-a poruncit în cămări a ne ruga, când Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis: Iar tu când te rogi, intră în cămara ta, și încuie ușa ta, și roagă-te Tatălui tău Celui întru ascuns, și Tatăl tău Cel ce vede în ascuns, va da ție întru arătare (Matei 6, 6).

Deci, să lepădăm de la noi tot gândul răutății, ca nu cumva să ne slăbănogim. Că gol este iadul înaintea Lui și nu este acoperământ peirii. Deci, nu te mâhni, nici te îndoii, că înaintea ochilor lui Dumnezeu suntem, măcar de voim, măcar de nu voim. Bucură-te în ne-cazuri, căci cununile din multe feluri de flori se împletesc și dreptii prin multe ne-cazuri intră în bucuria Domnului lor.

35. Deci, nu pofti stăpânie de suflete, nu cumva încă nu te-ai suit la măsurile nepătimirii, și pe tine te vei vătăma, și pe cei ce îți urmează ție. Iar dacă fără de voie ești pus, grijește-te, nu ca să faci voile tale, ci ale Celui ce ți-a încredințat ție grija oilor celor cuvân-tătoare. Că zice prin Proorocul Iezechil: O, păstori ai lui Israel, au doară pe sine se pasc păstorii? Au nu pe oi le pasc păstorii? Iată laptele îl mâncați, și cu lâna vă îmbrăcați, și pe cea grasă o junghiați, și oile Mele nu le pașteți. Pe cea neputincioasă n-ați întărit-o, și pe cea bolnavă n-ați însănătoșit-o, și pe cea zdruncinată n-ați legat-o, și pe cea rătăcită n-ați întors-o, și pe cea pierdută n-ați căutat-o, ci le-ați stăpânit cu asprime și cruzime. Și s-au risipit oile Mele, nefiind păstori, și s-au făcut spre mâncare tuturor fiarelor câmpului. Și s-au risipit oile Mele prin toți munții și peste tot dealul înalt și peste fața a tot pământul s-au risipit. Și nu era cel ce le caută, nici cel ce le întoar-ce. Pentru aceasta, păstori, ascultați cuvântul Domnului: Viu sunt Eu, zice Domnul, pentru că s-au făcut oile Mele spre pradă și s-au făcut oile Mele întru mâncare de tot tuturor fiarelor câmpului, ca și când ar fi fost fără de păstori, și nu au căutat păstorii oile Mele și păstorii s-au păscut pe ei, iar oile Mele nu le-au păscut, pentru aceasta, păstori, auziți cuvântul Domnului: Acestea zice Domnul Dumnezeu: "Iată Eu vin la păstori și voi cere oile din mâinile lor și îi voi întoarce pe dânșii ca să nu mai păstorească oile Mele, și nu se vor mai paște păstorii pe ei înșiși, și voi scoate oile Mele din gura lor, și nu vor mai fi lor de mâncare" (Iezechil 34, 2-10).

36. Deci, se cuvine a gândi cu adevărat, câtă primejdie are griji-rea cu nebăgare de seamă și cu lenevire de cei supuși lui. Deci, tre-buie să fie egumenul prea înțelept și știut, și deștept către mântuirea celor stăpâniți, și să ia seama pășirea fiecăruia, mișcarea, îmbră-căminte, și pe cele necuvioase să le mustre, și către cele mai cu-vioase să-i povățuiască. Că dascălii nu numai închipuirile literelor le arată ucenicilor, ci și ale semnelor celor nedescurcate, și însuși locul fiecărei slujbe îi învață. În acest chip trebuie și înainte stă-tătorul până la cele prea mici care folosesc către mântuire a le ară-ta fraților, și muncile cele groaznice dator este a le povesti leneși- lor, ca, făcându-se ele ca un zid, să oprească pe pricinuatorul de la cele fără de pricină. Așa văzând lupii grijirea păstorului, fug de la turma oilor celor cuvântătoare.

37. Nimic nu suie așa pe suflet către mântuire și mai îndrăzneț către ostenele nu îl face, ca a afla dascăl care cu lucru propovădu-iește fapta bună, după Cela ce zice: Precum la Mine veți vedea, așa să faceți.

38. Se cuvine dar ca și noi, ucenicii, să nu fim neascultători, nici împotriva grăitori, ci toată smerita cugetare a arăta înaintea lui Dum-nezeu și a oamenilor. Iar dacă s-ar întâmpla ca dascălul cu cuvân-tul să propovăduiască fapta bună, iar de lucrare să se lenevească, să nu dăm loc potrivnicului din pricina aceasta spre răsturnarea sufle-tului nostru, ci să ne aducem aminte de Cel ce a zis: În scaunul lui Moi-se au șezut cărturarii și fariseii. Toate câte vor zice vouă să faceți, faceți, iar după lucrurile lor, nu faceți, că ei zic și nu fac (Matei 23, 2-3).

39. Păzește-te pe tine totdeauna a nu pune împiedicare sau smin-teală aproapelui, temându-te de îngrozirea Celui ce a zis prin proo-roc: Vai de cel ce adapă pe aproapele său cu amestecare tulbure (Avacum 2, 15). Și iarăși: Acestea zice Domnul: Iată Eu voi judeca între oaie și oaie, între berbeci și între țapi, și nu vă este vouă destul că bună pășune pășteți și rămășițele pășunii le călcați și apa cea limpede o beți și pe cealaltă cu picioarele voastre o tulburați, și oile Mele călcăturile picioarelor voastre le pășteau și apa cea tulburată de pi-cioarele voastre o beau? De aceea, așa le zice Domnul Dumnezeu: Iată Eu voi judeca între oaia cea grasă și între oaia cea slabă. Cu coastele și cu umerele voastre împingeți și cu carnea voastre împungeți și pe tot cel ce lipsea îl necăjeți. Și voi mântui oile Mele, și nu vor mai fi spre pradă și voi judeca între oaie și oaie (Iezechil 34, 17-22).

Deci, să nu fim iubitori de noi înșine, că din aceasta răutățile, ca niște odrasle, odrăslesc. Iar a iubirii de sine surpătoare este dra-gostea, care pe toți îi trage către unire și îi strânge. Că mare și scumpă avuție este dragostea. Deci, nevoiește-te a nu cădea din aceasta. Gri-jindu-ne drept aceea de mântuirea noastră, să cruțăm mădularele noastre, chipuri de faptă bună făcându-ne aproapelui în credință, dra-goste, răbdare, curățenie, supunere, smerită cugetare, frica lui Dum-nezeu, nu de voile cele prea rele trăgându-ne, ci în ostenele duhu- lui nevoindu-ne. Că desfătarea și slobozenia se împotrivesc vieții celei prea bune.

40. În calea cea strâmtă și necăjită să umblăm, iubind zdrobirea inimii, ca să petreacă în noi pomenirea morții și să ne slobozim de osândă. Că zice: Vai, de cei ce râd, că vor plânge și se vor tângui, și: Fe-riciți cei ce plâng acum, că aceia se vor mângâia. Să ne plecăm în mor-mânt și vom vedea tainele firii noastre: Grămada oaselor cea înși- rată, capete golite de cărnuri și celelalte ale oaselor. Și acelea văzân-du-le, pe noi înșine în dănele ne vom vedea. Unde este podoaba florii de acum și buna culoare a feții? Acestea dar pomenindu-le, să încetăm de poftetele cele

trupești, ca la Înviere să nu ne rușinăm.

Pomenește și slăbiciunea mea în rugăciunile tale, de tine nele-nevindu-te, ca să mă pomenească pe mine Domnul Dumnezeu, cel ce sunt asemenea viermelui și putrejunii, și să mă izbăvească de mun-cile cele gătite păcătoșilor și să mă învrednicească desfătării raiului. Că bunătatea Lui și dreptatea și îndurările Lui sunt peste toate lu-crurile Lui. Amin.

41. Un frate oarecare povestea un lucru în acest fel, însuși auzitorul fiind de la alt frate: "Un om oarecare era într-o cetate și acesta avea un argat cu sine, la care își avea toată credința sa. Aces-tuia i-a intrat gând ca să se ducă la viața monahicească, iar stăpânul acestuia mai toate le făcea, vrând să taie pe tânăr de la scopul lui, fiindcă era luător de seamă la lucrurile lui. Și nu a putut să țină pe tânăr.

Deci, lepădându-se de lume tânărul, a ieșit către frați, iar după puțini ani a început a fi luptat ca să se întoarcă în lume, și lăsân-du-și chilia sa, s-a dus către stăpânul său, ca spre cercetarea bărba-tului. Și a primit bărbatul acela pe frate cu dragoste, o dată și de două ori, iar în a treia pogorâre, ridicându-și fratele chipul fâgădu-inței, a arătat bărbatului patima cea ascunsă în sine, zicând: "De vreme ce nu mai pot suferi jugul vieții monahicești, te rog pe tine, domnule, primește-mă pe mine iarăși cu tine, și să mă ai pe mine după rânduiala cea dintâi. Că nădăjduiesc că mai mult voi purta grijă de lucrurile tale decât cum eram. Că auzisem de la tine, că și pe fiica ta vrei să mi-o dai mie de femeie". Iar bărbatul acela a răspuns către el: "Dacă lui Dumnezeu nu i-ai păzit știința, mie cum poți să mi-o pă-zești?" Iar el, de cuvântul acesta, ca de un bici rânindu-se, s-a întors în chilia sa".

Deci, să nu ne îngreuiem răbdând ostenele, că scris este: Cei ce seamănă cu lacrimi, cu bucurie vor secera (Psalmul 125, 5).

42. Nerăutatea să o ai spre primirea poruncilor lui Dumnezeu, iar viclenia spre a împinge de la tine meșteșugirile potrivnicului.

43. Taie cu înțelepciune vorbirile cele vătămătoare, ca omul cel dinlăuntru să se liniștească bine.

44. Nu fi viclean și amar cu voirea, ca să nu te împiedici când ți se pare că ești întărit.

45. La nemaniere nevoiește-te, ca să nu te îmbeți fără de vin, de răutate și de mânie îngreindu-te.

46. Să nu fii iubitor de dulceți și defăimător, ca să nu se hulească Domnul prin tine.

47. Să nu petreci împreună cu cei ce fac ghidușii, ca să nu se strice înțelegerile tale. Că vorbele lor foarte sunt vătămătoare. Că pe cei bătrâni îi fac să urmeze obiceiurile tinerilor, iar pe tineri îi trag către lucrarea fărădelegii.

48. Despre sfaturile bărbaților celor răi întoarce-te, că robi s-au făcut pe ei pântecelui și patimilor celor de sub pân-tece.

49. Nu poate curvarul a iubi pe cel ce îi urăște patima, nici furul pe cel ce se leapădă de nedreptate, ci lângă cel asemenea se va lipi bărbatul.

50. Să nu ți se îndulcească ție dulceța, ca să nu ți se amărăscă ție munca ei.

51. Așteaptă totdeauna ieșirea ta și pregătește-te pentru călăto-ria aceasta. Că, în ceasul în care nu aștepti, va veni porunca cea în-fricoșată, și vai, celui nepregătit! Bună este umilința, că vindecă su- fletele oamenilor.

52. Nimenea plângând, va păcătui cândva, și nimenea întru umilință fiind, gândește

răul, că din umilință vine plângerea, iar în plângere lipsirea și încetarea de răutăți intră.

53. Caută în ce vei birui dulcele, că aceasta folosește lucrării tale.

54. Risipitoare a dulceții este rugăciunea cea deasă și cu trezvie, apoi a stăpâni mintea și curat a avea gândul, ca să nu scoată grai fără de rânduială și nepotrivit trebuinței celei cuvincioase, încre-dințați fiind că Judecător neamăgit este Domnul. Și luarea aminte a minții și așteptarea judecării va risipi de tot gâdilirea dinlăuntru și pofta ce întinerește o va veșteji, și va fi în alinare un suflet ca acesta.

55. Răbdă în locul în care șezi, împuținării împotrividu-te, că în mutare și depărtare, nu îmblânzești patimile, ci în luarea aminte a minții. De răbdare avem trebuință, ca, voia lui Dumnezeu făcând, să dobândim făgăduințele, iar cel ce petrece cu lenevire departe stă de răbdare, precum și cel bolnav de sănătate. Deci, nu în lenevire este fapta bună, ci în răbdare se cunoaște, iar răbdarea, înnoindu-se, se întărește întru a se îndeletnici mintea în vederea și cugetarea celor așteptate. Că de acolo, îngrășându-se mintea, prinde tărie, precum și trupul din bucatele cele de mâncare și simțite. Iar dacă ar înnegri mintea acest dar și vrednicie, cu adevărat, săracă și neputincioasă se face. Deci tu, scuturând de la tine împătımirea patimilor celor materialnice, îndeletnicește mintea în lucrarea cea dumnezeiască, și nu este trebuință a muta trupul din loc în loc și a o tăia în duceri, fără de pricină binecuvântată și fără de voia celor mai mari. Că împărăția cerurilor înlăuntru nostru este.

56. Neîngreuiat pe tine păzește-te și neprihănit în oricare loc vei locui, ca să sporești bine întru Domnul, iar dacă defăimător vei ieși, vezi nu cumva să se verse peste tine defăimarea de la Cel Preaînalt, făcându-te voievod de fapte necuvioase.

57. Urmă de săvârșire este a te bucura și prea a te veseli de spo-rirea aproapelui, iar a obiceiului celui prea amar și a așezământului celui rău, este a te mârni și ați cădea cu greu sporirea altuia.

58. Pentru ce te îngreuezi, o, omule, de lauda celui ce sporește? Au doară întru a cădea acesta sau acela din mântuire, pentru aceasta te vei mântui? Sau întru a fi încuiați mulți afară de împărăția ceru-rilor, tu vei împărăți? Au numai pe tine singur te încape împărăția cerurilor? Au doară ție unia ți s-a gătit bucuria raiului, că îți vine greu de mântuirea multora? Deci să nu vinzi de la tine lucrurile dorului celui curat, și pe cele ale petrecerii celei legiuite să le schimbi pe vrăjămășie și pe cumplita amărăciune a năravului. Deci, nime-nea să nu te amăgească pe tine, nici om, nici diavol, nici cuget care să se încuibeze în gândul inimii. Căci cu neputință este fapta bună în întemeiere a o aduce, dacă nu va fi împreună amestecată cu dra-gostea. Că măcar de ar avea cineva din voi toată cunoștința și toată credința, cât să mute munții, după cuvântul Apostolului, iar dragos-te<§-3> nu va avea, nimic nu se va folosi, ci stă departe de cărarea cea dreap-tă ce duce către ușile cele cerești.

Deci, avem trebuință de multe lacrimi, ca să fim sloboziți noi din legăturile urâciunii și ale zavistiei, și ale mândriei, și ale oricărei întinăciuni diavolești. Că al diavoleștii așezări lucru este a se mârni cineva pentru vitejia celor ce sporesc. Că dracii, pe urâciune îmbră-țișând-o, prea drag le este lor ca toți deodată să piară, iar sfinții, pe al lor Stăpân urmându-L, toți oamenii voiesc să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină (I Timotei 2, 4). Că prin dragoste la vârf înălțându-se, pe aproapele, ca pe ei înșiși, l-au iubit.

59. Dacă ești întreg înțelept, nu te înălța pentru înfrânarea ta, ci roagă-te Domnului în smerită cugetare, ca să ți Se facă păzitor până la sfârșit. Că de multe ori la vie, năvălirea celor cu câte patru picioare făcându-se, numai decât strică rodul, din lenevirea păzitorului.

60. Dacă ai bogăție, nu te înălța cu gândul, că încă nu te-ai izbăvit de primejdii și de bântuitori. Pentru aceea și neîntemeiată este îndulcirea cea dintru aceasta, pentru schimbarea cea prea grabnică și nearătată, după cum este scris: Văzut-am robi pe cai și pe boieri mergând ca niște robi pe pământ (Eclesiastul 10, 7).

61. Dacă ești bine înflorit cu mădularele, nu te înălța cu tăria trupului, ci socotește ce fel și câte primejdii sunt puse împrejurul trupului. Că, pe care îi vedem de patimi nevindecate ținuți, ori de mădulări ciunțiți, ori de dhuri necurate supărați, nu așa s-au năs-cut din pânțele, ci cei mai mulți între aceștia de năprasnă s-au so-cotit. Și vârsta ceea ce era în floare, astăzi de patimi cu greu de vin- decat, muncindu-se, s-a veștejit.

Deci, caută-te pe tine ca nu cumva între aceștia, nu după multă vreme, să te socotești, fiindcă de aceiași fire ești. Când într-un altul vom vedea ceva din cele de scârbă, pe noi înșine într-un acela să ne pri-vim, că nu știm ce va naște ceea ce vine. Că de multă mâhniciune și de dureri plin este trupul nostru. Deci, știind neputința firii noastre, să nu fim mândri și nemilostivi, ci prin milostivirea cea a unora către alții, bine împăcat să avem pe Ziditorul, Cel ce poate rănit să facă și iarăși să tămăduiască, și să pogoare în iad, și să ridice. Măcar deși la puțină vreme este sănătos trupul nostru, dar nu știm ce va naște cea viitoare.

62. Nu te înălța peste cel ce a greșit, nici zădări pe cel ce nu a greșit să greșească, că amândouă sunt nefolositoare și primejdioase. Iar de voiești să te faci de bună treabă, dă-te pe tine la amândouă chip de lucruri bune, vărsând pâraie de lacrimi înaintea Domnului, ca pe cel căzut să-l ridice Domnul, iar pe cel ce stă, să nu se prindă de pă-cat. Că unul este Judecătorul, Care poate să mântuiască și să piardă.

63. Nu tulbura adunare de bărbați pustnici, când cântă Domnului, purtându-te cu obrăznicia gândurilor, ca nu rană de Dumne-zeu trimisă să-ți vină ție. Că a păcătui asupra lui Dumnezeu, cum-plit lucru este și neiertat. Duhurile proorocilor, proorocilor se supun, că Dumnezeu nu este al nestatorniciei, ci al păcii.

64. Tânăr fiind, câștigă-ți tăcere și nelenevire, că nelenevirea neîngreuiat pe tine te păzește, iar tăcerea pe lumina sufletului nestinsă o păzește, neslobozind-o să se întunece de răutate.

65. Să-ți stea ție de față smerita cugetare în tot locul și în toate acelea care lucrezi. Că precum trupul are trebuință de haină, măcar de este căldură, măcar de este frig, așa și sufletul are trebuință ne-încetat de îmbrăcăminte cea din smerita cugetare. Avuție bună și aleasă este smerita cugetare, și știu toți care cu îndrăzneală au tras jugul acesteia. Alege-ți mai bine a umbla gol și desculț, decât să fii go-lit de aceasta, că, pe cei ce o iubesc pe dânsa, îi acoperă Domnul.

66. Precum nu este cu putință corăbierii să petreacă neîncetat în corabie, și cel ce a găzduit în gazdă să nu iasă din locul acela, așa și noi, nu este cu putință a fi veșnici în această viață. Că precum acolo călător s-a numit corăbierul, așa și aici, străini și nemernici. Deci, către acestea căutând cu ochiul minții, bine să ne pregătim către mutarea vieții.

67. Când te vei vedea pe tine împodobit cu faptele cele bune și înălțat, atunci de

multă smerită cugetare ai trebuință. Ca păzite fiind întregi temelile, neclătită și nesfârșită să rămână zidirea cea de-a sus, și va fi întru multă întemeiere rodul tău.

68. Cel ce sapă groapă aproapei într-însa va cădea, și cel ce pune cursă dascălului său, rău credincios este și prea fărădelege. Drept aceea și împreună osândit va fi cu cel ce a vândut pe Făcătorul de bine și Dascălul său în mâinile celor fărădelege.

69. Pe bărbat, mirean, nu satul și haina îl face, ci năravul cel rău și plecarea către poftetele cele lumești și materialnice. Că întru acestea sufletul se face spurcat.

70. Pe monah, nu tunderea și îmbrăcămintea îl face, ci dorirea cea cerească și petrecerea cea dumnezeiască, că în acestea viața cea bună se arată.

71. Mai înainte de ispită nu te mări pe tine, că de multe ori ispi-ta venind asupra, și pe cei ce li se părea că stau, i-a biruit.

72. Mi se pare că mai înainte de ispită nimic nu te cunoști pe tine, în ce fel ești cu puterea. Deci, se cuvine a întări mintea și a priveghea către năvăliri.

73. Precum focul în topitoare lămurește aurul și argintul, așa în ispite se lămuresc sufletele oamenilor, ajutător având pe Domnul.

74. Să nu ne temem în ispite, ci cu îndrăzneală să ne întindem către plata chemării celei de sus întru Hristos. Că încununează Domnul pe toți cei ce Îl iubesc pe Dânsul.

75. Dacă îți acoperi mădularele tale ca să nu fie văzute goale de cineva, păzește-te și tu să nu iei aminte la goliciunea altuia, fără de nevoie sau fără de boală, ca să nu îți imaginezi oarecare chipuri ne-cuvioase în mintea ta.

76. Dacă vreo ascultare împlinind, ungând cu untdelemn pe cel bolnav, păzește-ți ochiul, mâinile și limba, ca să nu covârșească în ceva hotarele întregii înțelepciuni, că aceasta se cuvine bunei credințe.

77. Puneți mâinile tale pe trupul altuia cu frică, ca cel ce de însuși sfințenie te apuci, căci cu adevărat sfântă este Biserica Domnului, minunată întru dreptate. Că zice: Au nu știți că Biserica lui Dumnezeu sunteți și Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi? Dacă cineva strică Biserica lui Dumnezeu, strica-l-va pe acesta Dumnezeu. Că Biserica lui Dumnezeu sfântă este, care sunteți voi (I Corinteni 3, 16-17). Deci, acestea știindu-le, cu toată străjuirea să păzim inima noastră.

78. Păzește-te pe tine ca nu cu răzvrătire să te afli către tânăr. Că mulți s-au stricat și urâți sau făcut, și desăvârșit deșerți s-au arătat.

79. Când dormi nu îți așterne ție mai presus de trebuință. Că poate după cuviință moliciunea să înfierbânte trupul și mai iute să aprindă cărbunele dulceții.

80. Cei ce dorm în case aurite și pe paturi de elefanți și cu pietre împistrite, pe cei ce în ostenele au petrecut îi fericesc, măcar deși aceștia nu sufăr să fie râvniți.

81. Pe toate lucrează-le și gândește-le ca să placi lui Dumnezeu. Că această gândire nefiind de față, se va duce plata la toată lucrarea.

82. Suferă ostenele în această vreme scurtă, ca în veci să te odih-nești. Că tu te vei duce acolo, iar lucrul tău rămâne de-a pururea.

83. Dacă ești lucrător, nu fi întristat către ducerea cea bună. Că nimeni, cu bogăție întorcându-se întru ale sale, nu este în mâhnire.

84. Nu ispiți pe aproapele pentru iubirea de argint, ca să nu iei păcat pentru dânsul, ci cugetă ceea ce este scris: Nu vă faceți înțelepți întru sine-vă, că

nedreptii împărăția lui Dumnezeu nu o vor moș-teni (Romani 12, 16).

85. Nu fie mâna ta întinsă ca să ia, ci mai vântos ca să dea.

86. Îndelung-răbdător ești tu, fii și mult întru pricepere, că dar bun este îndelunga-răbdare. Că pe iuțime și pe mânie și pe îpuți-nare le gonește, și pașnică așezare bagă în suflet.

87. Dacă din ostășie ai dobândit slavă vremelnică care cade ca o floare de iarbă, și te-ai lepădat de nălucirea ei, suferă ostenele până în sfârșit, ca nu cumva să se hulească Dumnezeu prin tine, zicând ne-credincioșii: "Nici Dumnezeu nu l-a mântuit pe el". Ci precum a zis Domnul: <MIȘ0>Așa strălucească lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă lucrurile voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri (Matei 5, 16). Cei ce se fac ostași la împăratul cel pământesc, de nu vor arăta iscusință împotriva vrăjmașilor, de darurile cele mai mari ale împăratului neapropiați rămân, iar după ce și pe toate le vor face, mică este plata lor. Și pentru ce zicem acestea? Că acestea slavă deșartă sunt și îndulciri ale pântecelui, iar cei ce au făcut vite-jie împotriva duhurilor vicleniei, numărați făcându-se împărăției celei cerești, bucuriei lor nu va fi sfârșit, că vor fi ca îngerii în ceruri.

88. Dacă șezi în viața de obște, ori deosebi ducându-te să te liniș-tești, de cele ce ți se cer nu te lenevi, adică, de inimă curată și de duh zdrobit. Că cel ce a câștigat pe acestea, nu se va defăima de la Dum-nezeu, iar a defăima pe acestea, mare este primejdia.

89. Nu te îngâmfa cu buna limbuție mărindu-te pe tine, ci cu lucru vestește învățătura, celor simpli și necărturari, ca să fii ucenic al Apos-<Ș-3>tolilor Domnului. Că a se lăuda cineva în înțelepciunea cea dinafară s-a oprit, mai ales creștinilor, că cel ce se laudă, în Domnul să se laude.

90. În îmbrăcăminte hainelor nu te îngâmfa, aducându-ți amin-te de cojocul lui Ilie și de sacul Isaiei, după cum este scris: Mergi și ia sacul de la mijlocul tău și încălțămintele tale dezleagă-le de la pi-cioarele tale (Isaia 20, 2). Deci, nu fi vestit prin haină luminată, ci prin lucrurile bune strălucească lumina ta înaintea tuturor, ca să se slăvească Domnul.

91. Pentru credință vorbind, ia aminte de s-a lucrat de tine lu-crurile credinței. Iar dacă a zice și a auzi prea dorit ești, se va zice ție cea scrisă: Voiești să știi, o, omule deșarte, că credința fără de fapte este moartă? (Iacov 2, 26). Căci cu adevărat morți sunt toți cei ce mărturisesc că știu pe Dumnezeu, iar cu lucrurile se leapădă, după Apostolul: Urâți fiind și nesupuși și către tot lucrul bun neiscușiți. Tu dar să ai cuget smerit, ca nu la înălțime ridicându-te, să cazi cădere de spaimă. Roagă totdeauna pe Dumnezeu, strigând către El: Pune Doamne strajă gurii mele și ușa de îngrădire împrejurul buzelor mele. Să nu abați inima mea spre cuvinte de vicleşug, ca să-mi dezvinovătesc păcatele mele; iar cu oamenii cei care fac fărădelege nu mă voi însoți cu aleșii lor (Psalmul 140, 3-4). Că limba mic mădular este și mult se îngâmfează (Iacov 3, 5).

92. Jefuirile averilor și muncile și îngrozirile morții, pe mulți i-a clătit, iar alții prin acestea s-au încununat, iar alții pentru iubirea de argint, vânzători s-au aflat. Alții pentru slava deșartă, adevărul l-au defăimat, iar alții pentru boldul iubirii de dulceți, în fărădelege au căzut. Iar numai singuri aceștia au biruit pe cel ce are stăpânirea morții, adică pe diavolul, cei ce de-a pururea au pe Domnul în ei; că biruința noastră este Domnul.

Deci, de sporești în fapte bune, nu cugeta înalt; de ești foarte păcătos, să nu te

deznădăjduiești de a ta mântuire. Că fericit este, nu cel ce bine a început, ci cel ce fără de patimă a sfârșit. Deci, să nu ne dăm pe noi înșine nelucrării celei de toată ziua, ci să lucrăm bine în ceasul al unsprezecelea, ca și noi să ne învrednicim a primi di-narul din mâna Domnului.

93. Dacă ai cu tine vreun ucenic și, prin lenevirea neluării amin-te de sine, ar ieși din jugul buneii credințe, nu te minuna de aceasta, nici da loc măhnirii, ca mai mult să necăjească mintea ta, ca nu cumva și pe tine să te vatâmi, și pe acela să nu îl folosești, ci ia aminte la slujitorul Proorocului Elisei. Iar dacă și în multă răutate a alunecat, socotește pe apostolul care s-a făcut vânzător. Și cine este atât de necunoscător și rău credincios, ca deasupra dascălului să scrie pri-cina căderii aceluia și nu deasupra voinii celei rele a ucenicului? Că de sine stăpânitor a făcut Dumnezeu pe om. Pentru aceea și cinstea și munca se păstrează, adică, celor ce bine se nevoiesc, cinstea și cu-nuna, iar călcătorilor de lege și defăimătorilor, munca și pedeapsa. Că este păcat spre moarte; iar moarte își agonisește cel ce petrece în răutate și nu se schimbă din cele oprite către cele mai bune.

94. Când te vei vedea pe tine supărându-te și îngreundu-te spre citirea dumnezeieștilor cuvinte, și sfaturile cele duhovnicești lepă-dându-le, cunoaște că sufletul tău în cumplită boală a căzut. Că înce-pătura relei nebunii este aceasta, cu care cei ce au bolit rodul mor- ții l-au cules.

95. Cei ce uneltesc meșteșugul arâmii nu se leapădă de praf, nici de lovitura ciocanului, nici de amestecarea focului, ci apucând bucată de fier cu sânguință și cu statornicie, scot vase de bună treabă. Drept aceea cu adevărat și noi să nu ne supărăm, mângâindu-ne unii pe alții, ca din nevrednic cinstit scoțând, să ne învrednicim nu-mirii aceleia și slavei celei mai presus de fire, că scris este: Dacă vei scoate cinstit din nevrednic, ca gura Mea vei fi (Ieremia 15, 19), și: Fericit este cel ce are sămânță în Sion și rudenii în Ierusalim .

96. Cu dumnezeiești ape adapă-ți sufletul tău, ca, înflorind, să rodească rodul dreptății. Se cuvine ca și noi să alergăm după folo-sul sufletului, în ce chip dobitoacele cele de pe pământ după pajiș-tea buruienilor. Căci, când este sufletul sănătos, puternic are trupul către ostenelele cele bune, iar când acesta se biruiește de gânduri u-râte, de nevoie și trupul se va strica de răutate. Pentru aceea, fericit este cel ce neguțătorește bine în această viață cele ale vieții sale, că bogat se va duce la viața cea nesticăcioasă. Pe care facă-se ca noi toți să o dobândim prin rugăciunile tuturor celor ce bine au plăcut Domnului nostru Iisus Hristos. Amin.

FERICIRI

Cincizeci și cinci de Capete

1. Fericit este cel ce s-a făcut cu totul liber întru Domnul, de toate cele pământești ale acestei vieți deșarte și numai pe singur Dumnezeu, Cel bun și îndurat, L-a iubit.
2. Fericit este cel ce s-a făcut plugar al faptelor bune și a înălțat stog al rodurilor vieții întru Domnul ca o holdă de grâu roditoare.
3. Fericit este cel ce s-a făcut bun lucrător de pământ al faptelor bune și a sădit vie duhovnicească și, culegând-o, a umplut jghiaburile lui de rodirile vieții întru Domnul.
4. Fericit este cel ce a veselit pe cei împreună robi ai săi cu veselie duhovnicească din rodul faptelor bune, pe care, ostenindu-se, le-a sădit ca să dea rodul vieții întru Domnul.
5. Fericit este cel ce stă în adunare și rugăciune ca un înger ceresc, curate având totdeauna gândurile și trecere nu a dat vicleanului, ca să-i robească sufletul lui de la Dumnezeu Mântuitorul.
6. Fericit este care în cunoștință a iubit plânsul și cu umilință a picurat pe pământ lacrimile, ca niște mărgăritare bune înaintea Domnului.
7. Fericit este cel ce iubește sfințenia ca lumina și nu și-a spurcat trupul său cu lucruri întunecate ale vicleanului înaintea Domnului.
8. Fericit este care își păzește trupul său în sfințenia Mântuito-rului și nu și-a rușinat sufletul său cu lucruri străine, ci a rămas bine plăcut întru Domnul.
9. Fericit este cel ce a urât lucrare cea urâtă, care este plină de rușine, și pe sine s-a pus înainte jertfă vie, bineplăcută Domnului.
10. Fericit este cel ce de-a pururea are în sine pomenirea lui Dumnezeu, că va fi tot el, ca un înger ceresc pe pământ cu frică și cu dragoste, slujind Domnului.
11. Fericit este cel ce iubește pocăința care, mântuiește pe păcătoși, și nu a mai adăugat a face rău ca un necunoscător înaintea Mântuitorului nostru Dumnezeu.
12. Fericit este cel ce stă în chilie ca un viteaz ostaș, păzind vistieria Împăratului, adică trupul lui împreună cu sufletul fără prihană întru Domnul.
13. Fericit este cel ce stă în chilie ca un înger în cer, curate avându-și gândurile, și cu gura, cântând Celui ce are stăpânirea a toată suflarea.
14. Fericit este cel ce s-a făcut ca Serafimii și ca Heruvimii și nu s-a lenevit niciodată către slujba cea duhovnicească, neîncetat slavoslovind pe Dumnezeu.
15. Fericit cel ce este plin de-a pururea de bucurie duhovnicească și nu s-a lenevit, purtând jugul cel bun al Domnului, că se va încu-nuna cu slavă.
16. Fericit este cel ce s-a curățit pe sine de toată întinăciunea păcatelor ca să primească cu îndrăzneală în casa sa pe Împăratul sla-vei, pe Domnul nostru Iisus Hristos.
17. Fericit este cel ce se apropie cu frică, și cu cutremur, și cu groază la Preacuratele Taine ale Mântuitorului, și a cunoscut că viață nesfârșită a primit în sine.
18. Fericit este cel ce cugetă totdeauna la moarte și a surpat patimile cele urâte, care se încuibează în inimile celor leneși, că unul ca acesta se va mângâia în

ceasul despărțirii.

19. Fericit este cel ce pomenește totdeauna frica gheenei și se sânguiește, cu lacrimi și cu suspinuri, curat a se pocăi întru Domnul, că se va izbăvi de necazul cel mare.
20. Fericit este cel ce se smerește pe sine totdeauna de bună voie, că se va încununa de Cel ce s-a smerit pe Sine, de bună voie, pentru noi.
21. Fericit este cel ce cu toată cucernicia stă în chilie, ca Maria lângă picioarele Domnului, și s-a sânguit ca Marta spre primirea a Însuși Domnului și Mântuitorului.
22. Fericit este cel ce s-a aprins cu frica lui Dumnezeu, și are în sine de-a pururea fierbințeala Sfântului Duh, și cu totul a ars spinii și ciulinii gândurilor celor viclene.
23. Fericit este cel ce nu și-a murdărit mâinile sale în lucruri străine, ca un necinstit, că și pentru aceasta va fi judecat în ziua cea înfricoșată înaintea Domnului.
24. Fericit este cel ce lucrează înțelegeri frumoase și bune totdeauna, și cu nădejdea a biruit patima cea rea a lenevirii, de care sunt luptați pustnicii Domnului.
25. Fericit este cel ce s-a făcut ca un viteaz războinic în lucrul Domnului, și ridică pe cei trândavi, și mângâie pe cei ce se îpuținează în calea Domnului.
26. Fericit este cel ce s-a făcut prea rodit întru Domnul, ca să aibă păzitori pe Sfinții Îngeri, precum pomul cel prea rodit are păzitor pe grădinarul său.
27. Fericit este cel ce iubește blândețea întru pricepere duhovniească și nu s-a amăgit de vicleanul șarpe, avându-și nădejdea în Domnul Cel bun și îndurat.
28. Fericit este cel ce cinstește pe sfinți și iubește pe aproapele și zavistia a alungat-o din sufletul său, pentru care Cain s-a făcut ucigător de frate.
29. Fericit este cel ce cu lucrul a muștrat pe tiranul și de fața vâpăii dulceților nu s-a temut, că se va roura sufletul lui cu roua Sfântului Duh.
30. Fericit este acela peste a cărui minte nu a putut norul cel întunecat al diavolului să năvălească și să-l lipsească de lumina cea dulce și de veselia dreptilor.
31. Fericit este cel ce s-a luminat la ochii inimii și, ca într-o oglindă, vede de-a pururea pe Domnul, că, unul ca acesta, ușurare de patimi a primit și de gândurile cele viclene.
32. Fericit este cel ce iubește cuvinte frumoase și bune, și urăște cuvintele cele urâte și făcătoare de stricăciune, că nu se va face rob vicleanului.
33. Fericit este cel ce sfătuiește pe aproapele cu frica lui Dumnezeu și nu a amăgit sufletul lui, temându-se totdeauna de toiagul cel de fier al Păstorului Celui Mare.
34. Fericit este cel ce ascultă pe aproapele după Dumnezeu și rabdă necazurile, mulțumind, că unul ca acesta, mărturisitor făcându-se, se va încununa întru Domnul.
35. Fericit este cel ce nu s-a prins de patima trândăviei, ca un fără de bărbăție, ci a aflat răbdarea cea desăvârșită, în care toți sfinții cununile au primit.
36. Fericit este cel ce iubește înfrânarea după Dumnezeu și nu s-a osândit pentru pânțecă ca un desfătat și întinat, că se va mări unul ca acesta întru Domnul.
37. Fericit este cel ce nu s-a îmbătat de vin ca un neînfrânat, ci se veselește totdeauna în pomenirea Domnului, întru care toți sfinții se veselesc neîncetat.
38. Fericit este cel ce după Dumnezeu își economisește averile sale și nu s-a osândit de Dumnezeu Mântuitorul ca un iubitor de argint și neîndurat către aproapele.

39. Fericit este cel ce priveghează în rugăciuni, și în citiri, și în lucrul cel bun, că se va lumina spre a nu dormi întru moarte.
40. Fericit este care s-a făcut năvod bun duhovnicesc și pe mulți a vânat Stăpânului Celui Bun, că se va lăuda unul ca acesta foarte întru Domnul.
41. Fericit este cel ce s-a făcut chip bun aproapelui și nu a rănit știința celui împreună rob, săvârșind cele nelegiuite, că se va binecuvânta unul ca acesta întru Domnul.
42. Fericit este acela care s-a făcut îndelung-răbdător și milostiv, și nu a fost rob balaurului mâniei, zic mâniei celei îndelungate și rele, că se va înălța unul ca acesta întru Domnul.
43. Fericit este acela care s-a înălțat întru dragoste și s-a făcut ca o cetate ce stă deasupra muntelui, pe care, văzând-o vrăjmașul, a fugit cu frică, îngrozindu-se de întărirea ei întru Domnul.
44. Fericit este acela care a strălucit în credința Domnului ca o făclie luminată pe sfeșnic înalt și, pe sufletele cele întunecate, care au urmat eresului celor necredincioși și păgâni, le-a luminat.
45. Fericit este acela care iubește adevărul neîncetat și nu își dă gura lui minciunii ca o unealtă a păgânătății, înfricoșându-se de porunca cea pentru cuvânt deșert.
46. Fericit este acela care nu judecă pe aproapele ca un neînțelept, ci ca un priceput și duhovnicesc s-a nevoit a-și scoate bârna din ochiul său.
47. Fericit este acela a cărui inimă i-a înflorit ca un finic în îndrep-tarea credinței și nu s-a făcut ca de niște spini, alungată și împinsă afară de eresul necredincioșilor și al păgânilor.
48. Fericit este acela care și-a stăpânit genele și nu l-a amăgit pe el gânditor și simțitor pielea trupului, care, după puțin, izvorăște puroi.
49. Fericit este acela care înaintea ochilor are ziua ieșirii și a urât mândria, mai înainte de a se dovedi de moarte neputința firii noastre care putrezește în mormânt.
50. Fericit este acela care cugetă la cei ce dorm grămadă în mormânturi și a lepădat toată pofta cea rău puturoasă, că se va scula în slavă, când va răsuna trâmbița cea cerească, care deșteaptă pe toți fiii oamenilor.
51. Fericit este acela care, în pricepere duhovnicească, vede ceata stelelor, care cu slavă strălucesc, și frumusețea cerului, și dorește să vadă pe Făcătorul tuturor.
52. Fericit este acela care are în minte focul care s-a pogorât pe Muntele Sinaiului, și glasurile trâmbițelor, și pe Moisi, stând în mijloc, cu frică și cu cutremur, și nu s-a lenevit de mântuirea sa.
53. Fericit este acela care nu își are nădejdea sa spre om, ci spre Domnul, Care iarăși va să vie cu slavă multă să judece toată lumea întru dreptate, că va fi ca un pom încărcat lângă ape și nu va înceta a face rod.
54. Fericit este cel căruia mintea i s-a făcut, cu darul, ca un nor plin de ploaie și a adăpat sufletele oamenilor spre creșterea roadelor vieții, că va fi darul lui spre laudă veșnică.
55. Fericiți cei ce se trezesc după Dumnezeu neîncetat, că se vor acoperi de Dumnezeu în ziua judecării, fii ai cămării Mirelui făcându-se și în bucurie și în veselie vor vedea pe Mirele. Iar eu și cei asemenea mie, trândavi și iubitori de dulceți, vom plânge și ne vom tângu, văzând pe frații noștri în slavă neasemănată, iar pe noi în munci.
- Gândesc în mine, iubiților, și mă umplu de lacrimi, că, începând a alerga, am

obosit, și în mijlocul stadii drumul l-am sfârșit, jalnică privire făcându-mă celor ce mă privesc. Cum nu voi plânge multa trândăvie și multa mea lenevire? Că unii, în sac și în fier s-au smerit pe sine, iar alții, în închisoare și în post au slujit Domnului, iar alții, pe stâlpi nevoița fără de prihană și-au săvârșit, iar alții, în pustie-tate și în singurătate fapta bună au isprăvit-o, iar alții, în supunere au primit cununile. Iar eu, ticălosul, și cei asemenea mie, trândavi și iubitori de slavă, cu chipul dreptei credințe ne-am îmbrăcat, iar cu lucrurile de ea ne-am dezbrăcat.

Cine oare va gândi la patimile Sfinților Mucenici, nu numai ale bărbaților, ci și ale femeilor, și nu se va spăimânta cu mintea? Ace-ia pe Stăpânul lor urmându-L, pe sine se smereau, iar noi, cinstirile și închinăciunile prin târguri le poftim. Aceia în temnițe s-au încu-iat, în foame și în munci și în fier, pentru buna credință, iar noi, pu-țină rea pătimire de bună voie a răbda nu putem, ci pe cele îndulci- toare cu toată puterea le căutăm. Aceia ocărându-se, defăimându-se, până la moarte cu dulceață răbdau, iar noi, și fiind mângâiați, ne îm-puținăm. Aceia împotriva focului s-au luptat, iar noi, nici un cuvânt aspru nu suferim. Aceia cu munci în public se chinuiau, și bucurân-du-se mergeau, iar noi, auzind lăudăm nevoițele lor, și a urma ne-voinețele lor nu voim.

Deci, avem trebuință de multe suspinuri și lacrimi, casă nu ne aruncăm afară de împărăția cerurilor, fiindcă multă slavă este pregătită celor ce se nevoiesc. Deci, să nu ne lenevim, nici să ne trândăvim în slujbe, că nu este nedrept Dumnezeu să uite lucrul robului Lui, care cu totul s-a dat voii Lui, s-a lepădat de viață pentru nu-mele Lui, de părinții lui cei după trup, s-a depărtat. Bat în ușa lui în al treilea ceas, în al șaselea, în al noulea, seara, dimineața, iar mai ales, toată ziua și toată noaptea, și socotești că poate să treacă cu vederea Dumnezeu atâta smerenie? Să nu fie! Că rabdă închidere, ruco-delie, rabdă post și priveghere și năpădiri ale duhurilor celor vicle- ne. Își pleacă genunchii la rugăciune, își lovește adeseori fruntea de pământ, rugându-se bunătății Lui, și poate să treacă cu vederea a-tâta rugăciune? Să nu fie! La un om dârz și aspru, dacă se apropie cineva, cu osârdie se pleacă către milostivire, și Dumnezeu Cel iubitor de oameni, Cel bun, Cel bogat întru milă, Care și pe cei nemul-țumitori îi miluiește, poate să treacă cu vederea atâta rea pătimire, evlavia, suspinul, lacrimile, milostivirea, sfințenia, smerenia, tăce-rea, înfrânarea, răbdarea, defăimarea celor mândri? Nicidecum!

Deci, să nu fim cu anevoie crezători, iubiților, nici să ne trândăvim întru slujbe, ci mai vârtos cu îndrăzneală să batem. Că pe cât rabzi bătând, pe atâta și se înmulțește plata ta. Trezește-te totdeauna că, în ceasul în care tu nu aștepti, va trimite Domnul ca să te adu-ne pe tine în jitnița vieții, în ceata dreptilor, ca de aceia să te odih- nești și să fii fără de grijă, unde nu este război și potrivnic, că s-a ri-dicat de acolo vrăjmașul cel ce dă război și pricinile războiului. Că pricina războiului este pofta frumuseții către împreunare. Dar în ceruri, nici se însoară, nici se mărită, ci ca îngerii sunt (Marcu 12, 25).

Iarăși, pricinile războiului sunt bogăția, slava cea pământescă, ci acestea toate stricăcioase sunt, pământești fiind. Pentru aceea și oarecare din sfinți ne învață pe noi, zicând: Nu iubiți lumea, nici cele din lume. Dacă cineva iubește lumea, nu este întru dânsul dragostea Tatălui. Că pofta trupului și pofta ochilor și mândria vieții, nu este de la Tatăl, ci din lume este, și lumea trece, și pofta ei. Iar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac (I Ioan 2, 15-17).

Că, precum cel ce a căzut într-un loc plin de spini, se necăjește, fiind ținut de

dânşii, până ce va ieşi la loc curat, iar, după ce va ieşi, nu îi mai este frică de spini, așa și sfinții, căzând în același loc, pe sânge și pe iubirea de osteneală, ca niște încălțăminte le-au pre-gătit și, umblând prin mijlocul mărăcinilor, de dânşii nu s-au în-ghimpat. Iar cei ce au alergat după lenevire și urâciunii de oste- neală desăvârșit pe sine s-au dat, pe ei înșiși cu totul s-au stricat. ^ai aceasta, însemând-o Domnul, a poruncit să se dea fiului ce s-a în-tors încălțăminte în picioare, după îmbrăcăminte și după inel, ca fără de frică și cu îndrăzneală capul șarpelui să-l calce. ^ai se asea-mână locul cel spinos cu viața aceasta de acum, în care păcatele, ca niște mărăcini odrăslesc, iar locul cel curat, cu Ierusalimul cel de sus, care este al Împăratului Celui Mare, de unde a fugit durerea și scârba și suspinul. Pe care facă-se ca noi toți să îl dobândim cu da-rul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos. Amin.

Alte Fericiri

Fericit este acela care a plecat, urând viața aceasta pământească, și împreună cu Dumnezeu Cel prea singur cugetarea vieții lui s-a făcut.

2. Fericit este acela care, urând, a urât păcatul cel prea rău și a iubit numai pe Dumnezeu Cel bun și iubitor de oameni.

3. Fericit este acela care s-a făcut pe pământ ca un înger ceresc și următor Serafimilor și curate își are totdeauna gândurile.

4. Fericit este acela care s-a făcut curat înaintea lui Dumnezeu și sfânt și neatins de toate întinăciunile, și gândurile, și faptele cele viclene.

5. Fericit este acela care s-a făcut cu totul liber întru Domnul de toate lucrurile vieții acesteia deșarte.

6. Fericit este cel ce are în minte ziua cea înfricoșată ce va să fie, și s-a sânguit cu lacrimi să-și tămăduiască rănile sufletului său.

7. Fericit este cel ce s-a făcut cu totul ca un nor cu lacrimile, și a stins totdeauna văpaia focului, a patimilor celor rele.

8. Fericit este cel ce umblă în calea poruncilor Domnului și face în fiecare zi lăcașuri curate, prin credință și prin dragoste.

9. Fericit este cel ce sporește în faptele bune ale pustniciei, nădăjduind să ia de la Dumnezeu împărăția cea cerească.

10.<D> Fericit este cel ce pomenește porunca cea înfricoșată a cuvântului deșert și străjeri a pus guriile sale, ca să nu cadă din poruncă.

11. Fericit este acela al căruia sufletul s-a făcut ca un pom de curând sădit ce are de-a pururea lacrimi după Dumnezeu, ca un izvor de apă.

12. Fericit este cel ce sădește saduri bune în sufletul său, adică faptele cele bune și viețile sfinților.

13. Fericit este cel ce își sădește și își adapă sadurile lui, cu lacrimi rugându-se, ca să fie sadurile lui bine plăcute și aducătoare de roadă Domnului.

14.<D> Fericit este cel ce s-a aprins de dragostea Domnului, ca dintr-un foc, și a ars tot gândul întinat și spurcăciunea sufletului său.

15. Fericit este cel ce s-a făcut de bună voie ca un pământ bun și gras, rodind sămânță bună în o sută, în treizeci și în șaiszeci.

16. Fericit este cel ce s-a aflat, cu punerea, sămânță bună în țarina aceea, pe care a semănat-o Stăpânul în țarina Sa.

17. Fericit este care a aflat alesul mărgăritar cel ceresc și, vânzând toate ale lui cele de pe pământ, pe acesta numai l-a cumpărat.

18. Fericit este cel ce a aflat comoara cea ascunsă în țarină, și bucurându-se a lepădat toate, și numai pe dânsa a câștigat-o.

19. Fericit este cel ce pomenește totdeauna ziua ieșirii sale și se sânguiește a se afla în ceasul acela cu osârdie și cu frică.

20. Fericit este cel ce a aflat îndrăzneală în ceasul despărțirii, când sufletul se desparte de trup cu frică și cu dureri. Că vin îngerii să-i ia sufletul și să-l despartă de trup și să-l pună înaintea scaunului judecății celei fără de moarte și înfricoșate.

Mare frică este, o, fraților, în ceasul morții, când sufletul se desparte de trup cu frică și cu tânguire! Că stau înaintea sufletului, în ceasul despărțirii, lucrurile lui, pe care le-a lucrat și ziua și noaptea, și bune și rele. Ți îngerii, sânguindu-se, se silesc a-l scoate pe dânsul din trup, iar sufletul, văzând lucrurile sale, se teme a ieși. Însă sufletul păcătosului cu frică se desparte de

trup și, tremurând, se duce să stea înaintea divanului celui fără de moarte. ^ai silit fiind a ieși din trup și, văzându-și lucrurile sale, zice către dânsule cu frică: "Dați-mi măcar un ceas ca să ies". ^ai răspund sufletului lucrurile lui deodată toate: "Pe noi, tu ne-ai lucrat, împreună cu tine ne vom duce către Dumnezeu".

Să urâm, iubiții mei frați, viața aceasta deșartă. Să iubim pe singur Hristos Cel Sfânt și Izbăvitorul sufletelor noastre. Nu știm, fraților, în care ceas va fi ieșirea noastră, nici cunoaște cineva ziua și ceasul despărțirii. Când umblăm noi și ne desfătăm fără de grijă pe pământ, numaidecât apucă porunca cea înfricoșată să ia pe suflet din trup. ^ai se duce păcătosul, în ceasul și în ziua în care nu așteaptă, plin fiind sufletul lui de păcate, neavând dare de răspuns. Pentru aceasta, mă rog, iubiților, să ne facem liberi, și să nu ținem împreună cu noi robia vieții acesteia, deșarte și vremelnice.

Plină este viața aceasta de smintelile și de cursele morții. Să scoatem sufletul nostru din curse și din sminteli. Totdeauna vicleanul ascunde cursele înaintea sufletului nostru ca, smintindu-l pe el, să-l vâneze spre munca cea veșnică. Prin mijlocul smintelilor umblăm, iubiților. Deci să luăm aminte de noi, ca să nu cădem în cursele morții. Pline sunt de dulceață cursele morții vicleanului. Să nu se moleșească sufletul nostru spre dulceața curselor lui. Dulceața este a curselor, grija lucrurilor celor pământești, a banilor, a gândurilor și a faptelor celor rele. Să nu te îndulcești tu, frate, cu dulceața cursei morții, ca nu, moleșindu-te, să te începi la cugetarea viclenelor gân-duri.

Dacă va afla gândul cel viclean intrare în suflet, îl îndulcește spre cugetarea cea vicleană, ca să îl omoare pe el, și se face gândul cel viclean ca o cursă în suflet, și nu îl vei goni în alt chip, fără numai prin rugăciune, lacrimi, înfrânare și priveghere. Ci fă-te priveghetor și liber de toate cele pământești, ca să te izbăvești de cursele, și gân-durile, și faptele cele rele. Să nu te moleșești, măcar într-o clipeală, spre cugetarea gândului celui viclean. Să nu zăbovească gândul cel viclean în sufletul tău, frate. Fugi de-a pururea către Dumnezeu prin rugăciune, postire și lacrimi, ca să te izbăvești de toate cursele, smintelile și patimile. Să nu socotești, o, frate, că vei trăi multă vreme pe pământ și să te moleșești în cugetarea gândurilor celor viclene și a faptelor, că pe neașteptate va veni porunca Domnului și te va afla pe tine păcă-tuind, nemaivând vreme de pocăință, nici de iertare. ^ai ce vei zice morții, atunci în ceasul despărțirii, o, frate? Că se întâmplă a nu te ierta porunca nici a te lăsa măcar un sfert de ceas pe pământ! Mulți socoteau că vor trăi multă vreme pe pământ, dar a venit pe neașteptate moartea, și a aflat pe bărbatul cel păcătos și bogat, care hotăra a trăi ani mulți și socotea că va fi în odihnă pe pământ, ținând în degete socoteala capetelor și a dobânzilor și împărțind în anii mulței vremi numărul bogăției lui, și într-o clipeală s-a surpat toată socoteala împreună și bogăția și grija vremii celei deșarte.

A venit iarăși moartea, și a aflat pe bărbatul cel drept, adunând bogăție bună, cerească, prin rugăciune și prin post, având de-a pu-rurea moartea înaintea ochilor lui, netemându-se de venirea morții și de despărțirea trupului. Așa de-a pururea, în fiecare zi, ca un pri-ceput și duhovnicesc, așteaptă moartea, despărțirea, starea înaintea divanului Domnului. Gătește-ți în fiecare zi candela ta, ca un sânguitor și înțelept. Cercetează-o iarăși în fiecare ceas pe dânsa, cu lacrimi și cu rugăciuni. Câtă vreme ești în libertate, iubitul meu, sânguiește-te, că vine vremea ta, care

este plină de necredință, de moleșire, de trândăvie, de asprime, nelăsându-te a gândi cele mai bu-ne din pricina tulburării ei.

Luați aminte, iubiților, cum toate cele viclene întineresc. Sporesc în fiecare zi cele prea rele, pășește înainte viclenia, se ivește tulburarea, că va veni și necazul cel mare, cel ce va fi peste toate marginile pământului. Pentru păcatele noastre sporesc acestea toa-te în fiecare zi, și pentru moleșirea noastră pășesc înainte cele rele pe pământ.

Deci, făcându-ne privighetori, iubitori de Dumnezeu, războinici, totdeauna să biruim războiul vicleanului, ca niște desăvârșiți iubi-tori de Dumnezeu. Să ne învățăm și obiceiurile războiului, că nevă-zut este. Obiceiurile războiului acestuia sunt: goliciunea de cele pământești. Dacă aștepti moartea în fiecare zi, înaintea ochilor, nu vei păcătui. De te vei goli de lucrurile cele pământești, nu te vei înfrânge la război. De vei urî cele pământești, defăimând cele vre-melnice, iubitele, atunci vei putea ca un viteaz războinic, să iei pla-ta biruinței. Că, de vreme ce cele pământești trag la cele de jos, și patimile întunecă ochii inimii în război, pentru aceasta ne biruiește pe noi, cei pământești, în război vicleanul, că suntem plini de patimi și, prin grija celor pământești, slujim lor. Că cele pământești le iubim astăzi toți împreună, iubiților, și se pironeste mintea noastră la pământ pentru moleșeala noastră.

Ziua s-a plecat către seară și noi, pentru necredința noastră, socotim că se prelungește. Iată lângă uși este împărâția cerurilor, și noi pentru aceasta niciodată nu voim să auzim semnele și minunile cele ce le-a zis Domnul. S-a făcut foamete, cutremure, frici și războaie și pornire a neamurilor. Acestea toate ca un vis ni se par nouă că le povestim unii către alții. Auzirea acestora nu ne înfricoșează pe noi, nici chiar vederea. Cei aleși se adună mai înainte de necaz, ca să nu vadă tulburarea și necazul cel mare ce vine în lumea cea nedreaptă. țarina acum s-a apropiat la seceriș. Sfârșit are veacul acesta, și în-gerii țin secerile, și așteaptă amenințarea.

Să ne înfricoșăm, iubiților! Ceasul al unsprezecelea al zilei este, și lungimea căii este multă. Să ne sânguim a ne afla pe cale. Să ne facem privighetori și să ne trezim din somn ca niște nesomnoroși. Nu știm în care ceas Stăpânul a tot pământul are să vină. Deci, să ne ușurăm pe noi înșine de greutatea și de grija celor pământești. <MI>Nu vă grijiți nicidecum pe pământ<D>, a zis nouă Domnul. A iubi pe toți întocmai ne-a poruncit nouă, iar noi, mai ales, am alungat dragostea și a fugit de pe pământ. Păcatele se înmulțesc, nedreptatea a acoperit pe toți împreună. Fiecare cele pământești le dorește, cele cerești le defaimă, cele ce vor să fie nimenea din noi nu le iubește.

Dorești să fii ceresc? Cele de pe pământ, urăște-le de-a pururea și îngreșează-te de dânsule, și nevoiește-te ca un desăvârșit, și do-rește împărâția cerurilor. Nu socoti așa, o, monahe, zicând că multă este osteneala pustniciei și eu sunt îpuținat și neputincios și nu pot a mă nevoi. Ia în urechi graiuri de sfătuire prea frumoasă și bună. Învață-le toate câte ți le zic, iubitul meu frate și iubitorule de Hristos. Dacă voiești a te duce în altă țară depărtată de patrie, nu poți alerga mulțimea întregii căi într-o clipeală, ci cu buna rânduială a pașilor, în fiecare zi, prin popasuri te duci, și, în multă vreme, și cu osteneală, ajungi în țara care o nădăjduiești. Așa este împărția cea cerească și raiul desfătării. Prin posturi, prin înfrânare, prin prive-gheri, fiecare ajunge acolo. Înfrânarea, lacrimile, rugăciunea, prive-gherea, dragostea, acestea sunt popasurile cele ce duc la cer.

Nu îți fie frică a pune început bun căii celei bune ce duce la viață. Voiește numai a călători pe cale și, de te vei afla cu bună osâr-die, numaidecât această cale se îndreptează înaintea picioarelor tale. Ți bucurându-te, și călătorind, popasuri faci, veselindu-te pe cale. Se împuternicesc tălpile sufletului tău în popas totdeauna. Nu vei afla greutate pe calea ce duce la cer. Domnul Cel ceresc, El prin Sine Cale de viață S-a făcut celor ce voiesc cu bucurie a se du-ce către Tatăl luminilor.

Hristoase, Mântuitorule, cale de viață Te-ai făcut mie, care duce către Tatăl. Singură aceasta este bucurie, iar sfârșitul ei împărăția cerească. Te-ai făcut mie, o, Stăpâne, Iisuse, Fiule al lui Dumne-zeu, cale de viață și luminare, și plin fiind de dorire am scos, prin mine, din izvorul Tău daruri. S-a făcut darul Tău, în inima robului Tău, lumină și bucurie mai dulce decât mierea și fagurul în gura slugii Tale. S-a făcut darul Tău în sufletul robului Tău ca o comoa-ră, a îmbogățit pe cel sărac, a alungat sârăcia și putreziciunea. S-a făcut darul Tău robului Tău scăpare, putere, sprijinire, înălțare, la-udă, ospătări a toată viața. Cum va tăcea robul Tău, Stăpâne, din multa dulceață a dragostei Tale și a darului? Ți am deschis gura mea cu nevrednicie. Cum iarăși va suferi limba mea din același folos a lăuda și a slăvi pe Dătătorul bunătăților? Ți cum iarăși voi îndrăzni a încuia valurile darului care izvorăsc în inimă de păcătos, care sunt pline de dulceață în multele dăruiri? Cânt slavă Stăpânului ceruri-lor, Celui ce a dat robului Său darurile Sale cele cerești prin multe dăruiri.

Măresc darul Tău, Hristoase, Mântuitorule, căci, când îl măresc, însuși mă măresc în el. Nu încetez cu limba mea lăudând darul Tău, o, Stăpâne! Nu va tăcea vioara mea cântând viersuri duhovnicești. Dorirea Ta mă trage pe mine către Tine, Mântuitorule, lauda vieții mele. Darul Tău îndulcește mintea mea a fi trasă în urma Ta. Facă-se ție inima mea pământ bun, care primește sămânță bună, și să roueze darul Tău peste dânsul roua vieții de veci, și va secera da-rul Tău mănunchi buni din pământul inimii: umilință, închinăciune, sfințenie, cele plăcute ție totdeauna.

Întoarce sufletul meu în staulul raiului desfătării împreună cu oaia cea aflată. O, să se afle sufletul meu într-o lumină! Acea oaie a-flată, pe umeri ai purtat-o, iar pe acest suflet nevrednic cu mâna Ta trage-l, și le adu pe amândouă la Tatăl Tău, Cel Preacurat și fără de moarte, ca să zic într-o desfătarea raiului împreună cu toți sfinții: Slavă Tatălui, Celui fără de moarte, închinăciune Celui ce a dat da-ruri cerești celui prost, ca și el să aducă mănunchi de slavă Împăra-tului tuturor, în veci. Amin.

CUM CÂȘTIGĂM SMERITA CUGETARE

O sută de Capete

Începutul aducerii de roadă este floarea, și începutul smeritei cugetări este supunerea întru Domnul; iar rodul ascultării este îndelunga răbdare, iar îndelunga răbdare este rodul dragostei, iar dragostea este legătura desăvârșirii, iar desăvârșirea este păzirea poruncilor lui Dumnezeu, iar porunca Domnului este strălucită, care lumina-ză ochii, iar ochii cei luminați au scăpat de căile celor fărădelege.

Deci, fie-ți ție smerita cugetare scaun și îmbrăcăminte de răspundere, iar grăirea fie-ți ție luminată, cu numire întru dragostea lui Dumnezeu. Că a zis Mântuitorul: Fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este (Matei 5, 48). Dar de unde va fi arătată înalta cugetare, ceea ce este nesupusă? Înalta cugetare este neascultătoare și neplecată și gândului său următoare. Iar smerita cugetare este ascultătoare, bine supusă, blândă, dând cinste și celor mici și celor mari. Cel ce o are pe aceasta, cred că plată va lua de la Domnul, împreună cu viața cea veșnică.

2. Dacă locuiți doi într-o chilie, luați aminte la voi cu dinadinsul, știind că Domnul este în mijlocul vostru. Că El a zis: Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor (Ma-tei 18, 20). Că măcar deși noi, ca niște nevrednici, nu Îl vedem pe El, dar El, ca un Dumnezeu, și gândurile, și lucrul fiecăruia îl știe și îl privește. Căruia I se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

3. Am auzit înțelepciunea ce zice: Omului curvar toată pâinea îi este dulce, și nu va înceta până ce va muri. Omul, trecând de la patul său, zice în sufletul său: Cine mă vede? De cine să mă sfiesc? Întuneric este împrejur și pereții mă acoperă și nimenea nu mă vede. Păcatele mele nu le va pomeni Cel Preaînalt. Și de ochii oamenilor îi este frica lui. Și nu a cunoscut că ochii Domnului de mii de ori mai luminați sunt decât soarele, privind peste toate căile oamenilor, și luând aminte la părțile cele ascunse. Mai înainte de a fi zidite toate, cunoscute sunt Lui, cu adevărat și după ce s-au săvârșit. Acestuia în ulițele cetății i se va izbândi, și unde nu a gândit se va prinde (Sirah 23, 23-29).

4. Iubite frate, dacă ți-ai ales ție cucernicia, trezește-te ca nu cumva prin cucernicie să îți bage vicleanul înlăuntru gândul cel străin, adică al slavei deșarte și al mândriei, când nu voiești să te ostenești împreună cu frații. Ci lucrează precum și frații tăi cei de un suflet cu tine și cucernicia ta păzește-o. Că lenevia pe cucernicie o risipește și nume prea de ocară aduce peste cel ce o are pe ea. Deci, unește evlavia cu sânghina și cu cunoștința și vei fi adevărat cucernic.

5. Iubite, dacă îți vei câștiga smerită cugetare, foarte ia aminte, ca nu cumva să meșteșugească vrăjmașul și să te mute pe tine în cale străină, când sfătuiește el ceva din ale sale, precum zice înțelepciunea: Să nu zici, mă voi ascunde de Domnul, și din înălțime cine mă va auzi pe mine, întru mai mult norod nu voi fi pomenit. Că ce este sufletul meu întru zidirea cea nenumărată? Aici încă a adăugat, zi-când: Iată cerul și cerul cerului lui Dumnezeu. Adâncul și pământul se cutremură când Domnul le cercetează. Deodată munții și temnițele pământului, când va căuta spre ele, cu cutermur se vor clăti (Isus Si-rah 16, 17-20). Deci, se cuvine a uni smerita cugetare cu credința, ca să tai drepte brazdele smeritei cugetări.

6. Un frate oarecare a intrat în viață de obște, vrând să se facă monah, și a voit

să petreacă într-o chilie cu unul mai mare. Și după câteva zile, luptat fiind de gânduri, a zis: "Nu mă odihnesc a fi împreună cu fratele acesta". Deci, alt frate îl sfătuia pe el, zicând: "Oare dacă ai fi căzut între barbari și ai fi fost vândut vreunuia, ai fi putut zice că nu voiești să petreci cu dânsul?" Și acestea auzindu-le, fratele, și umilindu-se de cuvântul acesta, a pus metanie, zicând: "Iartă-mă!"

7. A zis iarăși: "Cel ce voiește să se facă monah, și ocară și defăimare și pagubă nu suferă, nu poate să se facă monah".

8. Dacă ar veni cineva la viața monahicească mai prost cu gândul, se luptă vrăjmașul să unească cu dânsul îndrăzneala și dârzenia. Iar dacă întru cucernicie ar veni vreun monah, îl sfătuiește și pe acesta, dacă este tânăr, dându-i râvnă spre pustnicie, care nu poate să o săvârșească. Iar cel ce se teme de Domnul în adevăr, nici de cel dintâi, nici de cel de al doilea gând nu se va amăgi. Iar de s-ar și prinde în înșelăciunea dracilor, frica Domnului, pe care a iubit-o în adevăr, îi va lumina inima lui ca să meargă pe calea cea dreaptă. Cel dârz și fără de rușine încă nu a crezut că va fi judecată. Nici cel îngâmfat și mândru și care nu pentru Dumnezeu se cucernicește, fi-încă mare se socotește pe sine.

Deci, de te va supăra pe tine patima mândriei, zi către cel ce te luptă pe tine: "Depărtează-te de la mine, vicleanule gând! Cine sunt eu, sau care faptă bună am isprăvit eu, de mă sfătuiești tu unele ca acestea? Sfinții, unii au fost loviți cu pietre, iar alții s-au tăiat cu fie-răstrăul, au fost ispitiți, în ucidere de sabie au murit. Și ce zic pentru oameni asemenea pătimiși? Însuși Stăpânul tuturor cruce a răbdat pentru noi, rușinea nebăgând-o în seamă. Iar eu, cel ce am trăit în păcate toată vremea vieții mele, ce voi răspunde în ziua judecării?" Și cu aceasta vei alunga de la tine înalta cugetare.

Iar dacă ai și isprăvit ceva, socotește că nu din puterea ta, după cela ce zice: Însă nu eu, ci darul lui Dumnezeu cel împreună cu mine. Iar dacă și dârzenia te-ar supăra pe tine, socotind lucrurile tale, zi: De atâtea răutăți m-am împărtășit și cum voi îndrăzni să deschid gura mea, când zice Domnul: Că și pentru cuvânt deșert vor da oamenii răspuns în ziua judecării? (Matei 12, 36).

Deci, trebuință este a cădea la Domnul, după cela ce zice: Doamne, Atotțiitorule, Dumnezeul părinților noștri, al lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacov, și al seminției lor celei drepte, Care ai făcut cerul și pământul cu toată podoaba lor, Cel ce ai legat marea cu cuvântul poruncii Tale, Cel ce ai încuiat adâncul și l-ai pecetluit pe el cu înfri-coșat și slăvit numele Tău, de care toate se înfiorează și se cutremură de fața puterii Tale. Că nemărginită este marea cuviință a slavei Tale, și nesuferită este iuțimea îngrozirii Tale cea asupra păcătoșilor, și ne-măsurată și neurmată este mila făgăduinței Tale. Că Tu ești Domn îndu-rat, îndelung-răbdător și mult milostiv, și Îți pare rău de răutățile oamenilor. Tu, Doamne, după mulțimea bunătății Tale, și Tu Dumnezeule, drept fiind, nu ai pus pocăință dreptilor, lui Avraam, lui Isaac și lui Iacov, celor ce n-au greșit ție, ci ai pus pocăință asupra mea, a păcă-tosului, că am greșit mai mult decât numărul nisipului mării. Înmulți-tu-s-au fărădelegile mele, Doamne, și nu sunt vrednic a căuta și a vedea înălțimea cerului, și celelalte. Că dârzenia alungă de la tine chiar frica și rugăciunea.

9. Un frate oarecare era luptat de un gând deșert, ca și cum ar fi isprăvit el ceva în faptele bune. Iar el, vrând să biruiască gândul înaltei cugetări, mâna sa a apropiat-o sub căldarea ce se ardea dedesupt, și își zicea: "Iată, arde, nu te mai

înălța cu gândul. Că vedem pe cei trei tineri că în mijlocul vâpăii ce ardea au fost, și nici unul din ei nu s-a înălțat cu inima, ci în multă smerită cugetare lăudând, slăvea pe Dum-nezeu, în mijlocul cuptorului, zicând: <MIȘ-3>Cu suflet zdrobit și cu duh de sme-renie să fim primiți înaintea Ta<DȘ-2>. Și tu, în odihnă stând, te înalți cu cuge tul?" Și cu aceasta biruia pe dracul înaltei cugetări.

10. Dacă se va afla vreun om ostenitor și iubitor de osteneală în faptele cele bune, să nu îl defaime pe el cineva, ci se cuvine a fi pri-mit unul ca acesta, că și lui Dumnezeu bine plăcut este și adunării trebuincios. Să ne încredințeze pe noi cele două tabere, cea a evrei-lor și cea a celor de altă seminție, și David care s-a luptat singur cu Goliat. Împreună încă și cei ce au căzut în înecarea de corabie a mării, și s-au mântuit pentru dreptul cel ce s-a aflat împreună cu dâșii, după cum este scris: Nu te teme, Pavele; că înaintea Cezarului ți se cuvine ție să stai. Și iată, că ți-a dăruit ție Dumnezeu pe toți cei ce sunt cu tine<DȘ0> (Fapte 27, 24).

11. Un frate era luptat ca să iasă din viața de obște, după ce luase el chipul monahicesc. Și îi aducea lui gândurile o pildă ca aceasta: "Ia aminte la verdețurile grădinii, și vezi, că de nu va smulge răsadurile din strat cel ce îl îngrijește și nu le va răsădi în alt loc, nu cresc la înălțime". Deci, fratele se judeca cu gândul, zicând: "Au doar toate de-săvârșit le smulge grădinarul din strat pe cele semănate? Nu lasă în strat pe cele ce pot a crește? Însă cele smulse nu sunt întemeiate, ca cele ce rămân în loc. Deci, fii tu unul din cele ce nu s-au smuls". Și cu aceasta biruia gândul, ajutându-i darul.

12. Iubite, dacă ți-ai ales a te liniști în viața de obște, vezi nu cumva să-ți spuie ție gândul vicleniei, care înmulțește amarăciunea, ca să socotești tu și să zici: "Că de multă plată mă păgubesc, și hrana mea nimic nu este". Deci, nu strica lucrul lui Dumnezeu pentru mâncare. Că de vei gândi unele ca acestea, încă nu umbli după dragos-te, ci mai bine să auzim mântuitorul glas ce zice: Cine este oare iconomul cel credincios și înțelept pe care l-a pus domnul peste casa lui, ca să le dea lor hrană la vreme? Fericit robul acela pe care, venind domnul lui, îl va afla făcând așa. Amin, zic vouă, că peste toate averile sale îl va pune pe el. Iar dacă va zice robul cel leneș, în inima sa: Că zăbovește domnul meu, și va începe a bate pe cei împreună cu dânsul robi, și a mânca, și a bea cu bețivii, va veni domnul robului aceluia în ziua în care nu îl așteaptă și în ceasul în care nu știe, și va tăia în do-uă pe robul acela, și partea lui împreună cu fățarnicii o va pune. Aco-lo va fi plângerea și scrâșnirea dinților (Matei 24, 45-51).

Deci, să lăsăm noi judecata la Domnul și să nu judecăm pe cel împreună cu noi rob, pe care l-a rânduit Stăpânul celde obște a iconomisi. Că toți îi vom da Lui răspuns, și El va răsplăti fiecărui, du-pă faptele lui.

13. Un frate oarecare a zis: "De m-aș fi rugat lui Dumnezeu, ca să-mi fi dat dar rucodeliei mele, ca toată chinovia, adică mănăstirea, dintru dânsa să se hrănească, au nu bucurie ar fi fost mie întru aceasta?

14. Iconoame, ai auzit pe Apostolul, zicând: Înaintestătătorul cu sârguință să fie (Romani 12, 8), și nimeni tinerețile tale să nu le de-faime (I Timotei 4, 12). Vezi dar ca nu cumva cu patimă să lucrezi porunca. Că zice și în alt loc: Nu ca și cum stăpânind peste Biserici, ci pilde făcându-vă turmei. Și când se va arăta Începătorul păstorilor, veți lua cununa slavei cea neveștejită (I Petru 5, 3-4). Și iarăși zice: Următori mie faceți-vă, precum și eu lui Hristos. Că mândria, străină este de cei credincioși, după cel ce zice: Dumnezeu mândrilor le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă dar (Iacov 4, 6).

15. Iubite, dacă duhul trândăviei te-ar supăra pe tine, să nu te robești de el, ci rabdă în locul în care te-a așezat pe tine Dumnezeu, socotind dorirea care o aveai către Dumnezeu când din început ai venit la poarta mănăstirii. Aceeași dorire să o avem până la sfârșit, ca nu cumva să vină peste noi cea zisă: Și a mâncat Iacov și s-a săturat, și cel iubit a dat cu piciorul, îngrășatu-s-a, îngroșatu-s-a, lățitu-s-a, și a părăsit pe Dumnezeu Cel ce l-a făcut pe el, și s-a depărtat de la Dumnezeu Mântuitorul său.

Deci, așteaptă pe Domnul acum ca un pătimitor ce biruiește pe cei ce îl bat pe dânsul prin răbdare. Că cel ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui (Marcu 13, 13).

16. Un frate oarecare tot punea începuturi într-o viață de obște și tăcea de-a pururea, tăindu-și de la sine îndrăzneala. Și ziceau pentru dânsul ceilalți împreună cu el noi începători, că nu din cucernicie nu grăiește, ci că nu știe să grăiască. Iar alții, ziceau: "Nu, ci drac are". Deci, fratele auzind acestea, nu le răspundea lor, ci da slavă în ini-ma sa Domnului.

17. Un frate oarecare a zis: "Că pe acest gând al smeritei cugetări l-am cerut de la Domnul, ca atunci, când fratele meu îmi va po-runci mie să fac vreun lucru, să zic gândului: Acesta este Domnul tău, ascultă-L pe Dânsul. Iar dacă și alt frate, să zic iarăși: Acest frate este al Domnului tău. Iar dacă și copil, să zic iarăși: Ascultă pe fiul Domnului tău". Și așa, împotrivindu-se gândurilor celor străine, făcea fără de tulburare lucrul său, ajutându-i darul.

18. Făcând oarecând frații rucodelie noaptea, unul dintre dâșii supărat fiind de răceală, s-a întors în chilia sa, iar altul cârtea asupra lui. Deci, a trimis pe un frate către dânsul să-l cheme pe el. Ducân-du-se drept aceea fratele cel trimis de dâșii, l-a aflat pe el pāti-mind greu. Și a zis lui: "Zic frații: Cum te afli? Și pentru lucrul tău nu te griji, că pentru tine ne ostenim noi". Iar el a zis: "Să fie pome-nită dragostea voastră; și eu aș fi voit să mă ostenesc împreună cu voi, dar neputința mea mă împiedică pe mine". Și venind către cei ce l-au trimis pe el, a zis lor: "Tare pătimeste fratele", și mi-a zis mie: "Că și eu aș fi voit a mă osteni împreună cu voi".

19. Un frate oarecare punea începuturi în viața de obște, dar se lupta de gânduri pentru osteneală, iar el a răspuns, zicând: "Răule rob, te-ai vândut, și ce poți să mai faci?" Și Domnul i-a dat lui mângâiere.

20. Mâncând odinioară frații, s-a sculat un frate să dea o cupă, și primind-o oarecare din bătrâni, a aflat amestecătura mai fierbinte, și a zis bătrânul: "Mă arseși, fiule". Deci, după ce s-a dus fratele în chilia sa, se bătea pe sine zicând: "De ai fi fost rob al vreunul bărbat aspru, și i-ai fi făcut aceasta, au nu îndată ar fi strivit cu râni cărnurile tale? Deci, nu te lenevi pe tine".

21. Fericit este monahul care păzește poruncile Domnului și se îngrijește de acestea trei: de îndeletnicirea la rugăciune, de lucru și de cugetare. Că scris este: <MIȘ-3> Îndeletniciți-vă și cunoașteți că Eu sunt Dum- nezeu <DȘ0>. Și iarăși: Sărac sunt eu și în osteneli din tinerețile mele. Și ia-răși: Și în Legea Lui va cugeta ziua și noaptea (Ps. 45, 10; 87, 16; 1, 2).

22. Dacă vei vedea vreun frate, nebăgând seamă de mântuirea sa, nu te sminti de lenevirea fratelui, dar nici urma trândăvirea lui. Pe tine curat te păzește, iar dacă unii altora sarcinile nu le purtăm, cum vom afla dar înaintea Domnului? La aceasta să ne sârguim, adică a nu pune piedică sau sminteală fratelui. Cel ce nu a smintit pe fra-tele în nici un lucru, mare se va chema în împărăția cerurilor.

23. În oricare loc vei șede, nu te lenevi de mântuirea ta, că scris este în Legea lui Moise: Dacă se va vinde ție fratele tău, evreul sau evrei-ca, va sluji ție șase ani, și în al șaptelea îl vei trimite pe el liber de la tine. Iar dacă va zice către tine: Nu voi ieși de la tine, că te-am iubit pe tine și pe femeia ta, că bine îi este lui la tine, vei lua un ac și vei găuri urechea lui, și va fi ție rob în veac, și roabei tale la fel îi vei face (Deut. 15, 12, 16).

Monahe, te-ai lepădat de viață, te-ai trimis liber, Hristos te-a eliberat pe tine. Nu mai iubi robia lumii deșarte, ca să nu se facă cele de pe urmă ale tale mai rele decât cele dintâi. Ci să slujim lui Hristos, Celui ce ne-a slobozit pe noi, că Lui I se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

24. Iubite, dacă șezi în loc numit, vezi să nu te biruiești de înalta cugetare, nici să defaimi în minte pe frați, ca și cum din ticăloasă adunare sunt. Că singur Domnul cunoaște cele ascunse ale inimii, ca nu tu ca frunzele înălțat să te afli, iar aceia roadele avându-le. Ci mai vârtos, pe cât ești în putere, pe atâta te smerește pe tine, și vei afla dar înaintea Domnului, că mare este puterea Domnului, și de cei smeriți se slăvește.

25. Iubite, dacă șezi în supunerea vreunui părinte duhovnicesc, să nu îți pui ție hotar, zicând: "Nu este cu putință a face eu aceasta sau aceia". Că de nu vei face, și iarăși silit fiind vei face, de neascultare nu vei scăpa. Deci, se cuvine purtării de grijă a lui Dumnezeu a lăsa, că aceleași gânduri nu rămân în suflet. Iar de se va întâmpla ca cea poruncită nouă să fie peste putere, să nu stăm cu mânie împotriva poruncii egumenului, ci cu cerere și cu rugăciune, cu glas umilit, cea mai presus de putere să o vestim înaintestătătorului. Însă împotriva păcatului să stăm până la sânge.

26. Nu se cuvine înaintestătătorii a privi la fel măsurile fiecăruia din cei supuși, aducându-și aminte de Domnul, Care zice: Care aduce rod și face: unul o sută, altul șaizeci, altul treizeci (Matei 13, 23), ca fiecare în a sa rânduială lui Dumnezeu bine să-i placă.

27. Frate, dacă ieșind din viața de obște, vei locui deosebi, și după câtăva vreme te vei întoarce de unde ai ieșit, așa smerește-ți gândul, ca și cum ai începe acum a te face monah, și vei avea odihnă. Și nu la câteva zile să cinstești evlavia, și după câteva zile să fii fără evlavie, ci fie împreună cu tine smerenia în toată vremea, și vei afla odihnă.

28. Acest fel de lucru se întâmplă între frați: Dacă vreun frate sporește cu evlavia, pe alt frate din cei mai leneși îl într-armează vrăjmașul să îl tulbure pe dânsul, face încă și pe cel ce se liniștește a-i răspunde lui după nebunia aceluia. Și acestea, în acest chip fiind lucrate, strigă celălalt și zice: "Vedeți ce face cucernicul". Și după ce va înceta întărâtarea, începe cel cucernic a se săgeta de gândurile cele împotriva, și zice: "Ai pierdut evlavia. Iată te-ai grozăvit înaintea fraților, și acum ce vei face cu nebăgarea de seamă? Vezi, nu ca pe un neputincios și smerit cu totul să te necăjească pe tine, că scris este: Și cu cel îndărătnic te vei îndărătnici (Psalmul 17, 26). Și aceea: Să nu te închini la bărbat nebun, ca să nu te răpești împreună cu fărădelegea. Că nu numai a ne închina poruncește, ci și obrazul a-l da celui ce ne bate.

Drept aceea, și Apostolul poruncește, zicând: Nu te birui de cel rău, ci biruiește cu cel bun pe cel rău (Romani 12, 28). Și Domnul a poruncit, zicând: Dacă cineva te va lovi cu palma peste obrazul cel drept, întoarce-i lui și pe celălalt (Matei 5, 39). Așa se cuvine a nu te îndărătnici cu cel îndărătnic, și a nu fi sub

picioarele păcatului, că scris este: Amin, zic vouă: că, tot cel ce face păcatul, rob este păcatului (Ioan 8, 34). Și de nu va sta fratele împotriva potrivnicului cu aceste gân-duri, nu îl vor lăsa pe el în viața faptei bune, ci îndată mânios și iușos, luptător și rănitor, și barbar cu năravurile îl vor face, nici pe sine zidindu-se, ci și pe sufletele altora răzvrătindu-le. Iar dacă, că-indu-se se va apuca de viața cea cinstită, mai înțelept se face la lup-tă, ca unul ce s-a împărțășit din cercarea vătămării.

29. Doi frați, într-o priveghere, melițau inul cel bătut, și o coardă adeseori se rupea. Și au început gândurile celui ce trăgea împreună cu dânsul a-l tulbura pe el asupra fratelui său. Iar el, vrând să biru-iască mânia, și să nu scârbească pe fratele său, când a tras vătala fratelui, și el a rupt pe a sa, și s-au aflat amândoi încurcând inul, și s-au sculat, nescârbindu-se între ei, și nu a cunoscut fratele ceea ce a făcut fratele său.

30. Un frate citea la priveghere și, vrând a sfârși, prelungea puțin. Deci, alt monah a început a cârti asupra lui, zicând: "A auzit "scoală!" și nu s-a sculat". Și a zis lui alt frate: "Oare dacă ar fi fost prânz și ne-ar fi poruncit nouă egumenul a bea mai mult un pahar, nu ne-ar fi părut bine?" Și auzind fratele, a pus metanie, zicând: "Iartă-mă!"

31. Un frate a zis unui frate: "Pentru ce așa degrab ridici strachina și nu ne lași pe noi să mâncăm?" Și a răspuns lui fratele: "Eu rob sunt, și ceea ce îmi poruncesc mie cei mai mari decât mine, aceasta o fac". Și auzind fratele a zis: "Iartă-mă!"

32. Socotesc că de folos este fraților a primi înaintestătătorul asuprăși toată grija celui supus, și fără de grijă a face pe fratele și ne-răspândit într-o toate, mai ales încă și despre mirenii cei ce vin, ca numai în singură rugăciune să se îndeletnicească gândul fratelui și, ca un finic curățindu-se, cu sânguință degrab să alerge la înalțimea faptelor bune. Că strică pe obiceiurile cele bune, vorbirile cele rele (I Corinteni 15, 35). Că mare înecare de corabie a sufletelor este unde canoane și ocârmuiri nu se stabilesc.

33. Monahe, de va veni la tine monahul sau mireanul, nu voi a-l întâmpina pe el mai presus de puterea ta, ca nu, după ducerea fra-telui, să te căiești pentru bunătățile ce le-ai cheltuit. Ci pune-i îna-nte ceea ce Domnul ți-a dat ție, că mai bună este punerea înainte de verdețuri cu dragoste, decât nenumărate bucate cu durere. Că pe dătătorul cel vesel îl iubește Dumnezeu. Și acestea le zic, frate, nu ca să vă tai despre iubirea de străini, ci ca prinosul vostru să fie bineprimit, după cel ce zice: Iubitori de străini fiți unii către alții fără de cârtire (I Petru 4, 9). Iar pentru iubirea de străini nu aveți tre-buință a vă scrie vouă, că știți că iubirea de străini, decât multe fap-te bune este mai mare. Că și Patriarhul Avraam, prin aceasta îngerii a găzduit. Și dreptul Lot prin iubirea de străini, nu a pierit împreună cu surparea sodomitenilor. Asemenea încă și Raav, ceea ce se numește curvă, prin iubirea de străini nu a pierit împreună cu cei ce nu s-au supus, primind iscoadele cu pace. Că zice Mântuitorul: Stră-in am fost și M-ați primit<DȘ0>, și:Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui.

34. Iubite, de va veni la tine vreun frate, și stați amândoi împreună a face obișnuita pravilă a rugăciunii, și îndemni pe fratele să zică ceva puțin pe de rost, de se va lepăda o dată și de două ori, până de trei ori, să nu îl mai silești pe el. Că sunt mulți, care nu știu cu cuvântul să propovăduiască fapta bună, ci cu lucrul pe adevăr. Și cu aceasta vei veseli inima fratelui. Că prigonirea nu este îndreptată către fapta bună, mai vartos încă și de mânie zădărătoare este.

35. Dacă cercetezi pe vreun bolnav, caută să nu bage vrăjmașul între voi cuvântare deșartă sau grăire de rău, ca să nu te păgubești de plata ta. Că un obicei ca acesta are diavolul, ca pe unul să-l păgubească prin auz, iar pe altul prin limbă. Ci se cuvine a mângâia pe cel bolnav din Dumnezeieștile Scripturi, și din Patimile Mântuito-rului, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.
36. Iubite, dacă va veni vreun străin la fratele tău, ajută-i lui după puterea ta, ca să fii ajutător iubirii de străini, și Domnul bine va spori căile tale.
37. Iubite, dacă vei ieși împreună cu frații tăi la lucrare de mâini, ajută-i celui mai neputincios după puterea care Dumnezeu ți-a dă-ruit-o ție, știind că de la Domnul vei lua plata osteneții și a împre-ună pătimirii. Iar dacă ești neputincios și slab, nu voi multe a zice și a porunci și a te înăspri, ci mai bine a tăcea și a te liniști. Și Domnul, văzând smerenia ta, va adeveri deplin inimile fraților tăi, ca să nu pună peste tine greutate.
38. Cei ce se liniștesc deosebi, fericesc pe cei din chinovii, ca pe cei ce viață neînvăluită petrec, iar de nu va fi dragoste la frați, a-tunci cei din chinovii fericesc pe cei deosebi, iar, mai ales, cei ce pe-trec în lenevire și de trândăvie sunt biruiți. Iar cel desăvârșit cu gândul, cu lesnire trece peste cursele vrăjmașului.
39. Prea cumplită este patima iubirii de argint, întrucât ea este rădăcină a tuturor relelor. Drept aceea voim a ști cu ce se dezrădăcinează patima iubirii de argint, când avem nădejdea spre Dumne-zeu cu toată inima și sufletul.
40. Frate, dacă ești iute și îndemânatic la lucrarea mâinilor tale, încât mari lucruri, și multe, și bogate poți să lucrezi, tu nu te înălța în aceasta, nici defăima pe frații cei mai neputincioși decât tine. Că nu în aceasta ai săvârșit fapta bună, ci mai ales cinstește și teme-te de Domnul, ca până în sfârșit să îți de-a ție tărie. Că deșerți sunt cei ce nădăjduiesc spre puterea lor, iar cela ce se laudă, întru Domnul să se laude.
41. Nu se cuvine a zavistui sporirea fratelui, că mădulare suntem ale Trupului lui Hristos.
42. Monahe, dacă te va mustra pe tine povățuitorul tău, ori dă-tătorul de lucru, pentru frumusețea lucrului, să nu îți vină cu greu mustrarea, ci mai mult să îl înfrumusețăm cu bună știință, ca și cel ce îl vinde și cel ce îl cumpără, amândoi să mulțumească Domnului. Să zicem încă și gândului: "Oare, dacă ne-am fi dus să cumpărăm vreun vas ori haină, au nu pentru frumusețe ne-am fi sârguit?" Deci, și noi să îl înfrumusețăm pentru știință.
43. Iar noi, iubiților, ca cei ce avem încredințată iconomia, ne-putințele celor neputincioși să le purtăm. Că a zis Mântuitorul: Nu au trebuință de doctor cei sănătoși, ci cei bolnavi (Matei 9, 11).
44. Iubiților, deși povățuitorii noștri s-ar îndărătnici către noi, care lucru să nu mai fie, dar noi cu curată știință să le slujim ca Domnului și nu ca oamenilor, știind că de la Dumnezeu vom lua plata.
45. Înțelept și nevinovat se cuvine a fi monahul, ca să cunoască pe cele aduse asupra lui de la potrivnicul, ca pe unele, ca în batjocoră, să le treacă, iar pe altele cu smerenie, iar pe altele cu cuvân-tul cel îndulcit să le răstoarne.
46. Iubite, dacă ar fi ridicat vrăjmașul pe vreun frate ca să te ocărăscă pe tine și să zică: "Bătrâne rău", sau: "Prea înrăutățitule!", tu, cu îndelungă răbdare, suferă ocară, iar cu gândul să primim, pentru pa-ce, în loc de rău bătrâne, bun bătrâne, și în loc de prea înrăutăți- tu-le, prea îmbunătățitu-le. Că nu se cuvine ca robul

Domnului să se lupte, ci blând să fie către toți.

47. Pe un frate oarecare îl sfătuia gândul în vremea privegherii, zicând: "Odihnește-te pe tine astăzi și să nu te scoli la priveghere". Iar el a răspuns gândului: "Socotește că ieri nu te-ai sculat, astăzi ești dator a te scula". Și pentru lucru iarăși îl sfătuia pe el: "Odihnește-te pe tine astăzi și mâine lucrează". Iar el iarăși răspundea: "Nu, ci as-tăzi lucrează, și pentru cea de mâine Domnul se va îngriji".

48. Iubite, dacă vei câștiga prietenie cu cineva și deplin te vei adevăra că în adevăr se teme de Domnul, după cum zice Domnul: Din roadele lor îi veți cunoaște pe dânșii (Matei 7, 20), să nu ai tu bănuială pentru vreun lucru rău. Iar a te trezvi în toată vremea, bun lucru este. Dacă cineva ar voi să aibă cu tine prietenie vicleană și îndrăzneală, care nu place lui Dumnezeu, despre unul ca acesta, păzește-te pe tine foarte, și nicidecum să câștigi îndrăzneală, care nu place lui Dumnezeu, către unul ca acesta. Iar dacă ar începe a-și arăta patima lui cea ascunsă într-însul, ori prin zâmbire, ori prin râs, fățărnicindu-se la ascultare, și ar voi să te împiedice pe tine, să nu te moleșești cu gândul după nebunia aceluia, ci caută la dânșul cu ochi sălbatic, ca să cunoască temelia cea bună ce este înfiptă în tine, și, cu aceasta, sau își va schimba socoteala lui cea rea, sau se va depărta de la tine.

49. Iubite, dacă te îmbărbătezi împotriva celor ce se ispitesc a jefui ostenele lucrării tale, vezi ca nu cumva, cineva făcând viclenie, pe dedesupt venind, să te împiedice pe tine. Ci gătește-ți gândul, ca să cauți către vânt, și vasul să-l gătești, ca să se mântuiască cora-bia ta în limanul vieții.

50. Cine sădindu-și luiși smochiniș, nu își păzește rodul lui? Cu cât mai vartos se cuvine a păzi curățenia și întreaga înțelepciune? Deci, urăște Domnul vorbirea oamenilor iubitori de dulceți, că scris este: Înfricoșat lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului Celui viu (Evrei 10, 13). Sau cine, rânindu-se cândva de aspidă, nu se păzește pe sine ca să nu se mai apropie de vizuina ei? Iar, dacă, după rană, va mai duce mâna la vizuina ei, și își va îndoi lui rana, cine oare s-a făcut pricinuator al morții? Fiara cea aruncătoare de venin sau cel ce nu s-a păzit pe sine? Iar tu înțelege pe cea zisă.

51. Duhul cel Sfânt arată omului care este calea cea bună și care este cea rea. Și iarăși îi vestește lui ce este pregătit în calea cea bună și ce este ascuns în calea cea rea. Ca să cunoască omul răsplătirea amân-dorura și să fugă de vătămare. Iar, dacă, după cunoștință, nu va fugi, ce răspuns va avea în ziua judecării?

Împodobirea hainelor și ochiul răspândit și grumazul întins și u-merii descoperiți și picioare cu patimă slobozite, moarte cheamă.

52. Fericit este cel ce s-a grijit de zidirea și mântuirea altora, că nu se va despărți de împărăția cerurilor împreună cu cei ce fac smintelile, ci va fi locuința lui cu cei ce bine au plăcut Stăpânului Hristos. Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

53. Poruncește părinților celor după trup ca să nu vină des la tine, că, vorbind ei înaintea ta pe ale lor, slăbănogesc gândul tău, împreună și neînfrânat te învață pe tine. Destul este o dată sau de două ori pe an, ca să te cerceteze pe tine, iar dacă vei tăia de la tine desăvârșit vorbirea nefolositoare, mai bine vei face.

54. Multa mâncare și multa băutură deodată dulceață au, iar mai pe urmă îngreșare și slăbănogire dau gândului.

55. Dacă ți se va întâmpla ție să cazi în neputință, nu scrie adeseori către

părinții tăi cei după trup. Nu alerga la ajutor mort și acoperământ omenesc, ci mai bine îndelung să răbdăm, așteptând mila lui Dumnezeu, ca El să ne chivernisească pe noi în toate. Că este vreme când și trupul are trebuință de certare, însă întru toate Domnului să bine plăcem, că Lui îi este grijă de noi.

56. Un frate s-a îmbolnăvit oarecând și, silindu-se pe sine, lucra. Și plângând deosebi în chilia sa, ruga pe Dumnezeu să-i dăruiască lui sănătate. Apoi iarăși zicea întru sine: "Vai, mie, leneșului! Sufletul meu în fiecare ceas se îmbolnăvește și nu mă grijesc de dânsul, și pentru că trupul meu puțin se chinuiește, cu lacrimi cer vindecare de la Domnul". Și a zis: "Doamne Iisuse Hristoase, vindecă-mi sufletul meu împreună și trupul, ca să nu mă fac spre îngreuiere fraților, și dacă Tu, Stăpâne, nu vei dărui cele trebuincioase și din destul, omul nimic nu este. Însă, Stăpâne, și sănătate dăruiește-mi mie, ne-trebnicului robului Tău, că Tu ești Dumnezeul celor ce se pocăiesc, și întru mine să arăți mărirea Ta". Și s-a vindecat el, încă ținând lu-crul în mâini. Și a zis graiul cel zis prin Apostolul: Când sunt nepu-tincios, atunci sunt tare (II Corinteni 12, 10), că întru mine s-a plinit aceasta cu adevărat. Când se îmbolnăvește omul, atunci și sufletul lui mai mult caută pe Domnul. Deci, bună este certarea, dacă mulțu-mește cel ce se ceartă. Zică dar unul ca acesta: "Dacă cele bune am primit de la Domnul, cele rele nu le vom suferi?" Fie Numele Domnului binecuvântat în veci. Amin.

57. Iubite, dacă sub canon șezi, să nu te biruiască pe tine trândăvia a nu lucra în ziua a doua sau a treia a săptămânii, ca nu toată săptămâna să te necăjească pe tine gândurile, că așa se întâmplă unora în viețile de obște. Că sfătuiește duhul trândăviei pe gândul monahului ca să nu lucreze în ziua a doua și a treia a săptămânii, și îl lasă pe el în celelalte zile ale săptămânii să se necăjească cu gândurile, până la darea înapoi a lucrului. Iar tu, trezvește-te întru toate, iubite, ca să nu afle potrivnicul întru nimic a te prinde pe tine. Deci, nevoiește-te ca lucrul zilei ziua să îl isprăvești, și mintea ta, nefiind legată de grijă și de scârbă, să se îndeletnicească la rugăciune.

58. Când cineva, lepădându-se de viața mirenească, ar veni către frați, încă punând el începuturi, îi bagă vrăjmașul poftă spre chipul monahicesc afară de vreme. Ca, nesuferind fratele mulțimea poftei, să fugă din locul cel de nevoie, iar, dacă ar răbda până ce va lua chipul monahicesc, îl silește pe el a ieși din viața de obște, și a se liniști deosebi, aducându-i lui în minte oarecare de acest fel: "Ieși de aici și șezi deosebi, și lucrează mai puțin, că neputincios ești și ostenea-la lucrului acestuia nu poți a o purta". Și ieșind fratele, dacă nu su-feră vitejește ostenele pustniciei, se află mai mult ostenindu-se, iar dacă și neputință i s-ar întâmpla lui, încă mai mult se căiește, că și-a lăsat locul său.

59. La alt frate îi dă ispitirorul osârdie către pustnicie și către aspră viețuire, către petrecerea cea desăvârșită, și după puțină vreme, sau și după puțini ani, începe ispititorul a-i aduce lui întindere de lungă vreme, și îi zice că: "Osteneală este a răbda tu până în sfâr șit întru această aspră viețuire, ca nu cumva și de tot să slăbească trupul tău". Iar dacă sufletul fratelui însetează a se mântui, nu se bizuiește pe sine gândurilor celor amăgitoare, ci se pleacă dojenirii și sfătuirii bărbaților celor iscusiți și temători de Domnul, sau însuși el gonește de la sine ridicarea împotriva a gândurilor. Iar cel ce nu așa lucrează fapta bună, își ascunde patima sa, și vrând a se da la nevoie pentru frații cei de un suflet, se mută din locul acela, ca, după cum voiește, să-și îplinească pofta.

Însă și în cădere cad unii ca aceștia, că, după plăcerea oamenilor, se nevoieșc la

fapta bună. Că temelia lor nu a fost zidită pe piatră, ci pe nisip. Pentru aceea, după ce s-a pogorât ploaie, și râurile, și vânturile au suflat, și a lovit într-însa prin gânduri, a căzut. Căci, când li se părea că au câștigat fapta bună, îngâmfați erau în multă mândrie, iar după ce au căzut, deznădăjduirii pe sine s-au dat, care lucru, o, să nu mai fi fost. Că scris este: Au doar cel ce cade nu se mai scoală, zice Domnul? (Ieremia 8, 4) și: Nu voiesc moartea păcăto-sului, ci să se întoarcă și să trăiască el (Iezechil 18, 23).

Iar cel ce petrece după Dumnezeu, dacă toată fapta bună ar isprăvi-o, nu se îngâmfează, nici se înalță, socotind mărirea Domnu-lui, și cum s-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și moarte pe cruce. Ci și cu totul se netrebnicește pe sine de fri-că, după cela ce zice: M-am socotit pe mine pământ și cenușă (Face-re 18, 27). Iar fapta bună se aseamănă porfirei împărătești: Nu este cu putință a se țese împreună cu dânsa ceva din cele străine.

Deci, cel ce voiește a se nevoi după Dumnezeu, nu cade în cădere prea cumplită, iar deși, ca un om, s-ar clăti, însă Domnul, cunos-când nerăutatea inimii lui, întărește sufletul lui prin sfățuirea robilor Săi. Iar cel ce se sfătuieste și vorbește împotriva, asemenea este unui cal tare în gură, care de frâu nu se teme, până când va arunca pe călăreț, că cel aspru cu inima, va cădea rău.

60. Cel ce se lenevește de a sa mântuire și de lucrare în viața de obște, chip se face de trândăvie celor mai mulți din frați, iar cel ce se grijește de a sa mântuire, de slavă mare se va învrednici în ceruri, căci chip s-a făcut de viață îmbunătățită, și pe a celor mai leneși din frați osârdia o a ridica către isprava faptelor bune. Că precum în grupul de soldați, cel întâi luptător are cinste mai mare decât toți, așa și la Dumnezeu se va cinsti tot cel ce se trezește în lucrul Domnului.

61. Să nu te amăgească pe tine gândul, monahe, când păcătuiești și lucrezi ceea ce nu se cuvine și te mândrești și zici: "Că ori câte rele de ar face monahul, tot mai bun este decât mireanul", că scris este: Că nu cel ce se laudă pe sine, acela este iscusit, ci pe care Domnul îl va lăuda (II Corinteni 10, 18). Iar tu, pentru că te înalți pe tine, mai întâi cercetează-ți faptele tale, dacă cu adevărat viață supusă ai isprăvit: Dacă pofta ai biruit-o și sârăcia ai iubit-o, dacă vorbirea de rău ai urât-o și slava deșartă nu ai iubit-o, dacă păcatul l-ai urât, și de dulceață te-ai îngreșat, dacă pe cineva nu ai necăjit, dacă pati-mile ai biruit, dacă nu te mâinii fiind ocărât și nu te înalți fiind lău-dat, dacă pe Domnul l-ai iubit cu toată puterea și pe aproapele tău ca pe tine însuși. Iar dacă acestea nu le-am păzit, pentru ce ne mai lăudăm? Pentru care se cuvine a plânge înaintea bunătății Lui, ca să vindece învârtoșarea inimii noastre, și vrednici să ne facă a pe-trece viața pe care am ales-o.

62. Vai, monahului aceluia, care pierzându-și evlavia, cu vin se îmbărbătează. Că de nu se va trezvi, mai pe urmă se cuvine a se chinui el amar, iar cel ce își păzește căile lui întru Domnul, slavă veșnică va moșteni.

63. Nu se cuvine a pune hotar asupra noilor începători, ca să nu se mute ei de la vreunul mai mare către altul, de se va socoti cu dreptate nepetrecerea împreună, că multe sunt pândirile diavolului.

64. Nu se cuvine a da îndrăzneală copilului să îndrăznească împreună cu frații, ci mai vărtos în liniște și în supunere a-i da pe dâșii întru Domnul.

65. Nimenea din cei mai mari și mai dintâi să nu smintească pe cei mai mici și pildă să se facă lor de rea petrecere. Că scris este: Vai celui ce adapă pe aproapele său

cu amestecare tulbure (Avacum 2, 15), ci mai vârtos chipuri a fi credincioșilor.

66. Nimenea din cei ce voiesc a se mântui nu se cuvine a lua aminte la greșelile străinilor, ci de sine a lua aminte. Că scris este: Pentru aceea ne și sârguim, ori în casă șezând, ori în cale ducându-ne, ca bine plăcuți să fim Lui. Că ni se cuvine nouă tuturor a ne arăta înaintea diva-nului lui Hristos, ca să ia fiecare după cele ce prin trupul său a lucrat, ori bune, ori rele.<DȘ0>

67. Dacă cineva nu se supune vreunui mai mare, după cum se cuvine, să poarte neputință de nou începător, ca prin această oste-neală să îndrepteze ostenele vremii celei trecute, fiindcă zice Apostolul: Datori suntem noi cei tari a purta neputințele celor slabi, și nu nouă să plăcem, ci fiecare din noi aproapei să placă întru bine spre zidire (Romani 15, 1-2).

68. Nu va zăbovi monahul într-un loc, și nu va afla odihnă, de nu va iubi mai întâi tăcerea și înfrânarea. Iar înfrânarea face gândul nerăspândit, iar sfârșitul, pașnică așezare primește cel ce le are pe acestea.

69. În vremea ispitei se arată iscusința celui credincios, și nu se cuvine a ne necăji în vremea ispitei, ci a ne trezvi întru rugăciuni și faceri de bine, în ce chip cei ce înoată marea, când îi apucă furtună cumplită se trezvesc și mai mult priveghează, și pe Domnul Îl chea-mă, după cum la Proorocul Iona este scris: Și corabia seprimejduia să se sfărâme, și s-au temut corăbierii, și a strigat fiecare către dumnezeul său, și aruncau în mare încărcătura corabiei (Iona 1, 4-5), care este pildă către lepădarea lucrurilor celor pământești. Că se cuvine pe toate lucrurile cele lumești a le defăima și a ne ține de singură viața cea veșnică. Și când ni se întâmplă nouă vreo ispită să nu ne desnădăjduim de noi, că vedem pe proorocul și în pânțelele chitu-lui fiind și de a sa mântuire nedesnădăjduindu-se, ci rugându-se și zicând: Strigat-am întru necazul meu către Domnul Dumnezeul meu și m-a auzit pe mine, din pânțelele iadului către El am strigat și El a luat aminte glasul meu. Aruncatu-m-ai întru adâncurile inimii mării (2, 3-4). Că nu trece cu vederea Domnul pe cei ce Îl cheamă pe El întru adevăr.

Deci, și noi, când ni se va întâmpla necaz, către Domnul să scăpăm, după cel ce zice: Doamne, întru necaz ne-am adus aminte de Tine (Isaia 26, 16). Că nu totdeauna este alinată marea, și nu este cu putință, fără de ispită, a înota viața aceasta de acum. Iar dacă vom ține credința Domnului ca pe o cârmă, ne va duce pe noi în limanul vieții, și lepădând osteneala, ne vom îmbrăca cu viață și cu nestrucăciune.

70. Iubite, dacă te-ar supăra pe tine duhul mahniciunii, să nu te îpuținezi, ci roagă-te Domnului și îți va da ție îndelungă-răbdare, și după rugăciune, șezând, adună-ți gândurile tale și mângâie sufletul tău, după cela ce zice: Pentru ce ești mahnit suflete al meu, și pentru ce mă tulburi? Nădăjduiește spre Dumnezeu, că mă voi mărturisi Lui, mântuirea feței mele, Dumnezeul meu (Psalmul 41, 5). Și zi: "Ce te îpuținezi, sufletul meu? Au doară totdeauna se cuvine a locui noi în această viață? Auzi pe cel ce zice: Nemernic sunt eu pe pământ și străin, ca și toți părinții mei " (Psalmul 38, 12).

Gândește pe cei ce mai înainte au locuit în mănăstire, unde tu acum pribegesti, și cunoaște și vezi, că precum și aceia s-au dus din viața aceasta, așa și noi cei ce am pribegit, când va voi Dumnezeu, se cuvine să ne ducem. Iar viața dreptilor, după sfârșit este. De unde și proorocul, dorind de viața cea ce va să fie, zice: În ce chip dorește cerbul de izvoarele apelor, așa dorește sufletul meu spre Tine, Dumnezeule, când voi veni și mă voi arăta feței lui Dumnezeu (Psalmul 41, 1-2). Căci ca o temniță socoteau sfinții viața aceasta, pentru care și în alt loc zice: Acum

slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvân-tul Tău, în pace (Luca 2, 29). Așa și Apostolul avea dorire ca să se dezlege și împreună cu Hristos să fie (Filipeni 1, 21-23).

71. Doi frați bătrâni se necăjise între dâșii și s-a întâmplat de s-a îmbolnăvit unul dintre ei. Deci, s-a dus un frate oarecare spre cercetarea bătrânului și a rugat bătrânul pe frate, zicând: "Vrajbă am eu cu cutare bătrân și aș fi voit să îl rogi pe el ca să ne împrietenim. Și o, de aș fi putut face și eu vreun bine cuiva!" Zis-a fratele: "Ai poruncit, avva, eu îl voi ruga". Și ieșind fratele, gândea întru sine, nu cumva poate nu va suferi bătrânul rugăciunea, nu cumva și întâ-rătare se va întâmpla. Și după iconomia lui Dumnezeu, îi aduce oarecare din frați cinci smochine și puține stafide. Și alegând fratele o smochină și puține din celelalte, le-a dus bătrânului la chilia lui și a zis: "Poate cineva le-a adus pe ele bătrânului și mi-a zis mie: Ia-le de le dă cutărui bătrân". Și cum a auzit acestea bătrânul, a stătut uimit și a zis: "Acestea mi-a trimis mie?" Și a zis fratele: "Așa, avva". Și le-a luat pe ele bătrânul, zicând: "Bine ai venit". Și ducându-se fratele de la bătrânul, a venit la chilia sa și luând smochine și din stafide puține, a dus și celuilalt bătrân, și căindu-se a zis lui: "Primește acestea avva, ți le-a trimis ție bătrânul cutare". Și i-a schimbat pe dâșii întru pace prin cele trei smochine și puține stafide. Și nu au cunoscut bătrânii ceea ce a făcut fratele. Deci, au zis: "Ne-am împrietenit". Și a zis fratele. "Așa, avva, cu rugăciunile tale". Și a zis bătrânul: "Slavă lui Dumnezeu". Și s-au împăcat bătrânii cu darul lui Dumnezeu.

72. Într-o viață de obște fiind trebuință ca să se facă un frate econom, a ales egumenul pe un frate pe care a voit. Și vrând fratele a-și lăsa chilia sa, a pus vasele sale la alt frate, zicând: "De mi se va întâmpla să ies eu din iconomie, să mi le dai pe ele". Iar el s-a fâgă-duit că i le va da. Și nu după multă vreme a ieșit fratele din iconomie, zicând: "Mai bine mă odihnesc în liniștea chiliei mele". Și a zis fratelui: "Dă-mi acelea ce am pus la tine". Iar el nu a vrut să i le dea. Și văzând fratele că se scârbește, nevrând să i le dea, a tăcut.

Deci, alt frate l-a rugat pe el, zicând: "Fă dragoste, dacă a pus ceva la tine fratele, să nu îl lipsești pe el de ale sale, ca nu cumva judeca-ta să te scoată pe tine afară". Iar el și lui a zis: "Nu am nimic al lui". Și după cinci sau zece zile, primind fratele cel ce luase vasele gân-duri, cu mult necaz, a ieșit din viața de obște. Și sfātuindu-l egumenul să nu iasă, el ocărându-l pe dânsul s-a dus. Deci, economul, din porunca egumenului deschizându-i chilia lui, vasele cele ce s-au aflat le-a împărțit fraților. Și după puține zile, căindu-se fratele, s-a în-tors la locul lui și a aflat chilia lui deschisă și vasele sale date la fel de fel de frați. Și s-a scârbit foarte, și nu a zăbovit a-și lua aceea ce a făcut-o fratelui.

73. Un frate a întrebat pe oarecare frate, zicând: "Avva, m-au rânduie să iesi la pitărie, ca să fac pâini fraților, și argații, mireni fiind, vorbesc cele ce nu se cuvine, și nu mă folosesc a auzi acestea. Ce dar se cuvine a face?" Iar fratele a răspuns, zicând: "Nu ai văzut pe copii învățând carte în mulțime, și fiecare dintre ei tabla sa o cugetă și nu a altuia, știind că pe a sa o va da la dascălul său și nu pe a altuia? Iar dacă te biruiești de patimi, auzi pe cel ce zice: Toate cer-cându-le, pe cel bun țineți-l "(I Tesaloniceni 5, 21).

74. Cel ce înmulțește cuvintele în mijlocul fraților, înmulțește lupte și își înmulțește luiși urâciune. Iar cel ce își păzește buzele, iu-bit va fi. Însă mare lumină este în suflet frica Domnului, care alungă din dânsul întunericul, și curat îl lucrează.

75. Fraților, împreună cu rugăciunea de lucru să ne îngrijim, că plată este, dacă fără de vicleșug vom săvârși lucrul. Că cela ce din prigonire, sau din iubirea de sine, sau din iubirea de argint s-a lenevit de lucrul său, va auzi pe cea scrisă: După lucrurile mâinilor lui, dă-le lor (Psalmul 27, 4). Iar cel ce lucrează întru curată știință, ca lui Dumnezeu, și nu ca oamenilor vrând să placă, se va învrednici de acel binecuvântat glas: Bine slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune. Intră întru bucuria Domnului tău (Matei 25, 21). Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

76. Dacă, lepădându-te de viața cea lumească, vei ieși din pământul tău și din rudenia ta, și te va odihni pe tine Domnul Dumnezeu tău, unde vrei să te liniștești, să nu voiești a-ți scoate ție nume în locul acela, măcar deși boier ai fi fost și mare foarte în pământul tău, ci zi gândului tău, ca și proorocul: Sărac și sărman sunt eu (Psalmul 39, 17), ca să te sprijinească pe tine Dumnezeu și să te înalțe.

77. Pentru ce se împuținează fratele șezând în chilia sa?

Răspuns: Pentru că sufletul își închipuiește cele pământești, mulțimile cele de multe feluri ale poftelor lumii acesteia și deșartele dulcețuri care se aduc sufletului prin gânduri și slăbănesc puterea lui. Iar dacă va urî lumea aceasta, și înșelăciunea ei, și pe sine se va pune rob înaintea Domnului cu toată inima și cu tot sufletul, nu va putea împotriva lui împuținarea, și își va face lucrul său întru odihnă. Însă împotriva gândului slavei deșarte îi este lui lupta. Și pe aceasta o va alunga robul Domnului, socotind neputința firii sale și al cui este darul, după cel ce zice: Că ce ai și nu ai luat? Iar dacă ai luat, ce te lauzi ca și cum nu ai fi luat? (I Corinteni 4, 7). Acestuia îi este lupta împotriva neputinței trupului. Iar robul Domnului nu se va teme, nici se va despărți pe sine de dragostea lui Dumnezeu, după cel ce zice: Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Dumnezeu? Necaz sau strâmtorare, sau prigoană, sau foamete, sau golătate, sau primejdie, sau sabie? După cum este scris: Că pentru Tine ne omorâm toată ziua. Socotitu-ne-am ca niște oi de junghiere. Însă întru acestea toate prea biruim prin Cel ce ne-a iubit pe noi. Că sunt incredințat că nici moarte, nici viață, nici începătorii, nici stăpânii, nici cele de acum, nici cele ce vor să fie, nici puteri, nici îngeri, nici înălțime, nici adânc, nici altă oarecare zidire nu va putea să ne despărțească pe noi de dragostea lui Dumnezeu cea întru Hristos Iisus Domnul nostru (Romani 8, 35-39). Însă tuturor patimilor, duhul curviei urmează. Fugi de cu-vinte urâte, și vei scăpa de gânduri întinate.

78. Dacă ne vor porunci nouă înaintestătătorii noștri a ieși împreună cu frații noștri la rucodelie, cu osârdie să alergăm, necertându-ne cu cei mai leneși. Că cel ce poate și nu se ostenește împreună, în multe chipuri se păgubește pe sine. Întâi, de plată s-a lipsit pe sine, iar al doilea, pricină a dat cârtirii și grăirii de rău, lucrând lucrul iubirii de sine. Însă nu se cuvine cel sânguitor, a lua aminte la frații cei mai leneși, că nimenea în vremea secerișului nu zice, dacă aproapele nu își adună luiși grâu: "Nici eu nu îmi adun mie". Ci fie-care, după cum are vreme își adună luiși hrana, și dobitoacelor lui, ca fără de lipsă să petreacă. Și dacă la cele trupești atâta sânguință punem, au nu cu mult mai vârtos la cele duhovnicești?

79. A da cinste bătrânilor frumos lucru este, și împreună a pătimi cu cei bolnavi, bun lucru este, iar bătrânii înțelepți sunt ungeri a fraților spre întărirea sufletului.

80. Începutul mândriei este a nu ne osteni împreună cu frații după putere. Și când

ne adunăm noi la lucru, să nu vorbim multe, ci sânguința noastră fie pentru acelea care am ieșit.

81. Nefrica naște mândrie, iar mândria este maică a nesupunerii. Iar smerita cugetare și blândețea au pironit pe cel ce le are pe ele întru frica lui Dumnezeu, ca pe un stâlp întărit în Biserica Domnului.

82. Nefolositor lucru este monahului a avea întâlnire cu femeie, iar de ceea ce voiește să petreacă în feciorie nicidecum să te apropii, de va fi în tine cuget trupesc. Că monahul care se îndeletnicește la vin cu femeie, de cel ce se aruncă pe sine în foc, nu se deosebește. Iar cel ce fuge de vorbirea cu dânsule, fuge ca o căprioară de curse.

83. Trezește-te, frate, din tinerețile tale, ca să nu te căiești la cele mai de pe urmă ale tale. Deci, să nu râvnească inima ta bărbați păcătoși, că scris este: Nu râvni întru cei ce viclenesc, nici urma pe cei ce fac fărădelege, căci ca iarba curând se vor usca și ca verdeța buru-ienii degrab vor cădea. Nădăjduiește spre Domnul și fă bunătate (Psalmul 36, 1-3).

84. Iubite, dacă fratele tău petrece rău, sfătuiește-l pe el, zicând: "Încetează, frate, că nu îți este ție de folos această petrecere". Adu-i lui pildă pe unul din cei ce au căzut, nu ca greșeala celui ce a căzut mărturisind-o, ci ca pe cel ce este de față să îl folosești, ca privind el la primejdia cea urmat, să fugă de cădere. Mai adu-i lui încă și pomenirea celor ce bine au plăcut Domnului, și arată-i lui deslușit răsplătirea amândorura. Și de te va asculta pe tine, ai dobândit pe fratele tău, iar de va rămâne în aceeași socoteală, și de alții fiind sfătuit nu se va pleca, săvârșind lucrurile defăimării, păzește-te pe tine de el, rugându-te pentru dânsul Domnului, după cel ce zice: Iar dacă cineva nu se supune cuvântului nostru prin epistolă, însemnați-l pe acesta și nu vă amestecați cu dânsul, ca să se rușineze, și nu îl socotiți ca pe un vrăjmaș, ci sfătuiți-l ca pe un frate (II Tes. 3, 14-15).

85. Cine, văzând cândva pe altul că a călătorit pe o cărare și în ea a căzut în moarte, nu fuge de cărarea aceea, ca nu și el să cadă în aceeași cădere?

86. Nu te amăgi, frate, cu săturarea pântecelui și nu te îmbăta de vin, în care este învierșunare, că nu-ți este ție de folos, fără nu-mai a face voia Domnului.

87. Păzește-ți frate, curățenia trupului tău. Dacă o vei păzi în dragostea lui Hristos, toată fapta bună cu lesnire vei putea să o is-prăvești. Că Sfântul Duh, Cel ce locuiește în tine, se bucură întru tine, că Biserica lui Dumnezeu o tămâiezi cu curăția și cu dreapta voire, și te va întări pe tine spre tot lucrul bun. Și aceste trei unelte sunt către isprava faptelor bune și a curățeniei celei dumnezeiești: înfrânarea pântecelui, a limbii și frâul ochilor.

Deci, dacă pe cele două le vei păzi, iar ochii nu îi vei păzi de a se răspândi, nu vei ține întemeiată curățenia. Că precum ciutura spartă pierde apa, așa și ochiul răsfiat pierde mintea cea întregă înțe-leaptă. Iar când poftă pentru mâncare s-ar sui asupra ta, zi gândului: Socotește că dacă te-ai îndulcit ieri de mâncarea aceasta, astăzi nu te-ai sculat flămând? Iar dacă și cu vreun cuvânt nefolositor te sfătuiește pe tine a întreba, zi gândului tău: Socotește că acum ai întrebat și ți-a răspuns ție aproapele, și taci. Iar dacă și la răspândire te sfătuiește pe tine, tu zi gândului: Pentru aceasta ești aici, ca să nu vezi frumusețe străină. De tine ia aminte și nu te lenevi, ca să ți se facă ție mintea pironită întru frica lui Dumnezeu, după cel ce zice: Pătrunde cu frica Ta cărnurile mele, că de judecățile Tale m-am temut (Psalmul 118, 120).

88. Socotesc că folosește pe monah, iar mai ales pe cel tânăr, a nu ieși din chilie fără de rasă, sau fără de altă îmbrăcăminte, că bună cuviință îi dă lui. Că urât lucru este monahului, cel ce cu dula-ma goală, sau cu un pieptăraș cutează a umbla. Că scris este: Încin-ge-te și te încalță cu încălțămintele tale și te îmbracă cu haina ta și urmează mie (Fapte 12, 8). Pentru că nu se cuvine monahul a-și spăla trupul sau picioarele cu patimă. Că precum iubitorii de dul-ceți, prin înfrumusețarea trupului și a hainelor își vânează dulcețile lor, așa nevoitorul buneii credințe prin cele împotriva să împotrivesc-te celor potrivnice.

89. Nu se cuvine a face ceva spre arătarea oamenilor, ci toate din curată inimă, fiindcă Dumnezeu cunoaște cele nearătate și cele ascunse și cum că de la Dânsul singur nădăjduim a lua răsplătirea. Că nu se cuvine monahului a aduce vorbă străină, iar mai ales în vremea pravilei, ca să nu dăm zăticnire altora. Iată, frații noștri lucrează și noi ne deșertăm. Ei, ascultând Dumnezeieștile Scripturi, se adapă, ca un pământ insetat de ploaie, iar noi, și înăuntru fiind, afară ne răspândim cu gândul. Ei se trezvesc, iar noi ne lenevim; ei prive-ghează în rugăciuni, iar noi somnului și trândăviei ne-am dat pe noi înșine; ei au luat cununile, iar noi în trândăvia noastră am rămas; ei Domnului bine au plăcut, iar noi lumii. Drept aceea să ne deșteptăm și noi ca să luăm, că tot cel ce cere ia, și cel ce caută află, și celui ce bate i se va deschide. Că bun este Domnul tuturor, și îndurările Lui peste toate lucrurile Lui. Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

90. Iubite, cinstește pe Dumnezeu și poruncile Lui păzește-le, și vei vedea pe cei ce te defaimă pe tine în urma ta degrab, măcar deși nu aici, dar acolo. Deci, păzește dragostea ca lumina ochilor; lumi-nă și viață este întru dânsa. Păzește-o pe dânsa, bucurie este tutu-ror celor ce se țin de dânsa. Avuție dumnezeiască este, îngerească vrednicie. Păzește-o pe dânsa. De o vei iubi pe dânsa, se vor înnoi ca ale vulturului tinerețile tale. De o vei păzi pe ea, va fi ție bucurie înaintea lui Dumnezeu și a îngerilor. De o vei iubi pe dânsa, se va sălășlui în tine darul lui Dumnezeu și va fi darul ca un izvor, ce izvo-răște tămăduiri oamenilor, și buna mireasmă a ei va veseli inima ta. Stâlp este tuturor faptelor bune. Nu este întru ea scârbă de moarte. Dreptate și bărbăție, răbdare și pace în viață. Casă a lui Dumnezeu este, păzește-o pe dânsa, și Însuși Domnul ne-o va dărui pe dânsa și roadele ei. Lui I se cuvine slava în veci. Amin.

91. Iubiților, să ne iubim unii pe alții și vrăjmașul se va rușina, că nu încetează ridicând invidie și zavistie asupra robilor lui Dumnezeu. Că cei ce urmează sfatului vrăjmașului, văzând între dâșii vreun frate, din suflet slujind Domnului cu bună plăcere, nu suferă, ci meșteșugiri ridică, vrând ca să-l gonească pe el, bănuind nu cumva sporind prin adevărata evlavie, mai tare decât dâșii să se facă. Și acesta, alungat fiind, se duce nevinovat, făcându-se vinovat pentru pricina despărțirii, iar ei, pricinuatori făcându-se, nu vor fi nevino-vați. Așa s-a vândut Iosif rob în Egipt, iar Dumnezeu, pe Care îl avea în suflet, nu l-a trecut cu vederea pe el, ci i-a dat dar și înțelepciune înaintea lui Faraon, împăratul Egiptului, și l-a pus pe el povă-țuitor peste Egipt și peste toată casa lui, și cei ce îl lepădase pe el mergeau să i se închine lui cu daruri, nu numai ca unui frate, ci ca unui împărat și domn a tot pământului Egiptului. Că scris este: Domnul risipește sfaturile neamurilor și defaimă gândurile popoarelor și leapădă sfaturile boierilor, iar sfatul Domnului rămâne în veac (Psalmul 32, 10-11). Și iarăși zice: Domnul îmi este mie ajutor, și nu îmi va fi frică de ce îmi va face mie omul (Psalmul 117, 6). Deci, să ne păzim pe noi înșine, iubiților, ca să nu smintim pe vreunul dintre

aceștia mai mici, fiindcă a zis Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos: Că mai bine îi era lui, ca să i se atârne o piatră de moară de gât și să fie afundat în adâncul mării, decât să smintească pe vreunul dintre acești mici ce cred în Mine (Matei 18, 6). Și iarăși: Vedeți să nu defăimați pe vreunul dintre acești mici, că amin zic vouă, că îngerii lor totdeauna văd fața Părintelui Meu Celui din ceruri (Matei 18, 10). Pentru aceea să ne iubim unii pe alții, iubiților, ca, văzând Domnul credința și unirea care o avem întru frica Lui, să se bucure de noi, precum este scris: Veseli-se-va Domnul de lucrurile Sale (Psalmul 93, 32). Lui I se cuvine slava în veci. Amin.

92. Trezvește-te, iubite, și ia aminte de tine, că multe sunt meșteșugirile vrăjmașului. Dacă ar vedea vrăjmașul pe vreun frate trezvindu-se, sau vrând a se trezvi, pe alt frate din cei mai leneși îl ridi- că asupra lui, cât de multe ori și mâinile își pun unii pe alții. Apoi prietenie făcându-se, înmulțește vicleanul prietenia și îndrăzneala între dâșii, nu pentru faptă bună, ci ca printr-o prietenie ca aceasta tulburând gândurile lor, să amestece întru dâșii patima dulceții și să se facă mare rău. Pentru aceea și după osândirea răutății, atât crește de multe ori urâciunea, cât leapădă de la dâșii pe cea cu puțin mai înainte nefolositoare prietenie ce a fost între dâșii. Iar cel ce se teme de Dumnezeu, nu va iubi cândva fără de înțelepciunea cea de sus. Că scris este: Iar înțelepciunea cea de sus mai întâi este curată, apoi pașnică, și celelalte (Iacov 3, 17).

93. Dacă locuiești împreună cu frați, nu te obișnuiești a porunci, ci mai ales a fi lor chip spre lucruri bune, ascultând pe cele ce se vor zice ție de altul. Iar dacă urmează trebuință să grăiești, ca un sfātu-itor să te faci, iar dacă alt frate ar grăi împotriva celor zise de tine, să nu te clătești cu mintea, ci lasă-ți voia ta pentru dragoste și pace. Că dacă iuțimea dracului celui mânios prin blândețe vei lepăda-o, nu va putea împotriva ta. Drept aceea, zi celui ce ți-a grăit ție împotriva, așa: "Eu, binecuvântatule, ca un prost am grăit, așa socotind. Și iartă-mă, că neștiind am grăit. Dar facă-se după cum ai zis tu". Și întru aceasta se va întoarce nelucrător și rușinat înapoi diavolul cel ce alcătuieste începătorii și tulburări. Că a te prigoni, și a-ți alcătui viața ta, ridică tulburări și mânie cu greu de vindecat, iar mânia în sânurile necredincioșilor se odihnește, și amenințarea mâniei căde-re este lui. Pentru aceea și Apostolul poruncește, zicând: Robul Domnului nu se cuvine a se lupta (II Timotei 2, 24).

94. Fiindcă zice Apostolul: Sfințenia voastră este a vă depărta de curvie (I Tesaloniceni 4, 3). Și nevoință este nu puțină între sfințe-nie și între necurățenie. Ajutătorii necurăției sfātuiesc unele ca aces-tea și zic: "Iată nimenea nu te vede pe tine, și de cine te sfiești?" Iar ajutătorii sfințeniei împotriva grăiesc către dâșii: "Dumnezeu te vede, și îngerii Lui de față sunt. Și cum zici: Cine te vede pe tine?" Cela ce ispitește, zice: "Acum aici pe nimeni nu vedem". Cei ai sfin-țeniei, grăiesc: "Bine ai zis, că pe nimeni nu vedem, că scris este: I-a orbit pe dâșii răutatea și nu au cunoscut tainele lui Dumnezeu (În-țelepciunea lui Solomon 2, 21). Fiindcă proorocul strigă și zice: În-țelegeți dar cei fără de minte întru norod, și cei nebuni înțelepțiți-vă odată. Cela ce a sădit urechea, au nu aude? Sau Cel ce a zidit ochiul, au nu privește? (Ps. 93, 8). Și în alt loc, zice: Doamne, cercatu-m-ai și m-ai cunoscut. Tu ai cunoscut șederea mea și scularea mea; Tu ai priceput gândurile mele de departe. Cărarea mea și firul vieții mele Tu le-ai cercetat și toate căile mele mai dinainte le-ai văzut. Că nu este vicleşug în limba mea. Iată, Doamne, tu ai cunoscut toate: cele de pe urmă și cele de demult. Tu m-ai

zidit și ai pus peste mine mâna Ta. Minunată s-a făcut cunoștința Ta din mine, întăritu-s-a, nu voi putea spre dânsa. Unde mă voi duce de la Duhul Tău și de la fața Ta unde voi fugi? De mă voi sui în cer, Tu acolo ești. De mă voi pogori în iad, de față ești. De îmi voi lua aripile mele de dimineață și mă voi să-lășlui la marginile mării, și acolo mă va povățui mâna Ta și mă va ține dreapta Ta. Și am zis: Oare întunericul mă va călca pe mine? Dar întunericul nu este întuneric la Tine și noaptea ca ziua va lumina. Cum este întunericul ei, așa este și lumina ei (Ps. 138, 1-12). Și în alt loc, zice: Că întru Dânsul trăim și ne mișcăm și suntem (Fapte 17, 28). Și cum zici tu, că nimenea nu te vede pe tine? Că Domnul, zice: Amin zic vouă, dacă aceștia vor tăcea, pietrele vor striga (Luca 19, 40).

Deci, acestea pomenește-le în gândul tău și păcatul nu te va mai stăpâni pe tine, nici scârba păcatului nu te va prinde pe tine, ci bucurie și pace întru Duhul Sfânt. Că ce este păcatul? Scârbă întune-cată și împiclită, ce vine asupra celor ce îl lucrează pe dânsul. Iar sfințeniei îi urmează bucurie și pace. Drept aceea, șezând cineva în liniștea chiliei lui, se bucură întru Duhul Sfânt, ca un prunc de țâțe-le maicii sale. Apoi iarăși, întorcându-se darul îl face pe el a plânge și a lăcrima, pentru pomenirea ceea ce este întru dânsul a păcatelor celor mai dinainte făcute, ca nu prin bucuria cea multă răspândindu-se, să se poticnească. Și prin lacrimi se strălucește sufletul, oglindind cele cerești după Darul Domnului. Că mare dar este sfințenia întru dragostea lui Dumnezeu, de vreme ce zice Domnul: Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu (Matei 5, 8). Iar Însuși Domnul, Cel ce ridică pe cei surpați și mântuiește pe cei deznădăjduiți, și mădularele cele învechite întru păcate din nou le înnoiește prin pocăință, neîntinat și trupul și sufletul și duhul nostru să-l păzească. Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

95. De se va liniști monahul în chilia sa, de multe tulburări se va izbăvi. Căla ce pruncește cu mintea, de se va apropia de lume multă, nu se va folosi, iar cel desăvârșit cu gândul, rodește folos, iar a se liniști, mai bine este. Adică ce zic, iubite: Când se duce vreun frate în cetate, îl întâmpină pe el gâlceavă omenească. Văzând pe unul râzând, iar pe altul plângând, pe altul jurându-se cu mari jură-mânturi, pe altul hulind. Și acestea văzându-le fratele, dacă este ne-putincios cu gândul, îndată își aduce aminte cuvântul fariseului, zi- când: Mulțumescu-ți Doamne, că nu sunt depotriva oamenilor acestora, deși pățimaș de multe ori se va întâmpla. Pentru aceea liniștea mai ales pe cei mai neputincioși îi folosește, iar cel desăvârșit cu gândul, văzând cele mai sus zise, întru spaimă vine de îndelunga-răb-dare a lui Dumnezeu, zicând întru sine: Vezi câtă este îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu, că și, hulindu-Se de noi, cu îndelungă-răb-dare suferă, și nu Se mânie; defăimându-Se suferă, și nu ține minte răul? Toate ne dă nouă bogat spre îndulcire, certându-ne și miluindu-ne, vrând a ne aduce pe noi pe toți la pocăință, pentru multa Lui bunătate.

Iar eu ce voi face, păcătosul? Că pământ și cenușă fiind, ocară a suferi nu voiesc, ci nici cuvânt a purta al fratelui. Căci, când sunt necinstit mă mâni, când sunt mângâiat mă înalț. Vai mie, vai mie, păcătosului! Și umilindu-se fratele de acestea, se duce slăvind pe Dumnezeu, și zicând: Slavă ție, Dumnezeule, Cel singur Bun și Iu-bitor de oameni.

96. Iubite, dacă cândva gândurile necurate ar tulbura mintea ta, să nu te deznădăjduiești pe tine, ci adu-ți aminte de îndurările lui Dumnezeu. Că nu se va mostra cândva cărmaciul corabiei de cel ce o are pe dânsa, zicând: Pentru ce ai lăsat valurile să lovească corabia mea, ci pentru ce te-ai lenevit și nu te-ai

luptat împotriva valurilor, și pentru ce nu ai scăpat în limanul ce sta înaintea ta, care este în-durarea lui Dumnezeu. Căci, când ridică vrăjmașul împotriva noastră tulburare de gânduri necurate, care la urechi de oameni a intra nu pot, întorcându-se înapoi, zice acestea: "Ai pierit! Nu mai este ție nici o nădejde de mântuire", vrând să ne cufunde în deznădejde.

Deci, tu să nu te bizuiești celor zise de dânsul, ca să nu sperii sufletul tău cu deznădejdea, ci pe cât aceia îngreuiază cu deznădejdea pe suflet, pe atâta noi să îl ușurăm cu nădejdea celor ce vor să fie, aducându-ne aminte de îndurările lui Dumnezeu, ca nu mai mult, îngreuind potrivnicii, să cufunde pe suflet prin gânduri. Când zic ei către noi: "Ai pierit, nu mai poți să te mântuiești", noi să zicem către dânsii: "Având Dumnezeu Îndurat și Îndelung-Răbdător, nu ne vom deznădăjdui de a noastră mântuire. Că Cel ce a zis: Nu nu-mai de șapte ori a lăsa aproapei, ci până de șaptezeci de ori câte șapte (Matei 18, 22), cu mult mai vărtos va lăsa păcatele celor ce așteaptă mântuirea Lui".

Căzând ei din această parte, în altă parte aleargă, zicând: "Îndurat și Îndelung-Răbdător fiind Dumnezeu și Care lasă păcatele, pentru ce mai vărtos nu vă îndulciți de dulcelețurile lumii, și după aceea vă veți pocăi?" Să zicem și noi către dânsii: "Ceea ce am făcut, am făcut, iar acum, fiindcă Scriptura mărturisește că ceasul cel mai de pe urmă este, la care ceas, sau la care vreme căutând, să ne lenevim de mântuirea noastră și întru nimic să socotim de a face rău înaintea Domnului Dumnezeului nostru?" Că te-ai asemănat unui bărbat ce stă sub un copac și când s-a adunat asupra lui fiarele cele sălbatice, se suie sus și fiarele nu îl nedreptățesc pe el. Și socotește copacul frica lui Dumnezeu, și va fi darul ajutor ție întru toate căile în care vei merge și vei surpa pe vrăjmașii tăi dedesubtul tău.

97. Așa se cuvine a călători credincioșii în această viață: Dacă ni s-ar întâmpla nouă bucurie, ori pentru sporire, ori pentru daruri, să socotim că nu departe stă mahniciunea. Și când ar veni asupra noastră mahniciunea, să așteptăm bucuria care este aproape de noi. Să luăm pildă pe cei ce înoată în mare. Că aceștia, când se ridică asu-pra lor vânt și furtună cumplită, nu se deznădăjduiesc de a lor mân-tuire, ci se împotrivesc valurilor. Bună alinare primind și de liniște împărtășindu-se, vifor așteaptă. Pentru aceea și se trezesc totdea-una, ca nu cumva, pe neașteptate făcându-se ridicare de vânt, să-i afle pe dânsii nepregătiți și să-i răstoarne pe ei în mare. Așa se cu-vine și noi să luăm aminte la amândouă, că ceea ce se așteaptă, dacă va veni, nu îl înspăimânt pe cel ce o primește pe aceasta, că nu se va afla nepregătit. Deci, când ni se întâmplă nouă necaz, sau strâm-torare, slăbire și ajutor care se va face nouă de la Dumnezeu să aș-teptăm, ca nu zăbovind necazul, ca și cum nu ne-ar fi nouă nădejde de mântuire, să ne pricinuiască moarte. Așijderea încă și când ni se face nouă bucurie, necaz să așteptăm, ca nu prin bucuria cea multă, să uităm plânsul.

98. Dacă împreună pătimind, te duci rugându-te pentru fratele, mai înainte de a vorbi cu acela pe care voiești să-l mângâii, zi gândului tău: "Dacă nu te va asculta pe tine, nu te mânia, nici te tulbu-ra, ca nu vătămare să pricinuiască supărarea ta și pe fratele să îl o- sândești". De te va asculta pe tine, mulțumită fie lui Dumnezeu, iar deși nu i se vestește bărbatului a se pleca celor zise de tine, nu te mâ-nia. Că plata împreună-pățimirii și a milostivirii degrab o vei lua de la Dumnezeu, ca cela ce pentru numele Lui ai făcut aceasta.

99. Iubite, visteria cerească ai dorit și vrednic de Domnul a fi ți-ai ales. Auzi pe

Cel ce zice: De voiești desăvârșit să fii, mergi, vinde-ți averile tale și le dă săracilor și vei avea comoară în ceruri, și vino de urmează Mie (Mt. 19, 21). Și iarăși zice: Cel ce iubește pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine. Și care nu își ia crucea și nu-Mi urmează Mie, nu este vrednic de Mine (Mt. 10, 36).

Deci, de nu vom purta crucea, nu este cu puțință a urma Domnului. Că după ce a zis: Mergi, vinde-ți averile tale și le dă săracilor și vei avea comoară în ceruri, zice: și vino de urmează Mie. Nu îi dă nu-mai lepădarea, ci și cercarea ceea ce se mai face în niște osteneli ca acestea. Că atunci mai multă este nevoința și lupta către potrivni-cul. Și după acestea, de va putea să urnească gândul de la cugetul cel ceresc, pe cele de pe urmă, mai rele decât cele dintâi le va face, încât pe cel ce a risipit cu îndestulare, îl face să adune cu sloboze-nie pe cele mai proaste decât acestea, și pe cel ce s-a lepădat de nunta cea după lege, pe acesta al preacurviei și al înviersunării îndrăgitor îl lucrează. Drept aceea, trebuință este de multă trezvie, până când vom ieși din trup, adică din acest loc de nevoință.

100. Iubite, de mergi în adunare de frați pustnici și voiești să fii împreună cu dânșii ca să slujești Domnului, fă-te smerit cugetător în toate, ca și pe cei ce vin din viață sărăcească întru aceasta, să-i înve-țe bună petrecerea ta și să-și deștepte sufletele lor spre isprava faptelor bune.

Deci, când ne vor porunci nouă, înaintestătătorii, a ieși împreună cu frații la lucru, cu osârdie să alergăm, iar de voiești să zici: "Trupul meu nu suferă osteneală ca a celor simpli", știută este aceasta, că nu pot toți deopotrivă a purta greutatea. Iar a fi ascultător și bine voitor, tuturor s-a dat. Deci, arată-ți înainte punerea întru adevăr, și toți vor ușura de la tine greutatea, văzând neputința ta. Și să nu lași de tot a se ușura greutatea de la tine, ci roagă-i pe dânșii, zi-când: "Și eu împreună cu voi vreau să am parte", și ostenește-te împreună cu dânșii după puterea ta, pe care ți-a dăruit-o ție Domnul. Căci Cunoscătorul de inimi, Cel ce ne-a făcut pe noi, și ne-a dat no-uă duh de viață, știe ce fel de putere a dăruit fiecăruia. Că, dacă după depărtarea de lume, cele împotriva poruncilor lui Dumnezeu lu-crăm, în deșert se face lucrul. Deci, ca nu venind vrăjmașul să semene în mintea ta pofta lucrurilor celor trecute, nicidecum să nu suferi a te învoi cu niște gânduri ca acestea. Că pomenirea lucrurilor celor ce au trecut, înalta cugetare naște celor ce fără de socoteală le cugetă pe ele. Iar când nu vor avea loc lucrurile înaltei cugetări a lucra pentru viața aceasta de acum, socotelii celei cu rea obișnuință îl dau pe el. Iar reaua obișnuință știi ce este? Patimă rea, care pe Dumnezeu Îl întărâtă și pe oameni îi amărăște. Și în ce chip sabia taie vinele ca-lului și pe călăreț îl dă jos, așa socoteala cea cu rea obișnuință taie puterile sufletului și mahniciunii îl dă, iar mahniciunea strică pe cei ce cad în ea.

Cândva, oarecine vrând să intre în vreo cetate ce este departe de treizeci de stadii, și făcând douăzeci și nouă, iar una nefăcând-o, acesta dintru ale sale a ieșit și în cetate nu a intrat. Că precum cel ce a venit în ceasul al unsprezecelea deplin plata și-a luat, ca și cei-lalți ce au purtat greutatea zilei, așa și cel ce a lucrat până la al un-sprezecelea ceas, iar în al doisprezecelea ar începe a strica și a smulge pe cele sădite, nimic nu ia, fiindcă Domnul și Mântuitorul nostru a zis: Iar cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui (Matei 10, 22). Și iarăși: Nimeni, punând mâna pe plug și întorcându-se înapoi, este îndreptat în împărăția cerurilor (Luca 9, 62). Că femeia lui Lot, întorcându-se înapoi, s-a făcut stâlp de

sare. Pentru aceea și Apostolul, pe cele dinapoi uitându-le, iar la cele dinainte întinzându-se, zicea: Că lumea aceasta trece și pofta ei, iar cel ce face voia lui Dumnezeu, rămâne în veac (I Ioan 2, 17). Că străini și nemernici suntem în viața aceasta, iar dacă până avem vreme vom lucra întru dânsa cele bine plăcute Domnului, plată vom lua.

Deci, câștigă-ți răbdare, iubite frate, că scris este: În răbdarea voastră dobândiți-vă sufletele voastre (Luca 21, 19). Enoh, două sute de ani a bine plăcut lui Dumnezeu după ce a născut el pe Matusa-lem. Și noi, întru această scurtă vreme, ne lenevim. Stai împotriva gândurilor celor vătămătoare, și zi împreună cu cel ce zice: Cu Hristos împreună m-am răstignit și nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine (Galateni 2, 20). Că ce va folosi omul de ar dobândi toată lumea, iar sufletul său îl va păgubi? (Matei 16, 26). Depărtați-vă de la Mine cei ce vicleniți și voi cerca poruncile Dumnezeului meu (Psalmul 118, 114). Și Ecclesiastul strigă: Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciune! (1, 2). După atâta bogăție și slavă, nu mai aduc deșertăciunii ostenele mele, ca după ieșirea mea alții să le moște-nească și eu să mă muncesc, ci aduc ostenele mele Bunului și Înduratului Dumnezeu, Celui ce dă după moarte viață, și a pregătit celor ce Îl iubesc pe El acelea pe care ochiul nu le-a văzut și urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit.

Așa, o, iubite, îmbărbătează-te și întărească-se inima ta și așteaptă pe Domnul, și va fi în pace ieșirea ta. Acolo vei vedea pe drepti bucurându-se, pentru mântuirea ta. Acolo te vei sălășlui în sânurile lui Avraam împreună cu Lazăr, că sârăcia ai ales, în necaz ai răb-dat, ocări ai suferit, defăimarea nu ai urât. Pentru aceasta te vor primi pe tine cu veselie în corturile cele veșnice, de unde a fugit durerea, întristarea și suspinarea. Acolo vei vedea viața și lumina cea adevă-rată, nădejdea a toată zidirea, pe Izbăvitorul sufletelor noastre, pe Domnul nostru Iisus Hristos, Împăratul slavei, și se va bucura inima ta, și bucuria ta nimenea nu o va lua de la tine. Iar Însuși Domnul nostru Iisus Hristos să ne păzească fără de prihană pe noi pe toți. Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Sfârșit al Tomului întâi al Prea Cuviosului și de Dumnezeu purtătorului Părintelui nostru EFREM SIRUL, și Celui în Treime lău-dat, Dumnezeului nostru, slavă.

ALT CUVÂNT PENTRU UMILINȚĂ

Umilește-te, suflete al meu, umilește-te de toate bunătățile pe care le-ai luat de la Dumnezeu și nu le-ai păzit, umilește-te de toate relele pe care le-ai făcut! Umilește-te pentru toate acelea pe care Dumnezeu îndelung le-a îngăduit pentru tine! Umilește-te și pocăiește-te, ca să nu te dai întunericului celui mai dinafară. Pocăiește-te, suflete ticăloase, ca să nu te rușinezi la înfricoșatul divan al lui Hristos.

Vai mie, păcătosului, celui ce mi-am întinat curățenia inimii mele pentru moliciunea mea, că neîngrijirea mea și lenevirea, îndrăzneala inimii mele o au întunecat! Pofta cea rea, ca un stăpân robului îmi po-runcește mie și eu îndată, cu frică, ca un prunc, o ascult, și mă rătăcește pe mine, și eu mă bucur.

^ai cine este cel ce pentru mine va plânge sau se va ruga? Însuși Tu, Mântuitorul meu, Cel ce ai bunătate firească, caută spre mine, deznădăjduitul.

Vai mie, păcătosului, că singur eu m-am rănit! Vai mie, căci curat m-ai făcut pe mine, Stăpâne, și eu prin lenevirea mea cu totul m-am întinat în păcate! Deopotrivă la cinste cu îngerii fiind, pe mine m-am micșorat. Înmulțitu-s-au fărădelegile mele, Doamne, înmulțitu-s-au, și nu este margine în mulțimea lor. ^ai cum Te voi ruga pe Tine, Mântuitorul meu, că gura mea am umplut-o de ocări? Sau cum Te voi lăuda pe Tine, că știința mea întinată este, sau cum Te voi iubi pe Tine, că de urâciune sunt plin? Sau cum va locui în mine adevărul, căci cu minciuna m-am întrarmat? Sau cum Te voi chema pe Tine, că poruncile Tale nu le-am păzit? Ci Tu, nemincinos fiind, să nu mă treci cu vederea pe mine, defăimatul, să nu mă lepezi pe mine, urgisitul, nici să mă părăsești pe mine, deznădăjduitul! Că foarte se veselește vrăjmașul meu când vede că mă deznădăjduiesc de mine. Că de aceasta numai se bucură, ca prin deznădăjduire, pe mine robit să mă vadă. Ci Tu, cu milostivirea Ta rușinează-i nădejdea lui, și trage-mă pe mine din dinții lui, și din socoteala lui cea rău iscusită, și din toată lucrarea lui cea pornită asupra mea.

Pentru aceea, vă rog, pe voi, pe toți, câți cu știința vă necăjiți pentru lucrurile cele necuvioase, să nu vă deznădăjduiți pe voi, să nu bucurați pe potrivnicul nostru, ci apropiați-vă fără de sfială către Dumnezeu, plângeți înaintea Lui și nu vă deznădăjduiți pe voi. Că foarte se bucură de cei ce se pocăiesc Domnul nostru și așteaptă în-toarcerea noastră, că zice: După acestea toate, către Mine, întoar-ce-te. ^ai iarăși, prin Sfintele Evanghelii, zice: <MI>veniți către Mine toți cei osteniți și însărcinați și Eu vă voi odihni pe voi<D (Matei 11, 28). Deci, nimeni să nu deznădăjduiască de sine, măcar deși a păcătuit, că celor ce îl caută pe Dânsul, dătător de plată se face, iar celor ce se leapădă de Dânsul și nu se pocăiesc, aspru este.

Dar prin care cale poate cineva a-L căuta pe El și a-L afla? Mai întâi de toate, se cuvine a păzi dragostea cea către frați, că zice: <MI^a-2>Dumnezeu este dragoste<D^a0 (I Ioan 4, 16). Deci, dacă

cineva a câștigat dragoste, pe Dumnezeu a câștigat. Dacă cineva a câștigat smerită cugetare, este asemenea lui Hristos, iar cel ce nu este smerit cugetător, de Hristos este străin. Dacă cineva a câștigat ascultare, pe Dumnezeu îl urmează, iar cel ce împotriva grăiește, străin de Hristos este. Dacă cineva se supune mai marelui său, pe îngeri îi urmează, iar cel ce i se împotrivesc, cu diavolul se împrietenește. Dacă iubește cineva adevărul, cu adevărat al lui Hristos prieten este, iar cel ce iubește minciuna este ucenic al diavolului. Dacă cineva iubește pe fratele său, se iubește de Dumnezeu, iar cel ce pe fratele său îl urăște, de Dumnezeu se urăște. Dacă cineva clevetește fratelui pe frate, împreună cu diavolul se osândește, iar cel ce pătimește pentru fratele, unul ca acesta îl moștenește pe Hristos. Dacă cineva se îngreșează de cel ce a greșit în vreun păcat, pe sine se osândește, iar cel ce împreună pătimește cu cel ce a greșit și împreună se mârșăiește, pe sufletul său îl face curat. Dacă cineva vâdește pentru vreo greșală pe fratele, își întină sufletul său, iar cel ce se sârguiește a-l ascunde pentru milostivire, unul ca acesta în vremea mâniei acoperit va fi. Dacă cineva se mândrește și se îngâmfează, ca și cum și-a îndreptat viața, și se socotește pe sine desăvârșit, acesta și-a pierdut osteneala și de plată departe stă, iar cel ce cu smerenia se sârguiește a ascunde isprăvile sale, acesta de Domnul se va înălța și plată de la Dânsul își va lua. Dacă cineva pentru sporiri se fălește și se trufește, acesta va cădea, iar cel ce cu totul se netrebnește pe sine și se micșorează, acesta la mai înaltă înălțime pe sine se suie.

Dacă cineva degrab se iuțește sau se mânie, unul ca acesta este afară de dreptatea lui Dumnezeu și împreună cu el Hristos nu se sălășluiește, iar cel ce a câștigat blândețea și îmbrățișează evlavie, acesta este lăcaș al Sfântului Duh. Dacă cineva se întoarce dinspre fratele cel ce a greșit, acesta este rătăcit și minte deșartă are, iar cel ce cu dragoste împreună pătimește, desăvârșit este în fapte bune. Dacă cineva se întoarce de la fratele străin, de la acesta și Dumnezeu se întoarce, iar cel ce îl primește cu dragoste, pe Dumnezeu îl primește. Dacă cineva pentru zidiri și lucruri de mâini se veselește, de veșnicele bunătăți gol a fi se sârguiește, iar cel ce spre cele duhovnicești se sârguiește și se nevoiește, acesta cunoaște dulceața bunătăților celor veșnice.

Dacă cineva cu haine luminate se împodobește, de podoaba cea dumnezeiască este gol, iar cel ce cu hainele cele obișnuite se acoperă pe sine, acesta se grijește a se îmbrăca cu haina cea duhovnicească. Dacă cineva în vremea rugăciunii și a cântării de psalmi se lenește sau cu mintea se răspândește, acesta pe Dumnezeu îl întărește, iar cel ce cu osârdie și cu sârguință în cântarea de psalmi se îndulcește, acesta este părtaș al Sfântului Duh. Dacă cineva în folosul Scripturilor și în citire nu iubește a se osteni, și pe acestea nu le citește cu dragoste, acesta este pom neroditor, iar cel ce cu sârguință le isco-dește, își îndoiește rodul, ca pomul cel răsădit lângă izvoarele apelor. Dacă cineva, în rugăciunile cele de noapte se îndulcește cu

somnul și pe acesta îl preferă, unul ca acesta arătat este că trupesc este și nu duhovnicesc, iar cel ce se silește pe sine la priveghere cu sârgu-ință, acesta caută pe Hristos cu dorire.

Dacă cineva este spornic în cuvinte deșarte, acesta se face pe sine urâcios înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, iar cel ce în tă-cere se îndeletnicește, acesta pe Dumnezeu îl preamărește și de mulți va fi iubit. Dacă cineva din frați, de prisosit având, celui mai lipsit nu-i dă, acesta de sfințenie este afară și în bunătățile lui alții se vor desfăta, iar cel ce dă celui mai lipsit, al împărăției cerurilor se face moștenitor. Dacă cineva ca un puternic și sănătos se înalță asupra celor mai neputincioși și care cu smerenie se află, acesta este blestemat de Dumnezeu și aude de la Dânsul: <MI>Tot cel ce se va înalța pe sine, se va smeri<D (Luca 14, 11). Iar cel ce îi sprijinește și împreună pătimește, acesta va auzi de la Domnul: <MI>Întrucât ați făcut unuia dintre acești prea mici, Mie Mi-ați făcut<D (Matei 25, 40). Dacă cineva tulbură pe frați, pe unul la altul clevetindu-l, acesta este urâ-cios îngerilor și oamenilor, iar cel ce îmblânzește pe cei mânioși și scârbiți, acesta fiu al lui Dumnezeu se va chema.

Dacă cineva trece cu vederea postul și săvârșește voile trupului și poftete, de curățenie și de sfințenie este afară, iar cel ce cu postul pe sine se topește, de toată curățenia și întreaga înțelepciune și sfin-țenie este lucrător. Dacă cineva de multa mâncare și de ospete se veselește, acesta duhului lăcomiei pântecelui îi slujește, iar cel ce s-a dat pe sine înfrânării și cu dânsa se strânge, patimile și gândurile cu lesnire le va stăpâni. Dacă cineva se îndulcește cu vorbirile femeilor și înaintea lor se strălucește, viclenelor patimi robește, luptat fiind de știință, iar cel ce se întoarce dinspre acestea și de acest fel de obiș-nuință se depărtează, afară este de război, în pace fiind cu știința. Dacă cineva de bunul neam trupesc se veselește și spre el se bizu-iește, acesta nu s-a dat pe sine după Dumnezeu, ci batjocorește și se batjocorește de gânduri, iar cel ce se depărtează pe sine de rudeni-ile cele trupești și de acestea cu patimă nu se lipește, acesta întru-adevăr, lepădându-se de lume, lui Dumnezeu slujește.

Dacă cineva poruncindu-i-se cârtește, de plata ascultării arătat se păgubește, iar cel ce cu osârdie săvârșește porunca, acesta păzește strălucită frumusețea sufletului. Dacă cineva, sfătuit fiind, se întoarce și, osândind pe sfătuitoare, nebunește se scoală asupra lui, acesta pe Hristos Îl îndepărtează de la sine și este afară de tot folosul.

Prin niște gânduri ca acestea, fraților, a spori și împotriva a ne nevoi toți suntem datori. Pentru aceea, să luăm aminte la noi, iubiiții mei frați, ca nu pentru patimile trupului să ne lipsim de veșnicele bunătăți! Vai mie, ce fel de desfătare și de îndulcire s-a gătit, și nu este cel ce se nevoiește, nu este cel ce le dorește, ci dimpotrivă, pe cele ce sunt de față, pe cele vremelnice și nestătătoare mai mult le alegem, iar bunătățile cele veșnice nici în minte nu le purtăm! O, ce întunecare! O, ce

rătăcire a vrășmașului! Vai mie, ce fel de pedeapsă a muncii s-a gătit celor ca mine păcătoși, și care în lenevire viețuiesc, și nu este cel ce se cutremură și se teme, ci ca pe o bârfeală le soco-tim pe cele zise, bucurați fiind de patimile trupului! Că ne-am legat cu dânsule ca și cu niște lanțuri de fier și nu este cel ce se nevoiește, ci și legați fiind, ne bucurăm. O, ce meșteșug prea rău al pângăritu-lui balaur! Cum a întunecat mințile tuturor, ca dimpotrivă să cuge-tăm, și pe cele vătămătoare să le iubim mai mult decât bunătățile cele ce vor să fie!

Deci, veniți, frații mei, veniți, părinți, veniți, robii lui Hristos, să ne umilim inimile și să plângem ziua și noaptea înaintea Lui! Veniți să ne aducem aminte nouă înșine de ceasul acela și de netrecuta nevoie și, umilindu-ne, să plângem! Veniți să ne aducem aminte de netâlcuitele și nepovestitele acelea bunătăți și să ne umilim! Veniți să ne aducem aminte de înfricoșata aceea și prea groaznica Judeca-tă și de rușinea ce ne va fi nouă înaintea ei, și să ne plângem pe noi! Veniți să ne aducem aminte nouă înșine, fraților, cum dreptii vor străluci ca soarele, iar păcătoșii ca arsura oalei se vor afla și, umilindu-ne inimile, să luăm asupra noastră râvna lucrurilor celor bune! Deci, veniți, frații mei, și, pe noi înșine, cu dragoste să ne întâ-rim în frica lui Dumnezeu, ca să dobândim bunătățile cele veșnice! Veniți să cădem către Dânsul în umilința inimii și în simplitate, că bun este și îndurat și mântuiește pe cei ce se pocăiesc. Deci, să ne rugăm Lui, ca pe noi să ne bage în împărăția Sa. Că Lui I se cuvine slava în veci. Amin.

CUVÂNT SFĂTUITOR

Ia aminte la tine, o, tinerețe, dorind a te nevoi, să nu cumva să treacă zilele tale în răspândire. Să nu primești gândurile cele viclene, ca să nu obosească puterea ta în războiul vrășmașului tău. Să ai totdeauna pe dulcele Stăpân în mintea ta, ca să se încununeze drumul nevoinței tale. Aleargă iute în nevoința pustniciei tale, o, tinerețe, că a sosit ziua și s-a apropiat vremea când cei ce se ostenesc se încunu-nează și cei ce s-au trândăvit se căiesc. Câștigă-ți faptă bună până când ai vreme, evlavie în ochiul tău, adevăr în urechile tale, graiuri de viață în limba ta, cercetare de bolnavi în urmele tale, în inima ta chipul Domnului tău, în mădulările tale isprava întregii înțelepciuni, ca să te cinstești înaintea îngerilor și a oamenilor. Lemnul neînsuflețit ce are chipul muritorului împărat se cinstește, cu cât mai vârtos se va prefera sufletul ce are pe Dumnezeu în sine, în veacul acesta și în cel ce va să fie. Ia aminte la tine, iubite, pofta moartă este, iar trupul viu este. Drept aceea, cu deadinsul ia aminte ca nu trupul tău să dea viață

celui mort. De îi vei da lui via-ță, te ucide pe tine. O, ce amară plângere! Că mortul, după ce s-a făcut cu viață, ucide pe cel ce îi dă lui viață! Învață-te cu deadinsul ce este pofta. Aceasta fără de trup este moartă, iar când se va apro-pia pornirea poftei de trup, vie s-a făcut pofta și mintea cugetă în dulceața poftei și se află trupul cel viu, murind întru moartea poftei. Pentru aceasta, cu deadinsul, ia aminte despre mortul acesta. Întru înfocarea poftei lui, adu în mintea ta focul cel nestins și viermele cel nesfârșit și îndată se stinge înfocarea mădulărilor, ca nu cândva, moleșindu-te, să te biruiești și să te căiești și să te apuce pe tine focul cu scârbă de căință, și să te obișnuiești a păcătui și căindu-te.

Câștigă-ți asprime din început spre toată pofta, ca să nu fii biruit și să nu te obișnuiești a fi biruit în război, că obiceiul este a doua fire și obișnuința moleșirii niciodată asprime nu câștigă, că totdeauna zidește și surpă, totdeauna păcătuiește și se căiește.

Iubite, de te vei obișnui a te moleși, când ți se dă război, scrierea deasupra a scrisoriții de căință este în veacul veacului. Cel ce s-a obișnuit a se birui în vreuna din pofte, totdeauna știința lui îl muștră pe el și întristat este totdeauna, și înaintea privitorilor arată față de evlavie și de liniștire, iar dinlăuntru trist este pentru muștrarea științei lui. Că aceasta s-a obișnuit să aibă pofta, mahniciune dure-roasă tinde celor ce o lucrează pe ea. Deci, ia aminte cu tot sufletul, având pe Dumnezeu în tine totdeauna, că nemuritor mire este Hristos sufletului. Deci, să nu părăsești pe Mirele tău Cel adevărat, ca să nu te părăsești și tu de Dânsul, și părăsit fiind, să iubești pe cel străin, adică pe vrăjmașul cel viclean! Căci cu vicleșug iubește puțină vreme și îndată părăsește. Desfrânată necurată este, că după ce va cheltui avuția cuiva și puterea, atunci ea îl urăște pe dânsul.

Cine nu va plânge că vrăjmașul, cheltuind puterea noastră și vremea în necurățiile lui și în poftele cele spurcate, atunci se depăr-tează de la noi pentru urâciunea care o are către noi, că niciodată nu ne-a iubit pe noi pângăritul și necuratul.

LA A DOUA VENIRE
A DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS

Apropiati-vă și veniți, fiii luminii, auziți glasul cel

binecuvântat și fericit al Mântuitorului nostru, ce zice către noi: <MI^a-2<Veniți, binecuvân-tații Părintelui Meu, moșteniți împărăția cerurilor <D^a-2 (Matei 25, 34). Căutați, iubiții mei, ca nimenea din voi să nu se lipsească de acea fericită moș-tenire, că iată este lângă uși. Lumină din Lumină S-a pogorât către noi și, luminându-ne pe noi, ne-a adus către Lumină. S-a pogorât către noi, făcându-Se ca noi, ca pe noi asemenea Lui să ne facă. Cel fără de moarte, către cei muritori S-a pogorât și făcându-i pe dânșii fără de moarte, iarăși către Tatăl S-a suit. Acum vine cu slava binecu-vântatului Părinte, să judece viii și morții. Cale de viață S-a făcut nouă, plină de lumină și de slavă, ca noi în lumină să umblăm întru Dânsul către Tatăl.

Veniți, iubiților, să umblăm în calea care Domnul ne-a arătat-o nouă, ca să ajungem cu bucurie la împărăția Lui! Să luăm merinde și untdelemn în vasele noastre, că nu este mică lungimea acelei căi. Încingând mijloacele noastre în curăție și în adevăr, ca niște oameni, să așteptăm pe Stăpânul nostru. Să aprindem candelile noastre și vitejește să ne trezim, că așteptăm pe Domnul nostru din ceruri a-L primi. Să nu dormităm, ca să nu se stingă candelile noastre, fiindcă strigarea aceea de năprasnă se face: Iată Mirele, ieșiți întru întâm-pinarea Lui toți cei ce L-ați iubit pe El și v-ați gătit pe voi a-L vedea pe El cu slavă. Că pe toți, cei ce L-au dorit pe El, îi va bucura în căma-ra cea luminată și veșnică.

Veniți dar, prietenii mei, vedeți, ca nu, făcându-se strigarea aceea, să se afle cineva din voi, ținând candela întunecată, neavând în ea untdelemn, și îmbrăcat fiind cu haină de mahniciune, se va osândi în întunericul cel mai dinafară și în munca aceea fără de moarte și veșnică, unde este plângerea și scrâșnirea dinților.

Să ne străjuim pe noi înșine, iubiții mei, că nu știm când Domnul nostru va veni! Căci ca un fur noaptea și ca un laț, așa va veni acea înfricoșată zi și ca un fulger prea iute, așa se va face venirea Domnului. Că va trâmbița și morții se vor scula și pământul din temeliiile lui se va cutremura și cerurile împreună cu puterile lor se vor clăti. Vai mie, iubiții mei, cine va cuteza în ceasul acela? Toată suflarea va tremura și se va înfiora, însă darul Mântuitorului va împuternici și va bucura inimile dreptilor și se vor răpi în nori spre întâmpi-narea Lui, iar cei ce sunt asemănați mie, leneși și negrijulivi, tremu-rând vor rămâne pe pământ.

Deci, ia să ne ușurăm puțin pe noi înșine de la pământ, iubiții mei, și ușor ne vom înălța la cer. Ce ne va folosi pe noi lumea aceasta, că ne legăm pe noi cu grijile ei? Sau ce vom câștiga din împodobi-rea hainelor noastre, fără numai foc nestins? Sau ce ne pricinuieste nouă iubirea bucatelor, fără numai muncă veșnică? Să știți, iubiții mei, că de nu ne vom nevoi în această scurtă vreme, acolo avem a ne căi și a ne chinui în veacul veacului. Frații mei cei doriți, ce ne lenevim? Ce ne trândăvim? Pentru ce, pe noi înșine, nu ne gătim? Că iată, ziua Domnului cea mare și înfricoșată s-a apropiat la noi. Pentru ce toată grija cea nefolositoare nu o lepădăm de la noi și nu ne ușurăm de greutatea

pământeștilor lucruri? Au nu știți că ușa, strâmtă și necăjită este, și cel mult câștigător, prin ea a intra nu poate? Că iubește pe cei necâștigători și pe cei ce s-au necăjit pe sine de bună voie pentru Hristos, în pustnicie, și în priveghere, și în multă rea pătimire și pe cei ce s-au gătit să vadă pe Mirele Cel fără de moarte cu slavă, care vor moșteni împărăția cerurilor. Iată, iubiților, ușa ne strigă pe noi: Veniți, alergați către mine. Iată și maica noastră, Ierusalimul, cu dorire zice către noi: Veniți, fiii mei cei doriți, veniți către mine, înmulțescă-se numărul vostru în camera de mire a Domnului, mărească-se cetele voastre întru lumină, împreună cu Sfinții Îngeri! Să vă văd pe voi cu slavă și cu bună cuviință, cu bucurie și cu veselie. Doriți-mă pe mine, fiii mei, precum vă doresc eu pe voi! Nimic să nu câștigați pe pământ, nici să vă grijiți, ci sârguiți-vă cu osteneală, că iată Mirele vine, gata de a ieși pe norii cerului cu slava binecuvântatului Părinte și, pe nume, pe fiecare din noi ne va striga, și îl va rândui pe el în ceata sfinților, în lumina cea negrăită, în viața cea nestricăcioasă și fără de moarte și veșnică, după ostenele lui, acolo de unde a fugit durerea, și scârba, și suspinul.

Deci, acestea toate știindu-le, să ne sârguim rogu-vă pe voi, fiii mei, să ne sârguim în această vreme scurtă, să nu ne lenevim aici, iubiții mei, ca să nu ne căim în vecii cei nesfârșiți, unde nu ne vor folosi pe noi lacrimile și suspinurile, unde nu mai este pocăința de aici! În sârguința voastră, iubiții mei, îngerii și arhanghelii se bucură, iar în trândăvirea voastră, vrăjmașul se bucură și se veselește. Sâr-guiți-vă, fiii mei prea doriți, rogu-vă pe voi, sârguiți-vă, ca eu să mă veselesc de voi și voi de mine în vremea cea veșnică.

Cad către Tine, Doamne al meu, Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu Celui viu, dăruiește-mi și mie și tuturor celor ce Te iu-besc pe Tine, a Te vedea pe Tine cu slavă și cu bucurie în împărăția Ta, și a o moșteni pe ea împreună cu cei ce Te doresc și Te iubesc pe Tine!

Iubiții mei, de ne vom lenevi aici, nu avem dare de răspuns în ziua aceea înfricoșată, fiindcă pricinuire nu vom afla pentru păca-tele noastre. Pentru că după ce Domnul și Mântuitorul nostru S-a pogorât către noi, toată pricinuirea noastră s-a ridicat din mijloc. Că ne-a dăruit nouă viață veșnică. Vrăjmași eram și S-a împăcat cu noi Domnul nostru, pământești eram și ne-am făcut cerești, muri-tori, și fără de moarte ne-am făcut. Robiți și robi păcatului ne-am aflat și ne-am slobozit, pierduți și risipiți, și ne-am adunat, neputincioși, și ne-am tămăduit, nemiluiți, și ne-am miluit, păcătoși, și ne-am mântuit. Pământ și cenușă și fii ai lui Dumnezeu ne-am făcut, goi, și ne-am acoperit. Ne-am făcut și moștenitori ai Fiului lui Dumnezeu.

Iată, acestea toate ne-a dăruit nouă Domnul nostru, după ce S-a pogorât pe pământ și S-a întrupat pentru noi. Către acestea toate, ce vom răsplăti noi, iubiților, Celui ce S-a scuipat pentru noi și a fost bătut cu bice și S-a răstignit și S-a pământuit, și S-a batjocorit de pângăriții aceia și fără de lege, și păcătoșii, și prea ticăloșii? Ce, dar, putem răsplăti noi,

ticăloșii și păcătoșii, Domnului nostru pentru acestea toate? Vai nouă, dacă ne vom lenevi, că dare de răspuns nu avem înaintea Lui!

Deci, veniți, iubiții mei, să lepădăm de la noi toată grija și îngri-jirea veacului acesta deșert și trecător, și cu sârguință mare și cu osârdie, să-I slujim Lui Unuia, că El este Domnul nostru și Stăpânul. Că iată, ziua Lui s-a apropiat cu adevărat și venirea Lui a sosit cu deadinsul la noi. Veniți dar, iubiții mei, să ne pregătim pe noi și să priveghem, așteptând pe Domnul nostru, Mirele Cel fără de moarte. Iată a răsărit, iată a venit, noaptea a trecut și ziua s-a apropiat. Fiii luminii, ajungeți la Lumină. Ieșiți cu bucurie, întâmpinați în lumină pe Domnul nostru. Arătați-I Lui bunătățile voastre. Aduceți-I Lui nevoița voastră, lacrimile voastre și toate necazurile care le-ați răbdat pentru dorirea și dragostea Lui. Deci, să nu vă trândăviți, nici să vă leneviți, ci răbdați puțin, și nimeni din voi înapoi să nu caute, ci sus la frumusețea cea cerească să-și aibă ochiul, la bucuria aceea a Mirelui Celui fără de moarte, ca și sufletul nostru să se sature de slava privirii Lui și de strălucirea și podoaba Lui.

Cel înfrânat să nu se împruțineze cu sufletul, că masa împărăției îl așteaptă pe el, și cel însetat să rabde, că iată desfătarea raiului i s-a pregătit lui. Cel privighetor și cântător și rugător și plângător să se împruținească, că darul cămării de mire a Domnului său îl va mângâia pe el.

Deci, acestea toate știindu-le, nimic să nu câștigăm pe pământ, frații mei iubiți, că fiecare din noi, în ziua aceea are să arate care faptă bună a câștigat aici, sau care osteneală, sau care nevoiță, sau care priveghere.

Oare, frații mei, când își vor arăta mucenicii rănile schingiuirilor și ale muncilor, și pustnicii pustnicia și înfrânarea și răbdarea lor, și necazurile, și necâștigarea lor și lacrimile, oare trândavii, și leneșii, și care fără de folos și-au pierdut viața lor, cu ce se vor lăuda? Cu adevărat, vai lor că s-au trândăvit! Vai lor că au defăimat!

Veniți, prietenii mei, veniți, să ne sârguim! Veniți să cădem către Dânsul, să plângem și să ne tânguim înaintea Lui ziua și noaptea, fără de rușine întru rugăciunile noastre, în cântarea de psalmi, ca să ne dăruiască nouă luminare de suflet a pricepe meșteșugirile vrăjmașului nostru și potrivnicului, urător de bine! Că aruncă înaintea noastră alunecări și sminteli și vătămare, și multă câștigare și răspândire a veacului acestuia, și dulceață trupească și pe cea de multă vreme viața aceasta, temere în nevoiță, lenevire în rugăciuni, somn și odihnă trupească în cântarea de psalmi. ^ai pe cât acela se sârguiește, pe atât noi ne trândăvim. ^ai pe cât acela pândește, pe atâta noi trecem cu vederea, știind că zilele noastre s-au scurtat și vremea a sosit și Domnul slavei vine cu buna cuviință a frumuseții Sale și cu puterea înfricoșată a împărăției Sale, să răsplătească fie-căruia după faptele Sale.

Frică îmi este, iubiții mei, ca nu cumva la noi să se împlinescă cuvântul Domnului ce zice: <MICă vor veni de la răsărituri și de

la apu-suri și de la crivăț și de la mare, și vor șede împreună cu Avraam și Isaac și Iacov în împărăția cerurilor, iar voi vă veți arunca în întu-nericul cel mai dinafară<D (Matei 8, 11-12).

țCEN = <M*<D

Rogu-Te dar pe Tine, Lumina cea adevărată, Hristoase, Naș-terea binecuvântatului Părinte, Chipul ipostasului Lui, Cel ce șezi de-a dreapta mării Lui, necuprinse Fiule al lui Dumnezeu, necercate Hristoase, lauda și bucuria celor ce Te doresc și Te iubesc pe Tine, bucuria și veselia celor ce Te așteaptă pe Tine, viața mea, Hris-toase, mântuiește-mă pe mine, păcătosul, întru împărăția Ta, Lu-mina mea, Doamne! Argatul cel ce se ostenește așteaptă să își ia plățile. Vai mie, că se ostenește limba mea la cuvântare de lauda Ta, Mântuitorule, dar după cum am făcut să nu îmi răsplătești mie, nici după lucrurile mele să Te mării asupra mea, ci mântuiește-mă pentru darul Tău și îndură-Te spre mine, pentru milostivirea Ta! Că Tu ești binecuvântat împreună cu binecuvântatul Tău Părinte și cu Duhul Tău Cel Sfânt și de viață făcător și mângâietor, acum și de-a pururea și în vecii vecilor. Amin.

țCEN = <^a36CUVÂNT

țCEN = LA PĂRINȚII CEI CE AU MURIT

<P18B^a-2I<P255Dnima mea mă doare, suferiți-mă, fraților, robi binecuvântați, ve-niți de auziți: Se chinuiește sufletul meu, mă dor rărunchii mei. Unde sunt lacrimile și unde este umilința, ca să-mi spăl trupul meu cu la-crimi și cu suspinuri? Cine m-ar fi mutat pe mine în loc nelocuit, unde nu este gâlceavă, care taie lacrimile, nici iarăși tulburare, care îm-piedică plânsul? ^ai înălțând glasul, aș fi plâns către Dumnezeu cu amare lacrimi și aș fi zis în suspinuri: Vindecă-mă, Doamne, și mă voi vindeca, căci cu covârșire mă doare inima mea, și suspinurile ei nu mă lasă într-o clipeală să iau răsufolare. Că văd, Stăpâne, că pe sfinții Tăi, ca pe niște aur ales, așa îi iei din lumea aceasta deșartă, în odihna vieții.

Precum lucrătorul de pământ cel priceput în înțelepciune, când ar vedea roadele că s-au copt bine, degrab le culege pe dânsule ca să nu se asuprească de oarecare răni ce se împotrivesc lor, așa și Tu, Mântuitorule, aduni pe cei aleși, care se ostenesc cu cuvioșie. ^ai noi, trândavii și leneșii, cu voirea am rămas așa în asprimea noastră și rodul nostru de-a pururea necopt a rămas, fiindcă nu are înainte-punere, ca să se coacă bine în lucrurile cele bune, și să se culeagă cu cuvioșie în jitnița vieții. Că nu are lacrimi rodul nostru, ca să-l coacă pe dânsul, nici iarăși umilință, ca bine înflorit să se facă din suflarea lacrimilor. Nici încă smerenie, ca să umbreze pe deasupra lui despre arșița cea multă, nici necăstigare, ca să nu se îngreuiere de cei

împotrivnici, nici dragostea lui Dumnezeu, rădăcina cea tare care poartă rodul, nici negrijire de lucrurile cele pământești, nici priveghere, nici minte deșteaptă care se trezește în rugăciune. În locul acestor frumoase și bune fapte, are pe cele potrivnice. Urgie cumplită și mânie care vatămă rodul, ca să nu se facă de trebuință, multă câștigare care îl îngreuiază pe dânsul, mahniciune mare. Toate aceste primejdii, cum vor lăsa rodul să se coacă după cuviință, ca și de bună treabă să se facă Stăpânului său, Cerescului Lucrător de pământ?

Vai mie, o, suflete, vai mie! Grăiește și lăcrimează, lipsit fiind degrab de părinții cei desăvârșiți și pustnici cuvioși! Unde sunt pă-rinții? Unde sunt sfinții? Unde sunt priveghetorii? Unde sunt trejii? Unde sunt smeriții și unde sunt blânzii? Unde sunt liniștitorii? Unde sunt înfrânații? Unde sunt cucernicii? Unde sunt necâștigătorii? Unde sunt umiliții și bineplăcuții lui Dumnezeu, care stau în rugă-ciune curată înaintea lui Dumnezeu, ca îngerii lui Dumnezeu, care mai udă pământul din lacrimile lor dulci și din umilință? Unde sunt iubitorii de Dumnezeu cei plini de dragostea Lui, care nu au câști-gat nicidecum vreun lucru stricacios pe pământ, ci crucea lor ridi-când-o, au urmat pe Mântuitorul, umblând cu întemeiere pe calea cea strâmtă, luându-se aminte cu deamănuntul să nu cadă în pră-păstii, în pustie neumbată, fără de apă și întunecoasă, ci pe calea cea dreaptă a adevărului poruncilor lui Dumnezeu, plini fiind de-a pururea de lumina poruncilor lui Hristos, călătorind în buna petrecere și cu osârdie slujind lui Dumnezeu, necăjindu-se de bună voie în viața aceasta deșartă? Pentru aceasta Dumnezeu, iubindu-i pe dânșii foarte, i-a adunat în limanul vieții și în bucuria cea veșnică, ca acolo să se bucure și acolo să se desfăteze, în raiul desfătării și în câmara cea cerească, cu Mirele Cel fără de moarte, în bucuria cea prea mare!

S-au dus de aici către Dumnezeul Cel Sfânt, având candelile împreună cu ei gata. Nu este acum în noi fapta bună a acelora, nici este în noi nevoița acelora. Nu este în noi acum înfrânarea acelora, nu este acum în noi cucernicia acelora, nu este acum în noi blânde-țea acelora, nu este acum în noi necâștigarea acelora, nu este acum în noi privegherea acelora, nici este în noi dragostea cea către Dum-nezeu. Nu este acum în noi îndurarea lui Hristos, nici este în noi împreună pătimirea mădularelor, ci toți suntem sălbatici, neblânzi și nesuferitori unii altora nicidecum. Săgeți înfocate sunt limbile noas-tre, ale unora împotriva altora, în fiecare ceas. Toți căutăm cinste, toți iubim să fim slăviți, toți iubitori de câștig, toți suntem molatici, toți suntem somnoroși, toți suntem vicleni. În bârfire puternici, în rugăciuni leneși, a ne răspândi înșiși voitori, a ne liniști neputincioși, în desfătare bine osârdnici, în înfrânare posomorâți. În dragoste reci și în mânie fierbinți. În cele bune leneși și în cele rele sârguitori. Cine oare nu va plânge, și cine oare nu va jălui așezarea noastră cea plină de moleșire? Părinții aceia făcându-se, mai înainte de noi, de bună treabă Domnului, mântuindu-se și pe sineși, nu erau atât de molatici, nici două gânduri aveau desăvârșiții, ci un gând, adică numai cum

să se mântuiască. Oglindă bună era tuturor privitorilor. Unul dintre dânșii putea să roage pe Dumnezeu pentru mulți oameni. Doi dintre ei pu-teau să stea înaintea lui Dumnezeu, în rugăciuni sfinte și să roage cu cuvioșie, pe Iubitorul de oameni Dumnezeu, și pentru mii.

Vai mie, o, suflete, vai mie! În care vreme suntem? Vai mie, iubiiții mei, în care tină de rele acum am ajuns noi! Voind, nu știm, că de vreme ce nu se trezește ochiul sufletului din multă orbire și răs-pândire, pentru aceasta nu suntem în putere a lua aminte la necazul ce ne stă înainte. Cuvioșii și dreptii, iată acum se aleg și se adună la limanul vieții, ca să nu vadă necazul și smintelile cele ce ne vin asupra noastră, pentru păcatele noastre. Aceia se aleg și noi dormităm, aceia se răpesc și noi ne tragem și ne batjocorim de lumea cea de-șartă! Aceia se adună și noi dormim, aceia se duc către Dumnezeu cu îndrăzneală și noi ne răspândim pe pământ.

Venirea Domnului la uși a stătut și noi ne îndoim. Trâmbița cea cerească gata este a striga în porunca lui Dumnezeu și a clăti pe toate cu înfricoșatul glas, ca să scoale pe cei morți, ca fiecare să-și ia după fapta sa. Puterile cerurilor gata au stătut în rânduielile lor, a se apropia cu frică înaintea Mirelui Celui ce vine în slavă pe norii cerului să judece viii și morții, și noi nu credem. Ce oare se va face în ceasul acela peste noi, fraților? Cum acolo vom putea să răspundem lui Dumnezeu pentru lenevirea mântuirii noastre? De nu ne vom sârgui acum și nu vom plânge cu nerușinare, pocăindu-ne bine în smerenia sufletului și în blândețe multă, cum vom plânge fiecare în necaz? ^ai căindu-ne, vom zice fiecare din noi cu amare lacrimi: Vai mie, păcătosului, ce se întâmplă de înfricoșare? Cum a trecut viața moleșirii mele? Cu totul nu am știut cum se fură vremea mea, a răspânditului! Unde sunt zilele acelea liniștite, pe care eu le-am săvârșit în răspândiri, când cu cenușă și cu sac trebuia să mă pocă-iesc? ^ai nimic nu vei folosi din multele graiuri!

Când iarăși vom vedea pe sfinți în slavă, zburând cu lumină pe norii cerului spre întâmpinarea lui Hristos, Împăratul slavei, iar pe noi, văzându-ne în mare necaz, cine oare va suferi rușinea aceea și cumplita ocară? Să ne trezvim, o, fraților, să ne trezvim, iubiiților, să ne deșteptăm, iubitorilor de Dumnezeu, fii iubiiți de Dumnezeu Tatăl, să ne venim întru sinene și să ne adunăm puțin gândurile din deșarta viață! Să cădem către Dumnezeu cu multe lacrimi, să-L rugăm pe Dânsul cu nerușinare și cu sânguință, ca să ne izbăvească pe noi de focul cel nestins și de amara muncă! Să nu ne despărțim de Însuși Preadulcele Stăpân, Care ne-a iubit pe noi și S-a dat pe Sine pentru noi la cruce. Tuturor vouă mă cuceresc, și pe toți vă rog eu, nevrednicul, împreună și păcătosul, și peste mine, trândavul, vărsați lacrimi în rugăciunea voastră și cererea cea curată, ca și eu să mă umilesc și să lăcramez împreună cu voi și să se lumineze puțin inima mea cea oarbă, și să caut pe Dumnezeu, Mântuitorul Cel Sfânt, ca să-mi dăruiască mie osârdie desăvârșită, ca să mă pocăiesc cu sânguință, până când este vreme de a se primi lacrimile, și împreună cu voi, fraților, mă voi mântui și eu,

nevrednicul vieții! Cucerescu-mă, iubi-ților, primiți rugăciunea păcătosului Efrem, fratele vostru cel trândav, și să ne sârguim toți, până avem vreme, pe Dumnezeu Cel Sfânt, milostiv să-L facem, că iată la uși a stătut Domnul să facă sfârșenia veacului acestuia deșert.

ȚCEN = <^a22ALT CUVÂNT

ȚCEN = <^a6LA PĂRINȚII CEI CE AU MURIT

<P18BÎ<P255Dn această zi, cea întâi și bine însemnată, tainele Fiului Unuia- Născut cu preaslăvire cântându-le, să strigăm cu laude, în Biserică, care este Mireasă a lui Hristos, propovăduind nevoințele Cuvioșilor Părinți, și laude cântând celor ce locuiesc pustia, și să spunem pătimi-rile celor ce au lăsat cetățile și cu dorire au voit să locuiască pustiile, spre folosul tuturor celor ce aud de dânșii. Măcar departe de s-ar fi aflat cineva, cu cel ce este de față s-a numărat și împreună părtaș rugăciunilor Cuvioșilor Părinți, ca să se mântuiască cel ce zice, cu rugăciunile ascultătorilor.

Nu sunt departe de noi Cuvioșii Părinți, fiindcă dorirea lor de-a pururea este cu noi. Să nu-i despărțim pe dânșii, ca pe niște străini, de noi, că de-a pururea se roagă pentru păcatele noastre! Că nu sunt proști, precum sunt prea slăviți, nici iarăși prea mici, precum sunt prea cinstiți, nici iarăși neînvățați, că dascăli sunt tuturor oamenilor cu lucrurile cele bune, fiindcă ei se învață de la Stăpânul lor, și rătăcesc prin munți, ca niște fiare hrânindu-se. Desăvârșiți sunt, plini de dreptate, fiindcă sunt mădulare ale Bisericii. Nu se despărțesc pe ei din turmă, de vreme ce sunt fii ai Sfântului Botez. Nu strică legea, sfințirea o păzesc, poruncile le străjuiesc. Nu se împotrivesc legii, fiindcă sunt fierbinți cu credința și, când stau cinstiții preoți lângă Sfânta Masă să aducă Liturghie, ei întâi, întinzându-și mâinile lor, primesc cu credință Trupul Stăpânului, Celui ce este de-a pururea, fiind de-a pururea împreună cu dânșii.

Ca niște porumbi ce zboară la înălțime sunt și corturile lor le-au înfipt în cruce. Prin locuri pustii, ca niște oi, rătăcesc și, cum au auzit glasul Păstorului, îndată au cunoscut pe Bunul Stăpân. Neguțători sunt aceștia, care au ieșit să caute mângăritarul cel bun; pătimitori sunt aceștia, iscusiți ai bunei credințe.

Plecați-mi mie urechile, ascultați un ceas, ca să vă povestesc petre-cerea părinților ce locuiesc pustia. Adunați-vă mintea în mijlocul pustiei și acolo vom vedea minune și slavă! Într-o clipeală să ne du-cem, chipuri să zugrăvim bune și minunate ale petrecerii lor, că dorul lor mult mă silește pe mine, ca ducându-mă, să iau din comorile lor. Viața lor mă înfricoșează pe mine,

pe ascuns a mă apropia la dâșii, însă aceasta este a lor bunăvoire, ca să mă apropii eu la ei. Când vor pleca genunchii lor ca să se roage, într-o clipeală pot să mă facă pe mine, cel ce sunt putred, întărit. Când mâinile le întind, ridicându-le la cer, se îndreptează cuvântul meu ca să laud cu cre-dință. Când fac ei litanie, atunci mie mi-a venit minte și m-am bucurat de blândețea lor. Însă un nor de lacrimi vărsând vreunul dintre dâșii pentru greșelile mele, îndată este auzit. Însuși lui Hristos s-au ase-mănat Sfinții, și de la Dânsul câștigă case cei din pustie. Că nu oprește niciodată comorile cele bune de la cei ce vin în al noulea ceas sau în al zecelea ceas, ci întâi dau, ca Stăpânul Cel Bun, plata lucrăto-rului celui ce în al unsprezecelea ceas a lucrat în vie. Cu osârdie s-a deschis visteria și bogăția se dă celor ce voiesc a se apropia să se împodobească de slavă, cu care sunt ei împodobiți de-a pururea.

^i iarăși se cuvine a lua chipuri bune, prea slăvite, și următori a se face petrecerii acestora. Dacă cineva iarăși se va sârgui a se duce să se împodobească cu haina care o au ei, se îmbogățește cu bogăția acelora. Măcar de va rămâne cineva lângă dâșii, îndată încep a dăruii celor ce cer rugăciunile, precum ei dăruiesc tuturor celor ce cer, și tuturor le dau acelea ce ei le au. Apropiati-vă să luăm bună dăruire de la dâșii, rugăciune împreună și desfătare! Să luăm dragostea lor, care este prea slăvită, mai mult decât piatra scumpă și decât smaraldul cel prea slăvit și, în loc de mărgăritar, să luăm credința lor, puterea cea prea slăvită, pentru care ei rătăcesc prin munți, și prin dealuri, și prin peșteri, și prin găuri! Dăruiește-mi mie putere, întemeiere limbii mele, ca să nu se biruiască a povesti petrecerea acestora și să nu lipsească nicidecum strălucita lor nevoie.

Deci, ridicându-ne, să aruncăm de la noi armele satanei, și curățindu-ne foarte inimile noastre, și aripi de porumbițe făcându-ne nouă înșine, zburând, să ajungem ca să vedem învățătura lor, care au părăsit cetățile și gâlceville lor și mai vârtos au iubit munții și pustia. Ducându-ne, să vedem lăcașurile lor și cum stau ca niște morți în mormânturi, să vedem desfătarea cu care se desfătează ei de-a pururea în veselie, în mijlocul munților. Ducându-ne, să vedem pe cei ce au urât lumea și mai vârtos au dorit a petrece în pustie. Ducându-ne, să vedem trupurile acelora, cum cu perii lor pe ei s-au împodobit. Ducându-ne, să vedem sacii acelora, pe care purtându-i cu bucurie, slăvesc pe Dumnezeu. Ducându-ne, să vedem fețele ace-lora, cum cu mahniciunea își strălucesc sufletele lor. Ducându-ne, să vedem împreună cu dâșii pe îngeri, cântând și slăvind în multă bucurie. Ducându-ne, să vedem paharele lor cele amestecate împreună cu lacrimile lor. Ducându-ne, să vedem mesele acelora pline de-a pururea de verdețuri sălbatice. Veniți să vedem pietrele ace-lora, cum le pun de-a pururea sub capetele lor! Ducându-ne, să lu-ăm din perii sfinților, ca să avem nouă înșine blând pe Stăpânul. Tâlhar de îi va vedea pe dâșii, îndată căzând se închină, fiindcă cu crucea de-a pururea sunt împodobiți. Când dobitoacele cele sălba-tice sacii acelora ar vedea, îndată se

îndepărtează, mare minune văzând. Toată jigania târâtoare o calcă cu picioarele lor, fiindcă sunt încălțați cu credința dreptății. Iar când îi va vedea pe dânșii satana, îndată se înfiorează și, strigând cu durere, se depărtează numaidecât, fiindcă au sfârâmat mulțime de curse, în urma lor puindu-le, și nicidecum nu au putut să nedreptățească pe drepti. Că nu erau moleșiți ca noi, nebunii, ci vitejește toți băteau război cu vrăjmașul, până ce desăvârșit au zdrobit pe satana sub picioarele lor. Pentru aceea au defăimat băntuie-lile lui și nu s-au îngrozit de toate măiestriile lui.

Bogăție de le-ai arăta lor, nimic o socotesc pe dânsa, ci defăimând-o, ca pe niște pietre o calcă, fiindcă au bogăția cea din ceruri cu sfinții îngeri. Foamea nu îi necăjește pe dânșii, că sunt plini de Pâinea Vieții, a lui Hristos, Celui ce S-a pogorât din ceruri. Aseme-nea încă și setea nu îi arde de tot pe dânșii, că de-a pururea au în sufletul lor, asemenea și în inima lor, pe Hristos, Izvorul Cel viu. Vicleanul satana nu poate a tulbura vreunul din gândurile lor, că pe Piatră și-au pus temelie. Locuiesc în peșteri, asemenea încă și în văi, ca în niște cămări, iar munții și dealurile care le au împrejur, așa le iubesc, ca pe niște ziduri înalte. Masă lor le este tot pământul și munții, asemenea încă și cină le sunt verdețurile cele sălbatice. Băutura cea mare a lor, apă din pâraie, iar vin asemenea din găurile pietrelor.

Biserici au limbile lor, prin care de-a pururea săvârșesc rugăciunile lor. Douăsprezece ceasuri, precum are ziua, lor le este rugăciunea către Stăpânul lor. Slavoslovia, pe care o cântă în munți și în peșteri, jertfă bineprimită se aduce lui Dumnezeu. Ei își sunt loruși preoți și tămăduiesc bolile noastre, prin rugăciunile lor, fiindcă și rugători ai noștri totdeauna sunt. Nu cugetă înalt, nici caută întâia ședere, că slava lor este smerita cugetare, următori făcându-se lui Hristos, Cel ce a sărăcit pentru noi, ticăloșii. Nu își dau lor răsufă-re în lume, fiindcă așteaptă odihna cea de dincolo.

Să ne facem asemenea celor ce locuiesc munții, la fel și părtașii petrecerii lor, fiindcă se rătăcesc aceștia împreună cu fiarele ca niște fiare, asemenea ca niște păsări zboară prin munți. Se hrănesc ca niște cerbi împreună cu cele sălbatice, iar masa lor de-a pururea gata este, că iarbă și buruieni de-a pururea aceștia mănâncă. Ca niște luminători se arată, rătăcindu-se prin munți, și toți se lumi-nează în lumina aceluia, cei ce cu multă dorire se apropie către dânșii. Zid întemeiat sunt părinții în pustie, pentru aceea aduc pace în locul unde locuiesc. Oriunde ar ajunge, măcar unul din părinți, toa-tă pacea este împrejurul lui. Prin dealuri se preumblă ca porumbii, asemenea ca niște vulturi în munții cei înalți și în peșteri.

^i împăratului, poate strâmt îi este palatul, iar lor desfătate le sunt găurile pământului. Hainele cele de păr purtându-le Cuvioșii Părinți, mai vârtos se bucură decât cel ce poartă porfiră. S-a stricat porfira și sacul sporește prin răbdarea Sfinților Părinți, fiindcă s-au îngreșat de mândrie și foarte iubesc multa smerenie. Au urât toată slava lumii celei deșarte și

iată, se slăvesc de toți oamenii pentru smerenia și blândețea cea multă. Nu au împărații o odihnă ca aceasta, pe care răsufare o au Părinții în pustie, pentru că Hristos le este bucuria lor și pasc ca niște fiare buruieni în pustie, fiindcă așteaptă raiul cel veselitor. Iar când vor slăbi, rătăcindu-se prin munți, ca într-o desfătare se pun pe pământ. Când vor dormi, cu sârguință se scoală și ca niște trâmbițe laudă pe Hristos Cel dorit. Rânduielile îngerilor de-a pururea sunt împreună cu dâșii, care și îi înconjoară pe ei și îi străjuiesc totdeauna. Darul Stăpânului de-a pururea este cu dâșii și nu lasă pe vrăjmașul să se tănuiască de ei. Când pleacă genunchii, tină fac dinainte și pâraie din lacrimile lor, iar când vor pecetlui lauda lor, se scoală Stăpânul să slujească robilor Săi. Când se face dimineață, îndată ridicându-și aripile lor, zboară în toată lumea, fiindcă nici le este lor știută locuința Sfinților Părinți, că în Eden este. Unde va apune soa-rele, acolo găzduiesc, și unde îi va ajunge noaptea, acolo lăcaș își fac. De mormânturi nu se grijesc, că morți sunt, răstigniți fiind lumii cu dorirea lui Hristos, că unde a săvârșit postul vreunul dintre dâșii, acolo i s-a făcut lui în locul acela mormântul. Mulți sunt dintre dâșii care și-au plecat genunchii la rugăciune și s-au odihnit cu blândețe înaintea Stăpânului. Alții iarăși aseme-nea, rezemându-se de piatră, sufletele și-au dat Stăpânului lor. Altul, singur în munte umblând, a murit și s-a făcut locul mormânt, împre-ună și îngropător. Altul iarăși, pe sine închipuindu-se, s-a îngropat, întărit fiind cu darul Stăpânului său. Altul iarăși, pascănd verdeața Stăpânului, dormitând și-a dat duhul lângă a sa masă. Și altul iarăși, stând la slavoslovie, s-a răpit de la dânsul glăsuirea suflării sale. Altul, stând în munte, cântând și rugându-se, a venit ispita și i-a pecetluit rugăciunea lui. Așteaptă glasul care îi va scula pe dâșii și înfloresc ca niște flori care suflă bună mireasmă. Când i se va porunci pământului să scoată pe morți, îndată odrăslesc, ca niște crini înflorind și atunci Stăpânul, în loc de multă osteneală, care ei o au răbdat pentru dragostea lui Hristos, viața cea veșnică le dăruiește lor de-a puru-rea. În loc de perii lor, cunună de împletitură prea slăvită, și în loc de hainele cele de păr, în care rău pătimeau, le dă lor prea slăvita haină cea de nuntă, iar în loc de buruieni și de strâmtorarea apei, Hristos se face lor mâncare și băutură. În loc de găurile pământului, în care ei au locuit, le dă lor Hristos raiul cel mare. Fiindcă au iubit să aibă necaz în lume, le dăruiește lor bucuria cea mare, că nu este cu puțință, prin cuvânt a arăta multa veselie, în care vor intra toți Sfinții, care în lumea aceasta de bună voie s-au necăjit și s-au nevo-it împotriva spurcatelor patimi și au biruit pe vrăjmașul și au păzit poruncile lui Dumnezeu Celui Preaînalt. Pentru aceea, pe sfinți îi fericesc îngerii, și zic către dâșii: Feri-ciți sunteți voi, care pentru dragostea lui Hristos bine ați ocârmuit în înțelepciunea voastră și în multă răbdare luntrea voastră, pe pământ îndreptând-o cu întemeiere în poruncile lui Hristos, Preabu-nului Stăpân. Pentru aceea ați ajuns la limanul

cel liniștit, îndulcin- du-vă de Hristos pe Care L-ați dorit. Iar acum ne bucurăm împre-ună cu voi, o, fericiților, că ați scăpat de cursele vrăjmașului și ați venit către Hristos, Cel ce v-a încununat pe voi, și sunteți moșteni-tori împărăției Lui, slăvind cu osârdie pe Sfânta Treime, Căreia I se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, în veci. Amin.